

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**ESNÂ-I MUSÂLAHADA TEVÂRÜD EDEN MEKÂTİB: METİN
VE DEĞERLENDİRME (PASAROFÇA ANLAŞMASI (21
TEMMUZ 1718) SÜRECİNDEKİ YAZIŞMALAR**

DOKTORA TEZİ

MUSTAFA ÖĞE

BALIKESİR, 2022

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**ESNÂ-I MUSÂLAHADA TEVÂRÜD EDEN MEKÂTİB: METİN
VE DEĞERLENDİRME (PASAROFÇA ANLAŞMASI (21
TEMMUZ 1718) SÜRECİNDEKİ YAZIŞMALAR**

DOKTORA TEZİ

MUSTAFA ÖĞE

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. KENAN ZİYA TAŞ

BALIKESİR, 2022

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Tarih Anabilim dalında 201112518006 numaralı Mustafa ÖĞE'nin hazırladığı Esnâ-ı Musâlahada tevârüd Eden Mekâtib: Metin ve Değerlendirme (Pasarofça Anlaşması (21 Temmuz 1718 Sürecindeki Yazışmalar konulu DOKTORA tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca .....tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Üye (Başkan) ..... İmza

Üye (Danışman) ..... İmza

Üye..... İmza

Üye..... İmza

Üye..... İmza

.../.../...
Enstitü Onayı

ETİK BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

..../..../20...

İmza

Mustafa ÖGE

ÖNSÖZ

Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib, Topkapı Sarayı Müzesi Revân Kitaplığında 1949, 1950, 1953 numaralarda kayıtlı olup üç nüshası vardır. Ayrıca Suver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe, Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme ve Mecmu'a-i Mekâtib (Münşeât) isimleriyle katalogta kaydedilmiş eserler de incelenmiş ve çalışmamıza dâhil edilmiştir. Her ne kadar farklı isimler ile kaydedilmiş olsalar da bu eserlerin içeriğinde yer alan mektuplar ile çalışmaya esas aldığımız nüsha olan Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd İden Mekâtib (R:1950)'deki mektuplar önemli oranda aynıdır. Bu sebeple bu yazma eserlerin de ayrı bir nüsha olarak kabul edilmesinin doğru olacağı kanaatindeyiz. Dolayısıyla onlar da farklı nüshalar olarak kabul edilmiş ve o çerçevede değerlendirilmiştir.

Çalıştığımız yazmanın nüshaları müzakereler sürecinde gerek Osmanlı delegeleri ve devlet görevlileri tarafından gelen mektuplar, gerekse Avusturya tarafından ve müzakerelere arabuluculuk yapan devletlerin elçilerinden gelen mektupları içermektedir. Bu mektupların değerlendirilmesi anlaşma sürecinin daha iyi bir şekilde ortaya konulabilmesi açısından faydalı olacaktır. Mektupların içeriğinde o dönem Osmanlı diplomasisinin işleyişi, dış ilişkiler ile ilgili protokol kurallarına dair önemli ipuçları yer almaktadır. Ayrıca devlet görevlilerinden gelen mektupların içeriğinden Osmanlı Devletinde sefer esnasında ve sonrasında bilgi akışının nasıl sağlandığı ile ilgili bilgiler bulmak mümkündür.

Yazmada yer alan bir diğer önemli konu da sınır tespit çalışmaları ile ilgilidir. Bu mektuplardan o dönemde sınırların tespitinde izlenen yollar, anlaşmazlık meydana gelmesi durumunda bu problemlerin nasıl çözümlendiği ile ilgili bilgiler ihtiva etmektedir. Osmanlı Devleti, Karlofça Anlaşması ile büyük toprak kayıpları yaşamıştır. Sonraki dönemlerde de toprak kayıpları devam edecektir. Bu durum sınırların sürekli değişmesine ve sınır tespitinin önemli hale gelmesine sebep olacaktır. Sınır tespitleri ile ilgili gelişmelerin şekillenmesinde Karlofça

Anlaşmasından sonra Pasarofça Anlaşması da önemli bir yer tutmaktadır. O dönemin şartları dikkate alındığında Coğrafya bilgisi günümüzdeki kadar gelişmiş olmadığından dolayı sınır tespit çalışmaları harita üzerinden değil o bölgeyi bilen devlet memurlarının görevlendirilmesi suretiyle gerçekleştirilmiştir. Zaman içerisinde sınır tespit çalışmaları daha ayrıntılı ele alınmış ve sınırlar böylece tespit olunmuştur.

Çalışmamın içeriğinin şekillenmesinde büyük katkıları olan, her aşamada yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Kenan Ziya TAŞ'a teşekkür ederim.

BALIKESİR, 2022

MUSTAFA ÖĞE

ÖZET

ESNÂ-I MUSÂLAHADA TEVÂRÜD EDEN MEKÂTİB: METİN VE DEĞERLENDİRME (PASAROFÇA ANLAŞMASI (21 TEMMUZ 1718 SÜRECİNDEKİ YAZIŞMALAR

ÖĞE, Mustafa

Doktora, Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kenan Ziya TAŞ

2022, 613 sayfa

Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib Topkapı Sarayı Müzesi Revân Kitaplığında 1949, 1950, 1953 numaralarda kayıtlıdır. Bu nüshalar dışında Suver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe ve Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme ve Mecmu'a-i Mekâtib (Münşeat) isimleriyle katalogda kayıtlı yazmaların çalışma yapacağımız eserin farklı isimlerle kaydedilmiş diğer nüshaları olduğunu tespit etmemiz dolayısıyla çalışmamıza bu nüshalar da dâhil edilmiştir. Yazmada Pasarofça Anlaşması sürecinde Osmanlı delegelerinden ve çeşitli kademedeki görev yapan devlet görevlilerinin mektupları yer almaktadır. Ayrıca diğer devletlerin görevlilerinden ve mutavassıt elçilerden gelen mektuplar bulunmaktadır.

Yazmanın içerdiği mektuplar Osmanlı Devletinin dış ilişkilerinin yürütülmesi ve barış görüşmesinde izlenen stratejiler hakkında fikir yürütülebilmesi açısından ipuçları içermektedir. Ayrıca yazmada sınır tahdidi ile görevlendirilen kişilerden gelen mektupların da olması yazmanın değerini daha da arttırmaktadır. Bu mektuplarda yer alan bilgiler vasıtasıyla Osmanlı Devletinde sınır tahdidinin nasıl yapıldığı ve bu iş için görevlendirilen kişilerin sınır tahdidi konusunda ne gibi çalışmalar yaptığını ortaya koymak mümkündür.

Yazma nüshaları değerlendirilerek nüshalar arasındaki farklılıklar ortaya konulduğu gibi, ayrıca ana nüsha olarak aldığımız yazmada bulunmayan ancak diğer nüshalarda bulunan mektuplar da transkript edilmek suretiyle tam nüsha oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pasarofça Anlaşması, Diplomasi, İbrahim Paşa

ABSTRACT

CORRESPONDENCES DURING PEACE TALKS: TEXT AND EVALUATION (CORRESPONDENCES DURING THE TREATY OF PASSAROWITZ (21 JULY 1718)).

ÖĞE, Mustafa

PhD Thesis, History Department

Advisor: Prof. Dr. Kenan Ziya TAŞ

2022, 613 page

Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib is registered in the Topkapı Palace Museum Revân Library with the numbers 1949, 1950, 1953. Apart from these copies, we have determined that the manuscripts registered in the catalog with the names Suver-i Mekâtib-i Musâlahâ-i Nemçe and Mukâvele-i Musâlame and Mukâtaba-i Mukâleme and Mecmu'a-i Mekâtib (Münşeat) are other copies of the work that we will study with different names. These copies are also included. In the manuscript, there are letters from Ottoman delegates and state officials working at various levels during the Pasarofca Agreement process. In addition, there are letters from officials of other states and from mutavassi envoys.

The letters contained in the manuscript contain clues in terms of the conduct of the Ottoman State's foreign relations and the strategies followed in the peace negotiation. In addition, the fact that there are letters from the people who are assigned with the border demarcation in writing increases the value of the writing even more. With the help of the information in these letters, it is possible to reveal how the border demarcation was made in the Ottoman Empire and what kind of studies the people assigned for this job did on border demarcation.

By evaluating the manuscripts, the differences between the copies were revealed, as well as the letters that were not found in the manuscript that we received as the main copy, but found in the other copies, were tried to be created by transcribing.

Keywords: Passarowitz Agreement, Diplomacy, İbrahim Pasha

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3.Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5.Tanımlar	4
2.İLGİLİ ALANYAZIN	5
2.1. Kuramsal Çerçeve	5
2.1.1 Pasarofça Anlaşması Öncesi Osmanlı Devleti ve Avrupa'nın Genel Durumu	5
2.1.2. Osmanlı-Venedik Savaşı	7
2.1.3. Osmanlı-Avusturya Savaşı	9
2.1.4. Barışa Giden Süreç ve Pasarofça Anlaşmasının İmzalanması	14
2.2.İlgili Araştırmalar	16
3. YÖNTEM.....	18
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Evren ve Örneklem.....	18
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	20
3.4. Verilerin Toplama Süreci	20
3.5. Verilerin Analizi	21
4.BULGULAR VE YORUMLAR	22
4.1. Yazmaların Müstensihleri	22
4.1.1. Suyolcuzâde Mehmet Necip Efendi	22

4.1.2. Vehbi	23
4.2. Barış Görüşmeleri İle Hudutların Belirlenmesinde Görevlendirilen Görevliler	23
4.2.1. Osmanlı Murahhasları	25
4.2.1.1. İbrahim Paşa	25
4.2.1.2. Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi	25
4.2.2. Avusturya Murahhasları	26
4.2.2.1. Michael Von Talman	26
4.2.2.2. Damian Hugo von Virmont	26
4.2.3. Venedik Cumhuriyeti Murahhasları	27
4.2.3.1. Carlo Ruzzini	27
4.3. Mektupların Değerlendirilmesi	27
4.3.1. Mektuplarda Kullanılan Lakap ve Ünvanlar	27
4.3.1.1. Padişah ve Sadrazam Tarafından Murahhaslara Yazılan Mektuplar...	27
4.3.1.2. Murahhasların Padişah ve Sadrazama yazdıkları mektuplar	28
4.3.1.3. Vezirlerin Padişah ve Sadrazama Yazdıkları Mektuplar	30
4.3.1.4. Sadrazam Tarafından Vezirlere Yazılan Mektuplar	31
4.3.1.5. Vezirler Tarafından Avusturya Başvekiline Yazılan Mektuplar	31
4.3.1.6. Avusturya Başvekili Tarafından Vezirlere Yazılan Mektuplar	32
4.3.1.7. Anlaşmada Arabuluculuk Yapan Devletlerin Elçilerine Padişah ve Sadrazam Tarafından Yazılan Mektuplar	32
4.3.1.8. Anlaşmada Arabuluculuk Yapan Devletlerin Elçilerinin Padişah ve Sadrazama Yazdığı Mektuplar	32
4.3.1.9. Anlaşmada Taraf Devletlere Padişah ve Sadrazam Tarafından Yazılan Mektuplar	33
4.3.1.10. Anlaşmada Taraf Devletlerin Padişah ve Sadrazama Yazdığı Mektuplar	34
4.3.1.11. Avusturya Başvekili Tarafından Sadrazama Yazılan Mektuplar	34
4.3.1.12. Sadrazam Tarafından Avusturya Başvekiline Yazılan Mektuplar ...	34
4.3.1.13. Vezirlerden Murahhaslara Yazılan Mektuplar	35
4.3.1.14. Talaman Tarafından Reisül küttaba Yazılan Mektuplar	35
4.3.1.15. Reisül küttab Tarafından Talaman'a Yazılan Mektuplar	35
4.3.1.16. Eflak Voyvodası Tarafından Padişah ve Sadrazama Yazılan Mektuplar	35
4.3.1.17. Avusturya Başvekilinden Eflak Voyvodasına Yazılan Mektuplar ...	36

4.3.1.18. Nemçe Muhaddidinden Mustafa Paşa'ya Yazılan Mektuplar	36
4.3.1.19. Kadınlardan Sadrazama Gelen Mektuplar	36
4.4. Metin.....	107
4.4.1. Metin (Asıl Nüsha)	107
4.4.2. Asıl NüshadaOlmayan Mektuplar	433
4.4.2.1. S Nüshasındaki Farklı Mektuplar	433
4.4.2.2. R ₂ Nüshasındaki Farklı Mektuplar	447
4.4.2.3. R ₃ -R ₄ Nüshasındaki Farklı Mektuplar	516
4.4.2.4. H Nüshasındaki Farklı Mektuplar	558
4.4.2.5. Karıştırılan Mektuplar	577
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	580
5.1. Sonuçlar	580
5.2. Öneriler	581
KAYNAKÇA	582
EKLER.....	584
Ek-1 R. 1950.....	584
Ek-2 R. 1949.....	594
Ek-3 R. 1946.....	598
Ek-4 R. 1953.....	602
Ek-5 S	606
Ek-6 H.....	610

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1. Mektuplarda Geçen Yer Adları 36

Çizelge 2. Mektup Başlıkları ve Gönderilme Tarihleri ie Diğer Nüshalarda
Bulunduğu Varak Numaraları 80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.Pasarofça Anlaşmasına Göre Osmanlı-Avusturya Sınırı.....	14
Şekil 2.Pasarofça Anlaşmasına Göre Osmanlı-Venedik Sınırı.....	15

1. GİRİŞ

1.1.Araştırmanın Konusu

Osmanlı Devleti Karlofça Anlaşmasından sonraki dönemde dış politikada kaybettiği toprakları kurtarma siyasetine yönelmiş ve bu politika Osmanlı Devleti ile Avusturya-Macaristan ve Venedik arasında savaşları beraberinde getirmiştir. Bu savaşlar Pasarofça Anlaşması ile sona ermiştir. Osmanlı Diplomasinin gelişimi açısından Pasarofça Anlaşması, Karlofça Anlaşmasından sonra imzalanması açısından oldukça önemlidir. Tezimize konu olan Esnâ-ı Musalahada Tevârüd Eden Mekâtib isimli yazma bu anlaşma sürecinde yapılan bir kısım yazışmaları içermektedir. Bu çalışmanın problemi, bu yazmanın tenkidli transkripsiyonunu yapmak suretiyle o dönemin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Osmanlı Devleti II. Viyana kuşatmasında başarısız olmuş ve Kutsal ittifak devletleriyle 1683-1699 yılları arasında yaklaşık olarak 16 yıl sürecek olan savaşlar sonunda Karlofça Anlaşmasını imzalamıştı. Karlofça Anlaşmasından sonra Osmanlı Devletinin siyaseti kaybettiği toprakları kurtarma şeklinde değişecektir. Osmanlı-Rus ilişkilerinin bozulduğu dönemde Osmanlı devleti anlaşmanın bozulmaması için temkinli hareket etmeyi tercih edecektir. Prut savaşının meydana geldiği dönemde, sadrazam Baltacı Mehmet Paşa savaşa Rusların sebep olduğunu Viyana hükümetine bildirmesi bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.(Uzunçarşılı, 1988, s. 72) Osmanlı Devleti Seyfullah Ağa'yı elçi olarak göndermiş, Rusya ile savaşı zorunlu kılan sebepler ve seferin toprak kazanmayı amaçlamadığı, daha da önemlisi bu seferin Rusya dışındaki diğer devletleri hedeflemediği konusunda Avusturya'ya güvence vermek mecburiyetinde hissetmiştir(Beydilli ve Erünsal, 2001, s. 1).Ruslar bu savaşta mağlup edilmiş ve Prut Anlaşması imzalanmıştır. Ancak Ruslar anlaşma şartlarına riayet etmemişlerdir. Baltacı Mehmet Paşa'nın sadareten azlinden sonra

Yusuf, Süleyman ve Hoca İbrahim Paşa'lar sadrazam olmuşlardır. İbrahim Paşa'nın kısa süreli sadaretinden sonra Damat Ali Paşa sadrazam olmuştur.(Uzunçarşılı, 1988, s. 97).Sadrazamın hedefi Karlofça Anlaşmasında Venediklilere verilen Mora yarımadasını geri almak idi. Bu dönemde Venediklilerin anlaşma şartlarını ihlal etmesi üzerine Osmanlı Devleti Venedik ile savaşa karar vermiştir. Sadrazam Ali Paşa Avusturya hükümetine Mütüferrika İbrahim Efendi ile gönderdiği mektûbunda savaşın sorumlusunun Venedik olduğunu ve Avusturya'nın tarafsız kalmasını ümit ettiyse de olumlu cevap alamamıştır(Özcan, 2007, s. 177).Sadrazamın beklentisinin tersine Osmanlı Devletine karşı Avusturya ile Venedik arasında 13 Nisan 1716 da bir ittifak imzalanmıştır. Gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra ileri harekâta karar verilmiş ve Avusturya ordusu ile karşılaşmıştır. Ordumuzun bozulması üzerine sadrazam Ali Paşa orduyu cesaretlendirebilmek için ileri atıldığı esnada bir kurşunla vurularak şehit düştü(Uzunçarşılı, 1988, s. 120).

Şehit Ali Paşa olarak bilinen Damat Ali Paşa'nın naaşı Belgrat kalesindeki Sultan Süleyman Camii haziresine defnedilmiştir.

Ordunun başsız kalması üzerine önce Rumeli Beylerbeyi Sarı Ahmet Paşa kumandan vekili tayin edilmiş ve mühr-i hümayunun sadr-ı azam kethüdası Sarı İbrahim Ağa'ya verilmesi uygun görülümüşse de Sultan Ahmet daha sonra bu fikrinden vazgeçerek Halil Paşa'ya verilmiştir(Uzunçarşılı, 1988, s. 125). Bu dönemde de savaşın gelişimi Osmanlı Devleti'nin aleyhine oldu. Bu gelişmeler savaşın devamını isteyenler ve barış yanlısı olanlar olmak üzere iki farklı görüşü ortaya çıkardı(Özcan, 2007, s. 177-178). Edirne'de yapılan divan toplantısında barış kararı alındı. Elhac Mustafa Paşa Belgrad'a gönderildi. Sadrazam Halil Paşa Tameşvar alınmadıkça barışın düşünülmemesini Mustafa Paşa'ya bildirdi. Avusturya ise bu teklife olumlu yaklaşmadığından dolayı savaşlar yeniden başladı. Belgrat'ın da düşmesiyle barış fikri tekrar gündeme gelecektir. Belgrad'ın kaybedilmesi Osmanlı Devletini oldukça zora sokmuştur. İngiltere ve Hollanda gibi ülkelerin tavassutları ile barış için müzakereler gündeme gelmişse de karşılıklı talepleri uyuşmaması dolayısıyla başarılı olmamıştır. 9 Mayıs 1718 de sadrazamlığa Damat İbrahim Paşa getirilmiştir. Nihayetinde barış görüşmeleri için Morova nehri yakınında bulunan Pasarofça seçilmiştir. Osmanlı Devleti delegesi olarak Şıkk-ı Sani defterdarı İbrahim Efendi ve şıkk-ı salis defterdarı Muhammed Efendi ile tercüman olarak Eflak voyvodası Yanaki görevlendirilmiştir.

Çalıştığımız eser müzakereler sürecinde gerek Osmanlı delegeleri ve devlet görevlileri tarafından gelen mektuplar ve gerekse Avusturya tarafından ve müzakerelere arabuluculuk yapan devletlerin elçilerinden gelen mektupları içermektedir. Bu mektupların değerlendirilmesi anlaşma sürecinin daha iyi bir şekilde ortaya konulabilmesi açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Barış anlaşması esnasında yapılan yazışmaların incelenmesi Osmanlı Devleti'nin o dönemde haber alma, istihbarat faaliyetleri ve olaylara bakış açısı, meydana gelen olayları değerlendirebilme, bu değerlendirmelerine uygun stratejiler üretebilme ve barış anlaşmaları imzalanırken hassasiyetlerinin neler olduğu konusunda bize fikir verecektir. Ayrıca bu mektuplar yazışma usulleri ve Osmanlı bürokrasisinin o dönemdeki işleyişi hakkında da bazı ipuçları verecektir.

Tez Çalışması Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib isimli yazmanın tenkidli taranskripsiyonu ve değerlendirmesini yapmak suretiyle eserin bilim dünyasına kazandırılmasını ve Pasarofça Anlaşması sürecinde yaşanan gelişmeleri ortaya koymayı hedeflemektedir.

1.3.Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın önemi Pasarofça Anlaşması ile ilgili yazışmaları içermiş olması ve bunların ortaya konması ile hem Osmanlı diplomasisinin işleyişi hem de sınır belirleme çalışmaları ile ilgili geniş bilgiler içeriyor olması nedeniyle konunun aydınlatılmasına katkı sağlayacak olmasıdır.

1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamız R.1950 katalog numarasıyla kayıtlı olan Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib isimli eser ana nüsha olarak kabul edilerek bu çerçevede şekillendirilmiştir. Katalog çalışmamızda eserin farklı isimlerle kayıtlı 3 nüshâsının daha tespit edilmiş olması dolayısıyla bu nüshâlar da çalışmamıza dâhil edilmiştir. Ancak farklı isimlerle kayıtlı nüshâların varlığı, tespit edemediğimiz başka nüshâların da olabileceği ihtimalini akla getirmektedir. Bu nedenle çalışmamız tespit edebildiğimiz 6 nüshâ ile sınırlandırılmıştır.

Nüsha sayısının fazla olması dolayısıyla ekler kısmına nüshaların tüm varakları konulmamıştır. Ana nüsha olarak kabul ettiğimiz R.1950 nüshasının ilk ve son 5 varacağı, diğer nüshaların ilk ve son iki varakları örnek olarak konulmuştur.

1.5.Tanımlar

R.1950 katalog numarasıyla Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib ismiyle kayıtlı olan yazma; 255-145 mm. Uzunluk ve genişliğinde 246 varak ve 21 satırdan oluşmakta olup nesih yazı türü ile yazılmıştır. Çalışmamızda bu yazma katalogda kayıtlı olduğu isimle ana nüsha olarak alınmış, ancak diğer nüshalarda olan ve bu nüshada olmayan mektuplar eklenmek suretiyle tam nüsha oluşturulmaya çalışılmıştır. Metin farklılıklarını ortaya koyarken bu nüsha R₁ olarak gösterilmiştir.

R.1949 no'lu katalogda kayıtlı olan nüshanın özellikleri; 255-145 mm., 291 varak, 19 satır ve Talik yazı türüyle yazılmıştır. Bu nüsha R₂ olarak gösterilmiştir.

R.1953 numaralı katalogda kayıtlı olan nüshanın özellikleri 260-140 mm. Uzunluk ve genişliğinde 237 varak, 25 satır ve Talik yazı türüyle yazılmıştır. Bu nüsha R₃ olarak gösterilmiştir.

R.1946 numaralı katalogda Suver-i Mekâtib-i Musâlahâ-i Nemçe ismiyle kayıtlı olan eserin başında Suver-i mekâtib bâ-musâlahâ-i Nemçe ibaresi vardır. Eserin özellikleri 280-190 mm. Uzunluk ve genişliğinde 239 varak, 25 satır ve Nesih yazı türüyle yazılmıştır. Bu nüsha R₄ olarak gösterilmiştir. R. 1953 nüshası ile gerek mektupların sıralaması ve gerekse bulunan mektuplar açısından benzerdir.

Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme Nuruosmaniye Kütüphanesi 4296 numarada kayıtlıdır. Eserin özellikleri 260-140 mm. Uzunluk ve genişliğinde 236 varak, 19 satır ve Talik yazı türüyle yazılmıştır. Bu nüsha S olarak gösterilmiştir.

Mecmû'a-i Mekâtib Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiyye Kitaplığında 1206 numara ile kayıtlıdır. Eser 193 varak, 25 satırdan oluşmaktadır. Mektup başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Bu nüsha H olarak gösterilmiştir.

2.İLGİLİ ALANYAZIN

2.1.Kuramsal Çerçeve

2.1.1.Pasarofça Anlaşması Öncesi Osmanlı Devleti ve Avrupa'nın Genel Durumu

Osmanlı Devleti II. Viyana kuşatmasında başarısız olmuş ve Kutsal İttifak Devletleri'yle 1683-1699 yılları arasında yaklaşık olarak 16 yıl sürecek olan savaşlar sonunda Karlofça Anlaşması'nı imzalamıştı. Bu anlaşma ile önemli topraklar kaybeden Osmanlı Devleti açısından bu kayıplar kabullenilebilir bir durum değildi. Bu anlaşma sınır değişiklikleri yanında Osmanlı-Avusturya ilişkilerinde de yeni gelişmeleri beraberinde getirecek bir süreç olacaktı. Anlaşma ile barış zamanı sınır ötesi akınlar yasaklanırken mağdurların zararının karşılanması ve tazmin edilmesi, ayrıca bu kanunlara uymayan devlet adamlarının da cezalandırılması kararlaştırılmıştır(Pesalj, 2019, s. 39).Barış döneminde Avusturya'nın uğraştığı önemli konulardan bir tanesi 1701-1714 yılları arasındaki İspanya Veraset Savaşları idi. Avusturya'nın uğraştığı bir diğer konu da 1701-21 yılları arasındaki Büyük Kuzey Savaşı idi. 1703-1711 yılları arasında Rakoçi meselesi Avusturya'nın başını ağrıtan bir diğer konu idi(Gökbilgin, 1976, s. 1-17).

1711 Prut seferinde Osmanlı Devleti'nin elde ettiği başarı Avusturya'yı oldukça endişelendiren bir gelişme olmuştur. Sonrasında meydana gelen Osmanlı-Venedik savaşı bu endişeleri onlar açısından daha da arttıran bir gelişme idi(Pesalj, 2019, s. 39-40). Osmanlı Devleti'nin Kutsal İttifak karşısında aldığı mağlubiyetin ve kayıplarının yavaş yavaş telafi edilmeye çalışıldığı bir politikaya yönelmiş olduğu izlenimini uyandıran bir durum söz konusu idi.

Karlofça Anlaşmasından sonra Osmanlı Devletinin siyaseti kaybettiği toprakları kurtarma şeklinde değişecektir. Osmanlı Devleti Karlofça anlaşmasındaki

kayıplarını telafi etmek isteyecektir. Gelişen olaylar aslında Osmanlı Devletinin kısmen bu kayıplarını telafi edebilmesini olanak sağlayan uygun şartları da ortaya çıkaracaktır. Rusya Azak kalesini aldıktan sonra Karadeniz’de önemli bir üs noktası elde etmiş oluyordu. Avrupa’daki gelişmeleri de takip eden Rus Çarı Petro, Rusya’nın kalkınması için önemli adımlar atmıştı. Karlofça Anlaşması ile Osmanlı Devleti’nden Kamaniçe’yi alan Lehistan daha sonra iç karışıklar yaşamış, buradaki mücadele Rusya ile İsveç arasındaki anlaşmazlıkların temel sebebini oluşturmuştur. Yaklaşık olarak 9 yıl kadar devam edecek olan İsveç-Rus savaşları Paltova’da yapılan muharebe neticesinde Rusların üstünlüğü ile sona erecektir. Bu yenilgi dolayısıyla İsveç kralı Osmanlı topraklarına sığınmak zorunda kaldı.

İsveç kralı memleketine dönme arzusuyla 2000 civarında askerini Boğdan’ın Piçova bölgesine göndermeye karar vermişti. Özi valisi ve Bender muhafızı Yusuf Paşa’nın uyarılarına rağmen İsveç kralı Şarl 700 kadar askerini Çernaviç (Piçova) bölgesine yollamıştı. Boğdan Voyvodasının durumu Ruslara haber vermesinden dolayı Rus kuvvetleri ani bir baskın ile bu birliği perişan ettiler(Uzunçarşılı, 1988, s. 45-46). Rusların Osmanlı sınırlarına tecavüzü bir savaş sebebi idi. Ancak Rus elçisi bu meseleyi bir savaşa dönüşmeden çözüme maharetini göstermiştir. Ruslara meyletmiş olan Boğdan Voyvodası Mihal Rakoviçe azledildi.(Uzunçarşılı, 1988, s. 46) Rusya Balkanlar üzerinde gün geçtikçe nüfuzunu arttırmakta idi. Ayrıca Osmanlı Devleti’nde kalmasından korktuğu İsveç kralı Şarl için İstanbul muahedesine bir madde koydurmaya da muvaffak oldu. Osmanlı Devleti’ne bir ultiatom vererek Şarl’ın ülkeden çıkarılmasını istedi. Bu durum Osmanlı Devleti’ni Rus tehlikesinin farkına varmasına ve savaş için gerekli hazırlıklara başlamasına sebep olmuştur. Bu hazırlıklar yapılırken Osmanlı Devleti’nin özellikle Avusturya’nın bu savaşa dâhil olmasını da engellemesi gerekli idi. Devlet politikasının kaybettiği toprakları kurtarma olarak değiştiği bu dönemde Osmanlı Devleti Karlofça Anlaşması’nın bozulmaması için temkinli hareket etmeyi tercih edecektir. Avusturya’nın bu savaşa dahil olmasını önlemek için sadrazam Baltacı Mehmet Paşa’nın savaşa Rusların sebep olduğunu Viyana hükümetine bildirmesi bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir(Uzunçarşılı, 1988, s. 72). Osmanlı Devleti Seyfullah Ağa’yı elçi olarak göndermiş, Rusya ile savaşı zorunlu kılan sebepler ve seferin toprak kazanmayı amaçlamadığı, daha da önemlisi bu seferin Rusya dışındaki diğer devletleri

hedeflemediği konusunda Avusturya'ya güvence vermek mecburiyetinde hissetmiştir (Beydilli ve Erünsal, 2001, s. 1).

Rus ordusu bu savaşta kuşatılmış ve Prut Anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma ile Ruslar Karlofça Anlaşması'nda elde ettikleri kazançlarını kaybediyorlardı. Azak kalesini Osmanlı Devleti'ne teslim etmeyi kabul eden Ruslar, anlaşma şartlarına riayet etmemişlerdir. Durumun gerginleşmesi ile yeni bir savaşı göze alamayan Ruslar anlaşma şartlarını yerine getirmişlerdir. Bu savaşta Rus ordusunun kuşatma altına alınmış olmasına rağmen imha edilmemesi ve aslında çok avantajlı bir durumda iken bu kadar az kazançlı bir anlaşmanın imzalanması sadrazam hakkında pek çok asılsız iddianın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Netice olarak sadrazam Baltacı Mehmet Paşa azledildi. Baltacı Mehmet Paşa'nın sadaretten azlinden sonra Yusuf, Süleyman ve Hoca İbrahim Paşa'lar sadrazam olmuşlardır. İbrahim Paşa'nın kısa süreli sadaretinden sonra Damat Ali Paşa sadrazam olmuştur(Uzunçarşılı, 1988, s. 97).

2.1.2. Osmanlı-Venedik Savaşı

Rusya ve İsveç kralı Demirbaş Şarl meselesini halleden Osmanlı Devleti artık diğer kayıplarını telafi edebilmenin arayışı içine girmiştir. Bu arayışlarda aslında tam bir görüş birliği yoktu. Bir grup Kamanıçe'yi geri olmak için Lehistan'ı bir sonraki sefer için hedef olarak seçerken bir diğer grup da Erdel ve Macaristan'ı hedef olarak seçmişti(Zinkeisen, 2011, s. 323). Avusturya'nın Macaristan ve Erdel'e 50.000 kişilik savaş tecrübesi olan birlikler göndermesi bu fikirden vazgeçilmesine sebep olmuştur(Zinkeisen, 2011, s. 324). Bu sebeple hazırlıkların Malta üzerine olduğu konuşulmaya başlanmıştır. Savaşa karşı çıkanlar ise Venedik ile savaşın haklı gerekçelere dayanması fikrinde idiler. Venedik'in Karlofça Anlaşmasında Karadağ ile ilgili maddeyi yerine getirmediği gerekçesiyle savaş ilan edildi(Jorga, 2005, s. 273).

Venedik Karlofça Anlaşması ile aldığı yerlerde iyi bir yönetim tarzı sergileyememiş, bu durum bölge halkının hoşnutsuzluğuna sebep olmuştu. Aslında bu durum savaş esnasında Osmanlı Devleti'nin menfaatine olacaktı.

Osmanlı Devleti savaş kararı aldıktan sonra Prens Eugen'e bir elçi göndererek savaşın sebepleri ve Karlofça Barışı'nın muhafaza edilme isteği Avusturya'ya bildirildi(Zinkeisen, 2011, s. 326). Aynı Osmanlı-Rus savaşında olduğu gibi Avusturya'nın tarafsız kalması sağlanmalı idi. Sadrazam Ali Paşa'nın Avusturya hükümetine Müteferrika İbrahim Efendi ile gönderdiği mektupta savaşın sorumlusunun Venedik olduğunu ve Avusturya'nın tarafsız kalmasını ümit ettiyse de olumlu cevap alamamıştır(Özcan, 2007, s. 177). Avusturya bu gerekçeleri kabul etmemiş ve Venedik'e savaş açılmasını anlaşmanın ihlali olarak kabul edeceğini bildirmiştir. Avusturya'nın bu tehditlerinin aslında çok ciddi olmadığı çok geçmeden ortaya çıkacaktı. Zira Venedik'in Viyana elçileri Pietro Grimani ve Michele Morosini savaşa daha aktif ve kararlı olması konusunda Kayser'i ikna edememişlerdi(Zinkeisen, 2011, s. 326). Bu dönemde İspanya ve İtalya'da, Hollanda'daki ve kuzeydeki meseleler Avusturya'yı meşgul eden önemli konulardı.

Venedik ile savaş kararı alınmasından sonra Osmanlı Devleti donanmayı güçlendirmek için faaliyetlere girişmiştir. Çünkü Venedik'in denizci bir devlet olduğu malumdur. Gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra Osmanlı donanması kaptan-ı derya Canımhoca Mehmet Paşa komutasında denize açılırken Vezir-i azam da kara ordusuyla birlikte hareket etti(Uzunçarşılı, 1988, s. 102-103). Osmanlı donanmasının önce İstendil Adası üzerine gitmesi kararlaştırıldı. 6 Haziran 1715'de buraya asker çıkarılarak kale teslim alındı. Osmanlı kara ordusu da Edirne'den hareketle Selanik ve oradan da Tırhala istikametine doğru hareket etti. İleri harekâta devam eden Sadrazam Damat Ali Paşa İsfehe (Teb) şehrine gelerek burayı ordu merkezi yaptı(Uzunçarşılı, 1988, s. 103). Osmanlı ordusu daha sonra Gördös (Korent) kalesini kuşatarak burayı teslim aldı. Yarımada'nın doğusunda bulunan Anapoli üzerine hareket eden Osmanlı kuvvetleri, donanmanın da desteği ile 19 Temmuz 1715'te burayı fethetti.

Osmanlı kuvvetlerinin ileri harekâtını önlemek için Venedik donanması Preveze ve İnebahtı dolaylarını istila etmeye teşebbüs ettiyse de kaledeki muhafızların bunlar üzerine ani hücumu ile panikleyen Venedik kuvvetleri mağlup edildiler. Daha sonra Mudon, Koron ve Anavarin üzerine hareket edildi. Venedik kuvvetleri daha güçlü bir savunma oluşturabilmek amacıyla Mudon'da toplandı. Boş kalan iki kale Osmanlı kuvvetleri tarafından kontrol altına alındı. Donanmanın da

desteği ile Osmanlı kuvvetleri kaleyi fethetti. Menekşe ve Ayamavra'nın ele geçirilmesi ile Mora yarımadasının fethi tamamlanmış oldu.

Venedik'in Adriyatik denizinde önemli üslerinden biri olan Korfo Adası da muhasara edilmiş, ancak kuşatmada başarılı olunamamıştır. Çünkü Varadin'deki mağlubiyet üzerine kuvvetlerimiz buradaki kuşatmayı kaldırmak zorunda kalmıştır(Uzunçarşılı, 1988, s. 108-109).

2.1.3. Osmanlı-Avusturya Savaşı

Avusturya ile savaşa girmeyi istemeyen Osmanlı Devleti Avusturya'ya elçi göndermişti. Ancak Avusturya bu mektuba hemen cevap vermeyerek oyalamayı tercih etmiştir. Diğer yandan da Osmanlı ordusunun durumunu değerlendirerek gerekli hazırlıklara başlamıştır. Osmanlı kuvvetlerinin Mora'daki başarıları Avusturya'yı endişelendirmiştir. Buradan sonra sıranın kendisine geleceğini ve Karlofça Anlaşmasında elde ettiği kazanımları kaybedeceği endişesiyle Venedik ile 15 Nisan 1716 tarihinde ittifak yapıldı ve Avusturya Osmanlı devletinden Mora'nın Venedik'e iadesini ve Venedik'in zararının tazmin edilmesini talep etti. Bu talep Osmanlı Devleti tarafından reddedilmiştir.

Avusturya ile ilk çatışmalar Osmanlı Devleti'nin lehine gelişti. Kont Palfy emrinde keşif amacıyla gönderilen süvari birliği Osmanlı kuvvetleri tarafından kuşatılarak neredeyse tamamı ya esir alındı ya da öldürüldü(Zinkeisen, 2011, s. 372). Buradaki öncü kuvvetlerin sayısı Uzunçarşılı'ya göre sekiz bin civarındadır. Ancak Avusturya kaynaklarına göre (Hammer, Zeinkeisen) bu sayı bin altı yüz ile üç bin civarındadır. Bundan sonra Osmanlı kuvvetleri Sava nehrini geçerek Petervaradin üzerine yürüdü. Osmanlı kuvvetleri burada kuşatmayı başlatmak için hendek kazmaya başladı.

Varadin'de yapılan savaşta Avusturya'nın önemli avantajlarından bir tanesi Osmanlı Devleti'nin henüz bilmediği bir silahlı güç olan 106 ağır zırhlı süvari bölüğüdür. Osmanlı ordusunun sağ kanadının yarılmasına rağmen, Yeniçerilerin Habsburg piyadelerini ezmesi Avusturya ordusu için bu avantajlı durumu ortadan kaldırmıştır(Zinkeisen, 2011, s. 373). Tehlikeyi gören Prens Eugen kendisinin sol kanadında piyadenin gerisinde olan süvari ve ihtiyat kuvvetlerini yardıma

göndermiştir. Yeniçerilere yardım amacıyla gönderilen süvariler Alman süvarileri karşısında başarılı olamadı ve geriye çekilmeye başladılar(Uzunçarşılı, 1988, s. 119-120). Askeri toparlayıp cesaretlendirmek için ileri atılan Sadrazam Ali Paşa alınından vurularak Belgrad'a doğru götürülürken şehit düştü. Bunun üzerine ordu Belgrad'a çekildi. Ordunun başsız kalmaması için ordu erkânı Rumeli Beylerbeyi Sarı Ahmet Paşa'yı vekil belirleyerek durumu padişaha bildirmişlerdir. Belgrad muhafızı Halil Paşa tarafından ordunun durumu daha önce Sultan III. Ahmet'e bildirilmiş olduğundan dolayı hükümdarın haberi olmuştur(Uzunçarşılı, 1988, s. 125). Padişah Sarı İbrahim Ağa'yı görevlendirmek istemişse de Mevkufati İbrahim Efendi durumu padişaha arz ederek padişahı fikrinden vazgeçirdi. Ancak orduda vezir rütbesinde kimsenin bulunmaması dolayısıyla ordunun başsız kalmaması için Halil Paşa'ya vezirlik verilerek sadaret mührü kendisine tevdi edildi(Uzunçarşılı, 1988, s. 125).

Bundan sonra Osmanlı Devletinin Macaristan'da kalan son eyaletlerinden birinin merkezi olan Tameşvar Avusturya kuvvetlerinin hedefi haline geldi. Avusturya ordusu büyük kuvvetlerle Tameşvar üzerine yürüyerek burayı kuşattı. Osmanlı Devleti yardım amacıyla Kurt Paşa ve Zileli Hasan Paşa komutasında kuvvetler gönderildiyse de bu birlikler başarılı olamayarak geri çekilmek zorunda kaldı. Bir anlamda Tameşvar kaderine terk edildi. Avusturya kuvvetlerinin kuşatması sonucu Tameşvar düştü ve buradaki Osmanlı kuvvetleriyle anlaşma yapılarak Belgrad'a gitmelerine müsaade edildi.

Halil Paşa'nın sadarete getirilmesi de ordudaki düzensizliği ortadan kaldırmamıştır. Halil Paşa yeterli tedbirleri alamamıştır. Tameşvar'ın düşmesi durumu daha da zorlaştırmıştır. Orduda herhangi bir karışıklık çıkmaması için bu durum gizli tutularak Edirne'ye hareket edildi(Uzunçarşılı, 1988, s. 128).

Bu dönemde Eflak'ta da karışıklıklar çıkmıştır. Nikola Movrokordato'nu Eflak Voyvodası olmasından sonra Erdel'den gelen küçük bir akıncı birliği birkaç sınır köyünü ele geçirince Bükreş'ten ayrılarak Rusçuk'taki Osmanlı muhafız kıtalarına sığındı. Yanına kuvvetler verilerek geri gönderildi(Zinkeisen, 2011, s. 376).

Tameşvar kaybedilince küçük bir çete grubu ansızın Bükreş'e girerek voyvodanın oturduğu Korta adı verilen saraya baskın yaparak voyvodayı esir ederek

götürmüşlerdir. Nikola'nın yerine kardeşi Yanaki (Johann Movrokordato) görevlendirilmiştir(Uzunçarşılı, 1988, s. 127-128) .

Eflak'ta bu şekilde faaliyetlerde bulunan Avusturyalılar Boğdan'da da boş durmamışlardır. Buranın merkezi olan Yaş şehrine de bir bakın yapmışlar, ancak bu teşebbüs Osmanlı Devleti tarafından engellenmiştir.

Tameşvar'ın düşmesinden sonra barış için girişimler olmuştur. Osmanlı Devleti'nin bu dönemde barış için ön şartı buranın iadesi idi. Ancak Avusturya barış bir yana Belgrat'ı da almak istiyordu(Zinkeisen, 2011, s. 379-380). Prens Eugen savaş için hazırlıklarını daha da artırmış, Kayser'e bağlı ülkeler de üzerlerine düşen mali sorumlulukları fazlasıyla yerine getirmişlerdir(Zinkeisen, 2011, s. 381).

Osmanlı Devleti de bu süreçte hazırlıklar yapmıştır. Ayrıca Avusturya'yı kendi içerisinde de uğraştırmak amacıyla Rakofçi'ye Macar krallığı verilerek Osmanlı Devleti'ne gelmesi hususunda Fransa kralına mektup yazılmış idi. Ancak Rakofçi gelmeden önce Varadin muharebesi esnasında Ali Paşa şehit düşmüştü(Uzunçarşılı, 1988, s. 131-132).Rakofçi bir hükümdar gibi karşılanmış ve kendisine bir ahid-nâme verilmiştir.

Belgrat için gerekli hazırlıkları yapan Avusturya ordusu 15 ve 16 Haziran'da Pançova'da Tuna nehrini geçti. Vezir-i Azam ordu ile birlikte Edirne'den hareket etti. Ordu Filibe'ye ulaştığı esnada Belgrad muhafızı Mustafa Paşa'nın yardım talebi ulaşmıştır. Belgrad'a yardım için gerekli fermanlar gönderilmiştir. Ordu daha sonra Niş'e ulaşmıştır. Ordu ağırlıklarını bırakarak 12 Temmuz'da Niş'ten hareket ettirildi. Semendire yolundan Belgrad'da doğru gelinerek düşman ordugâhının karşısına gelindi. Ancak Avusturya kuvvetleri oldukça iyi tedbirler almıştı(Uzunçarşılı, 1988, s. 133). Avusturya ordusuna hücum için Kırım kuvvetlerinin gelmesi beklendi. Bu kuvvetlerin orduya katılmasından sonra hücum için yeniden müzakereler yapılmıştır. Ancak orduda tecrübeli komutanların bulunmayışı ve sadrazamın aczi dolayısıyla savaşın Osmanlı Devleti aleyhine neticelenmesi kaçınılmaz gibi görünmekteydi. Osmanlı ordusundaki bu acziyete karşılık Avusturya ordusunun başında Prens Eugen gibi tecrübeli bir komutanın bulunması da bir başka olumsuzluktu. İki ordu yaklaşık olarak 14 gün kadar harp etmeden karşılıklı beklemiştir(Uzunçarşılı, 1988, s. 134). Osmanlı ordusu taarruz günü olarak pazartesi gününü belirlemiştir. Bu durum Belgrat muhafızına bildirilmişti. Ancak haberi götüren kişinin yakalanmasıyla

Osmanlı ordusunun taarruz günü Avusturyalılar tarafından öğrenilmiş oldu. Avusturya ordusu Osmanlı ordusundan önce davranarak ani bir hücum başlattı. Meydana gelen muharebede Erzurum valisi Mehmet Paşa şehit düşmüştür. Bu kanattan ileri harekâta devam eden Avusturya kuvvetleri Osmanlı ordugâhını dövmeye başlamıştır. Savunma imkânı kalmayan Osmanlı ordusu Semendire ve oradan da Niş'e çekilmiştir(Uzunçarşılı, 1988, s. 135). Osmanlı ordusunun mağlup olmasından iki gün sonra Belgrat kalesi teslim oldu. Sadrazam aczi dolayısıyla azledilerek yerine Mehmet Paşa vezir-i azam tayin edildi. Muhadiye ve Bosna taraflarında faaliyetlerin devam eden Avusturyalılar, General Petraş komutasında gönderdikleri on beş bin kişilik kuvvet Bosna valisi Numan Paşa tarafından mağlup edilmiştir. Osmanlı Devleti açısından artık savaşı geri döndürebilme ümitleri iyice azalmıştır. Osmanlı Devleti Venedik karşısında başarılı olmasına rağmen aynı başarıyı Avusturya cephesinde sergileyememiştir. Venedik savaşlarında lojistik desteği ve kuşatma savaşındaki becerileri bu başarıları sağlamıştı. Ancak birliklerinin birbirini tutmayan kalitesi ve ordu yapısındaki zaafları dikkat çekmekteydi. Ordu nizamındaki düzensizlik ve disiplinsizlik, ordunun sevk ve idaresinde zayıflıklar dikkat çekici idi(Karagöz, 2019, s. 77).

2.1.4. Barışa Giden Süreç ve Pasarofça Anlaşmasının İmzalanması

Osmanlı Devleti açısından cephede şartlar lehine gelişmese de Avusturya açısından da şartlar pek olumlu gelişmemekteydi. Cephede her ne kadar başarılar elde edildiyse de meydana gelen gelişmeler dengeleri Osmanlı Devleti lehine döndürebilirdi. Çünkü İspanya daha önce yapılan anlaşmalara aykırı hareket ederek Sardunya Adasını işgal etmiştir. İspanya bundan sonra Milano Dükalığı ve Napoli krallığını hedef olarak seçebilirdi. İspanya'nın İtalya'yı işgal etmeye yönelmesi durumunda ticari faaliyetler açısından Avusturya oldukça olumsuz etkilenecekti(Ercan, 2019, s. 65). Bu durum Avusturya'nın barışa yönelmesi için etkili olacak gelişmelerden biri idi.

Savaşın meydana geldiği dönemde Avusturya'nın bir başka açmazı da iktisadi açıdan idi. Ordunun güçlü olması için oldukça büyük meblağ askeri harcama yapmışlardı. Dolayısıyla savaşta elde ettikleri topraklardan vazgeçmek gibi bir niyetleri yoktu. Yani barış Avusturya açısından ancak Kardinal Richelieu'nün (1585-

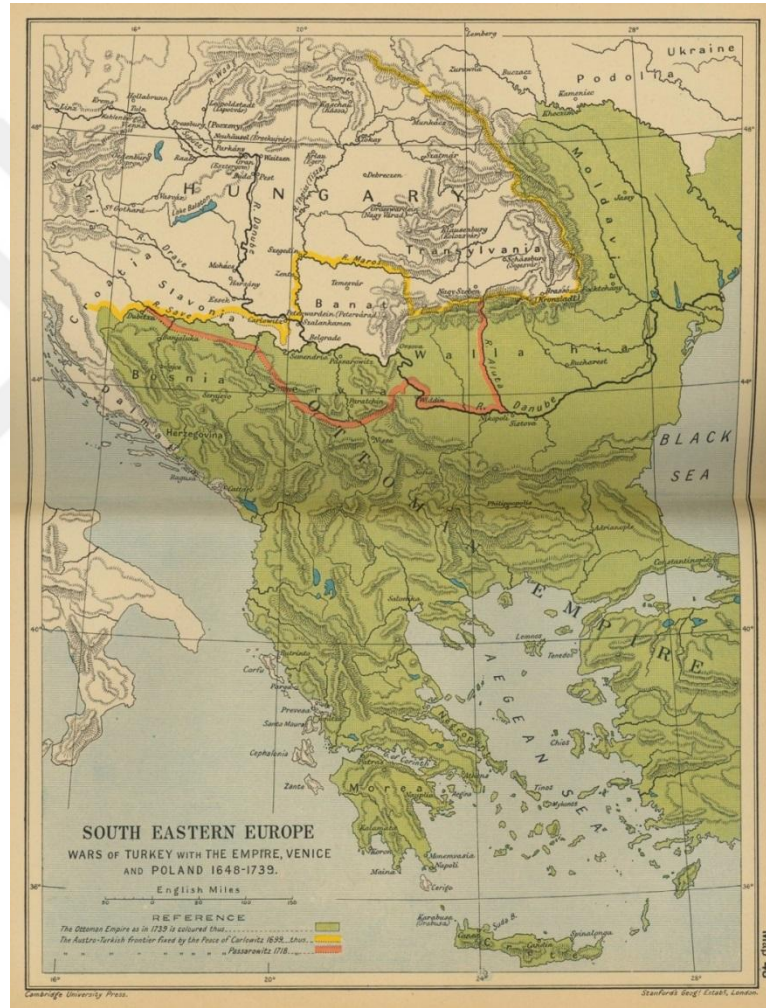
1642) önerdiği ve ilk kez Westfalya Barışı'nda uygulanan *uti possidetis ita possideatis*yani alâ-hâlihi, tarafların ellerinde bulunan yerleri ellerinde tutması esası üzerine olabilirdi (Colegrove ve Ercan, 1919; 2019, s. 66). İlk konferansta Avusturya temsilcilerinin alâ-hâlihi şartına çok geniş bir anlam katarak Sırbistan, Eflak ve Boğdan'ı talep etmeleri hem Osmanlı murahhaslarını hem de anlaşmaya arabuluculuk edenleri oldukça zora sokmuştur. Bir uzlaşma sağlayabilmek için Prens Eugen ile Nevşehirli Damat İbrahim Paşa arasında pek çok yazışma yapılmıştır(Zinkeisen, 2011, s. 395). Özellikle Hollanda'nın Viyana elçisi Hamel Bruyninx'in çabaları sonucunda Viyana'nın ölçülü taleplerde bulunması sağlanabildi. Önceki taleplerinden geri adım atmamış olmak açısından Sırbistan'da Sitnitza kalesi karşılığında anlaşmayı kabul edeceklerdi. Ancak Osmanlı devleti bunu da kabul etmeyecek ve nihayetinde Sırbistan Eflak ve Boğdan taleplerinden tamamen vazgeçeceklerdir(Zinkeisen, 2011, s. 396). Avusturya'nın Lehistan'ı da anlaşmaya dâhil etme çabaları her ne kadar sonuçsuz kalsa da karşılığında anlaşma süresini 15 yıldan 24 yıla çıkarmayı başaracaklardır.

Venedik de aynı şekilde başlangıçta oldukça uçta taleplerde bulunmuştur. Suda, İsporlanga, İstendil ve Çuha adaları değil, aynı zamanda Mora'ya bedel olmak üzere Butrinto, Preveze ve Vontisa'nın yanı sıra İşkodra, Ülgün ve Bar'ı talep ediyordu(Zinkeisen, 2011, s. 397). Osmanlı Devleti'nin böyle bir talebi kabul etmesi mümkün değildi. Osmanlı Devleti Dubrovnik'e giden yol üzerinde Venediklilerin kontrolü altında olan üç palanka karşılığında iki küçük ada olan Çuha ve Çerigotto adalarından başka bir yer vermeyi kabul etmemekte idi. Venedik giriş çıkış vergilerinin yüzde beşten üçe düşürülmesi karşılığında bu talepleri kabul etmek zorunda kalacaktır(Zinkeisen, 2011, s. 397).

Netice olarak İngiltere ve Hollanda gibi devletlerin teşebbüsleri ile Pasarofça Barış Anlaşması imzalanmıştır. Anlaşma süresi 24 yıl olarak belirlenmiştir. Yirmi maddeden oluşan bu anlaşma ile Osmanlı Devleti Aluta nehrinin batısındaki Küçük Eflak arazisi ile Banat da dâhil olmak üzere Macaristan'da son Osmanlı Eyâleti olan Tameşvar'ı ve Kuzey Sırbistan'daki Belgrad ve Semendire'yi kaybediyordu. (Uzunçarşılı, 1988, s. 144)Osmanlı Devleti'ne sığınmış olan Rakoçi ve maiyyetinin hudutlara yakın bırakılmayıp sınırlara uzak bir yere yerleştirilmek üzere Osmanlı Devleti'ne sığınmalarına izin verilmiştir. Esir edilmiş olan Eflak Voyvodası İskerletzâde Nikola ile Osmanlı Devleti tarafından esir edilmiş olan Baron Petraş ve Baron

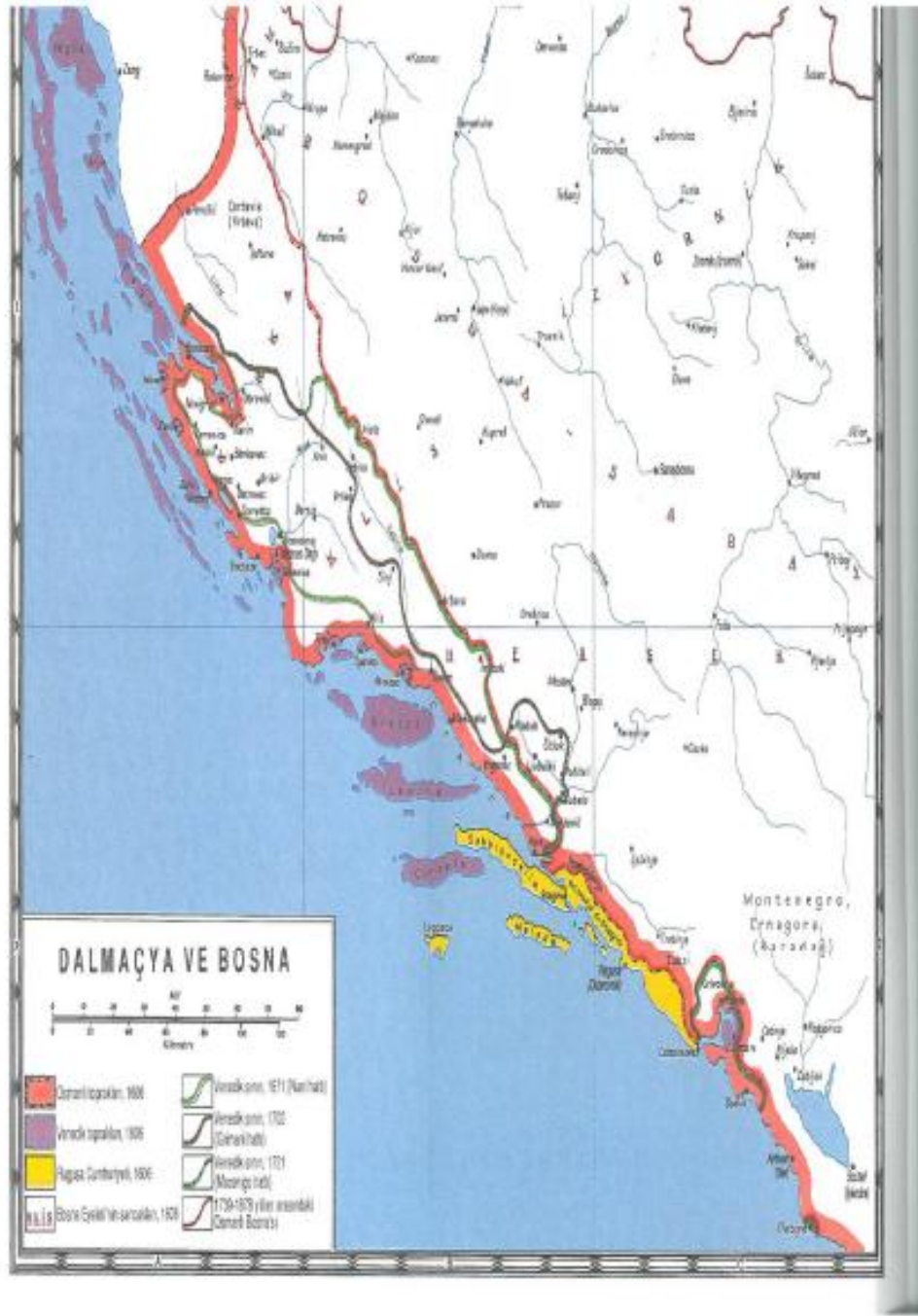
Şatay'ın mübadele edilmeleri kararlaştırılmıştır. (Uzunçarşılı, 1988, s. 144) Bunun dışında ticaret, dini işler, çete faaliyetlerinin durdurulması v.s konularla ilgili düzenlemeler vardır(Uzunçarşılı, 1988, s. 144).

Venedik ile de 26 maddeden oluşan bir anlaşma imzalanmış ve bu anlaşma ile Osmanlı Devleti Mora'yı Venediklilerden almıştır. Venedik ise Dalmaçya, Hersek ve Karlıeli taraflarında elde ettiği bazı kaleleri ve Korfo adası karşısındaki sahilde Bütrinto ile güneyde Akdeniz sahilindeki İfrindos ve Preveze ve Voniça şehir ve kaleleri, Çuka adasını muhafaza etmiştir(Uzunçarşılı, 1988, s. 146).

Şekil 1: Pasarofça Anlaşmasına Göre Osmanlı-Avusturya Sınırı

Kaynak: <http-1>

Şekil 2:Pasarofça Anlaşmasına Göre Osmanlı-Venedik Sınırı

Kaynak: Pitcher, D. E. (2007). *Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihsel coğrafyası*. (B. Tırnakçı, Çev.) İstanbul. YKY. Harita XXVIII

2.2.İlgili Araştırmalar

Pasarofça Anlaşması ile ilgili pek çok akademik çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan kitap, doktora ve yüksek lisans tezi ve makalelerden birkaç tanesini ifade edecek olursak;

Güner Doğan, Venedüklü İle Dahi Sulh Oluna/17. Ve 18. Yüzyıllarda Osmanlı Venedik ilişkileri

Hüseyin Onur Ercan, “Pasarofça Anlaşması (1718) ve Diploması (yayınlanmamış doktora tezi)

Zeynep Karaca,1699-1739 Osmanlı Avusturya Antlaşmalarına Göre Sınır Tespit Çalışmaları(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi)

Milli Savunma Üniversitesi, Harp ve Sulh 300. Yılında Pasarofça Anlaşması Bildirileri,

Güner Doğan, İstenmeyen Barış Pasarofça'da Osmanlı-Venedik Diplomatları ve Diplomatik Tavrıları

Uğur Kurtaran, Pasarofça Antlaşması' aGöre Yapılan Sınır TahditÇalışmaları Ve Belirlenen Yeni Sınırlar

Murat Fidan,Osmanlı Tarih Yazımında Önemli Bir Kaynak: Sultan III. Ahmet Dönemine Ait Bir Münşeât

Yapılan çalışmalarda tez konumuz olan yazmadan veya nüshalarından istifade edilmiştir. Tez konusu olarak belirlediğimiz eserin farklı isimlerle kaydedilmiş nüshalarının olması literatürde bir kısım karmaşayı da beraberinde getirmiştir. Örneğin Murat Fidan'ın çalışmasında bahsedilen Münşeât aslında bu yazmanın farklı isimle kaydedilmiş nüshalarından birisidir.

Yazmamızın bir diğer nüshası olan Sûver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe ismiyle kayıtlı nüsha ise kaynak gösterilirken Sûret-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe ismiyle verilmiştir.

Hüseyin Onur Ercan Doktora tezinde bu yazmalardan istifade etmiş ancak yazmanın 4 nüshasına ulaşabilmiştir. R.1946 ve R.1950 nüshalarına ulaşamamıştır.

Hazırlanan bu tez ile yazmanın transkripsiyonu ve karşılaştırılması yapılmak suretiyle yazmanın bilim dünyasına kazandırılması ve Pasarofça Anlaşması sürecinde yazmada yer alan mektuplar vasıtasıyla Osmanlı bürokrasisinin işleyişi, sınır belirleme çalışmaları ile ilgili yazışmaların ortaya konulması hedeflenmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd iden Mekâtib Topkapı Sarayı Müzesi Revân Kitaplığında 1949, 1950, 1953 numaralarda kayıtlıdır. Yazmanın üç nüshası vardır. Yaptığımız katalog çalışmasında Suver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe ve Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme ve Mecmu'a-i Mekâtib (Münşeât) isimleriyle kaydedilmiş yazmaların çalışma yapacağımız eserin farklı isimlerle kaydedilmiş diğer nüshaları olduğunu tespit ettik. Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme katalogda iki nüsha olarak görünmesine rağmen eserin tek nüshası vardır. Dolayısıyla bu üç yazma da çalışmamıza dâhil edilmiştir. Revan Kitaplığında 1953 numara ile kayıtlı olan nüsha ile Suver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe isimli eser birbiriyle oldukça benzerdir. Çalışmamıza bu 6 eser dâhil edilmiştir.

Yapılan pekçok çalışmada tez konumuz olan yazmalardan istifade edilmiştir. Yazmamızın kataloglarda farklı isimlerle kaydedilmiş nüshalarının olması bir kısım karmaşayı da beraberinde getirmiştir. Örneğin Murat Fidan'ın Osmanlı Tarih Yazımında Önemli Bir Kaynak: Sultan III. Ahmet Dönemine Ait Bir Münşeât isimli çalışmasında tanıtılan eser yazmamızın nüshalarından birisidir. Hüseyin Onur Ercan Doktora tezinde bu kaynaklardan yararlanmış ancak eserin 4 nüshasına ulaşabilmiştir. R.1949, R.1950 nüshaları ise çalışmada gösterilmemiştir. Yazmamızın bir diğer nüshası olan Sûver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe ismiyle kayıtlı nüsha ise pek çok yayında Sûret-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe ismiyle dipnot olarak verilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

R.1950 katalog numarasıyla kayıtlı olan yazma; 255-145 mm. Uzunluk ve genişliğinde 246 varak ve 21 satırdan oluşmakta olup nesih yazı türü ile

yazılmıştır. Mektup başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmış olan eserde bazı mektup başlıkları konulmamıştır. Ayrıca 209-a ve 218-a sayfaları boştur. Kitabın başında Esnây-ı Musâlahada Tevârüd iden Mukâtebe ibaresi vardır. Katalogda ise Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib ismiyle kayıtlıdır. Çalışmamızda bu yazma katalogda kayıtlı olduğu isimle ana nüsha olarak alınmış, ancak diğer nüshalarda olan ve bu nüshada olmayan mektuplar eklenmek suretiyle tam nüsha oluşturulmaya çalışılmıştır. Metin farklılıklarını ortaya koyarken bu nüsha R₁ olarak gösterilmiştir.

R.1949 no'lu katalogda kayıtlı olan nüshanın özellikleri; 255-145 mm., 291 varak, 19 satır ve Talik yazı türüyle yazılmıştır. Mektup başlıklarının yanında derkenarlar ile açıklamalar ve mektup numaraları yazılmıştır. Mektup başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmış ve 50-b, 195-b, 196-a, 238-b, 239-a, 291-b sayfaları boştur. Yazmada bazı sayfalar iki kez yazılmıştır. Bu nüsha R₂ olarak gösterilmiştir.

R.1953 numaralı katalogda kayıtlı olan nüshanın özellikleri 260-140 mm. Uzunluk ve genişliğinde 237 varak, 25 satır ve Talik yazı türüyle yazılmıştır. Mektup başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. 19-a, 19-b, 24-b, 30-b, 55-b, 239-a sayfaları boştur. Bazı mektupların başlıkları yazılmamıştır. Eserin müstensihisi Suyolcuzâde Mehmet Necip'tir. (Varak 56-a) Nüshanın başında "Esnâ-ı Musâlahada Tevârüd iden Mekâtibdir" ifadesi vardır. Bu nüsha R₃ olarak gösterilmiştir.

R.1946 numaralı katalogda Suver-i Mekâtib-i Musâlahâ-i Nemçe ismiyle kayıtlı olan eserin başında Suver-i mekâtib bâ-musâlahâ-i Nemçe ibaresi vardır. Eserin özellikleri 280-190 mm. Uzunluk ve genişliğinde 239 varak, 25 satır ve Nesih yazı türüyle yazılmıştır. Mektup başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmış olup 26-b, 56-a, 56-b, 240-b, 241-a, 241-b, 242-a, 242-b, 243-a, 243 b sayfaları boştur. Bazı mektup başlıkları konulmamıştır. Bu nüsha R₄ olarak gösterilmiştir. R. 1953 nüshası ile gerek mektupların sıralaması ve gerekse bulunan mektuplar açısından benzerdir.

Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme Nuruosmaniye Kütüphanesi 4296 numarada kayıtlıdır. Eserin özellikleri 260-140 mm. Uzunluk ve genişliğinde 236 varak, 19 satır ve Talik yazı türüyle yazılmıştır. Mektup başlıkları kırmızı yazılmış ve 38-a, 190b, 191-a, 200-a, 209-b, 210-a, 214-a sayfaları boştur. Zaman zaman derkenarlar ile ekleme yapılmıştır. Nüshalar içerisinde en az mektup içeren nüshadır. Ayrıca giriş kısmında mektup başlıkları belirtilmesine rağmen bazı mektuplar eksiktir. Niş muhâfızı vezir-i mükerrerem elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri

taraflarından Nişli Muhammed Âğâ ile Devlet-i Aliyye murahhaslarına irsl olunan k'imedir başlıklı mektup tamamlanmamıştır. Bu nüsha S olarak gösterilmiştir.

Mecm'a-i Mektib Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiyye Kitaplığında 1206 numara ile kayıtlıdır. Eser 193 varak, 25 satırdan oluşmaktadır. Mektup başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır.34-b, 35-a,153-b,154-a,170-b,171-a,174-b, 193-b sayfaları boştur. Mektupların sıralaması Mukveli-i Musleme ve Muktaba-i Mukleme isimli eserle benzerdir. Ancak bu nüshadan daha fazla mektup bulunmaktadır. Bu nüsha H olarak gösterilmiştir.

Yazmanın nüsha sayısının fazla olması ve nüshaların birbirinden farlı mektuplar içermesi çalışmamızın zenginleşlesine katkı sağlamıştır. Aynı zamanda mektup tarihlerinin bazı nüshalarda olması bazılarında olmaması bu eksikliklerin tamamlanması açısından katkı sağlamıştır. Nüshalar arasında farklılıkların çok olması müstensihlerin bu mektupları orijinal metinlerden istifade ederek çoğalttıkları izlenimini uyandırmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmamızda kullanacağımız yazma eserler ile ilgili bir tez çalışması yapılmamış olduğu tespit edildikten sonra, yazma eser katalogları taranmak suretiyle öncelikli olarak yazmanın nüshaları tespit edilmiştir. Yazmanın Topkapı Sarayı Müzesi Revn Kitaplağında 1949, 1950, 1953 numaralarda kayıtlı nüshası bulunmuştur. Ayrıca Suver-i Mektib-i Muslaha-i Nemçe ve Mukvele-i Musleme ve Muktaba-i Mukleme ve Mecmu'-i Mektib (Münşeat) isimleriyle kaydedilmiş yazmalar incelenmiş ve bu yazmaların da çalışmamızda ana nüsha olarak kullandığımız Esn-ı Muslahada Tevrd Eden Mektib ile büyük oranda benzer oldukları grlmştir. Bu yazmaların da farklı isimlerle kaydedilmiş nüshalar olduğu tespit edilmiş ve çalışmaya dhil edilmiştir.

3.4. Verilerin Toplama Süreci

Tespit edilen bu nüshaların dijital kopyaları ilgili kütüphanelerden temin edilmek suretiyle çalışmamızda kullanılmıştır. Nüshaların hangisinin ana nüsha

olduğu tespit edilmeye çalışılmış, ancak ana nüsha tespit edilemediğinden dolayı Topkapı Sarayı Müzesi Revan Kitaplığında R.1950 katalog numarasıyla kayıtlı olan yazma ana kaynak olarak kullanılmıştır. Çalışmamızda İslam Ansiklopedisi ve Diyanet İslam Ansiklopedisi'nin maddelerinden de istifade edilmiştir. İsmail Hakkı Uzunarılı ve Enver Ziya Karal'ın Osmanlı Tarihi yararlanılan bir diğer kaynaktır.

3.5. Verilerin Analizi

Nüsha farklılıkları ortaya koyulurken nüshada olmayan kelime (-) ile gösterilmiştir. Örneğin; mezbûre kelimesi diğer nüshada merkûme şeklinde yazılmış ise -merkûme şeklinde belirtilmiştir.

İlave olacak ifadelerde ise herhangi bir işaret konulmamıştır. Dipnottan sonra (R₂ sene 1130) şeklinde ifade edilmiştir. Ana nüsha olarak kabul ettiğimiz eserde sene 1130 ifadesinin olmadığı R₂ nüshasında fazla olarak sene 1130 ifadesinin yer aldığı bu şekilde ifade edilmiştir.

Tezimizin giriş bölümünde çalışmanın amacı, yöntemi, önemi, sınırlılıklar ve tanımlar ile ilgili bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, Pasarofça Anlaşması öncesi Osmanlı devletinin durumu ve savaş esnasında yaşanan gelişmeler hakkında kısaca bilgi verilerek barış müzakerelerinin yapılmasını zorunlu kılan sebepler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi ile ilgili bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde, yazmaların müstensihleri ve görüşmelere katılan delegeler hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca mektupların değerlendirmesi, mektuplarda geçen yer isimleri, mektuplarda kullanılan unvan ve lakaplar değerlendirilmiştir. Ayrıca yazmanın transkripsiyonu yapılarak metin farklılıkları ortaya konulmuştur. Ana nüsha olarak aldığımız yazmada olmayan mektuplar metnin sonuna eklenmiştir.

Beşinci bölümde sonuç ve öneriler ortaya konulmuştur.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Yazmaların Müstensihleri

4.1.1.Suyolcuzâde Mehmet Necip Efendi

R-1953 nüshasının müstensihinin Suyoycuzâde Mehmet Necip olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur. Yazmanın 56-a varağında “kad vaka^ca el ferağ mine^l-haza be-tenemikahu bi-hüsn-i ^cavnillahi ve tevfikihî ^cala yed iz^caf el küttâb Muhammed Necibü^l-ma^crûf be-Suyolcuzâde el-Eyyûbî” ibaresi bulunmaktadır.

Suyolcuzâde Mehmet Necip Efendi İstanbul’un Eyüp Semtinde dünyaya gelmiştir(Süreyyâ, 1996, s. 1244). Babası Hattat Ömer Efendi gençliğinde İstanbul’a Kastamonu’dan göç etmiştir(Serin, 2010, s. 2).Anne tarafından dedesi olan ünlü Hattat Suyolcuzâde Mustafa’dan dolayı Suyolcuzâde lakabıyla tanınmaktadır(Serin, 2010, s. 2). İlköğrenimini Bahçekapı Vâlide Sultan Mektebi’nde görmüştür. Dini ilimler yanında Ağakapılı İsmail Efendi’den aklam-ı sitteyi meşkederek icazet aldı(Serin, 2010, s. 2). Daha sonra Kurşuncuzâde Ahmet Efendi ve sülüs ve nesihle asıl gelişmeleri kaydettiği Yedikuleli Seyyit Abdullah’tan hat dersleri almıştır(Serin, 2010, s. 2). Ta^clik ve hürde ta^clik yazılarını da güzel yazdığı belirtilmesine rağmen bu yazıları kimden öğrendiğine dair herhangi bir bilgi yoktur (Müstakimzâde, 1928, s. 437; Sami, 1904, s. 2973-74; Yaman, 2003, s.8). Pek çok talebe yetiştirmiştir.

Bir Mushaf yazdığı bilinen Necip Efendi’nin ayrıca Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde cildbend içinde bir nesih kıtası, Necîbâ mahlasıyla yazdığı şiirleri ve düşürdüğü tarihleri (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk kitaplığı, Belediye, 169) müretteb divanında toplamıştır(Serin, 2010, s. 2). Bunların dışında El Eşbâh ve’n-Nezâ’ir, Mehâsinü^l-âdâb ve Esnây-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib istinsah ettiği bilinen eserleridir. Ayrıca Türk ve İslam Eserleri Müzesinde korunan Suyolcuzâde Mustafa’nın kabir kitabesi Necip Efendi tarafından yazılmıştır.(Serin,

2010, s. 2)Ahmet Efendi türbesi, Kadızade çeşmesi, Defter Emîni çeşmesi, Tersane Emîni Hacı Ahmet Ağa çeşmesi, günümüzde mevcut olmayan Mehmet Ağa çeşmesi ve Kırîmî Mehmet Efendi Çeşmesinin manzum kitabe metinleri de O'na aittir(Serin, 2010, s. 2).

Seyyid Vehbi'nin III. Ahmet'in üç şehzadesinin sünnet şenliklerini anlatan Surnâme isimli eserini hurde nesta'likle Şakir Hüseyin, nesihle yazmak üzere ise Mehmet Necip Efendi görevlendirildi. 1720'de yazımına başlanan eser Levni'nin minyatürleriyle beş yılda tamamlandı(Serin, 2010, s. 2).

Mehmet Necip Efendi'nin en önemli eseri Davhatü'l-küttâb'dır. Bu eser hat sanatları konusunda önemli bir başvuru kaynağıdır.

Müdürlük, Haremeyn teftiş kâtipliği ve Mısır'ın Reşîd şehrinde kadılık görevinde bulunan Necip Efendi 27 Recep 1171 tarihinde (6 Nisan 1758) İstanbul'da vefat etti. Dedesi Suyolcuzâde Mustafa'nın yanına defnedildi(Serin, 2010, s. 2).

4.1.2.Vehbi

R.1949 nüshasında; Bende-i bargir-i dâver-i defterân-ı Vehbi ifadesi düşünülmüştür. Bu bilgidен hareketle eserin müstensihinin Vehbi olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bunun dışında hiçbir açıklayıcı bilgi yoktur. O nedenle müstensihin kim olduğu tespit edilememiştir. Yaşadığı dönem dikkate alındığında burada bahsedilen kişinin Seyyid Vehbi olma ihtimali oldukça yüksektir.

4.2. Barış Görüşmeleri İle Hudutların Belirlenmesinde Görevlendirilen Görevliler

Damat İbrahim Paşa'nın sadarete getirilmesinden sonra arabulucu devletlerin de tavassutları ile görüşmelere tekrar başlanmıştır. Netice olarak görüşmelerin Pasarofça yakınlarında yapılması kararlaştırılmıştır. Osmanlı Devletini birinci delege olarak şikk-ı sani defterdarı İbrahim Efendi, ikinci delege olarak şikk-ı salis defterdarı Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi temsil etmiştir. Tercüman olarak ise Eflak Voyvodası Yenaki (Johann Mavrokordato) görevlendirilmiştir (Özcan, 2007,

s. 179). Ancak Karlofça Anlaşmasında Osmanlı delegelerinin Avusturya tercümanının oturmasına müsaade etmeyip ayakta beklemesi gerektiğini ifade etmeleri dolayısıyla Pasarofça Anlaşması müzakerelerinde Avusturya delegeleri Osmanlı tercümanının oturmasına müsaade etmeyerek itiraz etmişlerdir. Eflak voyvodasının iki tuğa sahip olması sebebiyle böyle bir muamele kendisine hakaret olarak görüldüğünden dolayı kâtibinin tercümanlık yapmasına karar verilmiştir.(Esna-ı Musalahada Tevârüd Eden Mekâtib vd., s. 29 a-b) Ticaret hususu ile ilgili konularda müzakere yapma görevi Seyfullah Efendi'ye verilmiştir.(Esna-ı Musalahada Tevârüd Eden Mekâtib vd., s. 82 a-b) Avusturya tarafından ticaret meselelerini görüşmek üzere Franz Anselm von Fleischmann görevlendirilmiştir.

Avusturya tarafından ise Wirmond ve Talmann görüşmelere katılmak için belirlenen delegelerdir. Venedik adına Carlo Ruzzini görüşmelere katılmıştır. Anlaşmada arabuluculuk görevlerinde ise; İngiltere adına Robert Sutton ile İstanbul'daki elçileri Stanyan, Hollanda adına Jakob Colyer temsil etmişlerdir(Kurtaran, 2018, s. 288).

Sınırların tespiti için Osmanlı devleti Avusturya hudutlarının (Tuna hudutları) belirlenmesinde Niğbolu Mutasarrıfı Vezir Ahmed Paşa ve Selanik Mutasarrıfı Mustafa Paşa'yı (Avusturya diğer hudutlar) görevlendirmiştir. Venedik hudutlarının belirlenmesinde Sabık Mevkufatçı Siyahi Hacı Mehmet Ağa'yı, Akdeniz sınırlarının belirlenmesinde Serasker Osman Paşa, Adana valisi Vezir Mustafa Paşa, Mora Defterdarı Osman Bey ve Kâhya Ahmet Ağa'yı, üç devletin ortak sınırının belirlenmesinde (hudud-ı selâse) Sabık Bosna Valisi Osman Paşa'yı görevlendirmiştir (Kurtaran, 2018, s. 291).

Avusturya ise sınırların belirlenmesi ile ilgili çalışmalarını yürütmek üzere eskiden İstanbul'da elçilik görevinde bulunmuş olan Fleiscman'ı görevlendirirken Venedik heyetini başında da Alvise Sebastiano Mocenigo bulunuyordu(Kurtaran, 2018, s. 291).

4.2.1. Osmanlı Murahhasları

4.2.1.1. İbrahim Paşa

Aslen Gürcü asıllı olan İbrahim Paşa Sultan II. Mustafa zamanında silahtarlık görevi yapmıştır. Enderunda eğitim gören İbrahim Ağa hastalığı nedeniyle görevinden emekliye ayrılmıştır(Tuncer, 1984 , s. 99). Sultan III. Ahmet döneminde iki kez nişancılık görevi üstlenerek Rusya ile hudut belirlenmesi için görevlendirilen bir heyette de yer almıştır(Tuncer, 1984 , s. 99-100). Pasarofça Anlaşmasının imzalanması sürecinde şikk-ı sani defterdarı rütbesiyle birinci murahhas olarak görevlendirildi. Anlaşmanın imzalanmasından sonra Rumeli Beylerbeyliği rütbesi ile Viyana'ya elçi olarak görevlendirildi(Tuncer, 1984 , s. 100). İbrahim Paşa sefaretinden iki yıl sonra 1133 (1721) yılında vefat etmiştir. Mezarı İstanbul'da Atik Ali Paşa Mezarlığındadır(Refik veTuncer, 1984 , s. 100).

4.2.1.2. Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi

Saksoncubaşı Süleyman Ağa'nın oğlu olan Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi Edirne'de doğmuştur(Arıkan, 2013, s. 551). Yeniçeri Ocağı'nın 28. Ortasına mensup bulunması dolayısıyla Yirmisekiz Çelebi lakabıyla tanınır. Yeniçeri Ocağı'nda yükselerek çorbacı, muhırbaşı ve hâcegânlık rütbesiyle yeniçeri efendisi oldu(Arıkan, 2013, s. 551).Daha sonra Darphane nazırı olan Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi, Pasarofça müzakerelerinde şikk-ı salis defterdarı olarak Osmanlı Devleti tarafından 2. Delege olarak görevlendirildi. Pasarofça Anlaşmasının imzalanmasında sonra Fransa'ya elçi olarak gönderildi. 7 Ekim 1720'de kalabalık bir heyetle Fransız elçisinin tahsis ettiği bir tüccar kalyonuyla İstanbul'dan hareket eden Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi 46 gün sonra Toulon'a ulaştı(Arıkan, 2013, s. 551). Kolera salgını dolayısıyla Montpellier yakınında bir adada karantinaya alındı. Paris'e girişi oldukça görkemli olmuştur(Arıkan, 2013, s. 551). Elçilik görevini tamamladıktan sonra 16 Zilhicce 1133 (8 Ekim 1721) tarihinde İstanbul'a döndü. Fransa'da gördüklerini anlattığı bir Sefâretnâmesi vardır.

Fransa'dan elçiliğinden sonra defter emini, 1722'de rûznâmçe-i evvel, 1724'te başmuhasebeci oldu. Çerkez Mehmed'in malını zapt için Mısır'a gönderildi (1730). Patrona Ayaklanması'ndan sonra III. Ahmed'e ve Damad İbrâhim Paşa'ya yakınlığı gerekçesiyle Lefkoşe'ye sürüldü ve 1144'te (1731) orada vefat etti(Arıkan, 2013, s. 551).

4.2.2. Avusturya Murahhasları

4.2.2.1. Michael Von Talman

22 Mayıs 1661 tarihinde Güney Tirol bölgesinde bulunan Innichen kasabasında doğdu. Babası Gotthard Talman ve Maria Pray'dır(Ercan, 2019, s. 40). Çeşitli tercümanlık görevlerinde bulunmuştur. Karlofça Anlaşmasından sonra görevlendirilen sınır tahdit komisyonlarında görev almıştır(Ercan, 2019, s. 40). VI. Karl'ın Kutsal Roma imparatoru olması üzerine bunu bildirmek üzere İstanbul'a Sultan III. Ahmet'e gönderildi(Ercan, 2019, s. 40). Pasarofça Barış görüşmelerine katıldı. Daha sonra çeşitli devlet hizmetlerinde bulunduktan sonra 24 Temmuz 1739'da 78 yaşında iken hayatını kaybetti(Ercan, 2019, s. 40).

4.2.2.2. Damian Hugo von Virmont

Soylu bir aileye mensup olan Virmont, 24 Ağustos 1666'da Herten Sarayı'nda dünyaya geldi(Ercan, 2019, s. 41).1696'da imparatorluk ordusuna katılan Virmont hizmetleri dolayısıyla 1706 tarihinde İmparatorluk kontu payesiyle ödüllendirildi(Ercan, 2019, s. 41). Çeşitli devlet görevlerinde bulunduktan sonra Pasarofça müzakerelerinde Avusturya hükümeti adına görevlendirildi. Anlaşmadan sonra anlaşmanın tasdiknâmesini teslim etmek amacıyla İstanbul'a gönderildi.Daha sonra Erdel komutanlığına atanan Virmont 27 Nisan 1722 tarihinde Sebin'de vefat etmiştir(Ercan, 2019, s. 41).

4.2.3. Venedik Cumhuri Murahhasları

4.2.3.1. Carlo Ruzzini

Venedik'in zengin ailelerinden biri olan Marco Ruzzini ve Caterina Zeno'nun en büyük oğludur. 11 Kasım 1653'te dünyaya geldi. Londra, Paris, Amsterdam, Brüksel ve Viyana gibi merkezlerde eğitim aldı(Ercan, 2019, s. 55). Latince, Fransızca ve İspanyolca bilen Ruzzini, Madrid, Viyana gibi merkezlerde elçilik görevinde bulundu. Karlofça müzakerelerinde görev aldı(Ercan, 2019, s. 56). Pasarofça müzakerelerinde Venedik Cumhuri'nu temsil etti. Başarılı bir diplomat olan Ruzzini dokuz elçilik ve üç barış görüşmesinde tavassut görevinde bulunmuştur(Ercan, 2019, s. 57). 2 Haziran 1732'de Venedik Dükaliğine seçildi. 17 Ocak 1735 tarihinde vefat etti.

4.3. Mektupların Değerlendirilmesi

4.3.1. Mektuplarda Kullanılan Lakap ve Ünvanlar

4.3.1.1. Padişah ve Sadrazam Tarafından Murahhaslara Yazılan Mektuplar

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi

Benim izzetmendim efendiler

Benim izzetmendim efendiler hazretleri

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ

Benim izzetmendim

İftihârü'l ümerâ-i ve'l ekâbir müstecim^c ül me^câli ve'l mefâhiri'l-muhannas be-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-kâdir hazîne-i âmiremin şikk-ı sâni defterdârı olan İbrâhim dame ulüvvuhu ve kıdvetü'l ümerâ-i ve'l-ekâbir müstecim^c ü'l me^câli ve'l-

mefâhir el-muhtas bi-mezîd-i ʿinâyeti'l-meliki'l-kâdir şikk-ı sâlis defterdârı Muhammed zide ulüvvuhu tevki^c-i refi^c-i hümâyûn vâsıl olacak ma^clûm ola ki

ʿİzzetlü ve rıf^catlı efendiler hazretlerinin huzurlarına da^cavât-i sâfiyât ve teslîmât-ı vâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki

Benim ʿizzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazretleri

4.3.1.2.Murahhasların Padişah ve Sadrazama yazdıkları mektuplar

Devletlü sa^câdetlü ʿinâyetlü mekremtlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı tûtiya(?) misâllerine envâ^cı iftikâr birle rûy-ı ʿubûdiyyet mâlîde ve cebîn-i rıkkıyyet-i sayîde kılınub lâzıme-i zimmet-i ʿubûdiyyetimiz olan duâ-i hayrları vezâifî edâ ve murâ^cât olunur. Hakkı Subhânehu ve Te^câlâ hazretleri zât-ı sûtûde sıfâtların hemîşe ekdâr-ı dehrden masûn eyleyüb zıll-ı zilîl-i sa^câdet eserlerin umum bendegân ve mefârik-ı nâtuvânîde mü'ebbed ve muhalled eyleye. Bemennihi ve keremuhu. Benim ʿinâyetlü mekremtlü sultânım hazretleri

Benim devletlü sa^câdetlü sultânım hazretleri

Devletlü sa^câdetlü mekremtlü veliyyü'n-ni^cam sultânım hazretlerinin mevkıf-ı izz ve ikbâl olan hâkipây-ı iksîr-i nazîrlerine rûy-ı benдеgi vaz^c kılınub bakây-ı ʿömr ve devletleri da^cvâtı edâ olunmak sıbâkında bir dâşte-i ʿabd ahkarları budur ki benim devletlü ʿinâyetlü sultânım hazretleri

Devletlü sa^câdetlü ʿinâyetlü mekremtlü sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîf-i merambahşâlarına nihâyet tevâzû^c ve tekrîm ile cebîn-i rukyet vaz^c olunub lâzıme-i zimmetimiz olan duâ-i hayrları edâsı siyâkında ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınur ki benim ʿinâyetlü mekremtlü sultânım hazretleri

Benim ʿinâyetlü veyiyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri

Benim devletlü ʿinâyetlü efendim sultânım hazretleri

Devletlü ʿinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin türâb-i sâha-i devletleriyle dîde-i mihnet dîdeye iktihâl olunub istidâmet-i ʿömr ve devletleri ed^cıye-i müstecâbesi ile iştigâl ve imrâr-ı evkât olunduğu arz olunmak siyâkında ʿarz-ı hâl-i bendeleridir ki devletlü ʿinâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri

Devletlü ʿinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam kesîrû'l-kerem Mürvet kânî efendim sultânım hazretleri sağ olsun

Devletlü sa^câdetlü ʿinâyetlü mekremtlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin devlet ve iclâllerine gâyet ta^czîm ve tekrîm birle rûy-ı ʿubûdiyyet-i mâlîde ve çehre-i rukıyyet sâyîde kılınub du^cüy-ı hayırları edâ olunur. Hakkı sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri hemîşe zât-ı ʿalışânları makarr-ı devlet ve fermân-ı

râyende dâ'im ve ber-karâr eyleyüb sâye-i 'inâyet ve zıll-ı 'âtıfelerin üzerimizden eksik eylemeye. Bi mennihi ve keremehu benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü sa'âdetlü mekremetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı devlet ve ikbâlerine kemâl-i tevkîr ve takrîm birle rûy-ı zira'at-ı mâlide kılınub devâm-ı 'ömr ve devletleri da'avâtı edâ olunmak siyâkında ma'rûz-ı bende-i ahkârları oldur ki benim devletlü 'inâyetlü sultânım hazretleri

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü mekremetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretlerinin pîşgâh-ı devlet penâhlarına nihâyet ta'zîm ve tekrîm birle yüz sürüb du'ây-ı hayırları tekrâr olunduktan sonra ma'rûz-ı bende-i bî-iştibâhları oldur ki benim devletlü 'inâyetlü sultânım hazretleri

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü mekremetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîf-i devlet ve iclâlleri ki tûtüyâ-ı 'uyûn cümle-i enâm ve mültecây-ı havâs ve 'avâmdır. Envâ'ı tazarru' ve ibtihâl ile dîde-i 'ubûdiyyet ve iftikâre ihtihâl ve lâzıme-i zimmet-i 'ubudiyetimiz olan fizûnî-i 'ömr ve devletleri du'avânî-i zamîme-i evrâd ve ezkâr-ı gudüvv ve asâl (?) kılındığı 'arz olunmak siyâkında ol âsitâne-i sa'âdet âşiyâneye ma'rûz-ı bende-i bî-gümân oldur ki benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü mekremetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîf-i devlet ve iclâllerine nihâyet tevkîr ve tekrîm ile yüzüm ve gözüm sürüb du'ây-ı hayırları edâ olunmak siyâkında bende-i kemterînleri oldur ki benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Ma'rûz-ı bende-i ahkarları oldur ki

Benim devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü mekremetlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretlerinin 'arsa-i haymegâh-ı devlet ve ikbâllerine yüzler sürüb ezdiyâd-ı 'ömr ve devletleri da'vâtı kemâ hüvel vâcib edâ olunmak siyâkında nümâyende-i bende-i kemterânileri oldur ki benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü mekremetlü sultânım hazretlerinin hâkipây-ı devlet ve iclâlleri savbına rûy-ı 'ubûdiyyet vaz' kılınub kevkeb-i baht ve ikbâlleri hemîşe tâbân ve dîrahşân olmak du'âları edâ olunmak siyâkında ma'rûz-ı bende-i ahkarları oldur ki benim devletlü 'inâyetlü sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü sa'âdetlü mekremetlü sultânım hazretlerinin hâkipây-ı devlet ve iclâllerine rûy-ı 'ubûdiyyet vaz' kılınub kevkeb-i baht ve ikbâlleri hemîşe tâbân ve dîranşâh olmak du'âları edâ olunmak siyâkında ma'rûz-ı bende-i ahkarları oldur ki

4.3.1.3. Vezirlerin Padişah ve Sadrazama Yazdıkları Mektuplar

Sa'adetlü semâhatlü 'atıfetlü sultânım hazretleri

Sa'adetlü 'âtıfetlü mekremetlü sultânım hazretleri

Devletlü sa'adetlü semâlatlü mekremetlü sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü mürvetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb 'ömr-i devletlerin eفزün eyleye.

Devletlü sa'adetlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-i devlet-karârlarına kemâl-i ibtihâl ile rûymâl-ı 'ubûdiyyet kılınub hemîşe vücûd-ı lâzımü'l-vücûdları hıfz ve siyânet-i ilahîde masûn ve me'mûn ve 'ömr ve devletleri her dem eفزün olmak da'vâtına müdâvim olduğumu 'arz-ı sıbâkında ma'rû(z)-ı du'âkâri-i kadîmleri budur ki benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü mürvetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Benim devletlü sa'adetlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âla vücûd-ı şerîflerin hatâsız eyleye

Devletlü 'inâyetlü merhametlü 'âtıfetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri sağ olsun. 'Arz-ı hâl 'abd-i kadîmleri budur ki Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ vücûd-ı mes'ûdların hatâlardan hıfz idüp sâye-i merhametlerin üzerimizden dūr eylemeye. Âmin. Devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âla vücûd-ı 'âtıfet-i endûdların hatâsız idüb sâye-i eltâf 'inâyetlerin üzerimdenâ'im eyleye. Amîn.

Benim devletlü merhametlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri

Benim devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Benim devletlü 'inâyetlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Devletlü sa'adetlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri mahz-ı hayr olan vücûd-ı şerîflerin

hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Benim devletlü 'inâyetlü merhametlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Benim devletlü sa'âdetlü mekremetlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri

Devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye.

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri mahz-ı hayr olan vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye.

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakk-ı Sübhânehu ve Te'âlâ vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn.

4.3.1.4. Sadrazam Tarafından Vezirlere Yazılan Mektuplar

Benim sa'âdetlü kârındaşım

Benim 'izzetlü sa'âdetlü karındaşım hazretleri

Benim 'izzetlü karındaşım Pâşây-ı muhterem hazretleri

Benim 'izzetlü karındaşım

Benim 'izzetlü sa'âdetlü meveddetlü karındaşım hazretleri

Benim 'izzetlü ve sa'âdetlü ve meveddetlü karındaşım hazretleri

4.3.1.5. Vezirler Tarafından Avusturya Başvekiline Yazılan Mektuplar

Kıdvetü'n-ümerâ il milleti'l mesihiyye 'umdeti'l küberâ il tâ'ifitü'l İseviyye hâlâ Çâsâr-ı bâ-vakâr devleti bâş vekîli haşmetlü rağbetlü prenç Ekinos de Savoya "hutimet 'avâkıbuhu bi'l-hayr ve'r-reşad" kıbeline selâm selâmet encâm ve peyâm-ı musâdikat fercâm iblâğıyla şânlarına lâyıq olan vech üzere hâtırları sû'al olundukdan sonra dostâne inhâ olunur ki

Elkâb-ı mu'âdeden sonra hürmetlü haşmetlü dostumuzun zamîr-i dakîka-i şinâşlarına hafî ve nihân değıldir ki

4.3.1.6. Avusturya Başvekili Tarafından Vezirlere Yazılan Mektuplar

Devletlü sa^câdetlü hazret-i Mustafa Pâşâ “edamallahü Te^câla ömrühü ila yevmi’l cevâb” hazretlerinin

Devletlü rıf^catlı azîz dostumuz pâşâ-i celîlü’ş-şiyem cenabınızın

4.3.1.7. Anlaşmada Arabuluculuk Yapan Devletlerin Elçilerine Padişah ve Sadrazam Tarafından Yazılan Mektuplar

Kudvetü’l ümerail milleti’l-mesîhiyye umdet-i küberâil tâ’ifeti’l İseviyye hâlâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend ile Nemçe Çâsârı beyninde mübâşeret olunan emr-i musâlahaya haşmetlü İngiltere tarafından matavassıt ta^cyîn olunan Roberto Soton Kavâliyer “hutmet ^cavakıbuhi bi’l-hayr” kibeline selâm selâmet encâm iblâğıyla dostane inhâ olunur ki

Elkâb-ı mu^ctadeden sonra inhâ olunur ki

Kudvetü’l ümerâ il milleti’l Mesîhiyye ^cumdeti küberâi’t-ta’ifeti’l İseviyye hâlâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend ile Nemçe Çâsârı beyninde mübâşeret olunan emr-i musâlahaya haşmetlü İngiltere krâli dostumuz tarafından mutavassıt ta^cyîn olunan Dobra Toston Kavalier “hutimet ^cavâkıbehu bi’l-hayr kabline selâmet-i müsâlemet encâm” iblâğıyla dostâne inhâ ve inbâ olunur ki

İnhâ olunur ki sâbıka-i meşiyet-i ezeliyye ve ^cinâyet-i gâyet lem yezeliyye-i muktezâsı üzere

İnhâ olunur ki

Kıdvetü’l-ümerâ il-milleti’l-Mesîhiyye ^cumdetü küberâ’il tâ’ifeti’l-İseviyye hâlâ Devlet-i ^cAliyye ile Nemçe Çâsârı beyninde şürû^c olunan musâlahaya haşmetlü İngiltere krâli tarafından mutavassıt ta^cyîn olunan Roberto Sutûn “hutimet ^cavâkıbuhi bi’l-hayr kabline selâm selâmet encâm” iblâğıyla dostâne inhâ olunur ki

Benim ^cizzetlü dostum

4.3.1.8. Anlaşmada Arabuluculuk Yapan Devletlerin Elçilerinin Padişah ve Sadrazama Yazdığı Mektuplar

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan oldur ki

Elkâb-ı lâyıkadın sonra muhlisâne ve hakîrâne inhâ olunan budurki

Elkâb-ı lâyıkadın sonra dostâne ve muhlisâne inhâ olunur ki

Elkâb-ı lâyıkadın sonra dostâne ve muhlisâne inhâ olunan budur ki

Edây-ı merâsim-i mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki

Edây-ı merâsim-i mu^ctâdeden sonra inhâ olunan budur ki

Elkâb-ı lâyıktan sonra muhlisâne inhâ olunan oldur ki

Ba^cde'd-du^câ inhâ olunur ki

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunur ki

4.3.1.9. Anlaşmada Taraf Devletlere Padişah ve Sadrazam Tarafından Yazılan Mektuplar

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra dostâne inhâ ve efhâm olunan budur ki

Kıdveti ümerâ il milleti'l mesîhiyye ^cumdeti küberâ il tâ'ifeti İseviyye Româ imparatorunun bâş vekîli olan rağbetlü rütbetlü meveddetlü dostumuz Ekînos de Savoya “hutimet ^cavakibuhu bi'l-hayr” kablenehu mezîd huhabbet ile dostluğu lâyıık ve hubb ve vîdâde muvâfik kelâm selâmet encâm ve peyâm mü'ellefet-i fercâm ihdâ ve iblâğıyla hâl ve hâtırları sû'al olunduktan sonra muhibbâne ve dostane inhâ ve inbâ olunan oldur ki

Kıdvetü'l-ümerâ il milleti'l Mesîhiyye ^cumdeti küberâ il tâ'ifeti'l-İseviyye haşmetlü rütbetlü Purusyâ ve Prândaborg ve tevâbi^ci diyârları krâlının bâş vekîli olan rağbetlü rekâvetlü dostumuz “hutimet ^cavakibuhu bi'l-hayr ve'r-reşâd velhemi ileyhi sebîlü's-sevâb ve's-sedâd” câniblerine dostluğa lâyıık ve mâbeyinde müşeyyed ve müstahkem ve üstüvâr ve pâyidâr olan sulh ve salâh lâzımü'l-felâha münâsib ve muvâfik selâm selâmet hitâm ve peyâm müsâlemet irtisâm iblâğıyla merâsim ve istinâs dilnüvâzi üzere hâl ve hâtırları sû'âli helâlinde dostâne efhâm ve i^clâm olunan oldur ki

Kıdvetü'l-ümerâ il milleti'l Mesîhiyye ^cumdeti küberâ il tâ'ifeti'l-İseviyye haşmetlü rütbetlü Purusyâ ve Prândaborg ve tevâbi^ci diyârları krâlının bâş vekîli olan rağbetlü zekâvetlü dostumuz “hutimet ^cavakibuhu bi'l-hayr kıbbeline” dostluğa lâyıık selâm selâmet encâm ve peyâm müsâlemet fencâm iblâğıyla ve inbâ olunan oldur ki

İftihârü'l ^cuzmâ-il milleti'l Mesîhiyye muhtârü'l küberâ il tâ'ifeti'l-İseviyye maslah-ı mesâlihü'l firkatü'l nasrâniyye züvvâr-ı re'y ve'l-vakâr sâhib-i delâ'ilü'l-mecd ve'l-^citibâr hâlâ haşmetlü hürmetlü zekâvetlü meveddetlü dostumuz “hutimet ^cavakibuhu bi'l-hayr ve'r-reşâd velhemi ileyhi sebîlü's-sevâb ve's-sedâd” câniblerine dostluğa lâyıık ve mâbeyinde müşeyyed ve müstahkem ve üstüvâr ve pâyidâr olan sulh ve salâh lâzımü'l-felâha münâsib ve muvâfik selâm selâmet hitâm ve peyâm müsâlemet irtisâm iblâğıyla merâsim ve istinâs dilnüvâzi üzere hâl ve hâtırları sû'âli halâlinde dostâne efhâm ve i^clâm olunan budur ki

4.3.1.10. Anlaşmada Taraf Devletlerin Padişah ve Sadrazama Yazdığı Mektuplar

Biz Karlos lütf-ı hakkıyla Româ İmparâtoru dâ'imâ muzaffer ve Nemçe ve İspânya ve Hindistan ve Macar ve Çeh ve Volmaçîya ve Hırvat ve İskilâvine ve Yeni Sicile memleketlerinin kralı ve Asturya arçidüması ve Burgondiye ve Barâyânciye ve Milâno ve İstîmiye ve Karintya ve Karinolisa ve Limpûrga ve Lokan Burgonya ve Virtizkiye diyârlarının dükası ve Bokarika ve İşgîke Sizye ve Şevbe devlet-i Românın mârhiyosu ve Burgonya ve Moravya ve iki kosaciye marhirosu ve Çaşpuğ ve Flendire ve Tirol ve Goriçye ve Ferenis ve Kobîrik kontesi kâffe-i enâma haber ve i'âm ideriz ki

4.3.1.11. Avustuya Başvekili Tarafından Sadrazama Yazılan Mektuplar

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham vezîr-i mu'azzam şâyeste-i hâldir ki

Elkâb-ı lâykadan sonra sa'âdetlü mekremetlü dostumuz vezîr-i âzam hazretlerinin taraf-ı sa'âdetlerine dostane inhâ olunur ki

Sa'âdetlü rağbetlü hürmetlü dostumuz hazretlerinin huzûruna selâm-ı selâmet fercâm ve merâsim-i dostî takdîminden sonra sâdikâne inhâ ve inbâ olunur ki

4.3.1.12. Sadrazam Tarafından Avusturya Başvekiline Yazılan Mektuplar

Kıdvetü'l ümerâi'l-milleti'l-mesîhiyye 'umdeti küberâil-tâ'ifeti'l-İseviyye Româ imparatorunun bâş vekîli olan rağbetlü rütbetlü meveddetlü dostumuz preñç Ekinos de Sâvoya "hutimet 'avakıbuhi bi'l-hayr" kibeline mâbeynde sebkat iden hubb ve vüdât-ı müsâfatı tecdîd ve te'kîde lâyük ve kavâ'id müsâdikât-ı dostâneyi ziyâde temhîd ve te'yîde muvâfık kelâm-ı muhâleset encâm ve peyâm-ı mü'ellefet-i fercâm ithâf ve ihdâ kılımub hâl ve hâtırları su'âl olunduktan sonra muhibbâne inhâ ve inbâ olunan oldur ki

İftihârü'l-ümerâ il 'izâmil-Mesîhiyye muhtârü'l-keberâ il- fihâmi'l-İseviyye hürmetlü haşmetlü Româ imparatorunun bâş vekîli olan rağbetlü meveddetlü rütbetlü dostumuz preñç Ekinos de Sâva "hutimet 'avâkibihu bi'l-hayr ve'r-reşâd ve'l-hemü ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedât" câniblerine dostluğa lâyük ve miyânede rûnümâ olan müsâlemet ve muvâfakata muvâfık selâm-ı selâmet encâm ve peyâm-ı müsâdekat irtisâm ithâf ve ihdâ ve merâsim-i meveddet ve muhâlesat üzere hâl ve hâtırınız su'alî mer'î ve mü'eddâ kılındıktan sonra muhibbâne inhâ ve dostâne inbâ olunan oldur ki

Inhâ ve inbâ olunan budur ki sâbika-i temşît-i 'aliyye-i ezeliyye ve 'inâyet-i bigâyet-i lem-yezeliyye-i ihâhiyye muktezasınca

4.3.1.13. Vezirlerden Murahhaslara Yazılan Mektuplar

Muhlisâne inhâ olunur ki

4.3.1.14. Talaman Tarafından Reisül küttaba Yazılan Mektuplar

Hâlis ve iki devlet beyninde tecdid olunacak dostluğa lâyük selâmın takdîminden sonra dostâne inhâ olunan oldur ki

4.3.1.15. Reisül küttab Tarafından Talaman'a Yazılan Mektuplar

Müntehab-ı a^cyânü'l-milleti'l-mesîhiyye muhtâr-ı küberâ il-ta'rifeti'l-^cİseviyye devlet-i Çâsâriyyenin mu^ctemed ve müsteşârı olan meveddetlü hürmetlü zekâvetlü muhabbetlü dilpezîrimiz Mihâ'il Tâlamân

4.3.1.16. Eflak Voyvodası Tarafından Padişah ve Sadrazama Yazılan Mektuplar

Benim ^cinâyetlü devletlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri hazret-i Hüdây-ı vâhidü'l-kahhâr dâ'imâ düşmen-i bed-hâhını ser-nigûnve münhezim ve zâr ve â^cdây-ı dîn ve Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvendi makhûr ve müdebber ve berdâr eyleye. Amîn. Devletlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim

Benim ^cinâyetlü devletlü merhametlü veyiyyü'n-ni^cam sultânım efendim hazretleri cenâb-ı hazret-i hüdây-ı Rabbi'l-^calemîn vücûd-ı bihterin sa^câdetlerin afât ve beliyyâtdan masûn idüb bâb-ı devlet me'âbların ila-inkirâzü'd-devrân rûyhâ-i hatemendâne (?)küşâde eyleye.

Bi-hamdillahi Te^câla

Devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri hazret-i hüdây-ı lâyezal vücûd-ı şerîflerin hatâ ve huturdan me'mûn ve masûn idüb ve dâ'imâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvendinbedhâhını sernegûn ve maksûr ve düşmanımünhezim ve makhûr eyleye. Amîn. Devletlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendimiz hazretleri

Benim devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri

4.3.1.17. Avusturya Başvekilinden Eflak Voyvodasına Yazılan Mektuplar

Eflâk Beginin hâlâ müdebbirâne inhâ olunan oldur ki

4.3.1.18. Nemçe Muhaddidinden Mustafa Paşa'ya Yazılan Mektuplar

Devletlü hürmetlü muhabbetlü °azîz dostumuz Mustafa Pâşây-ı zîşân hazretlerinin cânib-i °izzet-me'ablarına tarafeynden hüsn-i rağbet ile merbût olan rişte-i mevâlefet ve muhâleset teşyidi üzeredir. Da°vât-ı sâfiyâb meveddet-i füzûn ve garrar-ı tahiyyât ve âfiyât-ı muhabbet-nümûn ithâf ve ihdasından sonra dostâne ve muhlisâne inhâ ve inbâ olunan oldur ki

Mutasarrıf-ı Selânik sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri

4.3.1.19. Kadılarından Sadrazama Gelen Mektuplar

Der-i devlet mekine °arz-ı dâ°î-i kemine budur ki

Çizelge 1. Mektuplarda Geçen Yer Adları

Osmanlı Alfabeti ile	Latin Alfabeti ile	Ne için kullanıldığı
ادناه	Adana	
اعزبوا استانبول	Ağrıla İstânbori	Tarla
اهلونا	Ahlûna	
احرام	Ahrâm	
اقدر	Akdeniz	
الوجه حصار	Alâcahisâr	Kaza
على باشا چشمه سی	°Ali Pâşâ Çeşmesi	
علکسینجه	°Alkesince	
عمو	°Amov	

Çizelge 1-devamı

اناطولى	Anâdolu	
انقره	Ankara	
ارحوة	Arhova	
ارقوده ارلكى	Arkûda Erliği	
ارقوده اولكى	Arkûda Olkî	
ارقوده اولكته	Arkûda Ülgün	
ارنودلو	Arnavudlû	
ارض روم	Arz-ı Rûm	
اسفرمىنچه	Askerûmençe (Asferûmençe)	Karye
استنجه	Astaniçe	Karye
استاوع	Astâva	Karye
استينه	Astîne	Dere
استوانوبكده لوفه	Astov Enûbeke Lûka	Dağistan
استى	Asturya	
اسولامى	Asûlây	Çardak
اسونيار	Asûnyâr	
اشليووه دره سى	Aşleyova Deresi	Dere

Çizelge 1-devamı

اتاچنه	Atânca	
اواروش	Avârûş (diğer adı Erke)	
ءود	°Avd	
اولونيه	Avlonya	
اياموره	Ayâmora	
ايلا	Aylâ	Karye
ايونيكوله	Ayonîkola	Kışla
ايودا	Ayodâ Keşâki	Kilise
بابين غروب	Bâbeyn Garob	
بابلانك	Bâblânîk	Dere
بارده	Bârde	Dere
باغودينه	Bâğûdine	
بالوشجه	Balâşanice	Yerleşim yeri, Dere
بالش	Bâleş	Taş
بنالوقه	Banâlûka	
بانیه غره وده	Bânya Gırada (diğer adı Lûka Çaşranpoy)	
بانیه لوقه	Bânyalûka	
بار	Bâr	

Çizelge 1-devamı

براشو	Barâşov	
برایانجیه	Barâyânciye	
بارباشو	Bârbâsimov İncirliği	İncirlik
بارجه	Bârçe	Dere
باره بجه	Bâre Baçe	Tarla
باریکه	Bâriçe	Karye
بارما	Bârmâ	
بارولونقه	Bârûlûfka	Orman
بسدري بوجه	Basadri Yoca	Dere
باستوجه	Bâstoca	
باشوره	Bâşatra	Dere
بانوواج	Bûtuvâç	Dağ
بايلونيك	Bâylânik	Dağ
باج	Bâç	
بېكه	Behke	
بليجه	Belence	Dağ
بلند دېرچي	Belended Birciği	
بلغراد	Belgrâd	

Çizelge 1-devamı

بنالوقه	Banâlûka	
برالينه	Berâline	Dere
برچاقه	Berçaka	
بريد	Berîd	
برين	Berîn	
برقوفا	Berkofça	Kaza, dere
برناور	Bernâver	Karye
برونارقره	Berûnâr	Karye
بروسك	Berûsek	Dağ
بروشنجه	Berûşenice	Dere
برونيك	Bervenik	Kasaba
بيشجه	Beşence	Karye
بيذكه	Bezeka	Dere
بيزينه	Bezedîne	Karye
بزه زوويچه	Bezezoviçe	Dağ
بيدين	Bîdîn	
بيلان	Bilâne	Karye
بيلانجه	Bilânice	Çardak

Çizelge 1-devamı

بیونیه	Bilânya	Karye
بیتول	Bitol	Kaza
بوچنیچہ	Bocnice	Karye
بوغونشا	Bogunša	Liman
بوغان	Boğdan	
بوہیمننا	Bohimna	
بوکاریکہ	Bokârîke	
بور کالہ	Bor Kal'ası	Kale
بوسنہ	Bosna	
بوٹینا	Boteşya	
بو زاروق	Bozok	
بگوردلنہ	Bögürdelen	
بورچیچہ اطہی	Börîce Adası	Ada
برانڈبورہر سکنڈ	Brândabûr Hersek	
برانڈبورگ	Brândaburg	
براشو	Brâşov	
بوزا اوپر باسٹہ	Brazâvîr Baska	

Çizelge 1-devamı

برازاوده پرد	Brâzâvaberde	
بولغچه	Bûlefçe	Dere
بلغار موردوہ سنا	Bulgâr Morovası	
بورون بورون	Bûnda Burun	Burun
بورغوندیہ	Bûrgondiye	
بورغینہ	Bûrgonya	
بورجیہ	Bûrice	Nahiye
بروت پلنقہ سی	Burût Palankası	Kale, Palanka
بکرش	Bûkreş	
بویک اوغلوین	Büyük Oğlavik	
جبارنہ	Cârne	Karye
جہ	Cer	Dağ
جودہ بون	Cerde Batûk	
جوندہ دینہ	Cerne Rîka	Nahiye
جرائر	Cezâ'ir	
چاباق اوہ	Çabâk Ovası	Ova
چاچغہ	Çaçğa	
چاچقہ بزدینہ	Çaçka Bezdine	

Çizelge 1-devamı

اچلیه	Çaçlıh	
چکاوچ	Çakâvâç	Dere
چاکاویچه	Çakâvîçe	Dere
چانگیلک	Çangıllık	Karye harabesi
چارنجه صوفی	Çarınça Suyu	Nehir
چارونه	Çarne	Karye
چاسپوغ	Çâşpûğ	
چاچلیه	Çeçliye	
چکؤله	Çekûla	
چلونار لاسی	Çelov Târlâsı	Tarla
چرده بوتوق	Çerde Batûk	
چرلنؤه	Çerlenova	
چرنه غوده	Çernegûde	Dağ
چرنه دوده	Çernevde	Dağ

Çizelge 1-devamı

چرنو یاروگا	Çernâyârûğa	Su
چرنی وریج	Çerni Verh	Dağ
چرنیک	Çernîk	
چرنیش	Çernîş	
چرته غاوه	Çerte Gavde	Dağ
چرته یاتوک	Çerve Yatûk	
چیکوتا	Çikota	Karye
چپرینه	Çîprine	Karagolhane
چوکا	Çûka	Ada
چوکو	Çukov	Bayır
چوتیکه بوق	Çûtîkebûk	Tarla
دراغودول	Darâgûdûl	Karye
دایا ولی	Dayâvoli	Göl
دراغیله	Derâgile	
د فونروس	Deferendos	Ada
د کومینچی هرستو تارلاس	Değirmenci Hristo Târlâsı	Tarla

Çizelge 1-devamı

دلونه	Delvine	
دواج	Derâç	İskele
دربند	Derbend	Kaza, Palanka
دربورجه	Derbûrşeçe	
دوره بونجه سلیشته	Derebofçe Selişte	
دوره نوجه	Derenûçe (diğer adı Cedîd Kulle)	Kulle
دوره تونک	Deretûvik	Karye
دورچه	Derince	
دورخار	Dernaçâr	Dere
دورنوجه	Dernofça	Harabe karye
دروار	Dervâr	Karye
دویجه	Devîçe	
دولنه	Devline	
دولنه قورانیه	Devline Kûrâtya	
دیره غالوچه	Deyre Gâluça	
دیرجه باره	Deyûcebâre	Çayrılık

Çizelge 1-devamı

دپوونسه	Deyûveşe	
دیره نولوم	Dîretûlum	Harabe köprü
دیرین صوچ	Dîrîn Suyu	
دیرجان	Divecân	Karye
دوبوی	Divîvi	
دبووی قلعه سنا	Divîvi Kal'ası	
دبوونسه	Dîvûşe	Dere
دیاردبکر	Diyârbekir	
دیوجه یاره	Diyocébâre	Dere
دی پوئسه	Dîyûşeve	Dere
دونجه	Donîçe	Ada
دروژنیک	Drojnik	Karye
دویجه	Dûbîçe	Dere, kale
دوبرونیک	Dûbronik	
دوبرودده	Dûbrovde	
دوبوقه	Dubûka	Dere

Çizelge 1-devamı

دوبوبك	Dûbûyek	
دوداغاچى	Dud Ağacı	Tarla
دودىك	Dûdunik	
دوغودبو	Dûğûduyû	Dağ
دوپىك	Dupranik	
دوسك	Dûsek	Dağ
دوشخه ورتى	Dûşice Karyesi	Karye
دوبچك ووه	Dûyçede	Karye
دويوشه	Dûyüşece	
ادرتى	Edirne	
افلاق	Eflâk	
افليا	Eftelyâ	Orman
اميرتارلاچى	Emîr Târlâsı	Tarla
املاطوره صونيه	Emlâtûrâ Suyu	Su
امزل	Umûl	Nahiye
اردل	Erdel	
لك الرده	Erdelik	

Çizelge 1-devamı

ارکه	Erke	Karagol hanesinin adı
اسفرك بانه	Esferlik Bânası	Kaza
استار افلاق	Estâr Eflâk	
استار اسونا فاطمه	Estârâsûtâkâta	
اوبه	Evbe	
اوسنا	Evsâtna	Bare
فأونين	Fâvnik	Yol
فذلك	Felemenk	
فلقت امله	Felfet Adası	Ada
فرندوس	Ferendûs	Ada
فرنيس	Fernis	
فتح الوسلا	Fethü'l-İslâm	Kasaba
فلبه	Filibe	
فلاندره	Filândıra	

Çizelge 1-devamı

فلان شاق لونی	Filatân Şaklûğu	Dağ
فراجه	Fırañe	
فورینه	Forîne	Kaza
فرنگستان	Frengistân	
فتورستی	Futûrsakı	Kulle
غرابویکه	Garâbûbça	Dere
غرابویچه	Garâgobukça	
غرابویچه	Garâgofça	
غرابویچه	Garâgolafça	
غرابویکه	Garâpuvîçe	Dere
غرابویکه	Garçâniska Rika	
غرابویکه	Gâsine	Dere
غرابویکه	Gâştice	Karagolhane

Çizelge 1-devamı

غوننه و اچھا استرازه	Gavne Vâskâ İstirâje (diğer adı Gavne Vaçkov Berdu)	
غزاق	Gazikû	
غشحه	Gençe	
غوناق	Gonâk	Karye
غوريجيه	Goriçye	
غرادشقه	Gırâd Şaka	
غرادچاق	Grâd Çaç	
غردچانچه	Grad Çâniçe	
غردغوننجه	Gradgonifçe	
غرادينه	Grâdine	
غراديشقه	Grâdişka	
غوبه و بجه	Gûbevîçe	Dağ
غولونيسقه	Gûlûniska	
گوريز بروو	Gûrîz Bervû	Karye
غورنه دره	Gûrne Deresi	Dere

Çizelge 1-devamı

کوکرجنک	Gügercinlik	
حاکم	Hâke	
حلب	Haleb	
حابل	Hamâbel	Tarla
حرمینلی	Harmanlı	
حسن اٹخاچا برلغنا	Hasan Âğâ çâyırlığı	Çayırılık
حسن وانی تارلاس	Hasan Vâni Târlası	Tarla
هرسک	Hersek	
هرسک استولی	Hersek İstovli	Çardak
هندستان	Hindistân	
هرستو محمد افغانی	Hrâsto Mehmet Âğâgâni	Koru
خروات	Hrvât	
حصار	Hisârcık	
خوتین	Hotîn	Kale
ابراہیل	İbrâ'il	Kale
اکنه	İgne	Ada
احرام	İhrâm	

Çizelge 1-devamı

احرام پلنقه سته	İhrâm Palankası	Palanka
ايجيرلك ديه سو	İncirlik Depesi	Tepe
انكلتر	İngiltere	
ايبك	îpek	Kaza
ايرشوه	İrşova	
اسكندريه	İskenderiyye	
اسقلاوينه	İskilâvîne	
اسلاوه	İslâva	Dağ
اسماعيل	İsmâ'il	
اسپانيه	İspânya	
اسپانيه انابولوس	İspânya Anâbolusu	
اسپورلنقه	İsporlanka	Ada
استانبول	İstânbûl	
استاوه بوجي	İstava Batûğu	Batuk
استندیل	İstendîl	Ada
استينه	İsteyna	Dağ
استيميه	İstîmiye	Dağ
استرازه	İstirâje	Dağ
استوبچه	İstobçe	Dağ

Çizelge 1-devamı

استول	İstol	Nahiye, Dağ
استولاجا	İstolâç	Dağ
اسوچ	İsveç	
اشفيکه سيزيه	İşgîkesizye	
اشکوز	İşkinöz	Tarla
استنان	İştîtar	
ایطالیه	İtâlya	
ایوانه	İvâna	Karye
ایوریکه	İverîka	Dağ
ایزور	İzor	
ایزورینج	İzvornik	
ایجاز	Jayâr	Karye
ایزبرواج	Jîrvâç	
قداقار	Kalâkâr (diğer adı Kaman)	Karagolhane
قداوش	Kalâvûşe	
قلپه له	Kalepele	Bayır

Çizelge 1-devamı

قالو سونجه	Kalâsoniçe	
قالونوفچه	Kalûnofça	
قالوشوچه	Kâlûşüce	Dere
قامه	Kamâme	Kilise
قمن	Kaman(diğ er adı Kalâkâr)	
قانجه	Kanâniçe	Dere
قانجه دوده شی	Kânça Deresi	Dere
اقبولیج	Kapolîç	
قره بانا رلا	Karabâbâ Târlası	Tarla
قره طلغ	Karadâğ	
قره قال	Karakâl	Karye
قره لوق شانبجی	Karalûk Şâncı	Karagolhane
قرانیه	Karânye	Nahiye
قره سوه	Karasova	Karye
قرندوس	Karindos	Ada
قرینه بیره	Karîne Bare	

Çizelge 1-devamı

قارینولیسه	Kârinolisa	
قارینطیه	Kârîntyâ	
قارلیلی	Kârlı îli	Sancak
قارلونجه	Kârlonça	
قارمأنوفا	Karmânofça	
قارو	Kârov	
قاروبنه	Karovbana	Nahiye
قارطه ارجسا	Karta Erces	
قاروشواج	Karuşovâç (Alacahisâr)	
قاروبنه	Karuvine	Kaza
قاسموه وچه	Kasımova Viçe	
قاوتنه عنوره	Kavâna Gora	Dağ
قارابن طاسه	Kavârîn Tâşı	Taş
قارلوچه	Kavlofça	Dağ
قاناق	Kaynak	
قاروبنه	Kayrevaniye	Nahiye
قازیکه غای	Kâzîkî Gây	Koru
کفالونیه	Kefâlonya	Ada
کنز	Kenez	Dere

Çizelge 1-devamı

كيتواچ	Keykovaç	
كلى	Kili	
كلید	Kilid	Dere
كلیس سناغی	Kilis Sancâğı	Sancak
قذلی او غلوی چفتلیگی	Kınalı Oğlu Çiftliği	Çiftlik
قوده	Kiveye	
قوبلوج قلعه	Koblûç Kal'ası	Kale
قوده مایه	Kodamîn	Ada
كوفنه	Kofan	Ada
قوتلونو	Kokolonû	Tarla
قوكونوز	Kokonoz	Karye
قولسونیچه	Kolisonice	Karye
قولونج	Koloranç	
قولوبچه	Kolvîçe	Dağ
قوتنه غلوی	Konya Glâve	Dağ
قونپونلوه	Kopnu Galâve	Dağ
قورینه	Korine	
قوستانیچه	Kostâniçe	

Çizelge 1-devamı

قووه بن الظلمة	Kovamîn Adası	Ada
قوبله	Kovilce	
قوزاره	Kozâra	Yaylak
قوزى غوت	Kozî ʿİzzet	Dağ
قوزچه	Kozîçe	Yerleşim yeri, Dere
قوزنيه	Kozinye	
قوزيا	Körfes	Ada
قوباج	Kûbâç	
قوباش	Kûbâş	
قوبرونجه	Kûberunce	
قوبرونجه	Kûberence	
قوبرونيه	Kuberûniye	Nahiye
قوبليج	Kûbliç	Kale
قودس	Kudûs	
قوفا و بچه	Kûkâviçe (diğer adı Garabûbça)	Dere
قله قوجيه	Kulle Kûça	Harabe Karye

Çizelge 1-devamı

قورشوندا	Kûrşunlu	Kasaba
قولاغچه	Kolânağça	
قونداردردره	Kondâred Deresi	Dere
كورنه	Kûrme	Bayır
قورشوندا	Kurşunlu	Kasaba
قوزبنه	Kurûbene	Kaza
قورپه	Kûrupe	Kaza
قوشو طرپه	Kûşûtrice	
قوشو طرغچه	Kûşûtrince	
قوندار	Kûtdâr	Dere
قوزارپه	Kûzâreçe	Dağ
قوزی به غلاوه	Kûziye Gulâva	
کوچک قوبانچه	Küçük Kûbâniçe	Karye
کوچک موروه	Küçük Morova	

Çizelge 1-devamı

كوجك وبدوويجه	Küçük Veydûvence	Dağ
كاونه غوره	Kâvana Gora	Dağ
لاوتس	Lâkos	Dalyan
لقرباكنك	Lakerbâklenek	
لقرباكنلى	Lekeryâkalı	
لپه نجه	Lepeniçe	Karye
لپوه غوره ده	Lepove Girada	Yerleşim yeri, Dağistan
لسقوج	Leskovâç	
لشجه	Leşence	Karye
لشجه قابه	Leşencegâye	
ليبه	Leybe	Dağ
ليقودره	Lîkovdere	Karye, Dere
ليپور غه	Lîmpûrga	
ليپه نجه	Lîpeniçe	Karye
لوغدهش	Loğdeş	
لوقنبورغه	Lokanbürgonya	
لپور ده	Lopûberde	Bayır

Çizelge 1-devamı

لوزنجه	Lûzînce	Kaza
لويوبدك	Lûbûdik	Dere
لوقاچو شرانبوی	Lûkâ Çûşrânpovî	
لوقاویچه	Lûkâvîçe	Yerleşim yeri, Dere
لوكفا	Lûkika	
لوقفاج	Lukvâç	Dere
لوباتنه	Lûpâtna	
لوبات	Lupûbât	Dere
لوبوچه	Lupûçe	Dere
لوسیقه	Lûsîka	
لویویچه	Lûvice	
لوبانته	Lûyânata	
لوزنه	Lûzençe	Kaza, Karye
مجاوستانه	Macârîstân	
مجاروچه	Macârûçe	
معدن ايبك	Ma'den îpek	Kaza, Nahiye, Dağ
مادولوقه	Mâderlûka	Orman
مغلا یا چقا پولانه	Mağlâyâ Çakâ Polâna	Dağ

Çizelge 1-devamı

ماحميکه برود چارطراف	Mâhemîka Burûd Çârdağı	Çardak
مقالون طاعنی	Makâlon Dâğı	Dağ
مقنجه	Makança	Karye
مقبنه	Makbene	Dere
مقزاشان	Makraşân	Karye
ماقري قانر	Makrî Kânû (inceova)	Tarla
مالوقيق	Mâlovkik	Dağ
مارعند	Mar ^e aş	
مارقوچيه	Mârkovence	Bayır
مشکا	Maşka	İncirlik Tepesi
مشقوفچه	Maşkofça	Dağ
ماورد قوچوري	Mâverid Koçorî	Kışla
مارنجيه	Mâverince	Dağ
ماوبه	Mâvoba	Dağ
مايلاندرا	Mâylandırâ	
مارومه	Mâzoma	Dalyan
مدوده استنه	Medûda Astana	Dağ
مدويد سفوا وسوپ	Medûyed Soku Üsûye	Dağ

Çizelge 1-devamı

مخادوه استوارده	Mehâdve İstirâje	Dağ
مکو غابوی	Mekû Gâboy	
مرچینه	Merçaka	Yerleşim yeri, Dere
موسین	Mevsîn	Karye
اموسوی دبه سنه	Mevsûy Depesi	Tepe
مصن	Mısır	
میقله اوش	Mikla Üş	
میقله اوش بقو و پک	Mikla Üş Tupkûvik	
میلا	Milân	
میلا نو	Milâno	
میلا شوچه	Mילוşuca	Tarla
میلا و اج	Milovâç	
میستوفچه	Mişetofça	Dağ
میستکوه	Mişkova	Yayla
مولوه نهرد	Molova Nehri	
مود	Mora	

Çizelge 1-devamı

موراویہ	Morâvya	
موروه صوبی	Morova Suyu	
موروه	Morova	
موسویں	Mösöyen	
محابلو	Muhâblû	Koru
مہا دیہا	Muhâdiye	
محمد کک تارلاس	Muhammed Beğın Târlâsı	Tarla
مولارا	Mûlârâ	Tarla
مرتی کک	Murteza Beg	Tarla, Çeşme
مصطفیٰ فندی تارلاس	Muslu Efendi Târlâsı	Tarla
مصطفیٰ پاشا	Mustafa Pâşâ	Köprü
مونا و بچہ	Mûtâvîçe	Dağ
موردہ	Mürde	
نابولی	Nâpoli	
نارودہ	Nârde	
نڈرلانڈ	Nederlânda	
نہر بکا	Nehr-i Barka	Nehir
نہر چقاچوفا	Nehr-i Çakaçûfa	Nehir

Çizelge 1-devamı

نهر دیرینا	Nehr-i Dirîn	Nehir
نهر استرینید	Nehr-i Esterîjînid	Nehir
نهر غاشتیبه	Nehr-i Gâştîce	Nehir
نهر غنچه	Nehr-i Genç	Nehir
نهر قانچا	Nehr-i Kânça	Nehir
نهر موردوه	Nehr-i Morova	Nehir
نهر اولته	Nehr-i Oltu	Nehir
نهر اون	Nehr-i Öne	Nehir
نهر پترجا	Nehr-i Petrica	Nehir
نهر پورت	Nehr-i Purût	Nehir
نهر راکوبچا	Nehr-i Râkobça	Nehir
نهر ساوه	Nehr-i Sâva	Nehir
نهر تيموک	Nehr-i Temyük	Nehir
نهر طونا	Nehr-i Tûna	Nehir
نهر طونجه	Nehr-i Tûnca	Nehir
نهر او قرینا	Nehr-i Ūkarîne	Nehir

Çizelge 1-devamı

نهر ویراباسق	Nehr-i Virmâbaska	Nehir
نهر یوشوه	Nehr-i Yoşve	Nehir
نمچه	Nemçe	
نیچه	Niçe	
نیگبولی	Niğbolu	
نیگده	Niğde	
نیش	Niş	
نورقه	Norka	Dere
نورلولوزو	Norlololozû	Tepe
نوه	Nova	Yerleşim yeri, Kulle
نواویا	Novâvî	Yerleşim yeri, Kale
نوی غراد	Novigrâd	
نوی عسقه	Novi-i °Atik	Kale
نوی جدید	Novi-i Cedîd	Kale
نوساوجی	Novisâdci	Harabe Karye
نواق	Nûvâk	
اوبرجینه	Oberjîne	

Çizelge 1-devamı

اوبرزیه	Oberzeye	
اولتی صونید	Oltu Suyu	Nehir
اوزیجه	Ozîçe	
اولت صونید	Ölet Suyu	Nehir
اونه	Öne	
پابوجی	Pâbûcı	Kapı ismi
پادره	Pâdre	Dere
پالاندیشنه	Palândişne	
پالانکو	Palanskû	
پالانک	Palâvîşek	Harabe Karye
پالینوسلشته	Pâlinov Selişte	
پانچو	Pânçova	
پاریس	Pâris	
پاسانوفچا	Pâsanofça	
پاشا یولی	Paşa Yolu	Yol
پاولی	Pavli	Dere
پراچیلو	Perâçelü	

Çizelge 1-devamı

پراکنده	Perâkende	
پراکین	Perâkîn	
پراکینه	Perâline	Karye
پره او پلاوی باره	Pere Oblâvi Bâre	
پرید	Perîd	
پرکین	Pekîn	
پرناور چکانیوه	Pertâver Çakânyova	
پرودان پوتوگی	Pervedân Potûğu	Potûk
پرپیک	Peryîk	
پرسترپیچه	Pesteriçe	Karye, Dere
پرترچ	Petrîç	Karye
پرترس	Petrûs	
پرترقا	Pezeka	
پرودغراوسفه	Podgirâd Saka	Dere
پوزیجه اطهسی	Pojîçe Adası	Ada
پوزیک	Pojîk	Harabe Karye

Çizelge 1-devamı

پوزین	Pojin	
پوزوچہ	Pojorofça	
پوزو	Pojû	Batuk
پوزو وعہ جوج	Pojugacık	
پوفہ بودنی	Poka Bûrnu	Burun
پولانسکا	Polânska	Karakolhane
پوپوہ	Popova	
پوپو	Popû	
پورچہ اٹسی	Porîçe Adası	Ada
پوساردیچہ	Posârdîçe	
پسکوہ	Paskova	
پوتیشانا	Potişanâ	
پوتولدی	Potoldi	Tarla
پوتویوری	Potovyeri	Tarla
پره زووچہ	Prejûviçe	
پروہ زہ	Preveze	

Çizelge 1-devamı

بروسیا	Prusya	
پوداورا شفا	Podâverâška	Kilise
پوزدیوہ	Pûjeyova (Norka Deresi)	Dere
راچہ	Râça	
راچیک	Râçik	
راچکا	Râçka	
راحوہ	Rahova	
راہسانی	Rahsânî	Tepe
راژینہ	Râjene	Karye
راژینہ	Râjine	Karye
راکواس	Rakavas	Kale
راکواچ	Râkvâç	Batuk
رانگویہ	Rângûye	Karye
راسینہ	Râsine	Su
راوانہ	Ravâna	Kulle
راونہ ریکا	Râvne Rîka	Dere
رازنہ	Râzne	Palanka

Çizelge 1-devamı

رسپوت برو دونه	Respût Berûdunî	
رسوه	Resve	
روغود	Revgûd	Butak
روسك	Revsek	Dağ
ريزه	Reyza	Göl
روبوقة	Rûbûka	Dere
رود اغلادويجه	Rûd Aglâvîçe	
رودنيك	Rûdunik	
رودم الي	Rûm îli	
روستنه	Rûşence	Karye
ساج	Sabâç	
سباسينه	Sabâsetçe	Dere
ساجوره	Sâbova	Dere
سالف لوبوبيك	Sâliflü Bovîk	Dere
صاقو	Samâkov	Kasaba
سانوچي بوت	Sanânûçkâbût	
سردينه	Sardunya	Ada
سارمنجه	Sârmanca	Beşiktaş
سادوخان بكلي	Sârûhanbegli	
ساوه	Sâva	

Çizelge 1-devamı

ساویه	Sâvoya	
شایاج	Şâyâç (Diğer adı Bögürdelen)	Kaza
سبین	Sebîn	
سفر نار لاسی	Sefer Târlâsı	Yer ismi
سمندره	Semendire	
سنگ	Senk	
سپوت	Sepût	
سره بونق	Serebronik	
سرته وه	Serneve	
سچیلینیا	Siçilinyâ	
سیر فونیه نار لاس	Sirkonya Târlâsı	Tarla
صوفیه	Sofya	
سوقول	Sokol	
سوغو	Sovgû	
سوجین	Sûçîn	Kuru dere

Çizelge 1-devamı

صوده	Sûde	
صوفى	Sûfî	Kale, kule
سوپه لک	Sûpelek	Dere
هسلما افازغه سی	Süleymân Ağâ Tezgesi	İskele
شانه	Şane	Kasaba
شیش	Şebes	
سکا	Şekâ	Su Sığırı Mandırası
طمشوار	Tameşvâr	
ظربچه	Tarıçe	Karye
طاش کوبری	Taş Köprü	Yerleşim yeri, Köprü
نانار علی اوغلی نارلا	Tâtâr °Ali Oğlu Târlası	Tarla
نانار بازار جیقا	Tâtâr Pâzarcığı	
توکین	Tavkîn	Yerleşim Yeri, Çayırılık
تبرته	Teberetne	
تکمه	Tekte	Ada
تکبه	Tekye	Yerleşim yeri, Ada, Palanka
تاکى	Terâki	Tepe
تزه بوسقه	Terebûska	Kilise

Çizelge 1-devamı

ترپولنه	Terpoline	Batuk
تشنه	Teşne	
تیمورکپه	Timûrkapû	
تیرول	Tîrol	
توگودینه	Toğûdine	Bayır
توریچه	Toriçe	
توتوری	Totorî	Tarla
ترابلس غراب	Trâblusgarp	
توبکا	Tûbka	Orman
توغرنه	Tûğrenbe	Bayır
تولایا اولونیا	Tûlâ Avlonya	
تولیسوفا	Tûlîsofça	Karye
توننا	Tûna	
تونوس	Tûnus	
تورلو	Tûrlov	
ترواق	Tûvak	
توزلا	Tûzla	
اوبارسقا	Ûbâr Sakı	Karye

Çizelge 1-devamı

اوبار سقوعزجيه	Ûbâr Sokûgurûbya	
اوبيد سفا بسره	Ûbîdiska Bîsatre	Bare, Göl
اوزراجه	Ûkarâyîçe	Dere
اوزنج	Ûkrîç	Bayır
اولايلنه	Ûlâ Belene	
اوبسقه بسره	Ûlbeska Basatre	Bare
اولوه صويجا	Ulva Sûyu	Nehir
اومورفي پورطه	Ûmûrfî Porta	Kapı
اولينه	Ûnine	Dere
اوراحوه	Ûrâhave	Dere
اوراچوگه فرسا	Ûrâhavîçe Fersâ	Dere
اورلاق دره سي	Ûrlâk Deresi	Dere
اورمانه	Ûrmâna	Harabe Köylük
اوستوچيه	Ustunce	Dağ
اوسوچيه	Ûsûyeçe	Karye

Çizelge 1-devamı

اوتوشخ تارلارغا	Ûtüşice Târlâları	Tarla
اويرزیه	Ûyrejya	Bayır
اویوار	Uyvâr	
اوزیچہ	Ûziçe	Kaza
اوزیچہ	Ûzunca	Kaza, Dağ
اوزیچہ اوه	Ûzunca Ova	Tarla
اولگون	Ûlgün	
اوسکا	Ûsk	
اوزیراغا	Ûzeyir Âgâ	Koru
والیقویک	Vâlikûyek	
والیقویکه توبولنه	Vâlikûyke Topûla	Karagolhane
ولماچیہ	Valmaçıya	
والیوہ	Vâlyova	
والغراج	Vângırâç	
ورادین	Varâdîn	

Çizelge 1-devamı

وارغوه	Vârgova	
وياناسكى	Vaynânaski	
ويريك	Veberyek	Karye
ويره	Vebrekane	Harabe Karye
وبونوى	Vebûnoy	
ودويچه	Vedûvence	Dağ
وحيله وه	Veheylede	Maşatlık
وليقه بوغلان	Veleyke Bûğlan	Dağ
وليقه بق	Veleyke Kabak	Dağ
وليقه داونه	Velîka Râvne	Dağ
وليقه	Velîkasile	Dağ
ونديك	Venedik	
ونيسفا	Venîska	Karye
وورژنيك	Verûjenik	Karye
ويروويسفا	Veyrûvisîka	

Çizelge 1-devamı

وېس چشمة سی	Veys Çeşmesi	Çeşme
ویدنا	Vidîn	
ویدینه برده	Vidîne Perze	Arazi ismi
وینجه	Vinçe	Ada
ویراچار	Virâçar	Ova
ویربۇچا	Vîrbûça	Dere
ویره لی ره عوی	Vireli Baragoy	Evlîçe Tarlası
ویربک	Vîribek	Karye
ویرین	Virin	
ویرتیزکیه	Virtizkiye	
ویشغراد	Vişegırâd	
وی پوشه	Vîyûşa	Karagolhane
وود و موتو	Vorûmûtrû	Kaynak
یاده پنجه	Yâdeneçe	
یاغودینه	Yâğûdîne	
یانکو	Yâlnız	Kasaba
یانکی دپه سی	Yanâkî Depesi	Tepe

Çizelge 1-devamı

بانواج	Yânovaç	Dağ
باباڤو سڤول	Yâplân Sokol	
باريشنه	Yârîşne	Dağ
ياسانوفچا	Yasânofça	
پاسپنه	Yâspana	
ياش	Yâş	
ياووکالمني	Yâvûkâlmini	Göl
يايلونيك	Yâylânîk	Dağ, Dere
يازولمه	Yâzûlma	Dalyan
يادي قله	Yedi Kulle	
يکه	Yeke	Taş
يهرچکا	Yelerçaka	
يکوخان	Yenîhân	
يکي پلنقا	Yenî Palanka	Palanka
يکي بازار	Yenî Pâzâr	
يکي سچيله	Yenî Sicile	
يره برک	Yereberin	
يرکوکي	Yergögü	
يريد و درچه کيدر	Yerîdüreçe Keyder	
يريشنه	Yerîşence	

Çizelge 1-devamı

یوتادلا دساوه	Yertârlâd Sâva	
یزدینه	Yezdine	
بولووبک	Yolûvîk	Dere
پوشوه	Yûşva	Dere, Karye
زاکلیسا	Zâklîsa	Ada
زمین	Zemîn	
زنبیل	Zenbil	Tarla
زبرکوپریه	Zeyr Köprüsü	Köprü
زیمی صوه	Zimmî Sava	Bahçe
زوغاینوه	Zûgâynova	
زوقومه	Zûkovameke	
زوبن	Zûvîk	Dere

Çizelge 2. Mektup Başlıkları ve Gönderilme Tarihleri ile Diğer Nüshalarda Bulunduğu Varak Numaraları

Mektûbun Başlığı	Nüsha ve sayfa						Hicri Tarih	Miladi Tarih
	R ₁	R ₂	R ₃	R ₄	H	S		
Bosnâ vâlisi olan Köprülüzâde Nu'man Pâşâ hazretlerinden gelen kâ'imesidir.	1-b	14			2	1	1130	1717/18
Bu dahî müşârû'n-ileyh hazretlerindedir.	4-b	17			4	4		
Bu dahî müşârû'n-ileyh hazretlerinin kâ'imesidir.	8-a	19				7		
Bu dahî Nu'man Pâşâ hazretlerinin kâ'imesidir.	9-a	20			6	8	1130	1718
Sâbıkâ Yemeklik Âğâsı olub mahall-i mükâlemeye ta'yîn için gidüb Niş cânibinden gelen Mustafa Âğâ kûllarının takrîridir.	11-a	22	94	97	8	10	5 Cemâziye'l âhir 1130	6 Mayıs 1718
Şıkk-ı Sâni defterdârı İbrahim Âğâ ve Şıkk-ı Salis defterdârı Muhammed Efendi taraflarından sâbıkâ Yemeklik Âğâsı Mustafa ile gelen mektûbdur.	13-b	24	95	98	10	11	5 Cemâziye'l âhir 1130	6 Mayıs 1718
Dibâce	14-b	25	96	99	11			

Çizelge 2-devamı

Dibâce	14-b	25	96	99	11			
Şıkk-ı Sâni defterdârı İbrahim Âgâ ve Şıkk-ı Salis defterdârı Muhammed Efendiye yazılan kâ'imenin sûretidir.	15-a	25	101	104	11	13	8 Cemâziye'l âhir 1130	9 Mayıs 1718
Murahhas efendilerden gelen kâ'ime sûretidir.	17-a	27	122	125	12	14	23 Cemâziye'l âhir 1130	24 Mayıs 1718
Murahhas efendilerden gelen mektûbun sûretidir.	18-b	29	112	101	14	16		
Sâbika Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerem Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen kâ'ime sûretidir.	19-b	30	96	99	15	17	4 Cemâziye'l âhir 1130	5 Mayıs 1718
Sâbika Nârde muhâfızı vezîr-i bî-nazîr elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından Devlet-i ^c Aliyye murahhasları efendilere irsâl olunan kâ'imenin sûretidir.	21-a	31	98	101	16	18	3 Cemâziye'l âhir 1130	4 Mayıs 1718
Sâbikan Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerem Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından gelen mektûb ve bir kıt ^a kâ'imedir.	21-b	32	99	102	16	19	6 Cemâziye'l âhir 1130	7 Mayıs 1718

Çizelge 2-devamı

Müşârü'n-ileyhden gelen kâ'ime sûretidir.	22-b	32	100	103				
Müşârü'n-ileyhden gelen kâ'ime sûretidir.	22-b	32			17	19	5 Cemâziye'l âhir 1130	6 Mayıs 1718
Vidîn muhâfızı Mustafa Pâşâ hazretlerinden gelen kâ'ime sûretidir.	23-a	33	129	132	17	20	12 Receb 1130	11 Haziran 1718
Murahhas Efendilere sadr-ı âzam hazretlerinden irsâl olunan kâ'ime sûretidir.	25-a	35	191	134	18	22		
Dîvân tercümânı kûllarına Eflâk voyvodasından gelen mektûbun tercümesidir.	26-a	36	125	128	19	23	5 Receb 1130	4 Haziran 1718
Niş muhâfızı Âli Pâşâ hazretlerinden gelen mektûb ve kâ'ime sûretidir.	26-b	36	124	127	20	23	4 Receb 1130	3 Haziran 1718
Müşârü'n-ileyh hazretlerinden gelen kâ'ime sûretidir.	27-a	37	124	127	20	24	4 Receb 1130	3 Haziran 1718
Murahhas Efendilerden gelen mektûbun sûretidir.	28-a	37	98	115	21	24	15 Cemâziye'l âhir 1130	16 Mayıs 1718
Dîbâce.	30-a	39	114	117	22	26		

Çizelge 2-devamı

Nemçe Çâsârı tarafından kendi murahhaslarına virilan ruhsatnâmenin tercümesidir.	30-a	39	114	117	22	26		7 Mayıs 1718
Niş muhâfızı Mustafa Pâşâdan gelen kâ'imedir.	31-b	40		106	23	27	11 Cemâziye'l âhir 1130	12 Mayıs 1718
Nemçe bâş vekîline kâğıdlar ile giden Nişli Muhammed Âğâ kûllarının takrîridir.	31-b	41	144	147	24	28	21 Receb 1130	20 Haziran 1718
Devletlü veliyyü'n-ni'âm sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	32-b	42	155	158	24	29	25 Receb 1130	24 Haziran 1718
Niş muhâfızı vezîr-i mükerrer elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından Nişli Muhammed Âğâ ile Devlet-i 'Aliyye murahhaslarına irsâl olunan kâ'imedir.	34-b	43	103	106	26	30	16 Cemâziye'l âhir 1130	17 Mayıs 1718
Murahhas İbrahim Âğâ ve Muhammed Efendiye yazılan mektûbdur.	35-a	44			27	31	12 Receb 1130	11 Haziran 1718

Çizelge 2-devamı

İngiltere ilçisine irsâl olunan mektûbdur.	36-b	45			27	32		
Sadr-ı âzam hazretlerine krâl Rakofçi Frenc tarafından gelen kâ'imedir.	36-b	46	142	145	28	33	21 Receb 1130	20 Haziran 1718
Taraf-ı Devlet-i Âliyye'den krâl Rakofçi Frenkin taleb ve iltimâs eylediği ahdnâme ve mükâlemesi mevâddıdır.	39-a	48	106	109	29	35	13 Cemâziye'l âhir 1130	14 Mayıs 1718
Râkofçi oğluna yazılan mektûbun sûretidir.	45-b		144	147	33	40	21 Receb 1130	20 Haziran 1718
Mustafa Pâşâ tarafından ibtidâ baş vekîle gönderilen mektûbun sûretidir.	46-a	54	57	60	36	44	26 Cemâziye'l âhir 1130	27 Mayıs 1718
Ordûy-ı hümayûn Niş sahrâsında iken Nemçenin baş vekîli tarafından sâbikan Belgrâd muhâfızı Mustafa Pâşaya gelen mektûb sûretidir.	47-a	55	57	60	36	45		15 Ağustos 1217(1717)

Çizelge 2-devamı

Nemçenin bâş vekîlinden sâbikan Belgrâd muhâfızı Mustafa Pâşâ hazretlerine mektûb geldikde cevâb olmak üzere devletlü sa ^c âdetlü sadr-ı a ^c zam hazretleri tarafından bâş vekîle gönderilen mektûbun sûretidir.	49-a	56	59	62	38	47	22 Şevval saat 2	
Nişden ikinci def ^a Kozbekçi Mustafa Âğâ ile Mustafa Pâşâ tarafından bâş vekîle gönderilen mektûbun sûretidir.	50-a	57	60	63	39	48	22 Şevval 1129	29 Eylül 1717
Nemçe bâş vekîlinden sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen mektûbdur.	50-b	58	60	63	39	48		6 Ağustos -
Sâbikan Belgrâd vâlisi Mustafa Pâşâya bâş vekîlin gönderdiği mektûb tercümesidir.	51-b	58	61	64	40	49		6 Ağustos 1717
Nemçe Çâsârının bâş vekiline sadr-ı â ^c zam hazretleri tarafından İngiltere ilçisinin serkâtibi ile irsâl olunan mektûb sûretidir.	52-a	59	62	65	40	50	14 Zilkâde 1129	20 Ekim 1717

Çizelge 2-devamı

Belgrâd cânibinden piyâde zâbiti Nemçe vesâtatıyla bâş vekilden olan mektûb sûretidir.	53-b	60	63	66	41	51	7 Muharrem 1130	11 Aralık 1717
Nemçe Çâsârının bâş vekiline sadr-ı â°zam hazretleri tarafından yazılan mektûb sûretidir. Piyâde zâbiti Nemçelü ile irsâl olunmuştur.	55-a	61	64	67	42	52	22 Muharrem 1130	26 Aralık 1717
Hâlâ Belgrâd'da olan erbâb-ı istişâreden de Talâmân nâm kimesneden re'isü'l-küttâb efendiye gelen mektûb sûretidir.	57-b	64	66	69	44	55		
Re'isü'l-küttâb tarafından Nemçe bâş vekîli cânibinden me'mûren Belgrâdda olan Mihâ'il Talamâna irsâl olunan mektûbdur.	58-b	65	67	70	45	56		
Nemçe bâş vekilinden sadr-ı â°zam hazretlerine gelen mektûbun tercümesidir.	60-a	66	75	78	46	57	11 Rebiü'l-ahir 1130	14 Mart 1718
Taraf-ı sadr-ı â°zamîden Nemçe bâş vekiline yazılan mektûbun sûretidir.	62-b	69	80	83	48	60	13 Rebiü'l-âhir 1130	16 Mart 1718

Çizelge 2-devamı

Şıkk-ı sâni ve şıkk-ı sâlis defterdârları İbrahim Efendi ve Muhammed Efendiden gelmiştir.	63-b	70	72	75	49	61	13 Rebi ^c ü'l-âhir 1130	16 Mart 1718
İngiltere ve Nederlânda ilçilerinin ber vech-i iştirâk sadr-ı â ^c zam hazretlerine yazdıkları mektûb sûretidir.	65-b	71	74	77	50	62	8 Rebi ^c ü'l-ahir 1130	11 Mart 1718
Şıkk-ı sâni ve şıkk-ı sâlis defterdârları İbrahim Âğâ ve Muhammed Efendiden gelen mektûbdur.	67-b	73	78	81	51	64	11 Rebi ^c ü'l-âhire 1130	14 Mart 1718
Hâlâ sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine Nederlânda ilçisi tarafından gelen mektûbun sûretidir.	69-a	74	81	84	52	65	13 Rebi ^c ü'l-âhire 1130	16 Mart 1718
İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen kâ'imenin sûretidir.	70-a	75	75	78	53	66	11 Şevval 1130 10 Rebi ^c ü'l-âhire 1130	7 Eylül 1718 13 Mart 1718
İngiltere ilçisinin Sofya'dan Beç'e gidüb gelen ser kâtibinin takrîridir.	70-b	76	79	82	54	67	12 Rebi ^c ü'l-âhir 1130	15 Mart 1718
Bu dahî mesfûrun takrîrâtındandır.	72-a	77			55	68		

Çizelge 2-devamı

İngiltere ilçisinden Çâsârın bâş vekîline yazılan mektûb tercümesidir.	75-a	79	63	66	57	71	13 Rebi ^c ü'l-âhire 1129	27 Mart 1717
Bâş vekîl Ekinosdan Devlet-i ^c Aliyye'de mukîm İngiltere ilçisine gelen mektûbun tercümesidir.	75-b	80	69	72	57	71	4 Muharrem 1130	8 Aralık 1717
Sûret-i temessük	76-a	80			57	72		
Murahhas efendilerden gelen kâ'imenin sûretidir.	77-a	155	149	152	118	152	21 Ramazan 1130	18 Ağustos 1718
Murahhas efendilere irsâl olunub mahfî okunacak kâğıdın sûretidir.	77-b	156	156	159	119	153	25 Receb 1130	24 Haziran 1718
Bu dahî murahhas efendilere irsâl olunub âşikâre kırâ'at olunan kâ'imenin sûretidir.	80-a	158	158 (174)	161	120	155	25 Receb 1130	24 Haziran 1718
Ticâret mâddesiçün ruhsâtnâme-i hümâyûn sûretidir.	82-a	160	160	163	122	158	Receb 1300	Haziran 1718
İbrahim Âgâ'ya selâsin ve mie ve elf mahfî ve kat ^c i virilan kâğıdın sûretidir.	83-b	161			123	159		
Ticâret mâddesine me'mûr olan Seyfullah Efendi'den gelen mektûb ve kâ'imedir.	84-b	162	183	186	124	160	16 Şa ^b an 1130	15 Temmuz 1718

Çizelge 2-devamı

Seyfullah Efendi'den gelen kâ'imedir.	85-a	162	183	186	124	160	16 Şa ^c ban 1130	15 Temmuz 1718
Ordûy-ı hümâyûnda olan İngitere ilçisinin mahall-i mükâlemede olan İngiltere ilçisine yazdığı mektûbun tercümesidir.	86-a	163	153	156	125	161	23 Receb 1130	22 Haziran 1718
Hâlâ ordûy-ı hümâyûnda olan İngitere ilçisinin mahall-i mükâlemede olan İngiliz ilçisine yazdığı mektûbun tercümesidir.	87-b	164	162	165	126	163	29 Receb 1130	28 Haziran 1718
Murahhas Efendilerden gelen mektûb ve kâ'imedir.	89-a	166	164	167	127	164	2 Şa ^c bân 1130	1 Temmuz 1718
Dîbâce,	89-b	166	165	168	127	165		
Dîbâce,	89-b	166	165	168	128	165	6 Şa ^c bân sene 1130	5 Temmuz 1718
Murahhas Efendilerden gelen kâ'imedir.	90-a	167	165 (169)	167	128	165	2 Şa ^c ban sene 1130	1 Temmuz 1718
Murahhas Efendilere irsâl olunan kâ'imedir.	93-a			177	130	167	7 Şa ^c ban sene 1130	6 Temmuz 1718
Murahhas Efendilere irsâl olunan kâ'imedir.	95-a	171	177	180	132	169	7 Şa ^c ban sene 1130	6 Temmuz 1718

Çizelge 2-devamı

Murahhas Efendilerden gelen mektûb sûretidir.	96-a	172	163	166	132	170	28 Ramazan 1130	25 Ağustos 1718
Murahhas Efendilerden gelen kâ'imedir. (bu iki mektub karıştırılmıştır.)	96-b	173		172	133	171		
Devlet-i ʿAliyye murahhaslarına yazılan kâ'imenin sûretidir.	100-a	176	179	182	135	174	10 Şaʿbân 1130	9 Temmuz 1718
Murahhas Efendilerden gelen kâ'imedir.	100-b	177	172	175	136		8 Şaʿban 1130	7 Temmuz 1718
Devletlü ʿinâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine mükâlemede olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	103-b	179	179	182	138	177	12 Şaʿbân 1130	11 Temmuz 1718
Devletlü ʿinâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	107-a	182	176	179	138 141	180	7 Şaʿbân 1130	6 Temmuz 1718
Sâhib-i devlet hazretlerinden İngiltere ilçisine mektûbdur.	108-a	183	178	181	141	181	8 Şaʿban 1130	7 Temmuz 1718
Eflâk voyvodasından gelen kâ'imenin sûretidir.	108-b	183	184	187	142	182	16 Şaʿbân 1130	15 Temmuz 1718

Çizelge 2-devamı

Devletlü �inâyetlü veliyyü'n-ni'âm sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine Nederlânda ilçisinden gelen kâğıdın tercümesidir.	109-a	184	156	159	142	182	25 Receb 1130	24 Haziran 1718
Devletlü �inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine mükâlemede olan Nederlânda ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	110-a	185	167	170	143	183	3 Şa'ban 1130	2 Temmuz 1718
Devletlü �inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	111-b	186	168	171	144	184	3 Şa'ban 1130	2 Temmuz 1718
Sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede olan Nederlânda ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	112-b	187	177	180	145	185	7 Şa'ban 1130	6 Temmuz 1718
Devlet-i �Aliyye murahhası olan İbrahim Âğâ'dan gelen kâ'ime dir.	113-a	187	161	164	145	186	28 Receb 1130	27 Haziran 1718

Çizelge 2-devamı

Devletlü sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemeye olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun sûretidir.	114-b	188	188	191	146	187	20 Şa°bân 1130	19 Temmuz 1718
Devlet-i °Aliyye murahhasları efendilerden gelen mektûbun sûretidir.	115-a	189	184	187	146	188	16 Şa°bân 1130	15 Temmuz 1718
Dîbâce.	116-a	190	185	188	147	188		
Murahhas İbrahim Âğâ'dan gelen mektûbun sûretidir.	116-b	190	188	191	147	189	22 Şa°bân sene 1130	21 Temmuz 1718
Pazârofça tarafına gidüb gelen Konâkçı Ahmed Âğâ'nın takrîridir.	117-a	190	185	188	148	189	20 Şa°bân 1130	19 Temmuz 1718
Eflâk voyvodasından gelen kâ'imenin sûretidir.	117-b	191	186	189	148	190	20 Şa°bân 1130	19 Temmuz 1718
Murahhas Efendiler ile giden Firdevsi Efendi tarafından gelen mektûb ve kâ'imenin sûretidir.	118-a	192	186	189	149	190	20 Ramazan 1130 20 Şa°bân 1130	17 Ağustos 1718 19 Temmuz 1718
Kâ'imedir.	118-b	192	187	190	149	191	20 Ramazan 1130	17 Ağustos 1718

Çizelge 2-devamı

°Abdi Pâşâ'ya mektûb (Bu başlık yoktur)	120-a	80			58	72	4 Rebiü'l-ahîr 1130	7 Mart 1718
Mükâleme için ta°yîn olunan İbrâhim ve Muhammed Efendî'ye muraahas-nâme olmak üzere virilen emr-i şerîfin sûretidir. Aslı âbâdî kâğıda yazılmışdır. Tuğrâsı muhallîdir.	120-b	81	68	71	58	73	evâhir-i Muharrem 1300	Ocak 1718
Nemçe Çâsârının bâş vekîli Prenç Ekinosdan Eflâk voyvodasına gelen mektûbun tercümesidir.	121-b	82	59	62	59	74		29 Eylül -
Âsitâne-i sa°âdetde mukîm olan Françe ilçisine yazılan mektûbun sûretidir.	122-a	83	70	73	60	75	10 Safer 1130	13 Ocak 1718
Moskov Çârı vükelâsından Kançelir Bâron Sâferof tarafından Âsitânedeki olan Nederlendâ ilçisinin bâş tercümânına tahrîr ettiği mektûbun tercümesidir.	123-a	84	195	198	60	76		15 Temmuz 1129

Çizelge 2-devamı

Nederlânda Astâni tarafından hâlâ der-i Devlet-i ʿAliyye’de mukîm olan Kote Yaʿkob Kavalier ilçîye ʿakd-ı musâlahaya tavassut için gelen ruhsatnâmenin tercümesidir.	126-b	85			61	77		7 Kasım 1716
Sâhib-i devlet tarafından Purusya kırâlımın bâş vekîline yazılan mektûb sûretidir. Gümüş kozak kırmızı atlas kisedir. Eyi yaşmâk ve İstânbûl kâğıdı üzerine siyah mürekkeb imzâ çekilmiştir.	125-a	86		74	62	77	4 Safer 1130	7 Ocak 1718
Hâlâ Belgrâd’da olan Mihâ’îl Talamândan İngiltere ilçisine gelen mektûbun tercümesidir.	126-a	87	67	70	63	78		
Nârde muhâfızî vezîr-i mükerrerrem Mustafa Pâşâ hazretlerinden devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine gelen kâ’imenin sûretidir.	126-b	87			63	79	20 Cemaziye’l-ahîr 1130	21 Mayıs 1718

Çizelge 2-devamı

Hâlâ defter emîni olub bundan akdem Sofya'da olan murahhaslara ve mutavassıtlara ba ^ç zı kâğıdlar ve lisânen tefhîm olunacak mevâdd tebliği için irsâl olunan Hüseyin Efendi'nin ^ç avdetlerinde takrîrleri ve getirdükleri mekâtib ve kavâîmin sûretleridir.	127-b	88			64	80	2 Cemaziye'l-evvel 1130	3 Nisan 1718
Defter emîni Hüseyin Efendi ile murahhaslardan sâhib-i devlet hazretlerine gelen mektûbun sûretidir. (Bu başlık eksiktir.)	128-b	89	87	90	65	80		
Bu minvâl üzere mektûb-ı mezbûrda bir kıt ^ç a mûmza ve memhûr kâ'imelerinin sûretidir. (Bu başlık eksiktir.)	129-b	90		91	65	81		
Defter emîni Hüseyin Efendi yediyle Nederlânda ilçisinden sadr-ı â ^ç zam hazretlerine gelen mektûb tercümesidir. (Bu başlık eksiktir.)	129-b	90	88	91	65	82	2 Cemaziye'l-evvel 1130	3 Nisan 1718

Çizelge 2-devamı

Murahhaslardan gelen mektûb sûretidir.	131-a	91	89	92	66	83	10 Cemâziye'l-evvel 1130	11 Nisan 1718
Mektûbun kenârına tahrîr olunmuştur.	131-b	92			67	83		
Bu dahî derûn-ı mektûb-ı mezkûrda olan kâ'imenin sûretidir. Belgrâd'da olan Tâlamân Nederlânda ilçisine gelen mektûbun mefhûmunu müş'ir murahhaslardan gelmiştir.	131-b	92	89	92	67	84	10 Cemaziye'l-evvel 1130	11 Nisan 1718
Mükâleme için ta'yîn olunan murahhasların tezekkür için me'mûr oldukları mevâddir.	132-b	93	82	85	68	85	16 Rebi'ü'l-ahîre 1130	19 Mart 1718
Abdî Pâşâ tarafından gelen kâ'imenin sûretidir.	135-b	95			70	87	13 Rebiü'l-âhir 1130	16 Mart 1718
Eflâk voyvodası tarafından gelen mektûbun sûretidir.	137-b	97	61	64	71	89	12 Şevvâl 1129	19 Eylül 1717
Erdel içerüsünden isticlâb olan havâdisdir ki Eflâk voyvadası tarafından gelmiştir.	138-a	98	72	75	72	90	selh-i Rebiü'l-Ahîr Sene 1130	1 Nisan 1718
Krâl Râkofçi Prence yazılan nâme-i hümayûn sûretidir.	139-a	98	193	196	72	91	Evâ'il-i Muharrem 1129	Aralık/Ocak 1716/1717

Çizelge 2-devamı

Râkofçi krâlzâdenin takrîridir.	141-a	100	84	87	74	93	22 Muharrem 1130	26 Aralık 1717
Bu dahî krâl-ı mezkûrun takrîridir.	142-a	101	85	88	74	93	16 Rebî'ü'l-âhir 1130	19 Mart 1718
Françe ilçisinin gönderdiği kâ'imedir.	144-a	103			76	95		
Nederlânda ilçisinden 'inâyetlü sadr-ı â'zam hazretlerine gelen mektûbun tercümesidir.	147-a	105	90	93	78	98		29 Nisan 1130
Şikk-1 sâni ve şikk-1 sâlis defterdarlarından Tâtâr yediyle gelmiştir.(Bu başlık eksiktir.)	149-a	107	92	95	79	100	27 Cemâziye'l-Ahîr 1130	28 Mayıs 1718
Nederlânda ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.	150-a	108	92	95	80	101	27 Cemâziye'l-Ahîr 1130	28 Mayıs 1718
Belgrâd'da olan ikinci murahhas Talamândan Nederlânda ilçisine gelen mektûbun tercümesidir.	151-a	109	93	96	81	102	27 Cemâziye'l-Ahîr 1130	28 Mayıs 1718
Sadr-ı â'zam hazretleri tarafından murahhas İbrahim Âgâ ve Muhammed Efendiye mektûbdur.	151-b	109	102	105	81	102	11 Cemâziye'l-âhir 1130	12 Mayıs 1718

Çizelge 2-devamı

Bundan akdem Belgrâd'a giden İngiltere ilçisi tercümânı Lûka nâm tercümandan hâlâ Devlet-i ʿAliyye'de olan İngiltere ilçisine gelen mektûbun tercümesidir.	152-b	110			82	103	Nisan 1130	Nisan 1718
Murahaslara kâ'imedir.	153-a	110	102	105	82	103	11 Cemâziye'l- evvel 1130	12 Nisan 1718
Sâbıkâ Nârde muhâfızı olan Mustafa Pâşâ'ya.	153-b	111	103	106	82	104		
İbrahîm Âğâ'ya küçük âbâdî kâğıda yazılan kâ'imenin sûretidir.	154-a	111	111	114	83	104	15 Cemâziye'l- âhir 1130	16 Nisan 1718
Narde muhâfızı vezîr-i mükerrer Mustafa Pâşâ'ya tahrîr olunan mektûbdur.	154-b	111	111	114	83	105	15 Cemâziye'l- âhir 1130	16 Nisan 1718
Şikk-ı sâniye yazılmışdır.	155-b	112	111	114	84	105	15 Cemâziye'l- âhir 1130	16 Nisan 1718
Sâbıkâ Nârde muhâfızı Mustafa Pâşâ'dan gelen memhûr kâ'imenin sûretidir.	155-b	113			84	106	14 Cemâziye'l- âhir 1130	15 Nisan 1718
Sadr-ı âzam hazretleri tarafından husûs-ı mezbûrlara cevâbı müştemil kâ'imenin sûretidir.	157-a	114			85	108	19 Cemâziye'l- âhir 1130	20 Mayıs 1718

Çizelge 2-devamı

Sadr-ı â ^c azam hazretleri tarafından bâş vekîle tahrîr olunan mektûbdur.	158-a	115	105	108	86	108	13 Cemâziye'l-âhir 1130	14 Mayıs 1718
Sadr-ı â ^c azam hazretleri tarafından İngiltere ve Nederlânda ilçilerine başka başka Nişli Muhammed Âğâ ile gönderilen mektûb sûretidir.	160-a	116	104	107	87	109	13 Cemâziye'l-evvel 1130	14 Mayıs 1718
Devletlü ^c inâyetlü sadr-ı â ^c azam hazretlerine hâlâ mükâlemede mutavassıt İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden gelen mektûbun sûretidir.	160-b	117	115	118	87	110	22 Cemâziye'l-âhir 1130	23 Mayıs 1718
Sadr-ı â ^c azam hazretlerine hâlâ mükâlemede mutavassıt olan Roberta Sutûn nâm İngiltere ilçisi tarafından gelen mektûbdur.	162-a	118	116	119	88	112	22 Cemâziye'l-âhir 1130	23 Mayıs 1718

Çizelge 2-devamı

Devlet-i ʿAliyye murahaslarına Venedik Cumhûrunun dahî mevâdd-ı musâlahaya idhâllerin ve kemâ fi'l-evvel murahas olmalarını mütezammın hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile muʿanven abâdi üzerine muhalla ve müzeyyen tahrîr olunan ruhsat-nâme-i hümâyûn sûretidir. Müteferrika bâşı Hüseyin Pâşâ-zâde Mustafa Beg ile gitmiştir.	163-a	119		120	89	112	23 Cemâziye'l- âhir 1130	24 Mayıs 1718
Ruhsatnâme-i hümâyûn mûcibince devletlü sadr-ı âzam hazretleri Devlet-i ʿAliyye tarafından murahaslara tahrîr buyurdıkları mektûbun sûretidir.	165-a	120	118	121	90	114	23 Cemâziye'l- âhir 1130	24 Mayıs 1718
Mektûb-ı merkûm ile maʿan tahrîr olunan kâ'ime sûretidir.	166-b	122	120		91	116	23 Cemâziye'l- âhir 1130	24 Mayıs 1718
Kâ'ime-i diğ. Bu dahî murahaslara yazılmıştır.	168-a	123	121	123	92	117	23 Cemâziye'l- âhir 1130	24 Mayıs 1718

Çizelge 2-devamı

Devletlü sadr-ı âzam hazretleri tarafından İngiltere ve Felemenk ilçilerine tahrîr olunan mektûb sûretidir ki bu dahî rahsatnâme-i hümâyûn ile giden Hüseyin Pâşâzâde ile gitmiştir.	169-a	124	121	124	93	118	23 Cemâziye'l-âhir 1130	24 Mayıs 1718
İngiltere mutavassıtı Robertor Sûtûn nâm ilçîye sadr-ı âzam tarafından mektûbdur.	170-a	125	122	125	94	119	13 Cemâziye'l-âhir 1130	14 Mayıs 1718
Sadr-ı âzam hazretleri tarafından sâbıkâ Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerrem Mustafa Pâşâ hazretlerine tahrîr buyurulan mektûb sûretidir.	170-a	125	121	124	94	119	23 Cemâziye'l-âhir 1130	24 Mayıs 1718
Murahhaslara kâ'ime-i diğêr sûretidir.	170-b	126	125	124	94	120	23 Cemâziye'l-evvel 1130	24 Mayıs 1718
Devlet-i °Aliyye murahhasları İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi'den gelen mektûbdur.	170-b	126	125	124	95	120	9 Ramazan 1130	6 Ağustos 1718
Murahhaslardan kâ'ime sûretidir.	171-b	126		128	95	120	9 Ramazan 1130	6 Ağustos 1718

Çizelge 2-devamı

İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden gelen mektûb tercümesidir. Hüseyin Pâşâzâde yediyle gelmiştir.	175-a	129	130	133	97	124	15 Receb sene 1130	14 Haziran 1718
İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine İngiltere mutavassıtı tarafından Hüseyin Pâşâzâde yediyle gelmiştir.	176-b	131	133	136	98	125	15 Receb sene 1130	14 Haziran 1718
Sadr-ı âzam hazretlerine Nederlânda ilçisinden gelen mektûbdur.	177-a	131	134	137	99	125	15 Receb sene 1130	14 Haziran 1718
Muma-ileyh ile Eflâk voyvodası tarafından gelen bir kıt'a kâ'ime dir.	177-b	132	134	137	99	126	15 Rebî'ü'l-âhir 1130 15 Receb 1130	18 Mart 1718 14 Haziran 1718
Muma-ileyh Hüseyin Pâşâzâde müteferrika bâşı Mustafa Begin takrîridir.	178-a	132	135	138	99	127	15 Rebî'ü'l-âhir 1130 15 Receb 1130	18 Mart 1718 14 Haziran 1718
Sâbıkâ Nârde muhâfızı olup hâlâ Niş'de olan Mustafa Pâşâ hazretlerinin kâ'imesidir. Hüseyin Pâşâzâde ile gelmiştir.	178-b	133	135	138	100	127	13 Receb 1130 15 Receb 1130	12 Haziran 1718 14 Haziran 1718

Çizelge 2-devamı

°İnâyetlü sâhib-i devlet efendimize Eflâk voyvodası Yanâkî voyvodadan gelmiştir.	180-b	136		139	101	129	15 Receb 1130	14 Haziran 1718
Eflâk voyvodasından Nîş'de olan Mustafa Pâşâ'ya gelen mektûbdur. Hüseyin Pâşâzâde vesâtatıyla gelmiştir.	180-b	136		139	101	129	15 Receb 1130	14 Haziran 1718
Muma-ileyh Hüseyin Pâşâzâde geldiği günün irtesi Devlet-i °Aliyye murahhaslarına ve İngiltere ve Nelerlanda ilçilerine yazılan kâğıdların sûretidir. (Bu başlık yoktur.)	181-a	136		139	101	129	16 Receb 1130	15 Haziran 1718
Murahhaslara yazılan kâ'ime sûretidir.	184-a	137	139	142	103	132	1130	1717/18
İbrahîm Âğâ'ya yazılan kâ'ime dir.	185-a	138	140	143	104	133	Muharrem 1130	Aralık/Ocak 1717/1718
Nîş'de olan Mustafa Pâşâ'ya yazılan mektûb sûretidir.	185-b	138	140	143	105	134	16 Rebrü'l-evvel 1130 16 Receb 1130	17 Şubat 1718 15 Haziran 1718
Nîşli Muhammed Âğâ ile murahhas İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendiye gelen mektûbdur.	186-a	139			105	134	22 Ramazan 1130 23 Ramazan 1130 13 Receb 1130	19 Ağustos 1718 20 Ağustos 1718 12 Haziran 1718

Çizelge 2-devamı

Hâşiyeye-i mektûbdur.	186-a	139	141	152	105	134	15 Receb 1130	14 Haziran 1718
Devlet-i °Aliyye murahaslarından diğerk mektûb sûretidir.	186-b	139	128	131	105	135	10 Rebi°ü'l-âhir 1130 10 Receb 1130	13 Mart 1718 9 Haziran 1718
Hâşiyeye-i mektûbdur.	187-b	140	129	132	106	135		
Murahhaslardan gelen kâ'ime sûretidir.	188-a	140	132	135	106	136	15 Receb 1130	14 Haziran 1718
Sâhib-i devlet hazretlerine İngiliz ilçisinden gelmiştir.	190-a	142	150	153	108	138	22 Receb 1130 (4 Haziran)	21 Haziran 1718
°Inâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine Nemçenin bâş vekilinden Nişli Muhammed Âğâ yediyle gelen mektûb sûretidir.	191-b	143	151	154	109	139	22 Receb1130 15 Receb 1130	21 Haziran 1718 14 Haziran 1718
Devlet-i °Aliyye murahaslarına tahrîr olunan kâ'ime sûretidir.	192-a	144	152	155	109	140	23 Receb 1130	22 Haziran 1718
Murahhaslara diğerk kâ'imedir.	194-a	146	153	156	111	142	23 Receb 1130	22 Haziran 1718

Çizelge 2-devamı

Defterdâr-ı şikk-ı sâni murahas İbrahim Efendi tarafından gelen mektûb sûretidir.	194-b	146	141	144		142	15 Receb 1130 23 Receb 1130	14 Haziran 1718 22 Haziran 1718
Defterdâr-ı şikk-ı sâni murahas İbrahim Efendi tarafından gelen mektûbun sûretidir.	195-a	146			111	143	15 Receb 1130	14 Haziran 1718
Dîbâce.	195-b	147		144	111	143		
Bu def'a Devlet-i °Aliyye murahaslarına yazılan kâ'imenin sûretidir.	195-b	147	182	185	112	144	12 Şa°ban sene 1130	11 Temmuz 1718
Niş muhâfız elhâc Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'ime sûretidir.	196-b	148			112	145	27 Receb 1130	26 Haziran 1718
Müşârû'n-ileyh Mustafa Pâşâ'dan bâş vekîle gönderilen mektûbdur.	197-a	148			113	145	26 Receb 1130	25 Haziran 1718
Niş'de olan Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imedir.	197-b	149			113	146	22 Receb 1130 20 Receb 1130	21 Haziran 1718 19 Haziran 1718
Niş muhâfız Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imedir.	198-b	150			114	147	25 Receb 1130	24 Haziran 1718
Murahas Efendilerden gelen mektûb ve kâ'imeler sûretidir.	199-b	151	145	148	115	148	21 Receb 1130	20 Haziran 1718

Çizelge 2-devamı

Dîbâce.	200-a	151	146	149	115	148		
Murahhas efendilerden kâ'imedir.	200-a	151	146	149	115	148	21 Receb 1130	20 Haziran 1718
Murahhas efendilerden kâ'imedir.	201-b	153	147	150	116	150	21 Receb 1130	20 Haziran 1718
İngiltere ilçisine yazılan kâğıdın sûretidir.(Bu başlık eksiktir.)	204-a	193			150			
Vezîr-i âzam hazretlerinden Nemçe bâş vekîline yazılan mektûbun sûretidir. (Bu başlık eksiktir.)	204-b	193	190	193	150	192	6 Ramazan 1130 Gurre-i Ramazan 1130	3 Ağustos 1718 29 Temmuz 1718
İngiltere tarafından ta'yîn olunan mutavassıt mektûb sûretidir. (Bu başlık eksiktir.)	205-b	194	189	192	151	193	27 Ramazan 1130	24 Ağustos 1718
Sa'âdetlü inâyetlü sâhib-i devlet hazretlerinden İngitere krâlnadır.(Bu başlık eksiktir.)	206-a	195	189	192	151	194	selh-i Şa'ban 1130	28 Temmuz 1718
Vezîr-i âzam hazretlerine Venedik Cumhûru tarafından mükâlemeye murahhas Rozşi nâm ilçiden gelen kâğıdın tercümesidir.(Bu başlık eksiktir.)	207-a	196	192	195	152	195	17 Ramazan 1130 27 Temmuz	14 Ağustos 1718

Çizelge 2-devamı

Ve Belîne'nin müsinn ve ihtiyârların ta'rif eyledikleri kasaba hudûdu vech-i âtî üzere beyân olunur.	211-a	216	13		164	200		
Adâna beglerbegisi Mustafa Pâşâdan gelen mektûb ve kâ'imedir.(Bu başlık eksiktir.)	228-b	273	27	30	172	217	18 Rebi'ül-evvel 1130	19 Şubat 1718

4.4. Metin

4.4.1. Metin (Asıl Nüsha)

(1-b) Bosnâ vâlisi¹ Köprülüzâde Nu'cman Pâşâ hazretlerinden gelen kâ'imedir.²

Sa'adettlü semâhatlü °atıfetlü sultânım hazretleri küffâr-ı dûzeh karârın Bosnâ câniblerinde olan kasd-ı fâsid ve fikr-i³ kâsdleri bu vakte göre alınan ihbâr ne⁴ vech üzeredir. Su'î kasdî Bosnâ tarafınamıdır yohsa âhir mahallemidir teveccühü ne cânibedür.⁵Câsuslar gönderilüb ıttılâc-ı senâ-kâri olan ihbârı savb-ı Devlet-i °Aliyyelerine i°lâm⁶ olunmak bâbında mektûb-ı sa'adet mashûbları ve bir kıt°a kâ'ime-i latıfleri vârid⁷ olub ma°lûm-ı dâc i-i devletleri olmuşdur, Hazret-i Rabbi'l-âlemin düşmân-ı dînî kahr ve gazabına mazhar idüb bu eyyâm- ı zucreti tahvîl-i nasr

¹ H olan

² R₂ sene 1130, H Fi 3 Cemaziye'l-ahir sene 1130

³ H -efkâr

⁴ R₂ -

⁵ H -cânibedir

⁶ H -

⁷ H -vurûd

ve fütûh ile satvet-i şevket-i şehinşâhide milel-i⁸ müşrikini hazelân-ı ebed ile makhûr eyleye. Âmin. Sa^cadetlü mürüvvetlü semâhatlü sultânım hazretleri bu vakte göre düşmân-ı dînin hareketi ve ^casker ve memleketin keyfiyyetini ittılâ^c-ı senâ-kâri üzere bi'l-iktiza hâkipây-ı devletlerine i^clâm olunmak üzere **(2-a)**iken keremnâme-i ^caliyyeleri vürûd itmekledâ^c i-i devletlerin⁹ ma^clûmu olduğu mertebesi ahvâlleri i^clâm ve mukaddemlerde dahî tafsîl-i hâl-i mekâtib ve kavâ'imler ile kerrâreni^clâm olunmuşidi. Hâlâ yine serhaddin muhâfızları ve kılâ^cın rü'esâları taraflarından gelen i^clâmlar ve mu^ctemedü'l-kavl gidüp gelen câsûslar ve çıkan üsârânın haberleri üzere Nehr-i Sava kenârı Nemçe hudûduna varınca Belgrâddan kaldırılıb serhâdlerimiz mukâbelesi kışlâya koydukları kefere hâlâ yerlerinde olub ancak bu esnâda sekiz bin kadar süvârisini Belgrâda nakl eylemişlerdir. Mukâbelemizdeki Nemçe ^caskerlerinden gayrı Sırf ve Hırvat ^caskerleri vardır. Hâlâ bu günlerde bir yerden bir yere¹⁰ tebdîl-i mekân ve tertîb-i ^casker kaydıyla münâkale ideyorlar. Nemçenin ise ^caskeri olan soltat ve kapûdânları müşâvereleri haberlerinden gâfil olub ve murâdları ne olduğun bilmeyüb ancak cenerâlleri bilir. Husûmet ve düşmanlık hâlâ bâkî olmak sebebi ile ve Bosnâ memleketinden gayrı mukâbele ve mukâvemete¹¹ kâdir¹² olur gayrı memleket olmadığı cihetten bi'l-cümle kışlâlarında olan kefere¹³ lisânlarında Bosnâ üzerine üç koldan bir taraf Belgrâddan Vişegrâd köprüsü ve İzvornîk kasdıyla ve bir taraftan **(2-b)**Teşne ve Benâluca ve Novi kal^caları kasdıyla hücumları olmak kelâmların nakl ider.¹⁴ Kâ^cide-i menhûseleri ise bâş vekîlleri rü'esây-ı cumhûr ile Beç'de neveh üzere karâr virirler ise her cenerâl me'muriyetleri üzere Beç câniblerinden ^caskeri¹⁵ içine geldikleri haysında hareketlerinin hakîkatı ma^clum olsa gerekdir. Lakin tedârîki alât-ı lâzîme-i muhâsara ve zahireleri âmâde ve dahî niçe sa^cbü'l-mürur kışlâları semtlerinde olan yolları tathîr ideyorlar. Rü'esây-ı cenerâller rûz-ı hazaarda ^caskerleri içine gelecekleri¹⁶ me'muriyetleri üzere derûn-ı fâsidleri ol hinde zâhir olsa gerekdir. Ancak Nehr-i Sava üzere olan cemi^c kılâ^c ve memleketleri keferesine kebîr ve sagîr bâlvân ve kereste kat^c ve kesret üzere sallar ile hâlâ Belgrâda nakl ideyorlar. Beherhâl Belgrâd tarafına tecemmu^c iderler. İnşâe Allahü

⁸ H â^cdây-ı

⁹ H -devletlerinin

¹⁰ H ve

¹¹ H -mukârına

¹² H -

¹³ H -keferenin

¹⁴ R₂,H-iderler

¹⁵ R₂,H -^caskerleri

¹⁶ R₂ -gelecekler

Te^câlâ fimâ ba^cd vukû^c bulub alınân ihbâr müte^câkiben hâkipây-ı ^calflerine i^clâmda kusûr olmaz. Rabb-i¹⁷ müste^cân mu^cayyen ve nâsırımız olub düşmân-ı dîni kahr ve gazabına mazhar eyleye. Âmin. Bosnâ¹⁸ me'mur olub defteri gelen ^caskerden hâlâ bu güne gelince kimesne gelmeyüb Mahmûd Begzâde ve Bayram Pâşâ bendelerinin tahrîrlerine me'mur oldukları biner nefer **(3-a)** mîrî piyâde levândatın¹⁹ yazılacak akçeleri hâsıl olmayub sebeb-i tahrîr-i ahkâmı Devlet-i ^cAliyyeye gitmişdir deyü da^cvetlerine gönderilen âdemlerimiz ile kâğıtları gelmişdir. Bosnâ eyâleti serhaddinin kış muhâfazasına ta^cyîn buyurulan dört bin nefer idi. Eyyâm-ı şitâda enhârın tuğyânı ve cibâlin kesret-i berfi sebebiyle nice mahaller muhâfazaya muhtac olmayub ancak lâzım olan muhâfaza mahallerine dört bin nefer kifâyet itmeyüb ve kerrâren muhâfaza mahalleriyle memleket ve düşmanın keyfiyeti ^cala-ma-hüve'l vâkı^c i^clâm olunmuşidi. Kesret-i düşman sebebi ile nâçâr bir muhâfazadan bir muhafazaya ^cadüvvünün hareketine göre nakl ve killet-i ^casker ile fikr ve kederimiz var idi. Bâ-husûs eyyâm-ı sayf için muhâfazacı her mahalle lâzım ve edna mertebe za^cafiyle ta^cyîne muhtâc iken bu def^ca yediyüz elli nefer noksân üzere defterdâr efendiye havâle ve fermân buyurulmağla hâlâ tahrîr ideyorlar. Hâlâ Bosnâ eyâleti serhaddinin muhâfazacısı mîrî levandâd ancak üç bin ikiyüz elli nefer süvâri ve piyâde olsa gerekdir. Anlar dahî semtli semtiyle serhadlere gidüb mukâbelemizde olan her ne taraftan düşmanımız zuhûritse kat^ca bir neferinin fâ'idesi yokdur. Zirâ herkes semtinde olan düşmandan **(3-b)**harekete mecâlleri olmaz ve muhâldir. Eyâlet ^caskeri Bosnâ ve Hersek sancakları alây beyleri ile hâlâ Benâlüka'da ve İzvornik sancâğı Teşne'de ve Kilis sancâğı Ahlûnâ'dadır. Eyâlet ^caskerinin dahî me'muriyetleri ma^clûm-ı devletleri buyurula. Kış muhâfazası tahrîrinden beşyüz nefer süvâri levendâtı yanımızda kalub bir mahalle ve bir muhâfazaya me'mur olmalarıyla lâzım gelen ^culûfe ve bahşîş ve zahîre bahâları on dört bin sekiz yüz üç gurusu taraf-ı senâkârîden virilmek fermân buyurulmuş keyfiyetleri i^clâm ve muhâfazaları mahalleri ve yoklama defterleri dahî gönderilmişiken âdemlerimiz kırk güne karîb ol cânibde meks ve ta^cvîk olunub^{20c}âkîbetü'l-emr tahrîr ettiğimizden²¹ bir şey kaleme getirilmeyüb defterdâr efendiye havâle olunmuşdur. Ve nizâmı görülmüşdür deyü sathîce bir mektûb ile geldiler. Ordumuzda olub bizimle bulunan ve ta^cyîn ittiğimiz

¹⁷ H -Hazret-i Rabb'i'l

¹⁸ R₂, H eyâleti muhâfazasına

¹⁹ H -levendâtın

²⁰ H -olub

²¹ H -itmezden

mahallerde hıdemât-ı dîn-i mübîninde bulunan  askere sarf olunan zehâyir ve kömür ücretleri için yüz otuz senesi mâlından bir kıt a sebep-i tahrîr hükmî ile on bir bin sekiz yüz bir buçuk guruş ve umûr-ı mühimmeye sarf için bir kıt a sebep-i tahrîr hükmî²² ile mâl-ı mezkûrdan beş bin guruş havâle buyurulmağla husûle gelmeyüb ashâblarına virilen **(4-a)** kelâmımızda dahî bu sebep ile sadakamız bulunmayub sebep-i tahrîrler Devlet-i  Aliyyeye gönderilüb fukaraya merhameten ol cânibden nukûd²³ ihsân buyurulmak recâ olunmuş idi. Ne sebep-i tahrîrlerin cevâbı ve ne beşyü²⁴ nefer süvârinin dâ ilerinden havâle buyurulan ulûfe ve bahşış ve zahîre bahâlarıçün bir nev ile cevâbları kaleme götürülmeyüb kapû kethüdâmız bendeleri sebep-i tahrîrler  izzetlü defterdâr efendiye virilmek emr olunub virdük deyü tahrîr eylemiş. Dâ iniz dahî vücûhla mütehayyır olmuşuzdur. Bu süvâri levandâtı ise tahrîr olundukları mahallerden doğru Benâlu a'ya gidüb bunlardan mâ adâ on altı bayrak piyâde levandâtı ve Bosnâ ve Hersek sancâkları Alây begleri ile zu ama ve erbâb-ı timârı ma ân ta yîn olunmuşlar idi. Bosnâ serhaddinin ol cânibde olan ricâlinden s âl eyleseler fehm iderler idi. Yemeklik Âğâsı Mustafa Âğâ dedikleri şahıs mukaddemlerde iki def a Bosnâ eyâleti serhaddinin kılâ ı neferâtının yoklamasına me'mûr olmağla gelüb hıyânet idüb²⁵ ve neferât bedeli her bir kalçanın ancak yedine birer icmâl sûreti ve defterlerini alub götürüb anâ zîb ve tama ı ile varub Devlet-i  Aliyyeyi²⁶ tağlît ve kılâ ın nâ-mevcûd neferâtını defter ile mevcûd makamına kâ'im itmek²⁷ sebebiyle²⁸ bu vakt-i husûmetde her²⁹ kılâ ın neferâtına³⁰ i timâd olunmağla **(4-b)** tenkîs üzere kalub³¹ neferâtın  adem-i tekmili ile serhâdd-i kılâ ının m cib-i za fi olmuşdur. Ol vakitlere göre ittiği celb-i mâl fikr-i³² fasidiyle bu def a³³ dahî dest-i tetâv lüne imkân ve ruhsat bulmayub habîsin habs ve³⁴ cebellütünden ve tama -ı hâmından ve tasavvuru zararından nâşi melâ'innâsda lisâni ile³⁵ su-i edebi

²² S, R₂, H -

²³ R₂, H -nukûden

²⁴ S, R₂ -beşyüz

²⁵ R₂, H yoklama

²⁶ H - Aliyye

²⁷ R₂, H - idüb

²⁸ S, H -sebebi ile

²⁹ R₂, H - serhad

³⁰ S, R₂, H -neferâtı

³¹ H -kalkub

³² S, R₂, H ve

³³ R₂ da

³⁴ H -

³⁵ S, R₂ -lisâniyla

irtikâbı sebebiyle³⁶ ta^czîr-i şedide müstehak olduğundan i^clâm olunmak havfıyla ol cânibe varup niçe ekâzîb-i ihtiyâr eylemiştir.³⁷ Hazret-i Allah ü azimü'ş-şan lâyük cezasın virsün. Ve ale'l-husûs iktizây-ı vakte göre³⁸ ve hareket-i düşmana göre yine şahs-ı mezbûrun yedd ve ma^crifetiyle üç def^ca³⁹ tahrîr olunan levendâtın mülâhazamız üzere tahrîrinde cânib-i mirîye on beş bin guruşdan ziyâde sa^cy olunup beytü'l-mâl-ı müsliminin gadrî için kimesneye ruhsat verilmemiştir. Gerek sebab-i tahrîrler ve gerek süvâri levendâtın mutâlebesi ve gerek şahs-ı merkûmun⁴⁰ fesâdı behakîkate⁴¹ ma^clûm-ı sa^câdetleri buyuruldukda şâyân-ı kerem her ne ise ol bâbda kerem⁴² ve⁴³ mürüvvet⁴⁴ sa^câdetlü⁴⁵ devletlü⁴⁶ merhâmetlü sultânım hazretlerininindir.

Bu dahî müşârün-ileyh hazretlerininindir.

Sa^câdetlü semâhatlü ^câtîfetlü sultânım hazretleri kâ'ime-i latifelerinde(?) killet-i îrâd ve kesret-i mesârife hadd-u nihâyet yok. ^cAskerin ahvâli dahî bir şekildir. Seferler takrîbiyle re^câyâyâ ta^caddî (5-a) olunmamak mümkün olmayub mükâleme husûsu dahî bu günlerde tarafeynin murahhasları İhrâm Palankasında cem^c ve mükâleme idecekleri vakt ve hâle göre bu husûsda ^cala-hâlihi eylemek münâsib midir ve bu hasûsda Nemçenin za^cfından mıdır yohsa hilesinden midir mülâhaza-i meclisi üzere tahrîr ve i^clâmımıza havâle buyurulmuş Hazret-i Rabb-i⁴⁷ Müste^cân tevfi^ck-i nasr-ı samedâniyesini refik ve Hazret-i Resûl-ı Ekrem⁴⁸ hürmetine ^cavf ve merhamet ve zamân-ı kalîl-i⁴⁹ hüsrevânîde berren ve bahren a^cdâ-yı müşrikini kahr ve hezelânda ve ^casker-i islâmı mansûr ve ricâlini islâh ve kulûblerinden ra^cbı ihrâc ve kahr-ı düşmana tahrîz ile tahvîl eyleyüb memalik-i islâmiyye ve kuttân ve mesâkîn ve zu^cafâ ve fukarâsını⁵⁰ âsûde ve itminânda itmekle⁵¹ sa^câdetlü semâhatlü sultânım hazretlerini umûr-ı havâs ve ^cavâmda tevfi^ck-i hayra ve niçe niçe âsâr-ı haseneniz bâkî

³⁶ S, R₂, H -sebebi ile

³⁷ H -itmiştir.

³⁸ H -

³⁹ R₂,H da

⁴⁰ S, R₂,H - mezbûrun

⁴¹ R₂, H -hakîkaten

⁴² S,R₂, H -

⁴³ S,R₂,H -

⁴⁴ S,R₂, H devletlü, sa^câdetlü

⁴⁵ S,R₂,H -

⁴⁶ S,R₂,H -

⁴⁷ S,R₂ -Rabbi'l

⁴⁸ H -

⁴⁹ R₂,H -zalîl-i

⁵⁰ S, R₂, H -fukarâsı

⁵¹ H ve

ve sudûrile elsine-i  ammda zikr-i cem llerine makr n eyleye.  min. D Ŗm n-ı d nin ba tarafda vuk c ve keyfiyyetini⁵² imk nıyla isticl b olunub fehm olunan mertebeleri sahife-i b l da tahr r olunmuŖdur. D ci-i devletlerine mus lah mız ne m te allik iŖ retleri olan ahv li dah  fehmimiz rütbesinde h l  iktiz y-ı vakt ve h le göre vuc h-ı(?)  tiyyede mest r olan vech üzeredir. Nemçenin hus met-i s bıkda olan eyy mından kuvveti bu vakte⁵³ göre **(5-b)**  c kat⁵⁴ za f ile ziy deliği vardır. Ol cihetledir ki Mac ristan'a ve Erdel'e istis li ve beŖ altı seneden berr u berde olan  spany nın Fl ndıra ve Napoli ve Mil na⁵⁵ memleketlerine m lhak tıyla um men istis li ve Mac ristan'da ba zı hil fında olanları kahr ve bev kilerin gereği gibi kendüye tabi yyet ittirmekle^{56c} asker ve haz ne ile kuvveti ziy de olmuŖdur. Bu mikd r kuvvete m lik olduğu sebeb ile Nemçeye t bi  olan bu yedi Hersek kefereleri dah  Nemçenin bu kuvvetinden havfa d Ŗm Ŗlerdir. Bu veçhile esb k vaktinden bu günlerde kuvveti ziy dedir. Hatta bu iki senede Nemçe  askerinin içinde Herseklerden ve  askerlerinden kimesne yoğidi. Hilesinden midir dey ⁵⁷ s  al buyurulmuŖ değildir ve lakin  akibetinde kendüye   id niçe mahz r tın ruc cunu m l haz dandır ki Hersekler Nemçe keferesinin bu rütbede kuvveti⁵⁸ ile⁵⁹ üzerlerine tasallutunu istemezler. Ve Nemçe dah  istemed klerin bilür. Ŗimdi ise bu esn da  spanya kırk kadar kalyonu ile seksen bin kadar  askerlerin Nemçenin  spany dan aldığı Napoli ve Milan memleketlerine  t lyaya sev hiline götürecekleri  asker sebebiyle Nemçenin bu suretle  askerine za af geleceği muhakkak ve Savoya dükası dah   spanyaya mülhak olmak fikirleri vardır. Bu taraf Nehr-i S va s hilinde **(6-a)** h l  kışl klarında⁶⁰ k im olan Nemçe keferesinden m  ad  Belgr d  zerine götürdüğü  askerinden otuz binden ziy de^{61c} askerini bu yakınlarda s hil-i dery da Rakavas n m kalçaları mahallinden Napoli taraflarına g   rm Ŗt r. Sene-i m ziyyede Belgr d  zerine geldikleri esn da  spanyanın hareketini hiss idüp Br ndabur Hersekinden on iki bin  askerin ol tarafda Napoliye ta y n eylemiŖ. Belgr d'da olan h rub esn sında  spanya dah  fırsat bulup Sardunya ceziresi um men kıl ıyla bil -

⁵² S,R₂, H-keyfiyyeti

⁵³ H -vakitlere

⁵⁴ H-

⁵⁵ H-Mil n

⁵⁶ H-ittirilmekle

⁵⁷ S,R₂ -

⁵⁸ H-kuvvetini

⁵⁹ H-

⁶⁰ H-kışl larında

⁶¹ H-m tec viz

nizâ^c vîre sûretiyle İspânyaya virilüb ahz eylemişdür. İspânya ^caskeri donanması tecemmu^c üzere olmağla kusûr-ı(?) memleketlerine dahî kasdı zâhirdir ve ol sebepten ıstırâbı vardır ve husûmetleri vardıkça şiddet ve mütezâid ve sâ'irine dahî sârî ve teselsül üzeredir. Hurûb-ı sâbıkaları gibi birbirinin i^cânet ve husûmet inzimâmına ve şiddet-i harb ve kıtâle⁶² sebep olacağı hafî değildir. Ol sebepten⁶³ bu taraf ile sulhe⁶⁴ rağbeti hile olmadığı zâhirdir. Ve bu taraf gâ'ile-i seferiyyesinin def^ci sebebiyle⁶⁵ hâzır olan ^caskerini ol tarafda cem^c ider. Herseklere dahî müraca^catı lâzım gelmez. Bu sebeplerile cidd olmak fehm olunur.⁶⁶Ve sulhe temennâsı rüchân görünür ve hilenin bu^cudı **(6-b)** bir veçhile dahî budur ki sulhün ^cakdi eyyâmında iki tarafın ^caskeri techîz ve müretteb olmağla⁶⁷ iki tarafın birinde noksânla gaflet olunmamak ihtiyâtı meşrût olmağla âdet-i şürot ^cakd-i⁶⁸ müsâlahaya muktezî olan ^caskerinin mukâbelesinde olan^caskere göre tertîb ve bir tarafa meyl ve ^cubûrları⁶⁹ zann olunacak münâsib mahallere ^caskerin kıyâm üzere terakkub ve gaflet itmeyecekleri zâhirde böyle tarafeynden tertîb olunmaklık mu^ctâd olunmağla bu sûretde hud^caya vech kalmaz.⁷⁰ Vakt ve hâle göre bu husûsda ala-hâlihi ihtiyâr eylemek münasibmidir buyurulmuş. Nemçenin zann olunduğu üzere keyfiyyeti terkîm olundu. Nemçenin bu vakitte üzerine düşmanın zuhûr ve tasallutu vukû^c buldu ve husûmetleri ânen fe ânen ezdiyât⁷¹ ve şiddet bulup harb⁷² ve cidâl beynlerinde nice zaman bakî olmak mülâhazası zâhirdir. Bu veçhile⁷³ düşmana za^caf-târî olacak mahalline tesâdüf⁷⁴ olunmuş olup bu cihetlerin vukû^cundan adüvv ile muhârebede suhûlet vardır. Ve lakin ^caskerin hâli ve re^câyânın zâ^cafi ve hazînenin killeti i^ctibarı ile nazar olursa vakt-ı âhara te^chir müreccahdır. Zîra cihâdın âkâmeti ve maksûd olan semeresi⁷⁵ husûlü bu zikir olunan umûrun fikrinde hadd-i imkânda olmaz. Eğer re^câyâ fukarâsına teklîf-i taz^cîf olunmak lâzım gelür ise **(7-a)** te^caddî ile cihâd emrinin âkâmeti meşru^c olmadığından kat^ca nazar-ı re^câyâ zaman-ı kalîlde bi'l-küllîye perişân olub asılda

⁶²R₂, H -cidâle

⁶³R₂ -sebeplerden

⁶⁴S, R₂, H-

⁶⁵S, R₂, H -sebebi ile

⁶⁶H -olur

⁶⁷S, R₂ -olunmağla

⁶⁸H ve

⁶⁹S, R₂, H- ^cubûrlarını

⁷⁰H Ve

⁷¹H -ezyed

⁷²H -hurûb

⁷³H -vücûhâtla

⁷⁴H -tesâdüfe

⁷⁵R₂, H -semeresini

tahsîl olunan emvâlin dahî husûle gelmesi hadd-i imkânda olmaz. Husûsâ ki bu esnâda esbâb-ı cihâdın umûrunda ziyâde ihtiyât lâzımdır. Beç senelerinden sonra vukû'u bulan hurûbe⁷⁶ kıyâs değildir. Zîrâ ma'ûm-ı devletleridir ki Uyvar hudûdundan⁷⁷ Belgrâd'a muntehi oluncaya dek yemîn ve yesârında kılâc-ı kesîre ve husûn-ı menî'â var idi. Esnây-ı harbde caskere bir vehn-i târî olduğu hinde düşman Bîdîn kurbunda olan husûn ile muhârebe ve mukâtele ile zaman mürûr idüp sene-i âtiyeye tedârik olunmak⁷⁸ mümkün idi. Bu vakte göre düşmanın kurbu ve husûn-ı menî'anın külliyesi gitmekle âcâya mukâvim olur gayret ve hamiyet sâhibi ceysin tedârikinden evvel âcâ ile mukâteleye şürûc münâsib görünmez. Zîrâ ne'uzü billah sene-i maziyye gibi hîn-i mukâtelede âcâdan inhirâf gösterdikleri halde bi'l-külliyeye adüvv ruhsat bulup hurûb-ı maziyedeki gibi c'adûyu işgâl idecek husûn-ı menî'â dahî kalmaz⁷⁹ be⁸⁰ gayret⁸¹(?) sene-i âtiyenin umûr-ı seferiyyesi tekrâr istihzârı gayet müşkil olur. İnşaaallahu'r-Rahman hüsn-i teveccüh-ü hümâyûn-ı cihândâri ile c'an karîbi'z-zamân bu zikr olunan umûr **(7-b)** ihsan-ı hâle ric'at ve cihâd umurunun esbâbı müheyyâ oldukda bilâd-ı islamiyyeyi dâr-ı kefereden istihlâsda⁸² şevket-i islâmiyyeyi izhâr ve küfrü kamc ve izâle e'azım-ı umûr-ı⁸³ dîniyye⁸⁴ olmağla sulhün feshi ve cihât emrinin âkameti meşruc belki vâcibât-ı dîniyyeden olmağla mukaddemâ c'usrâyla fevt olan emr İnşae Allahü Te'âlâ yüsri(?) ile istidrâk olunması men lehül fazl ve'l-ihsândan me'muldür. Ve dahî ma'ûmdur ki aduvviye zafer bulunmakda re'yin medhali mukâteleden âcâzamdır. Ol vechile ehâdis⁸⁵-i nebevide el harbü hüd atün buyurulmuş bu Nemçe keferesinin Frânsa ve İspânya ile derûni dâ'ima husûmet üzeredir. Bir hayırlu vakitte cihât emri mukadder oldukda mukaddem bunlar ile haberleşüb müttetikü'l-kelim kılub udüvvümüzün üzerine taslît itmek emr-i isheldir⁸⁶. İspanya keferesi gerçi⁸⁷ küfüründe şedîd ve islâmla bu ânâ gelince musâlaha üzere⁸⁸ olmamışdır. Lâkin yedinden çıkan memâliki içün dâ'ima

⁷⁶ R₂, H -hurûblara

⁷⁷ R₂ -haddinden

⁷⁸ R₂ dahî

⁷⁹ R₂ -kalmadığından

⁸⁰ R₂ -

⁸¹ R₂ -

⁸² R₂, H-istihlâs ve

⁸³ H -mesâlih-i

⁸⁴ R₂, H -diniyyeden

⁸⁵ R₂, H -hadîs-i

⁸⁶ R₂, H -sehldir

⁸⁷ H -eğerçi

⁸⁸ H -üzerine

hasım tarafına müterakkibdir. Devlet-i İslâmiyeden vaktinde fi'l-cümle işâret ile ittihâd ve adüvvünün üzerine hücumu mahall-i şüphe değildir. İnşâe Allahü Te'âlâ⁸⁹ hüsn-ü teveccüh-i şehinşâhî ile ahz olunan bilâd-ı islâmiyye suhûletle istircâ^c ve Kef Allahü'l mü'mînine'l kıtâlnass-ı kerimine mazhar olalar. Âmin. Bi hürmeti seyyidi'l-enbiyâ ve'l mürselîn.

(8-a) Bu dahî müşârü'n-ileyh⁹⁰ hazretlerinin⁹¹ kâ'imesidir.

Sa'adetlü °âtıfetlü mekremetlü sultânım hazretleri Bosnâ serhaddi kurbunda Nehr-i Sâva üzerinde Nemçenin Burut kal'ası ve havâlilerine cenerâli olan Petrâk⁹² nâm keferenin karındâşı olan Petrâşi sene-i mâzîyyede Belgrâd cânibinde sefnede ahz olunmağla kefer-i mesfûr Nemçe beyninde pâyeli yâhûd i'ctibâr sahibi⁹³ bir işe yarayacak ve istibdâle rağbet idecekleri kefereden olmayub ve birrekmen(?) rütbesiyle henüz i'ctibâr olunmamış bir mel'ündür. Sû'âl buyuruldukda ma'clûm-ı devletleri buyurulur. Ve lakin karındâşı mel'ün Petrâş Bosnâ serhaddi semtinde Nehr-i Sâva üzerinde cenerâl bulunmağla esnây-ı husûmetden beri ümmet-i Muhammed'in ricâl ve nisvân ve sıbyânından elinde ve serhaddi tarafında hayli üsâra bulunmağla °avn⁹⁴ ve^{95c} inâyet-i Rabbanî ve hüsn-i teveccüh-i padişâhî ile İzvornik gazasından ahz olunan soltât keferesiyle hayli esîr halâs olmuşıdi. Yedimizde bâkî kalan altı nefer kapûdânlar dahî bu def'a altmış dört nefer ricâl ve nisvân ve sıbyân ve Şıbha Begi Ebu Bekir Beg ve neferât âğâlarıyla istibdâl ve târih-i du'ânâmede (?) Bosnâ sarâyına dâhil olmuşlardır. Serhadd-i keferede kalan bakıyye-i üsârây-ı müslimîn dahî imkânı rütbesine sa'cy ile **(8-b)** mesfûr esir Petraş ile istibdâl ve dest-i â'dâdan ümmet-i Muhammed'in halâsına sebeb ve hayrınız ilâ-yevmi'l-kıyâm subh ve şâm ve ale'd-devâm devâm-ı eyyâm-ı ömr ve devlet-i padişâhî ve delâ'il-i hayrınız ile devletlü sultânım hazretlerinin bekây-ı °izz ve devletleri ed'ıyyesine müdâvim olmalarını mücib olduđu⁹⁶ zâhir olmağla husûs-ı mezbûr mukaddem dahî savb-ı Devlet-i °Aliyye'ye bu vech üzere i'clâm ver-rızâ-i ilahi Te'âlâ bîçâre üsâra

⁸⁹ S,R₂, H -'r-rahman

⁹⁰ S,R₂,H -ileyhin

⁹¹ S,R₂, H -

⁹² R₂ -Petrâş

⁹³ R₂, H ve

⁹⁴ R₂, H -

⁹⁵ R₂,H -be-°avn-ı

⁹⁶ R₂ olduğunu

fukarâsının halâsıçün⁹⁷ mesfûru îsâl recâ olunmuşıdi. İnşâe AllahüTeâlâ bu hayr-ı azimde bi-^cavn-i Tevfik-i Rabbani semâhatlu âtîfetlü sultânım hazretleri muvaffak olub mesfûru savb-ı dâ^cilerine îsâl buyurulmağla ümmet-i Muhammed'in pâbend-i düşmandan halâs ve sebep-i necâtları olub⁹⁸ hayr-ı du^câlarına mazhar olduklarından gayrı bakıyye düşman yedinde bulunan üsârây-ı müsliminin cevri ve ezâları tahfifine ve serhaddimiz tarafına nef^ci olacağı zâhirdir. İnşâe AllahüTeâlâ bu emri hayrın husûlü mübâşeretle niçe niçe eltâf-ı hafıyye-i nâ-mütenâhiye mazhar olurlar idi ki mahall-i iştibâh değıldir. Hakkı Subhânehu veTeâlâ hazretleri hemîşe umûr-ı bilâd ve ^cibâdda ve refi^c ve vazı^cın emri istirârında yâver ve dostgırlığe muvaffak-ı bi'l-hayr idüb na'il-i⁹⁹ ecri cezîle mazhar-ı sa^câdet-i dâreyn olalar. Âmin. Bâkî (9-a) Lütf ve kerem devletlü ^câtîfetlü¹⁰⁰ sultânım hazretlerindedir.

Bu dahî Nu^cmân Pâşâ hazretlerinin¹⁰¹ kâ'imesidir.¹⁰² Sene 1130

Devletlü sa^câdetlü¹⁰³ semâhatlü mekremetlü sultânım hazretleri işbu¹⁰⁴ Recebi şerîfin on altıncı günü şeref resân-ı dâ^cileri olan kâ'ime-i latîflerinde mâh-ı mazbûrun altıncı günü orduy-ı hümayun -ı zafer makrûn ile şeref¹⁰⁵ ve eymen-i evkât ve ebrin sa^cid ve¹⁰⁶ iclâlde hareket ve Sofya cânibinden tevârüd iden mekâtibin ba^czılarında kefer-i mahzûl ashâb-ı ihtiyâl oldukları tavsîf zımında miyâne-i mükâlemede ba^czı diyâr-ı islâmiyyeye bâ-husûs Bosna câniblerine kasd-ı fâsid üzere oldukları murahasların hareketinden istinbâd ve i^clâmları üzere savb-ı senâverîden tarîk-i ihtiyât dâ'ima meslûk olub ihtiyâllerinden müteyakkız olmak¹⁰⁷ düşman-ı dînin hareket-i bî-bereketleri vukû^c bulmadıkça temkîn üzere bu taraftan mütâreke-i cidâle ihtimâm olunmak ve cânib-i Anadolu'dan güzîde ve muntehâb ^casker-i islâmın fevc fevc ordûy-ı hümayuna lâhık¹⁰⁸ oldukları iş^câr buyurulmağla bilâd ve ^cibâdın emni ve râhatı emrinde sarf-ı zihn buyurdıkları tedâbir-i sâ'iyeyerinde hazret-i Rabb-

⁹⁷ H - halâslarıçün

⁹⁸ H -

⁹⁹ S, R₂, H -

¹⁰⁰ H semâhatlü

¹⁰¹ S, R₂, H - hazretlerinden gelen kâ'imedir.

¹⁰² S, R₂ -, H - Fî 20 Receb

¹⁰³ R₂, H ^câtîfetlü

¹⁰⁴ H şehri

¹⁰⁵ R₂, H - eşref

¹⁰⁶ H -

¹⁰⁷ R₂ ve

¹⁰⁸ H üzere

i¹⁰⁹ meste^cân eltâf-ı hafıyye ve i^cânet ve¹¹⁰ keremile rızây-ı şeriflerine muvafık¹¹¹ â^cmâl üzerine emr-i me'murların hayr-ı hitâm **(9-b)** ve nusrat encâm ile mahtûm ve îla yevmü'l kıyâm havâs ve ^cavâm senây-ı hayrlarında müdâvim olmağa tevfiğ-i Rabbanî-i Refik ve bâ'is-i ref^c-i gumûm olalar. ^cÎnâyetlü semâhatlü ^câtıfetlü sultânım hazretleri kerem nâme-i ^câlileri vürûdundan birkaç gün mukaddem savb-ı senâkariden lâzıme-i uhde-i ihtimâmımız üzere düşman tarafından vukûcu bulan keyfiyyât ve ber-muktezay-ı hâl memleket ile i^clâm-ı hakipâyı kılınan kâ'imemizde câsûs ve üsârâ lisânıyla Bosna memleketi üzerine Nemçe tarafından müstakil ^casker ifrâz ve ta^cyîn olundu. Ve bu verdikleri haber üzere birkaç günün içinde serhad taraflarından gelen i^clâmlar keyfiyyeti icmâlen hakipây-ı devletlerine tahrîr ve fima ba^cd sıhhate irişdikçe alınan ihbâr i^clâm olunmak üzere terkîm olunmuşdu. İlm-i âlem¹¹² ârâlarına¹¹³ nümâyân olduğu üzere nehr-i Sâva'nın nehr-i Öne ile müctemi^c olub cereyan ittiği mahalden düşmanın hâlâ mukîm olduğu Böğürdelen'e varınca Sâva'nın beri cânibinde olan palankalar¹¹⁴ ve şanesler Varadînsenesinde ba^czıları istilây-ı düşman ile ve ba^czıları tahliye olunmağla hâlî kalmış. Bu mukâbelede küffarın yedinde bulunan kal^ca ve palankalarının tob altı olan nehr-i Sâva'nın beri cânibinin kenârlarında beş altı mahalde çardak ve şânes ve parmaklık lazımesini mukaddem kal^calarında hâzır ve tekâmil ve def^cate'n-bi'l-ittifâk bu tarafa geçürüb **(10-a)** der ^cakab kesret-i keferi ile mübâşeret ve binâ ve muhâfazacı ^casker techîz ve tedârikde ziyâde ihtimâmda olduklarının i^clâmları gelmiştir. Murâd-ı ma^ckûsları sulh olunur ise nehr-i Sâva'nın bilkülliye yedimizde kalmasına vesîle olacak iddi^câyâ sâlih eser-i binâ bulunmasun¹¹⁵ mu deyü fikr iderler yohsa su'i-kasd-i memleket fikriyle hırefden¹¹⁶ askerlerin geçürmekliğe tarîk-i eshel ve beri tarafa geçenlere me'men olsun fikriyledir. Zirâ mülküne su^cûbet ve havf gelecek düşmanın külliyyetli ^caskerinin mürûruna nehr-i Sâva mani^c-i kavîdir. Beher hâl geçecek ^caskerlerinden serhad halkı âgâh olurlar. Bu esnâda keferenin nehr-i Sâva'yı tamâmen zabtı ve beri cânibinde hâlâ binâları olan Şanes ve palankalarında

¹⁰⁹ R₂ Rabbi'l

¹¹⁰ H -

¹¹¹ R₂,H olur

¹¹² H -

¹¹³ H - ^câlîlerine

¹¹⁴ H -palanka

¹¹⁵ H -bulunsun

¹¹⁶ R₂ -bir tarafdân

ikâmetleri olurlar ise  askerlerin murâdları üzere¹¹⁷ murâdları olduğu vakitte bilâ-gâ'ile tamâmen ge ur r ve serhalkının¹¹⁸ bir dürlü haberi olmaz. Ve  iyâzen billâhi Te âlâ istilâ-yı memlekete hâ'il olacak kendülere bir ma'ni  kalmaz ve bu taraf Bosna serhaddinin Novi'den nehr-i D rin'e varınca seksen iki sâ'atlik mahalle ki  ne ve Sâva kenârıdır. Düşman elinde ve Bosna memleketi kazâ ve kurâlarına ittisâl-ivâhid olub¹¹⁹ kılâ  ve palanka ve kasâbat halkına havf-ı külli-târî ve düşman ile beyenlerinde kat a m r ra mâni  olacak bir Şey kalmamağla bir hâlle yerlerinde **(10-b)** iskâna emniyyet gelmeyüb memleket s kkânına tezilz l-i t m v kî  olub nizâ  ve cid l¹²⁰ z hir olacak sebebi bi'l-iktiz  hakip y-ı devletlerine i l m olunmuşdur. Hak kat-ı h l ma l m-ı devletleri buyuruldukda emr-i mezk rda iktiz  iden ted bir-i s 'iyeleriyle s dır olan ferm n-ı   lileri çala vechi'd-ta c l âdemimiz bendeleriyle is le himmet-i  aliyyeleri rec  olunur. F l-hak ka m k leme haberi zuh rundan bu g ne gelince m t reke ciheti mer i tutulub  askerin bir tarafa hur cuna ruhsat virilmeyüb zabt olunmuşdı. Kefere tarafından def aten bu hareket-i menh saları v k  olmağla mezk rlar re'yıl- ayn g r l b ve fikr-i f sidlerinin imk nıyla sıhhatinden haber alınmak için semtinde bulunan  as kir m ş hede vechi üzere ta'y n olunmuşlardır. Düşman-ı d n zuh r ve üzerlerine h c m ve kıt le m b şeret itmedik e ve üzerlerine varılmamak için te'kid olunmuşdur. Hak Te  l  lütf ve keremiyle hayra tahv l eyleye ve nehr-i Dir n hav lilerinin Bögürdelen ve s 'ir Belgr d akl m  olan palankalara dah  Morova'ya varınca bu misüllü Şanes  ard klar bin  itdikleri¹²¹ i l m olunmuşdu. Bi tevfk 'llahi Te  l  ve bi himmetik m l  aliye cen b-ı devlet nis b devletlü   t ftl  sult nım hazretleri ord y-ı h m y n-ı nusretmakr n ile¹²² bu eyy mlarda Niş hav lilerine **(11-a)** s ye end z icl l olmak imk nda olduğu takd rce düşman-ı d nin sene-i s bıkası¹²³ gibi kesret üzere  askeri olmayub bulunan  askerini dah  tefr ke imk n idemeyüb s ret-i sulh bu¹²⁴ s rete ifrağ olunca her tarafın suh letine sebep olacağı mukarrerdir.  As kir-i isl m Sofya c nibinde oldukça düşmana emn gelüb  askerini ta t l itmeyüb m k leme hit m bulunca yedlerinde bulunan mahallerin ibk sı ve inzim mı fikri ve tahr b-i memleket kasdı ile her c nibde

¹¹⁷ H ve

¹¹⁸ S,R₂, H -sehad halkının

¹¹⁹ H -olunub

¹²⁰ H -cid le

¹²¹ H -ideyorlar idüğü

¹²² S -nusretmakr nla

¹²³ H -s bık

¹²⁴ H -bir

bulunan ^casker-i menhûsuna ruhsat vereceği dahî zâhirdir. Bi-tevfîkîllahi Te^câlâ Niş cânibine darb-ı¹²⁵ hıyâm bu eyyâmlarda mukadder olur ise¹²⁶ tâburunda bulunan ^caskerini tefrîk idemeyüb ancak serhad taraflarında alıkonmuş ^caskerleri kalur idi. Bu sûretle teveccüh-ü tâm bulunur¹²⁷ ise İnşâe Allahü Te^câlâ her tarafa suhûlet ve suret-i musâlahaya dahî takviyyet-i¹²⁸ tâmm olub ber vefk-ı murâd¹²⁹ husûlüne ve nef'i azîme sebep olur. Hakkı sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri tedbîr ve harekât ve efkârların takdir-i ezeliyesi(ne) ve bilâd ve ibâdın emn ve râhatına sebep olur. Tevfîk-i ^caliyyesine mazhar eyleye. Âmin.

Sâbıkâ Yemeklik âğâsı olub mahall-i mükâlemeyi ta^cyîn için gidüp Niş cânibinden gelen Mustafa Âğâ kûllarının takrîrîdir.¹³⁰ Sene 1130

Bu kûlları bundan akdem defter emini Hüseyin Efendiyle ma^can (11-b) Sofyaya murahhaslar yanına vardık. Birkaç gün meksden sonra murahhaslar Sofya'dan kalkub Niş'e doğru azîmet eylediler. Ve¹³¹ bu kûlları mukaddem olan tasmîme göre mahal-i mükâlemeye ta^cyîn için Berkofça üzerinden Vidin'e varub Belgrâd tarafından gelecek habere muntazır iken Belgrâd'dan Devlet-i ^cAliyye murahhaslarına haber gelüp mahall-i mükâleme İhrâm ile Pojorofça meyânında olmak üzere karar virilmekle murahhaslar dahî bu kûllarına haber göndermeleriyle Niş'e geldim ve mukaddemâ bâş vekîle gönderilen Felemenk ilçisi tercümânı¹³² Belgrâd cenerâli emniyyet tarîkimiz için patenta yazub Felemenk ilçisine göndermiş. Biz dahî ol kâğıdı ma^can alub Niş'den âdemlerim ve yanına ta^cyîn olunan yiğirmi beş nefer¹³³ beşlü(?) ile kalkub ikinci günü Morova Köprüsü başına vardım. Köprünün berü tarafında¹³⁴ kat^ca kimesne yok. Karşu tarafda meks üzere olan kefereye yanımızda olan tercümânımız haber verdiği gibi karşu taraftan kâyık getürdüler. Ve tercümânı bindirip mezkûr patentayı alub karşuya geçdikde kâpûdanları¹³⁵ menzil bargiri ile tercümânı Boğudine kumandanına gönderip bu ahvâl kumandânın ma^clûmu olduğu sâ^cat bize vâfir zahîre ve bizi alub Pojorofça'ya

¹²⁵ H ve

¹²⁶ S -olursa

¹²⁷ R₂ -buyurulur

¹²⁸ R₂-takviyye-i

¹²⁹ S,R₂,H -merâm

¹³⁰ R₂, R₃, R₄, H Fî 5 Cemâziye'l âhir

¹³¹ R₃, R₄ -

¹³² H Belgrâd'a vardıkda mahall-i mükâleme ta^cyîn için me'mûr olduğumuzu haber virdikde

¹³³ R₃ bellü

¹³⁴ S -tarafından

¹³⁵ R₂,R₃,R₄,H -kapûdan-ı mesfûr

götürmek üzere on beş Macâr katanası ve on haydûd ta^cyîn idüb göndermiş **(12-a)** ve¹³⁶ ol gice köprübaşında yatub andan dahî kalkub üçüncü gün Pojorofça'ya bir buçuk sâ^cat mikdârı mahalle vardığımızda Pojorofça kumandânı ve kornili yüz kadar atlu ile gelüb bizi istikbâl idüp Pojorofça'ya gönderdiler.¹³⁷ Ve kornil kendi konağını tahliye idüp bizi misâfir almağla ol gice anda yatub irtesi gün mükâleme mahalline bakalım didikde bu gün meks ve râhat idiniz. Yarın gidelim diyü cevâp ittiler. Meğerki biz varmazdan mukaddem Pojorofça kornilini Belgrâd cenerâli ve Tâlâmân isteyüb mahall-i mükâlemeye ta^cyîn eylemek üzere me'mûr kılmışlar. Ve biz Pojorofça'ya varmazdan üç gün mukaddem mesfûr Kornil Belgrâd'dan gelüb kendi murahhasları kasabada bir konakda olub¹³⁸ ve mahall-i mükâleme kasabadan bin altıyüz adım taşrada¹³⁹ olub ve mükâleme mahallinden bin altı yüz adım yerde dahî Devlet-i ^cAliyye murahhasları olmak üzere karar ve nişân ve alâmet vaz^c itmişler imiş. Bu külları Pojorofça'ya vardığımızın üçüncü günü mesfûr kumandân ve kornil yetmiş seksen mikdârı atlu ile Pojorofça'dan binüb kendilerinin ta^cyîn ittikleri mahallere bakup gördüğümüzde bu mahaller münâsib değil zîrâ ormânlık ve bir zîk mahall Devlet-i ^cAliyye murahhasları¹⁴⁰ **(12-b)** ve¹⁴¹ murahhaslarımız kasabada olmak üzere murâd itmişler idi. Ancak siz îclemsiz. Ve¹⁴² her ne mahalde münâsib görürseniz ol mahalde ^calâmet vaz^c idiniz. Ve murahhasların cümlesi bir yere geldikde ol mahalli dahî münâsib görmezler ise kendüleri bakup cümlelerin rızâları ile istedikleri mahalli ihtiyâr itsünler deyü cevâb virdiklerinde biz dahî İhrâm yolu üzerine doğru kasabaya bir buçuk sâ^cat mikdârı yerde cereyan iden Ulva Suyu köprüsünü geçüb yine anların ittifâkı ile bir vüs^catli mahal ihtiyâr ve mahall-i¹⁴³ mükâlemeye ^calâmet vaz^c ve andan İhrâm semtine doğru bin altı yüz yetmiş beş adım mahalde Devlet-i ^cAliyye murahhasları için bir münâsib yer ta^cyîn ve ^calâmet vaz^c ve yine mevki-ı mükâlemeden Pajarofça tarafına doğru bin altı yüz yetmiş adım bir mahalde Nemçe murahhasları olmak üzere ta^cyîn ve ^calâmet vaz^c idüb andan gelüb Pojorofça'da ol gice¹⁴⁴ yatub yanımıza kırk kadar Nemçe ile iki nefer Nemçe kâpûdânı koşub bizi Morova Köprüsü tarafına gönderip ve kornil dahî Belgrâd

¹³⁶ R₂, H -

¹³⁷ R₃, R₄, H -götürdüler

¹³⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹³⁹ R₃ -taşra

¹⁴⁰ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴¹ R₂, R₃ -mevkıf-ı, R₄ -, H -bu mahalle sızmazlar deyü cevâb eyledik.

¹⁴² H -

¹⁴³ S, R₃, R₄, H -mevkıf-ı

¹⁴⁴ H de

cenerâli ve Tâlamân'a haber virmek için Belgrâd tarafına gitdi. Biz yanımıza ta^cyîn olunan Nemçeliler ile Morova Köprüsü başına geldik. Anda olan Macârlu¹⁴⁵ haydûtdan¹⁴⁶ yigirmi nefer âdem bizimle¹⁴⁷ ta^cyîn idüb Niş'e murahhasların ordularına **(13-a)**geldik. Morova köprüsünün beri bâşında ve Perâkende ve Râjîne'de ve 'Alkesince'de(?) kat^ca kimse¹⁴⁸ yoktur. Ve bizi Niş'e götüren Macârlar ve haydutlar bir gece çadırlarda yatub ertesi gün yanlarına on beş nefer bâşlu koşulub Morova Köprüsü başına gönderildi. Pojorofça'dan giden Kornil Belgrâd'a varmış. Ve mahall-i mükâleme ve¹⁴⁹ murahhasların olacak yerlerini haber virdikde gerek Tâlamân ve gerek Belgrâd cenerâli münâsib görmüşler ve bundan akdem bâş vekîle gönderilen Felemenk tercümânı Belgrâd'a gelmiş bulunmağla Tâlamân Femekenk ilçisine mektûb¹⁵⁰ yazub tercümânı¹⁵¹ ile irsâl ve bir gün mukaddem mahall-i mükâlemeye gelmelerini¹⁵² tavsiye ve kendüler dahî Belgrâd'dan hareket ve mahall-i mükâlemeye iki gün içinde gelmek üzere olduklarını tahrîr eylemiş ve¹⁵³ tercümân-ı mesfûr mâh-ı cumade'l¹⁵⁴-evvelinin yigirminci¹⁵⁵ Caharşanba¹⁵⁶ günü Nişe gelüb ve Tâlamân'dan Felemenk ilçisine olan mektûbu teslim ve ahvâl-i ma^clûmları oldukda gerek murahhaslar ve gerek Felemenk ilçisi tedâriklerin görüb mâh-ı mezbûrun yigirmi dokuzuncu Cum^ca irtesi günü Niş'den kalkub yedi günde mahall-i mükâlemeye dâhil olmak üzere 'azîmet ve Nişden iki sâ^cat¹⁵⁷ mesâfe olan kârgîr köprü başına nüzûl itdiler. Bu külları ânları Niş'den kaldırub öte tarafa gönderdikden iki sâ^cat sonra **(13-b)** 'avdet idüb mâh-ı Şa^cbânın altıncı Pençşenbe günü gelüb ordûy-ı hümâyûna dâhil oldum ve mukaddemâ Morova Köprüsü bâşında olub Kurşunlu kasabasını gâret iden kapûdân Todoruyı Belgrâd cenerâli Belgrâd'a ihzâr ve bu mâkule işe bilâ-izn¹⁵⁸ cesâret eyledin deyü habs eylemiş hâlâ mahbûs¹⁵⁹ istimâ^c ittim deyü takrîr ider.

¹⁴⁵ R₂, R₃, R₄ ve haydûtlardan

¹⁴⁶ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁷ H -bizim ile

¹⁴⁸ R₃, R₄, H -kimesne

¹⁴⁹ S -

¹⁵⁰ R₂, R₃, R₄, H -kâğıd

¹⁵¹ R₂, R₃, R₄ -tercümân

¹⁵² R₄ -gelmeleri

¹⁵³ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁵⁴ H -Cemâziye'l

¹⁵⁵ R₂, R₃, R₄, H -yigirmi altıncı

¹⁵⁶ S -Çârşanba

¹⁵⁷ R₂, R₃, R₄, H mikdârı

¹⁵⁸ R₂, R₃, R₄, H niçe

**Şıkk-ı Sâni defterdârı İbrâhim Âğâ ve Şıkk-ı Sâlis defterdârı
Muhammed Efendi taraflarından sâbıkâ Yemeklik Âğâsı Mustafa¹⁶⁰ ile gelen
mektûbdur. Fî 5 Cemâziye'l-ahîr sene 1130**

Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü mekremtlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı tûtiya(?) misâllerine envâ^cı iftikâr birle rûy-ı ^cubûdiyyet mâlîde ve cebîn-i rıkkıyyet-i sâyîde kılınub lâzıme-i zimmet-i ^cubûdiyyetimiz olan duâ-i hayrları vezâîfî edâ ve murâ^cât olunur. Hakkı Subhânehu ve Te^câlâ hazretleri zât-ı sûtûde sıfâtların hemîşe ekdâr-ı¹⁶¹ dehrden¹⁶² masûn¹⁶³ eyleyüb zıll-ı zılîl-i sa^câdet eserlerin ^cumûm bendegân ve mefârık-ı nâ-tuvânîde mü'ebbed ve muhalled eyleye. Bemennihi¹⁶⁴ ve keremuhu. Benim ^cinâyetlü mekremtlü sultânım hazretleri bundan akdem bâş vekîl dostunuza olan mektûb-ı ^câlîleriyle Beç tarafına gönderilen tercümân Nikola iş bu mâh-ı Cemâziye'l-evvelinin¹⁶⁵ yiğirmi yedinci gününde gelüb Tâlamân'dan Felemenk ilçisine götürdüğü mektûbun mefhûmunda hemen Devlet-i ^cAliyye murahhasları ile Niş'den kalkub **(14-a)** mahall-i mükâlemeye ^cazîmet eylesesiz. Ben dahî bir iki güne değin Nehr-i Tuna ile mahall-i mükâlemeye varacağım. Emr-i mukarrerdir deyü sipâriş itmekle İnşâe Allahü Te^câlâ mâh-ı merkûmun yiğirmi dokuzuncu Cum^a irtesi günü Niş'den hareket ve mahall-i mükâlemeye teveccüh ve^cazîmetimiz meczûm ve karar-dâde olmuşdur. Heman ^cinâyetlü efendimiz hazretlerinin himmet-i ^caliyye ve du^cây-i hayrları recâ olunur. Ve bâş vekîlden ilçîye gelen mektûbun mazmûnu ve terk-i cidâl ve Venedüklüye müte^callik olan sözleri ilçînin kendi¹⁶⁶ mektûbunda mufassalan ma^clûm-ı devletleri olur ve Beç'de mukim olan Moskov Çârının kapûkethüdâsı ansızın bir gice içinde firâr ve gaybet eyleyüb getdüğü havâdisi bundan akdem taraf-ı ^câlîlerine tahrîr ve îlâm olunmuşîdi. Mesfûr kapû kethüdâsı Beç'e üç dört konak bu^d mesâfesi olan Bohinnâ nâm mahalle gidüp mahall-i merkûmeye Çâr tarafından ba^czı haberlerle gelen Çârın âdemîsi ile söyleşüb yine gelüb Beçde ikâmet idüp lakin Moskov¹⁶⁷ ile Nemçe beyinde musâfât olmayub nizâ^ca müte^callik ba^czı sözler olduğun mesfûr

¹⁵⁹ H olduğun

¹⁶⁰ R₂, R₃, R₄ âğâ

¹⁶¹ S -

¹⁶² R₂, R₃, R₄, H -dehr-i bukalemûndan

¹⁶³ R₂, R₃, R₄ -masûnü's-sâhe, H -masûnü't-tâhe

¹⁶⁴ R₃ -

¹⁶⁵ H -evvelin

¹⁶⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -kendinin

¹⁶⁷ R₃ -mesfûr, H -Maskov

Nikola tercümân ihbâr ve takrîr ider. Ve mükâleme mahallini bakup ta^cyîn eylemek hizmetine me'mûr olan Yemeklik Âğâsı Mustafa Âğâ kûlları varup mahall-i mükâlemeyi¹⁶⁸ ta^cyîn ve vaz^c-i ^calâyim idüp itmâm-ı hıdmet itmekle me'zûnen taraf-ı ^câlîlerine (14-b) i^câde olunmuşdur. Ve yanımıza¹⁶⁹ me'mûr ve fermân buyurulan iki yüz nefer eyâlet ^caskerinin dahî ekseri gelüb yanımıza¹⁷⁰ ve küsuru dahî müte^câkiben gelmek üzeredirler. Bâkî emr ve fermân devletlü¹⁷¹ sultânım hazretlerindedir. Bende Muhammed defterdâr Şıkk-ı Salis Bende İbrâhim defterdâr Şıkk-ı Sâni

Dibâce

Petrâş'ın karındâşı ve kapûdan bâron Astin nâm hâlâ İstânbûlda Yedikulle'de mahbûs olan iki re's Nemçe esiri¹⁷² mübâdele veyâhûd bâhâ ile halâs oluncaya değin şimdilik mahall-i¹⁷³ müzâyakadan bir vasi^cce mahalle ihrâc ve hâlleri terfîh olunmak için bâş vekîl tarafından tercümân Nikola vesâtatıyla recâ olunmağla husûs-ı mezbûru Felemenk ilçisi dahî taraf-ı ^calilerine tahrîr ve i^clâm idüp Yemeklik Âğâsı Mustafa Âğâ kûllarının takrîrinden dahî ma^clûm-ı devletleri oldukda ol babda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü sultânım¹⁷⁴ hazretlerindedir.¹⁷⁵

Dibâce

Devletlü efendimiz hazretlerinin âğâlarından Felemenk ilçisinin üzerine ta^cyîn olunan Cerrâh Mustafa Âğâ ve sâbıkân İstânbûl kâ'immâkâmının âğâlarından İngiltere ilçisi üzerine ta^cyîn olunan Muhammed Âğâ kûlları şimdilik İngiliz ilçisi bunda olmamağla mezkûrân âğâların ikisi bir çâdırda ve Felemenk ilçisinin yanında olurlar. Ancak Felemenk ilçisi (15-a) mezbûrlardan şikâyet idüp bunlar bizim işimize el virmezler. Bizim yanımızda kendü hallerinde hizmet ider makûlesi değillerdir. Bunların yerlerine bir dahî uslûca ve kendü halinde mü'eddebce âğâlar ta^cyîn olunmak üzere recâ ve iltimâsınızı Devlet-i ^cAliyye'ye tahrîr ve ifâde idiniz deyü bu kûllarından recâ itmekle olvechile olan recâsı hâkipây-ı sa^câdetlerine i^clâm olundu. Fermân devletlü sultânımıdır.

¹⁶⁸ H -mükâleme

¹⁶⁹ S, R₂,R₃, R₄ -yanımızda

¹⁷⁰ S, R₂,R₃, R₄, H dâhil

¹⁷¹ S, R₂,R₃, R₄, H sa^câdetlü ^cinâyetlü mekremetlü efendim

¹⁷² R₂,R₃, R₄, -H esirleri

¹⁷³ S, R₃,R₄, H -meclis-i

¹⁷⁴ R₂, R₄, H -sultânımıdır.

¹⁷⁵ R₂, R₄, H -

**Şıkk-ı Sâni defterdârı İbrâhim Âğâ ve Şıkk-ı Sâlis defterdârı Muhammed
Efendi'ye yazılan kâ'imenin suretidir.¹⁷⁶ Sene 1130**

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı sâbıkan Yemeklik âğâsı Mustafa Âğâ ile irsâl olunan mektûbunuz gelüb vusûl bulup ve Felemenk ilçisinin dahî mektûbu tercüme ittirilüb mefhûmu ve muma-ileyh Mustafa Âğâ'nın takrîri bi'l-cümle ma'lûmumuz olmuştur. Felemenk ilçisi dostumuzun mektûbu mazmûnunda Devlet-i Çâsâriyye ʿakd-i sulhe ez derûn râgıblar olub bâş murahasları olan konta Doyremond ʿale'l-ʿacele Belgrâd'a gelüb ve murahas-ı sâni Tâlamân dahî sizler ile bir ân evvel telâkki¹⁷⁷ olmak üzere bâş vekîli¹⁷⁸ tarafından me'mûr ve tenbîh kılındığı ve sonradan bâş vekîle gönderilen mektûbumuzun cevâbı gelince mevâdd-ı musâlahanın ekseri Tâlamân ile mükâleme kılınub bâş murahasları¹⁷⁹ (15-b) geldikde her maddeye faysal virilmiş bulunmağla hemen ʿakd ve temhîd¹⁸⁰ olunmak üzere idiğü tahrîr ve terk-i cidâl hasûsuna müddet-i muʿayene ile ruhsat virilür. Zîrâ Devlet-i Çâsâriyye'nin güzîde ʿaskeri âmâde olmuştur deyü işâret kılınmış mukaddemâ tarafımızdan terk-i cidâl maddesi tahrîr olunduğu çünkü tarafeynden hulûs-ı tâm ile müsâlaha ve müsâlemeye şüruʿ olunur. Cânibeynin ʿaskeri beyhûd¹⁸¹ itʿâb ve reʿâyây-ı tarafeyn bî-vech ıstırâb çekmesünler içün olub Devlet-i Çâsâriyyenin ʿaskeri müheyyâ olmuş ise Hakkı Sübhanehu ve Teʿâlâ vücûd-ı hümâyûnların hatâsız eyleye. Şevketlü kerâmetlü kudretlü ʿazametlü efendimiz halîfe-i rûy-ı zemin eʿazzallahu ensârahu ilâ yevmi'd-dîn hazretlerinin dahî ʿasker-i encüm şumârî taraf taraf yerlerinden ve yûrdlarından hareket ve fevç fevç gelüb ordûy-ı hümâyûna mülhak ve mülâki ve peyderpey mukaddemce ilerüye irsâl olunmak ve İnşâe Allahü Teʿâlâ kendümüz dahî tarih-i kâ'imedden birkaç gün sonra Edirne sahrâsından hareket itmek üzere idiğümüz hafî olmaya.¹⁸² Lakin sulh ve cenk bir birlerini münâkız ve menâfi olur hâlet olmağla çünki âğâza-i sulh ve salâh miyânede ve lüle-endâz oldu. Münâsib ve muvâfıki gerek müddet-i¹⁸³ muʿayyenede cemiʿ serhadlerden (16-a) muhârebe ve mukâtele bi'l-külliyeye mündefiʿ ve mürtefiʿ

¹⁷⁶ R₂, R₄, H Fî 8 Cemâziye'l-âhir

¹⁷⁷ S, R₂, R₃, R₄, H-mülâki

¹⁷⁸ H -vekîl

¹⁷⁹ S, R₂, R₃, R₄, H-murahaslar

¹⁸⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -te'vîd

¹⁸¹ S, R₂, R₃, R₄, H -beyhûde

¹⁸² R₂, R₃, R₄, H -değildir.

¹⁸³ R₂ muʿayyene ve gerek gayrı, R₃, R₄ muʿayyene ve gerek gayrı

kılınmıştır.¹⁸⁴Eyyâm-ı mütâreke müddet-i mu^cayyeneye tahsîs kılınmak ba^czı iştibâhlardan mütebâdir olur ma^cni olmağla Devlet-i Çâsâriyye'nin bu sulh ve salâha nev^cummâ i^ctikâdleri olmamak mülâhaza olunur. Hâlâ derûnî-i^câzm olduğumuz işbu mübâşeret olunan müsâlahanın ^cale't-tahkîk bir gün evvel hüsn-i hitâm bulmasıçün idüğü rayb(?) ve gümândan ^cârîdir.¹⁸⁵ Felemenk ilçisi dostumuzun gelen kâğidında Venedik Cumhûru'nun ilçisi dahî müsâlahaya dâhil olmak recâsında idüğü beyân kılınmış müsâlahaya ve müsâleme mücerred Devlet-i Çâsâriyye ile olub anın gibi Cumhûrun müsâlahası mukaddemâ ilçî-i mu'ma-ileyh ile söyleşdiğimiz¹⁸⁶ sözlerde yoğidi. Ve bu husûsa rızâ ve müsâ^cade gösterilmek münâsib görülmez idi.¹⁸⁷ Çünkü Devlet-i Çâsâriyye dehîl¹⁸⁸ ve ilticâ ve ânlar dahî bu husûsu iltimâs itmiş olalar. Ri^câyet-i havâtır-ı¹⁸⁹ vükelây-ı Devlet-i¹⁹⁰ Çâsâriyye ve gerek Felemenk ilçisi dostumuzun hâtırçün bu husûsu dahî mübârek rikâb-ı hümâyûn-ı cihândariye envâ^c huşû^c ile rûy ve çeşm-i tazarru^cı sâyide kılarak ^carz ve niyâz ve sûret-i tereddüde me'zûn ve ruhsatyâb olunmuşdur.(16-b) Ve hakîkat-i¹⁹¹ hâl vakit tenk olub bu hayırlu maslahatın az günlerde hüsn-i hitâm bulması iki taraf¹⁹² dahî enfa^c ve evlâ olmağla gerek Felemenk ilçisi ve gerek İngiltere ilçisi vesâatları ile bâlâda tafsîl¹⁹³ ve¹⁹⁴ bast ve bu âna dek taraflarınıza tahrîr olunduğu üzere bu merâm-ı hayr-encâma hüsn-i hitâm virmeğe dikkât-i tâm eylesiniz. Bundan akdem ahz olunub Yedikulle'de mahbûs olan kapûdânların yeri¹⁹⁵ tevsi^c ve hâlleri terfih kılınmak için İstânbûl kâ'im-mâkamı vezîr-i mükerrerem sa^câdetlü Mustafa Pâşâ hazretlerine mektûbumuz ile tavsiye ve sipâriş ve bu mezkûrât bi'l-külliyeye¹⁹⁶ Felemenk ve İngiltere ilçilerine i^clâm ve ifâde olunmuşdur. Ve yanımızda defterdâr vekîli olan İsmâ^cil Âğâ'nın nâ-berca hareketi gereği gibi ma^clûmumuz olub mezkûr me'mûr olduğu üzere¹⁹⁷ hizmetinde kemâl-i sadakat ve istikâmet idüp mikdâr-ı zerre irtikâb-ı

¹⁸⁴ R₃, R₄ -kılınmaktır.

¹⁸⁵ R₂, R₃, R₄ ve

¹⁸⁶ R₄ -sözleştiğiniz

¹⁸⁷ R₃, R₄ Lakin

¹⁸⁸ R₂ -dahl

¹⁸⁹ R₃, R₄ -hâtır

¹⁹⁰ R₃, R₄ -

¹⁹¹ H -hakîkatü'l

¹⁹² S, R₂, R₄, H-tarafa

¹⁹³ H -

¹⁹⁴ H -

¹⁹⁵ R₂, R₃, R₄, H -mevkıfleri

¹⁹⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -bi'l-cümle

¹⁹⁷ R₂, R₃, R₄, H -

hîle ve hıyânet ve bir ferd¹⁹⁸ hor ve eziyyet eylemeyub bundan sonra mütenebbih olmaz ise ^cukûbât-ı şedîde¹⁹⁹ mu^câkıb olunacağı²⁰⁰ iş^câr olunarak kendüye bu taraftan tenbîh ve te'kîd olunmuşdur. Hemân göreyim sizi her emirde ^câkîlâne ve müdebbirâne hareket ile me'mûr olduğunuz emr-i müsta^ccilin bir sâ^cat mukaddem pezirây-ı husûl²⁰¹ olmasına²⁰² (17-a) bezl ve²⁰³ sa^cy ve²⁰⁴ kudret eyleyesiz.²⁰⁵ Sene 1130

Murahhas Efendilerden gelen kâ'ime suretidir. 23 Cemzîye'l-ahir sene (1)130

Benim devletlü sa^câdetlü sultânım hazretleri Zemîn²⁰⁶ yakâsında ve Tameşvâr tarafında bir²⁰⁷ mikdâr Nemçe ^caskeri müctemi^c ve hâzır olub on beş güne değin bâş vekîl dahî gelmek üzere olduğu mutavassıt ilçilerin ihbârıyla bundan akdem ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri olunmuş idi. Tarih-i mektûbdan bir hafta mukaddem donânmay-ı menhûsu dahî Belgrâd tarafından gelüb Yeni Palanka önünde top şenliği iderek İrşova'ya akub gitmişdir. Hâlâ bir mikdâr ^caskeri dahî İrşova'ya varub müctemi^c olub ancak ziyâde ^caskeri ve cem^ciyyeti Zemîn²⁰⁸ yakâsındadır. Bu sene cem^ciyyet ve tedâriki sene-i sâbıkadan nâkis olmamak üzere mesmû^cumuzdur.²⁰⁹ İrşova tarafından berü yakâya köprü ihdâs itmek mülâhazasıyla donbaz ve ba^czı köprüye müte^callik kereste ve mühimmâtı²¹⁰ donanmasıyla ma^can gitmişdir. Ve iki kit^ca kâlyonları dahî donanmâlarından mukaddemce geçüb İrşova'ya gitmişdi. Dokuz kit^ca kâlyonları dahî kezâlik İrşova tarafına gitmek için Belgrâd'da yağlanmak üzere olduğun İngiltere ilçisi dâ^cileri ihbâr eylemişdir. Düşmanın bu güne vaz^c ve hareketinden lâbüdd bir malalle su'i-kasdî (17-b) ve tasallutu²¹¹ mülâhaza olunur. Ve terk-i cidâl müzâkeresi hoş bundan akdem derûn-ı ^cubûdiyyet nâmede tafsîl ve tasrîh olunduğu üzere bir yere gelinüb ^cakd-i meclis-i mükâleme olunmağa muhtâc ve bu dahî hatt-ı hümâyûn ile

¹⁹⁸ S,R₂,R₃, R₄, H-ferde

¹⁹⁹ R₄, H ile

²⁰⁰ R₃, R₄, H -olacağı

²⁰¹ S,R₂, R₃,R₄, H -husûlüne

²⁰² S,R₂,R₃,R₄, H -

²⁰³ R₃, R₄ -

²⁰⁴ R₂ -

²⁰⁵ R₂,R₃, R₄, H Fî 8 Cemâziye'l-âhir

²⁰⁶ S, R₂,R₃, R₄, H -Zemûn

²⁰⁷ R₃,R₄ -birer

²⁰⁸ R₂,R₃,R₄, H -Zemûn

²⁰⁹ S, R₂,R₃, R₄, Hve

²¹⁰ H dahî

²¹¹ S- tasallut itmek,R₂, R₃,R₄, H -tasallut itmek ihtimâli

mu^canven ruhsâtnâmelerin gelmesine ta^clîk²¹² olunmağla şimdiki hâlde ânâ müte^callik bir söz îrâdı mümkün ve mütesavver olmadı. Bu takdîrce devletlü efendimiz hazretleri dahî gâfil bulunmayub bir gün mukaddemce Sofya taraflarına teşrîf ve sâye-endâz-ı iclâl olub iktizasına göre her tarafa nezâret buyurmaları vakt ve hâlde göre münâsib görünür. Emr ve fermân ^cinâyetlü efendimiz hazretlerindedir. Ve mevzi^c-i mükâlemede bizim için tasmi^m olunan mahall bir zemîn-i şûrezâr olduğundan ^calefzâr olmayub odun ve suyu dahî ba^cîd olub bir veçhile meks ve ikâmete imkân olmamağla kendi ihtiyârımız ile Molova Nehri'nin karşı yakasında otluca ve suluca bir münâsib mahalle nakl olunmuştur. Nemçe murahhasları Pojoroçça kasabasında ve bu kûllarınız Nehr-i Tuna tarafında çâdırlarda olunuz. Mâbeyniniz bir buçuk sâ^cat mikdâr²¹³ mesafedir. Amma etrafımızda olan karyelerin re^câyâları zahîre getirüb²¹⁴ satmağa komazlar. Âdemlerimiz bir yere çıkmağa kâdir değil. Etrafımız mahsûr ve mesdûr **(18-a)** istedikleri gibi tegallübâne vaz^c ve hareket ile bizi tazyîk ideyorlar. Bizim kendi memleketimiz olan feth-i İslâmda mükâleme olunmağa Nemçelü râzî olmuşlariken her ne kadar içerüde olur ise Devlet-i ^cAliyye'ye enfa^cdir deyü fermân buyurulmağla kendi ayağımız ve ihtiyârımız ile gelüb ellerine giriftâr olduk. Ânların kâğıdı ve katanaları olmadıkça bir yere çıkmağa ve Devlet-i ^cAliyye tarafına âdem göndermeğe kâdir değiliz. Ve ândan dahî havf ideyoruz ki kâğıdlarımızı yolda açdırub bakalar. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri encâmını hayr eyleye. Bimennihi ve keremehu. Ve bâş vekîlin gelmesinden dahî istihbâr buyurulmuş tarih-i ^cubûdiyyet-nâmeden dört beş güne değin gelüb Belgrâd'a dâhil olacağı haberin İngiltere ilçisi dâ^cîleri ihbâr itmişdir.²¹⁵ Hatta Nişli Muhammed Âğâ kûllarının bu tarafa vusûlünde der^cakab savb-ı me'mûra irsâl için ibrâmü'l-hâh olundukda kendi âdetimiz üzere hastalık havfindan nezârete ta^cbîr olunur birkaç eyyâm Belgrâd'da alıkonulmadıkça içerüye gönderilmek mümkün değüldür deyü cevâp virilmekle elimizden ne gelür bi'z-zarûre Muhammed Âğâ yanımızda alıkonulmuştur. Bâş vekîl gelüb Belgrâd'a dâhil oldukda te'hîr itdirmeyüb savb-ı maksûda irsâl olunur. Ve bâş vekîle yazılan mektûb-ı şerîflerin bir sûreti²¹⁶ mutavassıt ilçilere virilmek²¹⁷ fermân buyurulmağla **(18-b)** fermân-ı ^câlileri

²¹² R₂, R₃, R₄, H ve havâle

²¹³ S, R₂, R₃, R₄, H -mikdârı

²¹⁴ H ordumuzda

²¹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -tmışlerdir

²¹⁶ S, R₂, R₃, R₄ -

²¹⁷ R₄ virilmek

üzere bir sûreti yazdırılıb kendülere virilmiştir. Sa^câdetlü efendimiz²¹⁸ sadr-ı sa^câdete teşrîfleri haberi bâş vekîlin ma^clûmu olmak için ol sûretlerin tercümesin bâş vekîl tarafına göndermişlerdir. Bâkî emr ve fermân sultânım²¹⁹ hazretlerindedir.²²⁰ Bende Mulammed defterdâr Şikk-ı sâlis Bende İbrâhîm defterdâr şikk-ı sâni

Murahhas Efendilerden gelen mektûbun sûretidir.

Devletlü sa^câdetlü mekremetlü veliyyü'n-ni^cam²²¹ sultânım hazretlerinin mevkıf-ı ^cizz ve ikbâl olan hâkipây-ı iksîr-i nazîrlerine rûy-ı benдеgi vaz^c kılınub bakây-ı ^cömr ve devletleri da^cvâtı edâ olunmak sıyâkında bir dâşte-i ^cabd ahkarları budur ki benim devletlü ^cinâyetlü sultânım hazretleri Tâtâr kûlları yediyle irsâl buyurulan keremnâme-i ^caliyyeleri gelüb derûnunda fermân buyurulan her ne ise husûsan Venedüklüye müte^callik olan ahvâl bi'l-cümle ma^clûm-ı bendeleri olmuştur. Ancak Venedüklü ile musâlaha husûsunda Nemçe murahhasları gâyet ile iltizâm idüp²²² ânların sulhe idhâl olunmasını²²³ recâ ve iltimâs tarîkiyle değildir. Cümleden evvel Venedüklü ile nevehile sulh olunacağı hemen ibtidâdan ma^clûm ve mu^cayyen olmadıkça gayrı işe şürû^c itmeziz. Ve Venedüklünün hâtırları tatyîb olunmaludur deyü vaz^c ve hareketleri tagallübâne ve tazyik üzeredir. Lakin me'mûr olduğumuz²²⁴ üzere²²⁵ Karindos²²⁶ ve Preveze ve Vinçe (19-a) Palankalarını talep ideriz. Ancak şimdiden bu gûne vaz^c ve refâtârlarından karîn-i husûl olması me^cmûl olunmaz. Eğer bilâhere zarûret mess idüb mübâdele vechiyle tahlîs olunmak iktizâ ider ise Çûka adaları ve Aynâ adası misillü ba^czı adalar ile mübâdele olunmağa izn ve²²⁷ ruhsat buyurulurmu ve eğer mübadeleye rağbet eylemeyüb ve yedlerinde olanı dahî virmekte isrâr eylemek ihtimâlleri olur ise bu sûretde ne vechile hareket olunmalıdır. Birkaç²²⁸ güne²²⁹ dek²³⁰ tafsîl üzere²³¹ işâret buyurula ki mûcibiyle ^camel ve harekete tasaddi oluna. Ve tavsiye ve fermân buyurulan terk-i cidâl husûsu dihî îrâd ve

²¹⁸ H -efendimizin

²¹⁹ H -

²²⁰ H -

²²¹ H efendim

²²² H -idinüb

²²³ R₄ -olunması

²²⁴ S, R₂, R₃ -ve Veferendos, R₄, H -Veferendos

²²⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -

²²⁶ S, R₃, R₄ -

²²⁷ H -

²²⁸ S, R₂, R₃, R₄, -

²²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -

²³⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -

²³¹ R₃, R₄, H -

müzâkere olunmak Nemçe murahhasları ile bir yere gelinmeğe muhtâc olub ve  akd-i mecl s-i m k leme olunmak dah  âdemlerimiz k llarına virilen  ub diyyet-n mede tafs l ve bey n olunduğu üzere, hatt-ı h m y n ile mu anven vek letn melerin gelmesine mevk f olmağla Şimdiki halde terk-i cid le m te allik söz  r di mümkün olmayub InŐ e Allahü Te  l  vek letn meler gelüb  akd-ı mecl s-i m k leme olundukda me m r olduğumuz üzere ibtid  ol hus su söyleşüb ez-dil ve c n sa y ve iltim m olunur. Ve h l  Niş muh fazasında olan vezir el-h c Mustafa P Ő ²³² bendeleri bundan akdem bu k llarına bir k t a k 'ime gönderüb mazm nunda Morova Suyu nehr-i Tuna'ya (19-b) döküldüğu mahalden h l  Morova köprüsü olduđu²³³ mahalle gelince nehr-i Morova hud du²³⁴ olub Morova köprüsünden Belgr d'a giden tar k c ddenin s ğ taraf  nehr-i Tuna'ya varınca   s r tarafında ve tar k-i mezb runun sol tarafında v k  D r n Suyu ve Nehr-i S va'ya²³⁵ varınca Bosna hud du olan yerler Devlet-i  Aliyye tarafında kalmak üzere yazılmıştır. Ve bu vechi b Ş vek l makb l tutub cev b  gelmiŐdür deyü tahr r eyleyüb lakin hus s-ı mezb r Şimdiye değin ma l mumuz olmamağla ol k ğıdın bize lüzumu olduğu vez r-i m Ő r 'n-ileyhe dah ²³⁶ ve i l m olunmuşidi. Benim  in yetl  efendim sult nım hazretleri nefs 'l-emirde eğer tahr r eylediği üzere makb l tutulduğunu m Ő r b Ş vek lden mekt b ve cev b gelmiş ise h n-i iktiz da ibr z olunmak i  n²³⁷ bize ziy de²³⁸ l z mu olmağla ol k ğıd eğer taraf-ı Őer finizde ise bu bendelerine irs l ve eğer vez r-i m Ő r 'n-ileyhde kalmış ise keزالik tarafımıza gönderilmek içün mekt b-ı   lileriyle tenb h ve ferm n buyurulmak b bında emr ve ferm n devletlü sa  detl  sult nım hazretlerindedir. Bende  br him defterd r Şikk-ı s ni²³⁹

---

²³² R₂ -

²³³ H -olunduğu

²³⁴ H -hud d

²³⁵ R₂, R₃, R₄ - S va Nehrine

²³⁶ S, R₃, R₄, H tahr r

²³⁷ S -

²³⁸ S, R₂, R₃, R₄, H-ziy desiyle

²³⁹ R₂, R₃, R₄, H Bende Muhammed defterd r Şikk-ı s lis

**Sâbıkan Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerem Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından
sadr-ı â^c zam hazretlerine gelen kâ'ime sûretidir. Fî²⁴⁰ 4²⁴¹ Cemâziye'l-ahîr sene**

1130

Devletlü ^cinâyetlü mürvetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan **(20-a)** hıfz eyleyüb ^cömr ve devletlerin²⁴² efvân eyleye. İşbu mâh-ı Cemâziye'l-ahîrin²⁴³ ikinci Salı günü selâmet ile Niş'e vusûl müyesser olub Devlet-i ^cAliyye murahhasları külları üç gün mukaddem hareket ve ^cazîmet itmiş bulunmalarıyla Niş'e vusûlümüz i^clâm olunub cemi^c serhâdlerden terk-i cidâl-i ^cunvân mükâleme-i mevâdd-ı musâlaha ve mu^ctâd üzere mu^cteber ve ma^cmûlün-bîh kâ'ime alub virdikten sonra mükâleme olunacak sâ'ir mevaddı nevehile tertîb ve mükâlemeye karar virmişler ise tarafımıza i^clâm eylemeleriçün kendülere te'kîd olunmuşdur. Ancak ânın her biri emrinde müstakil²⁴⁴ ve²⁴⁵ müstebidd²⁴⁶ geçünür nazârımız²⁴⁷ ahvâli bilmem²⁴⁸ Devlet-i ^cAliyye²⁴⁹ tarafından²⁵⁰ kendülere²⁵¹ te'kîd buyurulduğı Niş'den ibtidâ bâş vekîle devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin fermânlarıyla irsâl olunan mektûbumuzda yedlerinde bulunan kalmak sözü yoktur. Etrâfinin hudûdu ta^cyîn ve tasrîhi ile mahdûdun içinde bulunan kalur. Sonra devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin ve İngilteri ilçîşinin yazub gönderdikleri mektûblarda²⁵² bâş vekîl ile ibtidâ olunan mekâtibde ta^cyîn olunan hudûd zikr olunmaksızın ale'l-ittlâk yedlerinde bulunan ibkâ olunmak üzere bir söz var ise müşküldür. Zîrâ şimdi İhrâm ve ândan aşağı Tuna kenârında olan palankalara Nemçe keferesi **(20-b)** girmiş dirler. Eğer Devlet-i ^cAliyye ve²⁵³ eğer Memçelü ibtidâ olunan mekâtebimiz²⁵⁴ i^ctibârıyla²⁵⁵ musâlahaya karar virmiş ise bâlâda zikr olunan palankalar ve Vidîn'e varunca Tuna

²⁴⁰ R₃,R₄ -

²⁴¹ R₃-14,R₄-44

²⁴² H her dem

²⁴³ S, R₂, R₃,R₄, H -ahîrenin

²⁴⁴ R₄ -

²⁴⁵ R₄ -

²⁴⁶ R₄ ve müstakil

²⁴⁷ R₃,R₄ -nezâretimiz

²⁴⁸ R₂,R₃, R₄,Htaraf-ı

²⁴⁹ R₂,R₃, R₄, H -^cAliyye'den

²⁵⁰ R₂,R₃,R₄, H -

²⁵¹ S,R₂,R₃, R₄,Hgereği gibi

²⁵² S- mektûbumuzda

²⁵³ S,R₂, R₃,R₄, H -

²⁵⁴ R₂, R₃,R₄, H -

²⁵⁵ R₂,R₃,R₄, H -mekâtebemize i^ctibâr ile

kenârında her ne var ise Devlet-i ʿAliyye'nindir. İçine kefere koyub yedlerinde bulunmağla ânlarda kalmak iktizâ itmez. Hâsılı devletlü efendimiz²⁵⁶ bu işe çok²⁵⁷ Musâlaha ahvâli emr-i ʿazîmdir. Bu bendelerine vârid olan emr-i şerîf devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin kâ'ime-i ʿaliyyelerinde bu²⁵⁸ tasrîh ve tebyîn olunmamağla ʿavn-ı hakkile işlenecek iş sarâhat-i²⁵⁹ fermân-ı ʿâlîlerine muhtâcdır. Devlet-i ʿAliyye murahhaslarına elbette tahrîren ve şifâhen²⁶⁰ ruhsat virilmiştir. Her ne ise kûlunuzun dahî maʿlûmu olmak lâzım²⁶¹ idüğü maʿlûm-ı devletleridir. Henüz bilmem şimdi tarafımızdan İnşâe Allahü Teʿâlâ²⁶² Devlet-i ʿAliyye'ye nâfiʿ olmak üzere ilkâ ve tezkîr olunacak vücûhun baʿzısı mukaddem kendülere virilen ruhsâtnâmeye muhâlif bulunur ise ânlar ne yapsunlar. Kûlunuz ne işleyeyim bu maslahat-ı hayr-ı encâmın bir gün mukaddem karîn-i hüsn-i hitâm olmasıçün²⁶³ emirleri her ne ise devletlü sâhib-i devlet efendimiz tasrîhen fermân buyursunlar. Hâlâ Boğdan Voyvodasının murahhas İbrâhim Âğâ'ya bir mektûbu gelüb Moskov²⁶⁴ ilçisine vâfir²⁶⁵ söz var. Moskov²⁶⁶ ve Leh ve Venedik ilçileri de mahall-i mükâlemeye **(21-a)** gelecekler ise mukaddem olan sulhlerinde kendülere virilen ʿahd-nâme-i hümâyûn sûretlerinin bu tarafda bulunması lazımdır. Nemçenün evvelki sulhünde dahî kendülere verilen ʿahd-nâme-i hümâyûn sûreti lazımdır. Devlet-i ʿAliyye murahhaslarına verilen ruhsâtnâme²⁶⁷ sûretleri ve devletlü sâhib-i devlet efendimiz²⁶⁸ hazretlerinin²⁶⁹ bâş vekîle vebâş vekîlden devletlü efendimize varûb gelen mekâtib sûretlerini bir gün mukaddem irsâl ittirilmeği lütf ve ʿinâyetleri mercûdur. Ve bâş vekîlden ibtidâ gelüb Niş'den rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûna gönderilen ʿaynı mektûb ve tercümesi ve bizim bâş vekîle giden mektûbumuzun müsveddesi sûreti ʿicâleten irsâl ittirmekde fermân devletlü efendimindir. Ve bu bendelerine ahvâl bilür ve²⁷⁰ hüsn-i taʿbîre kâdir bir kâtib ihsân ve irsâl buyurulmak

²⁵⁶ R₂, R₃, R₄, H-efendim

²⁵⁷ R₂, R₃, R₄, H sedâgirdi(?)

²⁵⁸ H -bir

²⁵⁹ H -sarahatan

²⁶⁰ R₃, R₄ bir

²⁶¹ S -lâzımdur

²⁶² R₃, R₄ -

²⁶³ S, R₂, R₃, R₄, H -bulmasıçün

²⁶⁴ H -Maskov

²⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -dâ'ir

²⁶⁶ H -Maskov

²⁶⁷ R₃, R₄, H -ruhsatın

²⁶⁸ H -efendimizden

²⁶⁹ H -

²⁷⁰ R₃, R₄, H -

nîyâz olunur. Ve murahhas olanlar mahall-i mükâlemeye gitmişler deyü boş konmayub evvelkiden ziyâde asker cem'ine vesâ'ir malzeme tedârikine himmet-i celîleleri buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü inâyetlü efendim sultânım hazretlerindir.

**Sâbıkan Nârde muhâfızı vezîr²⁷¹ elhâc Mustafa Pâşâ²⁷² tarafından²⁷³ Devlet-i
Aliyye murahhasları efendilere irsâl olunan kâ'imenin sûretidir. Fî 3
Cemâziye'l-ahîr sene 1130²⁷⁴**

Hâlâ Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvend ile Nemçe Çâsarı beyinde mükâlemesine şürû olunacak musâlahanın ibtidası hürmetlü bâş vekîl dostumuz "hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr ve'r-reşâd" ile (21-b) olan²⁷⁵ mukâtebe ve murâselemizden(?) rûnümâ olub İnşâe Allahü Teâlâ bu maslahat-ı hayr-encâm hüsn-i hitâm bulmağa Devlet-i Aliyye'ye nâfi-i vücûhu²⁷⁶ ilkâ ve tezkîr ve nezâret eylemek üzere murahhasları²⁷⁷ Niş'de meks²⁷⁸ ve²⁷⁹ ikâmete²⁸⁰ me'mûr olmağa târih-i kâ'imeden bir gün mukaddem menzil ile Niş'e gelinmiştir. Hakk Teâlâ umûrunuzda²⁸¹ kemâl-i tevfiik ihsân eyleye. İki taraftan rağbet ve sekiz ay mukaddem bâş vekîl ile mukâtebe olunan emr-i musâlahaya göre terk-i cidâl olunmuştur.²⁸² Bu hayırlı işin bir gün mukaddemce karîn-i hüsn-i hitâm olmasına²⁸³ medâr olmak için mükâlemenin ünvanı(?)²⁸⁴ resm-i²⁸⁵ kadîm üzere terk-i cidâl ile mu'anven olmak müstahsen olmağa İnşâe Allahü Teâlâ Felemenk ilçisi dostumuz ve Eflâk Voyvodasıyla bu husûs gereği gibi müzâkere ve Nemçe murahhasları ile cemi serhadlerden terk-i cidâl-ı ünvan-ı mükâleme²⁸⁶-i mevâdd-ı musâlahaya idüb ve mu'tâd üzere mu'teber ve ma'mulü'n-bîh bir²⁸⁷ kâ'ime alub virdikten sonra

²⁷¹ S, R₂, R₃, R₄, H bî-nazîr

²⁷² S, R₂, R₃, R₄, H hazretlerinden

²⁷³ S, R₂, R₃, R₄, H -

²⁷⁴ H Bir sureti dahî Felemenk ilçisine yazılmıştır.

²⁷⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -olunan

²⁷⁶ H taraf-ı şerîflerine

²⁷⁷ R₄ -muhlisleri

²⁷⁸ H -mekse

²⁷⁹ H -

²⁸⁰ H -

²⁸¹ R₂, R₃, R₄, H ve umûrumuzda

²⁸² R₂, R₃, R₄ Ancak

²⁸³ H -bulmasına

²⁸⁴ S, R₂, R₃, R₄, H de'b-ı

²⁸⁵ R₃, R₄ -

²⁸⁶ S, R₂, R₃, R₄, H - mükâlemeyi

²⁸⁷ R₃, R₄ -

mükâleme olunacak sâ'ir mevâddı ne vechilele tertîb ve mükâlemeye karar virmiş iseniz tarafımıza i'câm buyurasız.

Sâbıkan Nârda muhâfızî vezîr-i mükerrerem Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından²⁸⁸ gelen mektûb ve bir kıt'a kâ'imedir. Fî 6²⁸⁹ Cemâziye'l-ahîr sene

1130

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-i devlet-karârlarına kemâl-i ibtihâl ile rûymâl-ı 'ubûdiyyet kılınub hemîşe vücûd-ı lâzımü'l-vücûdları hıfz ve²⁹⁰ siyânet-i **(22-a)** ilahîde masûn ve me'mûn ve 'ömr ve devletleri her dem efzûn olmak da'vâtına²⁹¹ müdâvim²⁹² olduğumu²⁹³ arz-ı sıbâkında²⁹⁴ ma'cû(z)-ı du'âkâri-i kadîmleri budur ki benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri Devlet-i 'Aliyye murahhasları mahall-i mükâlemeye azîmet itmiş bulunmalarıyla bu bendeleri Niş'e geldiğimiz gibi taraflarına ifâdesi lâzım olan ba'zı ahvâl tezakkür ve i'câm olunduğu bundan akdem ma'cûz-ı hâk-ı 'izzetleri kılınmışıdı. İbtidâ bâş vekîle irsâl olunan mektûbun mazmûnunu dahî bilmemeleri²⁹⁵ lâbüdd ve lâzım olub müsveddesi sûreti devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin taraf-ı devletlerinden kendülere irsâl olunduğu ma'lûm-ı bendeleri olmamağla mektûb-ı merkûmun dahî hülâsa-i mefhûmu 'alâ vechi't-tezkîr murahhaslara i'câm ve kendilere gönderilen kâ'imemizin sûreti manzûr-ı sa'âdetleri buyurulmak için hâkipây-ı devletlerine irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te'âlâ bundan böyle dahî Devlet-i 'Aliyye'ye nâfi' olan vücûhu ilkâ ve tezkîrde taksîrât itmezüz.²⁹⁶ Ancak kendilere virilen ruhsatın sûreti tarafınıza irsâl olunur deyü bundan akdem devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin işâret-i 'aliyyeleri buyurulan ba'zı suver-i mekâtib bir an mukaddem²⁹⁷ bu bendelerine irsâl buyurulub ve eltâf-ı celiyye-i veliyyü'n-ni'amilerinden 'abd-i mahlasları²⁹⁸ kalb-i enverlerinden ib'âd buyurulmak bâbında lütf(?) ve mürüvvet **(22-b)** sa'âdetlü devletlü 'inâyetlü

²⁸⁸ H -taraflarından

²⁸⁹ H -9

²⁹⁰ H -

²⁹¹ S,R₂, R₃,R₄, H -da'vâtında olduğum

²⁹² S, R₂,R₃, R₄, H -

²⁹³ S,R₂,R₃,R₄, H -

²⁹⁴ H -siyâkında

²⁹⁵ R₂,R₃,R₄, H - bilmeleri

²⁹⁶ H -itmeyüz

²⁹⁷ H -mukaddemce

²⁹⁸ R₂, R₃,R₄, H -mahsûsları

veliyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindir.²⁹⁹ Bende Mustafa muhâfiz-i Narde sâbıkan

Müşarü'n-ileyhden gelen kâ'ime sûretidir.

Bu bendeleri Niş'e dâhil olduktan sonra def^ca-i sâniyede mahall-i mükâlemeye ^cazîmet iden Devlet-i ^cAliyye murahhaslarına irsâl olunan kâ'imemizin sûretidir. Muhlisâne inhâ olunan budur ki Niş'e geldiğimiz gibi kâ'ime-i muhlisleri³⁰⁰ tarihinden bir gün mukaddem ibtidâ terk-i cidâli ihtimâm vesâ'ir mevâdd-ı musâlahaya ne vechile tertîb ve mükâlemeye karar vermiş iseniz taraf-ı muhlişîye i^clâm eylemeniz için Kadrî bölük başı ile taraf-ı şerîflerine kâ'ime ve Felemenk ilçisine mektûb irsâl olunmuş idi. Eğer şimdiye değin devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin taraf-ı devletlerinden³⁰¹ size müsveddesi sûreti irsâl buyurulmuş değil ise Nemçe baş vekiline³⁰² musâlaha husûsu için ibtidâ tarafımızdan devletlü efendimiz hazretlerinin fermân-ı ^câlîleri irsâl olunan mektûbumuzun³⁰³ ma^clûmunuz olmak lâzım olmağla hülâsa-i mefhûmudirki zikr olunur. Morova Suyu Nehr-i Tuna'ya döküldüğü mahalden hâlâ³⁰⁴ Morova köprüsünden Belgrâd'a giden tarîk-i câddenin sağ tarafı Tuna'ya varınca Çâsâr tarafında ve tarîk-i mazbûrun sol tarafında vâkı^c Grad³⁰⁵ Gonifçe ve Çaçğa³⁰⁶ ve Pojugacık ve Oziçe ve ândan Dirin Suyu (23-a) ve Nehr-i³⁰⁷ Sâva'ya³⁰⁸ varınca Bosna hudûdu olan yerler Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend tarafında kalmak üzere yazılmıştır. Ve bu vechî baş vekîl makbûl tutub cevâbı gelmiş idi. Ale'l itlâk ellerinde bulunan yedlerinde kalmak sözü yokdur. Fermân-ı Devlet-i ^cAliyye ile dahî ziyâde³⁰⁹ şey³¹⁰ istemeğe ve almağa imkân var ise ol sizin semere-i himmetiniz olmuş olur. Ancak bu sûretde mahdûd-ı mezbûrdan hariç eğer Tuna yâlisında eğer karada ba^czı palankalara Nemçe âdem koyub zabt eylemişler ise³¹¹ Devlet-i ^cAliyye

²⁹⁹ H Fî 6 Cemâziye'l-evvel sene 1130

³⁰⁰ H -muhlisî

³⁰¹ S, R₂, R₄ -devletlerinde

³⁰² S, R₂, R₃, R₄, H bu

³⁰³ S, R₂, R₃, R₄, H mazmûnu

³⁰⁴ H Morova köprüsü olduğu mahalle gelince nehr-i Morova hudûd olub

³⁰⁵ R₄ -Gara

³⁰⁶ R₄ -Çaçka

³⁰⁷ H -

³⁰⁸ H -Sava nehrine

³⁰⁹ R₃ -ziyâdesini

³¹⁰ R₃ -

³¹¹ H tahliye ve

tarafına teslîme muhtâc olurlar. Ahrâm ve İpek ve Gügercinlik ve³¹² Vebre³¹³ Palankaları ve Porîçe adası³¹⁴ Palankası ve hudûd-ı islâmiyyede kalacak kazâlara ve nâhiyelere tabîc olan sâ'ir adalar ve Vidine varınca Tuna'nın berü kenârında palanka her ne var ise bilâ-nizâc Devlet-i 'Aliyye'nindir. Nemçe tarafından dahl olunmak îcâb³¹⁵ itmediği ve Bosna hudûdu olan Böğürdelen kazâsı ve kal'asında³¹⁶ Şenice³¹⁷ ve Korine kazâlarında hiç 'alâkaları kalmayacağı ala-vechi't-tezekkür³¹⁸ i'câm olunur. Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri umûrunuzda ve umûrumuzda kemâl-i tevfiik ihsân eyleye.³¹⁹ Fî³²⁰ Cemâziye'l-ahîr sene 1130

Vidin muhûfızı Mustafa Pâşâ hazretlerinden gelen kâ'ime³²¹ sûretidir.³²²

Devletlü 'inâyetlü mürvetlü merhametlü veliyyü'n-ni'c am efendim sultânım hazretleri bundan akdem mahall-i mükâlemeye varınca ol havâlileri ve mahall-i mükâlemede **(23-b)** sünûh ve zuhûr iden havâdis ve âsârı gereği gibi tecessüs ve teferrüs için yine ol havâlilerin keyfiyetine vukûf-ı tâmmî olan Tuna şaykaları kapûdanlarından Sıvâcı oğlu 'Ali kapûdan nâm bir kûlları mahsûs mahall-i mükâlemeye gönderildiği mukaddemâ hâk-i devletlerine i'câm olunmuş idi. Merkûm kûlları Receb-i şerîfin ikinci Pencşenbe günü mahall-i mükâleme olan Pojorofça'ya varub ve bir hafta meks idüp mâh-ı mezbûrun dokuzuncu günü mahall-i merkûmdan çıkub on ikinci Cum'a irtesi Vidin'e dâhil olmuşdur. Merkûm kûllarının mahall-i mükâlemede gerek taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den murahhas olanların tavsîyelerinden ve gerek yerlülere³²³ vaz' ve hareketleriyle beynlerinde olan güft³²⁴ ve³²⁵ gûlâlarından ve gerek mahall-i mükâlemeden Vidin'e gelince esnây-ı râhda reyü'l 'ayn müşâhede ve celb ve³²⁶ ahz eyledüğü ahvâl ve âsâr düşman-ı dînin Belgrâd'da mukaddem 'askerinden mâ'adâ bu def'a gelüb Belgrâd'a dâhil olan on beş bin

³¹² H -

³¹³ H -Dûbre

³¹⁴ R₃, R₄, H ve

³¹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -iktizâ

³¹⁶ S, R₂, R₃ ve R₄ ve Leşeniçe, H ve Leşetiçe

³¹⁷ R₄, H -

³¹⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -tezkîr

³¹⁹ H Amîn

³²⁰ R₃, R₄, H 5

³²¹ R₂, R₃, R₄, H -kâ'imedir.

³²² R₂, R₃, R₄, H-

³²³ H -yerlülere

³²⁴ R₃, R₄, H -

³²⁵ R₃ -keşf

³²⁶ R₃ -

mikdârı piyâde  askeri ve cenerâl Yâvkîl ile gelmek üzere olan atlu ve piyâde kırk bin mikdârı ( askerinden ve hâlâ Muhâdiye altında  arın a Suyu üzere³²⁷ olan on beş bin mikdârı)³²⁸ çadırlar ile olan  askerinden mâ adâ tâbur ile cem iyyetle olan³²⁹  askeri olduğu beynlerinde söylenmez. Ancak etrâf ve cevânibde üçer ve beşer bin ve sekizer bin **(24-a)** olan  askerin bir yere cem  itmek üzere olduğu ve³³⁰ hâzır ve âmâde eyledüğu beynlerinde söylenür. Ve kendüleri dahî her halde tedârik üzere cümle hâzır ve âmâde olub ahvâl-i musâlaha murâdları üzere sûret-pezîr olmayub murahhaslar  iyâzen billahi Te âlâ vech-i âhar ile  avdet itmek lâzım geldikde  akıblerince düşman-ı dînin sû'i-kasd³³¹ fikr-i fâsidleri karadan ve Tuna'dan doğru Vidin karşusunda vâkı  Felfet adası dimekle ma rûf adaya varub meks üzere olduğu beynlerinde musammem ve hakikat olmak üzere mütevâtir olduğu merkûm kûlları haber virür. Ve bundan birkaç gün mukaddemce Nemçe tarafından firâren gelüb alikonulan³³² Matusonyalı keferenin dahî takrîri zikr olunanlara mutâbık olub ve Şikk-ı Sâni defterdârı İbrâhîm Efendi kûlları dahî bu ahvâli nev umma taraf-ı kûllarına kupûdan-ı merkûm ile tahrîr ve işâret itmekle mektûbları dahî irsâl³³³ olunmuştur.³³⁴ İnşâe Allahü Te âlâ manzûr-ı³³⁵ inâyet eserleri oldukda ma lûm-ı devletleri buyurulur. Devletlü  inâyetlü veliyyü'n-ni am efendim sultânım hazretleri zikr olunduğu üzere,  iyâze'n-billâhi Te âlâ emr-i musâlaha netice pezîr olmayub murahhaslar vech-i âhar ile müfârakat itmek ihtimâli olur ise düşman-ı dînin vaz  ve hareketinden³³⁶ isticlâb olunan ahvâl ve âsâra göre az müddette  askerin³³⁷ cem  idüp karadan ve Tuna'dan³³⁸ kuvvetiyle **(24-b)** Vidin havâlilerine kasd itmek³³⁹ fehm olunur.  iyâzen billâhi Te âlâ bu vech üzere bu havâlilere kasd itmek ihtimâli³⁴⁰ olur ise mukaddemâ emr ve fermân buyurulduğu üzere mübâşeret eylediğimiz kalça henüz nâ-tâmâm ve derûnunda  asker tahassün idecek mertebe sûret bulmayub ve el-yevm hizmet-i muhâfazada olan bir mikdâr tevâyif-i  askeriyyenin ve mühimmât-ı

³²⁷ H -üzerinde

³²⁸ R₃, R₄ -

³²⁹ R₂, R₃, R₄, H -

³³⁰ S -

³³¹ R₂, R₄ ve, R₃ -kasdı ve, H ve

³³² S, R₂, R₃, R₄, H bir nefer

³³³ R₂, R₃, R₄, H -hâk-ı devletleri kılınmıştır.

³³⁴ R₂, R₃, R₄, H -

³³⁵ S, R₂, R₃, R₄  ayn, H  an

³³⁶ H -hareketden

³³⁷ H bir yere

³³⁸ H -Tuna

³³⁹ R₂, R₃, R₄, H ihtimâli

³⁴⁰ R₃, R₄ -

cebehâne ve tobhâne ve âlât ve³⁴¹ mühimmât ve mâlzeme-i sâ'irenin mikdârı ve keyfiyyeti ma'ûm-ı³⁴² devletleri olmağla eğerçi bu makûle erâcîf ihbârıyla küstâhâne ser-i devlet efserleri tasaddîci tavr-ı edebden hâricdir. Ancak devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim bu havâlilerde³⁴³ olan 'ibâdullahâ kemâl-i menfa'at ve merhameti olduğuna istinaden arz-ı hâle ictirâ olundu. İnşâe Allahü Te'âlâ ma'ûm-ı devletleri oldukda bu serhadd-ı mansûre ve havâlîlerinin nizâm-ı hâl ve temşiyet-i umûru vesâ'ir iktizâ iden tedârik³⁴⁴ husûslarına yine devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri i'lemdir. Hâlâ tarih-i 'arz-ı hal günü iki kıt'a sefînelere zahîre tahmîl ve mevkıf-ı mükâlemeye³⁴⁵ gönderilmeğın bu bahâne ile yine ol havâlfîleri teccessüs için icâleten bir³⁴⁶ kûlları dahî irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahu Te'âlâ yine isticlâb olunan ahvâl hâk-i devletlerine 'arz-ı hâl olunub³⁴⁷ kûllarıyla i'lâm olunur. Bâkî emr ve fermândeveltlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretlerininidir. Fî 12³⁴⁸ Receb sene 1130

(25-a) Murahhas efendilere sadr-ı â'zam hazretlerinden³⁴⁹ irsâl³⁵⁰ olunan³⁵¹ kâ'ime³⁵² sûretidir.

Benim 'izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi mâh-ı Şa'banü'l-mu'azzamın evâ'ili târihiyle müverreh Bâr ve Ülgün taraflarından mektûblar gelüb Venedik keferesinin donanmây-ı meksûresi ol havâliye gelüb ba'zı sefâyın bedîdâr olduğunı yazmışlar. Mukaddemâ Venedik murahhasının ol câniblerde ba'zı mevâzi' mutâlebe³⁵³ bayrak olmak üzere idüğü istidlâl olunmuşdur. Bu târihde vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü kapûdân Pâşâ hazretleri 'umûmen donanmây-ı hümayûn ile Mora sâhilini dolaşub Zâklisâ ve Kefalonya ve Âyâmora cezîrelerin bi-'avnihi Te'âlâ kabze-i teshîre getürmek üzere 'azm ve cezm eyledikleri haberi gelmişidi.

³⁴¹ R₂,R₃, R₄,H-

³⁴² H devletleridir. Düşman-ı dîn hüsrân-karînin ne derecede mest-i gurur olduğü ma'ûm-ı

³⁴³ R₄ -havâlilerden

³⁴⁴ R₂,R₃,R₄, H -tedâriki

³⁴⁵ H -mükâleme cânibine

³⁴⁶ R₃ -bu

³⁴⁷ H -

³⁴⁸ R₃,R₄, H -13

³⁴⁹ S,R₂, R₃, H kâ'imenin, R₄ gelen kâ'imenin

³⁵⁰ S,R₂,R₃,R₄, H -

³⁵¹ S,R₂,R₃,R₄, H -

³⁵² S,R₂,R₃,R₄, H -

³⁵³ R₂,R₃,R₄, H -mutâlebesine

Venedüklünün bilâd-ı İslâmiyyeye bu gûne sûtî-kasdi³⁵⁴ haberi geldiği³⁵⁵ cezâyir-i merkûmenin niza^c ve teshîrine kifâyet mikdârı sefâyin ve üstü açık ümera ve ^caskere cesbân kâyükler ile çekdiri beglerini ta^cyîn ve Mora ser-^caskeri vezîr-i mükerrem ^cizzetlü Süleyman³⁵⁶ Pâşâ hazretleri Mora cezâresi ^caskeriyle zikr olunan cezîrelere ve sâbıkan vezîr-i â^czâm olub Narde muhâfazasında olan sa^cadetlü Muhammed Pâşâ hazretleri ve Avlonya mutasarrıfı Hüseyin Pâşâ yanlarında olan tavâ'if-i ^caskeri³⁵⁷ ile Preveze ve Veniçe kal^calarına hücum ve donanmây-ı hümâyûn kâlyonları ^cumûmen ocak gemileriyle Venedik donanmâsını **(25-b)** her nerede bulur ise³⁵⁸ varup fazl-ı hak ile garîkü'l-cehh-i hezelân itmek üzere ekîd ve şedîd evâmîr-i şerîfe ile mübâşirler ta^cyîn ve Ülgün ve Bâr tarafına dahî istihkâm virilmiştir. İrâdetullah her ne ise carî olur. Münâsib ise bu husûsu devlet-i Çâsâriyye murahhaslarına mutavassıtlara ifâde eylesiz. Venedüklünün hâl ve şânlarını³⁵⁹ bundan fehm itsünlerki hürmetlü haşmetlü Roma imparâtoru hazretlerinin dehîllerine düşüb hem kendülerini musâlahaya idhâl murâd iderler. Ve hem arâlıkda envâ^c-i ihtiyâle tasaddi ve cesâret iderler. Zâhîren mukâbeleye tarafımızdan dahî tedârik görülmek elzemdir. Ve nevehile istihsân iderler ise bu husûsda dahî re'ylerinden çıkılmaz. Venedik Cumhûru haşmetlü hürmetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr hazretlerinin müttefiki olub musâlahaya üzere iken Devlet-i ^cAliyye tarafından tedmîrleri murâd olunur deyü ma^cni virilmesun. Vâk^cı hâl bu vech üzeredir. Zîrâ ^cavn ve³⁶⁰ inâyet-i bârî ile ayâr ve mikdârların bilmiş olub Devlet-i Çâsâriyyeye dahî ziyâde ilticâ iderler. Ancak çünkü Çâsâr hazretlerinin müttefiki bulunmak³⁶¹ ile³⁶² beherhâl hezelânları istihsân olunmaz deyü indifâ^c-ı cidâl murâd iderler ise şerr ve şûrlarını bilâd-ı islâmiyye üzerinden men^c ve def^c için mahsûs âdemler **(26-a)** gitsün. Biz dahî kapûdân pâşâyaya ve sâ'irlere keff-i yedd itmeleri için tenbîh eyleyelim. Lakin mühim itmezler ise ziyâde mahzûz olunurdu. Keyfiyyet gerek dostlarımız olan mutavassıtların ve gerek Devlet-i Çâsâriyye murahhaslarının ma^clûmları oldukda bu veçhile münâsib görülür ise bir gün evvel i^clâm ve işâretleri me'mûldür.

³⁵⁴ S, R₂, R₃, R₄, H-kasdları

³⁵⁵ R₂, R₃, R₄ gibi

³⁵⁶ R₂, R₃, R₄, H -^cOsman

³⁵⁷ H -^caskerîye

³⁵⁸ R₂, R₃, R₄, H üzerlerine

³⁵⁹ S, R₂, H -şânları

³⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H -

³⁶¹ R₄ -

³⁶² R₄ -bulunmağla, H -

Dîvân tercümânı kûllarına Eflâk voyvodasından gelen mektûbun tercümesidir.

Fî³⁶³ sene 1130

Ma^clûmunuz olsun ki henüz mükâlemeye mübâşeret olunmamıştır. Ve olunmadığına sebep budur ki ruhsatnâmelerde hatt-ı şerîf taleb derler. Zâhirde te'hîr³⁶⁴ ve³⁶⁵ bahâneleri budur. Velakin hîleden dahî tegâfûl münâsib değildir. Düşmanın ^cazîm tedârikin ve kalyonlarının İrşova cânibine irsâl ittiklerin görürüz. ^cAle'l-husûs iki pâre kâlyonları taht-ı girdâbdan geçdiği me'mûl olunmaz³⁶⁶ idi.³⁶⁷ Ve mesmû^c olan³⁶⁸ budur ki düşmanın hareketi ve sû'i-kasdi Vidin ve sevâhil-i Tuna³⁶⁹ ve İrşovada köprü yapmış ve biz³⁷⁰ bu mahalden mektûb gönderdiğimizize gerçi mûmâna^cat olunmaz. Velakin dünkü gün Nemçelüden bize ^carz olundu ki ânlardan ^cizn olmadıkça³⁷¹ âdemlerimiz bir yere gitmeye ve havâdislerde istimâ^c olunur ki İtâlyâ'da olan kîtâl tebs olundu.³⁷² Sahîhmidir bilmeziz yohsa Nemçenin hîlesimidir ve bunda şâyi^c olan budur ki **(26-b)** gerek İngiltere ve gerek Nederlânda İtâlyâ'ya mutavassıtlar göndermişlerdir. Bâlâda mezkûr kâlyonların girdâbdan geçtikleri muhakkaktır. Ve hâlâ İrşovadadır dirler. Ve dün gece iki kît^ca açıkları aşâğâ geçüb gitdiler. Ve üç yüz mikdârı neccâr ve içinde hâzır köprüleri varımış. Ve İrşova'dan bir mikdâr aşâğâ köprü binâ eylemek murâd idermiş. Bu cümleyi^{373c} inâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendilerimizin³⁷⁴ hâkipâyalarına ifâde eylesiz. Ve ne yüzden fermân-ı şerîfleri sâdir olur ise bu kûllarına bildirirsiniz.³⁷⁵ Mektûb tahrîr olduğu sâ^catde Erdel içerusünden havâdis kâğıtlarıyla âdemlerimiz gelüb ol kâğıdlarda yazdıkları budur ki İtâlyada vâki^c ateş-i cenk begâyet iştigâl³⁷⁶ üzeredir.³⁷⁷ Bu takdîrce Nemçelünün tebs olundu³⁷⁸ deyü şâyi^ca kıldıkları sahtedir ve hîledir.

³⁶³ R₂,R₃, R₄, H 5 Receb

³⁶⁴ R₂,R₃, H - te'hîre,R₄ -

³⁶⁵ R₂, R₃,R₄, H -

³⁶⁶ R₄ -

³⁶⁷ R₄ -olunmazdı.

³⁶⁸ H -olunan

³⁶⁹ R₃,R₄ -Tuna'dır

³⁷⁰ R₂,R₃, R₄, H - bize

³⁷¹ H -olunmadıkça

³⁷² R₂, R₄, H Velakin

³⁷³ H -cümle

³⁷⁴ R₄ -efendilerimizden

³⁷⁵ R₂,R₃, R₄, H - bildiresiz.

³⁷⁶ S, R₂, R₃,iR₄,H-işt^câldedir.

³⁷⁷ S,R₂, R₃,R₄, H -

³⁷⁸ R₃,R₄ -oldu

Moskov³⁷⁹ memleketlerinde dahî °azîm fitneye mübâşeret olunmuş. Velakin Moskov³⁸⁰ Çârı tîzce haber âlub ûlûlarından nicesin kâtl ile tebs eylemişlerdir. İngiltere kralının ve Niderlanda cenerâllerinin İtâlya’da vâkî° nâire-i kıtâlin def° ve ref°ine kemâl mertebe cidd ve sa°y eylediklerin tahrîr iderler.

Niş muhâfızı °Ali Pâşâ hazretlerinden gelen mektûb ve kâ’ime sûretidir.

Devletlü °inâyetlü merhametlü °âtıfetlü veliyyü’n-ni°am efendim sultânım hazretleri sağ olsun. °Arz-ı hâl (27-a)°abd-i kadîmleri budur ki Hakkı Sübhânehu ve Te°âlâ vücûd-ı mes°ûdların hatâlardan hıfz idüp sâye-i merhametlerin üzerimizden dûr eylemeye. Âmin.Devletlü °inâyetlü merhametlü veliyyü’n-ni°am efendim sultânım hazretleri bundan akdem hâkipây-ı °alilerine irsâl olunan °arz-ı hâllerimizde Belgrâd tarafına câsûs gönderildiği i°lâm olunmuşdu. Hâlâ gurre-i Recebü’l-ferdde gelüb ve bundan evvel Âlâca hîzâsı³⁸¹ kurâsından bir kesr-i³⁸² küffâr tarafından alınub bu esnâda ıtlâk olunduğu yevm-i mezbûrda gelmekle ikisinin dahî hülâsa-i takrîrleri tahrîr ve tebyiz ve °arz-ı hâlimiz derûnuna vaz° ve irsâl hâkipây-ı devletleri kılınmışdır. Ma°lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü³⁸³ merhametlü efendim sultânım hazretlerininidir. Bende °Alî muhâfız-ı Niş

Müşârü’n-ileyh³⁸⁴ (hazretlerinden gelen kâ’ime³⁸⁵ sûretidir.^{386,387})

Bundan akdem Belgrâd tarafına irsâl ve °avdet iden câsûsun hülâsa-i takrîri³⁸⁸ Niş’den Pojorofça’ya varub Pojorofça’dan Vidin’e varınca olan eski yolun tathîri için cerâhorlar ta°yîn olunmuş. ândan Belgrâd’a °azîmet idüp esnâ-i tarîkde Semendire ve³⁸⁹ Hisârcık’da ancak muhâfazacı °asker olub ziyâde yok. Belgrâd’a vardıkda mesfûr varmazdan mukaddem Belgrâd’a bir mikdâr °asker ile bir cenerâl gelmiş ve °askerden³⁹⁰ bir mikdârı Belgrâd yakasında ve bir mikdârı (27-b) çadırlar

³⁷⁹ H -Mâskov

³⁸⁰ H -Mâskov

³⁸¹ S, R₂,R₃,R₄,H-Hisâr kazâsı

³⁸² R₄-kenz

³⁸³ R₂,R₃, R₄,H °inâyetlü

³⁸⁴ R₂,R₃, R₄, H -ileyhden gelen kâ’imedir.

³⁸⁵ S -kâ’imedir

³⁸⁶ S -

³⁸⁷ R₂,R₃,R₄, H -

³⁸⁸ R₂, R₃,R₄, H -takrîridir.

³⁸⁹ R₃,R₄ -

³⁹⁰ R₃,R₄ -°askerin

ile Zemîn³⁹¹ yâkasında olub³⁹² sene-i sâbıkda tâbur-ı menhûsu muhît olan handakı tevsîc ve ta^cmîk ittirmiş. Ve Belgrâd'da olan âşinalarıyla söyleşüb hareket-i küffârdan haber sorduğunda her birinin cevâbı altmış bin ^casker idüb³⁹³ Bosna üzerine ta^cyîn itmişler gideceklerdir. Şimdiye değin³⁹⁴ çokdan giderdik. Ancak gideceğimiz yollarda ot yoktur. Ânın için bu ânâ değin eğlendik ve Kofanda olan ^caskeri Pançova altına gidüb ânda olan ^casker karşı yakâdan Muhâdiyeden Vidine gideceklerdir deyü beynlerinde söylenür. Ve vâfir tob seffineleriyle İrşovaya irsâl itmişlerdir. Ve bir kebîr kâlyon Semendire yanında rast gelüb âşağa gider kande gideceğin haber almış.³⁹⁵ Ve Belgrâddan seffineler ile Kobluç kal^casına zahîre nakl idüb ve boşâdup tekrâr Belgrâda gitmişlerdir. Ve Morova nehrinin Tuna'ya döküldüğü yerden yedek çekilecek kadar iki taraftan derûnunda olan hass³⁹⁶ ve haşâkı vasî^c olan yerlerin seffine geçmek için köprüye gelince tathîr ittirirler. Alaca Hisâr kazâsından bundan akdem bir kenz alunub şimdi geldikde takrîri Belgrâd'dan Garagofça'ya yollar tathîri için cerâhorlar ihrâc ve üzerlerine mübâşir ta^cyîn olunub bu yolu niçün tathîr ederler³⁹⁷ deyü su'âl itdim. Belgrâd'dan bir cenerâl ile ^casker (28-a) gelecektir. Ve ândan sonra dahî Garâgofça'ya gelecektir deyü cevâb itmişler. Lakin mesfûr Kenz kangı birisi³⁹⁸ olduğun sù'al itmemiş bilmez.³⁹⁹

Murahhas efendilerden gelen mektûbun sûretidir.⁴⁰⁰

Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü mekremetlü sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîf-i merambahşâlarına nihâyet tevâzu^c ve tekrîm ile cebîn-i rıkiyyet vaz^c olunub lâzime-i zimmetimiz olan du^câ-i hayrları edâsı siyâkında ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınur ki benim ^cinâyetlü mekremetlü sultânım hazretleri Nemçe ve Venedîk murahhasları gelüb me'mûr olduğumuz mükâleme husûsuna mübâşeret olunmak için mutavassıt ilçiler yediyle ruhsatnâmelerimiz birbirimize ibrâz ve ıra'et⁴⁰¹ olunmak lâzım geldikde Nemçenin ruhsatnâmesi Çâsârın hatt-ı

³⁹¹ R₃, R₄ -Zemûn

³⁹² R₂, R₃, R₄, H ve

³⁹³ H -ayırub

³⁹⁴ R₄ -dek

³⁹⁵ R₄, H -alamamış

³⁹⁶ S -, R₂, R₄ -âğâç, H -âğâç ve hâr

³⁹⁷ R₃, R₄ -ider

³⁹⁸ R₄, H -prens

³⁹⁹ S, R₂, R₃, R₄, HFî 4 Receb sene 1130

⁴⁰⁰ S, R₂, R₄ Fî 15 Cemaziye'l-âhire sene 1130

⁴⁰¹ S -iradet

destiyle⁴⁰² mu^canven olub bizim ruhsatnâmemiz hatt-ı hümâyûn şevketmâkrûn ile mu^canven olmayub Venedüklü için dahî ruhsatnâmemiz olmamağla Nemçe murahhasları mu^cârazaya tasaddi idüb musâlaha emrî pâdişahların iznî ve ma^crifetlerini müş^cir hatt-ı hümâyûna muhtâcdır. Ve de^cb-i kadîm dahî böyledir.⁴⁰³ Bu sizin ruhsatnâme deyü ibrâz eylediğiniz tâmm değil nâkısdır. Makbûl ve mu^cteber tutulmaz. Husûsen mukaddemâ bâş vekîlden gönderilen mektûbda Venedüklü dahî sulhe idhâl olunmalıdır. Mâdâmki **(28-b)** Venedüklü idhâl olunmaya⁴⁰⁴ Nemçelü ile musâlaha söyleşilmeye deyü sarâhaten yazılmış iken ne ^cacîbki Venedüklü için yedinizde (?) ruhsatnâmeniz olmaya. Mukaddemen nehr-i Prut kenârında Moskov⁴⁰⁵ ile vâkı^{c406} olan⁴⁰⁷ musâlahanızda⁴⁰⁸ izn-i padişâhî olmayub mücerred vezîr-i a^czâm Muhammed Pâşâ sulh itmekle sonra pâdişâhınız niçün benden izn ve ma^crifetsiz sulh olundu deyü ^cOsman Kethüdâ ile Mektûbî ^cÖmer Efendi'yi katl eylemedi mi? El-hâletu hazihi vakt nâziktir. Zîrâ Zemîn⁴⁰⁹ yakâsında ve Tameşvâr tarafında birer mikdâr ^caskerimiz hazırır. Bâş vekîlimiz dahî on beş güne değîn gelmek üzeredir.⁴¹⁰ Bu hayırlı işün niçün evvelden tedârîki görülmeyüb te'hîre⁴¹¹ sebeb oldunuz deyü bu misüllü niçe ilzâm güne sizler îrâd idüb hâsılı bizim ruhsatnâmemiz gibi sizin dahî hatt-ı hümâyûn⁴¹² olmadıkça ve kezalik Venedüklü için dahî sizlere müstakil ruhsatnâme gelmedikçe bir-vechile sizinle mükâleme ve musâlahaya mübâşeret olunmak mümkün değıldür deyü şâfi ve kat^ci cevâb virmeleriyle bu maslahat-ı hayr-ı ihtitâm⁴¹³ ta^ctîl ve ibdâl olunmamak için bi'z-zurûre yiğirmi güne değîn murâd olunduğı üzere vekâletnâmeler getürmeğ⁴¹⁴ zâmin ve müte^cahhid olmuşuzdur. ^cİyâzen bi'llahi Te^câlâ eğer bu minvâl üzere⁴¹⁵ vekaletnâme⁴¹⁶ gelmez ise me'mûlümüz olan umûr-ı musâlaha mu^cattal ve cenk ve cidâle mübeddel olacağı emr-i mukarrerdir. Husûs-ı merkûm taraf-ı ^câlîlerine i^clâm **(29-a)** ve yedimizde

⁴⁰² H -dest-i hattıyla

⁴⁰³ R₃ -,R₄ -böyle

⁴⁰⁴ S,R₂, R₃,R₄, H -olunmadıkça

⁴⁰⁵ H -Mâskov

⁴⁰⁶ R₃,R₄ -

⁴⁰⁷ R₃,R₄ -

⁴⁰⁸ R₃,R₄ -

⁴⁰⁹ R₂,R₃,R₄, H - Zemûn

⁴¹⁰ R₄ Ve

⁴¹¹ S, R₂, R₃,R₄, H -tehîrine

⁴¹² R₂,R₃, R₄, H -ile mu^canven

⁴¹³ H -hâtemde

⁴¹⁴ R₂, R₃,R₄ -getürtmeğ^e

⁴¹⁵ H tam ve kâmil

⁴¹⁶ R₃,R₄ -vekâletnâmeler,H -ruhsatnâmeler

olan ruhsatnâme dahî irsâl olunmuş⁴¹⁷ idi.^{418c} İnâyetlü efendimiz hazretlerinin kemâl-i lutf ve kereminden⁴¹⁹ recâ ve niyâz olunur ki bu kûllarını⁴²⁰ tasdik buyurub Nemçeye müte^callik ruhsatnamenin ^cünvânına hatt-ı hümâyûn sa^câdet-mukrûn keşide ve kezalik Venedüklü için dahî hatt-ı hümâyûn ile mu^canven ruhsatnâmeler ısdâr ve hatt-ı hümâyûn⁴²¹ âdet üzere tezhîb ve tezyîn ve birer serâser kîseye vaz^c ve altun kozak konulub ^cala cenâhil-isti^ccâl bir gün mukaddemce taraf-ı bendelerine irsâl ve îsâl buyurulmak üzere kemâl-i keremleri ve himmet-i âsafâneleri derhâst ve niyâz olunur. Ve bundan mâ^cadâ mâ^ciyyetimize me'mûr olub tercümânlık hizmetini⁴²² dahî görmeye fermân buyurulan Eflâk voyvodası kûllarının meclîs-i mükâlemeye duhûlüne Nemçe murahhasları râzı olmayub didiler ki çünkü murahhas değildir. Meclis-i mükâlemede murahhaslar gibi oturmak olmaz. Ancak ayak üzere durub tercümânlık ider ise mani^c değildir. Amma oturmağa ruhsat yokdur deyü rızâ virmediler. Mutavassıt ilçiler dahî nakl iderler ki mukaddemâ Karloyçâda olan musâlahada Çâsârın bir mu^ctemedi Nemçe murahhaslarının mâ^ciyyetlerinde ve mu^câvenetlerinde bulunmağa me'mûr olmuşken meclis-i mükâlemeye duhûlü câ'iz görülmeyüb men^c olunmuş. Bu takdîrce ayak üzere durub **(29-b)** tercümânlık eylediği halde iki tuğ ile mansıb sâhibi olmağa kendüye bu mu^câmele horlûk ve hakâret sûretinde görünüb münâsib olmamağa kendüsü gitmeyüb irâde-i kelâm ve elsine-i nasârâyı tekellüme kadîr⁴²³ bir kâtibi olmağa ânı götürüb tercümânlık hizmetimizde istihdâm eylemeğe karar virilmüşdür. Kendüsü Lâtîn ve Talyân lisânlarını tamamca bilmemekle evvelden dahî mesfûr kâtibini bilece⁴²⁴ götürmek tahmîn olunurdu. Bu sûretde yalnız kâtibi tercümânlık hizmetimizde olub kendisi gitmek⁴²⁵ üzeredir. Ve Nemçeli için gönderilen ruhsatnâmemizde iktizâ iden mahalde Nemçe Çâsârı deyü yazılmağa İngiliz ilçisi du^câcıları kadîmden Româ imparâtoru yazılagelmiştir deyü hatt-ı hümâyûn ile mu^canven gelecek ruhsatnâmemizde Çâsâr lafzî yerine Româ imparâtoru yazılmasını Nemçe murahhaslarının talebiyle sevk ve tergîb eder. Ve ândan gayrı cevâb ider ki selefimiz olan İngiliz ilçisi du^câcılarına kürk ve harçlık virilüb ancak itmâm-ı hizmet müyesser olmayub fimâ-ba^cd mutavassıt hidmeti bana

⁴¹⁷ R₂, R₃, R₄ -olunmuşdur.

⁴¹⁸ R₂, R₃, R₄ -

⁴¹⁹ R₂, R₃, R₄ -keremlerinden

⁴²⁰ R₂, H ^cahd ve, R₃, R₄ -kûlların ^cahd ve

⁴²¹ H -hümâyûnu

⁴²² R₄ -hidmeti

⁴²³ H ve mu^ctemed

⁴²⁴ R₂, R₃, R₄ -bilecek, H -böylece

⁴²⁵ R₄, H -gitmemek

tefvîz olunmağla  atiyye-i p di  h den ben dah  k rk ve harçlık ile beyne'l-ems l ve'l-akr n mesr r ve ser fir z buyurulmak me'm l⁴²⁶ ider m deyü lis na get rmekle h kip y-ı veliyyü'n-ni amiye i l m olundu. B k  emr ve ferm n⁴²⁷. Bende Muhammed bende  br him

(30-a) D b ce

Tahr r-i mekt bdan sonra Nemçe murahhaslarına virilen ruhsatn menin s reti gelüb Efl k voyvodası k llarına tercüme ittirilmekle manz r-ı üçlüleri buyurulmak içun taraf-ı   l lerine irs l olunmuşdur. F m -ba d dah  muma-ileyh k llarını⁴²⁸ esn -ı m k leme ve mus lahada iktiz  iden mev dd k ğitlerini ve temessuk tı ves 'irlerini tercüme ve tatb k ve bu misillü işlerde bulunurlar.

Nemçe   s rı tarafından kendi⁴²⁹ murahhaslarına virilen ruhsatn menin tercümesidir

Biz Karlos lütf-ı hakkıyla Rom  İmpar toru d 'im  muzaffer ve⁴³⁰ Nemçe ve  sp nya ve Hindistan ve Macar ve  eh ve Volma ya⁴³¹ ve Hırvat ve Iskl vine ve Yeni⁴³² Sicile⁴³³ memleketlerinin kralı ve Asturya ar id ması ve Burgondiye ve Bar y nciye ve Mil no ve  st miye ve Karintya ve Karinolisa⁴³⁴ ve Limp rga ve Lokan Burgonya ve Virtizkiye diy rlarının dükası ve Bokarike ve   g ke Sizye ve  evbe devlet-i Rom nın m rhiyosu ve Burgonya ve Moravya ve iki Vosaciye margirofu ve  a pu  ve Flendire ve Tirol ve Goriçye ve Fer mis ve Kob rik kontesi k ffe-i en ma haber ve i l m ideriz ki gerek bizimle ve gerek bizim müttefiklerimiz ile ve  azametl  ve kudretlü  l-i  Osman p di  h  ve R m ili ve Anadolu  ehin  h  Ahmed H n hazretlerinin m beyinde iki seneden ber  vuku  bulan (30-b) işbu cenk ve cid l Sırf memleketinde Pojorof  n m mahalde tarafeynin hüsn-i rızasıyla ihtiy r ve ta y n olunan mevz -ı m k lemede lütf-ı hak ile  ankar b m rtefi  ve m ndefi  ve yine iki devlet beyninde hak kat ve sadakat üzere tecd d-i sulh ve sal h ma'm l m z olmağla istihk m ve istikr r-ı mus laha ve mev di a ve tez y d-i i tik d ve i tim d

⁴²⁶ R₃ -me'm r

⁴²⁷ S, R₂,R₃, H devletlü sult nım hazretlerindedir.

⁴²⁸ R₂, R₄ -k lları

⁴²⁹ R₃,R₄ -

⁴³⁰ H -

⁴³¹ R₃,R₄,H-Dalmaçya

⁴³² R₃,R₄, H -iki

⁴³³ R₃ -Sicilya

⁴³⁴ H -Kartiyoliya

içün berren ve bahren berây-ı menâfi^c-i re^câyay-ı tarafeyn ba^czı ma^ckûl şürûd ve kuyût üzerine ^cakd ve karardâde olunmuş husûs ve ahvâl ticâretten anseb ve ahsen nesne olmak⁴³⁵ emr-i mukarrerdir deyü⁴³⁶ husûsun sebebinden dahî dostluğu âsân veçhile ihtilâl virir. Cemî^c-i müşkülât ve husûmât men^c ve def^c olunur. Binâ'en-aleyh ^cazametlü ve kudretlü Âl-i ^cOsman pâdişâhı hazretlerinin temşîyyet-i menâfi^c-i re^câyây-ı tarafeynin ve tezâyüd-i i^ctikâd ve vedâdları husûsunda bizim ile ma^cân dahî murâd ve rızâları olunacağında⁴³⁷ asla iştibâhımız kalmamağla bu sebepten bu husûs için bizim mu^ctemedi'n-^caleyh meveddetlü ^cizzetlü müsteşâr ve mahrem-i esrârımız olan Françeskos de Filîşmân kemâl-i vukûf ve istikâmetine külli i^ctikâdımız olduğu ecilden taraf-ı bâhirü'ş-şerefimizden ruhsat-ı kâmile birle vekîlimiz nasb ve ta^cyîn kılınmıştır. Ancak şimdiki hîn-i mükâlemeyi⁴³⁸ musâlahada bu makûle ale'l-inkırâz re^câyâyâ⁴³⁹ müte^callik mesâlih-i devletin umûru ile karışdırılmaya deyü⁴⁴⁰ **(31-a)** vekîl-i mesfûrumuz taraf-ı Devlet-i ^cOsmaniyye'den bu husûs için ruhsat-ı kâmile ile me'zûn ve ta^cyîn olunan mübâşir ile bir ân mukaddem bir yere gelüb gerek mevadd-ı ticâret ve gerek gemiler⁴⁴¹ ile⁴⁴² bilâ-mani^c varub gelmeleri husûsuçün⁴⁴³ mükâleme ve ^cakd ve te'kîd eyleye. Ve her ne müşârü'n-ileyh vekîlimiz bu husûsda istihsân ve istisvâb ve ^cakd ve te'kîd ider ise taraf-ı mülûkânemizden dahî makbûl ve mu^cteber tutulacağı muhakkak ve mukarrerdir. Bu ecilden(?) teşyîd ve te'kîd-i hâl için işbu ruhsatnâme-i kâmilemiz kendi imzamız⁴⁴⁴ ile⁴⁴⁵ mumza ve kendi imparâtorluğumuzun mührü ile memhûr kılınmıştır. Beç şehrinde mâh-ı Mayısın⁴⁴⁶ yedisinde ve bin yedi yüz on sekiz senesinde tahrîr olunmuştur. Ve⁴⁴⁷ bâş vekîl hatt-ı⁴⁴⁸ Karlos.

⁴³⁵ H -olmamak

⁴³⁶ R₂, R₄ -bu,H -

⁴³⁷ R₄ -olacağında

⁴³⁸ H -mükâleme-i

⁴³⁹ R₂,R₃,R₄, H -re^câyâlara

⁴⁴⁰ H bu

⁴⁴¹ R₂, R₃,R₄, H -gemilerin

⁴⁴² R₄, H -

⁴⁴³ R₂, R₃,R₄,H-husûsların

⁴⁴⁴ R₄ -imzamızla

⁴⁴⁵ R₄ -

⁴⁴⁶ R₃ -Nisânlık

⁴⁴⁷ R₃,R₄, H -

⁴⁴⁸ H şerîf

Niş muhâfızı Mustafa Pâşadan gelen kâ'ime dir. 11 Cemâziye'l-ahîr sene 1130

Devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hazret-i Bârî-i Te'âlâ 'azze şânehu vücûd-ı şerîflerin hatâlarından hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Bâş vekîle gönderilen Nişli Muhammed Âğâ kûlları ile bu 'abd-i kadîmlerine irsâl buyurulan mektûb emr-i üslûb ve müşârü'n-ileyhe olan mektûb-ı 'âlîleri sûreti vârid olub emr ve fermânları ma'ûlüm-ı bendeleri olmuştur. Bâş vekîle mektûb-ı devletmashûbları irsâlinde isâbet ve 'ayn-ı kerâmet buyurulmuş. Bu bendeleri Devlet-i 'Âliyye murahhaslarına Muhammed Âğâ kûllarıyla bir kâ'ime gönderüb (31-b) manzûr-ı devletleri buyurulmak için sûreti ma'ûrûz-ı hâk-ı 'izzetleri kılınmıştır. Hakkı sübhânehu ve Te'âlâ hazretleridevletlü 'inâyetlü efendimi dîn ve devlet hizmetinde dâ'im eyleyüb himmet-i celîle-i veliyyü'n-ni'amileri ile bu maslahat-ı hayr-ı encâm karîben hüsn-i hitâm bulmak mukadder eylemiş ola. Âmin. İnşâ'ül-mevla fimâ ba'd hâkipây-i devletlerine i'âmî muktezi olan ahvâl peyderpey i'âm olunacağı ma'ûlüm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân sultânım hazretlerindir.

Nemçe⁴⁴⁹ bâş vekîline kâğıdlar ile giden Nişli Muhammed Âğâ kûllarının takrîridir.⁴⁵⁰ 21 Receb sene 130

Mâh-ı cumade'l-ahirenin on ikinci Pençşenbe günü Edirne'den hareket idüb dört günde Niş dâhil ve ândan dahî dört günde Pojorofça nâm mahalle vâsıl oldum. Kavagollar⁴⁵¹ murahhas olan ilçilere vardığımı haber virdüklerinde bâş tercümân ile birkaç kapûdân gelüb da'vet eylediler. Ve beni bâş murahhasları olan cenerâl Virmûn yanına götürdüler. Varub 'inâyetlü devletlü efendimizden bâş vekîle mektûb olduğun haber virdiğümde hâlâ bâş vekîl Beç'dedir. Şimdi sen Belgrâd'a varmak lâzım geldikde bâş vekîlimiz Belgrâda gelinceye dek ânda te'hîr idüb gözcüsü şeklinde olmalusuz. Bunda tevakkûf ile bâş vekîl Belgrâd⁴⁵² gelüb dâhil olduğu gibi seni bundan irsâl iderüz deyü cevâb virmeleriyle⁴⁵³ bu söz üzerine yiğirmi dokuz gün ânda tevakkûf eyledim. Otuzuncu günü (32-a) bâş vekîllerinin Belgrâd'a dâhil olduğun haber virdüler. Ve beni irtesi gün yanına âdemler koşub gönderdiler. Belgrâd kurbunda Viraçâr ovasına vardığımda vâfir âdem ile istikbâl ittirüb ta'zîm

⁴⁴⁹ R₂, R₃, R₄, H -Nemçenin

⁴⁵⁰ H Fî

⁴⁵¹ S, R₂, R₃, R₄, H -karâveller

⁴⁵² S, R₂, R₃, R₄, -H Belgrâd'a

⁴⁵³ R₃, R₄ -virdiler

iderek Belgrâd'ın vâroşunda konak virdikleri mahalle vardım. Dera^ckab sır kâtibleri olan gelüb beni aldı. Ve bâş vekîle götürdü. Varub ^cinâyetlü efendimiz hazretlerinin mektûb-ı şerîflerin verdim. Alub bir yüksek mahalle vaz^c eyledi. Ve kendiden istizân idüb izn virdiğünde mukaddeman yazdığımız minvâl üzere sulh-ı ^cala-hâlihi idi. Şimdi sizin murahasalarınız mekaddeman tahrîr olunduğunun mugâyiri ba^czı mahalleri⁴⁵⁴ istiyor⁴⁵⁵. Bu yine sizin tenbîhinize⁴⁵⁶ muhtâcdır. Bizim ilçî efendiler selâm idüb bu vech üzere ifâde eylemeği emânet eylediler didikde⁴⁵⁷ biz ânı mukaddem yazdık. Lakin yedi ay geçdi. Şimdi ^caskerimiz hâzır ve âmâdedir.⁴⁵⁸ İnşâe Allahü Te^câlâ elimizden geldiği kadar bu işin vücûd bulmasını sa^cy ideriz dedi. Ve irtesi günü⁴⁵⁹ bir dahî da^cvet idüb kâğıdını teslîm eyledi. Ve mâh-ı Receb-i Şerîfin⁴⁶⁰ üçüncü günü Belgrâd'dan ^cavdet eyledim. Ve ben Belgrâd'da iken Nemçenin ber-vechi tahmîn yiğirmi bin mikdârı ^casker ile tâbûrunu Zemîn⁴⁶¹ bayırında görüb ve dürbîn ile müşâhede eyledim. Ve dokuz aded kâlyonu Belgrâd kurbunda nehr-i Sâva üzerinde (32-b) idi. Ve iki kâlyonu dahî İrşova boğazında idi. Ve İrşova kal^casını hedm eylemiş ve karşusunda olan Tekye adasını dâ'iren-mâdâr kârgîr olmak üzere bir kal^ca binâ ideyor. Ve Tuna'nın berü yakasında vâkı^c Tekye'de altı bin mikdârı ^caskeri mevcûddur. Ve üzerinde ser-^casker olan Merzîn⁴⁶² nâm cenerâli Belgrâd'da bâş vekîlin yanına gelmiş idi. Gördüm. Ve Semendire'den iki sâ^cat beri Kapolic kurbunda Kovamin⁴⁶³ adasında Tuna üzerinde hâlâ köprüsü yapılmış hâzırdır. Zikr olunan köprünün başlarında bin mikdârı keferi gördüm. Ve Dameşvar⁴⁶⁴ yakasından gelecek ^caskeri ve zahiresi geçmek üzere deyü istimâ^c eyledim. Ve Semendire ve Hisârcık ve sâ'ir ol havâlide⁴⁶⁵ kışlâkda olan yüzellişer ve⁴⁶⁶ ikişer yüz muhâfazacılar hâlâ içlerinde mevcûddur. Ve Prens ^cAleksandira nâm cenerâl Bosna üzerine me'mûr olub hâlâ Üsk'de imiş. Otuz bin mikdârı ^caskeri vardır deyü haber virdiler. Ve Ahrâm'ın üst tarafında Tuna kenârında nân tabhı içün on bin ^caraba

⁴⁵⁴ S -mahaller de

⁴⁵⁵ R₂, R₃, R₄, H -istiyorlar

⁴⁵⁶ S -tenbîhlere

⁴⁵⁷ R₄ -didiğimde

⁴⁵⁸ R₂, R₃, R₄ Ancak

⁴⁵⁹ R₂, R₄, H -gün beni, R₃ beni

⁴⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H on

⁴⁶¹ R₃, R₄, H -Zemûn

⁴⁶² R₂, R₃, R₄, H -Merjîn

⁴⁶³ R₄, H -Kodâmin

⁴⁶⁴ R₄, H -Tameşvâr

⁴⁶⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -etrâfda

⁴⁶⁶ R₂, R₃, R₄, H -

mikdârı odun kat^c itdirüb yıgdırmış. Tuna tarafından Vidin üzerine tedâriki ziyâde olduğun fehm eyledim.

Devletlü⁴⁶⁷ veliyyü'n-ni^c am sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan oldur ki **(33-a)** Harmanlı nâm menzilden taraf-ı du^câcılarına irsâl buyurulan mektûb-ı şerîfiniz dünkü gün gelüb vâsıl olub cevâbında işârete cesâret olunub arz ve i^clâm olunur ki Devlet-i ^cAliyye'nin murahhasları eğerçi mükâlemeye hâzır idiler ve lakin ^cala-hâlihi esâsına karar virilmedikçe Devlet-i Çâsâriyye⁴⁶⁸ mükâlemeye ruhsat virmez idü deyü⁴⁶⁹ esâsın te'hîri niçe ihtilâfa bâ^cis oldu. Bu dâ^cileri cenâb-ı sa^câdetinize i^ctimâd virebilirim. Der-i Devlet-i ^cAliyye'lerinde mukîm olan İngiltere ilçisinden dahî istimâ^c buyurdıkları üzere ki eğer esâs sulhe birkaç ay bundan akdem karar virilmiş olsa bu cem^ciyette zuhûr iden müşkîlâta giriftâr olmaz idi.⁴⁷⁰ Ve mükerrerem ki bu müşkîlât me'mûl eylediğimden ziyâde vâkı^c olmuştur. Zîrâ Beç'den ayrıldığı gibi işler bir mikdâr tahvîl ve tebdîl oldu. Ve cenâb-ı sa^câdetinize ma^clûmdur ki Venedîk Cumhûru husûsunun mükâlemesiçün ibtidâ ruhsat bulunmadığı birle vakt-i girân-mâyemizden yiğirmi gün kadar eyyâmın zâyî^c olmasına bâ^cis oldu. Ve bu dâ^cileri Devlet-i ^cAliyye'nin murahhaslarına Venedîk husûsuçün fi'l-cümle ruhsat virildiğin zann eylediğim ecilden Nemçe Çâsârının murahhaslarını mükâleme mübâşeretine kâ'il **(33-b)** ittirdüm. Ba^cdehu mükâlemesiçün ruhsat-ı kâmile⁴⁷¹ gelmek ta^cahhüdü ile ve cenâb-ı sa^câdetinize hafî değıldir ki bu ta'hîre bâ^cis selefînidir. Ve mülâhaza-i ^caliyye buyurula ki bu gûne umûr-ı mu^cazzamanın husûlüne vakt-i kalîlenin vüs^cati yoğıken bu dâ^cileri ^cala-hâlihi esâsı ile ki bünyâd-ı musâlahadır. On beş yiğirmi günde bu ^cilleti sıhhate mübeddel olacak sûrete getürdük. Mahzâ ki şevketlü ^cazîmetlü pâdişâh-ı islâm tarafından ruhsat-ı kâmile geldiğinde birkaç eyyâmı dahî tercümesiyle efhâm ve mübâdele ve umûrda vâkı^c olan ihtilâfâtı ittifâka tahvîl ile sarf eyledik. Ve vâkı^c olan müşkûlâtın hallinde ve musâlahaya sûret buldurmakda çekdiğim maşekkâtı ve dökdüğüm derî(?)⁴⁷² murahhas efendilerin taraf-ı sa^câdetinize i^clâm eyledikleri me'mûldür. Hatta bu sebepten

⁴⁶⁷ S, R₂, R₃, R₄, H ^cinâyetlü

⁴⁶⁸ R₂, R₃, R₄, H bir veçhile

⁴⁶⁹ R₂ - bu, R₃, R₄, H -ve bu

⁴⁷⁰ R₃, R₄, H -idik

⁴⁷¹ S, R₂, R₃, R₄, H dahî

⁴⁷² R₃ -rezî, H -teri

mahsûs âdemlerimi menzîl ile Beç'e ve birkaç def'a bâş vekîle irsâl eylemişim. Orada⁴⁷³ vâkı^c olan mevâni^c'in külliyyet ile def^c ve ref^ci ve bu hayırlu maslahatın hüsni^e⁴⁷⁴ Devlet-i ^cAliyyeye lâıyık ve sezâvar olduğu üzere netıce virmek için krâlıma⁴⁷⁵ i^ctimâd ve i^ctibâr üzere var kuvvetimi sarf eyledim. Ve ne mertebeye takaddüm ve mevaddây(ı)⁴⁷⁶ temyîz eylediğimizi bilâ-rayb murahhas efendiler taraf-ı sa^câdetinize i^clâm iderler. Hatta beyâna muhtâc bir asıl madde kalmamışdır. Fakat bîtemel ba^czı teklifler ki **(34-a)** ânlardan⁴⁷⁷ vazgeçmeleri me'mûldür.⁴⁷⁸ Ve bu teklîflerin Beç'den ve bâş vekîlden ik üç güne değin cevâbı gelür intizârındayım. Ve geldiği birle bilâ-hayr⁴⁷⁹ taraf-ı sa^câdetinize i^clâm olunur.⁴⁸⁰ Hakkı sübhânehu ve Te^câlâ Hazretleri her müşkülümüz⁴⁸¹ âsân eyleye. Tâ ki biz dahî bu mükâlemeye hüsni^e faysal vireyoz. Ve dökülecek kanların def^cine ve bu iki devletin ve ^câmme-i ^cibâdullahın râhat ve emniyetine istihkâm vireyoz. Ve Venedik Cumhûru'nun matlûbları dahî eshel olub bir sûret-i hakka ifrâğ olunur. Ve vâkı^c olan tekâlif-i ^cazîme cenâb-ı sa^câdetinize garîb görülmeye. Zîrâ mülûk-ı nasârî beyninde bu makûle teklîfler ibtidâlarında mu^ctâd olub ba^cdehu teshiline sûret-i haseneler bulunub ahsen vech üzere karar virilegelmişdir. Ve taraf-ı sa^câdetinize i^clâma cesâret olunan biri⁴⁸² dahî budur ki otuz kırk günden berü⁴⁸³ Nemçe ^caskeri hâzır ve müheyyâ ve hareket kasdında iken musâlahaya olan meyil ve rağbet mekslerine bâ^cis oldu. Ve on beş günden berü cümlesi bâş vekîl ile ma^can hudût havâlisinde mükemmel ve mecûtlardır. Velakin henüz bir tarafa hareket itmemişlerdir. Ve böyle ^cabes durduklarında⁴⁸⁴ ne mertebe zararları olduğu tefekkür buyurula.⁴⁸⁵ Ancak mesfûrların bu hâl üzere meks ve te'hîrleri iktisâb-ı evkâtımıza sebep olub mahzûz olduk. Ve Nemçe Çâsârının ahsen vech üzere hareketine delîldir. **(34-b)** Hemân tevfi^cik-i hüdâ refîk ola.⁴⁸⁶ Bu dâ^cileri dahî ^cankarîb bu emr-i azîmin hayr ile zaman-ı

⁴⁷³ R₂, H - O arada

⁴⁷⁴ H ve

⁴⁷⁵ H olan

⁴⁷⁶ R₂, R₃, R₄, H -mevâddı

⁴⁷⁷ S, R₂, R₃, R₄, H dahî

⁴⁷⁸ R₃, R₄, H -me'mûlümüzdür.

⁴⁷⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -te'hîr

⁴⁸⁰ H Hemân

⁴⁸¹ H -müşkülümüzü

⁴⁸² R₂, R₃, R₄, H -bir

⁴⁸³ H cümle

⁴⁸⁴ R₃ -duraklarında

⁴⁸⁵ H buyurular.

⁴⁸⁶ S, R₂, R₃, R₄, H ki

sa^câdetinizde⁴⁸⁷ netice⁴⁸⁸ bulması ihbârı ile iftihâr ve mübâhât eyleyem. Ve Devlet-i ^cAliyye'nin murahhasları encâm-ı musâlahaya sebep olub Devlet-i ^cAliyye'ye hayurlu ve nâfi^c olandan mâ^cadâya rızâ ve cevâz virmediklerinde i^ctimâd-ı küllî buyurula. Bâkî devlet-i dâ^cim bâd⁴⁸⁹ sene⁴⁹⁰ 1130.⁴⁹¹ Mâh-ı Haziranın dokuzuncu günü⁴⁹² mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.

Niş muhâfızı vezîr-i mükerrer elhâc Mustafa Pâşâ⁴⁹³ tarafından⁴⁹⁴ Nişli Muhammed Âğâ ile Devlet-i ^cAliyye murahhaslarına irsâl olunan kâ'imedir.⁴⁹⁵

Muhlisâne inhâ olunur ki bundan akdem irsâl olunan mektûb-ı sa^câdet mashûbları vârid olub mefhûmu⁴⁹⁶ ma^clûm-ı muhlisi olmuşdur. Hak Te^câlâ hazretleri mu^cammer eyleye. İnşâe Allahü Te^câlâ cenâb-ı sa^câdetlerinin bu husûs-ı hayr-ı nusûsun Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvende nâfi^c olacak veçhile bir gün mukaddemce karîn-i hüsn-i hitâm bulmasına ihtimâm edeceğimiz bî-iştibâhdır. Ve sizin gibi iki ^cazîzü'l-vücûdun bulunduğu işde ânların⁴⁹⁷ re'yî munzam olmak iktizâ itmediği zâhirdir. Mahlasları bu işe âşîna bulunmadığımızdan⁴⁹⁸ iktizâ idüb taraf-ı şerîflerinden⁴⁹⁹ isti^clâm buyuruldukça tezkîr ideceğimiz ba^czı sınır ve hudûd ahvâlîdir. Devlet-i ^cAliyye fermânıyla murahhas olduğumuz iş re'y-i isâbet karîn ve fikr-i dûrbinlerine menûtdur. Hakkı sübhânehu⁵⁰⁰(35-a)ve⁵⁰¹ Te^câlâ hazretleri muvaffak eyleye. İbtidâ mukâtebede bâş vekîlin tarafımıza gelen mektûbu tercümesinin sûreti bu def^ca taraf-ı şerîflerine irsâl olunmuşdur. Aslı dahî der-i devletmedârdan gelür ise İnşâe Allahü Te^câlâ gönderilir. Muhlisleri⁵⁰² ibtidâ gördüğü asıl tercüme⁵⁰³ ve⁵⁰⁴ tahrîriniz üzere sözü var idi. Bunda yokdur. Latince olan ^caynı

⁴⁸⁷ H -sa^câdetinize

⁴⁸⁸ H -intâc

⁴⁸⁹ R₂ 5 Muharrem,R₃, R₄ 25 Receb

⁴⁹⁰ H -

⁴⁹¹ H -

⁴⁹² H -gününde

⁴⁹³ S,R₂, R₃, R₄, H hazretleri

⁴⁹⁴ S,R₂, R₃,R₄, H -taraflarından

⁴⁹⁵ H -25 Sene 1130

⁴⁹⁶ R₂,R₃,R₄ - mefhûm ve

⁴⁹⁷ R₂, R₃,R₄,H-âherin

⁴⁹⁸ R₄ -bulduğumuzdan

⁴⁹⁹ S mektûbun bundan sonrası eksiktir.

⁵⁰⁰ H -

⁵⁰¹ H -

⁵⁰² R₂,R₃,R₄,H-muhlisiniz

⁵⁰³ R₂,R₃,R₄, H - tercümede

⁵⁰⁴ R₂, R₃,R₄,H-

mektûb⁵⁰⁵ gelir ise sıhhati ma^clûm olur. Elkelâm be-cerri'l-^ckelâm mazmûnu üzere be-hasebi'l münâsebe mükâleme mukâtebemize uğrayub ve muktezây-ı vakt ve hâle göre îrâdı münâsib görölüb me'mûriyyetinize muhâlif bulunmadığı hâlde yine fâ'ideden dahî⁵⁰⁶ hâlî değildir. Mektûbumuzu ânlar⁵⁰⁷ îrâd iderler ise ol vakitte mâbeyninizde söylenen sözde kendüleri hilâfa nisbet olunmayacak vechile üslûb-ı hakîm üzere kendülerden mektûbumuzun ^caynı taleb olunmak ve görölmek münâsib ise siz â^clemsiz. Ruhsatnâmenin üçüncü mâddesi vech-i evvelinde Böğürdelen'e çıkacak yoldan kat^c-ı hudûd olunmak üzere söyleşilmek yazmış⁵⁰⁸. Kangı yoldur ve nereden çıkacak tavzîh olunmayub mübhem olmağla zihn-i müşkâfları ol mübheme ne şekil varmışdır. İ^clâm buyurmaları mercûdur. Dördüncü maddesinin ibtidâ olunan mukâtebemizde muvâfakatı var. Ancak bizim mektûbumuzda Dirin Sûyu (35-b)ve Sava nehrine varınca Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak üzere yazılan Bosna hudûdu zikr olunmamış. Görelim ibtidâ mükâlemeleriniz ne şekil zuhûr ider. Ve⁵⁰⁹ dahî hâtır-ı sa^câdetde osun. Altıncı maddede vech-i evvele göre nehr-i Tuna'nın kârşu Eflâk yakâsında Yeni Palanka hudûduna varınca iddi^câ ve hudûd olmak mümkün olur ise pek güzel olur. Ol takdîrce Muhâdiye Boğazı ve İrşova dahî Devlet-i ^cAliyye tarafında kalur. Ancak öte tarafda ısrâr görünüb⁵¹⁰ vech-i âheri mümkün olmadığı halde tadrîcle aşağı indirün.⁵¹¹ Hudûd olsun deyü yazılan mahall Tuna'nın kilidi olub hudûd olmak ve Nemçe yedinde kalmakda çok mahzûru⁵¹² vardır. Ve sonra çok zahmeti çekülür. Eğer Devlet-i ^cAliyye'ye nâfi^c olacak vech-i âher ile olmadığı halde Tameşvar toprağıyla Eflâk hudûdunun buluşduğı dere mahall-i mezbûrdan çok yukarıdandır. Karadır. İktizâ iden hudûdun su içinde zikr olunması bir vechile münâsib görünmez.⁵¹³ Şimdilik bu üç maddede tezkîr iktizâ iden bunlardır. Devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinden mektûb ile bâş vekîle gönderilen Muhammed Âğâyı eğlendirmeyüb bir sa^cât mukaddemce menzil ile bâş vekîl tarafına irsâl ittirmeğe himmet-i ^caliyyeleri mercûdur.⁵¹⁴

⁵⁰⁵ H -mektûbu

⁵⁰⁶ R₄, H -

⁵⁰⁷ R₃ -ânlara

⁵⁰⁸ R₂, R₄, H -yazılmış, R₃ -yazılmışdır.

⁵⁰⁹ R₂, R₃, R₄, H -bu

⁵¹⁰ R₂, R₃, R₄ -görünür

⁵¹¹ R₃, R₄, H -inerek

⁵¹² R₃, R₄ -mahzûr

⁵¹³ R₃ -görülmez.

⁵¹⁴ R₃, R₄, H Fî 16 Cemâziye'l-âhir sene 1130

Murahhas İbrâhim Âğa⁵¹⁵ ve Muhammed Efendi'ye yazılan mektûbdur.⁵¹⁶

Benim izzetmendim efendiler hazerâtı ruhsatnâme-i hümâyûn ile me'mûr olan (36-a) Mustafa Beg bu taraftan gideli hayli zamân oldu. Tarafınızdan bir türlü haber ve eser zuhûr eylemedi. Me'mûr olduğumuz mükâlemeye⁵¹⁷ şürûc eylemediniz⁵¹⁸ mi ve yedimizde ruhsatnâme vardır deyü gaflet ile Devlet-i ʿAliyye'ye lâıyk olmayan vecihlere ruhsat göstermeyüb mukaddemâ bâş vekîlin mektûblarına göre ʿala-hâlihi maddesine şürûc ya'ni tarafeynin yedlerinde bulunan hâlî üzere kalub hudûd ve sınırlar⁵¹⁹ kat'â tecâvüz olunmamak üzere bedâ'i eyleyesiz. Eğer devlet-i Çâsâriyye murahhasları huşûnet ve ru'ûnet ile hareket ve yedlerinde bulunan mevâzi'âdan hâric mahalleri mübâhese ile takviyete⁵²⁰ dikkat⁵²¹ ve taraf-ı Devlet-i ʿAliyye'yi iğfâl zu'umuyla vakit geçürmek murâd iderler ise bi'ʿavnihi Te'âlâ had' ve⁵²² ihtiyâllerine⁵²³ ferifte olunmayub ta'annüd ve isrârları sebebi ile yine miyânede şevâgil cenk ve cidâl işti'âl ve ʿala vechi'l-makdûr mu'âmele-i mücâhedeye iştiğâl olunmakda dahî tarafımıza güçlük olmayub bu kadar mülâyimet ile Devlet-i Çâsâriyye'nin matlûblarına müsâ'ade gösterildikten sonra teklîfleri gün be gün hadden efzûn olmak iktizâ ider ise gayret-i ilâhiyye zuhûr ideceğinde şek ve şüphemiz yokdur. Lakin edna bahâne ile iki devlete nâfi' ve re'âyâ ve berâyânın sebep-i âsâyışleri olan suh-ı hayr encâmın izmihlâli dahî münâsib görülmez. Teferrüs ve tefehhüm olunan hâlet ve keyfiyet ne vechile ise(36-b)'ale't-tasrîh i'câm ve işâret eyleyesiz. Fî 12⁵²⁴ Receb sene 1130

İngiltere ilçisine irsâl olunan mektûbdur.

Kudvetü'l ümerâil milleti'l-mesîhiyye umdet-i küberâil tâ'ifeti'l İseviyye hâlâ Devlet-i ʿAliyye-i ebed peyvend ile Nemçe Çâsârı beyninde mübâşeret olunan emr-i musâlahaya haşmetlü İngiltere tarafından matavassıt ta'cûn olunan Roberto Soton Kavâliyer "hutmet ʿavakıbuhi bi'l-hayr" kıbeline selâm selâmet encâm iblâğıyla

⁵¹⁵ H -Âğâya

⁵¹⁶ R₂ Fî 16 Cemâziye'l-âhir sene 1130 Ruhsat-ı devlet efendimizin kendi kalemleriyle müsvedde olunmuşdur. Bu tarih ile müverrah zirde mufassal mektûb vardır. Bu da(?) bi'l-hak iktiza itmez.

⁵¹⁷ H -mükâleme-i musâlahaya

⁵¹⁸ R₂ -eylediniz

⁵¹⁹ R₂, H -sınırlara

⁵²⁰ H -

⁵²¹ H -takviyyet-i vakt

⁵²² H -

⁵²³ H -ibtihâllerine

⁵²⁴ R₂, H -16

dostane inhâ olunur ki bundan akdem irsâl olunan mektûbunuz vusûl bulup her ne ki⁵²⁵ tahrîr kılınmış ise bi'l-cümle ma'ûmumuz olub Venedîklünün sulhe idhâli ruhsat gösterilmiştir. Devlet-i Çâsâriyye⁵²⁶ musâlahamız 'ala-hâlihi tarafeynin yedlerinde bulunan ibkâsıyla(?) olduktan sonra Venedüklüye Venedüklüye bir nesne virilmek emr-i bârid olub bir ferde musâlaha esnâsında bir kârîş yer virilmediği kime nihân ise cenâbınıza 'ayândır. Murahhaslarımıza her mâdde tahrîr ve beyân olunmuşdur.

**Sadr-ı Âzam hareketlerine krâl Râkofçi Frencé tarafından gelen kâ'ime dir. Fî 21
Receb⁵²⁷ sene 1130**

Bu muhlîslerine Hristiyan ve Frengistân diyârlarından gelen mektûblarda yazılan vâkı' ise Nemçe ile 'akd-i sulh olmaz. Ve Nemçe devleti sulhe râzı değildir. Ve her ne kadar müsâ'ade olunur ise ol kadar dahî ziyâde talep iderler. Ve mutlak (37-a) hemân İspânya krâli ile sulhü 'akd idinceye değin bu tarafda vakti mükâleme ile geçürmeğe cehd iderler.⁵²⁸ Bu muhlîsleri⁵²⁹ bu Devlet-i 'Aliyye'nin⁵³⁰ istemesiyle niçe krâllara ve mülûka ve bâ-husûs İspânya melikine ve Rîm Pâpâ'ya ve Venedik Cumhûru'na haber virmişidim ki şevketlü Al-i 'Osmân pâdişâhı hazretleri bu da'îlerine mahsûs 'askerimin tedârîki için 'azîm meblağ ikrâr ve⁵³¹ va'ad-ı hümâyûnları idiğın ve dahi⁵³² Devlet-i 'Aliyye'ye geldikten⁵³³ sonra cümle mevâdd 'ahdnâme ile 'akd olunacaktır deyü haber vermişidim. İmdî eğer ânlar dahî benim ile ittifâk eylemek murâd iderler ise ben dahî Nemçe üzerine vâkı' olan seferlerine yardım iderim deyü tahrîr eylemiş idim. Buna binâen İspânya meliki tarafından bana ilçisi gelüb ve benim vâsıtam ile der-i Devlet-i 'Aliyye'ye olan dostluğunu arz eyledi. Ve kaçan yedimden^{534c} ahdnâme virildikten sonra mûma-ileyh her umûrumda yardım idüb ve memleketime nâ'il olmayınca Nemçe ile kat'â barışmaya deyü i'timâd-ı külli virdi. Siçîlinyâ meliki dahî bu muhlîslerine i'âm eyledi ki eğer beher şehir ikişer yüz kese akçe ile kendüye imdâd ider isem 'askerini elli bin 'askere değin

⁵²⁵ H -kim

⁵²⁶ R₂, H ile

⁵²⁷ H -

⁵²⁸ H -

⁵²⁹ H bu devlet-i 'Aliyye'ye Frânçeden gelmek üzere karar virdiğimde

⁵³⁰ R₂, R₃, R₄ Françe'den gelmek üzere karar virdiğimde Devlet-i 'Aliyye'nin

⁵³¹ H -

⁵³² R₃, R₄ -

⁵³³ R₄ -geldiğimden

⁵³⁴ R₃, R₄, H -yedime

tekmîl iderim. Ve mâdâm ki Nemçe Çâsârından intikâm alınub cümlemiz⁵³⁵ râzî olmayınca seferine ikrâr ve va^cad eylemiş idi. Rîm Pâpâ dahî bu sebeble İspânya krâlı ile **(37-b)** dostlaşub veDevlet-i ^cAliyyeVenedîk Cumhûru'nun⁵³⁶ beyninde İspânya melikinın tavassutu ile başka bir sulh ^cakd ve bend eylemek bâbında adn⁵³⁷ verdi. Ve kendiden Nemçe taleb eylediği kal^caların virmediğinden mâ^cadâ dahî bu benim murâdımdan mahzûz olduğun⁵³⁸ bana yazmış idi. Vech-i meşrûh üzere bu cümle ahvâl ol hâl⁵³⁹ üzere kalmış idi. Ve İspânya ilçisi buraya ne husûs için geldiği vesâ'ir bi'l-cümle ahvâli⁵⁴⁰ gerek lisânen tahrîr ve gerek kalem ile tahrîr ve i^clâm ve her dâ'im ^cahdnâme-i hümâyûn yedime ihsân buyurulmak bâbında nice def^ca niyâz ve iltimâs ittim. Ancak bana i^ctimâd olunmadı.⁵⁴¹ Ve çünkü bana bi dürlü cevâb virilmeyüb gerçi bana Devlet-i ^cAliyye'den her ne kim ikrâr ve va^cad olunmuş idi. Henüz olmaz deyü cevâb virilmedi. Ancak ^cahdnâme-i hümâyûn buna virilmediğın ve Nemçe ile sulhün ^cakdine mukayyed olunur. Ve murahhasları olan mutavassıtlar ta^cyîn olunmuşdur deyü tahrîr eyleyüb bildirmiş idim. Ve mâh-ı Zîhicceden Rebî^cü'l-ahîr gâyetine değin benim tarafınmdan haber virilmediğinden ve İspânya ilçisi buraya⁵⁴² gelüb dâhil olduktan sonra ilç-i mesfûr krâlına bir netice-i cevâb yazmadığından sebep oldu ki mûma-ileyhim mülûk gayrı⁵⁴³ i^ctimâd itmeziler.⁵⁴⁴ Ve hâlâ ânların yanında olan dahî Nemçe⁵⁴⁵ barışdırmağa cehd ve ziyâdesiyle mukayyed olan İngiltere ilçileri her ne söylediler ise⁵⁴⁶ **(38-a)** mesfûrun ilçiler her bâr didiler ve el-ân dirler ki ^cOsmanlu havfa düşmüdü.⁵⁴⁷(?) Ve bir ferd sefere vârub mukâtele idemez devlet-i ^cOsmaniye nâçâr sulhe müraca^cat itmelüdü. Ve Rakofçi krâla ^cahdnâme virilmediğın ve bu ânâ değin meks ve tehir olunduğu bâ'is ne⁵⁴⁸ idiğün⁵⁴⁹ ferâset eylediler dahî Nemçe ^cOsmanlu ile ^cakd-i sulh edinceye⁵⁵⁰ değin ânlar sabr

⁵³⁵ H -cümlemiz

⁵³⁶ R₂,R₃,R₄,H-Cumhûru ile

⁵³⁷ R₂, R₃, R₄ -izn

⁵³⁸ R₄ -olduğın

⁵³⁹ R₃ -

⁵⁴⁰ R₄ -ahvâl

⁵⁴¹ H İngiltere ilçilerine i^ctimâd olundu.

⁵⁴² R₃,R₄ -bu araya

⁵⁴³ R₄ -gayrıya

⁵⁴⁴ R₃,R₄, H -itdiler.

⁵⁴⁵ H ile

⁵⁴⁶ R₂, R₃, R₄, H i^ctimâd eylediler.

⁵⁴⁷ R₂,R₃, R₄, H -düşmüşdür.

⁵⁴⁸ H -

⁵⁴⁹ H -idiğüniz

⁵⁵⁰ H -idince

eylemek kendülerine dahî enfa^c olmadığını bildiler.⁵⁵¹ Ol ecilden İspânya krâlı bunda olan ilçisine bundan kalkub gerü yânına gitmesine emr itmişdir ki bunda vâki^c olan⁵⁵² ahvâli vukû^cu ve sıhhati üzere takrîr eyleye deyü⁵⁵³ muhlislerinin istimâ^cına⁵⁵⁴ göre İspânya krâlı dahî Nemçe ile barışmağa meyîl eylemiştir. Kezalik dahî Sicilya krâlıçün şimdiki halde kendüye akçe ile imdâd itmeğe kâdir olmadığını görüb ve dahî Devlet-i ^cAliyye'den yedime ^cahdnâme-i hümâyûn virilmemekle mahfice ilçisini Beç'e gönderüb ve sulhe râgıb oldu. Mûma-ileyh⁵⁵⁵ krâllara Nemçenün devleti vâfir fâ'ideli nesnelere gösterüb meselâ İspânya krâlının iki oğluna Kaloranç ve Bârmâ eyâletlerin virmeğe ve Sicilyâ melikine Mâylandı⁵⁵⁶ eyâletinden bir hisse ve dahî bundan akdem Nemçe imparâtoru olan Yusef Çâsârın⁵⁵⁷ kızını oğluna nikâh⁵⁵⁸ itmeğe⁵⁵⁹ karar⁵⁶⁰ virmeğe⁵⁶¹ ikrâr ve va^cad eyledi. Vesâ'ir dahî niçe vâfir **(38-b)** enfâ^c olan ba^czı va^cadler⁵⁶² oldu ki kendilerine barışmak hayırlı görünür. Ve Nemçe dahî bu kadar şey'i ben ânlarla virdiğimden sonra mesfûrun dahî râzı olub tahkîk ânlar ile sulh olacağı muhakkak bilub⁵⁶³ ol ecilden^{564c} Osmanlu tarafına seferin mukarrer kıldı⁵⁶⁵. Bundan sonra bu muhlisinize⁵⁶⁶ İspânya ilçisini dahî ziyâde meks ittirmeğe kâdir değilim. Zîrâ henüz bu esnâda tekrâr kendüye krâlının bâş vekîlinden mektûblar gelmekle ^cavdet itmelüdür. Ve geçen gün devletlü sadr-ı â^czam hazretlerine husûs-ı mezbûr için mektûb göndermiş idim. İlç-i mesfûr dahî bu tarafda ziyâde meks olunur ise dahî krâlı ziyâde endişeye düşüb sulhe i^ctimâd ider. İmdî eğer fi'l-vâki^c sadr-ı â^czam hazretlerinden⁵⁶⁷ sekiz güne değin bu muhlislerine bir cevâb gelmez ise İspânya ilçisi sekiz günden sonra bundan kalkûb ve bir yerde sefîneye süvâr olub gider. Ve eğer cebr ile bunda alıkomak murâd olunur ise krâlı Nemçe ile sulh olub ve mevâdd-ı sulh içinde Nemçe ile ittifâk ve sefâyini ile

⁵⁵¹ R₄ -bileyler

⁵⁵² H hâl ve

⁵⁵³ R₄ -Bu

⁵⁵⁴ R₄, H -istimâ^cıma

⁵⁵⁵ R₄, H -ileyhima

⁵⁵⁶ R₂, R₃, R₄ -Mâylandı

⁵⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -Çâsârının

⁵⁵⁸ H -nikâhıma

⁵⁵⁹ R₂, R₃, R₄ -virmeğe, H -

⁵⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H -

⁵⁶¹ R₂, R₃, R₄ -

⁵⁶² R₃, R₄ -va^cdeler

⁵⁶³ R₃, R₄, H -bilür

⁵⁶⁴ H bu

⁵⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -kıлмаğa murâd etti.

⁵⁶⁶ R₃, R₄ -muhlisiniz

⁵⁶⁷ R₂, R₃, R₄, H -hazretleri

Nemçeye yardım eylemeğe⁵⁶⁸ kâdir ihtimâli vardır deyü mülâhaza götürür. Bu cümle husûslardan havf olunacaktır. Ve sulh olmayacağı bu muhlisinize i^ctimâdı gelür. Ve çünkü bu ânâ değin aslâ sözüme vücûd virilmedi. **(39-a)** Bu tahrîr olunan husûslardan ötürü mülâhazamı îrâd eylemeğe⁵⁶⁹ dahî belki⁵⁷⁰ hâcet olmaya. Gerçi bu misüllü nesnelere îrâd eylemekden hazz⁵⁷¹ olunmaz. Ancak der-i Devlet-i ^cAliyye'ye ve cenâb-ı sadr-ı alî⁵⁷² muhlisimize bi'l-cümle ahvâli tahrîr ve ^carz eylemeğe⁵⁷³ cesâret eylediğim kemâl-i hulûs ve tûtimdendir.⁵⁷⁴ Ve hayr-hâhları olduğumdan bir vechile terk-i kelâm idemem. Ve Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretlerinden dilerim ki⁵⁷⁵ buânâ değin re'yelerine i^ctimâd virilen dostlar bu misüllü nesnelere zuhûra gelmek ihtimâli⁵⁷⁶ zarar ve zîyânı beyân ve âşikâr⁵⁷⁷ eyleyeler. Bu cümle ahvâli dahî şevketlü ^cazametlü kerâmetlü pâdişâh-ı da'imü'z-zafer hazretlerinin rikâb-ı hümâyûnlarına dahî telhîs olunmak münâsib gördüm. Ol bâbda cenâb-ı devlet-me'ab⁵⁷⁸ sadr-ı a^czâm⁵⁷⁹ hazretleri i^clemdir.

Taraf-ı Devlet-i ^cAliyyeden krâl Rakofçi krâln⁵⁸⁰ taleb ve iltimâs eylediği ^cahd-nâme ve mükâlemesi mevâddıdır. Fî 13 Cemâziye'l-ahîr sene 1130

Rûy-ı zemînde şevket ve ^cazamet birle şöhet bulan pâdişâh-ı⁵⁸¹ islâmiyân zümresinden merhûm ve mağfurla sultân Süleymân sevâbık-ı ezminede ^casker encüm-i⁵⁸² şumâr ve kuvvet ve ^cazamet ile Beç kal^casın muhâsara eylediği birle mülûk-ı nasârî tahammül idemeyüb Beç'in muhâsarası meyânlarında ne mertebe⁵⁸³ bâ^cis gayret ve mûcib-i⁵⁸⁴ nâ'ire-i cenk ve kıtâl olduğun müşâhede kıldılar. Ve ^cayne'l-yakîn **(39-b)** ma^clûm ideydiler⁵⁸⁵ ki Erdel ve Mâcar diyârları ^calâ-tarîki'l

⁵⁶⁸ R₃, R₄, H-itmeğe

⁵⁶⁹ R₂, R₃, R₄, H-eylemek

⁵⁷⁰ H -belkim

⁵⁷¹ H mevfûr

⁵⁷² R₃, R₄ -

⁵⁷³ H -eylemek

⁵⁷⁴ H -taviyyetimdendir.

⁵⁷⁵ H şol

⁵⁷⁶ R₂, R₃, R₄, H olan

⁵⁷⁷ H -âşikâre

⁵⁷⁸ R₂, R₃, R₄, H -

⁵⁷⁹ R₃, R₄ -^câlî

⁵⁸⁰ R₃, R₄ -Frenkin

⁵⁸¹ R₄, H -pâdişâhân-ı

⁵⁸² R₄ -

⁵⁸³ H -mertebede

⁵⁸⁴ H îkâz-ı

⁵⁸⁵ R₃, R₄, H -idindiler

ra^ciyyet lâ^calâ-tarîki'l-istimân ve'l-himâye zabt ve tasarruf Devlet-i ^cAliyye'de olmak dahî beyhûde ve ^cabesdir. Hatta merhûm ve mağfurünlehd Budûn kal^casını feth ve teshîr eyledikde Budûn kal^cası krâlinın oğlu Yânoş krâl sabî bulunub bulûğa erdikde kal^canın zabt ve rabt ve muhâfazasın ber vech-i istimân krâl-zâdeye sipârîş ve havâle ideriz deyü ta^cahhüd buyurmuşlar idi. Ve himâye-i devlete istinâd eyledikçe muhâfıza ve muhârasaları uhde-i ihtâmalarında olmağı der^cuhde ve iltizâm buyurmuşlar idi. Ve bundan gayrı hâl-ı hayatlarında defâ^catle vasiyyet buyurdular ki Erdel ve muzâfât üzere⁵⁸⁶ olan Macâristan nevâhileri mutlak kilîd ve sedd-i diyâr-ı islâmîyye olmağla hâlefleri olan selâtin-i Âl-i ^cOsmân âgah ve basiret üzere olub bu sedd-i diyâr-ı islâm olan Erdel'in kabze-i islâmdan intizâ^c bulmasına kemâl-i takayyüd ve ihtimâm buyuralar. Ve⁵⁸⁷ tedbir-i âlî ne mertebede isâbet karîn olduğuna ol zamandan berü bu güne gelince vâkı^c olan vekâyi^c-i ma^creke⁵⁸⁸ delîl-i kavî ve şâhid-i zâhirdir. Ândan sonra gelen hulefâ-i islâm eğerçi tâ'ife-i Macârî kuvvet ve⁵⁸⁹ kahr ile teshîr ve ber vech-i ra^ciyyet pâşâlıklara ve beglerbeglere tevzî^{c590} kıldılar. Ve bir müddet tasarruf eylediler. Ve vech-i meşrûh üzere hıfz ve hırâsetleri **(40-a)** ihtimâmında niçe kanlar seyelân ve hazîneler sarf ittiler. Ve lakin kâbil-i hıfz ve hırâset hayyız-ı imkânda olmadı. Zîrâ ve⁵⁹¹ erât-ı merkûmân a^cdây-ı Devlet-i ^cAliyye olanların diyâr-ı islâmîyyeye hücum ve hamlelerine sedd-i kâvî ve mâni^c ve hâciz oldukları gibi kezalik ^casker-i islâmın diyâr-ı küffâra hücûm ve îsâl-i mazarratına sedd ve ha'ildir. Ve mülûk-i nasârânın ittifâkları böyledir ki ikrâr-ı dil ve⁵⁹² tevâbi^c Macâristan Devlet-i ^cAliyye'nin sâ'ir re^câyâsı⁵⁹³ gibi re^câyâ olmak ve Âl-i ^cOsmân'ın kabza-i tasarruflarında olmak iktizâ eylese Nemçelü bahanesiyle taraf-ı devletden kendülerine zarar ve ziyân isâbetinden bir vechile emîn olmazlar idi. Bu takdîrce⁵⁹⁴ birbirlerine imdâd ve i^cânet ile ta^cahhüd ve ittifâk itmeleri ve bu mukâtele-i medîdeden lâzım gelen ancak tâ'ife-i Macârun himâye-i islâmdan intizâ^c ve dest-i zulme-i Nemçe-i bî-rahma giriftâr olmuşdur. Ve vasiyyet-i sultân Süleymân üzere Macârun re^câyâ olmasına tama^c olunmayub ber-vech-i istimân Macârlu Devlet-i

⁵⁸⁶ R₂, R₃, R₄, H -

⁵⁸⁷ R₂, R₃ - bu, R₄, H bu

⁵⁸⁸ H - mu^câreke

⁵⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H -

⁵⁹⁰ H - tevâzi^c

⁵⁹¹ R₃, R₄, H -

⁵⁹² R₃ -, R₄ dürrât, H - dârât-ı

⁵⁹³ R₂, R₃, R₄, H - re^câyâları

⁵⁹⁴ H - takdîrce'dir.

°Aliyye'nin mü'ellefe-i kulûbu olmasına cevâz buyurulmuş olsa himâye-i devlet-i⁵⁹⁵ mukârrenet ve ilticâlarıyla serbesiyyetlikleri bâkî olmadıkça⁵⁹⁶ Nemçe °indesi üzerlerine tegallüb eylemek cümle °ukalâ °inde muhalatdan idi. Bu üslûb üzere Macâristan ve⁵⁹⁷ diyâr-ı islâmiyye ve Nemçelü beyninde sedd-i kâvi ve hâ'il olub **(40-b)** îsâl-i mazarrat-ı mürde-i Nemçeden idi. Memâlik-i islâma⁵⁹⁸ râhat ve emîn olmak mukarrer idi. Ve bu cümleye⁵⁹⁹ şevketlü °azametlü pâdişâh-ı islâm hazretlerinin °ilm-i °âlem-ârâlarına muhît ve vükelâ-iDevlet-i °Aliyye'nin ma°lûm ve mefhûmları olduğunda iştibâh olmayub diyâr-ı Erdel'in muzâfatıyla ma°an °inde-i Nemçeden tahlisine ve nazm-ı himâyelerine intizama himmet-i hüsrevâneleri buyurulur.⁶⁰⁰Krâl Râkofçi'nin der-i devlete gelmelerine nâme-i celâdet makrûnları vesâtatıyla müsâ°ade ve mülk-i mevrûsesin istirdâda ve makr-ı hükûmetine ibkâ ve takrîrde⁶⁰¹ gerek⁶⁰² hazîne ile müsâ°ade ve kendüsüyle mükâleme ve müzâkereden sonra her hâline ahsen vech üzere karar virildiği⁶⁰³ ta°ahhüd ve va°de-i kerîmeleri buyurulduğu bundan nâşî olmak bî-rayb ve⁶⁰⁴ iştibâhdır. Ve bu bâbda lâzım gelen mükâleme iki nev° üzeredir. Nev°-i evvelde krâl-ı mesfûrun mülk-i mevrûsesi olan Erdel ve muzâfatını istirdâda ve tâ'ife-i Macârî⁶⁰⁵ istilây-ı Nemçeden tahlise-i kadîm⁶⁰⁶ olan taraf-ı⁶⁰⁷ müzâkereye⁶⁰⁸ muhtâcdır. Nev°-i sâniye⁶⁰⁹ husûs-ı mezbûr °avn-ı hakkla hitâm buldukda krâl Rakofçi matlûbu olan krâllığa nâ'il oldukda mü'ebbed-i himâye-i devlete mukârenet bula.⁶¹⁰ Hükûmetinde ber-karâr ve tâ'ife-i Macarın kadîmi serbestliği ve âsûdeliği⁶¹¹ hâli istihkâm bulub **(41-a)** himâye-i devlet ve kendülerinin dahî sarf-ı makdûrları ve ittifâk-ı mülûk-ı sâ'ire tavassutuyla himâye-i devletde °ale't-te'bîd bâkî kalmalarına vesîle olan tarîkleri mükâlemeye ikdâm olunur. Ve fi'l-vâki° va°ad-i hümâyûn buyurulan müretteb ve müfennen

⁵⁹⁵ H -devlete

⁵⁹⁶ H -oldukça

⁵⁹⁷ R₄,H-

⁵⁹⁸ R₂,R₃, R₄, H -islâm

⁵⁹⁹ R₄,H-cümle

⁶⁰⁰ R₃,R₄,H-buyurulub

⁶⁰¹ R₂,R₃, R₄ gerek °asker ve,H -makarda

⁶⁰² H °asker ve gerek

⁶⁰³ R₄, H -virilmediği

⁶⁰⁴ R₂,H -bî

⁶⁰⁵ R₃ -Macârın

⁶⁰⁶ R₂, R₃,R₄,H-mülâyim

⁶⁰⁷ R₃ -tarîk-i müzâkereye, H -tark-ı

⁶⁰⁸ R₃ -

⁶⁰⁹ R₃,R₄ -sâniye

⁶¹⁰ R₂, R₃, R₄,H-birle

⁶¹¹ R₄ -âsûdegî,H -âsûde

askerinin talebi krâl Rakofça'ya zarûrîdir. Zîrâ bu bâbda şevketlü askerî pâdişâh-ı
 âlem penâh hazretlerinin sudûr bulan vâd-i hümâyûnları cümle mülûkun
 mâlûmları olmağla bu husûsa incâz-ı vâd buyurulmayub pâşâlar manendi⁶¹²
 müsâmaha⁶¹³ eylese mülûkun su'î-zannî⁶¹⁴ ve halef-i vâd-i hamli⁶¹⁵ eylemelerine
 bâ'is olmak mukarrerdir. Bunu gayret idünüb memleket-i merkûmenin feth ve teshîri
 bi'avnîhi Te'âlâ mukadder oldukda re'âyâ olmaklarına tama olunur. Ve⁶¹⁶ ber vech-
 i mü'ellefe-i kulub zabt ve rabtî krâla havâle olunacağına⁶¹⁷ vücûd⁶¹⁸ virmezler. Ve
 bu makûle efkâr-ı fâside gerek ahâlî-i memleketin adem-i meyl ve rağbetlerine ve
 gerek mülûk-ı mesfûrenin bu husûsda vâkı' ihtimâm⁶¹⁹ ve ittifâklarında nefret ve
 vahşetlerini mûcibdir. Ve mesfûrunun maksadı mecerred krâl Rakofçi Erdel hâkimi
 olub Macâristân'ın serbestiyeti kadîmi üzere ala-hâlihi kalmaktır. Pes. Esâs
 muhârebe ve mukâtele bu olub eğerçi Bosna'da bu feth ve teshîre ve ba'dehu
 istihkâm üzere karâr ve mukâvemeti kifâyet mikdârı **(41-b)** müfennen askerinin
 tedârîki hayyız-ı imkânda değildir. Velakin bu emre mübâşeret bu esâs rasihü'l-
 bünyân üzere olduğu mesmu' âlem ve meşhûd-ı⁶²⁰ mülûk olmak⁶²¹ için bu sefere
 hareket için beş yüz kîse akçe ihsân buyurula. Ve eğer fi'l-vâkı' güz faslına değin
 musâlahaya faysal mukadder olmayub harb ve kıtâl⁶²² olur ise kifâyet mikdârı
 müfennen askerinin tahrîr⁶²³ ve cem'i ve cem'i-i mühimmât-ı seferiyye için seferler
 bâkî oldukça beher sene krâla beş bin kîse akçe virile. İki taksîd üzere nısfî mâh-ı
 Nisânın ve nasf-ı âhîri Kânûn-ı Evvelde virilmek üzere⁶²⁴ krâlin yanında mevcûd
 tavâif-i askerî-i Osmaniyenin masrafları bu hesâba mahsûb olmaya. Ve bu esnâda
 kendü memleketinden ziyâde taşra kışlamak iktizâ eylemeye. Kendüye mahsûs olan
 askerinin dahî ta'yînatlarına⁶²⁵ taraf-ı devletden müsaade oluna. Bu cümlede henüz
 vaktin müsâadesi olub lakin bu sene-i mübârekede krâlin hıdemât-ı aliyyede

⁶¹² H -menendir

⁶¹³ H -müsâfere

⁶¹⁴ R₃, R₄ -zann

⁶¹⁵ R₃, R₄, H -haml

⁶¹⁶ R₃ -

⁶¹⁷ H -olacağına

⁶¹⁸ R₃, R₄ -

⁶¹⁹ H -ihtimâmında

⁶²⁰ H -müşâhede-i

⁶²¹ R₃, R₄ -

⁶²² R₂, R₃, R₄, H mûmtedd

⁶²³ R₃, R₄ -tahrîri

⁶²⁴ H ve

⁶²⁵ R₃ ta'yînatları

bulunmaları münâsib ⁶²⁶ °add olunur ise yigirmi bin mikdârı Arnavud ve Lebkalu(?) ile Boğdan'a gönderilmeğe kâbildir. Tâkim sanayi^c-i cizye ile °âmil ve ol °askeri ol havâlilerde tertîb⁶²⁷ ve tanzîm iderek Nemçe tâbûrunun bir mikdârın bu hîle ile ifrâz ve kendüye karşı celb idüb **(42-a)** sadr-ı a^czâm ve serdâr-ı ekrem hazretlerine bu takdîrce düşman ile mukâvemete fırsat-ı hasene olalar.⁶²⁸ Ve bu husûs için krâln iltimâs eyledikleri mevâddi⁶²⁹ mâdde-i evveli krâln yanına ta^cyîn olunacak °asker bu şerâit üzere tahrîr ve ta^cyîn oluna ki sayf ve şitâda hizmetde mukîm ve tedbîri üzere me'mûr oldukları mahalle hareket ideler. Ve bu husûsa karâr virilmek için zâbitân ve⁶³⁰ neferâta hitâben mü'ekked emr-i şerîf sâdır ola. Madde-i sâniye hilâf-ı şer^c-i şerîf hareket olunmamak için krâln yanına şer^cat-ı bâhirede mâhir bir hâkim ta^cyîn buyurula. Tâkim terbiye-i °asker ve ta^clîm-i mukâtele bâbında tâ'ife-i °askere teklîf olunacak mevâdda vâkîf kılındıkda meşrû⁶³¹ mevâddi imzâ ve mûcibiyle °amele emr eyleye. Ve °âmil olmayub °inâd ve muhâlefet üzere olubların(?)⁶³² cezâları ma^crifetiyle tertîb oluna. Ve işe güce kâdir olmayan zâbitânın °azl⁶³³ ve nasbî ile krâl me'zûn ola. Mâdde-i sâlise Eflâk ve Boğdân begleri krâln re'y ve tedbirine muvâfakat idüp tenbîhi ile mütenebbih olalar. Ve eğer şânes yapılmak iktizâ ider ise kifâyet mikdârı °amele ve neccâr vesâ'ir mühimmât tedârikiyle krâln tedbîri üzere me'mûr olalar. Mâdde-i râbi^ca emniyyet-i °asker için bir mahalde meteris veyâhûd **(42-b)** tahassün için Manâstıra takvît virilmek mühim olsa müdâhale ve mümâne^cat olunmamak bâbında mü'ekked emr-i şerîf sâdır ola. Muktezây-ı hâl üzere harekete mümâne^cât olunmaya. Mâdde-i hâmse krâln yanına üç bin mikdârı güzîde yeniçeri ta^cyîn buyurula. Ve on pâre şâhî tob ve üç pâre hâvan lâzım olan hamîra⁶³⁴ ve bârût ve gülle ve sâ'ir levâzım ta^cyîn buyurula. Mâdde-i sâdise Erdel ve Eflâk ve Boğdân ahâlileri ve re^câyâları nehb ve gâret olunmayalar deyü takayyüd buyurula. Ve her kim ki bu makûle nâ-meşrû^c hareket idecek olursa redd oluna ve hâlas ola. Mâdde-i sabi^ca krâla hitâben emr-i şerîf sâdır oldukda tuğrâlu ola. Ve hân-ı °alîşânlara tahrîr ve irsâl olunduğu vech üzere ola. Mâdde-i sâmine Hotîn vâlisine emr-i şerîfleri sâdır

⁶²⁶ H -müte(?)

⁶²⁷ R₄, H -terbiye

⁶²⁸ R₂, R₃, R₄, H -ola.

⁶²⁹ R₃, R₄, H -mevâddıdır.

⁶³⁰ R₃ -

⁶³¹ R₂, R₃, R₄ olan

⁶³² R₃, R₄, H -olanların

⁶³³ H -^cazliyle

⁶³⁴ H -humbâra

ola ki mu^câvenet⁶³⁵ muhtâc olduğu umûrda ittifâk üzere olup müsâ^cade buyurular. ^cAle'l-husûs ki Leh câniblerine göndereceği âdemlerine mu^câ(ve)net ve istimâlet ve Leh tarafından krâln hizmetine gelenlere mümâna^cat ittirmeyeler. Ve eğer krâln sefere gitmeleri serdâr-ı â^czam ile ma^can olur ise kezalik bu şürût ile ^camel oluna. Ve bundan gayrı yanına cem⁶³⁶ ve⁶³⁷ ta^cyîn buyurulan ^casker ile ma^can murâd eylediği mahalde konmağa ve göçmeğe ruhsat **(43-a)** buyurula. Ve serdâr-ı ekrem hazretleri umûr-ı muhârebede vesâ'ir iktizâ iden ahvâlde münâsib gördükleri tedbirlerin krâla ihbâr ve müsâ^cade buyûrular. Ve eğer fi'l-vâki^c krâln dahî bu husûslarda vâki^c olucak münâsib görümler ise rağbet buyurular. Mâdde-i ûla â^cdâ tarafından firâr idüp gelenler Nemçe ve Macâr vesâ'ir her ne millet olursa veyâhûd esîr olursa söyletmek için krâla gönderilmeğe müsâ^cade oluna. Ve ihtiyârlarıyla gelüb taraf-ı ^casker-i islâma düşünler esvâb⁶³⁸ ve eşyâlarından selb olunmayalar. Esîr olanlara bahâlarıyla sâlıverilmeğe cevâz virile.⁶³⁹ Devlet-i ^cAliyye hizmet ve himâyesinde olan Macârluyânın ahz eyledikleri esîrleri ^cOsmanlu cebren ellerinde almayalar.⁶⁴⁰ Bu bâbda mü'ekked emr-i şerîfleri sudûr bula. Ve muhâlefet üzere olanların cezâları katl ola. Mâdde-i sâniye Erdel ve Macâr ahâlisinin himâye-i devlete meyl ve rağbet ve iştiyâkları efzâyış bulmak için ve krâln dahî hulûs⁶⁴¹ taviyyet birle hidemât-ı ^caliyyede gayret ve hamiyetine mûcib olmak için i^ctimâd-ı küllî⁶⁴² ile şevketlü ^cazametlü pâdişâh hazretleri taraflarından i^ctimâd buyurula ki gerek krâl krâllığında ve gerek Erdel ve tevâbi^cî nevâhilerinin ahâlîleri serbestiyyetlerinde ve kadîmi âyîn ve ^câdetlerinde ^cala- hâlihîm kılınub binefsihi şevketlü **(43-b)** azametlü pâdişâh-ı zamân hazretlerinin eyyâm-ı sa^câdetlerinde ve halefleri olan selâtîn-i kirâmın dahî eyyâm-ı hayr encâmalarında zîr-i cenâh devletlerinde mahfûz ve mahrûs olalar. Rencîde ve mümâne^cat olunmazlar. Ve⁶⁴³ vilâyet umûruna müte^callik ahvâllerde taraf-ı devletden müdâhale olunmayub fasl ve karâr virilmek kendülerine havâle buyurula. Ve krâln haberi olmadıkça der-i devlete⁶⁴⁴ şikâyetleri istimâ^colunmaya. Mâdde-i sâlise Erdel ve muzâfatı olan mahallere krâl teleb itmedikçe taraf-ı

⁶³⁵ R₃, R₄, H -mu^cavenete

⁶³⁶ R₃, R₄ -

⁶³⁷ R₃, R₄ -

⁶³⁸ H -esbâb

⁶³⁹ R₂, R₃, R₄, H ve

⁶⁴⁰ R₃, R₄ ve katl eylemeyeler.

⁶⁴¹ R₄ ve

⁶⁴² H -külliye

⁶⁴³ R₂, R₃, R₄, H -

⁶⁴⁴ H vâki^c

pâdişâhîden asker gönderilmeye. Ve talep ve recâları üzere asker gönderilmek iktizâ ider ise nehb ve gâret ve sebî ve istirkâka cevâz virilmeye. O⁶⁴⁵ bunâ mugâyir bir iş zuhûra gelür ise redd ittireler. Mâdde-i râbi^ca Erdel ve müzâfâtı olan mahallerden⁶⁴⁶ kal^ca ve kastal ve buka^ca taraf-ı pâdişâhîden ahz ve zabt ve muhâfaza olunmaya. Ve bu üç mâdde Macâr memleketine dahî şâmil ola. Ve eğer Macârlık hareket ve tagallüb⁶⁴⁷ ile⁶⁴⁸ Nemçeden halâs bulur ise irâdetleriyle krâl intihâb itmelerine ve serbestiyetlerine taraf-ı devletden⁶⁴⁹ umûr-ı memleketlerine müdâhale ve vâki^c olan nizâ^clarına ve şikâyetlerine kulâk urulmayub kendülerine havâle buyurula. Ve bi^c avnihi Te^câla bu hâl mukadder oldukda Devlet-i Aliyye'nin himâyelerinde oldukları şükrâne-i pîşkeşleri mikdârı için **(44-a)** kavlı ve karâr olunur. Mâdde-i⁶⁵⁰ hâmse⁶⁵¹ Erdel tahlîsi bahânesiyle⁶⁵² krâla masraf olunan akçenin edâsı talep olunmaya. Ve mukaddemen Erdel hâkimi Betlen Gabor zamânında vire geldikleri kırk bin gurûşluk hediye kanâ^cat buyurula. Bir târihte artmaya. Ve sene-i şemsiyye hesâbı üzere virile. Ve bundan akdem nâme-i hümâyûnda va^cad-i kerîme buyurulduğı üzere ihsân olunacak ahd-nâme-i hümâyûnda dahî ta^cahhüd buyuralar ki kîtâlden ferâgat buyurmazlar. Mâdâm ki krâl krâllığına nâ'il ve mülk-i mevrûsu dahî düşmandan halâs bulmaya. Mâdde-i⁶⁵³ sâdise⁶⁵⁴ Erdel vilâyeti dest-i â^cdâdan intizâ^c bulur ise kadîmi hudûtları üzere yanaklarıyla(?)⁶⁵⁵ ma^can ki Şebeş ve Loğdeştir.⁶⁵⁶ Mahdûd olub himâye-i devletde ola. Mâdde-i⁶⁵⁷ sâbi^ca⁶⁵⁸ devletde mûkim olacak kapû kethüdâlarına ve ilçilerine sâ'ir krâlların kapû kethidâlarına ve ilçilerine olageldüğü ri^câyet ve i^ctibâr ve konâk husûsuna müsâ^cade oluna. Mâdde-i⁶⁵⁹ sâmine⁶⁶⁰ Erdellü ve Macârluya memâlik-i mahrûsada ticârete mümâne^cat olunmaya. Fırânçe tâ'ifesine⁶⁶¹ müsâ^cade buyurulduğı vech üzere. Mâdde-i⁶⁶² ta'si^ca eğer bu

⁶⁴⁵ R₂, R₃, R₄, H -ve

⁶⁴⁶ H -mahallerde

⁶⁴⁷ H -tegallübe

⁶⁴⁸ R₃, R₄, H -

⁶⁴⁹ R₃, R₄, H mümâne^cat ve

⁶⁵⁰ H -

⁶⁵¹ H -rabi^ca

⁶⁵² R₂, R₃, R₄ ve

⁶⁵³ H -

⁶⁵⁴ H -hamse

⁶⁵⁵ R₃, R₄ -yanlıklarıyla

⁶⁵⁶ R₃, R₄, H -Logoşdur.

⁶⁵⁷ H -

⁶⁵⁸ H -sâdise

⁶⁵⁹ H -

⁶⁶⁰ H -sâbi^câ

⁶⁶¹ R₂ tâ'ifesine

husûs netîce bulmaktan evvel krâl ecele giriftâr olursa Macârlu tâ'ife⁶⁶³ her ne hâl⁶⁶⁴ ehil ve i^cyâlleriyle⁶⁶⁵ ve evlâd ve ensâblarıyla musâlahaya **(44-b)** idhâl olunalar. Her ferd mutasarrıf olduğu emvâl ve emlâkına mâlik olub rencîde olunmamaları şerâit-i musâlaha mevâddına idhâl buyurula. Ve mesfûrun Macârlûyandan ba^czıları mürd olsa ehl ve^{666c}iyâllerinin murâd eyledikleri yere ve vilâyete gitmeğe⁶⁶⁷ murahhas⁶⁶⁸ olmaya⁶⁶⁹. Mâdde-i^{670c}âşir⁶⁷¹ bu minvâl üzere muhâbebe kâbil ve Erdel'in düşmândan tahlîsi mümkün görünür. Ve bu düşmânın hilekârlığı ve gaddârlığı ve sözünde ve ^cahdinde ^cadem-i devâm ve sebâtı gerek Devlet-i ^cAliyye'ye ve gerek krâla mücerrebdir. Ve bi'l farz krâl himâye-i devlet ile bi-^cavnihi Te^câla memleket-i⁶⁷² mevrûsesine mâlik oldukda dahî mâdâm ki Macârın tâci⁶⁷³ Nemçededir. Nemçelünün hilesinden emniyyet hâsıl olmaz. Zîrâ niçe kerre ^caskerin Macârdan çıkarmağa ^cahd ve emân ve yemîn idüb kavlinde hânîs olmuşdur. Ve mâdâm ki Erdel bir mertebede takviyyet bulmaya ki her bâr Macâristân'ın imdâdına hâzır ve âmâde ola. Devlet-i ^cAliyye Nemçelüden râhat bulmaz. Ve merhûm sultân Süleymânın⁶⁷⁴ dahî mülâhazaları bu minvâl üzere imiş. Mevâdd-ı merkûmeye müsâ^cade ve mûcibince ^camel olunmak ile ve pâdişâh-ı islâmın⁶⁷⁵ ta^cahhüdlere ile husûs-ı mezbûrun vücuda gelmesi krâlin me'mûlûdür. Ve zann-ı gâlibidir. Ve lakin tedbir-i takdîre muvâfık olmayub ^caksî zuhûr idirse ve çâr ve⁶⁷⁶ nâçâr **(45-a)** el ^ciyâzü billâh musâlaha dahî iktizâ eylese krâl Rakofçi diyâr-ı islâmda himâye-i devletde kalmak murâd eyledikde kendüye müntesib olanlar ile her ne yerde meks eylemek murâd iderler ise izn-i şerîf buyurula. Ve meks üzere oluncaya değin kendü kapû halkı harç ve havâyici için mu^ctâd olan⁶⁷⁷ rûz-ı merre ta^cyînâtları bahâsiçün beher sene iki⁶⁷⁸yüz⁶⁷⁹ kîse⁶⁸⁰ iki

⁶⁶² H -

⁶⁶³ R₃, R₄ -tâ'ifesine

⁶⁶⁴ R₂, R₃, R₄, H ve i^ctibârda bulundular ise

⁶⁶⁵ H -i^cyâl

⁶⁶⁶ R₂, R₃ -

⁶⁶⁷ R₂, R₃ - ruhsat virilmeye, R₄ - ruhsat virile

⁶⁶⁸ R₂, R₄ -, H - ruhsat

⁶⁶⁹ R₂, R₄ -, H - virile

⁶⁷⁰ H -

⁶⁷¹ H -tâsi^câ

⁶⁷² H -mülk-i

⁶⁷³ R₂, R₃, R₄, H yed-i

⁶⁷⁴ R₃, R₄ -Süleymân

⁶⁷⁵ R₂ mektûbun buradan sonrası eksik olup 46-a ya atlanmıştır.

⁶⁷⁶ R₄ -

⁶⁷⁷ H -olunan

⁶⁷⁸ R₃, R₄, H -

⁶⁷⁹ R₃, R₄, H -

taksit ile⁶⁸¹ virile. Ve devletden bir gayrî diyara gitmek murâd eylese izn virile. Ve eğer fi'l-vâkı^c musâlahaya iktizâ ider ise hâlâ krâla hulûs üzere olan Erdellu ve Macârlu â^cyânlarının husûsları musâlahaya idhâl olunub emlâk ve emvâl ve serbestiyyetleri îbkâ kılına. Ve Nemçelüden kendülerine emniyyet tahsîl oluna. Ve eğer ba^czıları devletde kalmağı murâd iderler ise münâsib olan ta^cyînâtlarına müsâ^cade-i ^caliyye buyurula. Krâl tarafından bu husûsun mükâlemesine ta^cyîn olanlar hâlâ kethüdâsı Şîref Maklos ve kapû kethüdâsı Hırvât Frenc

Râkofçi oğluna yazılan mektûbun sûretidir. Fî 21 Receb sene 1130

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra dostâne inhâ ve efhâm olunan budur⁶⁸² ki bu def^ca irsâl olunan mektûbunuz gelüb vusûl bulub her ne⁶⁸³ tahrîr olunmuş ise ba^cde't-tercüme ma^clûmumuz olmuştur. İspânya ilçisinin i^câdesi (45-b) husûsu işâret olunmuş. Bundan esbak gerek sizin ve gerek ilçî-i mesfûrun âsitâne-i sa^câdete gidüp şimdilik meks ve ikâmet ve dilhâhları üzere bir konâk veyâhûd bir yâlıda istirâhat eylemeniz husûsu sa^câdetlü rikâb-ı hümâyûn kâ'imakâmı hazretlerine emr-i şerîf ve mektûb-ı muhlisi ile tavsiye ve tenbîh olunmuşdu. Elhâletü hazîhi işbu⁶⁸⁴ Receb'ül ferdin yigirmi birinci Sâlı günü ordûy-ı hümâyûn-ı nusrutmokrûn ile Sofya'ya altı sa^cat karîb olan Yeni Hân nâm menzile nüzûl olunmuşdur. Bu âna dek Devlet-i ^cAliyye murahhaslarından gelen kâğıtlara ve etrâfdan vârid olan haberlere göre mukaddemen siz dostumuz ile beynimizde müzâkere⁶⁸⁵ sebkât itdiğı vechile Nemçenin ba^czı gûne hîle ve huda^caları nümâyân olmağa başlayub bu sulh ve salâhın husûl-pezîr olmasında iştibâh-ı küllî ve'l-hâsıl vücuda gelmeyeceğı ağleb iltimâl oldığı zâhir olub ve yine isticlâb-ı ahvâl için murahhaslar tarafına mahsûs âdem gönderilüb bir şâfi cevâb gelince siz dostumuzun Edirne'de meksiniz münâsib ve istisvâb⁶⁸⁶ olunmağla⁶⁸⁷ mektûb-ı meveddet tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ ül Mevla murahhaslar tarafından düşmanımızın hareket ve keyfiyetlerine müte^callik bir haber-i sahîh vârid oluncaya dek kelevvel Edirne'de ikâmet ve istirâhat idersiz. Bu husûsda

⁶⁸⁰ R₃,R₄,H-

⁶⁸¹ R₃, R₄, H iki yüz kîse

⁶⁸² H -oldur

⁶⁸³ R₄ ki

⁶⁸⁴ R₄ mâh-ı

⁶⁸⁵ R₃,R₄,H-müzâkeresi

⁶⁸⁶ R₃,R₄, H -müstasveb

⁶⁸⁷ R₃ -olunca,R₄,H-olmağla

gerek siz ve gerek bu hayr-ı endîşeniz **(46-a)** muktezây-ı vakt ve hâle göre⁶⁸⁸ hareket eylemek lâzım ve lâbüdd olub eğer fi-mefsü'l-emr sulh ve salâh tahallüf idüp tarafeynden nâ'ire-i cenk ve cidâl işti'âl bulmak lâzım gelür ise siz dostumuzun İstânbul'a gitmesi⁶⁸⁹ iktizâ itmeyüb âher vechile sizin dahî tedârikinize⁶⁹⁰ şürûc eylemeniz lâzım gelir. Ve ilçî-i mûma-ileyh dahî ol vakitte iktizasına göre kâğıdlar^{691c} avdet itdirilür. Şimdilik Edirne'de meks ve tevakkuf eyleyesiz. Bundan sonra sünûh ve zuhûr iden keyfiyyât yine tarafınıza i'câm olunur.⁶⁹² Hakkı sübhânehu ve Te'âla 'asâkir-i islâmı mansûr ve muzaffer ve düşmanımızı makhûr ve müdemmer eyleye. Amîn. Ve's-selâm 'ala men ittebe 'al hüda sûr ve sahrây-ı Yeni Hân

Mustafa Pâşâ tarafından bâş vekîle ibtidâ gönderilen mektûbun⁶⁹³(sûretidir. 26 Cemeziye'l-ahir sene 1130⁶⁹⁴)⁶⁹⁵

Kıdvetü'l-ümerâ il milleti'l mesihiyye 'umdeti'l küberâ il tâ'ifitü'l İseviyye hâlâ Çâsâr-ı bâ-vakâr devleti bâş vekîli haşmetlü⁶⁹⁶ rağbetlü prenç Ekinos de Savoya "hutimet 'avâkıbuhu bi'l-hayr ve'r-reşad" kıbeline selâm selâmet encâm ve peyâm-ı musâdikat fercâm iblâğıyla şânlarına lâyük olan vech üzere hâtırları sû'al⁶⁹⁷ olundukdan sonra dostâne inhâ olunur ki Belgrâdluyu nakle virilen 'araba ve atlularınız selâmet ile 'avdet itdirilüb ol tarafa varınca dört âğâmız rehin alıkonulmuşıdi. Bundan akdem komisâr ve tercümanınıza virilân temessük mûcibince **(46-b)** 'araba ve atlûlularınız selâmet ile 'avdet ittirmekle İnşâe Allahü Te'âlâ şimdiye değin ol tarafa varmak gereklerdir. Recâ olunur ki bizim dahî ol tarafda⁶⁹⁸ rehinlerimizden yanına âdemler koşub⁶⁹⁹ emnen ve sâlimen tarafımıza îsâl oluna. Belgrâd'da bu def'a dört beş gün eyyâm mükâleme ve musâlemeye yanımıza gelen ba'zı mu'ceter cenerâller ve âdemlerinizden yine Devlet-i 'Aliyye-i ebed-peyvend ile musâlaha ve musâlemeye meyl ve rağbetiniz istimâc olunub ancak⁷⁰⁰ ol vakitte

⁶⁸⁸ R₃, R₄ -

⁶⁸⁹ R₄ -gitmeniz

⁶⁹⁰ H -tedârîke

⁶⁹¹ R₃, R₄, H ile

⁶⁹² H Hemân

⁶⁹³ R₃ -mektûbdur.

⁶⁹⁴ S, R₂, H- 1129

⁶⁹⁵ R₃ -

⁶⁹⁶ H hürmetlü

⁶⁹⁷ S -

⁶⁹⁸ R₂, R₃, R₄, Hkalan

⁶⁹⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -koşulub

⁷⁰⁰ H -elhak

ordûy-ı hümâyûnda Devlet-i ʿAliyye vezîr-i âʿzamı bulunan devletlü Halîl Pâşâ hazretlerinin öyle bir hayırlı işe saʿy idecekleri bu dostunuzun gereği gibi maʿlûmu olmadığından Belgrâd'da ol husûs için tarafınıza haber irsâl olunmayub hayırlı vakte te'hir olunmuş idi. Niş'e karîb Taş Köprü nâm mahalle nüzûlümüzde saltanat-ı ʿaliyye vekâleti ve vezîr-i âʿzamlığı ordûy-ı hümâyûnda nişâncı bulunan vezîr-i celîlü'ş-şân⁷⁰¹ devletlü saʿadetlü Muhammed Pâşâ efendimiz hazretlerine tefvîz olduğu haberi⁷⁰² gelüb İnşâe Allahü Teʿâlâ zamân-ı saʿâdetlerinde niçe niçe hayırlı işler vücuda gelmek her vechile me'muldür.⁷⁰³ Eğer murâdınız ise ol hayırlı işe bu dostunuz tavassut iderim deyü tercümân ile tarafınıza lisânen haber gönderilmiş idi. İnşâe Allahü Teʿâlâ teblîğ eylemek gerekdir. Nehr-i Morova'nın Tûna'ya döküldüğü (47-a) mahalden hâlâ Morova köprüsü olduğu mahalle gelince nehr-i Morova hudûd taʿyîn ve ândan Belgrâd'a giden tarîk-i câddenin⁷⁰⁴ sağ tarafı Tûna'ya varınca Çâsâr devleti tarafında kalub tarîk-i⁷⁰⁵ mezbûrun sol tarafında vâki^c Gragabukça ve Çâçga ve Pojugacık ve Ojice ve ândan öte Dîrîn Suyu'na ve Sava'ya varınca Bosna hudûdu olan mahaller yine Devlet-i ʿAliyye tarafında kalmak üzere Devlet-i ʿAliyye ile musâlaha ve müsâlemeye rağbet olunub murâd iderseniz muhsûs nâmeniz ile devletlü sadr-ı âʿzam efendimiz hazretlerine âdeminiz ile irsâl oluna ki İnşâe Allahü Teʿâlâ bu hayırlı işe bu dostunuz tavassut ider. Yakın zamânda yine evvelki gibi iki devlet arasında dostluk⁷⁰⁶ husûle getirülmekle tarafeynden kânlar dökülmeye mani^c ve reʿâyâ ve ʿaceze ve mesâkinin râhatına saʿy ideriz. Vesselâm. Ala men ettaba ül hüda 28 Ramazan sene 1129

Ordûy-ı hümâyûn Niş sahrâsında iken Nemçenin bâş vekîli tarafından sâbıkan Belgrâd muhâfızı Mustafa Pâşaya gelen mektûb⁷⁰⁷ sûretidir.⁷⁰⁸

Devletlü saʿadetlü hazret-i Mustafa Pâşâ “edamallahü⁷⁰⁹ Teʿâla ömrühü ila yevmi'l cevâb” hazretlerinin⁷¹⁰ mâh-ı Ramazanın yiğirmi beşinci gününde tahrîr

⁷⁰¹ S, R₂, R₃, R₄, H-celîl

⁷⁰² S, R₂, R₃, R₄ -

⁷⁰³ H -me'mûl olunmağla

⁷⁰⁴ S -cadde

⁷⁰⁵ S, R₂, R₃, R₄, H-

⁷⁰⁶ R₂, R₃, R₄, H -dostluklar

⁷⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H-mektûbdur.

⁷⁰⁸ R₂, R₃, R₄, H-

⁷⁰⁹ H -zâd Allahü

⁷¹⁰ R₃ -

olunan ve gönderilen mahsûs beş nefer âdeminiz vesâtatıyla mektûb-ı edeb⁷¹¹ üslûbları vusûl bulub hülâsa-i mazmûnunda her ne °arz (47-b) ve i°lâm olunmuş ise ittîlâ°cı kâmil hâsıl olub izhâr buyurulan muhâleset ve hayr endîşliklerinden⁷¹² fevke'l-gâye mesrûr ve mahzûz olmuşuzdur. Hemvâre tûl-ı °ömr ve kâmrâni ile mu°ammer olalar. Eser-i zâ °akd zâ°afda olunan mükâleme mâddelerinin icrâsından hoşnûd ve râzî olduklarına iştibâhımız yokdur. Eđer⁷¹³ mün°akd olan musâlaha mûcibince gemilerimiz ile âdemlerimiz Tûna'dan ma°an dahî bi'l-fi°cil °avdet ittirilmeyince ve henüz ânlardan haber⁷¹⁴ gelmemekle alıkonulan rehinlerinizin teslîmi üzerimize vâcib değil iken yine zikr olunanların yanına âdemlerimiz koşub emnen ve sâlimen ve zâmanından evvel tarafınıza irsâline tereddüd ve tefekkür itmeziz. Gubbezen(?) Belgrâd'da mükâleme ve müsâleme eyyâmında yanınıza gelen cenerâller ve âdemlerimiz taraf-ı Çâsâriyye yine Devlet-i °Aliyye ile musâlaha meyl ve rağbet ideceklerinden⁷¹⁵ ba°zı müzâkere itmişler ise ândan aslâ ve kat°â ma°lûmumuz olmamağla ânlar dahî tâm⁷¹⁶ emrimiz ile idemediler. Ne gayrî kimseden ruhsat ve istihlâlleri varımış. Eğerçi devletlü hürmetlü pâşâ hazretlerine dahî ma°lûmdur ki Karloyca nâm mahalde yiğirmi beş seneye dek mün°akd ve karâr-dâde olan sulh ve salâhın nakzî taraf-ı Çâsâriyyeden değil ammâ Devlet-i °Aliyye tarafından vukû° bulmuşdur. Ve şevketlü (48-a) Româ imparâtoru hazretlerinin °alâniyet(?) ve Devlet-i °Aliyye'nin dahî ma°rûfu olan müte°âhhidleri üzerine mezîd ve ezdiyât-ı kudret ve şevket ile °azm itdikde bunun mu°âlice-i mümkünesine teklîf iden vesâtatın red ve bir⁷¹⁷ yere⁷¹⁸ sapmayub her bâr muhlisâne °arz ve i°lâm mutâlib ve mukâddemâtın kezalik cevâbını virmeyüb vefâ ile tarafımıza °avdet itdirilecek şevketlü Çâsâr-ı bâ-vakâr hazretlerinin kapû kethüdâsın bi-gayr-ı âdâb ve şerâyi°cı °amme alıkonulmağla taht-ı hükûmet-i Çâsâriyyede bulunan °askerleri üzerlerine Vâradin'e varınca harben hücûm idüb ve °an kasd kal°a-i mezbûrenin teslimi için⁷¹⁹ ol vakitte ordûy-ı hümâyûnda bulunan vezîr-i â°zam tarafından nâlâyık ve yâvûz ve nâ-hemvâr tehdîd ve tahvîf âmîz sözler gönderilmiştir. Taraf-ı Çâsâriyye'den dahî nakz-ı °ahdden vehm ve güman etmedin ve sefer dahî mu°ayyen olmamışiken el-

⁷¹¹ H -mü'eddeb

⁷¹² S,R₂,R₄, H -endişlerinden, R₃ -endişlerinde

⁷¹³ R₂,R₃,R₄,H-Ve eğerçe

⁷¹⁴ H -haberi

⁷¹⁵ R₃ -ideceklerinde

⁷¹⁶ S,R₂, H ve,R₃ -nâmer ve 58.s,R₄ -nâm ve

⁷¹⁷ R₃,R₄ -birine,H -

⁷¹⁸ R₃,R₄ -,H -yerine

⁷¹⁹ R₃ için

hâletü hazîhi hayr-ı zan ve dââyînde bulunmamış olsa idi lâcerem birkaç ay mukaddem Nemçe askerinin cem ve tehiyye idüb asker-i Osmâniyâ'nin kezalik amel ve fiiline müsâbekat⁷²⁰ ve mukâvemet ider idi. Ez îñ cümle me'mûldurki⁷²¹ şevketlü Româ imparâtoru kesirü'n-nevâl efendimiz hazretleri şol kadar kânlar dökülmeğe ve bu cenk ve cidâlden sudûr iden **(48-b)** mâlâ-nihâye memleketleri⁷²² îsâl-i harâb ve yîbâb⁷²³ ve re'âyâ fukârâsının hasâret ve sürüb ve götürmesinin men'î vesâ'ir ta'bir olunmaz masiyyet ve maşekkat def'î için bi's-sıdk kemâl ve kifâyet istîfâ ider. Mu'âhede ve musâlahadan udûl ve imtinâ itmezler. Hemân pek sahîh ve lâıyk ve muvâfık⁷²⁴ bir tarık ve esbâb-ı nümâyân ve bî-gümân⁷²⁵ ola. Bize hiç bir zamânda değildir ki bi'avnillahi Te'âla hüdâ-dâd olan Macâryandan câyîrdir⁷²⁶ ki şevketlü Româ imparâtoru hazretlerinin ırz ve nâmûsuna muhâlefet üzere asker ve tâbûrundan mahsûs bir âdem hâliyen Devlet-i Aliyye vekâleti vezîr-i âzamılığla müşerref ve ber murâd olan sa'âdetlü Muhammed Pâşâ hazretlerine irsâl idelim. Lakin ol takdîrce iki askerinin mâbeyninde bir bellu mevzi ta'yîn olunagelmîştir. Ve ânda kifâyet ider. Emînlikde mü'eddeb ve me'mûr olan komisâr ve mübâşirler mütâreke ve musâlahayı ittîfâka'akd ve⁷²⁷ tekâmîl iderler. Bu taraf-ı muhlîslerinden devletlü hürmetlü pâşâ hazretlerinin tesviye⁷²⁸ buyurulan tekâlif ve mutâlebelerine işbu cevâb bâ-sevâbımızdır. Bundan böyle her ne emr-i hayr endîşânelerine muvâfık ise fehm ve izcân buyurular. Ve buna icâleten bir ehâk ve bi'l-halâl olan cevâblarına murakkab ve muntazırız ki ânâ göre Româ imparâtoru veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretleri **(49-a)** taraflarından dahî sipâriş ve müfevvez buyurulacak evâmîrler⁷²⁹ ahz ve isticlâb idelim. Bâkî hemîşe kevâkib muvâfakat reşâd-ı netice bahş kılub muhlîsân bâd-ı tahrîri Ağustosun on beşinci⁷³⁰ günüdür. Sene 1217⁷³¹ Bahre ordusunda mine'l-mahlas Preñç Ekinos de Savoya

⁷²⁰ H -mâsâbekat

⁷²¹ R₂, R₃, R₄ -me'mûlümüzdür ki

⁷²² H -memleketlerine

⁷²³ H -yîbâbı

⁷²⁴ R₃, R₄, H olan

⁷²⁵ R₂, R₃, R₄ -yekzemân

⁷²⁶ R₂, R₃, R₄ -â'izdir

⁷²⁷ S, R₂, R₃, R₄ tenmîm ve, H tetmîm ve

⁷²⁸ R₄, H -tesvîd

⁷²⁹ R₂, R₃, R₄ -evâmîrlerin, H -evâmîrlerden

⁷³⁰ R₂, R₃, R₄ -ikinci

⁷³¹ H -1717

Nemçe⁷³² baş vekîlinden⁷³³ sâbıkan Belgrâd muhâfızı Mustafa Pâşâ hazretlerine mektûb geldikde cevâb olmak üzere devletlü sa'âdetlü sadr-ı a'zam hazretleri tarafından baş vekîle⁷³⁴ gönderilen mektûbun sûretidir. Der sahrây-ı Niş

Kıdveti ümerâ il milleti'l mesihiyye 'umdeti küberâ il tâ'ifeti İseviyye Româ imparatorunun baş vekîli olan rağbetlü rütbetlü meveddetlü dostumuz Ekînos de Savoya "hutimet 'avakibuhu bi'l-hayr" kablenuhu mezîd muhabbet ile dostluğu lâyıık ve hubb ve vîdâde muvâfık kelâm selâmet encâm ve peyâm mü'ellefet-i fercâm ihdâ ve iblâğıyla hâl ve hâtırları sû'al olunduktan sonra⁷³⁵ muhibbâne ve⁷³⁶ dostane inhâ ve inbâ olunan oldur ki sâbıkan Belgrâd muhâfızı vezîr-i mükerrerem 'izzetlü ref'etlü elhâc Mustafa Pâşâ hazretlerinin Belgrâd'da kalan rehinlerinin i'âdeleriçün tarafından irsâl eyledikleri âdemleri ile gönderilen mektûb-ı muvâneset meshûbları vezîr-i müşârü'n-ileyh cânibinden bu dostunuza 'arz olunub hülâsa-i mefhûmu iki devlete mâye-i âsâyiş ve râhat ve sermâye-i ârâmiş ve⁷³⁷ istirâhat **(49-b)** olan sulh ve salâhı müş'ir ve müşt Emil olmağla 'âkilâne ve hayr-ı hâhâne mu'âmele-i mücâmelelerine tahsîn kılınmışdır. Fî nefsu'l-emr tarafeynden beher sene firâvân^{738c} asker çekilüb kânlar dökülmek ve miyânede bunca re'âyâ ve berâyâ pây-i mâl rekâtib-i⁷³⁹ ketâ'ib(?) olarak memleketler harâb olmakdan ise terk-i⁷⁴⁰ cidâl ve men'ci kıtâl olub musâlaha ve müsâlemeye mübâderet ve müsâre'at olunmak tarafeyne hayırlı bir maslahat olduğunda⁷⁴¹ iştibâh yokdur. Lakin pâdişâhların 'ulüvv-i cenâbları ma'âlûm husûsâ şevketlü kerâmetlü mehâbetlü salâbetlü kudretlü efendimiz halîfe-i rûy-ı zemîn "mindallahü zelâl celâlehu 'ale'l-'âlemin ve e'azz-i ensârahu ila yemi'd-dîn" hazretleri ba'zı kûllarının taksîrâtı sebebiyle vukû' bulan hâlet ve keyfiyyetden gazabân⁷⁴² olub 'umûmen memâlik-i islâmiyyelerinde⁷⁴³ olan muvazzaf 'askerî kûllarına şimdiye değin sene-i âtiyyeye bi'l-cümle âmâde olmalarıçün fermân-ı kazâ-ı cereyân-ı şehinşâhîlere⁷⁴⁴ tenbîh-i hümâyûnları

⁷³² R₂, R₃, R₄ -Nemçenin

⁷³³ R₂, R₃, R₄ -vekîli tarafından

⁷³⁴ R₃ -

⁷³⁵ S -

⁷³⁶ R₂, R₃, R₄ -

⁷³⁷ H -

⁷³⁸ H üzere

⁷³⁹ S, R₂, R₃, R₄, H ve

⁷⁴⁰ R₃ ve

⁷⁴¹ H -olduğuna eser-i

⁷⁴² R₂, R₃, R₄, H üzere

⁷⁴³ R₂, R₃, R₄, H -islâmiyanda

⁷⁴⁴ H -şehinşâhîleriyle

buyurulub zâhir hâl budur ki hürmetlü haşmetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr hazretleri tarafından dahî ânâ mukâbil âcâd-ı askere ihtimâm kılma. Bu takdîrce hadd ve hasri olmayan c'asâkir-i bî-şumar bir yerden kıyâm idüb cumûmen⁷⁴⁵ hücûm⁷⁴⁶ itmek lâzım geldikde memâlikden âsâr-ı imâret bi'l-küllîyye merfûc ve mute'addim⁷⁴⁷ olmak iktizâ ider. Revâ görülmeyüb (50-a) bu husûs müsâlemet-i nüsûsa hayr ve c'âkibet-i endişâne ihtimâm olunmak üzerimize⁷⁴⁸ lâbüdd olmağla bu bâbda re'y-i hüsn görülen musâlahayı tarafımızdan⁷⁴⁹ te'yîd itmek iki devletin umûr-ı hayriyyesine müvafık olmaktadır. Ancak miyânede zuhûr iden münâkaşa-i muhâsemenin izâle ve izmihlâli ile mübâni-i kavâ'id-i musâlahâ ve mu'âhedeyi te'sîs ve ibkâ ve şerâit-i lâzime-i⁷⁵⁰ müsâfatı icrâyâ mülûkdan birinin vesâtatında bulunması tarafeyne evfak ve c'âdet-i mendûbeden olmağla âsitâne-i sa'âdetde mukîm olan İngiltere ilçisi bu mâtde için krâlları tarafından tavassut eylemek⁷⁵¹ üzere ordûy-ı hümayûna da'vet olunmuşdur. İlç-i mûma-ileyh gelince mükâleme ve müsâlemeye me'mûr ve murahhas olanlar cemc' olmak için bir münâsib mahall ta'yîn ve tahsîs kılınmağla bir gün evvel tarafınızdan mahsûs âdemleriniz⁷⁵² ile iclâm ve iş'at eyleyeler. Vesselâm ala men ettebe'î-l hûda. Târih-i irsâliyle⁷⁵³ 22⁷⁵⁴ Şevval⁷⁵⁵ sâ'at 2⁷⁵⁶

Nişden ikinci def'ada Kozbekçi Mustafa Âğâ ile Mustafa Pâşâ tarafından bâş vekîle gönderilen mektûbun⁷⁵⁷ sûretidir.

Elkâb-ı mu'âdeden sonra İnşâe Allahü Te'âlâ hayr vechile tarafeynden murâd olunan musâlahâ ve müsâlemeye rağbetleri⁷⁵⁸ mütazammin olan mektûb-ı meveddet üslûbları vârid⁷⁵⁹ olub⁷⁶⁰ şânlarına lâyük olan vechile her ne tahrîr olundu ise (50-b) bu dostlarının ma'âlumu olduktan sonra hâlâ vekîl-i saltanat-ı c'aliyye devletlü cinâyetlü sa'âdetlü sadr-ı âczam efendimiz hazretlerine c'arz ve irâ'et

⁷⁴⁵ H -

⁷⁴⁶ H - cumûm

⁷⁴⁷ R₃, R₄ - mün'adim

⁷⁴⁸ H - üzerlerimizde

⁷⁴⁹ H - taraflarımızdan

⁷⁵⁰ R₂, R₃, R₄, H merâsim

⁷⁵¹ R₃, R₄, H - itmek

⁷⁵² R₃, R₄ - âdeminiz

⁷⁵³ R₃, R₄ - irsâl

⁷⁵⁴ R₂, R₃ -23, R₄ -, H -23

⁷⁵⁵ R₃, R₄ -

⁷⁵⁶ R₄, H -3

⁷⁵⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -mektûb

⁷⁵⁸ R₃, R₄ - rağbetlerini

⁷⁵⁹ R₂, R₃, R₄, H -vurûd bulub

⁷⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H-

olundukda ânlar dahî bu hayr⁷⁶¹ işe hüsn-i teveccüh buyurub mahsûs âdemleriyle siz dostumuz tarafına meveddetnâme-i sadâkat⁷⁶² hitâmeleri irsâl olunmağın İnşâü'l⁷⁶³-mevla mefhûm-ı meveddet-i mersûmi-i ma'lûmları oldukda iki devlet beyninde kemâ-fi'l-evvel dostluk husûlüne sa^cy ve ihtimâm ile izmihlâl-i husûmete himmetleri me'mûldür. Fî 22 Şevval 1129 ^can cânib-i Mustafa muhâfiz-ı Belgrâd sâbıkâ

Nemçe⁷⁶⁴ bâş vekîlinden sadr-ı â^czam hazretlerine gelen mektûbdur

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham vezîr-i mu^cazzam şâyeste-i hâldir ki devletlü elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri Belgrâd'dan hurûc ve Niş'e duhûllerinden sonra mahsûs mektûblarile der-i devletmedârın iki ûlû pâdişâhlık mâbeyne ibkâ ve ihyây-ı sulh ve salâha olan hüsn-i meyl ve ^cavâtıfların iş^câr ve izhâr kılmışlardır. Ve ânâ binâen tekrar cevâb-ı bâ-sevâbımız bulmuş ki şevketlü ^cazametlü Româ imparâtoru veliyyü'n-ni^câm efendimiz hazretlerinin zühd ve dâdlarından ârâki-i demâ-i beşeriyeden istikrâh-i şehinşâhîleri cemi^{cc}âleme hüveydâ olmağla işbu hayırlu maslahata mu^câned⁷⁶⁵ buyuracakları ^cadîmü'l-ihtimâldir. Hemân tek bu hasûsda ahles-i havâtır ile ve zamân-ı kalilde tarîk-i müstakîm (51-a) ve reşad-ı muhtasarı ta^crîf ve terkîm zuhûra geleydi. Cânib-i ^culüvvü'ş-şânlarından mahsûs âğâ bendeleri vesâtatıyla vusûl bulan nâme-i muhlisânelerinden⁷⁶⁶ istikrâr maksad sulh-ı nişâne ve bu mu^câmele-i ^câkibet-i hayra himmet-i ^caliyyeleri üzere hüsn-i müsâfatlarına ^can samîmü'l-kalb edây-ı şükr-i ni^cmet ideriz. Tarafımızdan ise kezalik hasbe'l makdûr işbu merâm-ı hayr-ı encâmın tekmîliyle⁷⁶⁷ memâlik ve re^câyâ ve berâyâ ve ^caceze ve mesâkîn-i tarafeyni mün^cadim ve tebâh iden kân dökülmesini sed ve cenk ve⁷⁶⁸ cidâlin bî-kıyâs gelân musibet ve meşakkatin men^c ve def'i⁷⁶⁹ cânibeynin ihkâk-ı hak ile sulh ve salâhın tetmîmi⁷⁷⁰ ehemmi-i mehâmımız olmağın kudretlü Çâsâr-ı keremkâr efendimiz hazretleri bunun itmâmına bizi evvel istiklâl-i küllî ile müşerref buyuracakları me'mûldür ki biz bi'z-zât yâhûd âher yerlu yerinde

⁷⁶¹ S, R₂, R₃, R₄, H - hayırlu

⁷⁶² H -meveddet

⁷⁶³ S -inşâe Allahü'l

⁷⁶⁴ S, R₂, R₃, R₄, H çâsârının

⁷⁶⁵ H -mu^câned

⁷⁶⁶ H -muhlisânelerinde

⁷⁶⁷ R₄, H -tekmîline

⁷⁶⁸ R₃ -

⁷⁶⁹ H ve

⁷⁷⁰ H ikâmet

müretteb ve⁷⁷¹ külliyyetlü⁷⁷² musâlaha icrâsında bulunalar. Sa^câdetlü semüvvü'l-mekânlarına bunun emsâli geleceğine iştibâhımız olmamağla bu bâbda ber⁷⁷³ vefk-i rızâları üzere cevâblarına müterakkıb⁷⁷⁴ ve ne şânve pâyeye ile saltanat-ı ^cOsmâniyye'nin vekîl-i mutlakları musâlaha-i âtiyede irsâl ve ne mahalde bilâ-halel ta^carruz-ı mülâkât⁷⁷⁵ cânib-i ^caliyyelerinden ta^cyîn olunub ve yakîn olan şiddet-i şitâda tavakkuf ve ikâmet ideceklerdir. Ol semtin vilâyetlerine vukûfumuz olsa bize havâle itdiklerine binâ'en bilâ-te'emmül ta^cyîn ider idik. Lakin taraf-ı Çâsâriyye'den (51-b) me'mûr olunacak vekîl-i mutlakları Posariçe'de⁷⁷⁶ ve taraf-ı ^cOsmâniyye'den cây-ı mezkûrdan bir⁷⁷⁷ zeb^cid⁷⁷⁸ mahalde meks-i mülâkatları için Korloviçede gereği⁷⁷⁹ gibi bir karârgâh binâ olunur idi. Cenâb-ı bâhirü's-şerefleri bu külliyyetli⁷⁸⁰ musâlahanın merkûze olan havâtır ve⁷⁸¹ maksûdların bize veyâhûd hengâm-ı gaybetimizde münâsib feraset ve rızâlarınca hudûdun cenerâllerimize iş^câr buyuralar. Zîrâ işbu mukaddemât-ı sulh istimâcî ve gelecek mektûb ahzı ve tarafımıza ^cale't-ta^ccîl irsâli cümlesine tefhîm ve ta^clîm itdik. Bâkî hemîşe-i afitab-ı ^cömr ve devlet tali-bâd tahrîren fî Ağustosun⁷⁸² altıncı gününde be-sahrây-ı Semen mine'l mahlas tarih-i Ekinos de Savoya

**Sâbikan Belgrâd vâlisi Mustafa Pâşaya bâş vekîlin gönderdiği mektûb⁷⁸³
tercümesidir**

Devletlü rıf^catlü azîz dostumuz pâşâ-i⁷⁸⁴ celîlü's-şîyem cenâbınızın evvelâ mâh-ı Ramazân'ın yiğirmi sekizinci gününde tahrîr ve ordûy-ı Çâsâriyye'de olan işbu hayrhâhınıza mahsûsen irsâl olunan mektûb-ı mevedded encâm ve müsâdikat fercâmınız vâsıl ve tercüme olunub hülâsa-i derûnunda Devlet-i ^cAliyye câniblerinden ma^ctûf olan tecdîd-i ^cakd-ı mübârek sulh ve salâhı iş^câr ittiğimize binâ'en ol takrîb deminde kezalik cevâb-ı bâ-sevâbımız firistâde kılınmışdır. Sâniyen

⁷⁷¹ S, R₂, R₃, R₄, H -vekîlleri

⁷⁷² S, R₂, R₃, R₄, H -

⁷⁷³ R₂, R₃, R₄, H -

⁷⁷⁴ R₂ ne mikdâr, R₃, R₄ -müterakkıblarız. Ne mikdâr, H -müterakkıbiz. Ne mikdâr

⁷⁷⁵ R₂, R₃, R₄, H -mülâkatları

⁷⁷⁶ R₃, R₄, H -Pasâroviçe'de

⁷⁷⁷ R₃, R₄, H -biraz ba^cid

⁷⁷⁸ R₃, R₄, H -

⁷⁷⁹ H -ki

⁷⁸⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -külfî

⁷⁸¹ R₃ -

⁷⁸² S, R₂, R₃, R₄ -Aheryosun, H -şehr-i Aheryosun

⁷⁸³ R₃, R₄ -mektûbun

⁷⁸⁴ H -pâşây-ı

mâh-ı Şevvâl'in yigirmi ikinci gününden dahî mektûb-ı muhabbet üslûbunuz ile saltanat-ı  smâniyye'nin sa adetli  atıfetli vezîr-i mu azzam hazretlerinin cânib-i vâlâ makâmlarından (52-a) mahsûs âgâ kûlları vesâtatıyla vürûd bulan nâme-i bâhirü's-şerefleriyle bu dost hayr-endişelerine⁷⁸⁵ işâret ittiğiniz mü'ekked mebâni-i vedâd ve müşeyyed esâs ittihâdı tasdîk ve tashih buyurduklarından fevkü'l-gâye mesrûr ve mahzûz olmuşuzdur. İşbu vâzbân(?) mezkûr olan merâm-ı musâlaha fercâmına tarafımızdan gâlibâ ol bâbdan râgıb ve müştakız ki şevketlü  azametlü Româ imparâtoru derya nevâl efendimiz hazretlerinin ârâka-i demâ ve⁷⁸⁶ beşeriyye ve cenk ve cidâli müste akab olan bî-nihâye musibet ve meşakkatin men  ve def inde mâderzât olan zühd ve dâdları cem  etrâf ve eknâf-ı  âleme meşhur ve hüveydadır. Hemân tek ol taraflardan⁷⁸⁷ işbu emr-i mühimm-i^{788c} azîme mekâsıd ve murâdâdları musâddikate sâlik ve keزالık ber muktezây-ı şer -i şerîf seri  ve tîz dest ile mübâderet ve mübâşeret zuhûr ideridi. Bâkî^{789c} izz ve sa adet ber-vefk murâd⁷⁹⁰-bâd tahrîren fi şehir-i Ağustosun⁷⁹¹ altıncı gününde sene⁷⁹² 1717⁷⁹³ mine'l-mahlas Prenç Ekinos de Savoya

**Nemçe Çâsârının bâş vekîline sadr-ı â zam hazretleri tarafından İngiltere
ilçisinin serkâtibi ile irsâl olunan mektûbun sûretidir. 14⁷⁹⁴ Zilkâde⁷⁹⁵ sene⁷⁹⁶
1129⁷⁹⁷**

Kıdvetü'l ümerâi'l-milleti'l-mesîhiyye  umdeti küberâil-tâ'ifeti'l- iseviyye Româ imparatorunun bâş vekîli olan rağbetlü rütbetlü meveddetlü dostumuz prenç Ekinos de Sâvoya "hutimet  avakıbuhi bi'l-hayr" kibeline (52-b) mâbeynde sebkat iden hubb ve vüdât-ı müsâfatı tecdîd ve te'kîde lâyıık ve kavâcid müsâdikat-ı dostâneyi⁷⁹⁸ ziyâde temhîd ve te'yîde muvâfik kelâm-ı muhâleset encâm ve peyâm-ı mü'ellefet-i fercâm ithâf ve ihdâ kılımub hâl ve hâtırları su'âl olunduktan sonra

⁷⁸⁵ H -endişanelerine

⁷⁸⁶ R₂,R₃,R₄ -

⁷⁸⁷ H -taraflarından

⁷⁸⁸ R₂, R₃, H ve

⁷⁸⁹ R₄ hemîşe-i

⁷⁹⁰ R₄ -merâm

⁷⁹¹ S,R₂,R₃, R₄, H -Ahteryosun

⁷⁹² R₃ -

⁷⁹³ R₃,R₄ -be sahrây-ı Semen, H be sahrây-ı Semen

⁷⁹⁴ R₃,R₄ -

⁷⁹⁵ R₃,R₄ -

⁷⁹⁶ R₃,R₄ -

⁷⁹⁷ R₃,R₄ -

⁷⁹⁸ H -dostâne

muhibbâne inhâ ve inbâ olunan budur ki irsâl olunan mektûb-ı mergûbunuz mâh-ı Zî'l-ka^cde'nin yedinci Sâlı günü cânibimize vâsıl olub işâret kılınan âsâr-ı dostaneleri mu^câmele-i hayr-ı ^câkıbet olmağla hatt⁷⁹⁹ olunmuşdur. İki devletin mâbeyninde lâzım gelen musâlaha ve musâleme husûsunda⁸⁰⁰ mükâleme ve mu^câhedeye bir mekân-ı mu^cayyen ihtiyâr olunmak mukaddemâ tarafeynden tahrîr olunmağla taraf-ı Devlet-i ^cAliyyeden me'mûr olacakları⁸⁰¹ Pojorofça'dan birâz ba^cid mahalde ve taraf-ı Çâsâriyye'den me'mûr olanlar⁸⁰² Pojorofça'da ikâmet eylemelerini⁸⁰³ istisvâb eylemişiniz.⁸⁰⁴ Dostluk-ı mâbeynde tarafeynin ricâli birbirlerine karîb ve ba^cid⁸⁰⁵ olmalarında eğerçi fâ'ide ve zarar melhûz olmayub ancak Kârloyça'da olduğu gibi tarafeynin nurahhasları bir yerde olub eyyâm-ı şitâda ırâk yerden⁸⁰⁶ mükâlemeye gelüb⁸⁰⁷ gitmek zahmetlerinden berî olmalarıçün cümlesi Pojorofça'da ikâmet eyleyüb üslûb-ı sâbık üzere tecdîd-i merâsim-i sulh ve salâha şürû^c itmeleri münâsib fehm olunur.⁸⁰⁸ Ol tarafa göre bir gayrî hücnat mülâhazası (53-a) var ise bizim ^cindimizde ma^clûm olmayub yine siz dostumuzun re'yine havâle olunur. Mükâlemeye murahhas olanlar ne mikdâr ve ne pâyve ve ne⁸⁰⁹ şân ile ta^cyîn olunacakları istihbâr olunmuş mukaddemen mesbûk-ı⁸¹⁰ bi'l-misl⁸¹¹ olmağla taraf-ı Çâsâriyye'yi tevkîren beglerbegilik rütbesinde ba^czı kimesneler ta^cyîn ve tahsîs olunması münâsib görülmüşdür. Bu emr-i⁸¹² hayriyyenin tetmîm ve temşîti emrinde mülûkdan birinin tavassutu iki tarafa dahî nâfi⁸¹³ ve niçe ihtilâlât-ı zahirenin izâle ve izmihlâlâline bâ^cis olmağla iftihârü'l-ümerâi'l⁸¹⁴-^cİseviyye hâlâ İngiltere krâlının âsitâne-i sa^câdetde mukîm olan ilçileri ordûy-ı hümâyûna da^cvet olunduğu mukaddemâ tahrir olunmuş idi. Hâlâ gelüb vusûl bulub bu husûs müsâlemet nüsûs için tarafından ser kâtibi⁸¹⁵ irsâl itmekle mektûb-ı muhabbet üslûb keşide-i silk-i

⁷⁹⁹ S dostâne

⁸⁰⁰ R₂, R₃, R₄, H-husûslarında

⁸⁰¹ R₃, R₄, -olacaklar

⁸⁰² H -olacaklar

⁸⁰³ S, R₂, R₃, R₄ -eylemeleri

⁸⁰⁴ H -itmişdiniz.

⁸⁰⁵ H mahalde

⁸⁰⁶ R₃, R₄, Hmahall-i

⁸⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H ve

⁸⁰⁸ R₃ -olunub

⁸⁰⁹ S, R₂, R₄ -

⁸¹⁰ R₃ -mesbûkü'l-misl

⁸¹¹ R₃ -

⁸¹² R₃ -umûr-ı

⁸¹³ R₃ -nâfi^cdir.

⁸¹⁴ R₂, R₄, H ^cizâmi'l

⁸¹⁵ R₃, R₄, H -kâtibini

sütür kılınmıştır. Lede'l vusûl cânibeyne hayırlu ve nâfi^c olan maslahata bir gün evvel mübâşeret olunub hüsn-i hitâm virilmeğe dikkat eylemeleri me'mûldür. Ve's-selâm ala mine't teba^cil hüda 14 Zilkade⁸¹⁶ sene 1129⁸¹⁷

**Belgrâd cânibinden piyâde zâbiti Nemçe⁸¹⁸ vesâtatıyla bâş vekîlden gelen⁸¹⁹
mektûb sûretidir. 7 Muharrem sene 1130**

Elkâb-ı lâyıkadın sonra sa^câdetlü mekremetlü dostumuz vezîr-i â^czam hazretlerinin taraf-ı sa^câdetlerine dostane inhâ olunur ki işbu mâh-ı Ektoberin(?) ondokuzuncu günüyle müverrah (53-b) ve Sofya nâm mahalden hâlâ İngiltere krâlımın Devlet-i ^cAliyye'de mukîm Ūdâr⁸²⁰ Valortini⁸²¹ nâm ilçîsinin ser kâtibi yediyle irsâl olunan mektûb-ı meveddetleri Beç nâm mahallde gelüb vusûl buldu. Mazmûnundan münfehim⁸²² olan⁸²³ maksad cenâb-ı sa^câdet iki devlet arasında intikâz bulan sulh-ı mübârek⁸²⁴ ilçî-i müşârü'n-ileyh tavassutuyla rağbet olunmaktadır. Ve bu emrin mükâlemesi için tarafeynden murahhaslar ve mu^ctemed kimesneler ta^cyîn olunub Pojorofça nâm mahalde cem^c ve husûlüne takayyüd olunmaktadır. Tarafımızdan taksîrât bulunmamak için husûs-ı mezbûru haşmetlü Româ⁸²⁵ imparâtoru efendimize i^clâm ve ifâde eyledik. Ve kendilerinden ma^clûm idindiğimiz şimdiye değin vâki^c olan⁸²⁶ muhârebe ve mukâtele hıfz ve hırâset-i memleketleri için zarûri olub iki tarafın hareketleri sebebiyle ârâk⁸²⁷ olunan demâ-i insânîyyenin def^c ve ref^c ve re^câyâ fukârasının iki ^casker⁸²⁸ ayağı altında kalmaması⁸²⁹ emri⁸³⁰ vücûda gelmesinden memnûn olurlar. Ve iki devlet arasında ^cakd-ı meveddet emr-i ba^cîd değildir. Eğer tarafeynden muktezây-ı hâl ve zamâna ri^câyet⁸³¹ cevâz virilür ise mukaddemâ Belgrâd muhâfızı olan ^cizzetlü Mustafa Pâşâ'nın musâlahaya rağbet

⁸¹⁶ R₄ -Rebi^cü'l-evvel

⁸¹⁷ H Tahrîren fî yevmü'r-râbi^{cc} işrin min şehri Zilkâ^cde sene tis^ca ve işrin ve miete ve elf

⁸¹⁸ R₃, R₄, H -Nemçelü

⁸¹⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -olan

⁸²⁰ R₃ -Udâre lö Retbeti, R₄, H -Udârd lö Retbeti

⁸²¹ R₃, R₄, H -

⁸²² R₃, R₄, H -mefhûm

⁸²³ H -olunan

⁸²⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -mübârekeye

⁸²⁵ H -

⁸²⁶ R₃, R₄, H -

⁸²⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -ihrâk

⁸²⁸ S -

⁸²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -kalmamak

⁸³⁰ H -emrin

⁸³¹ R₃, R₄ -ri^câyete

olunmak⁸³² husûsiçün tahrîr eyledikleri mektûbda Belgrâd havâilileri Belgrâd⁸³³ ilhâk olunur deyü işâret eylemeleriyle **(54-a)** haşmetlü Çâsâr efendimiz meyl ve rağbet eylemişler idi. Ve fî'l-vâkı^c havâli-i mezbûre elde olmağla münâsib mahallerde hudûd kat^c olunmakta tevakkuf olunmaya. Ve⁸³⁴ bu⁸³⁵ işâretten mefhûm olan musâlahanın temeli bu üslûb üzere kurulmaktadır. Zîrâ iştibâhımız yokdur ki Devlet-i ^cAliyye⁸³⁶ evvelden ve hâlâ olan maksûdu⁸³⁷ budur. Ve taraf-ı sa^câdetinizden vâkı^c iki kıt^ca mektûbda husûs-ı mezbûr içün işâret olunmadığından nâşî arada bu emr-i mühim mücmel ve mübhem olmamak için husûs-ı mezbûru mektûbumuz ile tasrîh eylemek murâd eyledik ki tarafımızdan bünyân-ı musâlahanın mukaddimesi bilâ-ıştibâh bu husûsun husûlûdür. Ve bu dostunuz ba^czı umûr-ı mehâmm için sırf⁸³⁸ Devlet-i Çâsâriyye'den da^cvet olunduk. Bu maslahat hayr-ı encâm için bundan akdem der-i Devlet-i ^cAliyye'de Çâsâr efendimiz tarafından mukîm kapû kethüdâsı ve ba^cdehu küçük ilçî olub hâlâ erbâb-ı istişâreden olan Mikha'il Talaman nâm kimesne Belgrâd'a irsâl olundu ki münâsib olduğu vech üzere tarafımızdan müsâlahaya meyl ve rağbet olduğu müşâhede oluna. Ve iki devletin belki cem^ci-i milletin mu^ctâdı üzere müsâlaha mukâlemesiçün ta^cyîn olunan ricâl mahall-i münasibe cem^c olmazdan evvel bunyân-ı sulh olacak mevâdd vesâ'ir sulha müte^callik ahvâlde murahas olub mükâleme ider⁸³⁹ ise⁸⁴⁰ ve iştibâh yokdur ki taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den **(54-b)** mu^ctemedi'n-^caleyh kimesne⁸⁴¹ ta^cyîn olunub tarafeynden münâsib görüldüğü mahalde cem^c ve zikr olunan bünyân-ı sulh olacak mâddede vesâ'ir müsâlahaya müte^callik olan umûrda⁸⁴² mükâleme idüb karâr vireler. Husûs-ı mezbûra nizâm virildikde tarafeynin vükelâsının dahî cem^cî bizim dahî iksâs-ı⁸⁴³ murâdımızdır. Ve lakin ta^cyîn olunan Pojorofça nâm mahalde Devlet-i Çâsâriyye tarafından muhâfiz ^casker bulunmağla taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den ta^cyîn olunacak murahaslar ile ma^can tavâif-i ^caskeri⁸⁴⁴ zikr olunan Nemçelü ^caskeriyle

⁸³² H -olmak

⁸³³ S, R₂, R₃, R₄, H -Belgrâd'a

⁸³⁴ R₄ -

⁸³⁵ R₄ -deyü

⁸³⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -^cAliyye'nin

⁸³⁷ S, R₂, R₃, R₄ -maksadı

⁸³⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -taraf-ı

⁸³⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -iderler

⁸⁴⁰ S, R₂, R₃, R₄, H-

⁸⁴¹ R₂, R₃, R₄ -kimesneler

⁸⁴² H -umûrdan

⁸⁴³ H -aksây-ı

⁸⁴⁴ H -^casker

bir⁸⁴⁵ mahalde bulunmak münâsib fehm olunmaz. Velakin eshel görünür⁸⁴⁶ ki Devlet-i ʿAliyye tarafından gelecek murahhaslar biraz baʿîd bir mahalde olalar ki ol mahal hâlî ve müşterek ola. Muʿahedeye müteʿallik husûsları ve mukaddeme ʿahdî müzâkere için bâlâda mezkûr olan⁸⁴⁷ erbâb-ı istişâreden Tâlamân'a⁸⁴⁸ ruhsat virildi ki Devlet-i ʿAliyye tarafından gelecek vükelâ ile cemʿ olub her husûsa nizâm⁸⁴⁹ virilür. Taraf-ı devletden gelen vükelâyâ dahî ruhsat virilmelidür. Bu takdîrce me'mûl ideriz ki cenâb-ı saʿâdetiniz Devlet-i ʿAliyye'nin ârâmı için saʿyınız olduğu gibi bu maslahat-ı hayr-encâmın bir gün evvel husûl-pezîr olmasına⁸⁵⁰ takayyüd-i tâmmınız vardır.⁸⁵¹ İnşâe Allahü Teʿâlâ mukâddime-i musâlahanın mükâlemesinden sonra bilâ-te'hîr Devlet-i ʿAliyye'nin muʿteber kimesneleri mahall-i mükâlemeye (55-a) varalar ve mübâşeret ideler. Bâkî Teşrîn-i Sânînin on ikinci gününde

Nemçe Çâsârının bâş vekîline sadr-ı âʿzam hazretleri tarafından yazılan mektûb sûretidir. Piyâde zâbiti Nemçelü ile irsâl olunmuşdur. (22⁸⁵² Muharrem sene 1130)⁸⁵³

İftihârü'l-ümerâ il ʿizâmîl-Mesîhiyye muhtârü'l-keberâ il- fihâmî'l ʿİseviyye hürmetlü haşmetlü Româ imparâtorunun bâş vekîli olan rağbetlü meveddetlü rütbetlü dostumuz prenç Ekinos de Sâva⁸⁵⁴ “hutimet ʿavâkibihu bi'l-hayr ve'r-reşâd ve'l-hemü ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedât” câniblerine dostluğa lâyük ve miyâne rûnümâ olan müsâlemet ve muvâfakata⁸⁵⁵ muvâfik selâm-ı selâmet encâm ve peyâm-ı müsâdekat irtisâm ithâf ve ihdâ ve merâsim-i meveddet ve muhâlesat üzere hâl ve hâtırınız su'alî merʿî ve mü'eddâ kılındıktan⁸⁵⁶ sonra muhibbâne inhâ ve dostâne inbâ olunan oldur ki irsâl olunan mektûb-ı müvâsenet meshûbunuz vâsıl olub her ne ki tahrîr ve işʿâr kılınmış ise bi'l-cümle maʿlûm⁸⁵⁷ hâlisü'l-fevâ'idleri olmuşdur. İki devletin mâbeyinde ehem ve elzem olan esâs musâlahanın temhîdi ve mebânî-i

⁸⁴⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -bu

⁸⁴⁶ H -görülür

⁸⁴⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -

⁸⁴⁸ S Talamân kimesneye, R₂, R₃, R₄, H -Talamân nâm kimesneye

⁸⁴⁹ H -

⁸⁵⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -olmasında

⁸⁵¹ H ve

⁸⁵² H -23

⁸⁵³ R₃, R₄ -

⁸⁵⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -Sâvoya

⁸⁵⁵ H -mu'âlefete

⁸⁵⁶ R₃, R₄, H -olunduktan

⁸⁵⁷ R₂, R₃, R₄, H -

müsâlemenin tezdîd ve teşyîdine bir gün evvel şürû^c olunmak husûsları işâret ve hudûd ve sınırlar sâbikan Belgrâd muhafızı Mustafa Pâşâ'nın tahrîr eylediği mektûbu mefhûmuna i^ctibâr olunmak veçhi üzere âşikâr⁸⁵⁸ kılınmış. Mustafa Pâşâ Belgrâd'dan çıkdıkda ba^czı cenerâlleriniz ile musâlahaya dâ'ir niçe müzâkere ve Nişe duhûlünde tarafımızdan **(55-b)** kat^a me'zûn ve murahhas⁸⁵⁹ değil iken âher husûs için Belgrâd cânibine irsâl eylediği âdemleri vesâtatıyla tarafınıza mektûb tahrîr ve izhâr meyl-i musâlaha ve ba^czı şürûta müte^cahhid olmuş ise dahî ol makûlelerin me'zûn olmağsızın îrâd eylediği kelâm-ı beyhûdelerine i^ctimâd⁸⁶⁰ ve⁸⁶¹ i^ctibâr olunmak değil belki isgâya dahî sâleh olmayub hatta Niş nâm mahalde tarafınızdan bir⁸⁶² dostunuza ikrâmen firistâde kılınan muhabbet-nâmenizde biz Mustafa Pâşâ'ya sulhe dâ'ir söz virmedik. Cenerâllerimiz kendülüklerinden ba^czı cevâblar söylemişler ise bizim re'yimiz⁸⁶³ ve ittifâkımız ile değildir deyü tahrîr kılınmışdı. Ânâ mümâsil Mustafa Pâşâ'nın hudûd ve sınıra müte^callik tahrîr eylediği cevâblardan bu dostunuzun⁸⁶⁴ haber ve âğâhı olmayub re^câyây-ı⁸⁶⁵ tarafeyn emin ve râhat ve itmînân ve refâhiyyetleri için bu iki devlet mâbeyninde cânibeynin rızâ ve cevâzlarıyla niçe menâfi^cî hâvî olan sulh ve salâh bâhirü'l-felâhın müceddeden inşâ ve in^cikâdı ve hilâf ve şikâkın miyaneden intizâ^{c866} ve indifâ^cının mukaddemesi hemân semere-i müvâneset ve mü'ellefet rûnümâ olması idüğü zamir-i dakîkadânlarına âşikârdır. Bu def^a gelen mektûbunuzda Pojorofça'da mükâleme olmasının siz dostumuzun mülâhazalarına göre ba^czı muhzûru olduğu mevzu^{c867} ve mahall-i âherde olmak mürecceh görülmekle Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend tarafından mükâleme **(56-a)** ve musâlemeye murahhas buyurulan Devlet-i ^cAliyye'nin mahrem esrârı ve mü'temen ve mesteşârlarından hâlâ defterdâr-ı şikk-ı sâni ^cizzetlü İbrâhim Efendi ve yine Defterdâr-ı⁸⁶⁸ Sâlis Muhammed Efendi mutavassıtlardan İngiltere ilçisi ile ma^can Tâtâr Bâzârcığı nâm mahalde alikonulub kendimiz ihtiyâten tertîb-i ^cadde ve ^cadâd-ı⁸⁶⁹ seferiyye ve techîz ve â^cdâd-ı ^casâkir ve

⁸⁵⁸ S, R₂, R₃, R₄ -âşikâre

⁸⁵⁹ H kılınmış

⁸⁶⁰ H -

⁸⁶¹ H -

⁸⁶² R₄ -bu

⁸⁶³ R₂, R₃, R₄ -re'y

⁸⁶⁴ H dahî

⁸⁶⁵ R₄ -re^cây-ı

⁸⁶⁶ H -irtifâ^c

⁸⁶⁷ R₂, R₃, R₄ -muvazzıh

⁸⁶⁸ R₃, R₄ Şikk-ı

⁸⁶⁹ H -^cinâd-ı

ta^cdîl ve tevsîye-i ahvâl-i^caskerî ve⁸⁷⁰ tanzîm ve tensik-i umûr ve⁸⁷¹ cumhûr-ı bilâd ve
 ıibâd için ordûy-ı hümâyûn ile ma^can Edirne'ye teveccüh rikâb-ı kâmiyâb-ı
 şehinşâhî ve ^catebe-i ^caliyye-i pâdişâhîye yüz sürmeğe ^cazîmet ve be-tevfikullahi
 Te^câla bi'z-zât şevketlü kudretlü ^cazametlü salâbetlü efendim pâdişâh-ı rûy-ı zemîn
 ve şehinşâh-i sâhib-i temkîn e^caz-Allâhü Te^câla ensârihi ila yevmi'd-dîn hazretlerinin
 mübârek rikâb-ı müstetâb-ı hüsrevanilerine rûmâl⁸⁷² ile müstes^cid olduğumda bundan
 akdem siz dostumuzun tarafından gelen mektûb-ı mergûbumuzda⁸⁷³ haşmetlü
 hürmetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr hazretlerinin istirvâh-ı leşker-i tarafeyn ve istifâh-ı re^câyâ
 ve berâyây-ı cânibeyn için bu hayırlı maslahata ^cazm ve cezm üzere oldukları
 kemâl-i âdâb ve hüsn-i takrîr-i⁸⁷⁴ dilpezîr ve envâ^c-ı tebcil ve ta^czîm ve esnâf-ı tevkîr
 ve tefhîm birle ma^crûz-ı pîştâk-ı gerdûn-ı nutâk-ı hüsrevânî kılındıkda merâhim-ı
^caliyye-i cihân perverî ve mekârim-i seniyye-i mu^câdelet küsterleri re^câyây-ı **(56-b)**
 tarafeynin emn ve râhat ve himâyet ve siyânetleri için mukaddemâ mâbeynde
 mün^cakd olan müsâleme ve mevâdi^canın kemâ fi'l-evvel tecdîd ve inşâ ve teşyîd ve
 îkâsına müsâ^cade-i ^caliyye-i cihânbanî ve is^câf-ı seniyye-i ruhsât-ı hümâyûn-ı
 hüsrevânileri erzâni buyurulmağla murahhaslar ve mutavassıt olan ilçî-i muma-
 ileyh⁸⁷⁵ mektûblar tahrîr ve cümlesi Niş'e varub ânda ikâmet ve Felemenk ilçîsi
 bundan esbak Kârloyça'da vâkı^c olan mükâlemede İngiltere ilçîsi ma^can
 bulunduğu binâen bu def^ca dahî ma^ciyyet üzere bulunması enseb görülmekle ol
 dahî âsitâne-i sa^câdetden⁸⁷⁶ muhrûsa-i Edirne'ye da^cvet ve târih-i mektûb-ı muhibbî
 esnâsında⁸⁷⁷ İngiltere ilçîsi ile bile bulunmak için⁸⁷⁸ Niş'e vardıklarında hürmetlü
 haşmetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr taraflarından dahî mükâlemeye murahhas olanların haber
 ve da^cvetlerine müterakkıb olurlar. Ancak⁸⁷⁹ mükâleme Eflâk câniblerinde⁸⁸⁰ vâkı^c
 Bükreş ile Sebîn mâbeyninde bir münâsib mahalde veyâhûd fethü'l-islâm veyâ nehr-i
 Morova taraflarından her kangısı siz dostumuzun muhtârları kılınur ise ol mahalle
 varılıb lâyıq ve sezâvâr görüldüğü vech üzere mükâleme ve müzâkereye mübâşeret

⁸⁷⁰ R₂,R₃ -ra^ciyyet ve, R₄,H ra^ciyyet ve

⁸⁷¹ R₃,R₄,H-

⁸⁷² S,R₂, R₃,R₄, H -rûymâl

⁸⁷³ R₄ -mergûbumuzda

⁸⁷⁴ S, R₂, R₃,R₄ -ve ta^cbîr-i, H ve ta^cbîr-i

⁸⁷⁵ R₃,R₄ -ileyhe

⁸⁷⁶ S -sa^câdetmedârınızdan, R₂ -sa^câdetmedârımdan, R₃,R₄, H -sa^câdet-medârdan

⁸⁷⁷ H -esnâlarında

⁸⁷⁸ H Niş'e doğru irsâl olunmak üzeredir.

⁸⁷⁹ R₂,R₃, R₄, H mahall-i

⁸⁸⁰ R₄ -cânibinde

itmeleriçün tavsiye ve ruhsat virilmekle bu husûsları muhtevî maktûb-ı muhabbet⁸⁸¹ tahrîr ve âdeminizile irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü'l⁸⁸² Mevla vusûl bulup keyfiyyet-i⁸⁸³ zâmir-i ayîne nazîrınız oldukda siz dahî münâsib ve ma^ckûl (57-a) gördüğünüz vech-i vecîh üzere bilâ-rayb ve hilâf sebep emn ve asâyiş-i bilâd ve ^cibâd⁸⁸⁴ ve⁸⁸⁵ bâ^cis-i itminân ve ârâmiş-i ^cibâd olmağla bu iki devlete hayırlu ve menfa^catlı olan sulh ve salâha bi-meşîyyetillâhi Te^câla sûret-i hüsn-i⁸⁸⁶ hitâm virilmek mukarrer ve muhakkak olduğu halde evvel bahâr-ı huçeste-i âsârda tecdîd ve techîz olunacak ^casâkir-i muvahhidîn memâlik-i vasi^ca il mesâlik-i islâmiyânda yerlerinden ve yûrdlarından hareket itmedin bir kâlib-i müstahseneye ifrâğ ile iki devlet beyninde mesâ^cî-ı cemîle izharına mübâderet ve re^câyâ ve berâyânın husûmet-i tarafeyn sebebi ile giriftâr olacakları mahn ve mesâ^c'ib ve niçe kânlar dökülmekle vukû^c bulacak âlâm ve ekdâr ^cale'l-fevr men^c ve def^c ve kemâ fi'l-evvel miyânede bisât-ı emn ve âmân mebsût ve hâr-ı hilâf ve azâr metrûk ve metrûd olub re^câyâ ve berâyânın âsûde-hâl olmalarına küllî dikkat⁸⁸⁷ ve ednâ bahâne ile kuvvet-i karîbeye gelmiş bu sulh ve salâh müstevcibü'l-felâhın ^cadem-i in^cikâdına bâ^cis ve bâdî olur hâletlerin kavlen ve fi^clen indifâ^cına bu dostunuz sâ^cî olduğu gibi siz dahî ez derûn-ı sa^cy ve takayyüd eyleyesizki mülûk-ı mâziye ve düvel-i sâbika zamanlarından bu ânâ gelince bu gûne semt-i⁸⁸⁸ salâha sâlik ve bu gûne⁸⁸⁹ husûs-ı selâmet-nüsûsun husûlüne ve tarafeynin ^caceze ve mesâkininin emn (57-b) veistirâhatlerine sebep olanların alâ kavâm ila inkirâzü'd-devrân elsene-i enâmda Nik nâm ile meşhur⁸⁹⁰ müddi'l-dehr-i evlâd ve ensâb ve ahfâdı du^câ-i hayr ile mezkûr oldukları kütb-i tevârihde ma^clûm ve meşhûdunuz olmuşdur. Binâ'en ala zâlik çünkü tarafeynden bu emr-i müsâlahaya rağbet ve mâbeynimizde dostâne ve muhibbâne yoktur. Kesret-i mürâsele ve mukâtebe vâkî^c olub müsâdikat-ı⁸⁹¹ kadîmenin tecdîdine ^cazîmet olundu. Fîmâ ba^cd dahî ihtimâm-ı küllî olunub nâ'ire-i cenk ve cidâl tekrar işti^câl bulmadın ve miyânede re^câyâ ve berâyâ pâyimâl olmadın tarafeynin rızâ ve emniyetleri mahzâ-i esâs-ı sulh ve salâh farz olunub iki cânibin murahhasları bir yere

⁸⁸¹ R₃, R₄ üslûb

⁸⁸² R₃, R₄, H -

⁸⁸³ H ma^clûm-ı

⁸⁸⁴ R₂, R₃, R₄ -

⁸⁸⁵ R₂, R₃, R₄ -

⁸⁸⁶ R₃ ve

⁸⁸⁷ R₄ -vakt

⁸⁸⁸ S, R₃ ve

⁸⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H -makûle

⁸⁹⁰ S, R₄ ve

⁸⁹¹ H -müsâfat-ı

geldiklerinde tarafeyne hayırlu ve sezâvâr olan her ne ise mahallinde mükâceleme ve mükâşefe ve mukadder ise vech-i lâyıkı üzere bir kâlîba ifrâğ ve bilâ-mûceb miyânede vukûc bulan c adâvet ve husûmet yine kelevvel muhabbet ve meveddete mübeddel olub⁸⁹² terk-i cenk ve cidâl ve tard-ı harb⁸⁹³ ve kıtâl⁸⁹⁴ iki devletin bi'l-küllîye emn ve âmânlarına bâcıs olacak vechile⁸⁹⁵ sûret-pezîr olması⁸⁹⁶ emr-i müstahsen idüğü zâhir ve âşikârdır. Ve bu âsâr-ı hayr encâm⁸⁹⁷ siz muhabbetlü ve ferâsetlü dostumuzun maclûmları oldukda taraf-ı Devlet-i Çâsâriyye'den mükâlemeye me'mûr ve murahhas olanları bâlâda mestûr olan mevâzıc-ı selasenin her kangısı münâsib görülür ise (58-a) ol mahalle irsâl ve ahvâl-i sâ'ireyi dahî murahhasların mükâlemesine havâle ile bir an mukaddemce cümlesi bir yere gelüb işe temşît ve itmâm ve ikmâline dikkat olunmağa mübâşeret eylemeleriçün tenbîh ve te'kîd kılmaları me'mûl ve derhâstdır. 12⁸⁹⁸ Muharrem sene 1130

Hâlâ Belgrâd'da olan erbâb-ı istişâreden de⁸⁹⁹ Talâmân nâm kimesneden re'isü'l-küttâb⁹⁰⁰ efendiye⁹⁰¹ gelen mektûb sûretidir.

Hâlis ve iki devlet beyninde tecdîd olunacak dostluğa lâyıık selâmın takdîminden sonra dostâne inhâ olunan oldur ki haşmetlü imparâtoru⁹⁰² efendimizin bâş vekîli olan preñç Ekinos bu muhlisinizi Belgrâd'a ta'yîn ve c akd olunacak musâlahanın c ala-hîlihi mukaddimesine⁹⁰³ istihkâm virüb cemciyyet⁹⁰⁴ lâzım olan musâlaha mukaddimesine faysal virilmek içün küllî ruhsat ile me'mûr eylemişlerdir. Ve⁹⁰⁵ bu husûs vezîr-i âczam hazretlerine bâlâda mezkûr bâş vekîl tarafından tahrîr olunan mektûbundan gereği gibi maclûmunuz olur. Ânâ binâ'en me'mûldür⁹⁰⁶ ki musâlaha-i mezkûrenin c ahd-i mukaddimesinin te'kîdi içün Devlet-i c Aliyye

⁸⁹² S -,R₂,R₄, H -kılınub

⁸⁹³ R₄ -hurûb

⁸⁹⁴ R₃,R₄ ile

⁸⁹⁵ R₃,R₄ -vecihler

⁸⁹⁶ S, R₂, H -olmasını

⁸⁹⁷ R₃ -encâmın

⁸⁹⁸ R₂,R₄, H -13

⁸⁹⁹ H -

⁹⁰⁰ S,R₂, R₃,R₄, H -küttâba

⁹⁰¹ S,R₂, R₃,R₄, H -

⁹⁰² S, R₂, R₃,iR₄, H -imparâtor

⁹⁰³ R₂, R₃,R₄, H -olan esâsına

⁹⁰⁴ R₃,R₄, H -cemciyyete

⁹⁰⁵ R₃,R₄, H -

⁹⁰⁶ R₂, R₃,R₄, H -me'mûlümüzdür

tarafından dahî bu husûsa lâzım olan emr ile me'mûr⁹⁰⁷ veyâhûd birkaç kimesne ta'cin ve bilâ-tehîr Belgrâd'a irsâl olunalar. Fîmâ-ba'd taraf-ı şerîfinizden mercûdur ki dârende-i mektûb-ı meveddetimizin vesâtatıyla °ahd-i mukaddime-i mezkûrenin mükâlemesine ta'cin olunacak ricâlin şân ve rûtbeleri husûsunda vezîr-i âzam hazretlerinin (58-b) maksûd-ı şerîfleri ne idüğün ve ricâl-i mezkûrenin etbâcî ne mikdâr olacağı ve bu tarafa ne⁹⁰⁸ vakitde vâsıl olacağı⁹⁰⁹ bir gün mukaddem muhlisinize ihbâr ile iş'âr eylesiniz.⁹¹⁰ Tâki bu maslahat-ı hayr-ı encâmın ta'ciline lâzım olan husûslarda sarf-ı makdûr idevüz.⁹¹¹ Velakin ma'lûm-ı şerîfleri ola ki umûr-ı mu'azzamada ziyâdesiyle mûmâres olan cenâb-ı şerîflerini Devlet-i °Aliyye bu umûr-ı ı mühimmenin müzâkeresiçün ta'cin eylese bu muhlisinize kemâl mertebe pesendîde olur. Veyâhûd bu umûr-ı⁹¹² mühimmenin istihdâmına lâyük bir âher kimesneyi irsâl eylediklerinde bu vech üzere zamân-ı kalîlde °ahd-ı mukaddimeye faysal virilüb bir gün mukaddem sulh ve salâhın tekmîli⁹¹³ olunacak cem'iyet-i kübrâya vusûl bulunacağı bî iştibâhdır.⁹¹⁴

Re'isü'l-küttâb Efendi⁹¹⁵ tarafından Nemçe⁹¹⁶ bâş vekîli cânibinden me'mûren Belgrâd'da olan Mihâ'il Tâlamân'a irsâl olunan mektûb⁹¹⁷ sûretidir.⁹¹⁸

Müntehab-ı a'yanü'l-milleti'l-mesîhiyye muhtâr-ı küberâ il⁹¹⁹-ta'rifeti'l-°iseviyye devlet-i Çâsâriyyenin mu'temed ve müsteşârı⁹²⁰ olan meveddetlü hürmetlü zekâvetlü muhabbetlü⁹²¹ dilpezîrimiz Mihâ'il Tâlamân sâhib-i şân cânibine mâbeynde sebkât idecek dostluğu lâyük ve hâlâ bu iki devlet-i °azîme meyânında tecdîd ve inşâ ve îkâsına tesmîm olunan musâlaha ve musâlemeye münâsib ve muvâfık selâm-ı müvâneset encâm ve peyâm mü'ellifet irtisâm takdîm ve levâzım-ı dilnüvâzi olan (59-a) hâl ve hâtırları su'âlî merâsimi mer'ci ve tetmîm olunduktan

⁹⁰⁷ R₃, R₄, Hbir

⁹⁰⁸ R₂ mikdâr olacağı ve bu tarafa, R₄ -mikdâr olacağı ve bu tarafa ne

⁹⁰⁹ H -olacakların

⁹¹⁰ R₃ ki

⁹¹¹ S, R₂, R₃, iR₄, H -idevüz

⁹¹² H -emr-i

⁹¹³ H için

⁹¹⁴ R₂, R₃, R₄, H Bâkî

⁹¹⁵ R₃, R₄, H -

⁹¹⁶ R₂, R₃, R₄, H Çâsârının

⁹¹⁷ S, R₂, R₃, R₄, H-mektûbdur

⁹¹⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

⁹¹⁹ R₃ -

⁹²⁰ R₃ -müsteşârları

⁹²¹ S, R₂, R₃ muhibb-i, R₄, H -muhibb-i

sonra dostâne inhâ olunan budur ki bu hâlisü'l-fûâdınıza irsâl eylediğiniz mektûb-ı mergûbunuz gelüb vusûl bulup⁹²² derûnunda her ne ki derç ve tahrîr olunmuş ise bi'l-cümle mürtesim-i levha-i hâfıza-i hayırhâh-ı sâfî zamiriniz olmuştur. Haşmetlü hürmetlü Româ⁹²³ imparâtoru⁹²⁴ hazretlerinin bâş vekîli olan rütbetlü haşmetlü⁹²⁵ prenç Ekînoz hazretleri cenâbınızı Belgrâd'a ta'yîn ve tecdîd ve temhîdi murâd olunan sulh ve salâh mâbe⁹²⁶ ül felâhın rızâ-i⁹²⁷ cânibeyn ile inşâ ve teşyîdine küllî ruhsat ile me'mûr ve murahhas eylediklerin i'âm ve iş'âr eylemiş. Siz tarafeyne menfa'ati 'âmm olan bu hayırlu maslahat cenâbınıza müfevvez olduğundan bu dostunuza hâsıl olan huzûz tahrîr ve ta'bîr ile beyân ve takrîr olunacak⁹²⁸ bir vechile imkân-pezîr değildir. Hemân Hak Te'âla hazretleri iki devlete lâyıık vechile hüsn-i hitâm⁹²⁹ müyesser eyleye.⁹³⁰ Ve müşârü'n-ileyh bâş vekîlin devletlü 'inâyetlü 'âmme-i 'âleme merhametlü veliyyü'n-ni'am-ı ale'l-himem vezîr-i â'zam serdâr-ı mu'azzam hazretleri taraf-ı devletlerine tahrîr ve irsâl eyledikleri mektûbları mefhûmu üzere musâlahâ-i mezkûrenin 'akd ve te'kîdi için Devlet-i 'Aliyye-i ebed-peyvend tarafından me'mûr ve ta'yîn olunan kimesneler 'icâleten ol tarafa irsâl olunmağa takayyüd ve şân ve rütbeleri ve ne mikdâr etibbâ'ları olduğu ve ne vakte dek vusûl bulacakları tarafınıza ifâde olunması **(59-b)** iltimâs olunmuş. Benim hürmetlü dostum bu husûs-ı hayr-nüsûs için taraf-ı Devlet-i 'Aliyye-i⁹³¹ ebed ittisalden ta'yîn ve irsâl olunan hârem-i melâ'ik-i mahrem-i şehinşâhîde neşv ve nümâ bulmuş ve nazar-ı iksîr eser-i şehriyâr-ı İskender-i ferahzaretleriyle⁹³² perveriş bulub kemâl-i takarrübü hasebi ile hâ'iz rütbe-i silahdâr-ı tâcdâri olmağla mukaddemâ cenâbınız âsitâne-i sa'âdet-âşiyânede ikâmet üzere iken ve Mora seferi hitâmına dek tuğrây-ı şerîf hizmetinde olub ve⁹³³ bu misillü hıdemât-ı 'aliyyede istihdâm olunmuş ve hâlâ Devlet-i 'Aliyye'de şikk-ı sâni defterdârı olan İbrâhim Efendi ile eben 'an cedd dergâh-ı 'alî yeniçerileri ocâğı küberâsından olub sâbika Yeniçeri Efendisi ve hâlâ

⁹²² S ve

⁹²³ H -

⁹²⁴ H -imparâtor

⁹²⁵ H -hürmetlü

⁹²⁶ R₃, R₄, H -bâhir

⁹²⁷ R₂, R₃, R₄, H -rızây-ı

⁹²⁸ R₂, R₃, R₄, H -olunmak

⁹²⁹ R₄, H -hitâmın

⁹³⁰ R₃ -

⁹³¹ R₂, R₃, R₄ -

⁹³² H -ferhazretleriyle

⁹³³ R₃, R₄ -

şikk-ı sâlis defterdârî⁹³⁴ Yiğirmi Sekiz Çelebi demekle ma^crûl⁹³⁵ ve⁹³⁶ meşhur olan Muhammed Efendi hâlisü'l-fûâdlarıdır. Yine⁹³⁷ ikisi dahî selîmü't-tab^c ve hüsnü'l-hulk ve Devlet-i ^cAliyye'nin mü'temen ve müsteşârlarından olub kadr ve⁹³⁸ pâyeleri⁹³⁹ riyasetten bâlâter olub me'mûrlar ve⁹⁴⁰ tarafeyne hayırlı olan maslahata mübâşeret ve bi-meşiyetillahi Te^câla itmâmına ihtimâm olmak⁹⁴¹ üzeredir. Ve⁹⁴² çünkü⁹⁴³ ve çünkü tarafeynin maksûd ve merâmı terk-i cidâl ve husûmet ve ^cakd-i musâlaha-i hayr-ı mâ'ildir. Etibbâ^c ve eşyâları mikdâr-ı kifâyeden efzûn olmamak muktezây-ı hâl görülmüşdür. Vesâ'ir musâlaha (60-a) ve musâlemeye ve terk-i hilâf ve şekâk ve ^cakd-i mü'ellefet ve vifâka dâ'ir olan ahvâl sa^câdetlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam kesirü'l-hîmem sadr-ı ^câlî-i kadr efendimiz hazretlerinin taraf-ı eşreflerinden müşârü'n-ileyhe bâş vekîl hazretleri taraflarına firistâde buyurulan mektûb-ı müvâneset mashûblarından ma^clûm zamîr-i sefâ-pezîrleri olur.⁹⁴⁴

**Nemçe⁹⁴⁵ bâş vekîlinden sadr-ı â^czam hazretlerine gelen mektûbun⁹⁴⁶
tercümesidir. 11 Rebiü'l-ahir sene 1130**

Sa^câdetlü rağbetlü hürmetlü dostumuz hazretlerinin huzûruna selâm-ı selâmet fercâm ve merâsim-i dostî takdîminden sonra sâdikâne inhâ ve inbâ olunur ki bundan akdem mâh-ı Teşrîn-i Sâni'nin on ikinci gününde tarafımızdan cenâb-ı sa^câdetinize tahrîr olunan mektûbumuzun teblîğ ve teslimine me'mûr neferât zâbiti âdemimiz âsitâne-i sa^câdetde mukîm İngiltere ilçisi⁹⁴⁷ Vortalây de Mantako nâm dostunuzun ^cavdet iden âdemleriyle ma^can ol cânibe varub itmâm-ı hizmetden sonra ^cavdet ve hâlâ Belgrâda gelmişdir. El-hâletü'l hazihi gerek bizim mektûbumuz cenâbınıza vusûl ve teblîğ olundu.⁹⁴⁸Ve gerek taraf-ı Devlet-i ^cAliyyeden emn ve refâh-ı

⁹³⁴ S,R₂, R₃,R₄, H olub

⁹³⁵ S,R₂, R₃,R₄,H-

⁹³⁶ S,R₂, R₃,R₄,H-

⁹³⁷ S, R₂, R₃,R₄,H-ki

⁹³⁸ S rütbe-i

⁹³⁹ R₂,R₃, R₄, H rütbe-i

⁹⁴⁰ H bu

⁹⁴¹ R₄,H-olunmak

⁹⁴² R₄,H-

⁹⁴³ R₄,H -

⁹⁴⁴ S,R₂, R₃, R₄, HBâkî bi'l-hayr bâd

⁹⁴⁵ R₂, R₃, R₄, H Çâsârının

⁹⁴⁶ S -mektûb

⁹⁴⁷ R₂, R₃, R₄, H ^cizzetlü

⁹⁴⁸ H -olunduğu

⁹⁴⁹câhibeyn için emr-i musâlahaya meyl ve rağbet ve mükâleme-i musâlemeye me'mûr ve murahhas vekîlleri⁹⁵⁰ ta'yîn ve mutavassıt olan 'izzetlü İngiltere ve Felemenk ilçileriyle ma'an hâlâ Niş'e doğru gitmek üzere fermân kılınub ve mahall-i mükâleme husûsu enseb gördüğümüz vech üzere hüsn-i re'y ve ihtiyârimıza **(60-b)** havâle olunduğu bi'l-cümle mektûb-ı müvâneset mashûbunuzdan mufassalan ma'lûmumuz olmuştur. Ancak cümleden ehemm ve elzem olan esâs musâlahaya dâ'ir bir cevâb ve me'mûlümüz üzere maksûd ve murâdınız 'arz ve beyân olunmak değil belki sâbıkâ Belgrâd muhâfızı olan 'izzetlü Mustafa Pâşâ'nın ibtidâ bize tahrîr eylediği mektûbunda izhâr-ı meyl-i musâlahaya birle âşıkâre ve bilârayb tasrîh ve iş'âr olunan olagelen esâs sulh ve salâh olân cümle husûslar hâlâ tarafınızdan meskûk ve şübhelü kılınub⁹⁵¹ binâen 'aleyh lâzime-i zimmetimize binâen bu husûslar şevketlü 'azametlü Çâsâr hazretleri efendimize lâyük olduğu tevâzu' birle tarafımızdan kemâyenbagi ma'rûz kılındıktan sonra bu ânâ değin tevedd-i⁹⁵² in'ikâd-ı sulh ve salâh emrinde olan tahrîrât ve mesâ'îmiz pesendide-i tab'-ı şerîfleri olmuştur. Lakin bu taraftan⁹⁵³ sâdikâne hakikat üzere 'arz ve i'lâm olunan husûslara göre hilâf-ı me'mûl câhib-i Devlet-i 'Aliyye'den kat'â netice-pezîr olur bir cevâb sâdır olmayub merkûm Mustafa Pâşâ Niş'e dâhil oldukda ordudan tarafımıza irsâl olunan mektûbunda tafsîl üzere tahrîr ve tasrîh kılınân husûslar taraf-ı cenâbınızdan dahî mâh-ı Ağustos'un⁹⁵⁴ yigirmi dokuzuncu günü⁹⁵⁵ ibtidâ tarafımıza firistâde buyurulan mektûbunuzda merkûm Mustafa Pâşâ'nın cevâbları tahkîk ve gayr-ı meşkûk olmak **(61-a)** üzere irâd olundukda hâlâ zikr olunan husûslar müşkîl ve pür-münâza'ât olduğun müşârü'n-ileyh şevketlü Çâsâr hazretleri efendimiz pesendve irtizâ buyurmuşlardır. Gerçi i'lâm ve ifâde olunan evvelki maksûd ve murâddan rücû' ve 'udûl itmek lâzım değil iken olagelen temel ve esâs musâlahaya olan ya'ni 'ala-hâlihi niye ki zabt ve tasarruf idersiz deyü maddesinin temhîd ve teşyidi müstahkem olunmadın ve sa'âdetlü Venedîk Cumhûru ile 'adl ve insâf olduğu vech üzere 'akd ve⁹⁵⁶ peymân ve mîsâk(?) olunmak bâbında pîşîn ta'ahhüd vesâ'ir mukaddemce olunacak musâleme ve mevâdi'anın mukaddemâtı tertîb ve techîz kılınmadın mahall-

⁹⁴⁹ S, R₂, R₃, R₄, H-refâhiyyet-i

⁹⁵⁰ R₄-vekîller

⁹⁵¹ R₂, R₃, R₄-kılınur

⁹⁵² H ve

⁹⁵³ R₄-tarafda

⁹⁵⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -Sınorsun

⁹⁵⁵ H -gününde

⁹⁵⁶ R₂, R₄ -

ماہ سوزناک

i mükâlemeye gelmek lâıyk ve câ'iz değil ise lakin Şevketlü °azametlü Româ imparâtoru efendimiz tab^c-ı gayret⁹⁵⁷ ve mürvet küsterleri muktezâsınca taraf-ı Őerîflerinden sebeb-i °avk ve te'hîr-i °akd ve tecdîd-i kadîmi dostî-i tarafeyn olmamak için belki cânibeynin bî-cürm re°âyâ fukarâsının dökülecek kânları °ale'l-fevr men^c ve def^c birle sâ'iri dahî mahn ve mesâ'ib-i cenk ve cidâlden ânları halâs itmek mühâhazasıyla mutavassıt olanlardan °azametlü İngiltere krâlı hazretlerinin ve zî'l-iktidâr Nederlânda astânı cenerâllerinin bundan esbâk Kârloyça'da vâkı^c olan mükâlemede tahsîl-i vukûf ve vücûda gelen mesâ'î-i cemîleleri hasebi ile taraflarından irsâl olunan ilçîlerinin vesâatlarıyla işbu mükâleme-i **(61-b)** musâlahada bile bulunmalarına⁹⁵⁸ ruhsat ve hüsn-i rızây-ı Şerîfleri kılınmıştır. Ancak cümleden evvel defa^cât ve kerrât ile zıkr olunan esâs musâlahaya olan yine ki zabt ve tasarruf idersiz⁹⁵⁹ mâddesi müzâkere ve temhîd olunmak Őartî ile bu mâdde ve bu husûs karâr-dâde olunmadıkça sâ'ir sulh ve salâhın mâddelerine Şürû^c ve mübâşeret olunmaya deyü buyurmuşlardır. Müşârû'n-ileyh Şevketlü Çâsar hazretleri tecdîd-i musâlahanın emrinde ihtimâm-ı tâmları⁹⁶⁰ ziyâdece °arz ve izhâr itmek için taraf-ı °aliyyelerinden mükâleme ve⁹⁶¹ musâlemeye murahas-ı vekîl-i evvel olmak üzere mahrem-i esrâr ve sefer dîvânında müsteşâr ve birrekmend piyâde neferâtının⁹⁶² bâş ve buğu ve Româ imparâtorluğunun gurûfu °izzetlü hürmetlü Damyanos Hogoğrof Virmond ve vekîl-i sâni olmak üzere Româ imparâtorluğunun sefer dîvânında müsteşâr ve mahrem-i esrâr °izzetlü Mihâ'il Tâlamân bunların her biri kemâl-i istikâmet ve fetanet birle mevsûf ve meşhûr kâr azmûde ve °umûr-dâde olmağla ruhsat-ı kâmile ile vekîller nasb ve ta^cyîn olunmuŐlardır. Bu cânibden dikkat ve⁹⁶³ hâle göre bir ân mukaddem mahall-i mükâlemeye vusûl bulmalarına dikkat-i tâm ve ihtimâm olunur. Taraf-ı cenâbımızdan mahall-ı mükâleme husûsu kemend-i⁹⁶⁴ ihtiyâr ve intihâbımıza havâle olunmağla bu husûs °azîm tefekkür ve taharrî olundukda İrşova'dan aŐaęı⁹⁶⁵ kasaba-i Fethû'l-islâm'da Devlet-i °Aliyye'nin murahasları⁹⁶⁶ ve⁹⁶⁷ vekîlleri **(62-a)** ve Eflâk cânibinde Tuna'nın ötesinde Oltu

⁹⁵⁷ R₃ -, H perver

⁹⁵⁸ R₃ -bulunmalarıyla

⁹⁵⁹ H deyü

⁹⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H -tâmların

⁹⁶¹ R₂, R₄, H-

⁹⁶² H -neferâtın

⁹⁶³ H -

⁹⁶⁴ R₂, R₃, R₄, H- kendü

⁹⁶⁵ H vâkı^c

⁹⁶⁶ R₂, R₃, R₄ -murahas

Suyu'nun beru yakasında⁹⁶⁸ Çernîş nâm mahalde şevketlü Româ imparâtoru hazretlerinin murahhas vekîlleri ve müttetikleri râhat ve refâhiyyet birle meks ve ikâmet idebilir.⁹⁶⁹ Ve nehr-i Tuna'nın arasında vâki^c karîb bir adada mükâleme-i musâlaha için Kârloyça nâm mahaldeki gibi bir ev ve bir makâm tarafeynin ma^crîfeti ile binâ olunması ma^ckûl ve münâsib görülmüştür. Cenâbınız dahî bu gûne fikr ve mülâhazada olacağınızda şübhemiz yokdur. Bundan gayrı gerek Lehlü ile ve gerek sa^câdetlü Venedîk Cumhûru ile şevketlü kudretlü Româ imparâtoru hazretleri efendimizin beyninde ittifâk-ı ebedî ve dostu-i sermedi olub ve bu cihetden mâbeynlerinde muvâfakat⁹⁷⁰ ve^{971c}akd-ı musâlaha olduğu kat^câ size hafî ve pûşîde olmamak gerek. Zîrâ⁹⁷² bu cenkden evvel âsitâne-i sa^câdetde mukîm şevketlü Româ imparâtorunun mahrem-i esrârı olan kapû kethüdâları vesâtatıyla kerrât ile ^carz ve ifâde ve tarafınızdan dahî tahrîr ve iş^câr olunmuş idi. Bu ecilden müşârü'n-ileyh Venedîk Cumhûru'nun ilçileri bu mükâleme-i musâlahada dahî bulunmağa lâyük ve muhtâc olur ki Çâsârın⁹⁷³ murahhas ilçileriyle ma^can hakk⁹⁷⁴ ve^{975c}adl⁹⁷⁶ üzere ma^ckûl şürût ve kuyûd üzerine ^cakd-i musâlaha eyleye. Şâyed ki bâlâda zikr olunan murahhas vekîl-i evvel-i Çâsâri mesâfe-i ba^cîde sebebi ile **(62-b)** yâhûd sâ'ir zuhûr iden mevânî^{c977} hasebiyle bir iki haftadan sonra mükâlemeye gele. Bu takdîrce temşît-i maslahat için vekîl-i sâni ^cizzetlü Tâlamân ile bu esnâda mükâleme-i musâlahaya şürû^c ve mübâşeret olunmak ma^ckûl ve münâsib görülmüştür. Ve eğer mahall-i mükâleme için bir ^cusret zuhûr ve sünûh idecek olur ise ol makûle şey yine^{978c}izzetlü Tâlamân ile pîşince ber-taraf olunabilir. Bu ecilden mu^ctâd üzere gerekDevlet-i ^cAliyye'nin murahhas ilçileri ve gerek mutavassıtlar merkûm hâlâ Belgrâd'da ma^clûm olunduğu gibi olan ^cizzetlü Tâlamân ile müşâvere ve murâd ve maksûdların ^carz ve ifâde idüb mümkün olur ise bu emr-i musâlahaya Mârt ayının evâsıtında bir yere gelüb⁹⁷⁹ mübâşeret ve bu husûs için gerek berây-ı⁹⁸⁰ emniyyet

⁹⁶⁷ R₂,R₃ -

⁹⁶⁸ H olan

⁹⁶⁹ H -idebilirler.

⁹⁷⁰ H cenk ve cidâl vifâkat-ı

⁹⁷¹ H -

⁹⁷² R₂, R₃, R₄ ki

⁹⁷³ R₂, R₃, R₄, H -Çâsârı

⁹⁷⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -

⁹⁷⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -

⁹⁷⁶ S, R₂, R₃, R₄, H - ^cadl ve hak

⁹⁷⁷ S mevâki^c

⁹⁷⁸ H merkûm

⁹⁷⁹ R₃, R₄, H -gelinüb

ve⁹⁸¹ yasakçılara müte^callik ve sâ'ir lâzım gelen nesnelere dâ'ir husûsları kendü hüsn-i rızâlarıyla görüb techîz ve temhîd eyleyeler. Tarafımızdan ise bu emr-i mühimmenin temşîtime küllî dikkat ve ihtimâmımız olduđu⁹⁸² mukarrer ve muhakkak buyurula. Fî 15 Şubat tahrîr olundu.

**Taraf-ı⁹⁸³ sadr-ı â^czamîden Nemçe⁹⁸⁴ baş vekîline yazılan mektûbun⁹⁸⁵
sûretidir.⁹⁸⁶ 13 Rebiu'l-ahîr sene 1130**

Hâlâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed ittisâlin kadîmi dostlarından haşmetlü İngiltere krâlinın âsitâne-i sa^câdet-medârda mukîm olan ilçileri Vertâlay de Montanın kâtib-i esrârî yediyle irsâl olunan mektûb-ı muhabbet üslubları iş bu mâh-ı Rebîü'l-ahîr'in on ikinci ehad günü makarr-ı saltanat-ı tâcdârî ve karârgâh-ı hazret-i şehriyârî olan **(63-a)** muhrûsa-i Edirne'de bu dostunuza vâsıl olub her ne ki tahrîr olunmuş ise bi'l-cümle ma^clûmumuz olub neticesi iki devletin mâbeyninde mübâşeret olunan hayırlı musâlahanın tarafeyne lâyık olduğu vech üzere karîn-i hitâm olmasına sa^cy-ı bî-şumâr üzere olduğunuzdan memnun olduğumuzdan nâşî mektûb-ı hakîkat-ı mâ'ilinizin hülâsa-i mefhûmu envâ^c huzû^c ve huşû^c lâzıme-i hüsn-i tabîrât ve ahsen-i teveccühât⁹⁸⁷ ile şevketlü kurdetlü mehâbetlü ^cazametlü efendimiz şehriyâr-ı âla-tebâr ve pâdişâh-ı İskender iktidâr Eyyede Allahu ve ebkauhu ila yevmü'l-karâr hazretlerinin⁹⁸⁸ bûse-i cây-ı erbâb-ı hâcât olan türâb^catebe-i ^caliyye-i gerdûn pâyelerine ^carz ve niyâz olunub fi'l-hakîka miyânede vukû^c bulacak cenk ve cidâl ve harb ve kîtâl sebebiyle tarafeynden niçe kânlar dökülüb re^câyâ ve berâyâ bu sebebden pâyimâl olmağla rûz-ı cezâda görülecek vezîr-i ^cazîmden ihtirâz ile rahmen lil ^cibâd ruhsat-ı hümâyûn-ı tâcdârîleri erzânî ve hamden lillâhi Te^câla bu vechile dünyada ve ahiretde nâ'il-i ecr-i cezîl olacak bu maslahat-ı hayr-encâmın bir gün evvel rûnümâ ve ^cakd ve temşîyyetine me'zûn olduğumuzdan minvâl-i muharrer üzere mukaddemâ Devlet-i ^cAliyye tarafından me'mûr olan murahhaslara dahî müceddeden me'mûriyetimize binâ'en ruhsat-ı kâmile virilüb ve kezalik Eflâk voyvodası Yanâkî

⁹⁸⁰ H emn ve

⁹⁸¹ H -

⁹⁸² R₃,R₄ emr-i

⁹⁸³ H -

⁹⁸⁴ S,R₂, R₃, R₄, H çâsârının

⁹⁸⁵ S, R₂, R₃, R₄,H-mektûbdur

⁹⁸⁶ S,R₂,R₃, R₄,H-

⁹⁸⁷ R₂, R₃,R₄ -tevcîhât

⁹⁸⁸ H mevki^c-i

Voyvoda dahî bu emr-i ʿâkibet-i mahmûdda⁹⁸⁹ maʿan bulunmak müstasveb olmağla ânın dahî (63-b) murahhaslar yanına varması ve bir gün evvel taraf-ı Çâsâriyyeden meʾmûr olanlar ile iktizasına göre münâsib gördükleri mahallerde ikâmet ve nehr-i Tuna adalarından miyânede bir münâsib gördükleri mahallî mevkıf-ı mükâleme ittihâz ve sonradan gelecek vekîl-i evvel mevkıf-ı mükâlemeye duhûl idinceye dek gerek esâs sulh müzâkeresi ve gerek ʿakd ve temşît mâddesi⁹⁹⁰ vekîl-i Sânileri Mihâʿil Tâlamân ile mükâlemeye şürûʿ ve devleteynin lâyıf-ı şânları olduğu vech üzere hüsn-i sûret virilüp hayırlı maslahatın bir gün evvel netîce-pezîr olmasına dikkat-i⁹⁹¹ ihtimâm eylemeleri için gereği gibi tenbîh olunmuştur. Lâkin vekîl-i evvelin dahî bir gün akdem gelüb bile bulunmaları münâsib olmağla mahalline irsâl ve vech-i meşrûh üzere ʿicâleten bir yere gelüb^{992c} akd-ı meclîs-i mükâleme ve serîʿân itmâm ve ikmâlîne saʿy ve kûşeş eylemeleriçün ziyâde teʾkîd itmeleri derhâstır.

Şıkk-ı Sâni ve Sâlis defterdârları⁹⁹³ İbrâhim Efendi⁹⁹⁴ ve Muhammed Efendi'den gelmiştir. 8 Rebû'l-ahîr sene 1130

Benim ʿinâyetlü veyiyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretleri Sofya menziline İngiltere ve Felemenk ilçileriyle bir yere gelüb⁹⁹⁵ teʾhîrine sebep nedir deyü müzâkere olundukda cevâb eylediler ki bunda hâtırımıza gelen iki ihtimâldir. Biri budur ki bâş vekîl tarafından irsâl eylediği mektûbunda esâs sulh Mustafa Pâşâ⁹⁹⁶ esâsı bi'l-küllîye redd olunmağla Devlet-i ʿAliyye'nin mevâdd-i sulhü bu esâs üzere binâ ideceklerin⁹⁹⁷ fehm idüb biz dahî bundan gayrî vechile mükâleme itmeyüz deyü haber irsâlinden tegâfûl idüp belki kat^c-ı mükâleme murâd itmiş olalar. (64-a) Ve bir ihtimâl dahî budur ki vakt-i mükâlemeyi ʿavk ve teʾhîr itmekle hengâm-ı sefer ve hareket-i hulûl ve Bosna cânibine ve gayrı mahallere teveccüh idüp esnâ-i sulhde celb-i nef^c itmek murâd itmiş olalar. Ve bu iki ihtimâle dahî bu vakte dek haberin teʾhîr olunmasıyla istidlâl olunur.⁹⁹⁸ Bu husûsda yakînımız yok lakin delîl-i ʿaklî ile böyle olmak zann olunur. Ve bu maʿnî birkaç günden beri

⁹⁸⁹ S -mahmûda

⁹⁹⁰ S,R₂, R₃, R₄, H -maddeleri

⁹⁹¹ S,R₂,R₃, R₄, H ve

⁹⁹² S,R₂, R₃,R₄, H-gelinüb

⁹⁹³ R₃ -defterdârı

⁹⁹⁴ R₄ -Efendiden, H -

⁹⁹⁵ R₂, R₃,R₄ bu vakte dek haber gelmeyüb, H -gelinüb bu vakte değin haber gelmeyüb

⁹⁹⁶ H ile söyleşilen minvâl üzere olmağa muhtacdır deyü tasrih idüb Devlet-i ʿAliyye tarafından yazılan cevâbnâmede Mustafa Pâşâ

⁹⁹⁷ R₃,R₄,H-itmeyeceklerin

⁹⁹⁸ H Ve

hayâlimizde cilveger idi. Belki bir iki güne dek haber gele deyü lisâna getürmemişdik. Âmmâ çünkü bu vakte dek haber zuhûr itmedi. Zannımız gâlib olub ba^cde'l-yevm bu husûsda sükût eylemek⁹⁹⁹ Devlet-i ^cAliyye'yi iğfâl itmek gibidir. Muktezây-ı sadakat ve hayr-hahî-i devlet budur ki hâtırımıza hutûr iden ma^cnâyı kendülere âşikâre¹⁰⁰⁰ iderüz¹⁰⁰¹. Ânlr dahî mülâhaza buyurub bu husûsda muktezây-ı hâl ne ise kendüleri i^clemdir deyü^{1002c} arz-ı sadâkat¹⁰⁰³ itmişlerdir. Benim efendim sultânım hazretleri vâkı^câ bu vakte dek hiçbir güne haber zuhûr itmemek elbette hâlî değil bir sırrî olmak mülâhaza olunur. Ve Belgrâd cenerâlinden ^cAlî Pâşâ hazretlerine gelen mektûbun mefhûmundan münfehîm olan budur ki hâlâ esâs sulhü söyleşmek için Tâlamân bundadır. Her kim gelecek ise **(64-b)** gelsün¹⁰⁰⁴ yollarda tenbîh olunmuşdur. Tâlamân ile söyleşüb ba^cdehu Tâlamân dahî mukaddime-i sulh şunun üstüne karâr virilmişdir deyü Çâsâr tarafına i^clâm idüb ândan sonra mükâleme için murahhaslar ta^cyîn oluna. Bu husûs ise henüz sûret bulduğu yokdur. Ânlr ise ^cinâdlarına musırr bir tâ'ifedir. Biz evvelki sözümlerimiz üzereyiz. Her kaçan Tâlamân'dan haber gelür ise biz dahî ol zamân haber ve âdem irsâl iderüz deyü bizim dahî âdemlerimizi meks ittürüb tarafımıza ^cavdet ittirmeleri¹⁰⁰⁵ bu mülâhaza ve ^cinâd ile olmak eğlenür. Ve bu husûsda Devlet-i ^cAliyye'ye ehem ve enfa^c olan ne güne hareket itmek idiği¹⁰⁰⁶ ma^clûmumuz değildir. Yine kendüleri i^clem ve ahkâmıdır deyü cevâb iderler. Ve bu takdîrce Tâlamân ile esâs sulhü söyleşüb temessükleşmek için Devlet-i ^cAliyye tarafından bir mu^ctemed kûlları ta^cyîn ve yedine ruhsâtnâme virilüb ve verilen ruhsâtnâmede hareket ve sükûnu sizlere merbût olub re'yiniz üzere hareket eylemesi tenbîh ve tasrîh ve Nemçe elinde bulunan îkâ ve bizde olanlar dahî bizde kalmak vechî üzere müsarrâhen esâs sulhü binâ ve¹⁰⁰⁷ Venedüklü dahî bu musâlahaya idhâle müsâ^câde oluna. Zîrâ mâdem ki Venedüklü dâhil olmaya Nemçe ile sulh mün^cakd olmak bir vechile **(65-a)** mütesavver değildir. Ve bu sulhe Lehlüyü dahî idhâl itmeleri ihtimâldir. Ve Tâlamân ile esâs sulhü ^cakd için bir vekîl gitmedikçe mahall-i mükâleme ta^cyîn ve murahhaslar gelüb tarh-ı meclis olunmak

⁹⁹⁹ R₂, R₃, R₄, H -itmek

¹⁰⁰⁰ R₄ -âşikâr

¹⁰⁰¹ S, R₂, R₃, R₄, H -ideyüz

¹⁰⁰² R₄, H -Ve bu

¹⁰⁰³ S, H dostdârî, R₃, R₄ ve dostdârî

¹⁰⁰⁴ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁰⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -itdirmekleri, H -ittirmedikleri

¹⁰⁰⁶ R₃, R₄, H bizim

¹⁰⁰⁷ R₄ -

dahî emr-i ba'îd görünür.¹⁰⁰⁸ Vakit tenk olmağla bu maslahata 'icâleten mübâşeret olunmak lâzımdır deyü cevâb iderler. Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri bu kûllarına husûs-ı mükâleme tenbîh buyuruldukda mevâdd-ı sâlise¹⁰⁰⁹ ta'cûyn olunub ancak şıkkeyn-i evvelîn mümkün olmadığı sûrette hemân mücerred terk-i cidâl olunsun deyü tasrîh buyurulmuş idi. Terk-i cidâlin ma'nâsı ilçiler ile müzâkere olundukda mülûk-ı nasârî¹⁰¹⁰ beyninde mü'ebbed 'akd olunur ise sulh ve gerek müddet-i kalîle ve gerek kesîre ile muvakkaten 'akd olunur ise terk-i cidâl ve mütâreke ta'cûbîr olunur. Lakin sulhde¹⁰¹¹ dahî cârîdir. Ve Tâlamân mükâlemeye murahhas olmayub ancak esâs sulhü söyleşmek için vekîl olduğu gibi ânâ mukâbil sizlerden mâ'adâ Devlet-i 'Aliyye tarafından size merbût bir vekîl-i âher dahî esâs sulhü söyleşmek için ta'cûyn olunmak iktizâ ider deyü cevâb iderler. Benim 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri çünkü Eflâk voyvodası Iskarlet zâde kûlları bu tarafa gelmeğe me'mûrdur. Bu cihet ile esâs sulhü (65-b) Tâlamân ile söyleşmeğe me'mûr ve ta'cûyn buyurulmak münâsib görünür¹⁰¹² ise fermân devletlü sultânım hazretlerininidir. Ve bu keyfiyyet-i ahvâl ber-vech-i tafsîl ilçiler tarafından tahrîr ve irsâl olunan 'ubûdiyyet-nâmelerinden ma'cûm-ı devletleri olur. Bâkî emr¹⁰¹³ ve fermân devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretlerininidir. 8 Şevvâl¹⁰¹⁴ sene 1130. Bende İbrâhim¹⁰¹⁵ Şikk-ı sâni bende Muhammed¹⁰¹⁶ Şikk-ı Sâlis

İngiltere ve Nelerlanda ilçilerinin ber-vech-i iştirâk sadr-ı â'zam hazretlerine yazdıkları mektûb sûretidir. 8 Rebi'ü'l-âhir sene 1130

Elkâb-ı lâyıkadandan sonra muhlisâne ve hakîrane inhâ olunan budur¹⁰¹⁷ ki Sofya nâm mahalle dâhil olduğumuzda Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları ile bir yere gelinüb müzâkere olundukda bu ânâ dek taraf-ı Çâsâriyyeden bir cevâb gelmediğinin ve te'hîrinin sebebini mülâhaza eyledik. Ve Niş muhâfızına¹⁰¹⁸ Belgrâd kumandânından gelen mektûbunda¹⁰¹⁹ gördük ki eğer Devlet-i 'Aliyye tarafından

¹⁰⁰⁸ R₃, R₄, H ve

¹⁰⁰⁹ R₃, R₄ -selâse

¹⁰¹⁰ H -nasâra

¹⁰¹¹ H câri olan şurût ve kuyûd ve sınıv ve hudûd ahvâli bi'l-cümle bunda

¹⁰¹² R₂, R₃, R₄ -görülür

¹⁰¹³ S -

¹⁰¹⁴ R₂, R₃, R₄, H -Rebi'ü'l-âhir

¹⁰¹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H defterdâr-ı

¹⁰¹⁶ S, R₂, R₃, R₄ defterdâr-ı

¹⁰¹⁷ S, R₂, R₃, R₄ -oldur, H -olur

¹⁰¹⁸ S .muhâfazasında, R₃, R₄, H -muhâfazasına

¹⁰¹⁹ S, R₃, R₄, H -mektûbundan

mükâlemeye me'mûr olanlar gelür ise yol âçıkdır deyü mektûbunda tasrîh eylemişdir. Biz ma'cûm idindik. Ol taraftan cevâbları bu minvâl üzeredir ki Çâsârın vükelâsı karâr kıldılar ki gayr-ı tarz olmaya. İllâ bâş vekîlin Devlet-i 'Aliyye'ye yazdığı mektûbunun mefhûmunca mübâşeret oluna. Ya'ni taraf-ı Çâsârdan bir kimesne murahhas kılma ve irsâl oluna ki¹⁰²⁰ taraf-ıDevlet-i 'Aliyye'den ta'cûn olunan **(66-a)** murahhaslar ile ma'can bir yere gelinüb iki tarafın ellerinde bulunan 'ala-hâlihi kalmak şartıyla esâs sulh her ne ise karâr virilüb ba'cdehu cem'iyet-i 'uzma ola. Ve taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den en sonra yazılan mektûbda Mustafa Pâşâ hazretlerinin bundan akdem Belgrâd¹⁰²¹ ve havâlisi için yazdığı sözleri ibtâl olunmağla bu husûs Nemçe tâ'ifesinin zu'umuna zıdd olub zîrâ hâlâ zabt eylediği¹⁰²² her ne ise yedinde kalmak üzere ihtimâm iderler. Bu takdîrce biz Devlet-i 'Aliyye'nin sâdik ve hayırhâh dostları olduğumuzdan bu ahvâli tasrîh eylemek nurâd eyledik ki Devlet-i 'Aliyye bu âna değın kendüye bir ziyâde nef'î için bu husûsa lâzım olacak vesîlenin tecrübesin itmişiken Nemçe tâ'ifesini bu husûsda ta'annüd ve muhâlefet üzere bulmuşdur. Biz mülâhaza ideriz ki bu vakti böyle geçürür isek 'askerlerin hareketi vakti gelür irişür. İmdî eğer Devlet-i 'Aliyye nef'c mülâhazasıyla bu muhârebenin hitâmını lâıyk görürler ise bize münâsib görünür ki bir gün evvel mübâşeret oluna. Ve 'akîbetinde bundan akdem bâş vekîlden gelen mektûbun mefhûmunca hareket oluna. Bu takdîrce eğer Devlet-i 'Aliyye bu muhârebenin nihâyeti olmak isterler ise bilâ-te'hîr vükelâsından bir **(66-b)** yâhûd ziyâde vekîl nasb eyleyeler. Ve bi'l-külliyeye ruhsat vireler ki bu tarafa ta'cûn olunub ve bunda bulunan murahhasların re'y ve¹⁰²³ tedbîri¹⁰²⁴ ile bâş vekîlin mektûbunda tasrîh olunduğu üzere lâzım olan mukaddimesiyle 'ala-hâlihi¹⁰²⁵ kalmak üzere esâs-ı sulhe karâr virile.¹⁰²⁶ Bundan sonra zıkr olunan nurahhaslar kendülerine münâsib görülür ise mahall-i hudûdda Çâsârın murahhasları ile olacak ve söyleşilecek musâlahaya her ne lâzım ise mükâleme idüp nizâmın vireler. İmdî bir gün evvel böyle olduğu tardîrce taraf-ı Çâsârdan ta'cûn olunacak her kimler ise ânlarla haber gönderile ki Devlet-i 'Aliyye tarafından murahhaslar ta'cûn olunmuşlar. Ve ânlar ile mükâleme¹⁰²⁷ idüp¹⁰²⁸

¹⁰²⁰ R₃,R₄ -

¹⁰²¹ S, R₂, R₃, R₄ -Belgrâd'ın

¹⁰²² R₃ -eyledikleri

¹⁰²³ R₃ -

¹⁰²⁴ R₃ -tedbîrleri

¹⁰²⁵ S,R₂,R₃, R₄ -

¹⁰²⁶ R₄ Ve

¹⁰²⁷ R₂, H -mükâlemeye

ve¹⁰²⁹ mu^câhedeye şürû^c itmek için gelürler. Biz Devlet-i ^cAliyyenin sâdık ve hayırhâh dostları olduğumuz ecilden vükelây-ı ^cizâma anladığımızı ve bildiğimizi ifâde ideriz.Devlet-i ^cAliyye'ye nâfi^c olan¹⁰³⁰ her ne ise ihtiyâr itmekde kendüleri i^clemdir. Ve eğer bu maslahatın encâmını dilerseniz zâyî^c idecek vaktimiz olmayub elzendir ki ruhsatları kemâlde ve âşikâre ola ki yine hîn-i iktizâda âdem göndermek lâzım¹⁰³¹ zîrâ¹⁰³² maslahatın te'hîrine sebep olur. Ve hem ^caskerin hareketinden evvel **(67-a)** husûle gelmeyeceğine bâ^cis olur. Biz bunun dahî mühâhazasında ki eğer Devlet-i ^cAliyye ^cala-hâlihi olmasının esâsı husûsuna karâr virir ise pek nâfi^c olurdu. Eğer ol vakitte Devlet-i ^cAliyye izhâr (ittirdiği)¹⁰³³ Venedîk tâ'ifesi ile dahî musâlahaya râğbetleri olduğun ve didiğimiz üzere eğer Devlet-i ^cAliyye olacak mükâlemenin güçlük tarafın¹⁰³⁴ göstermese¹⁰³⁵ düşmanları dahî arâzî¹⁰³⁶ olmadığı takdîrce evvelde ânlarla olan i^cânnet ve müzâheretden dûr olurlar. Ve ne kadar devlet¹⁰³⁷ bir sâ^cat evvel bu husûsun husûlüne sa^cy¹⁰³⁸ Çâsâra ziyâde güçlük var ki gayrî husûsun mübâşeretine emniyeti ola. Ve eğer Devlet-i ^cAliyye'ye münâsib görülüb murahhaslarına kemâl ruhsat virmekle ^cala-hâlihi kalmak husûsuna vesâ'ir mevâddın istihkâmına karâr virirler ise niyâzmendiz ki bilâ-te'hîr taraf-ı ^caliyyelerinden bize mektûb ile tasrîh eyleyeler ki biz dahî bilâ-tevakkuf gerek efendilerimizin vükelâsına ve gerek efendilerimiz tarafından Beç'de olan vükelâsına bu ahvâli ^carz ve ifâde eyleyevüz ki ânlarla dahî ma^clûm ola ki Devlet-i ^cAliyye'nin musâlahâ husûsunda sâdık olan râğbetleri bu takdîrce efendilerimiz ziyâde bu husûsun husûle gelmesinin vesîlesine takayyüd ideler **(67-b)** ve hitâm vireler. Mâh-ı Şubât'ın yiğirmi beşinci günü Sofya nâm mahalde tahrîr olunmuşdur. Fî 11 Rebi^cü'l-ahir sene 1130

¹⁰²⁸ R₂,R₃, R₄, H -

¹⁰²⁹ R₃ -

¹⁰³⁰ R₂, R₃,R₄, H -olacak

¹⁰³¹ R₂, R₃, R₄,Hgelmeye

¹⁰³² S,R₂,Hhem,R₃, R₄ -ehemm-i

¹⁰³³ S,R₂,R₃, R₄, H -ide idiği

¹⁰³⁴ S,R₂, R₃, R₄,H-

¹⁰³⁵ S,R₂,R₃, R₄, H - göstermez ise

¹⁰³⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -râzı

¹⁰³⁷ R₃,R₄ i-^cAliyye

¹⁰³⁸ R₂, R₃, R₄,Hiderler ise

**Şıkk-ı Sâni ve¹⁰³⁹ sâlis defterdârları¹⁰⁴⁰ İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi'den
gelen mektûbdur. Fî 11 Rebi'ü'l-âhire sene 1130**

Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri bundan akdem fermân-ı 'alîleri üzere ilçilerin takrîr ve ta'cîrleri mufassal kâ'ime ile ma'cûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmıştır.¹⁰⁴¹ El-hâletü hazîhi fi-lillahi'l-hamd İngiltere ilçisinin mukaddemâ Beç tarafına gönderdiği âdemisi¹⁰⁴² mektûblarla gelüb mükâleme husûsu Fethü'l-islâm tarafında olmak üzere ta'cûyn ve Nemçe murahhasının henüz tedârîki tamâm olmamağla kendüsü gelinceye değin iş te'hîr olunmamak için Belgrâd'da olan Tâlamân mukaddemce mahall-i mükâlemeye gelüb ibtidâ bizim ile esâs sulhü söyleşüb karâr-dâde¹⁰⁴³ olduktan¹⁰⁴⁴ sonra Nemçe¹⁰⁴⁵ murahhası tevârüd idinceye değin yine hâlî durulmayub yevmen fe yevmen mevâddı dahî söyleşmeğe¹⁰⁴⁶ me'mûr olmağla tafsîl-i ahvâl-i Nemçeden gelen ve ilçilerin kendi mektûblarından ma'lûm-ı devletleri olur. Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri bu külları Devlet-i 'Aliyye'nin 'abd-ı sadâkât-kârî ve hâlis ve¹⁰⁴⁷ muhlis hayırhâhı olmağla gerek Tâlamân¹⁰⁴⁸ ve gerek Nemçe murahhası ile mükâleme olundukda lâzımlu olan arâzî ve emkinenin Nemçelüden istihlâsına kemâl mertebe sa'cûy ve kûşuş olunur. Ancak Nemçe murahhasları ruhsat-ı **(68-a)** kâmile ile her husûsa me'zûn ve murahhas olub ve mukaddemâ bu kulunuza taraf-ı bâhirü's-şereflerinden verilen temessükde ruhsat-ı kâmilemiz olmayub her mâdde taraf-ı devlete 'arz ve inhâ olundukça^{1049c} akd olunur ise dahî mu'ceteber ve makbûl tutulmamak üzere tahrîr ve tastîr olunmağla böyle olduğu sûretde bu hayırlu işin te'hîr ve ta'cûkine bâ'is olmak mülâhaza olunur. Ancak beher hâl rızây-ı veliyyü'n-ni'câmi üzere hareket olunmak¹⁰⁵⁰ lâzîme-i zimmet-i hulûsumuz olmağla bu hayırlu maslahatın bir gün evvelce husûl-pezîr olmasına medâr olmak için bundan akdem gönderilen kâ'imede tafsîl ve beyân olduğu üzere Mustafa Pâşâ esâsı ki herkesin elinde bulunan elinde

¹⁰³⁹ R₄ Şıkk-ı

¹⁰⁴⁰ S, R₂, R₄ -defterdârı

¹⁰⁴¹ H -kılınmış idi.

¹⁰⁴² S -ilçisi

¹⁰⁴³ S dâ

¹⁰⁴⁴ R₃ -olunduktan

¹⁰⁴⁵ S -

¹⁰⁴⁶ R₂, R₃, R₄ dahî, H -söyleşmek üzere

¹⁰⁴⁷ R₂, R₃, R₄ -

¹⁰⁴⁸ R₃, R₄, H ile

¹⁰⁴⁹ R₃, R₄ -olunmadıkça 'akd olunmayub, H -olmadıkça 'akd olunub

¹⁰⁵⁰ H -olunmamak

kalub ve Morova Nehri hudûd ve sînûr olmak üzere ve bu musâlahaya Venedüklü ile Lehlü dahî idhâle müsâcâde olunmak üzere müsarrahen bir ruhsatnâme ve kezalik devletlü efendimiz hazretleri tarafından dahî ta^cyîn ve tasrîh ile temessük ihsân buyurulub ve rızây-ı hazret-i veliyyü'n-ni^cami üzere hareket olunmak için ^cakd olunacak musâlahâ¹⁰⁵¹ ve¹⁰⁵² hudûd ve sînûr ne mahalden ve¹⁰⁵³ nereye müntehi olacağını^{1054c} aynî ile bi'l-cümle taraf-ı şerîfinizden ta^cyin ve tasrîh buyurula ki icrâsına sa^cy ve ihtimâm ve hilâfından ihtirâz olunub eğer bir mahalde hilâfî iktizâ ider ise taraf-ı ^câlîlerine ^carz ve i^clâm ve ba^cdehu fermân-ı ^câlîleri ne vechile sâdır olur ise **(68-b)** mûcibiyle ^camel ve hareket oluna. Ve mukaddemâ Kârloyça'da olan sulhün müddetden¹⁰⁵⁵ bâkî kalan müddet tamâm oluncaya değin terk-i cidâl olunmak fermân buyurulmuş idi. Lakin hengâm-ı mükâlemede biraz müddet dahî zamm olunmak husûsu zuhûr ider ise müsâcâde buyurulur mu ve bu sûretde dahî kaç sene inzimâmına izn ve ruhsat buyurulur ise bu kûllarına ifâde ve fermân buyurulmak mercûdur. Benim ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri bi-lütfullahi Te^câla mesâlih-i musâlahâ hüsn-i¹⁰⁵⁶ hitâm buldukda da'b-ı kadîm üzere murahhaslara bir ziyâfet tertîb ve her birine birer mükemmel donanmış at viregelmekle¹⁰⁵⁷ şimdiden ihsân ve irsâl olunmak¹⁰⁵⁸ recâ olunur. Ve bundan akdem gönderilen kâ'imede esâsı söyleşmek için Eflâk voyvodası kûlları ta^cyîn¹⁰⁵⁹ olunmak üzere işâret olunmuş idi. Lakin ânâ hâcet kalmayub Tâlamân ile esâsı dahî bu kûlları söyleşmek üzere karâr-dâde olmuşdur. Ve Eflâk Voyvodasın da^cvet için âdem irsâl olunmak üzeredir. Ve hâlâ bu tarafda defterdâr vekîli kûllarının yedinde akçesi kalmayub hereketimize bâ^cis-i ta^ctîl olmamak için otuz kise akçenin ber-vech-i nakd lüzûmu olduğu ma^clûm-ı devletleri oldukda lütf ve keremleri niyâz olunur. Ve¹⁰⁶⁰ fimâ-ba^cd bu kûllarının Sofya'dan hareket ve mahall-i mükâlemeye **(69-a)** teveccüh ve ^cazîmetimiz hasûsunda fermân-ı ^câlîlerine müterakkıb ve muntazırlarız. Bâkî emr ve fermân

¹⁰⁵¹ R₄, H -musâlahada

¹⁰⁵² R₄, H -

¹⁰⁵³ R₃, R₄ -

¹⁰⁵⁴ R₃, R₄ -olacağı

¹⁰⁵⁵ R₄, H -müddetinden

¹⁰⁵⁶ R₃, R₄ ve

¹⁰⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -virilegelmekle

¹⁰⁵⁸ R₃, R₄, H -buyurulmak

¹⁰⁵⁹ H -olunan

¹⁰⁶⁰ R₃, R₄ -

devletlü ¹⁰⁶¹ cînâyetlü sultânım hazretlerindedir. Bende Muhammed defterdâr-ı Şıkk-ı ¹⁰⁶² Sâlis Bende ibrahîm defterdâr-ı şıkk-ı ¹⁰⁶³ Sâni ¹⁰⁶⁴

Hâlâ sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine Niderlanda ilçisi tarafından gelen mektûbun sûretidir. Fî 13 Rebi^cü'l-âhire sene 1130

Elkâb-ı lâykadan sonra dostâne ve muhlisâne inhâ olunur ki İngiltere ilçisinin Beç'e irsâl olunub ^cavdet iden ser kâtibi vesâtatıyla hâlâ Beç'de vâkı^c ehass dostlarımızdan ¹⁰⁶⁵ Niderlanda Astanı(?) efendimiz tarafından hâlâ Beç'de mukîm mu^cteber ilçiden mukaddemâ Edirne'de tahrîr (ve irsâl eylediğimiz mektûbun ¹⁰⁶⁶ dahî cevâbı gelüb tahrîr) ¹⁰⁶⁷ eyledikleri hülâsa-i kelâm budur ki eğerçi şimdiye dek Nemçe Çâsârının iddi^câsı Devlet-i ^cAliyye'nin hâlâ kabza-i tasarrufunda olan minvâl üzere ^cala-hâlihi esâs sulh binâ olunmadıkça musâlaha mükâlemesine mübâşeret olunmağa kâ'il ¹⁰⁶⁸ değiller idi. Ve lakin kendi taraflarından musâlahaya ^cadem-i rağbet görünmemek için Niderlanda ¹⁰⁶⁹ Astanı(?) cenerâlleri efendilerimizin dahî recâları tavassut idüb dökülecek kânların def^c ve ref^cimülâhazasıyla hulûs ve sıdk ile meyl ve rağbet gösterüb cem^ciyyet için Fethü'l-islâm'ı zikr ve işâret eylediler. Ve ol mahallere gelmek için taraflarından murahhaslar ta^cyîn eylemişlerdir. Biri piyâde rekmendin (?) cenerâli **(69-b)** olan ^cizzetlü Konta Durmont Hokû ve biri ¹⁰⁷⁰ Mihâ'il Tâlamân'dır. Bu şart ile ki ¹⁰⁷¹ bunlar Eflâk cânibinde vâkı^c Çernec nâm mahalde meks iderler. ¹⁰⁷² Ve Nehr-i Tuna derûnunda vâkı^c bir cezireye gelinüb mükâlemeye şürû^c oluna ve Kârloyça'da olduğu vech üzere mutavassıt olan ilçiler başka bir mahalde meks ideler. Ve şol şartla ki cem^ciyyet-i kübrâdan mukaddem ^cala ¹⁰⁷³-hâlihi olmak esâsına vesâ'ir mukaddeme-i sulhe istihkâm ve karâr vireler. Zîrâ Nemçe Çâsârı mâdâmki husûs-ı mezkûra karâr virilmeye musâlahaya müte^callik mükâleme ve müzâkereye meyl ve rağbet etmez. Ve bundan mâ^cadâ mukaddemâ vâkı^c olan

¹⁰⁶¹ R₄ efendim

¹⁰⁶² S -

¹⁰⁶³ S -

¹⁰⁶⁴ H Fî 11 Rebi^cü'l-evvel sene 1130

¹⁰⁶⁵ R₃ -, R₄, H ve

¹⁰⁶⁶ R₂, H-mektûbumuzun

¹⁰⁶⁷ R₃, R₄ -

¹⁰⁶⁸ H -kâbil

¹⁰⁶⁹ S, R₂, R₃, R₄, H-

¹⁰⁷⁰ R₃, R₄, H^c izzetlü

¹⁰⁷¹ R₃ -

¹⁰⁷² R₃, R₄ -ideler

¹⁰⁷³ S -

musâlahada olduğu vech üzere Nemçe Çâsârı ve Venedîk ve Leh Cumhûru'nun aralarında olan mü'ebbed ittifâk ve ittihâd musâlaha mevâddına idhâl oluna. Tâ ki eğer bunlardan birine taraf-ı Devlet-i  Aliyye'den nakz-ı  ahd ile su'i-kasd olunsa öbürleri imd d eyleleğe me'z n nakz-ı  ahdleriyle müttehem olmayalar. Ve bundan gayrı m k leme müddetinde terk-i cid le Ç s rın rız sı yokdur. Ancak bihaseb 'l-iktiz  cem iyyet olunduğu hav lide  nda v k c olanların emniyyetleri ve¹⁰⁷⁴ z d ve zah releri ves 'ir lev zımlarının m r r ve  ub rları¹⁰⁷⁵ içun K rloy a¹⁰⁷⁶ olduğu vech üzere birkaç m l mes fe(?) ol hav lide m t reke ola. Ve Vened k ilçisi dah  mahall-i (70-a) cem iyyetinde¹⁰⁷⁷ bulunub Ç s r ile¹⁰⁷⁸ Vened k Cumh ru ile olacak sulhe bir günde ma an hit m ve faysal virile. Ve Leh Cumh ru ahv li dah  ma an idh l oluna. Ç s rın b ş vek linden dah  taraf-ı sa adetinize gönderilen mekt bdan her ahv l gereği gibi ma l m-ı devletleri olmuşdur. Ve b l da mezk r Be 'de muk m Nelerlanda ilçisi dostumuz mekt bu ile i l m iderler ki Nemçe  askeri m h-ı ay rın ev 'ilinde tařra¹⁰⁷⁹ çıkub hareket üzeredir. Ve    rekmen gerçi İt lyaya'ya gönderildi. Lakin Mac rist n'dan yerine    rekmen Nemçe tahr r olunub tekml olunmuşdur. Bu cümle dostluğun ve sad katın iktiz sı üzere taraf-ı sa adetinize ferdan ferd  i l m eyledim ki taraf-ı sa adetinizden dah  hus s-ı mezb ra¹⁰⁸⁰ taraf-ı muhlislerine cev b tahr r¹⁰⁸¹ buyuralar. M h-ı Martın on ikinci¹⁰⁸² gününde Sofyada tahr r olundu. 13 Rebiü' 'l-evvel sene 1130

**İngiltere ve Nelerlanda ilçilerinden sadr-ı   zam hazretlerine gelen
k 'imenin¹⁰⁸³ s retidir¹⁰⁸⁴. F  11¹⁰⁸⁵ řevval¹⁰⁸⁶ sene 1130**

Elk b-ı l yıkadan sonra dost ne ve muhlis ne inh  olunan budur ki öteden gelecek cev bın kem l-i  avk ve te'h rinden ötürü dünkü gün m l hazamızı ve  aklımızın kesd ğ  ahv li taraf-ı sa adetinize mekt bumuz ile tafs len  arz ve i l m

¹⁰⁷⁴ R₃ s 'ir

¹⁰⁷⁵ R₂, R₃, R₄ -  ub r

¹⁰⁷⁶ S, R₂, R₃, R₄ - K rloy a'da

¹⁰⁷⁷ R₄ - cem iyyette

¹⁰⁷⁸ R₃, R₄ ve

¹⁰⁷⁹ R₄ -  aşre

¹⁰⁸⁰ R₃ m te allik Devlet-i  Aliyyeye hayırlı ve n fi  olan m n sib gördükleri vech üzere, R₄, H m te allik Devlet-i  Aliyyeye hayırlı ve n fi  olanı m n sib gördükleri vech üzere

¹⁰⁸¹ R₂, R₃, R₄, H-

¹⁰⁸² R₄, H-   nc 

¹⁰⁸³ S, R₂, R₃, R₄, H -k 'imedir

¹⁰⁸⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁰⁸⁵ H -10

¹⁰⁸⁶ R₂, R₃, R₄, H -10 Rebiü' 'l- hir

eyledik. Lakin mukaddemâ öte (70-b) gönderilen ser-kâtibinin¹⁰⁸⁷ Niş nâm mahalle^cavdet ve vusûlü haberi bu günde gelüb getürdüğü cevâb her ne yüzden olur ise ma^clûm-ı sa^câdetiniz olmadıkça buyurula ve getürdüğü cevâbı bir gün evvel taraf-ı sa^câdetinize îsâl¹⁰⁸⁸ ve¹⁰⁸⁹ kemâl mertebe cidd ve sa^cy olunur.¹⁰⁹⁰ Mâh-ı Şubâtn^cyiğirmi altıncı gününde¹⁰⁹¹ Sofya nâm mahalde tahrîr olunmuşdur.¹⁰⁹²

İngiltere ilçisinin Sofya'dan Beç'e gidüb¹⁰⁹³ gelen ser-kâtibinin takrîridir. 12
Rebi^cü'l-âhir sene 1130¹⁰⁹⁴

Kânun-ı Evvel'in sekizinci gününde Sofya'dan kalkub altıncı gününde Belgrâd'a dâhil oldum. Ve sen tâ^cûnlu yerden gelürsün deyü bahâne veyâhûd meçhûlüm olan gayrı bahâne ile Belgrâd'da yiğirmi beş gün meks ittirdiler. Tâ Beç'den tenbîh oluncaya değin ve Belgrâd kûmandânı¹⁰⁹⁵ sadr-ı â^czam hazretlerinin mektûbunu vir.¹⁰⁹⁶ Bâş vekîle göndereyim diyü ibrâm idüb ben dahî¹⁰⁹⁷ zâyî^c itmemek için virüp gönderdim. Ve yiğirmi beş gün hulûlünde hâlâ Beç'de mukîm İngiltere ilçilerinin tahrîkiyle Beç'e gitmem için tenbîh geldi. Ve ben dahî^c azm-râh idüb Beç'e dâhil olub bâş vekîle mülâki oldum.¹⁰⁹⁸ Sadr-ı â^czam hazretlerinin mektûbunda işâret olunduğu üzere Devlet-i ^cAliyye'nin tarafeyne nâfi^c musâlahaya meylin ifâde eyledim. Bâş vekîl¹⁰⁹⁹ ifâde eylediğim¹¹⁰⁰ husûsu¹¹⁰¹ hazz itmeyüb sâ'ir vükelâ dahî so(ğ)ûk ve bîrûdet ile mu^câmele (71-a) eylediler. Velakin ba^czıların husûs-ı mezbûra meyîlleri bulunmağla ve benim dahî ol tarafa düşündüğümü¹¹⁰² görmeleriyle cevâb eylediler ki mukaddemâ kapûdân ile gönderilen cevâb ne ise sana dahî ol cevâbı virüb¹¹⁰³ göndereceğiz. Lakin ben buna¹¹⁰⁴ kanâ^cat itmeyüb

¹⁰⁸⁷ R₂, R₃, R₄ -kâtibin

¹⁰⁸⁸ R₂, R₃, R₄, H -irsâl ve îsâle

¹⁰⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁰⁹⁰ H Bâkî

¹⁰⁹¹ R₃ -günü

¹⁰⁹² H Fî 10 Rebi^cü'l-ıevvel sene 1130

¹⁰⁹³ R₂, R₃, R₄ ve

¹⁰⁹⁴ S -113

¹⁰⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -kumandâri

¹⁰⁹⁶ S ve

¹⁰⁹⁷ R₂, R₃, R₄ vakti

¹⁰⁹⁸ R₂, R₃, R₄ ve

¹⁰⁹⁹ R₃ -vekîle

¹¹⁰⁰ H -eylediğimiz

¹¹⁰¹ H -husûsa

¹¹⁰² S, R₂, R₃, R₄ -düşündüğü

¹¹⁰³ R₄ -

¹¹⁰⁴ R₃, R₄ -

mukaddemâ Devlet-i ‘Aliyye’de İngiltere ilçisi Şenon nâm ilçinin¹¹⁰⁵ nasihati ile ‘amel ve kapûdân-ı mezkûr gelince meks eylemeği iltizâm eyledim. Taraf-ı devletinden kendüsünden bir kat^c-i cevâb olmak mülâhazasıyla ve ol esnâda kapûdân dahî gelüb sadr-ı â^czam hazretlerinin mektûbları mefhûmu için defa^cât ile meşveret eylediler. Ve cevâb virecek oldılar. Velakin çünkü ba^czılarına bu husûs hoş gelmedi. Bâlâdan mu^câmele-i bârde¹¹⁰⁶ ile¹¹⁰⁷ cevâb¹¹⁰⁸ virmek murâd itmeleriyle dört beş def^ca mektûb tahrîr ve tebdîl eylediklerine haberim vardır. Ve ‘âkibetde¹¹⁰⁹ husûs-ı mezbûra meyl idenlerin murâdı üzere mektûb tahrîr olundu. Ve ol esnâda olan Kavâid¹¹¹⁰ Şenon ve Astâtîn nâm ilçiler cevâb-ı bârid virilmemeğe Niderlanda ilçisi Yeronik ile ma^can cidd ve sa^cy eylediler. Ve bu minvâl üzere mektûb yazılıb sûretleri ilçilere gösterildi. Ve bâş vekîl beni çağırub lisânen didi ki Çâsârın serkâtibi **(71-b)** sana mektûb virecektir. Ve mahall-i cem^ciyetde bulunmak üzere¹¹¹¹ murahhaslar ta^cyîn olunmuşdur. Ve didi ki Çâsârdan işitdiğim esâs sulh ‘ala-hâlihi devleteynin¹¹¹² tasarrufunda bulunduğ^u¹¹¹³ üzere olmalıdır. Ve ben dahî serkâtibinden mektûbu alub altı günde¹¹¹⁴ tahrîr olunan mektûbun suretini ândan¹¹¹⁵ olan gılmâna¹¹¹⁶ gösterdüm. Ve iki günden sonra çıkub Niş’e gelüb¹¹¹⁷ ve ânda dâhi bir gice meks¹¹¹⁸ ve mektûb suretini ânda olan ilçilere gösterdüm. Ve Beç’de olan İngiltere ve Niderlanda ilçilerinden mesfûr ilçilere hitâben¹¹¹⁹ mektûbları verdim. Ve benim anladığım budur ki Nemçenin Hersekleri kesretde ve kuvvetde olmayarıyla Nemçe¹¹²⁰ bu mertebede tuğyân ve devletin musâlahaya meylin görüb cenk ve cidâlin kıvâm ve imtidâdını¹¹²¹ tahammül eylemezler. Ve gelecek yâzın sefer için dahî yigirmi bin bârgîr iştirâ olunduğ^u defterin gördüm. Ve bundan mâ^cadâ¹¹²² altı

¹¹⁰⁵ R₃ -ilçîsinin

¹¹⁰⁶ S -bârid, R₂, R₄, H- ve bârid

¹¹⁰⁷ H -

¹¹⁰⁸ H -cevâblar

¹¹⁰⁹ R₃, R₄ -‘âkibetinde

¹¹¹⁰ S -Kavâir, R₂, R₃, R₄, H -Kavâlyer

¹¹¹¹ S -, R₂, R₃, R₄, H -içün

¹¹¹² S -devletinin, R₂, R₃, R₄, H -devletin

¹¹¹³ S, R₂, R₃, R₄, H minvâl

¹¹¹⁴ H menzil ile Belgrâd’a dâhil oldum. Ve Çâsârın tenbîhi üzere devlete

¹¹¹⁵ R₄, H -anda

¹¹¹⁶ R₂, R₃, R₄, H -Talamân’a

¹¹¹⁷ R₂, R₃, R₄, H -geldim.

¹¹¹⁸ H idüb Sofya’ya geldim. Sofya’da dahî bir gice meks

¹¹¹⁹ R₃, R₄, H olan

¹¹²⁰ R₂, R₃, R₄ -Nemçenin

¹¹²¹ H -imtidânı

¹¹²² S dahî

bin dahî tedârik olunacaktır. Zirâ geçen senelerde vâkı^c olan muhârebelerde zîyâde bârgîr virilmiştir.¹¹²³ Ve¹¹²⁴ bu bârgîrlere bahâsîçün otuz yük zolata virilmiştir. Ve dahî anladığım budur ki Nemçelünün gerek cidâle ve gerek musâlahaya kemâl-i tedârikleri vardır. Ve ba^czı kapûdânlardan istimâ^c eylediğim rekmenlerin kusûru tekâmül olunmuştur.¹¹²⁵ Ve zann iderim ki eğer Devlet-i ^cAliyye erkenden musâlahaya rağbet (72-a) gösterirler ise Nemçe ^caskeri bir işe mübâşeret itmeyeler. Ve piyâde ^caskeri önünden hareket itmek üzeredir.¹¹²⁶ Lakin süvârî^{1127c} alef ve yem killetinden tîzce hareket idemezler. Ve ekser^{1128c} askeri Macâristân'da ve Tameşvar havâfîlerinde kışlâkdadır. Ve Belgrâd'da dört¹¹²⁹ bin mikdârı müstahfız vardır.¹¹³⁰ Vakt-i muhâsarada hedm olunan ba^czı yerleri ta^cmîr olunmuştur. Ve lakin müceddeden bir şey binâ olunmamıştır. Nehr-i Sâvanın öte yüzünde müceddeden bir¹¹³¹ şânes¹¹³² binâ¹¹³³ eyleyüb¹¹³⁴ ve etrafına (hendek çekilüb bir iki tabyaya toblar bindirmişlerdir. Ve¹¹³⁵ vâroşun etrafına)¹¹³⁶ dahî hendek çeküb tâbya ve çît ile istihkâm virmişlerdir. Semendire'de bayrağıyla bir Nemçe kapûdânı muhâfazadadır. Ânın dahî etrâfına hendek çekmiştir. Ve sâ'ir palankalarda nehr-i Morova'ya gelince ba^czılarında Nemçelüden ve ba^czılarında Macâr ve Sırdan bir mikdâr muhâfazacı vardır. Ve Bâgodîna'da¹¹³⁷ bâşlû Nemçe beşyüz Nemçelü ve bir mikdâr Macârlû katanasıyla mustahfızlardır. Ve Morova köprüsünün iki bâşında şânesler¹¹³⁸ bolavân ile¹¹³⁹ hendek ile takvît virüb bir mikdâr katanası muhâfaza iderler.¹¹⁴⁰

¹¹²³ R₂, R₃, R₄, H -kırılmışdır.

¹¹²⁴ R₃, R₄ -

¹¹²⁵ H -olmuştur.

¹¹²⁶ H Ve

¹¹²⁷ R₃, R₄, H -süvârîsi

¹¹²⁸ S, R₂, R₃, R₄, H - ekseri

¹¹²⁹ S -devlet

¹¹³⁰ R₂, R₃, R₄, H Ve

¹¹³¹ S -, R₂, R₃, H -şânes yapılub, R₄ şânes yapılub

¹¹³² S, R₂, R₃, R₄, H -

¹¹³³ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹¹³⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹¹³⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹¹³⁶ H -

¹¹³⁷ R₂, R₃, R₄, H bir bellü

¹¹³⁸ R₂, R₄ -şâneslere

¹¹³⁹ S, R₂, H ve

¹¹⁴⁰ H Fî 12 Rebi^cü'l-evvel sene 1130

Bu dahî mesfûrun takrîrâtındandır.¹¹⁴¹

İngiltere krâlının îrâdı defterdârlığı mahlûl olub hâlâ Sofya'da olan Ovârdü¹¹⁴² Vertili¹¹⁴³ Mutnân¹¹⁴⁴ nâm ilçisine ʿale't-te'bîd (72-b) mutasarrıf olmak üzere ihsân eylediler. Ve İngiltere'ye ʿavdete icâzet virdiler. Ve ʿizzetlü Kavâlyer Estânîn nâm kimesne her vechile kâmil ve ʿâkıl olub der-i devletde mukîm olmak için ilçî masb ve taʿyîn olunmuşdur. Ve mesfûr dahî mâh-ı Şubât'ın yigirmisinde Beç'den kalkub Belgrâd'a ʿazm-i râh itmek¹¹⁴⁵ üzeredir.¹¹⁴⁶ Belgrâd'a geldikde şevketlü kudretlü¹¹⁴⁷ pâdişâh hazretlerinin fermân-ı şerîflerine muntazır olmalıdır. Niş üzerinden veyâhûd Vidin üzerinden gelsünler deyü emr-i¹¹⁴⁸ şerîflerine muntazır olurlar. Ve çünkü iki devlet arasında vâkıʿ husûmet dostluğa tahvîl olunmak evla¹¹⁴⁹ göründü. Murâd-ı ʿaliyyeleri¹¹⁵⁰ olur ise mahall-i cemʿiyette dahi¹¹⁵¹ kendüye ruhsat virilmiştir. Ve eğer der-i devlete varması enseb görünür¹¹⁵² ise vârub mukîm olub bu takdîrce dahî husûs-ı mezbûrun ahsen vech üzere husûlüne takayyüd ve ihtimâm ideler. Ve musâlaha husûsu için varub gerek haşmetlü İngiltere krâlı ve gerek Niderlanda Astatı cenerâlleri tavassutu kabul eylediler. Ve İngiltere krâlı tarafından tavassut için mukaddemâ der-i devletde olan altı sene mikdârı mukîm olan ilçî Kavâlyer nâm Şünunu(?) nasb ve taʿyîn eylediler. Ve ilçî-i mesfûr mukaddemâ der-i devletden İngiltere krâlına mevedded eyledikde gerek şevketlü pâdişâh (73-a) hazretlerinin taraf-ı hümâyûnlarından ve gerek sadr-ı âʿzam hazretlerinin taraf-ı saʿâdetlerinden İngiltere krâlına hitâben nâme-i mevedded üslûb virilüb¹¹⁵³ Devlet-i ʿAliyye'nin hizmetinde her bâr sadâkat ve istikâmet izhâr eyledüğü işâret olduğuna binâ'en bu def'a dahî istihdâma intihâb ve nasb ve taʿyîn olunmuşdur. Ve iki devlet arasında dostluk husûlüne kemâl takayyüd ideceğinde iştibâh yokdur.¹¹⁵⁴ Çerneç ile Fethü'l-islâm arasında altı sâʿat mesâfe mikdârı

¹¹⁴¹ H -takrîrindendir.

¹¹⁴² R₂ -Orvârdü,H -Edvardu

¹¹⁴³ H -Verşili

¹¹⁴⁴ H -Muntân

¹¹⁴⁵ H -eylemek

¹¹⁴⁶ R₂, H Ve

¹¹⁴⁷ R₂, H -

¹¹⁴⁸ S er-i

¹¹⁴⁹ R₂, H -ihtimâli

¹¹⁵⁰ H -ʿaliyye

¹¹⁵¹ S,R₂, H bulunmağa

¹¹⁵² H -görülür

¹¹⁵³ R₂ ve

¹¹⁵⁴ H -buyurulmaya

bu^cdiyyet ve Nehr-i Tuna'yı herbâr güzâr ve meşakkat ve ^cusret olunmağla mahall-i cem^ciyyetde¹¹⁵⁵ olmağa ziyâde münâsib görüldüğünden¹¹⁵⁶ hâlâ Belgrâd'da olan ikinci murahhas Tâlamân muntazırdır ki taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den murahhas nasb olunan ^cizzetlü İbrâhim Âğâ tarafından bir reşîd ve ahvâl bilür âdem gönderilüb mesfûr Tâlamân'ın bir âdemiyle varub Fethü'l-islâm ve Pojorofça arasında bir münâsib ve cem^ciyyete eyser bir mahall¹¹⁵⁷ intihâb oluncaya değin murahhaslar dahî gelüb yetüşüb hâzır olalar. Ve bunlardan ziyâdesi mechûlumdür deyü takrîr ider.

İ'lâm olunur ki İngiliz¹¹⁵⁸ krâlı efendimizin cem^ci ^câ'id ve muhsûlâtına ta^cyîn olunan emîninin yeri mahlûl (**73-b**) kaldığı ecilden âsitâne-i sa^câdetde ilçilik hizmeti ile mukîm olan¹¹⁵⁹ Orvaro¹¹⁶⁰ Vederedlan¹¹⁶¹ hazretlerine mansıb-ı merkûmu ihsân eyledi. Lakin bu gûne mansıb bakıyye-i ^cömrüne dek mutasarrıf olmak üzere mezkûre in^câm eylemeleriyle bu ecilden kendüsü bizzât varub mevcûd bulunmak iktizâ itmekle krâl efendimiz dahî velâyetine rücû^c itmek¹¹⁶² üzere me'zûn kıldılar. Ve yerine âsitâne-i sa^câdetde mukîm olmak üzere İngiltere beg-zâdelerinden olub sâhib-i tedbîr vakâr-ı azmûde olan Kavâlyer Astâni¹¹⁶³ nâm kimesneyi ta^cyîn ve irsâl idüb ol dahî mâh-ı Şubât'ın yiğirminci gününde Beç'den kalkub Belgrâd tarafına ^cazîmet ve ol tarafda dahî Niş cânibine mi râhi ola veyâhûd Vidîn yolundan mı gele. Devletlü sadr-ı â^czam hazretleri münâsib gördükleri tarîke sâlik olmak üzere fermân-ı pâdişâhîye muntazır olacak idi. Bundan mâ^cadâ¹¹⁶⁴ İngiltere krâlı efendimiz Estenyân¹¹⁶⁵ nâm ilçisine bu minvâl üzere tenbîh eylediler ki sulhe müte^callik mükâleme olunacağında bir nümâyîş var ise der-i Devlet-i ^cAliyye'ye bu husûsun husûle gelmesiçün edâ-i hizmet-i lâzıme için¹¹⁶⁶ Devlet-i ^cAliyye tarafından ilçî-i mesfûrun mükâlemede mevcûd bulunması erzânî görülür ise bulunub lâzım görülmediği (**74-a**) takdîrce rikâb-ı hümâyûnda kalub maslahat-ı sulhün teysîr ve teshîl olunmasıçün sa^cy ve ihtimâm eyleye. Çünkü devlet tarafından devletlü

¹¹⁵⁵ R₂ -cem^ciyyet

¹¹⁵⁶ H -görülmediğinden

¹¹⁵⁷ R₂, H bulub ol mahall

¹¹⁵⁸ H -İngiltere

¹¹⁵⁹ R₂, H ^cizzetlü

¹¹⁶⁰ H -Odvardu

¹¹⁶¹ H -Vortelin

¹¹⁶² R₂, H -eylemek

¹¹⁶³ H -Askânyân

¹¹⁶⁴ H dahî

¹¹⁶⁵ H -Astânyân

¹¹⁶⁶ S,R₂,H-idüb

İngiltere krâlı efendimizin ve Nederlânda Astâtı¹¹⁶⁷ cenerâllerinin musalahaya tavassutları kabul olundu. Krâl-ı müşârü'n-ileyh bundan akdem âsitâne-i sa^câdetde ilçilik hizmeti ile on altı sene mikdârı ikâmet iden Kavâlyer Robertor Sûtun nâm kimsneyi büyük ilçî rütbesiyle¹¹⁶⁸ tarafından istiklâl-i küllî ile vekîl-i mutlak nasb ve ta^cyîn eyledi. Ve mukaddemâ me'zûnen İngiltere'ye ^cavdet eylediğinde ma^can getürdüğü şevketlü ^cazâmetlü pâdişâh-ı ^câlem-penâh hazretlerinin ve sadr-ı ^calî hazretlerinin nâmelerinde mezkûrun âsitâne-i sa^câdetde ikâmetinde edâ eylediği hizmeti pesendîde olub ve hîn-i iktizâda Devlet-i ^cAliyyeye olan kemâl-i ^cubûdiyet ve muhâlasatını izhâr ile Devlet-i ^cAliyye ile Moskov Çârı beyninde dahî vâkı^c olan musâlahada sarf-ı makdûr ile kemâyenbağı hizmet eylediği ecilden ilçilik ziyâdesiyle mergûb olduğunu krâl-ı müşârü'n-ileyh müşâhede eylediğinden nâşî tekrâr bu gûne hizmet ile irsâl olunmasını ma^ckûl gördüler. Bu ecilden dahî serhadd-i mensûreye vusûlünde ol etrâf ve eknâfin muhâfazasına ta^cyîn olunan **(74-b)** pâşâlara mezkûrun İngiltere krâlı efendimizin ilçîsi olduğun bilüb¹¹⁶⁹ kendüsüne lâzım olan ikrâm ve ri^câyetinde kusûr itmemeleri bâbında emr-i şerîf-i ^câlîşân recâ olunur. Ve dahî Nederlânda ilçîsine zehâyir ve ta^cyînât ihsân olunmağla zikr olunan ilçî dahî bu bâbda vükelâ-i Devlet-i ^cAliyye'nin mürüvvetine tefvîz olunmuşdur. Eğer münâsib görülür ise kendüsüne dahî bu gûne ta^cyînât-ı en^câm oluna. Lakin Devlet-i ^cAliyye'nin bu gûne ikramına muntazar olması ba^cid¹¹⁷⁰ değildir.¹¹⁷¹ Zîrâ cümle ^câlemin ma^clûmudur ki¹¹⁷² Devlet-i ^cAliyye'nin hizmetinde bulunanlar edâ eyledikleri hıdemâtın mikdârlarına göre müstehak oldukları ikrâma mazhar olurlar. Husûsen zikr olunan ilçî ki islâh-ı¹¹⁷³ zâtü'l-beyn için lâzım olan sa^cy ve ihtimâmı ^cavn-ı Rabbi-i Te^câla¹¹⁷⁴ ile¹¹⁷⁵ bezl-i makdûr¹¹⁷⁶ itmede taksîrât¹¹⁷⁷ itmeyeceği emr-i mukarrerdir. Mevzı^c-ı mükâleme Fethü'l-islâm¹¹⁷⁸ olmasıçün mahall-i merkûm Çernik nâm mahalden altı sâ^cat ba^cid olub Tuna Suyu'nu her bâr geçmek zahmetlü olduğundan niçe müşkilât ve ^cillet-i kaviyye olmağla Çâsâr hazretlerinin Belgrâd'da

¹¹⁶⁷ H -Astât

¹¹⁶⁸ R₂, H ve

¹¹⁶⁹ S, R₂, H ve

¹¹⁷⁰ H -hâ'il

¹¹⁷¹ S, R₂, H -değil

¹¹⁷² H -der-i

¹¹⁷³ S, R₂, H -

¹¹⁷⁴ S, R₂, H -

¹¹⁷⁵ S, R₂, H -Te^câla'nın müsâ^cadesiyle

¹¹⁷⁶ H -

¹¹⁷⁷ S, R₂, H -taksîr

¹¹⁷⁸ R₂, H -islâmda

olan Tâlamân nâm ilçisi iltimâs ider ki Devlet-i ʿAliyye'nin ilçisi olan İbrâhim Âğâ hazretleri kendi âdemlerinden bir kârdîde-i vakâr-ı âzmûde âdemisin hudûda göndere ki kendüsü dahî bir¹¹⁷⁹ münâsib mahall muʿayyen kılalar. Bu esnâda dahî(75-a) ilçiler hâzır olub mevzı^c-ı mükâlemeye maʿan¹¹⁸⁰ varalar.

İngiltere ilçisinden Çâsârın bâş vekîline yazılan mektûb tercümesidir.

Elkâb-ı lâyıkadın sonra inhâ olunan oldur ki Devlet-i ʿAliyye tarafından cenâb-ı saʿâdetinize âdemimiz irsâl olunmasın murâd eylemişdir. Bu muhlisiniz¹¹⁸¹ dahî ʿAferman nâm ser-kâtibini¹¹⁸² intihâb ve tarafınıza bu mektûb-ı meveddet üslûb ile gönderdim. Mesfûr ʿAferman selefimizin ikâmetinde dahî ser-kâtibimiz idi. Ve her umûrda tecrübesi ve mahâreti olduğu zâhir ve âşikârdır. Ve bu husûslarda istihdâm ile tecrübe olunmuşdur. Ve'l-hâsıl muhlisâne recâ olunur ki mesfûr tarafımızdan her ne ifâde ider ise ruhsatı hasebiyle iʿtimâd-ı küllî buyurula. Bu iki devlet musâlaha olmalarıçün tarafeynden meyl ve rağbet nümâyân olmuşdur. Bu takdirce Devlet-i ʿAliyye mahall-i mükâlemeyi ve cemʿiyyet vaktini bu muhlislerinden¹¹⁸³ suʿâl eylemişlerdir. Lakin bu husûsu size iʿlâm itmediğim için cevâb virmedim. Devlet-i ʿAliyye'nin vükelâsıyla esnâ-i müzâkerede¹¹⁸⁴ münâsib görüldüğü mesfûr ser-kâtibimiz tarafınıza irsâl oluna. Ve¹¹⁸⁵ her ahvâli size ifâde eylemeye¹¹⁸⁶ muʿâhede ve mükâleme yeri için dahî söyleşile¹¹⁸⁷ ki bir gün evvel cemʿiyyet oluna. Devlet-i ʿAliyye dahî vaʿad eylemişlerdir ki (75-b) taraflarından murahasaları taʿyîn ve mahall-i mükâlemede mevcûd buluna.¹¹⁸⁸ Fî 13¹¹⁸⁹ Rebiʿü'l-ahir¹¹⁹⁰ sene 1129

¹¹⁷⁹ R₂, H-ve

¹¹⁸⁰ R₂, H -taʿyîn

¹¹⁸¹ S, R₂, R₃, R₄, H -muhlisinize

¹¹⁸² R₃, R₄ -kâtibi

¹¹⁸³ R₂, R₃, R₄, H -muhlisinizden

¹¹⁸⁴ S, R₂, R₃, R₄, H-müzâkere

¹¹⁸⁵ R₃, R₄ -

¹¹⁸⁶ H -eyleye

¹¹⁸⁷ R₄ -söyleşe

¹¹⁸⁸ H Bâkî

¹¹⁸⁹ R₂, R₃, H -14

¹¹⁹⁰ R₄, H -evvel

**Bâş vekîl Ekinosdan Devlet-i ʿAliyye’de mukîm İngiltere ilçisine gelen
mektûbun¹¹⁹¹ tercümesidir. Fî¹¹⁹² Muharrem sene 1130**

Elkâb-ı mu^ctadeden sonra inhâ olunur ki¹¹⁹³ mâh-ı Oktober’in on birinci günüyle müverrah mektûb-ı müveddetiniz Belgrâd’da vâkı^c erbâb-ı istişâreden Tâlamân’a ser-kâtibiniz yediyle vusûl ve ânlar¹¹⁹⁴ dahî tarafımıza Beç nâm mahalde gelüb vusûl buldu. Ve¹¹⁹⁵ (sadr-ı â^czam hazretlerinin dahî mektûb-ı meveddetleri ma^can vusûl buldu.)¹¹⁹⁶ Derûnunda münderic olan ahvâl ma^clûmumuz oldu. Ve lakin bizim haşmetlü Çâsârımız tarafına gitmemiz iktizâ itmekle hâlâ Belgrâd’da vâkı^c Tâlamân erbâb-ı istişâre¹¹⁹⁷ tarafımızdan vekîl nasb idüb Devlet-i ʿAliyye tarafından umûr-ı musâlaha için gelen mektûbları kendüye gönderüb ânlardan bize vusûl mukarrerdir. Ve böyle tedbîrden maksûd¹¹⁹⁸ diyâr-ı islâmda hâssa-i İstâmbul ve Edirne’de ta^cûn¹¹⁹⁹ olmağla Çâsâr memleketlerine¹²⁰⁰ isâbet eylemeye deyü ihtirâz eylediğimizdendir. Ve ser-kâtibinizi dahî tebdîl-i hâva için Belgrâd’da meks ittirmek münâsib görüldü¹²⁰¹. Ve hâlâ Devlet-i Çâsâriyye’de mukîm İngiltere â^cyânları ser-kâtibinizin¹²⁰² bu tarafa gelmelerini iltimâs eylemeleriyle¹²⁰³ tarafımızdan dahî**(76-a)** gelmeleriçün ruhsat virildi. Ve ser-kâtibiniz ile ma^can olan yeniçeri¹²⁰⁴ musâlaha husûsunda te’hîr ve iştibâh olunmamak için sadr-ı â^czama ve sizlere olan mektûbumuz birle irsâl eyledik. Ve sizlere olan mektûb¹²⁰⁵ ile ma^can sadr-ı â^czama tahrîr olunan mektûbumuzun dahî¹²⁰⁶ tahrîr ve her hâle vâkıf olmak için irsâl eyledik. Taraf-ı sa^câdetlerine teslîm idersiniz deyü mâh-ı Novobrin on ikinci gününde Beç nâm mahalde tahrîr olunmuşdur. Fî¹²⁰⁷ 4 Muharrem sene 1130

¹¹⁹¹ S -mektûb

¹¹⁹² R₂, R₃, R₄, H 4

¹¹⁹³ S -

¹¹⁹⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -ânlardan

¹¹⁹⁵ R₃, R₄ -

¹¹⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -

¹¹⁹⁷ R₂, R₃, R₄ -istişâreden olmağla

¹¹⁹⁸ R₄ -maksad

¹¹⁹⁹ S, R₂, R₃, R₄, H müstevli

¹²⁰⁰ S, R₂, R₃, R₄, H dahî

¹²⁰¹ S, R₂, H -görülür, R₃, R₄ -gördiler

¹²⁰² R₄ -kâtibimizin

¹²⁰³ S -itmelerini, R₂, R₃, R₄, H -itmeleriyle

¹²⁰⁴ R₂, R₃, R₄ -yeniçeriyi

¹²⁰⁵ R₃, R₄ -mektûbumuz

¹²⁰⁶ R₃, R₄, H sûretin

¹²⁰⁷ R₃, R₄ -

Sûret-i temessük

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki bi^cAvnihi Te^câla Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend ile Nemçelü beyninde be-hulûsü'l-bâl in^cikâdına niyyet ve ^cazîmet olunan sulh vesalâhın Bimeşiyetullahi Te^câla mükâlemesine ta^cyîn olunan işbu hâfız-ı¹²⁰⁸ temessük defterdâr-ı şıkk-ı sâni¹²⁰⁹ İbrâhim Efendi'nin ve ma^ciyyetine me'mûr defterdâr-ı şıkk-ı sâlis Muhammed Efendi'nin yedlerine ruhsat-nâme-i hümâyûn i^ctâ kılınub lakin şevketlü kerâmetlü mehâbetlü efendim pâdişâh-ı rûy-ı zemîn e^cazzalâhi ensâruhu ve eyyede devletuhu ^cila yevmi'd-dîn hazretlerinin vekîl-i mutlakları olduğum hasebiyle musâlaha-i merkûmeyi şürût-ı sâlise üzerine meşrût kıldım. Şöyle kim¹²¹⁰ bi¹²¹¹ takdîrullahi Te^câla yedd-i küffâra giriftâr olan Tameşvar ve Belgrâd kal^caları kadîmden Devlet-i ^cAliyye tarafından nevehile zabt (76-b) olunmuş idi ise yine ol vechile zabt olunmak ve birden iki kal^canın istirdâdı mümkün olmadığı halde Tameşvâr şimdilik ^cala-hâlihi terk ve Belgrâd kal^cası vech-i sâbıkı üzere Devlet-i ^cAliyye tarafına virilmek ve Belgrâd dahî bir tarîk ile beri tarafa alınmak kâbil olmadığı sûretde Kârloyça'da mün^cakd olan eyyâm-ı sulh hitâm bulunca iki devlet beyninde terk-i cidâl ve men^ci kîtal olunub tarafeynden ^casker çekülmeyüb ve serhadlere i^ctirâz¹²¹² olunmamak¹²¹³ üzere¹²¹⁴ ve ihdâs-ı ebniyye-i kılâ^c ve bukâ^ca olunmamak üzere ^cakd-i musâleme kılına. Lakin her bir mâdde kim müzâkere oluna. Mâdâm tarafımıza ^carz olunub izn-i hümâyûn ile cevâbı virilmedikçe ^cakd olunmaya ve ^cakd olunur ise mu^cteber tutulmaya. Bu vechile ^camel olunmak şartıyla iş bu temessük tahrîr ve¹²¹⁵ yedlerine virildi.

(77-a) Murahhas Efendilerden gelen kâ'imenin sûretidir. Fî 21 Receb sene 1130

Benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebü'l-mürecceb'in on sekizinci gününde vâkî^c olan mükâlemede Nemçe murahhasları ticâret ahvâlini der-meyân idüb ticâret umûru semere-i musâlahadan olub isti^cmâr-ı memlekete bâ^cis bir lâzımlu maslahat iken mukaddemâ

¹²⁰⁸ R₂ -hâfızü'l

¹²⁰⁹ R₂, H ^cizzetlü

¹²¹⁰ R₂ -ki

¹²¹¹ S -

¹²¹² R₂ -ta^carruz

¹²¹³ S, H ve tarafeynden tecdîd, R₂ -ve tarafeynden tecdîd

¹²¹⁴ S, H -

¹²¹⁵ R₂ -olunub

Kârloyça¹²¹⁶ musâlahasında¹²¹⁷ gereği gibi nizâma konulmadığından icrâ olunmamış idi. Bu def'a 'akd olunacak musâlahada devlet-i Çâsâriyye tarafından sâbıkâ âsitâne-i sa'âdetde Nemçenin kapûkethüdâlığı hizmetinde olan Karânceskosda¹²¹⁸ Fîlişmân müstakil umûr-ı ticâreti söyleşmek için me'mûr ve yedine vekâletnâme virilmekle hâlâ buraya gelmiştir. İmdi lâzımdır ki Devlet-i 'Aliyye tarafından dahî mesfûr Fîlişmân'ın pâyesinde ve ânâ mu'âdil tüccâr ahvâline vâkıf bir mu'teber kûlları bizimki gibi vekâletnâme ile me'mûr ve ta'yîn ve irsâl buyurula ki bir gün mukaddem ikisi bir yere gelüb ticâret ahvâlini söyleşüb hüsn-i nizâma koyalar deyü irâd idüb mesfûr Fîlişmân'ın vekâletnâmesi suretini dahî virmeleriyle taraf-ı 'âlîlerine irsâl olunmuşdur. Manzûr-ı sa'âdetleri oldukda bâlâda ta'rif ve tavsîf olunduğu üzere bir kûlları (77-b) vekâlet-nâme ile me'mûr ve ta'yîn ve bir gün mukaddemce¹²¹⁹ irsâl buyurula ki gelüb mesfûr Fîlişmân ile berren ve bahren¹²²⁰ ticâreti söyleşüb selefde virilan 'ahd-nâmelere muvâfik vechile hüsn-i nizâma ve sûret-i müstahseneye ifrâğ ve her ahvâli kemâyenbağı temyîz eyleyeler¹²²¹ (ki fimâ-ba'd tüccâr beyinde bir dürlü nizâc ve ihtilâl zuhûr eylemeye.)¹²²² Ol bâbda emr ve fermân devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretlerindir. Fî 21 Receb sene 1130 bende Muhammed defterdâr¹²²³ bende İbrâhim defterdâr-ı¹²²⁴ sâni

Murahhas efendilere irsâl olunub mahfî okunacak kâğıdın¹²²⁵ sûretidir. Fî 25

Receb sene 1130

Benim 'izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi irsâl olunan üç kıt'a kâ'imeniz işbu mâh-ı Receb-i Şerîf'in yigirmi beşinci günü ordûy-ı hümâyûn Sofya sahrâsında iken vâsıl olub hülâsa-i mefhûmlarında mâh-ı mezbûrun on altıncı gününde Venedik ilçileriyle¹²²⁶ vâkıc olan mükâlemede Suda ve İsporlanga ve İstendil ve Çûka adalarından mâ'adâ Morâ'ya bedel olmak üzere Arnavudlu¹²²⁷ tarafından Avlonya ve İskenderiyye sancâklarında vâkıc ba'zı mahaller ile Bâr ve

¹²¹⁶ R₂, R₃, R₄ -Kârloyça'da

¹²¹⁷ R₂, R₃, R₄ -musâlahada

¹²¹⁸ R₃, R₄, H -Françeskosde

¹²¹⁹ R₂, R₃, R₄ -evvel

¹²²⁰ R₂, R₃, R₄ umûr-ı

¹²²¹ S -eyleye

¹²²² S -

¹²²³ R₂, R₃, R₄ şıkk-ı sâlis

¹²²⁴ R₂, R₃, R₄ şıkk-ı

¹²²⁵ R₃ -kâğıdların

¹²²⁶ R₄, H -ilçisi ile

¹²²⁷ R₂, R₃, R₄, H -Arnavudluk

Ülgün ve İskenderiyye kal^calarına müte^callik olan iddi^caları ve Preveze ve Vinçe ve Ferendûs¹²²⁸ palankalarının arâzî ve levâhikını¹²²⁹ Cumhûr tasarrufunda kalmak matlûbları olmağla lisâna getürdükleri ve tarafınızdan **(78-a)** dahî Preveze ve Vinçe ve Ferendos¹²³⁰ kal^caları¹²³¹ bilâhere ^calâ-hâlihi mâddesine göre yedlerinde kalmak üzere cevâb virilmek tasmîm olunub lakin¹²³² bu keyfiyyet üzere sulhe râzî¹²³³ olmayub işe nakîsa gelmek sûretleri görünür deyü tahrîr ve mâdâm ki müttefikimiz olan Venedüklünün hâtırları tatyîb ve arzâ olunmadıkça bizimle sulh mümkün değüldür deyü Nemçe Çâsârî bi'l-müşâfehe kendü murahhaslarına tenbîh eylediği zebân-zedleri olduğun yazmışsınız. Mukaddemâ gelân kâğıtlara Venedüklü musâlahası devlet-i Çâsârîyye ile şürû^c olunan musâlahaya mükâlemesine idhâl olunmak üzere olub lakin ^câmme-i mevâdd-ı musâlahaya ser-mebhas kılınmak üzere¹²³⁴ tezkîr olunmuş değil idi. Şimdi ise Venedüklü ile olacak mevâdd re's-i umûr-i musâlahaya ve ânların teklîfât-ı bârdesi ile imrâr-ı evkât kılınub asl-ı matlûb ve maksûd olan Nemçe musâlahası Venedüklü husûsuna müte^callik kılınmak sûreti görünüb emr-i cüz'î umûr-ı külliyye üzerine takdîm olunmuş olur. Fi'l-asl Nemçelüler¹²³⁵ ile olan musâlahaya mükâlemesine Venedüklünün idhâl kılınması mutlak Nemçe Çâsârî vükelâsının irâde ve iltimâsları ile olan¹²³⁶ kaziyeden iken şimdi Nemçe murahhasları Venedik ilçîsi mükâlemesini takdîm ile kelimât-ı bârdelerin bast ve istimâ^c ittirmeleri **(78-b)** kendüler ile temşît bulacak mevâdd-ı musâlahanın ta^cvîki ile tezyî^c-i evkât eylemek¹²³⁷ fikrinde oldukları hâtıra gelmez değildir. Ve mâh-ı mezbûrun on sekizinci ve yığirminci günlerinde Nemçe murahhaslarıyla vâkı^c olan mükâlemede Eflâk ve Boğdân vilâyetleri mutâlebesine¹²³⁸ mukâbil viridiğiniz cevâblar cümlesi yerindedir. Eğerçi Oltu Suyu'nun öte tarafında bir iki yüz kadar Nemçe ^caskeri bulunmağla tard ve ib^câdları dahî mümkün iken ^calâ-hâlihi muktezâsınca nehr-i mezbûrun karşı yakasında olan yerler tasarruflarında kalmak üzere çünkü ikrâr olunmuş müsâ^cade kılınur. Lakin Bihke kal^cası fi-nefsü'l-

¹²²⁸ H -Veferendos

¹²²⁹ R₃,R₄ -nevâhisi

¹²³⁰ H -Veferendos

¹²³¹ R₂, R₃,R₄ -palankalarının

¹²³² R₃,R₄ -

¹²³³ R₂, R₃, R₄, H -râzîlar

¹²³⁴ R₃ olub

¹²³⁵ R₂,R₃, R₄ -Nemçelü

¹²³⁶ S,H -olmak, R₂,R₃, R₄ -olmuş

¹²³⁷ R₂,R₃, R₄ -

¹²³⁸ R₂,R₃,R₄ -mutâlebesinde

emr Bosna'nın kufl ve¹²³⁹ hudûdu olmağla ânın için mübâhese kılınmak dahî bir vechile münâsib görülmez. Hatta Novî-i Cedîd'den kasr-ı yed olunmak dahî 'ala-hâlihi nice ki zabt ve tasarruf olunur deyü tahrirata göre kendi tarafına teslim olunmak münâsib değil idi. Ancak mukaddemâ olan musâlahada münâza^ca fih olmağla bu husûsa dahî¹²⁴⁰ müsâ^cade olunmak lâ-be'isdir. Bir iki meclis vâki^c olan mükâlemelerde her mâddenin nihâyeti Devlet-i 'Aliyye cânibinden redd ve teslim ile müntehi olmuş esâs musâlahaya ise mücerred 'ala-hâlihi vechî üzere olmağla bu makûle teslimât-ı mükâlemesine¹²⁴¹ yine esâs ittihâz olunan 'ala-hâlihi mâddesine (79-a) teşebbüs eylemeniz iktizâ ider. İşâretiniz üzere Lehlü toprağında bir dürlü zarar ve te^caddî vukû^c bulmuş değil iken kendü hudûdumuzda ta^cmîr ve tecdîd olunan kılâ^c ve bukâ^ca için mübâhese kılınmış.¹²⁴² Hemân beyhûde tefvît-i vakt¹²⁴³ itmektir.¹²⁴⁴ Ve ol husûsda¹²⁴⁵ virdiğiniz cevâblar karîn-i istihsân olmuşdur. Âher kâ'imenizde ticâret mükâlemesi için haşmetlü Çâsâr hazretleri tarafından müceddeden ruhsat-nâme gelüb Françeskos de Fîlişmân nâm ilçî ta^cyîn olunduğu tahrîr olunmağla çünkü mükâleme-i musâlahaya mübâşeret olunalıdan berü iki devletin refâh-ı hâl-i ra^cıyyeti için her ne ki teklîf olundu ise 'udûl olunmayub cümlesine müsâ^cade kılındı. Bu husûsa dahî izn-i hümâyûn-ı cihândârî erzânî buyurulmağla ruhsat-nâme-i hümâyûn ile müstakilen ordûy-ı hümâyûn-ı¹²⁴⁶ nusret-makrûnda¹²⁴⁷ bi'l-fi^cil tevkî^ci olan Seyfullâh Efendi "zîde mecduhu" ta^cyîn olunmağla varmak üzeredir. Lakin gerek taraf-ı cihânâniden ve gerek¹²⁴⁸ Çâsâriyyeden virilen ruhsat-nâmeler mantûkunca bu ticâret mâddesi başka müzâkere olunmak iktizâ itmekle siz âna bakmayub mukaddemâ me'mûr olduğunuz vech üzere mevâdd-ı musâlahanın temşîtine bezlî makdûr eyleyesiz. Venedîk Cumhûrî'nın bu gûne mutâlebesi bir vechile yerinde olmayub¹²⁴⁹ devlet-i Çâsâriyye (79-b) murahhasları dahî ânların umûrını iki devlet beyninde olan mükâleme-i musâlahaya takdîm¹²⁵⁰ itmek sadedinde olmaları bu hayırlu maslahatın vücûda gelmesini irâde kılmaları mülâhaza olunur.

¹²³⁹ H -

¹²⁴⁰ H olmağla bu hususa dahî

¹²⁴¹ R₂, R₃, R₄ -mükâlemesinde

¹²⁴² R₂, R₃, H -kılınmak

¹²⁴³ R₂, R₃, R₄ -vakitdir

¹²⁴⁴ R₂, R₃, R₄ -

¹²⁴⁵ S, R₂, R₃, R₄, Hdahî

¹²⁴⁶ R₂, R₃, R₄, H -hümâyunda

¹²⁴⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹²⁴⁸ R₂, R₃, R₄, Hcânib-i

¹²⁴⁹ R₂, R₃, R₄, H ve

¹²⁵⁰ H -

°İzzetlü¹²⁵¹ hürmetlü bâş vekîl hazretlerinin kerrâren cânibimize gelen mektûblarında bu sulh ve salâhın bir gün evvel °ala-hâlihi hüsn-i hitâm bulması musarrah ve Româ imparâtoru hazretlerinin ruhsat-nâmelere göre mevâdd-ı musâlaha gıll ve guşden °ârî olduğuna iştibâh yoğiken murahhasların bu güne ta°vîk maslahatı mü'edda hareketleri cây-ı istiğrâbdır. Bu husûsların sıhhat ve hakîkatine ittlâ° ve dikkat-i tâmm eylesiz ki beyhûde tazyî°-i evkât ve meks ve tevakkuf itmek¹²⁵² hasebiyle itti°âb-ı °askeriyyeye¹²⁵³ sebep olunmaya. °Asâkir-i¹²⁵⁴ islâm yerlerinden ve yûrdlarından hareket ve ordûy-ı hümâyûna müctemi° olmasalar ednâ müzâkere¹²⁵⁵ eylemez.¹²⁵⁶ İki gün uzadarak birâz eyyâm-ı mükâleme ile temşît-i umûra hüsn-i hitâm virilmekte be'is yoğidi. Lakin elhâletü'l-hazihi bi'l-cümle vüzerâ ve mîr-i mîrân ve ümerâ vesâ'ir tevâ'if-i °askeriyye¹²⁵⁷ ordûy-ı hümâyûna müctemi° olub bâ-husûs şehâmetlü celâdetlü hân-ı °âlîşân hazretleri dahî bir iki güne dek °asker-i Tâtâr ile mu°asker-i nusret esere vâsıl olmak üzere olmayarıyla bu maslahat-ı hayr-ı encâmın bir gün evvel karîn-i hitâm bulmasına ihtimâm ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve âsârı (80-a) tahrîr ve i°lâmdan hâlî olmayasız. Fî 27¹²⁵⁸ Receb sene 1130

Bu dahî murahhas efendilere irsâl olunub âşikâre kiraât olunan kâ'imenin sûretidir.¹²⁵⁹

Benim °izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı mektûb ve kâ'imeniz vusûl bulub her ne ki¹²⁶⁰ tahrîr ve işâret kılınmış ise bi'l-külliyeye ma°lûmumuz oldu. Devlet-i Çâsâriyye ile sulh ve salâh mâddesine şürû° olunduğu mücerred tarafeynin re°âyâsı rahât ve refâhiyyet üzere olub miyânede emniyyet hâsıl ve bî-vech işti°âl-i¹²⁶¹ nâ'ire-i cenk ve cidâlin itfâ ve indifâ° için olduğu zâhir olub esâs sulh ve salâh tarafeynin rızâları °add olunarak bedâ'e olunmuşiken °ala-hâlihi kavline i°tibâr olduğu sûretde birkaç gün içinde bu hayırlı maslahat¹²⁶² hüsn-i hitâm bulub refâh-ı hâl-ı ra°iyyet-i cânibeyne sebep olunmuş olur deyü

¹²⁵¹ S ve

¹²⁵² R₂, R₃, R₄, H -olunmak

¹²⁵³ R₂, R₃, R₄ -°askere

¹²⁵⁴ R₄ -°asker-i

¹²⁵⁵ R₂, R₃, R₄ -müzâkereyi

¹²⁵⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -bir

¹²⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -°askerî

¹²⁵⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -25

¹²⁵⁹ S Fî 22 Receb sene 1130, R₂, R₃, R₄, H Fî 27 Receb sene 1130

¹²⁶⁰ R₂, R₃, R₄ -gûne

¹²⁶¹ S-iştiğâl bulan, R₂, R₃, R₄, H bulan

¹²⁶² R₂, R₃, R₄ -maslahatın

elhânızdan¹²⁶³(?) ve mutavassıtların recâ ve niyâz gûne tahrîrlerinden ve rütbetlü¹²⁶⁴ rağbetlü bâş vekîl hazretlerinin mektûbuna i^ctimâden ^cala-hâlihi sulh olunmak ile Devlet-i ^cAliyye'ye olan zararlar ale'l-fevr eyyâm-ı musâlaha hitâm bulmağla â^cdâd-ı ^caskeriyyeye¹²⁶⁵ hâcet olmayacak nef^calar mukâbili müsâ^cade olunmuştur.¹²⁶⁶ Miyânede ba^czı ekâvîl sebebi ile tezeyye(?) karîn hitâm bulmayub bi'lâhere â^cdâd-ı ^caskere muhtâc oldu. Siz dahî mükâlemede evvel emrde Devlet-i Çâsâriyye murahhasları her ne didiler ise bilâ-tevakkuf rızâ ve müsâ^cade ve en sonra **(80-b)** virilecek cevâbı meclis-i evvelde îrâd eyleyüb mecâlis-i mukâlemât mümted olduğu sûretde bilmem ne cevâb virirsiniz. Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvendin hâlî¹²⁶⁷ ve şânî ve kuvvet-i kâhresi ma^clûmunuz iken bu gûne hareketiniz cây-ı istiğrâbdır. Devlet-i Çâsâriyye murahhasları besbellü sizin irtifâ^cınızı alub her ne murâd iderler¹²⁶⁸ ise¹²⁶⁹ size ittirivirürler.¹²⁷⁰ Devlet-i ^cAliyye ^cala-hâlihi mâddesine güçle müsâ^cade itmişiken gümânım¹²⁷¹ oldur¹²⁷² hâriç teklîfâta ânlar şürû^c ve siz dehî rızâ viriyorsuz. Oltu Suyu'nun öte tarafında iki yüz haydûd eşkiyâsıyla bir kaç Nemçelü bulunub¹²⁷³ tard ve ib^cad itmeleri¹²⁷⁴ emr-i müşkil değil iken olmakûle ednâ bahâne ile ânı ^cala-hâlihiye sarf itmezler. Meyân-ı sulhde cenk ve harb olunmasun deyü serhadlerde olan rü'esây-ı ^caskere bir tarafa hareket itmemeleri¹²⁷⁵ için muhkem tenbîh olduğundan ânlar dahî tevakkuf itmişler idi. Yohsa Devlet-i ^cAliyye ol makûleleri def^ce kâdir olacaklarını bilmez değilsiz. Eflâk ve Boğdân vilâyetleri İstânbûl fethinden mukaddem kabze-i teshîre (getürülmüş şevketlü mehâbetlü kudretlü ^cazametlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn e^cazzallahü ensârahu ila yevmi'd-dîn efendimiz hazretlerinin üç dört yüz senelik emlâk-ı mevrûselerinden iken Erdel krâllığına niçe tâbi^c olmuş olur. Bu ta^cbîrât ile hareketden devlet-i Çâsâriyye murahhasları hayâ itmek gerekler¹²⁷⁶ idi. Lakin çünkü sizden bu gûne mülâyemet

¹²⁶³ S, R₂, R₃, R₄, H -elhânınızdan

¹²⁶⁴ S, R₂, R₃, R₄, H ve

¹²⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -^caskere

¹²⁶⁶ R₃, R₄ -olunmuş idi.

¹²⁶⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -hâl

¹²⁶⁸ S -iderse

¹²⁶⁹ S -

¹²⁷⁰ R₂, R₄ -itdiriyorlar

¹²⁷¹ R₂, R₃, R₄ -, H -kelâm

¹²⁷² R₂, R₄ -kelâm-ı evvelden, R₃ -kelâm-ı evvelde

¹²⁷³ S -bulunur

¹²⁷⁴ R₂, R₃, R₄, H -olunmaları

¹²⁷⁵ R₄ -itmeleriçün

¹²⁷⁶ R₂, R₃, R₄ -gerek

(81-a) ve her emirde mümâşât)¹²⁷⁷ gördiler. Ânlr olur olmaz şey'e tasaddî iderler. Ve Venedîk Cumhûrî'nın hilâf-ı °ahd ve mîsâk eyledikleri lisânına¹²⁷⁸ göre ahz-ı intikâm-ı küllî olunmadın musâlaha olunmak bir vechile hâtırlara gelmez iken Devlet-i Çâsâriyye vükelâsı arada kalmalarıyla ânâ dahî¹²⁷⁹ müsâ°ade olundu. Şimdi re°is-i umûr-ı farz olunub bunların hâtırları tatyîb ve arzâ olunmadıkça musâlaha olunmaz demek ne gûne mu°ameledir. Musâlaha olunmadığı sûrette Allah kâdirdir. Belki Cenâb-ı Bârî fevz ve nusreti bu sene °asâkir-i islâm kûllarına ihsân ider. °Ala-hâlihi mâddesi üzerine °azm ve cezm olunub karâr virilmiş iken kavî ve ta°ahhüdlerinden nükûl ile ba°zı mutâlabâta tasaddî câ°iz olur mu. İki devlet beyninde bu gûne müteşettü'l-ahvâl olan umûra niçe faysal virilebilir. Lehlü ile bir gûne husûmet zâhir olmuş değil iken ânlar ile dahî tecdîd-i sulh ve zararların def° deyü Devlet-i Çâsâriyye murahhasları ânî dahî bir iş itmek ve bir söz peydâ itmek sadedinde olmuşlar. Ânları biz imparâtor hazretleri tarafından mükâlemeye murahhas bilirüz. Cümleye tevkîlen îkâz-ı husûmete tasaddîleri câ°iz görülmez. Bu keyfiyetler hürmetlü bâş vekîl tarafına tekrâr yazılmak mı iktizâ ider. Yohsa bu ahvâleri mutavassıtları ile söyleşüb bu gûne evzâ-i nâ-hemvârları mündefî° olub (81-b) kavî-i mukaddem üzere °ala-hâlihi herkesin yedlerinde bulunduğu üzere °akd-ı musâlaha mı olunur. °İcâleten bu ahvâli i°lâm eylesiniz. Devlet-i °Aliyye lillahi'l-hamd ve'l-minnehu ol mertebe mağlûb değildir ki her ne dinilürse ânâ tâbi° olsun. Bozmak ve bozulmak Allah-ü °azîmü'ş-şânın yed-i kudretindedir. Asâr-ı za°af ândan müşâhede olunur ki ba°de'l-hezîme â°dâd-ı °askere kâdir olunmaya. Elhamdülillahi Te°âla sene-i sâbıkdan ziyâde °askerimiz müretteb ve iktizâ ider ise cenk ve harbden dahî nükûl olunmaz. °Umûmen °asâkir-i islâm ile Sofya sahrâsına darb-ı hıyâm olunub ve mahall-i merkûmda ikâmet¹²⁸⁰ mütemâdi olmayub Niş cânibine doğru °azîmet olunmak üzeredir. Hüdâ kerimdir. Zînhâr¹²⁸¹ Venedüklünün mâddelerine müsâ°ade göstermeyesiz. Venedîk Cumhûru kıyâm-ı kıyâmete dek devlet-i imparâtoriyenin hizmet-i °ubûdiyette olsa bu lütfun şükrünü idemezler. Ânların vesâatları bulunmasa °avn-ı hakla Venedîk melâ°îni bi'l-küllîye yeryüzünden kaldırılmak emr-i sa°ab değil idi. Bu sene ihrâc olunan donanmây-ı hümâyûn bir tarihte tertîb olunmuş değildir. Lakin çâre nedir İngiltere ilçisi dostumuz kâğıdında Nemçe °askeri âmâde

¹²⁷⁷ H -

¹²⁷⁸ R₄ -esâsa

¹²⁷⁹ R₂, R₃, R₄ -

¹²⁸⁰ R₂, R₃, R₄ -

¹²⁸¹ S, R₃, R₄, Hve zinhar

olub böyle bî-kâr durumlarında çok zararları vardır deyü yazmışlar. °Asâkir-i islâm dahî harç ve sarfdan °âriler olmayub Devlet-i °Aliyye'nin berren ve bahren gördüğü tedârike **(82-a)** göre masrafları bî-nihâye olmağla bizim zararlarımızı kim tazmîn ider. Nef°a ve zarr devletlerin şânındandır. Ve Devlet-i °Aliyye vükelâsı esnây-ı cenkde emr-i hakla ne hâlete giriftâr olur ise müteşekîler olunub¹²⁸² ancak bir¹²⁸³ gûne musâlaha eyyâmında bî-vech arâzî¹²⁸⁴ virmek ile me'lûf değillerdir. Ve hadd-i imkânda olmadığını dahî bilürsüz. Hemân °ala-hâlihi °akd-i musâlaha mümkün ise ûz itmeyüb bir kâlîba ifrâğ eyleyesiz. Olmadığı sûrette hüdâ kerimdir. Merhûm Hüseyin Pâşâ vaktinde olan musâlahada Râmî Pâşâ merhûmun muhâvereleri mesmû°unuz değil midir. Devlet¹²⁸⁵ Devlet-i °Aliyye'ye nâfi° sizin dahî hâtırınıza hiçbir teklîf gelmez mi. Ânlar bir mâdde teklîf eyledikleri sûrette siz iki kat teklîf ile mukâbele eyleyesiz. Neden ictinâb ve ne işden havf idersiz. İş mâlikü'l-mülk olan¹²⁸⁶ perverdegârındır. Nevbet-i tasarruf kimin ise zabt ve rabt ânâ müyesser olur. Bize lâzım olan gerek cenk ve harb ve gerek sulhde¹²⁸⁷ merdâne ve dilîrâne hareket eylemektir. Ma°lûmunuz oldukça ânâ göre takayyüd ve bir gün evvel keyfiyyeti sıhhati ve hakîkatı üzere i°lâm eyleyesiz. Fî 25¹²⁸⁸ sene 1130

Ticâret mâddesiçün ruhsat-nâme-i hümayûn¹²⁸⁹ sûretidir.

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı sa°âdet nisâb-ı tâcdârî ve mûcib-i tastîr-i hitâb-ı müsâlemet intisâb-ı şehriyârî oldur ki **(82-b)** hâlâ Devlet-i °Aliyye-i ebed-peyvendimle Româ imparâtorluğu beyninde re°âyây-ı tarafeynin emn ve râhatı ve zu°afâ-i mesâkînin itmînân-ı¹²⁹⁰ refâhiyyeti için temhîd ve inşâ ve teşyîd ve îkâsına şürû° olunan mebâni-i sulh ve salâh devleteynin şânına lâyük şürût ile temhîd olunmak evlâ ve re°âyây-ı tarafeynin menfa°atine °âmm ve şâmil olan mevvâdd ile ta'sîs ve teşyîd kılınmak ûfk ve uhra olub¹²⁹¹ çünkü ticâret husûsu cânibeynin re°âyâsına menfa°atlü olan umûr-ı müstahsine-i mergûbeden olduğu zâhir ve hüveydâdır. Binâ'en °ala-zâlik bu °akd ve inşâsına ibtidâ olunan mübârek sulh ve

¹²⁸² R₂, R₃, R₄, H - olmayub

¹²⁸³ R₂, R₃, R₄, H - bu

¹²⁸⁴ S, R₂, R₃, R₄ ve emkîne

¹²⁸⁵ R₃, R₄ -

¹²⁸⁶ R₂, R₃, R₄ cenâb-ı

¹²⁸⁷ S -sulh, R₂, R₃, R₄, H -sulh ve salah

¹²⁸⁸ S, R₂, R₃, R₄, H - 27 Receb

¹²⁸⁹ R₃, R₄ -hümayûnun

¹²⁹⁰ R₂, R₃, R₄, H ve

¹²⁹¹ R₂, R₃, R₄ ve

salâhın nef^cî re^câyâ ve berâyâyâ şâmil olmak için ticâret husûsu dahî mükâleme ve vechî ve¹²⁹² lâyıki olan sûret-i mergûbeye ifrâğ kılınmak üzere iftihârü'l-ümerâ il i^czâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâ-il fihâmi'l-milleti'l-mesîhiyye maşlah-ı¹²⁹³ mesâlih cemâhîri't-tâ'ifeti'n-masrâniyye sâhib-i ezyâl-il haşme ve'l-vâkar sâhib-i delâ'ilil-mecîd¹²⁹⁴ ve'l-^citibâr Româ imparâtoru ûlû dostumuz hatemallahı^{1295c}avâkibuhu bi'l-hayr-ı ver-reşâd ve'l-hemü'l-ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedâd taraflarından mahsûsen başka bir kıt^ca ruhsat-nâmeleriyle kıdvetü'l-ümerâ il milleti'l-mesîhiyye mu^cteber ve muhtâr¹²⁹⁶ ilçileri Françeskos de Fîlişmân “hutimet ^cavâkibuhu bi'l-hayr” (83-a) ta^cyîn ve tahsîs ve ruhsat-ı kâmile ile murahhas kılınmağla cânib-iDevlet-i ^cAliyye'den¹²⁹⁷ dahî bu sulh ve sadâd¹²⁹⁸ ve dostluğa şâyeste olan berren ve bahren ticâret ve temşiyet ve icrây-ı merâkib ve sefâyin-i tâcîrân husûsunun devleteyne elyak ve sükkân-ı bilâd-ı cânibeyne enfa^c ve evfak olduğu vech-i ihsan üzere mükâleme ve bir sûret-i mergûbeye ifrâğ¹²⁹⁹ için sâdir olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum¹³⁰⁰ mûcibince kudvetü'l-emâcid ve'l-akrân¹³⁰¹ Seyfullah “zîde mecduhu¹³⁰²” ta^cyîn ve tahsîs ve ruhsat-ı kâmile ile murahhas kılınub işbu nişân-ı¹³⁰³ musâlahat ^cünvan-ı sultânî ve bu nişân-ı¹³⁰⁴ huçeste-i me'al-i ferhunde fâl-i cihânbanîyi virdim. Ve buyûrdum ki muma-ileyhSeyfullah “zîde mecduhu” mevkıf-ı mükâlemeye varub müşârü'n-ileyh Româ imparâtoru taraflarından vech-i meşrûh üzere re^câyâ ve berâyâyâ nef^cî şâmil olan ticâret husûsunu mükâlemeye ta^cyîn olunan münkehab ilçileri muma-ileyh ile söyleşüb tarafeyne evfak ve re^câyâ ve berâyâyâ enfa^c olan sûret-i müstahseneye ifrâğa kemâyenbağî ihtimâm ve ne gûne nizâm ile ihtitâm bulur ise taraf-ı hümâyûnumdan dahî makbûl ve mu^cteber tutula. Şöyle biline ^calâmet-i şerîfe i^ctimâd kılına. Tahrîren fî evâhir-i şehri-ı¹³⁰⁵ Recebü'l-ferd sene¹³⁰⁶

¹²⁹² S, R₂, R₃, R₄, H -

¹²⁹³ S, R₂, R₃, R₄, H -müslîh-i

¹²⁹⁴ S, R₃ - mecd, R₄, H-necd

¹²⁹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H Te^câlâ

¹²⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -mümtaz

¹²⁹⁷ R₃, R₄ -^cAliyyemden

¹²⁹⁸ R₂, R₃, R₄, H -salâh

¹²⁹⁹ R₂, R₃, R₄ -ifrâğî

¹³⁰⁰ R₂, R₃, R₄ -makrûn

¹³⁰¹ R₂, R₃, R₄, H -a^cyân

¹³⁰² S -kadrehu

¹³⁰³ R₂, R₃, R₄, H -^câlîşân

¹³⁰⁴ R₂, R₃, R₄, H -misâl

¹³⁰⁵ R₃, R₄ -

İbrâhim Âğâya selâsîn¹³⁰⁷ ve mie¹³⁰⁸ ve elf¹³⁰⁹ mahfî ve kat^cî virilen¹³¹⁰ kâğudın sûretidir. (83-b)

Benim c'izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Venedüklü husûsunda mülayemet üzere bulunmayasız. En sonra vireceğiniz cevâbları siz meclis-i evvelde viriyorsuz. Bu husûslara¹³¹¹ taharrî olunmak münâsibdir. Birkaç gün içinde hüsn-i hitâm virilüb temessükleşmek meczûmunuz ise be'is yok. Ve illâ eyyâm-ı mükâleme mümted olub her meclisde ânlar iltiyâl ile celb-i menfa^cat sadedinde oldukları hâlde ne vechile müdâfa^casına zaferyâb olursuz.¹³¹² Çukâ ve İğne adâları husûsları mukaddem tarafınıza tahrîr olunmuşıdi. Preveze ve Vinçe ve Ferendos¹³¹³ kal^caları ile istidlâl olunmakdan hâriç^c amel olunmaya. Bilâhere iktizâ ider ise İsporlanka cezîresi¹³¹⁴ virilse müsâ^cade mümkündür. Ancak Arnavudluk câniblerinden bir zirâ^c yer virilmek hadd-i imkânda değildir. Preveze ve Vinçe ve Veferendos kal^caları alınmak olmadığı sûrette^c ala-hâlihi zikr olunan cezîreler bizde ol palankalar ânların yedlerinde kalsun. Lakin müstakilen kılâ^c olmayub ânların her biri birer karagolhâne makâmında bir kulle olmağla ancak şarânpoları dâhli zabtlarında olmak üzere mukâbele eyleyesiz. Ve bilâhere iki taraftan zabt olunmayub hedm olunmak üzere karâr ve ırzâ için Çukâ adaları ve İğne ve İsporlanka virilür ise nâçâr (84-a) rızâ virilür. Sûde ve İstendîl virilmek¹³¹⁵ bir vechile kâbil olmayub¹³¹⁶ ma^clûmunuz oldukda ânâ göre takayyüd eyleyesiz. Novî-i Cedid'i bilâ-izn ikrâr itmişsiz. Bu makûle şeyleri istîzân itmeksizin niçün ikrâr idersüz. Çünkü ikrâr itmişsiz. Ancak kal^cası hedm ve mülhâkatı Devlet-i c'Aliyye tarafından zabt olunmak üzere karâr viresiz. Ve Oltu Suyu'nun dahî öte tarafı için kat^c-ı ser-rîşde olunmamak üzere münâza^c-i kesîre eyleyesiz. Ve bilâhere Venedüklü mutâlebesi ve sâ'ir mutâlebâtdan fâriğ ve hemân^c akd-i musâlaha ve temessükleşmek şartı ile râzı olub karâr viresiz. Ve¹³¹⁷ bunlardan mâ^cadâ bellü başlu

¹³⁰⁶ S ve mi'ete ve elf, R₂, H selâsîn ve miete ve elf, R₃, R₄-li sene selâsîn ve mi'ete ve elf.

¹³⁰⁷ S, R₂, H-

¹³⁰⁸ S, R₂, H-

¹³⁰⁹ S, R₂, H -

¹³¹⁰ R₂, H -gönderilen

¹³¹¹ S, H -husûslarda

¹³¹² S, H -olabilirsüz

¹³¹³ S, R₂, H - Veferendos

¹³¹⁴ R₂, H dahî

¹³¹⁵ R₂ -

¹³¹⁶ S, R₂, H -değildir.

¹³¹⁷ S, R₂, H -vesâ'ir

şeylere rızâ ve ikrâr vormeyesiz. Tecellüd gösterüb ba^cdehu mülâyemet izhâr eyleyerek işe¹³¹⁸ netice viresiz. Bar ve Ülgün tarafları zînhâr lisâna almayasız ki bir vechile müsâ^cade olunmaz. Ândan gayrı sevâhil-i bahrde ba^czı¹³¹⁹ iskele ve palankalar misillü nesnelere mutâlebesine tasaddî iderler ise rızâ vormeyesiz. Ticâret mâddesinde dahî Seyfullah Efendi ile tenhaca müzâkereden hâli olmayasız. Bu makûle işlerde muma-ileyhin vukûfu vardır. İş birlik ve cümlesi Devlet-i ^cAliyye hidmetidir. Göreyim sizi bu bâbda nice hareket idersiz. Muma-ileyh Seyfullah Efendi meclis-i mükâlemede ticâret maddesinden gayrıya **(84-b)** nutk itmez. Lakin nihânen beyninizde her mâdde kim tezkîre-i sâlahdır. Ânı bi'd-defa^cât mülâhaza ve tefekkür eyleyüb ânın¹³²⁰ re'yi munzam olmak üzere ^camel ve bir gün evvel ve bir sâ^cat mukaddem hüsn-i hitâm bulmağa sa^cy eyleyesiz. Vakt tenkidir. Gaflet itmeyesiz.

Ticâret mâddesine me'mûr olan Seyfullan Efendiden gelen mektûb ve kâ'imedir. Fî 16 Şa^cban sene 1130

Devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin türâb-i sâha-i devletleriyle dîde-i mihnet dîdeye¹³²¹ iktihâl olunub istidâmet-i ^cömr ve devletleri ed^ciye-i müstecâbesi¹³²² ile iştigâl ve imrâr-ı evkât olunduğu arz olunmak siyâkında ^carz-ı hâl-i bendeleridir¹³²³ ki devletlü ^cinâyetlü merhametlü efendim¹³²⁴ sultânım hazretleri bu külları hâk-ı devletlerinden müfârakat ideli bir def^ca Tâtâr külları yediyle ve bir def^ca Ahmed Âğâ külları yediyle ve bir def^ca gedüklü âğâlardan İslâm Bey külları yediyle irsâl¹³²⁵ ve¹³²⁶ î^ckâb¹³²⁷ buyurulan¹³²⁸ mekâtîb-i ^câliyye ve bir kıt^ca kâ'ime-i devletleri¹³²⁹ vusûl ve şeref-bahşây-ı vürüd olub vüfûr-ı ta^czîm ve tebcîl-i ^cazîm ile takbîl ve sernihâde kılınub feth ve kır^cat olundukda mevrus-ı kemâl iftihâr¹³³⁰ olub ser mübâhâtım reside-i felekü'l Eflâk olmuştur. Hazret-i Allah devletlü merhametlü efendimi dâ'ima mesrûr

¹³¹⁸ R₂ -

¹³¹⁹ R₂ -

¹³²⁰ R₂, Hdahî

¹³²¹ R₃, R₄ - dîde

¹³²² R₃ - müstehâbesi

¹³²³ S, R₂, R₃, R₄, H - bendeleri oldur

¹³²⁴ R₃, R₄ -

¹³²⁵ R₂, R₃, R₄ olunan

¹³²⁶ R₂, R₃, R₄ -

¹³²⁷ R₂, R₃, R₄ -

¹³²⁸ R₂, R₃, R₄ -

¹³²⁹ R₂, R₃, R₄ - ^caliyyeleri

¹³³⁰ R₃ - iftihâl

eyleye. Amîn.¹³³¹ İnşâe Allahü Teâlâ mezâmin-i devlet karîn mekâtîb-i **(85-a)** °âliyyelerinde tavsiye ve fermân ve te'kîd buyurulduğu üzere °amel ve harekete¹³³² bezl-i kudret olunur. Bu külları şehir-i Şa°bânın dokuzuncu günü mevki°-i mükâlemeye duhûl idüb on dördüncü Çahârşanba¹³³³ günü bir meclis-i mükâlemeye şürü° olunmağla derûn-ı arz-ı hâle vaz° olunan kâ'ime-i¹³³⁴ bendegide¹³³⁵ icmâlen ba°zı ahvâl işâret olunmuştur. Manzûr-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü °inâyetlü efendim¹³³⁶ hazretlerindedir. Bende Seyfullah

Seyfullah Efendi'den gelen kâ'ime dir. Fî 16 Şa°bân sene 1130

Devletlü °inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni°am kesîrû'l-kerem mürvet kânî efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Mükâlemesine me'mûr ve murahhas olduğum ticâret husûsunu bir sûret-i mergûbeye ifrâğ için¹³³⁷ şehir-i Şa°bânü'l-mu°azzam'ın on dördüncü Cahârşanba günü Nemçe¹³³⁸ tarafından murahhas Françeskos¹³³⁹ de¹³⁴⁰ Fîlîşmân ile Devlet-i °Aliyye murahhaslarının oldukları mahalle yârim sâ°atden ziyâdece mesâfede vâki° bir karyede husûs-ı ticâret mükâlemesiçün tahsîs ve âmâde kılınân ol mahalde haymede bir yere gelinüb evvelâ tarafeynin ruhsat-nâmeleri mübâdele olunduktan¹³⁴¹ sonra fermân-ı °âfleri buyurulduğu üzere âheste âheste mükâleme ve °akl-ı za°îfim idrâk eylediği mertebe mahzûru olan mevâddı müdâfa°aya şürü° olunmuştur. Evvelâ mâdde-i musâlahanın bir¹³⁴² tarafeynin tâcirleri berren ve bahren ve nehren emîn ve sâlim geleler¹³⁴³ deyü **(85-b)** tasrîh olunmağla nehr-i Tuna ile tüccâr sefineleri bahr-i siyâh¹³⁴⁴ çıkub metâ°ları ne tarafda râyic olur ise ol tarafa gidüb bahr-i merkûmda (kendi) sefineleri icrâsına mümâna°at olunmak¹³⁴⁵ üzere ilticâ eylediđinde¹³⁴⁶ bu¹³⁴⁷ vechile cevâb virilmiştir ki bahr-i

¹³³¹ R₄ -

¹³³² R₃, R₄ -hareket

¹³³³ S -Çârşanba

¹³³⁴ R₂, R₃, R₄ -kâ'imede

¹³³⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹³³⁶ R₂, R₃, R₄ sultânım

¹³³⁷ R₂, R₃, R₄ -

¹³³⁸ R₂, R₃, R₄, H -Nemçelü

¹³³⁹ R₄ -Françesko

¹³⁴⁰ R₃, R₄ -

¹³⁴¹ R₄ -olduktan

¹³⁴² S, R₂, R₃, R₄, H -biri

¹³⁴³ R₃, R₄, H gideler

¹³⁴⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -siyâha

¹³⁴⁵ R₂, R₃, R₄ -olunmamak

¹³⁴⁶ S, R₂, R₃ eylediklerinde

¹³⁴⁷ R₂ -, R₄ -bir

siyâh bu âna gelince şirket kabûl itmeyüb mülûk-ı nasârâdan birinin bir¹³⁴⁸ piyâde kâyıkları icrâsına müsâ^cade olunmayub şevketlü kudretlü ^cazametlü pâdişâhımızın memâlik-i mahrûsaları tüccâr seffinelerine muhsûsdur. Sizin kendi mülk-i seffineleriniz sagîr ve kebîr mutlakâ Karadeniz'e çıkarmağa ruhsat virilmez. Maksud ticâret ise metâ^cnızı nehr-i Tuna'da kendi hudûdunuza gelince ne makûle seffine ile olursa getürüsüz. Ândan hudûd-ı islâmiyyeye nakl iktizâ ider ise ^câdetâ Nehr-i Tuna'da cârî olan câm seffineleri manendi seffineleri ile ancak Kilî ve İsmâ^cîl iskelelerine varınca getürüb metâ^cnızı deryâ ile İstânbûl'a vesâ'ir iskelelere nakl murâd iderseniz bizim Karadeniz tacirlerinin şâyka ta^cbîr olunur seffinelerine nevl ile tahmîl idüb nakl idersiz deyü bu vechile karâr ve kendi seffinelerinin¹³⁴⁹ Karadeniz'e çıkmasına müsâ^cade olunmamışdır. Devletlü ^cinâyetlü merhametlü efendim İnşâ'allahü Te^câla bundan sonra olacak mükâlemelerde dahî mümkün mertebe tedkîk olunub rızây-ı ^caliyyelerine muhâlif olan mevâdda müsâ^cade **(86-a)** olunmaktan ziyâde ihtirâz olunub bir sâ^cat evvel hitâm-pezîr itmeğe¹³⁵⁰ takayyüd olunur. Umûr-ı musâlaha karîn hitâm olub tarafeynden ancak temessükler tahrîr olunub memhûr olmasına tevakkuf¹³⁵¹ olunmağla İnşâe Allahü Te^câlâ tarafeyne¹³⁵² temessük esnâsında mâdde-i ticâret dahî ber-taraf kılınub karîben hâk-i devletlerine çehre-fersâ olmak ^cazîmetinden gayrı iş kalmaz. Tafsîl-i ahvâl bi-^cavnihi Te^câla şeref takbîl¹³⁵³ bisât-ı devlet-i enbisâtları mukadder oldukda mü-be-mû takrîr olunur. Rabbü'l-^câlemin hayırlar feth idüb devletlü merhametlü mürüvvet kânî efendime dâ'ima sefây-ı hâtır ve sıhhat-i beden ihsân idüb sâye-i devletlerinde ^câmme-i ^câlemi râhat nîşîn eyleye. Amîn.¹³⁵⁴ Bicâhi seyyidi'l-enbiyâ-i¹³⁵⁵ ve'l-mürselin. Fî 26¹³⁵⁶ Şa^cbân sene 1130 Bende Seyfullah.

¹³⁴⁸ R₂, R₃, R₄ -

¹³⁴⁹ R₂, R₃, R₄ -seffineleri

¹³⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -olmasına

¹³⁵¹ R₄ -tevkîf

¹³⁵² R₂, R₃, R₄, H teslîm-i

¹³⁵³ R₃, R₄ -

¹³⁵⁴ R₃, R₄ -

¹³⁵⁵ R₃, R₄ -

¹³⁵⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -16

Ordû-yı hümâyûnda olan İngiltere ilçîsinin mahall-i mükâlemede olan¹³⁵⁷

ilçîsine yazdığı mektûbun tercümesidir. Fî 23 Receb sene 1130

Sofya menziline dâhil olduğumuzdan bir sâ^cat sonra devletlü sa^câdetlü sâhib-i devlet hazretleri mahall-i mükâlemeye ûlâk göndermek murâd itmekle Nemçe Çâsârının murahhasları Sıflık¹³⁵⁸ husûsunda eyledikleri Filibe sahrâsında tarafınıza yazdıgımdan ziyâde tekrâren tarafınıza tafsîlen tahrîr eyleyem deyü marâd-ı ^caliyyeleri oldu. Ve evvelâ bu husûsu yazmağa devletlü vezîr-i â^czam hazretlerine Nemçe Çâsârının bâş **(86-b)** vekîli Devlet-i ^cAliyye'ye yazdığı mektûbuyla musâlaha esâsı ^cala-hâlihi üzere olacağına külliyyetle rağbet ve i^ctimâd itdirmekle ânâ i^citmâden henüz rikâb-ı hümâyûn kâ'imakâmı iken demâ-i insâniyyenin ifşâsının¹³⁵⁹ def^c ve ref^ci arzûsuyla tahrîk olunub re^câyâ ve berâyâ fukarâsının râhat ve emniyetiçün mümkün olduğu mertebede şevketlü^{1360c} azametlü pâdişâh-ı islâm hazretlerini husûs-ı mezbûreye¹³⁶¹ ve musâlahaya rağbete kemâl-i takayyüd eylediler. Ve bu esâsa meyl itdirmek kemâl mertebede¹³⁶² düşvârlık ile olmuştur. Ve bu sûretde bir vâfir yer virilmiş olur. Ve bu kadar müsâ^cadeden sonra eğer Nemçelüler ziyâde taleb murâd iderler ise musâlaha^{1363c} abes yire mülâhaza eyledikleri zâhirdir. Ve hâlâ ellerinde olan şeylerden vazgeçmek ve müceddiden şey virmek beyninde fark-ı ^cazîm vardır.¹³⁶⁴ Kabze-i islâmdan intizâ^c¹³⁶⁵ bulan¹³⁶⁶ yirlerden ferâgat mümkündür. Velakin zabt ve tasarruflarında olan yirlerin bir kârîş yerinden ferâgat emr-i muhâldir. Ve eğer ^cala-hâlihiden ziyâde bir cüz'i şey virilmeğe¹³⁶⁷ muhâl iken müsâ^cade olunsa tâ'ife-i islâm bir vechile rızâ virmeyüb¹³⁶⁸ kâ'il olmazlar. Ve bu husûsda sâhib-i devlet hazretlerinden Devlet-i ^cAliyye'nin murahhaslarına i^clâmîçün tenbîh ve terbiyeleri¹³⁶⁹ sâdır olub irsâl olunmuştur. İmdî gönderdikleri mektûblarında ^cala-hâlihi **(87-a)** husûsunu tasrîh eyledikleri vech üzere insâf iderler ise Devlet-i ^cAliyye'nin murahhaslarına üç gün içinde ^cala-hâlihi esâsına karâr ve

¹³⁵⁷ S, R₂, R₃, R₄ İngiltere

¹³⁵⁸ R₃ -taraflık

¹³⁵⁹ R₄ -efşânının

¹³⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H ve

¹³⁶¹ R₂, R₃, R₄ -mezbûre

¹³⁶² R₃, R₄ -mertebe

¹³⁶³ R₂, R₃, R₄ -musâlahayı

¹³⁶⁴ R₂, R₃, R₄, H Ve

¹³⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -müntezic^c

¹³⁶⁶ R₂, R₃, R₄ -olan

¹³⁶⁷ R₃, R₄ -virilmek

¹³⁶⁸ R₂, R₃, R₄ -virüb

¹³⁶⁹ R₂, R₃, R₄ -terbiyeler

musâlahanın mevâddına istihkâm virirler¹³⁷⁰ deyü izn ve ruhsat virilmiştir. Ve illâ  aksi zuh ur ider ise vez ir-i  zam hazretleri hadden b r n  askeriyle hud dlara doğru  az met ve Nemçe tarafından zabt olunandan gayrı Şey-i kal il virmek¹³⁷¹ üzere muk ateleyle m d vemeti terci  iderler. Ve  mm d ider¹³⁷² ki bundan akdem Be  muh asarası esn sında Nemçelü mus alahaya r ğb olub Devlet-i  Aliyye ictin b eyledüğü sebebiyle is bet iden kaz ya Nemçelü dah   in dı sebebiyle girift r ola. Ve bu hus su¹³⁷³ cem an m l k-ı nas r  beyninde memd h iş değildir. Ve bundan gayrı s hib-i devlet hazretleri buna dah  buyurdular ki Devlet-i  Aliyyenin çala-h lihiye k 'il olub cev z virdikleri mücerred mutavassıtların ibr m ve ilh h ve rec larıyladı. Ve buna k 'il olduklarından¹³⁷⁴ sonra bir dürlü m Ők l zuh ur itmez deyü i tim d virmemiz iledir. Bu minv l üzere v c d pez r oldukda Devlet-i  Aliyye mutavassıtlardan ne mertebe¹³⁷⁵ hoŐn d olursa  aks  zuh ur idende  ndan ziy de buğz idicekleri muhakkakdır. Ve Şimdiden sonra t 'ife-i nas r ya bir vechile i tim d kalmaz. Ve¹³⁷⁶ sahib-i devlet hazretleri tarafınıza tafs len i l m eyleyem deyü tenb h eylediler. (87-b) Ol ecilden bu muhlisiniz cen bınızı bu b bda sa y-i bel ğe tahr k iderim. Ve Nederl nda il siyle ma an hus s-ı mezb re faysal virmenizi me'm l ederim. M h-ı Haz r n'ın onuncu günü Sofya'da¹³⁷⁷ tahr r olunmuşdur. (F  25 Receb sene 1130)¹³⁷⁸

H l  ord y-ı h m y nda olan İngiltere il sinin mahall-i m k lemede olan İngiltere il sine yazdığı mekt bun tercümesidir.¹³⁷⁹

M h-ı Haz r n'ın dokuzuyla müverrah mekt bunuz gelüb vus l buldu. Mazm nunda Nemçe  s rının murahhaslarından ba zı nevzuh r ve çala-h lihi es sından hariç ve hadd-i imk ndan b r n mut lebelerin işaret eylemişsiniz. Ve devletlü sa adetl  s hib-i devlet hazretleri dah  bu mazm n üzere taraflarına tahr r olunduđu¹³⁸⁰ bu muhlisinize i l m buyurdular. Ve  s rın murahhaslarının ba dehu

¹³⁷⁰ R₄ -vireler

¹³⁷¹ R₃ -virilmek

¹³⁷² R₂, R₃, R₄, H -iderler

¹³⁷³ R₃, R₄ -hus s

¹³⁷⁴ R₃, R₄ -oldukdan

¹³⁷⁵ R₃, R₄, H -mertebede

¹³⁷⁶ R₂, R₃, R₄ -Bu cümleye, H -Bu cümle

¹³⁷⁷ R₂, R₃, R₄ -Sofya'dan

¹³⁷⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹³⁷⁹ S, R₃, R₄, HF  29 Receb sene 1130

¹³⁸⁰ R₂, R₃, R₄ -olunduğun

bu cins mutâlebeden ferâgat ideceklerin ve °ankarîb¹³⁸¹ Çâsâr tarafından¹³⁸² kat°i cevâb gelüb iki üç mükâlemeden sonra musâlahaya netîce virileceğine i°timâd virdiğiniz bu cümle¹³⁸³ sâhib-i devlet hazretleri tarafınıza cevâb yazım¹³⁸⁴ deyü marâd eylediler. Evvelâ °ala-hâlihinin ma°nâsı herkesin zabt ve tasarrufunda olan kendüsünde kalmak ta°bîrden gayrıyla beyân olunmamıştır.¹³⁸⁵ Vekîlin dahî bir¹³⁸⁶ mektûbunda musâlahanın °ala-hâlihi esâsı üzere istihkâm virilmesi tahrîr olunmuştur. Ve Devlet-i °Aliyye'nin¹³⁸⁷ sözünün **(88-a)** sebâtına ve inandırdığına i°timâden bu gûne nev mutâlebenin ihdâsına ve bu tarza¹³⁸⁸ bahâneler ile musâlahanın hitâmın°avk ve te'hîr ideceklerin bir vechile me'mûl itmezleridi. °Ale'l-husûs ki bu vakte değin uzadacakların ve bu cins şeylerin zuhûr ideceklerin¹³⁸⁹ bilmiş olsalar bir vechile mükâlemeye rızâ virmezler idi. Venedîk Cumhûrunun husûsu için sâhib-i devlet hazretleri cevâb iderler ki Devlet-i °Aliyye Nemçe Çâsârının Venedîk Cumhûru ile olan ittihadına binâ-i¹³⁹⁰ zikr olunan esâs üzere ânınla dahî mükâlemeye cevâz virdiler. Ve maksad-ıDevlet-i °Aliyye gayrı gûne iken Çâsârın hâtır için buna rızâ virdiler. Ve Venedîk Cumhûru bunun teşekkürün Çâsâra eylesünler. Mükâlemeye medhûl ve şimşîr-i islâmdan halâs buldukları lütf ânlara kâfidir. Ve hâlâ zabtında olandan gayrı buk°a-ı kalîlenin kendüye virilür ümmîdinde olsun.¹³⁹¹ Sâhib-i devlet hazretlerinin sözleri budur ki bu şürût üzere Devlet-i °Aliyye musâlahanın istihkâmına kâ'il¹³⁹² ve hâzîrdır. Velakin °ala-hâlihi kelâmının zâhirîn koyub mazmûnu niçe şeylere şâmindir deyü iddi°â olunmaya. Ticâret husûsu mükâlemesi için Çâsâr tarafından Fıranceskos de Fîlişmân nâm kimesne ta°yîn olundu. Sâhib-i devlet hazretleri dahî münâsib olan mutâlebeğe hüsn-i **(88-b)** meyîllerin izhâr itmek için bu günde yâlnız bu husûsun mükâlemesi için bir âğâsını ta°yîn buyurdular. Ve münâsib olduğu vechile¹³⁹³ bu mâddeye dahî hitâm virilmek için ruhsat virdiler. Nemçe Çâsârının bütün °askeri bâş vekîl ile ma°an eğerçi

¹³⁸¹ S, R₂, R₃, R₄, H-

¹³⁸² R₂, R₃, R₄, H°ankarîb

¹³⁸³ R₂, R₃, R₄, H -cümleye

¹³⁸⁴ R₂, R₃, R₄ -yazdım

¹³⁸⁵ R₂, R₃, R₄, H Ve bâş

¹³⁸⁶ R₂, R₃, R₄, H -her

¹³⁸⁷ R₃, R₄ -, H -°Aliyye

¹³⁸⁸ R₂, R₃, R₄ -tarz

¹³⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H-ideceğin

¹³⁹⁰ H -binâen

¹³⁹¹ R₃, R₄ -olmasun

¹³⁹² R₃, R₄ -kâbil

¹³⁹³ S, R₂, R₃, R₄, H -vech üzere

hâzırlardır.¹³⁹⁴ Velakin bu güne değin  adüvvüâne¹³⁹⁵ hareket itmediklerin i lâmınızdan muhzûz olduk. Ve¹³⁹⁶ bu¹³⁹⁷ te'hîr  sârın sıdk ile musâlahaya rağbetinden nâşî olduğun me'mûl ideriz. Ve bu husûsu sâhib-i devlet hazretlerine i lâm eylemişsiniz deyü bu dâcilerine kendüleri (haber virdiler. Ve tarafınıza i lâm eyleyem deyü murâd eylediler ki¹³⁹⁸ kendüleri)¹³⁹⁹ dahî eğerçi hadden birûn¹⁴⁰⁰ şimdiki hâlde Sofya nâm mahaldedirler. Velakin asıl mevâdda hitâm virildiği haber  ankarîb mesmûcuları olmak me'mûlüyle  azîmetleri ve hareketleri te'ennî ve vakâr üzeredir. Ve bu günlerde hareket ve Niş'e doğru  azîmet ideceklerdir. Ve eğer ol tarafda dahî musâlaha hitâmının haberi gelmez ise ândan dahî ilerüye  azîmetleri mukarrerdir. Ve müzâheret-i Hakka mazhar olacakların me'mûl iderler. Zîrâ arada dökülecek kânların sebebi kendüleri olmamış olur. Ve bunca zamânı  abes yere mükâleme ile imrâr¹⁴⁰¹ itdirmek ve  askerlerin sükûnet üzere olduklarının tarafeyne bî-fâ'ide olduğundan mâcâdâ zarar mukarrerdir. **(89-a)** Ve gün be gün  asker birbirlerine karîb oldukda her ferd musâlaha ihtitâmına vaktin tahammülü olmadığını müşâhede iderler. Ol ecilden bir ayı¹⁴⁰² zâyî itmek lâyük değildir. Pes. Cenâbınızdan recâ iderim ki bir ân evvel bu bünyâd-ı  azîmenin istihkâmına bilâ-ârâm takayyüd-i tâm idesiz. Ve İnşâe Allahü Te âlâ buna karar virildikde bir dürlü mâni  zuhûr itmez. Ve rüşd ve gayretiniz hasebiyle her müşkülün hallinde gâlib olacağınızı her vechile me'mûl iderim. Ve bu muhlisinize¹⁴⁰³ dahî kâdir olduğum mertebede bu maslahatın hüsn-i hitâmıçün¹⁴⁰⁴ cenâbınızla ma an cidd ve sa y ideriz.¹⁴⁰⁵ Ve bu¹⁴⁰⁶ sâhib-i devlet hazretleri tarafından size i timâd virdim ki bu hayırlı maslahata hüsn-i hitâm virdiğinizde niçe ikrâma ve lütf-ı Devlet-i  Aliyye'ye mazhar olursuz. Hülâsâ-i kelâm bu husûsda vâki  zahmetiniz zâyî  olmaz.

¹³⁹⁴ R₂, R₃, R₄ -hâzırdır

¹³⁹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H bir

¹³⁹⁶ R₂, R₃, R₄, H-

¹³⁹⁷ R₂, R₃, R₄, H-deyü

¹³⁹⁸ R₂ -

¹³⁹⁹ R₃, R₄ -

¹⁴⁰⁰ R₃, R₄  asker ile

¹⁴⁰¹ R₂, R₃, R₄ vakit

¹⁴⁰² R₂, R₃, R₄ -ânı

¹⁴⁰³ R₃, R₄ -muhlisiniz

¹⁴⁰⁴ R₂, R₃, R₄, H -encâmıçün

¹⁴⁰⁵ R₂, R₃, R₄, H -iderim

¹⁴⁰⁶ R₂, R₃, R₄, H-

Murahhas efendilerden gelen mektûb ve kâ'imedir. Fî 2 Şa'cân sene 1130

Devletlü sa'âdetlü 'inâyettlü mekremettlü veliyyü'n-ni'câm efendim sultânım hazretlerinin¹⁴⁰⁷ devlet ve iclâllerine gâyet ta'zîm ve tekrîm birle rûy-ı 'ubûdiyyet-i mâlîde ve çehre-i rukiyyet sâyîde kılınub du'ây-ı hayırları edâ olunur. Hakkı Sübhânehu ve Te'âla hazretleri hemîşe zât-ı 'âlişânları¹⁴⁰⁸ makarr-ı devlet ve fermân-ı râyende dâ'im ve ber-karâr eyleyüb sâye-i 'inâyet ve zıll-ı 'âtıfettlerin üzerimizden eksik eylemeye. Bi mennihi ve keremehu benim devletlü 'inâyettlü efendim sultânım (89-b) hazretleri Ahmed Âğâ kûlları ile irsâl buyurulan mekâtib-i 'aliyyeleri vusûl bulub mutavassıt ilçilerin mektûbları kendülere teslîm ve bu bendelerine olan mektûb-ı emr-i üslûb ve kâ'imelerin dahî¹⁴⁰⁹ bi'l-cümle mefhûm-ı sa'âdet mersûmları ma'cûm-ı bendeleri olmuştur. Nemçe murahhasları ve Venedîk ilçisi ile bir¹⁴¹⁰ def'â dahî mükâleme olunmağla mevâdd-ı musâlahaya müte'allik söyleşilan ahâl ber-vech-i tafsîl derûn-ı kâ'imede tahrîr ve tastîr olunub ma'cûz-ı hâkipây-ı hazret-i¹⁴¹¹ veliyyü'n-ni'câmî kılınmıştır. İnşâe Allahü Te'âlâ manzûr-ı sa'âdetleri oldukda ma'cûm-ı devletleri olur. Bâkî emr ve fermân devletlü sa'âdetlü 'inâyettlü¹⁴¹² veliyyü'n-ni'câm¹⁴¹³ sultânım hazretlerindedir. Fî 2 Şa'cân sene 1130. Bende Muhammed defterdâr-ı¹⁴¹⁴ sâlis. Bende İbrâhim defterdâr-ı¹⁴¹⁵ sâni

Dibâce

Benim 'inâyettlü efendim sultânım hazretleri müddet-i musâlahâ için sulh-ı sâbıkdan kusûr kalan beş sene olsun didik. Ma'cûl görülmeyüb ândan sonra on sene ve on beş seneye değîn ikrâr eyledik. Ânınla dahî Nemçe murahhasları kâni'c ve mütesellî olmayub mukaddemâ olduğı gibi yiğirmi beş sene olsun. Bu hayırlı maslahata ve ve¹⁴¹⁶ dostluğla lâyük olan budur deyü yiğirmi beş sene

¹⁴⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H hâkipây-ı

¹⁴⁰⁸ R₂, R₃, R₄ - 'âlişânların

¹⁴⁰⁹ R₂ dahî

¹⁴¹⁰ R₂, R₃, R₄ - birer

¹⁴¹¹ R₃, R₄ -

¹⁴¹² R₂, R₃, R₄ -

¹⁴¹³ R₂, R₃, R₄ efendim

¹⁴¹⁴ R₂, R₃, R₄ Şikk-ı

¹⁴¹⁵ R₂, R₃, R₄ Şikk-ı

¹⁴¹⁶ R₂, R₃, R₄ -

olmaklığını¹⁴¹⁷ talep ideyorlar. Bu husûs dahî işâret ve i'câm buyurulmak recâ olunur. (90-a) fermân¹⁴¹⁸ efendimizindir.¹⁴¹⁹

Dibâce

Benim devletlü c'inâyetlü sultânım hazretleri mektûb ve kâ'ime tahrîrinden sonra İngiltere ilçîsi¹⁴²⁰ kûllarına gelüb derûn-ı kâ'imede işâret olunan Mağriblü husûsunu¹⁴²¹ müzâkere olundukda gerek İngiltere ve gerek sâ'ir Devlet-i c'Aliyye ile dostluk üzere olan mülûk-ı nasârâ ve Cumhûr¹⁴²² zikr olunan Mağriblü¹⁴²³ ne vechile c'ahd ve mîsâk idüb dostluk üzere mu'câmele idegelmişler ise kezalik Nemçelü dahî Mağriblü ile haberleşüb beynlerinde c'akd-i c'ahd ve mîsâk iderler. Yohsa Devlet-i c'Aliyye murahhasları bu¹⁴²⁴ husûs¹⁴²⁵ için bir dürlü der'uhde itmek iktizâ eylemez deyü cevâb itmekle derûn-ı kâ'imede tahrîr olunduğu¹⁴²⁶ benden¹⁴²⁷ def'ci helecân için işâret ve i'câm olundu. Ve bundan akdem tahrîr olunan iki re's donânmış atların bir gün evvel¹⁴²⁸ irsâline himmet-i c'aliyyeniz mercûdur. Zîrâ me'mûlümüz üzere vakt-i karîb olmuştur.¹⁴²⁹ (Fî¹⁴³⁰ 6¹⁴³¹ Şa'c'ban sene 1130)¹⁴³²

Murahhas efendilerden gelen kâ'ime dir¹⁴³³

Benim devletlü c'inâyetlü efendim sultânım hazretleri Ahmed Âğâ kûlları ile irsâl buyurulan mekâtîb-i c'aliyyeleri vusûl bulub¹⁴³⁴ ve kâ'imelerde her ne ki emr ve fermân buyurulmuş ise bi'l-cümle ma'c'lûm-ı bendeleri¹⁴³⁵ olub¹⁴³⁶ mutavassıt (90-b)

¹⁴¹⁷ R₂, R₃, R₄ -olmaklığı

¹⁴¹⁸ S, R₂, R₃, R₄, H c'inâyetlü

¹⁴¹⁹ R₂, R₃, R₄ -efendimizindir.

¹⁴²⁰ R₃, R₄ bu

¹⁴²¹ R₄ -husûsu

¹⁴²² R₂, R₃, R₄, H -Cumhûrlar

¹⁴²³ R₃, R₄ ile

¹⁴²⁴ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴²⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴²⁶ R₂, R₃, R₄, H -olunduğundan

¹⁴²⁷ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁴²⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -evvelce

¹⁴²⁹ R₃ -olunmuştur.

¹⁴³⁰ S -

¹⁴³¹ H -2

¹⁴³² R₂, R₃, R₄ -

¹⁴³³ R₂, R₄ Fî 6 Şa'c'ban sene 1130

¹⁴³⁴ R₂, R₃, R₄, H mektûb

¹⁴³⁵ S, R₂, R₃, R₄ ve

¹⁴³⁶ S, R₂, R₃, R₄ -,H ve

ilçilerin mektûbları dahî kendülerine virilüb¹⁴³⁷ ve¹⁴³⁸ mâh-ı Recebü'l-mürecceb'in selhî gününde Nemçe murahhaslarıyla mükâlemeye varıldıkda tarafeynden vâfir söz¹⁴³⁹ söyleyüb ancak hülâsa-i mefhûm bu ki Nemçe murahhasları âyînlerine müte^callik ahvâli der-miyân idüb mukaddemâ Kârloyça musâlahasında âyînimiz husûsu gereği gibi tasrîh olunmadığından sonra icrâ olunmamışidi. Bu def^a Rîm Pâpâyâ mensûb ve Çâsâra tâbi^c milletlerin Kudüs-i şerîfde vâki^c kendülerine mahsûs¹⁴⁴⁰ ziyâretgâhlarında¹⁴⁴¹ vesâ'ir meskenlerinde âyînlerin icrâ ve harâbe meşref olan kilisâlarını ta^cmîr ve termîm ve Çâsârımız dahî Kamâme nâm kilisânın kubbesini ta^cmîr itmek murâd itmekle bu husûsları¹⁴⁴² tafsîl üzere söyleşüb mâdde idelim didiklerinde âyîniniz husûsunu ancak Kârloyça musâlahasında olduđu¹⁴⁴³ üzere bir mâdde bağlanub mâ^cadâ olunan¹⁴⁴⁴ iltimâsınızı büyük ilçiniz âsitâne-i sa^câdetde^{1445c} arz ve i^clâm ider. Bu husûs şer^ci şerîfe dâ'ir mâdde olmağla bizim bildiğimiz iş değildir. Husûsen Kamâne'nin¹⁴⁴⁶ ta^cmîrine müte^callik bir dürlü söz söylemeğe kudretimiz yokdur dinildikten sonra meclis-i sâbıkda zikri mürûr iden Hotîn kal^cası müzâkeresine başlayub Leh krâli ve Cumhûru Çâsârımızın mü'ebbeden müttefikî ve her ahvâlleri mültezimi olub zikr olunan Hotîn kal^cası muhdes ve ^cahdnâmeye mugâyir ve Lehlüye zarar¹⁴⁴⁷ mukarrer olmağla hedmi husûsu bundan **(91-a)** akdem size teklîf olundukda ^cahdnâmeye mugâyir değüldür ve Lehlüye dahî zararı ve ânların bizimle bir dürlü nizâ^caları yokdur deyü cevâb virmiş idiniz. Çünkü bu husûs bunda ber-taraf olmadı. Ba^cde'l-yevm Leh tarafından ilçileri çıkub âsitâne-i sa^câdete varub bu ahvâli söyleşüb faysal virilmek üzere mâdde bağlansun didiklerinden sonra İngiltere ilçisi dahî Leh Cumhûru Çâsârın müttefikî olmağla iktizâ iden işlerinde bulunmak Çâsârın vazifesidir. Bu takdîrce iltimâs olunduğu üzere bir mâdde yazılmak münâsib ve ma^ckûldür deyü re'y ve tergîb itmekle bunun için bir mâdde bağlanmağa karâr virilmiştir. Ba^cdehu ticârete müte^callik söze sevk-i kelâm idüb İtâlyâ memleketinde Devlet-i Çâsâriyye'ye ilhâk olunan yerlerin tüccâr sefîneleri fîmâ-ba^cd bu musâlaha mutezâsınca Akdeniz'e çıkub memâlik-i mahrûseye

¹⁴³⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁴³⁸ S, R₂, R₃, R₄, H-

¹⁴³⁹ R₂, R₃, R₄ -sözler

¹⁴⁴⁰ S, R₂, R₃, R₄, H olan

¹⁴⁴¹ R₃ -ziyâretgâhlarından

¹⁴⁴² R₂, R₃, R₄ -husûsu

¹⁴⁴³ S, R₂, R₃, R₄, Hsiyâk

¹⁴⁴⁴ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁴⁵ R₂, R₃, R₄, H -sa^câdete geldikde

¹⁴⁴⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -Kamâmenin

¹⁴⁴⁷ R₂, R₃, R₄ -zararı

gelüb gidüb emniyyet ve âsûdeliği ile ticâret itmeleri¹⁴⁴⁸ semere-i sulh ve salâhdan olub lakin Cezâ'ir ve Tûnus ve Trâblusgarb seffineleri bizim tüccâr seffinelerimize ta^carruz ve zarar ve ziyân iderler ise zararları tazmîn ve idenlerin haklarından gelinmeyi ta^cahhüd itmelüsüz didiklerinde cevâb olundu ki şimdiye değin Akdeniz'e seffinelerinizin çıktığı olmayub ve zikr olunan Mağriblüler eğerçi Devlet-i ^cAliyye'ye itâ^cat üzeredirler. Lakin Devlet-i ^cAliyye'nin muvazzaf ^caskerinden olmamalarıyla biz bu **(91-b)** husûsa karâr virüb der^cuhde idemeziz. Devlet-i ^cAliyye'ye ^carz ve i^clâma muhtâcdır dinilüb ba^cdehu ânlar bundan mâ^cadâ dahî leb-i deryâda vâkı^c Ülgün kal^cası ahâlisi esnâ-i sulh ve salâhdâ bile kendü hâllerinde durmaz ve tenbîh ve te'dîb kabûl eylemez bir yaramaz tâ'ifedir. Dâ'imâ korsanlığa çıkub tüccâr seffinelerini¹⁴⁴⁹ ahz ve gâret itmeği^{1450c} âdet-i müstemireleridir. Ânların külliyyet ile tedârikleri görölüb kal^caları hedm ve mâlik oldukları firkate seffineleri ihrâk olunmağa muhtâcdır didiklerinde mukâbele olunmuşdur ki kal^ca-i merkûmenin hedmi bir vechile mümkün ve mutasavver olmadığını siz dahî bilirsüz. Ancak yedlerinde olan firkateleri ahz ve ref^c olunub kendilere dahî Devlet-i ^cAliyye'den ekîd ve şedîd fermânlar ile tenbîh ve¹⁴⁵¹ te'kîd ve tüccâr seffinelerine ta^carruzdan külliyyet¹⁴⁵² ile¹⁴⁵³ men^c olunub içlerinde fermân-ı hümâyûna mugâyir vaz^c ve hâreketleri zâhir olanların sâ'irlere^{1454c} ibret için¹⁴⁵⁵ cezâları tertîb olunur. Bunda bir güçlük yokdur deyü cevâb virildikten¹⁴⁵⁶ sonra hatm-i kelâm ve¹⁴⁵⁷ meclis tamâm olmuşdur.¹⁴⁵⁸ Benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri Nemçenin Akdeniz'e seffineleri çıkmak husûsunda¹⁴⁵⁹ Devlet-i ^cAliyye'nin nizâmına bir dürlü zarar ve¹⁴⁶⁰ keder¹⁴⁶¹ şâîbesi var mıdır yok mıdır efendimiz hazretleri i^clemdir. Bu bâbdâ ne vechile fermân **(92-a)** buyurulur ise ânâ göre hareket olunur. Ve bundan mâ^cadâ mâh-ı merkûmun yiğirmi sekizinci gününde Venedîk ilçîsiyle bir mükâleme dahî vâkı^c olub meclis-i mezbûrda bast-ı merâm eyledi ki Cumhûrumuzun hâtırı

¹⁴⁴⁸ R₃, R₄ -itmeği

¹⁴⁴⁹ R₃, R₄ -seffinelerin

¹⁴⁵⁰ R₃, R₄ -itmek

¹⁴⁵¹ R₃ -

¹⁴⁵² R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁵³ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁵⁴ R₂, R₃, R₄ -sâ'irlere müceb-i, H -sâ'irlere müceb-i

¹⁴⁵⁵ R₂, R₃, R₄, H cezâları tertîb ve haklarından gelinüb

¹⁴⁵⁶ R₂, R₃, R₄, H-virildikten

¹⁴⁵⁷ S ve

¹⁴⁵⁸ R₃ -olunmuşdur.

¹⁴⁵⁹ S -husûsundan

¹⁴⁶⁰ R₃, R₄ -

¹⁴⁶¹ R₃, R₄ -

tatyîb ve ırzâ olunmak üzere bundan akdem mâdde bağlanub ve ne vechile ırzâ olunacağımızı taraf-ı Devlet-i ʿAliyyeye iʿlâm eylemiş idiniz. Bir¹⁴⁶² haber geldi¹⁴⁶³ mi. Ve cevâbınız nedir. Beyân ve îzâh idiniz didikde Devlet-i ʿAliyye'nin sizinle musâlahası pek ʿazîzdir. Kadrini biliniz. Bu musâlahaya idhâl olunmanız size mahz-ı tatyîb değil midir? Bundan kat^c-ı nazar eğerçi sizin ırzâ olunmanız husûsu Devlet-i ʿAliyye'ye iʿlâm olunub henüz haberi gelmemiştir. Lakin çünkü Nemçe Çâsârı murâd ve iltizâm itmekle haber vürûduna bakılmayub ruhsat-ı kâmilemiz hasebiyle sizi ırzâ itmek kâbildir.¹⁴⁶⁴ Ve¹⁴⁶⁵ bu¹⁴⁶⁶ gümrük ahvâli tedârik ve îrâd olunub sâ'ir mülûk-ı nasârâ ve cumhûrun¹⁴⁶⁷ gümrükleri yüzde üç ve sizin gümrükleriniz yüzde beş akçe olub cumhûrunuza şe'n-i¹⁴⁶⁸ makûlesi olmağla sebkat iden musâlahalarda ve defa^catle âsitâne-i sa^câdetde sizin gümrüğünüz dahî¹⁴⁶⁹ yüzde üç¹⁴⁷⁰ olmaklığı recâ ve iltimâs eylemiş idiniz. Müsâ^cade olunmayub hâlî üzere kalmış idi. Şimdi bu husûsa müsâ^cade idüb sâ'irleriyle berâber idelim ki hem senevî bu kadar akçe intifâ^cınız**(92-b)** olub hem beyne'l âkrân bâ^cis-i i^ctibâr ve¹⁴⁷¹ iftihârınız olur. Size bundan büyük tatyîb olmaz dinildikde sizin bu sözünüzden memnûn olub teşekkür iderim. Lakin bu gümrük husûsunun fâ'idesi tüccâra ʿâ'id olub Cumhûrumuza nef'i yokdur. Cumhûrumuzun ırzâ olunmaları mücerred emlâk ve arâzî virilmekle olur. Çünkü ırzâmız husûsu Çâsâr tarafından murâd olunmuşdur. Bu ahvâli Nemçe murahhaslarıyla müzâkere idüb ba^cdehu size cevâb vireyim deyü meclis-i ahara ta^clik olunmuşdur. Benim devletlü ʿinâyetlü sultânım hazretleri Venedik ilçîsinin evvel ve ahir sözlerinden fehm olunur ki Nemçeye istinâd ve ittikâsına binâen bu gümrük husûsuyla veyâhûd bir iki ada makûlesiyle mütesellî olmayub güyâ elinden giden Mora cezâresine bedel bir mu^cteber yer almak sevâsına düşmüşdür. İki birde Nemçenin musâlahası kendilerinin sulhüne mevkûf ve merbût olduğun¹⁴⁷² îrâd ider. ʿAzîz ve mükerrem bâşınız için bu husûslarda cevâb ve¹⁴⁷³ şâfi ve fermân-ı şerîfinizi

¹⁴⁶² R₃, R₄ -bu

¹⁴⁶³ H -gemedi

¹⁴⁶⁴ R₂, R₃, R₄, H -dahî mümkündür deyü

¹⁴⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁴⁶⁶ R₂, R₃, R₄, H-

¹⁴⁶⁷ R₃, R₄, H -cumhûrların

¹⁴⁶⁸ R₃, R₄ -şân

¹⁴⁶⁹ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁷⁰ R₂, R₃, R₄ akçe

¹⁴⁷¹ S, R₂, R₃, R₄, H sebep-i

¹⁴⁷² R₂, R₃, R₄ -olduğunu

¹⁴⁷³ R₂, R₃, R₄, H -

recâ ve niyâz ideriz.¹⁴⁷⁴ Bâkî emr ve fermân devletlü^{1475c} inâyetlü¹⁴⁷⁶ efendim¹⁴⁷⁷ sultânım hazretlerininindir. Fî 2 Şa^cbân sene 1130. (Bende Muhammed defterdâr Bende İbrâhim defterdâr)¹⁴⁷⁸

Murahhas efendilere irsâl olunan kâ'imedir.¹⁴⁷⁹ (93-a)

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı mâh-ı Şa^cbânü'l-mu^cazzam'ın ikinci günü târihiyle müverrah irsâl olunan mektûb ve kâ'imeniz vusûl bulub her ne ki tahrîr olunmuş ise bi'l-küllîye ma^clûmumuz oldu. Nemçelünün âyînleri husûsu ve tüccâr seffineleri ahvâlî ve Cezâ'ir ve Tûnus ve Trâblusgarb mâddesi¹⁴⁸⁰ ve Venedüklünün gümrük husûsu meclis-i mükâlemede dermeyân olduğu ve bu maddelere¹⁴⁸¹ üslûb-i hakîm üzere cevâb virildiği iş^câr ve işâret kılınmış. Mukaddemâ Devlet-i Çâsâriyye ile ʿakd olunân musâlahada¹⁴⁸² Kârloyça nâm mahalde bağlanılan mevâdd-ı müte^cadideden hariç bir mâdde ziyâde kılındığına kat^câ rızây-ı hümâyûn-ı cihândârî olmayub ânın gibi müzâkeresi münkazî¹⁴⁸³ olan hâriç mâddeler büyük ilçiler ile müzâkere olunmak üzere te'hîre kalmak münâsib idiği hafî değildir. Ve Mağriblü ahvâlî dahî sâ'ir mülûk-ı nasârâ ile ânların beyninde ʿahd ve mîsâkları ne vechile ise ânlar ile dahî öylece olur. Venedüklüye bedel virilmek husûsu bir vechile hadd-i imkânda olmadığı tahrîr olunmuşdu. İki birde ânı söz idüb yazmak dahî bir vechile câ'iz değildir. Nemçe murahhaslarının bu makûle cevâblardan murâdları bu sulh-i râhat bahşânın ʿadem-i in^cikadı idiğinde iştibâh kalmıyor. Hemân siz ânların ba^czı kelîmât-ı cibil-i¹⁴⁸⁴ nisâblarına (93-b) firîfte olub bî-vech vakit geçürülür. Ticâret mâddesiçün Seyfullah Efendi mahsûs mukâlem¹⁴⁸⁵ ta^cyîn olunmuşdu. Ol dahî vardıkda ânınla dahî müzâkere idersiz. Nemçelünün İtâlyâ tarafından Bahr-ı Sefîd'e çıkacak seffinelerinin nef^c ve zarrı isti^clâm olunmuş. Sulh ve salâh oldukça müste'men seffinelerinin gelüb

¹⁴⁷⁴ R₃, R₄ -

¹⁴⁷⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁷⁶ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁷⁷ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁷⁸ R₂, R₃, R₄ -

¹⁴⁷⁹ S başlık yazılmamıştır. R₂, R₄ ki âşikâre kırâ'at olunan kâ'imenin sûretidir. Fî 7 Şa^cban sene 1130, H ki âşikâre kırâ'at olunan kâ'imenin sûretidir.

¹⁴⁸⁰ R₂ mâdde

¹⁴⁸¹ R₂, R₄, H ba^czı

¹⁴⁸² S, R₂, R₄, H-musâlahâ ve musâlemede

¹⁴⁸³ R₄ -muktezi

¹⁴⁸⁴ R₄ -hiyel-i

¹⁴⁸⁵ R₄ -mükâlemeye

gitmelerinde zarar teveccühü mülâhaza¹⁴⁸⁶ olunmaz. Ticâret mâddesine dâ'ir olmağla bu husûs için me'zûn olan Seyfullah Efendi'ye tafsîl-i hâl olunmuştur. Ve sulh ve salâhın eyyâmı husûsu işâret kılınmış. İkrâr eylemediğiniz¹⁴⁸⁷ vechile on beş sene mi olur yohsa mukaddem olan sulhün münkazıyye olan senelerini mahsûb¹⁴⁸⁸ ile¹⁴⁸⁹ yiğirmi sene mi olur me'zûn ve murahas olduğunuz vechile faysal virirsiz. Lakin ânlar henüz musâlahaya karâr virmek fikrinde olmayub siz eyyâm-ı musâlahanın hitâmını tezkîr idersiz. Mukaddemâ dahî intibâh üzere hareket eyleyüb murahasların revişlerinden istinbâd eylediğiniz ahvâli i'câm eyleyesiz deyü tahrîr olunmuş idi. Size teyakkuz gelmeyeüb ancâk mektûblarınızın¹⁴⁹⁰ mefhûmunda¹⁴⁹¹ kaziyye münfehim olub Nemçelünün¹⁴⁹² kendilerinden mâ'adâ bütün 'âlemin kârîn-i iltizâm gûne hareket ve falân şöyle olsun falân böyle olsun dimeleri mukaddemâ rütbetlü bâş vekîl dostumuz **(94-a)** mektûbunun mefhûmuna ve mâbeynimizde cereyân iden sözlere muhâlif olub bu makûle tekâlifi Devlet-i 'Aliyye kabûl ve tahammül eylemeyeceği zâhirdir. Lillahi'l-hamd Devlet-i 'Aliyye'nin bir husûsa zarureti olmayub her şeyleri hâzır ve amâdedir. Ve hâlâ Kırîm Hânı olan şehâmetlü celâdetlü menzeletlü Sa'âdet Girây Hân hazretleri dahî bi'l-cümle 'asker-i Tâtâr ile târih-i kâ'imededen bir gün mukaddem ordûy-ı hümâyûna gelüb mülâki ve Mısır tarafından gelecek 'asker dahî birkaç güne dek gelmek üzere olmağla tarafınızdan vürûd iden ihbâr ve asâra göre Sofya'dan hareket kılınmak iktizâ itmişdir. Devlet-i Çâsâriyye murahasları her ne ki teklîf eylediler ise cümlesine müsâ'ade ve rıfk ve mülâyimet gösterilüb bi'l-ahare 'ala-hâlihi herkesin zabt¹⁴⁹³ ve tasarruflarında olduğu vech üzere 'akd-ı musâlahaya karâr ve girâr¹⁴⁹⁴ bu¹⁴⁹⁵ mâdde tahrîr olunmuş idi. Bundan sonra ânların Devlet-i 'Aliyye-i ebed ittisâle¹⁴⁹⁶ dürlü dürlü tarh ve¹⁴⁹⁷ tekâlîf eylemek sadedine düşmeleri zımnında cenâb-ı perver digârın ümmet-i Muhammed kûllarına 'inâyet bî-gâye-i¹⁴⁹⁸ ilahiyyesi zuhûruna dâl idiği tefe'ül olunmuştur.

¹⁴⁸⁶ R₄ -

¹⁴⁸⁷ R₂, R₄, H -eylediğiniz

¹⁴⁸⁸ R₂, R₄ -hesâbla

¹⁴⁸⁹ R₂, R₄ -

¹⁴⁹⁰ R₄ -mektûblarınız

¹⁴⁹¹ R₂, R₄ -mefhûmundan

¹⁴⁹² R₂, R₄, H -Nemçelü

¹⁴⁹³ R₂, R₄ -zabtında

¹⁴⁹⁴ R₂, R₄, H -girâren

¹⁴⁹⁵ R₂ -

¹⁴⁹⁶ R₂, R₄ -peyvend ile

¹⁴⁹⁷ R₂, R₄ -

¹⁴⁹⁸ S, R₂, R₄, H -gâyet

Venedîk keferesi Ülgün kal^casının hedmi ve sefinelerinin¹⁴⁹⁹ ihrâkını murâd itmişler. Kal^canın hedmi bir vechile müsâ^cade olunacak mevâddan olmayub sefinelerinin ref^c ve zabt ve rabtları husûsunda **(94-b)** virdiğiniz cevâb karîn-i istihsân olunmuştur. Ânların tüccârı ahvâli re'yinize havâle kılınmağa¹⁵⁰⁰ vech-i münâsib ile iktizâ ider ise ber- taraf kılâsız. Bu hayırlu maslahatın bu makûle edna bahâneler ile feth ve izmihlâli bir alây^caceze ve¹⁵⁰¹ mesâkîn¹⁵⁰² pâyimâlk^cetâyib cenk ve cidâl olmasına sebep olur hâlet olmağa tarafımızdan şevketlü kudretlü^c azametlü veliyyü'n-ni^cam^c âlem-i¹⁵⁰³ pâdişâh gerdûn himem ve şehinşâh-i İskender haşem efendimizin mübârek rikâb-ı müstetâb-ı mülûkanelerine hezâr recâ ve niyâz ile niçe ki zabt ve tasarruf kılınur mâddesine müsâ^cade-i hümâyûn-ı şâhâne ve müsâ^cafe-i mülûkâne-i pâdişâhaneleri erzâni buyurulub ol ecilden cenk ve cidâle mesâğ gösterilmemişidi. Lakin bu güne rehâvet ile kalındıkça dahî işe teşettüt gelüb faysal virilmek mümkün olmayacağı mülâhaza olunur. Cenâb-ı Rabbü'l^câlemîn hayırlı olan (vü)cuhları teshîl eyleye. Mukaddem olan sözümüzden rücû^c ve^c ahd ve kavlimizden nükûl olunmayub^c ala-hâlihi mâddesi üzere fûrû^câtına dahî nizâm ve bir gün evvel temessükleşüb hüsn-i ihtimâm virilmek mümkün ise febîha olmadığı sûretde^c avn-ı hakk ile şikk-ı âhirinden dahî rûgerdân olmayub cenâb-ı vâhibü'l emâlikü'l-tâf-ı^c aliyye-i ilahiyyesine istinâd eylemişizdir. Ahvâl ma^clûmunuz oldukda niçe¹⁵⁰⁴ zabt ve tasarruf olunur sözleri ibtidâ **(95-a)** devlet-i Çâsâriyye tarafından zuhûrâtıma¹⁵⁰⁵ bir ma^cnî olmağa mülûk ve vüzerâda söz bir olub hilâfına zâhib olmak müstahsen olmamağın ânların¹⁵⁰⁶ ma^cyûb ve biz virdiğimiz söz üzere sâbit kademiz. Eğer ol taraf dahî kavli-i sâbıklarına durub ol vechile bu hayırlu maslahatın ez derûn-ı husûlüne meyîlleri var ise bir ân evvelce faysal virisez. Haşmetlü hürmetlü rütbetlü Româ imparâtoru (hazretleri mülûk-ı nasârâ beyninde Çâsâr ve imparâtoru)¹⁵⁰⁷ elkâbıyla imtiyâz bulmuşiken ve rütbetlü rağbetlü bâş vekîl dostumuz dahî Devlet-i Çâsâriyye vekîli iken sözlerine ve^c ahdlerine vefâ itmezler ise bizim^c aceze-i hâline merhameten bu kadar kılâ^cı ve memâlikimiz gitmiş iken mukaddem olan kavlimizde

¹⁴⁹⁹ R₄ -sefinelerin

¹⁵⁰⁰ R₂, R₄ -kılınmağa

¹⁵⁰¹ R₄ -

¹⁵⁰² R₂, R₄ -

¹⁵⁰³ R₂, R₄ -

¹⁵⁰⁴ H ki

¹⁵⁰⁵ R₄ -zuhûr itme

¹⁵⁰⁶ S, R₂, R₄, H -ânlar

¹⁵⁰⁷ R₂, R₄ -

sebâtımıza binâen hâlık-ı¹⁵⁰⁸ arz ve semâ olan Allah-ı ‘azîmü’ş-şân nusret ve fırsatı İnşâe¹⁵⁰⁹ Allahu¹⁵¹⁰ Te‘âlâ¹⁵¹¹ bize ihsân ider. Hemân Cenâb-ı Bârî tevfiik ihsân eyleye. Amîn.¹⁵¹² (Fî 7 Şa‘bân sene 1130)¹⁵¹³

Murahhas efendilere irsâl olunan kâ’imedir.¹⁵¹⁴

Benim ‘izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Kudüs-i şerîf Kamâmesi ta‘mîri musâlaha umûruna dâ’ir işlerden olmayub emr-i sulh itmâm ve dostluk husûsu nizâm bulduktan sonra iktizâ ider ise muhabbete binâen müsâ‘adesi lâzım gelecek bir husûsdur. Bunu miyâne-i sulhe idhâl **(95-b)** teklifi nâ-münâsib olduğun efhâm ile evvelki viridiğiniz vech üzere büyük ilçilerin gelmesine havâle ve cevâb viresiz. (Venedüklü husûsu Devlet-i Çâsâriyye’nin murâd¹⁵¹⁵ ider¹⁵¹⁶ deyü yazmışsınız.¹⁵¹⁷)¹⁵¹⁸ Lakin Devlet-i ‘Aliyye’nin Venedüklü ile musâlaha murâdları değil hâtıra bile gelmez iken sulhe idhâl olunmaları ve¹⁵¹⁹ mücerred¹⁵²⁰ Devlet-i ‘Aliyye’den müsâ‘ade ziyâde emr-i ‘asîr olub ve ‘anasıl Nemçelü ile musâlahadan maksûd bunların yâlnız kalmasıçün iken çünkü Devlet-i Çâsâriyye sulhe¹⁵²¹ idhâllerin irâde ve istirhâm itdiler. Bi’l-iktizâ müsâ‘ade olunmuşdu. Bizler Nemçelü ile cenk esnâsında iken üç dört yüz senelik¹⁵²² zabt¹⁵²³ ve¹⁵²⁴ tasarrufumuzda bulunan cezîre için elimizden giden Mora’ya bedel isteriz demeye ‘âr itmezler mi. Bu husûslar defa‘âtle tarafınıza ifâde olunmuşdur. Kat‘â bedele müsâ‘ade-i hümâyûn yokdur. Sıkınub bir şey’fikirinde olmayasuz. Sonra makbûl-ı hümâyûn¹⁵²⁵ olmaz.¹⁵²⁶ Nemçe Devleti ‘ala-hâlihi musâlaha olub Venedüklünün

¹⁵⁰⁸ H ve

¹⁵⁰⁹ R₂, R₄ -

¹⁵¹⁰ R₂, R₄ -

¹⁵¹¹ R₂, R₄ -

¹⁵¹² R₂, R₄ -

¹⁵¹³ S, R₂, R₄ -

¹⁵¹⁴ S, R₂, R₄ Fî 7 Şa‘bân sene 1130

¹⁵¹⁵ S, R₂, H-murâdıdır

¹⁵¹⁶ S, R₂, R₄, H -

¹⁵¹⁷ S Siz

¹⁵¹⁸ R₃ -

¹⁵¹⁹ R₂, R₃, R₄ -

¹⁵²⁰ R₂, R₃ Devlet-i Çâsâriyyenin hâtırlarına ri‘âyetendir. Yohsa bu husûsun, R₄, HDevlet-i Çâsâriyyenin hâtırlarına ri‘âyetendir. Yohsa bu husûsa

¹⁵²¹ R₃, R₄ -

¹⁵²² R₂, R₃, R₄ -seneden berü

¹⁵²³ R₃, R₄ -

¹⁵²⁴ R₃, R₄ -

¹⁵²⁵ R₂, R₃, R₄, H-tutulmaz

¹⁵²⁶ R₂, R₃, R₄ -

sulhe idhâl olunması bile hâtırlara¹⁵²⁷ hutûr itmez iken Devlet-i Çâsâriyye hâtırın musâlahâ¹⁵²⁸ idhâl olundukların niçün kendülerine ni^cmet-i ^cuzma bilmezler. Bu husûslarda rehâvet ile işlere fûtûr virecek hareketinize bâ^cis ne olduğu ma^clûm olmadı. Çünkü gümrük mâddesi her yüzde (96-a) üçe ikrârlık virilmiş. Şâyed buna bin niyâz ile müsâ^cade-i hümâyûn ola. Ve illâ sâ^cire imkân yokdur. Gümrükden fâ^cideticâretidir dimişler. Sâ^cir müste^cmen gibi yüzde üç virmeleri kendilere fahr-ı mübâhat idecek umûrdan olduğun bilmez değiliz. Ancak ânlar öyle demek düşer. Lakin¹⁵²⁹ sizler tecellüdâne karşuluk sözler ve ânlar tarafına ba^czı teklifler itmeğe havfinızın ma^cnâsına varamadık. Ve'l-hâsıl ânların bedel mutâlebesinde olmalarına bir vechile müsâ^cade-i hümâyûn olmadığı ma^clûmunuz olduğda ânâ göre hareket ve Devlet-i ^cAliyyeye nef^clü¹⁵³⁰ hayırlı¹⁵³¹ vechile etmâm-ı maslahata bezl ve sa^cy ve¹⁵³² kudret eylesiniz. Fî 7 Şa^cbân sene 1130

Murahhas Efendilerden gelen mektûb sûretidir.

Devletlü ^cinâyetlü¹⁵³³ sa^câdetlü¹⁵³⁴ mekremetlü¹⁵³⁵ veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı devlet ve ikbâlerine kemâl-i tevkîr ve takrîm birle¹⁵³⁶ rûy-ı zirâ^cat-ı mâlide kılınub devâm-ı ^cömr ve devletleri da^cavâtı edâ olunmak siyâkında ma^crûz-ı bende-i ahkârları oldur ki benim devletlü ^cinâyetlü sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebül-mürecceb'in yigirmi yedinci gününde Nemçe murahhasları ile mükâlemeye varıldıkda¹⁵³⁷ mesfûrlar¹⁵³⁸(96-b)gönderdikleri

¹⁵²⁷ R₂, R₃, R₄ -hâtıra

¹⁵²⁸ R₂, R₃, R₄ -musâlahaya

¹⁵²⁹ R₂, R₃, R₄, H bilmem

¹⁵³⁰ R₂, R₃, R₄ ve

¹⁵³¹ R₂, R₃, R₄, H olur

¹⁵³² R₂ -

¹⁵³³ R₃, R₄, H -

¹⁵³⁴ R₃, R₄, H ^cinâyetlü

¹⁵³⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹⁵³⁶ R₂, R₃, R₄ -ile

¹⁵³⁷ S, H sadede başlayub bundan akdem vâkı^c olan mükâmememizde îrâd eylediğimi mutâlebelerimize müsâ^cade eylemediniz. Hele ânlar şöyle dursun. Elhâletü'l-hazihi bizim bu hayırlu iş hulûsumuz olduğundan müşâhede ideriz. Sizin hemân bu meclisde hudûd ahvâlini söyleşüb zuhûr iden müşkilâtı dahî tarafeynden teshîl ve ber taraf idelim. Mevâdd-ı sâ^cire âsândır didiklerinde çünkü hudûd ahvâli umûr-ı musâlahanın cüz' ve â^czamı menzilesinde ve bizim dahî matlûbumuz olmağla pek makbûl hudûd ahvâlini mu^cayyen idüb ândan sonra mâ^cadâsını dahî itmâm idelim dinilüb der ^cakab tarafeynden hâritiler getürdülüb kemâl-ı taharri ile nazar ve her tarafa bir ^calem icmâli hâsıl olduğdan sonra gerek Nehr-i Morova tarafından gerek Nehr-i Sâva ve Dîrin ve Öne Sûları kıyılarında olan tasarruflarında bulunan yerler ^cala-halihi esâsı muktezasınca zabtlarında kalmak üzere kat^c-ı hudûd olmuşdur. Sâ^cir mu^câmelâta müte^callik olan mâddeler bâ^cis-i te'hîr ve nizâ^c olacak bir nesne olmamağla ânlar dahî gün be gün beyâza çekilüb temessük olmak için hazırlanmak üzeredir. Ancak henüz Venedüklünün sulhü bir sûrete girmeyüb ve bunların sulhü Nemçenin musâlahasına mevku^cf ve

merbût olmağla İnşâe Allahü Teâlâ ânlar ile dahî yevmen fe yevmen söyleşilüb tamâm olduktan ikisinin temessükleri birden mühürlenüb musâlahamız hüsn-i hitâma irişür. Şimdiye değin bu mertebeye gelindiği ilm ve haber için ma'rûz-ı hâkipây-ı devletleri olunmuşdur. Bundan sonra dahî Nemçe ve Venedüklü ile bütün mevâdd-ı musâlahamız tamâm olub asker iktizâsı kalmadığı yakinen ma'lûm ve mu'ayyen oldukda yine devletlü efendimiz hazretlerine i'lâm olunub sa'âdet ve ikbâl ile avdet ve makarr-ı devletlerine tevcih ve azîmet buyuralar. Ve mukâddemâ dahî tahrîr ve i'lâm olunduğu üzere itmâm-ı maslahatdan sonra Nemçe murahhaslarına ziyâfet olunub birer gümüş eğerli mükemmel ve donanmış âtlar virilmek mu'tâd-ı kadîm olmağla zikr olunan iki re's âtlar dahî âdemimiz küllarıyla bir gün mukaddemce irsâl buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü sa'âdetlü inâyetlü mekremetlü efendim sultânım hazretlerindir. Bende Muhammed defterdâr. Bende İbrâhîm defterdâr. 27 Ramazan sene 1130,

R₂ sadede başlayub bundan akdem vâki olan mükâmememizde îrâd eylediğimi mutâlebelerimize müsâade eylemediniz. Hele ânlar şöyle dursun. Elhâletü'l-hazihi bizim bu hayırlı iş hulûsumuz olduğundan müşâhede idersiz. Sizin hemân bu meclisde hudûd ahvâlini söyleşüb zuhûr iden müşkilâtı dahî tarafeynden teshîl ve ber taraf idelim. Mevâdd-ı musâlahanın cüz' ve âzamı menzilesinde ve bizim dahî matlûbumuz olmağla pek makbûl hudûd ahvâlini mu'ayyen idüb ândan sonra mâ'adâsını dahî itmâm idelim dinilüb der'akab tarafeynden hâritiler getürdülüb kemâl-ı taharri ile nazar ve her tarafa bir alem icmâli hâsıl olduktan sonra gerek Nehr-i Sâva ve Dîrin ve Öne Sûları kıyılarında olan tasarruflarında bulunan yerler ala-halihi esâsı muktezasınca zabtlarında kalmak üzere kat-ı hudûd olmuştur. Sâ'ir mu'âmelâta müte'allik olan mâddeler bâ'is-i te'hîr ve nizâc olacak bir nesne olmamağla ânlar dahî gün be gün beyâza çekilüb temessük olmak için hazırlanmak üzeredir. Ancak henüz Venedüklünün sulhü bir sûrete girmeyüb ve bunların sulhü Nemçenin musâlahasına mevkûf ve merbût olmağla İnşâe Allahü Teâlâ ânlar ile dahî yevmen fe yevmen söyleşilüb tamâm olduktan ikisinin temessükleri birden mühürlenüb musâlahamız hüsn-i hitâma irişür. Şimdiye değin bu mertebeye gelindiği ilm ve haber için ma'rûz-ı hâkipây-ı devletleri olunmuşdur. Bundan sonra dahî Nemçe ve Venedüklü ile bütün mevâdd-ı musâlahamız tamâm olub asker iktizâsı kalmadığı yakinen ma'lûm ve mu'ayyen oldukda yine devletlü efendimiz hazretlerine i'lâm olunub sa'âdet ve ikbâl ile avdet ve makarr-ı devletlerine tevcih ve azîmet buyuralar. Ve mukâddemâ dahî tahrîr ve i'lâm olunduğu üzere itmâm-ı maslahatdan sonra Nemçe murahhaslarına ziyâfet olunub birer gümüş eğerli mükemmel ve donanmış âtlar virilmek mu'tâd-ı kadîm olmağla zikr olunan iki re's âtlar dahî âdemimiz küllarıyla bir gün mukaddemce irsâl buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü sa'âdetlü inâyetlü mekremetlü efendim sultânım hazretlerindir. Bende Muhammed defterdâr. Bende İbrâhîm defterdâr. 28 Ramazan sene 1130

R₃, R₄ sadede başlayub bundan akdem vâki olan mükâmememizde îrâd eylediğimiz mutâlebelerimize müsâade eylemediniz. Hele ânlar şöyle dursun. Elhâletü'l-hazihi bizim bu hayırlı işe hulûsumuz olduğundan müşâhede idersiz. Sizin hemân bu meclisde hudûd ahvâlini söyleşüb zuhûr iden müşkilâtı dahî tarafeynden teshîl ve ber taraf idelim. Mevâdd-ı musâlahanın cüz' ve âzamı menzilesinde ve bizim dahî matlûbumuz olmağla pek makbûl hudûd ahvâlini mu'ayyen idüb ândan sonra mâ'adâsını dahî itmâm idelim dinilüb der'akab tarafeynden hâritiler getürdülüb kemâl-ı taharri ile nazar ve her tarafa bir alem icmâli hâsıl olduktan sonra gerek Nehr-i Sâva ve Dîrin ve Öne Sûları kıyılarında elân tasarruflarında bulunan yerler ala-halihi esâsı muktezasınca zabtlarında kalmak üzere kat-ı hudûd olunmuşdur. Sâ'ir mu'âmelâta müte'allik olan mâddeler bâ'is-i te'hîr ve nizâc olacak bir nesne olmamağla ânlar dahî gün be gün beyâza çekilüb temessük olmak için hazırlanmak üzeredir. Ancak henüz Venedüklünün sulhü bir sûrete girmeyüb ve bunların sulhü Nemçenin musâlahasına mevkûf ve merbût olmağla İnşâe Allahü Teâlâ ânlar ile dahî yevmen fe yevmen söyleşilüb tamâm olduktan ikisinin temessükleri birden mühürlenüb musâlahamız hüsn-i hitâma irişür. Şimdiye değin bu mertebeye gelindiği ilm ve haber için ma'rûz-ı hâkipây-ı devletleri olunmuşdur. Bundan sonra dahî Nemçe ve Venedüklü ile bütün mevâdd-ı musâlahamız tamâm olub asker iktizâsı kalmadığı yakinen ma'lûm ve mu'ayyen oldukda yine devletlü efendimiz hazretlerine i'lâm olunub sa'âdet ve ikbâl ile avdet ve makarr-ı devletlerine tevcih ve azîmet buyuralar. Ve mukâddemâ dahî tahrîr ve i'lâm olunduğu üzere itmâm-ı maslahatdan sonra Nemçe murahhaslarına ziyâfet olunub birer gümüş eğerli mükemmel ve donanmış âtlar virilmek mu'tâd-ı kadîm olmağla zikr olunan iki re's âtlar dahî âdemimiz küllarıyla bir gün mukaddemce irsâl buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü sa'âdetlü inâyetlü mekremetlü efendim sultânım hazretlerindir. Bende Muhammed defterdâr. Bende İbrâhîm defterdâr. 28 Ramazan sene 1130

mahzarın dahî bi'l-cümle mefhûmları ma'cûmumuz olmuştur. Ezcümle Nemçe¹⁵³⁹ kavminin¹⁵⁴⁰ bu musâlaha esnâsında nehr-i Sava'nın berü yakasında 'ale'l-gafle yerler zabt idüb şarânpoler ve çârdâklar ihdâs ve içlerine muhâfazacılar vaz' idüb 'ala-hâlihi esâsına muhâlif vaz' ve hareket eyledikleri ve bunların def' ve ref'i husûsu işâret buyurulmuş. Mukaddemâ baş vekîlin Devlet-i 'Aliyye tarafına gönderdiği mektûblarda terk-i cidâle müte'allik bir söz olmayub hatta esnâ-i musâlahada terk-i cidâl olunmak mümkün değildir deyü Çâsârın lisânen söylediği haberi dahî taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'ye 'arz ve inhâ olunub ma'cûm ve mu'ayyen olmadığından¹⁵⁴¹ kat'-i nazar bu kûlları Nemçe murahhaslarıyla görüşmezden mukaddem ve görüşülüb hem meclis olundukda dahî herçend ki terk-i cidâl husûsu müzâkere ve dermiyân olundukça bir vechile rızâ ve cevâz göstermedikleri dahî kerrâren ve merrâren i'câm ve inhâ olunmuşdı. Çünkü Nemçelünün terk-i cidâle müte'allik rızâları ve sözleri yoğidi. Umûr-ı musâlaha tamâm olub temessükleri¹⁵⁴² mühürlendiği güne değin hâli bulub dest-i tasarruflarına¹⁵⁴³ aldıkları yerler esâs muktezâsınca yine ellerinde kalmak iktizâ eylediği delîl ve bürhândan müstağnî bir emr-i (97-a) bedîhîdir. Bir kâ'ideye mebni delîl makâmında îrâd olunacak bir söz yok. Bunâ ne dinilebilir. Denilse dahî ne fâ'ideyi müntic olur. Hatta mahall-i¹⁵⁴⁴ mükâlemeye geleliden¹⁵⁴⁵ Vidin kal'asının kurb civârında olan Fethü'l-islâm palankası şöylece hâli ve bilâ-sâhib durur idi. Vidin muhâfızı tarafından içine birkaç nefer muhâfazacı konulmadığından otuz kırk günden berü ânı dahî Nemçelü istishâb idüb derûnuna birkaç nefer soltât vaz'ıyla zabt ve tasarruflarına aldılar. Elimizden ne gelür. Ve ne vechile da'vâ olunur. Ve bundan akdem Nemçe murahhaslarının mâlâ-yütâk teklîfleri kendiliklerinden olmayub cümlesi Çâsârın ve vükelâsının re'yiyle olduğu ma'cûmumuz olub şek ve şüphemiz yokdur. Ve Novî-i Cedîd'in mukaddemâ kal'ası hedm olunmağla 'arsasıyla arâzîsi yine Çâsâr tarafına tatyîb-i hâtırlarıçün redd

¹⁵³⁸ S,R₃, H -Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri Ahmed Âğâ kûllarıyla irsâl buyurulan mekâtib-i 'aliyyeleri vusûl ve mutavassıt ilçilerin mektûbları kendülere virilüb bu bendelerine olan sagîr ve kebîr kâ'imelerin ve Bosna ahâlisinin, R₂, R₄ -Murahas Efendilerden gelen kâ'imedir. Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri Ahmed Âğâ kûllarıyla irsâl buyurulan mekâtib-i 'aliyyeleri vusûl ve mutavassıt ilçilerin mektûbları kendülere virilüb bu bendelerine olan sagîr ve kebîr kâ'imelerin ve Bosna ahâlisinin,

¹⁵³⁹ R₂, R₄, H-Nemçelünün

¹⁵⁴⁰ R₂, R₄, H-

¹⁵⁴¹ S, R₄, H -olduğundan

¹⁵⁴² R₄ -temessükler

¹⁵⁴³ R₂, R₄ -tasarruflarında

¹⁵⁴⁴ R₄ -

¹⁵⁴⁵ R₂, R₄, H berü

olunması ikrâr olunduğı bundan akdem mufassalan  arz ve i l m olunmuşidi. Lakin h l  gelen k 'imelerde m s  ade olunduğu tasr h buyurulmamış. Bizim bunu¹⁵⁴⁶ ikr rımız suyun öte yakas  bir c z'  yer olub Devlet-i  Aliyye'ye mazi¹⁵⁴⁷ olmamağla güya bu kadar tek l f-i m -l  y t klarına bedel ve hakk-ı s k t olmak m h hazasıyla ikr r olunmuşidi. Yohsa es sa mebni değildir.¹⁵⁴⁸ V k  a nef'  dah  m ş hede **(97-b)** olub¹⁵⁴⁹ bu kadar nut leb ttan fer gatlerine b 'is olmuşdur. Muk ddem   s r tarafından¹⁵⁵⁰ iken hedm ve tahliye olunduğu  s rımıza pek ağır gelmişidi. şimdi  s rımızın h t r  bununla mutayyeb olur deyü Nemçe murahasaları söylemişlerdir. Ancak bundan akdem haz ned r Eb bekir k llarlarıyla gönderilen  ub diyyet-n mede ber-vechi tafsil işaret olunduğu üzere min ba' do misillü tek lifden fer gat ve  akd-ı mev dd-ı mus lahaya niyyet ve rağbet itmeleriyle mev dd-ı mus lahanın c z'  i'z m  menzilesinde olan hud d emv li söyleşilüb çala-h lihi kavli mutez sınca kat'  hud d olunmuşdur. S 'ir mu' mel ta müte'allik olan m ddeler dah  gün be gün bey za çekilüb temessük olmak i n hazırlanmaktadır. Lakin Vened kl n n ahv li henüz bir s rete girmeyüb Nemçe ile ittif klarına mağr ren ikr r olunan gümrük hus suyla k n c ve m tesell  olmamağla matavassıt ilçiler   ka adası¹⁵⁵¹ dah  zamm olunmak m n sibdir deyü bize elh h idüb lakin ikr ra ces ret idemeziz deyü cev b virdiğimizde bu hayırlu maslahat bu kaderce şey i n  ukde-i tehire hav le olunmak rev  değildir. Siz ikr r eylemezseniz¹⁵⁵² biz bunu ikr r ve zamm idüb Devlet-i  Aliyye'ye dah  i' l m ideriz. Z r  böyle bir emr-i k ll  c z'  şey i n ibd l olunmak m n sib değildir. Ve böyle olmadıkça dah  hit m bulmak **(98-a)** mütesavver değildir deyü cev b itdiler. Veferendos ve Preveze ve Veniçe'nin palankaları hedm ve tahliye olunub hedm olunmadığı h lde şar npoleri d hili zabtında olmak üzere kar r virile deyü ferm n buyurulmuş. Bu hus s hud d ahv line d 'ir olmağla bundan akdem kerr ren ve merr ren muz keresi sebkat itmişdür. Hatta mutavassıt ilçiler bir kal' a ki bir kimesnenin zabtında kala. Bi eyy-i h l sulh esn sında bir mikd r ar z  ta' y n olunmak beyne'l-m l k kad mden c r  bir   detdir. Hil fi mümkün değildir deyü cev b virmişlerdir. M beynde buna müte'allik niz c  kes reden sonra Dubrovenedik

¹⁵⁴⁶ R₂, R₃, R₄ -bunun

¹⁵⁴⁷ R₂, R₄ -mazarr

¹⁵⁴⁸ R₃, R₄, H ve

¹⁵⁴⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -olunub

¹⁵⁵⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -tarafında

¹⁵⁵¹ S, R₂, R₃, R₄, H -adaları

¹⁵⁵² H dah 

(arâzîsiyle Devlet-i^{1553c} Aliyye'nin¹⁵⁵⁴ arâzîsi¹⁵⁵⁵ ile¹⁵⁵⁶)¹⁵⁵⁷ Devlet-i °Aliyye arâzîsi beyninde vâkî° yigirmi beş kadar¹⁵⁵⁸ ma°mûreden °ibâret olunan¹⁵⁵⁹ Popov (?) nâm mahall ile gümrükçülerimiz¹⁵⁶⁰ otura geldiği Cârne nâm palankayı zabt ve tasarruf eylediklerinden mâ°adâ ol arâzîde iki °aded palanka-i sagîre dahî ihdâs itmeleriyle kadîmden Dubrenik¹⁵⁶¹ arâzîsiyle Devlet-i °Aliyye arâzîsinin ittisâli¹⁵⁶² kat° idüb Dubrenik¹⁵⁶³ i°çerüde ve bizden münkat° kalmak lâzım gelüb bu ittisâlin inkıtâ°ı ise Devlet-i °Aliyye'ye mazarr olub niçe umûr-ı reddiyeyi müstetbî° olduğu bedîhî olmağla mukâddemâ °akd olunan musâlahaların cümlesinde bu ittisâlin inkıtâ°ına **(98-b)** izn ve ruhsat virilmeyüb ittisâle mâni° olanlar bi'l-cümle ref° olunub muttasıl olmak üzere karar virilmiştir. Sebkat iden musâlahalara binâen bu def°a dahî bu ittisâlin inkıtâ°ına râzı değıliz. Arâzî-i mezbûr¹⁵⁶⁴ kel-evvel yine Devlet-i °Aliyye zabtında kalmağa muhtâcdır deyü isrâr ittiğimizde Venedüklü dahî bu iddi°ânız °alahâlihi esâsına muhâlifdir. Zabt ve tasarrufumuzda olan yerleri niçün size virürüz deyü niçe nizâ° ve mübâheseden sonra mutavassıtlar araya girüb çünkü ahvâl böyledir. Venedüklü palankaları hedm ve arâzîlerini¹⁵⁶⁵ kel-evvel size teslîm itsünler. Sizler dahî buna bedel ve de'eb-i kadîme ri°âyeten zabt ve tasarruflarında bulunan kılâ° ve palankalara birer mikdâr arâzî ta°yîn idiniz didiklerinde bunda dahî niçe nizâ°adan sonra çünkü mukâddemâ Kârloyça sulhünde dahî birer sâ°at arâzî ta°yîn olunmuş ânâ binâen zabt ve tasarruflarında bulunan kılâ° ve palankalara birer sâ°atlik arâzî ta°yîn ve tahdîd olunmak üzere karar virildi. Bu takdîrce musâlahamızın itmâmı hemân Çûka adalarına kalmıştır. Bu husûs dahî bir¹⁵⁶⁶ sûret ve kâlîba ifrâğ olunduğu ma°lûm-ı devletleri buyuruldukda ne gûne fermân buyurulursa emr ve fermân devletlü efendimiz hazretlerininindir. Benim devletlü efendim sultânım hazretleri **(99-a)** musâlahâ husûsunu¹⁵⁶⁷ bu dereceye geldikten sonra merkûm Ahmed Âğâ külları

¹⁵⁵³ H -

¹⁵⁵⁴ S, R₂, R₃ - °Aliyye, H -

¹⁵⁵⁵ H -

¹⁵⁵⁶ H -

¹⁵⁵⁷ R₄ -

¹⁵⁵⁸ R₃, R₄ kurrây-ı, H kurrâ-i

¹⁵⁵⁹ R₂, R₃, R₄, H -olan

¹⁵⁶⁰ R₂, R₄ gümrükçümüz

¹⁵⁶¹ R₃, R₄ -Dubro Venedik

¹⁵⁶² S, R₂, R₃, R₄, H -ittisâlini

¹⁵⁶³ R₃, R₄ -Dubro Venedik

¹⁵⁶⁴ R₃, R₄ -mezbûre

¹⁵⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H yine

¹⁵⁶⁶ H -bu

¹⁵⁶⁷ R₄ -husûsu

gelüb getürdüğü kâ'imelerin muhfûmu ma^clûm ve bundan sonra ne vechile hareket olunmak münâsib idüğü kemâl-i hazm ve ihtiyâtla tedebbür ve tefekkür olundukda bu gelen kâ'imelerden münâsib olan¹⁵⁶⁸ ibrâz ve bâlâda mesbûkû'z-zikr olan nehr-i Sâva'nın beru yakasında tasarruflarına giren yerlerin hedm ve tahliyesi husûsuna mübâderet olunsa da^cvâ bilâ-delîl makûlesi olmağla bir dürlü nef^c ve fâ'ide zuhûrunu ^caklımız tecvîz itmeyüb bu¹⁵⁶⁹ hayırlı iş husûlü tasavvur olunmıyor. Eğer Devlet-i ^cAliyye'ye bir cüz'î fâ'ide melhûz olsa el¹⁵⁷⁰-^cıyâzi¹⁵⁷¹ billahi Te^câla husûlüne ikdâm olunmayub terk olunmak niçe irtikâb olunur. Gice ve gündüz hâb ve¹⁵⁷² rahâtı terk idüb bu işin vech-i lâyıkı üzere husûliçün yânûb yakılmada yüz-i makdûrumuzu bezl ve sarf idüb eltâf-ı ilahiyeye muntazır olmakdan gayrı çaremiz nedir. Hâsıl-ı kelâm nehr-i Sava yâlılarının beru yakasında tasarruflarına giren yerlerin hedm ve tahliyesi da^cvâsına ^câzim ve mükebb(?) olduğumuz hâlde esâs muktezâsınca mâdde bağlanub karâr-dâde olmuşiken ferâgat itmeyüb tedârik-i^{1573c} askerleri hâzır olmağla gayrı işe şürû^c idecekleri mukarrer mülâhaza olunur encâm-ı kâr tedebbür ve tefekkür buyurulub mesâlih-i **(99-b)** musâlaha hemân bu sûretde itmâm olunmağa¹⁵⁷⁴ fermân buyurulur. Yohsa taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den dahî â^cdâd-ı ^casker ve esbâb-ı sefer hâzır ve âmâde olmağla mukâlebeye mi himmet olunur. ^cAla küllâ et-takdirin ne vechile fermân buyurulursa Tâtâr külları ile ber-vech-i ta^ccîl i^clâm ve efhâm buyurulmak bâbında fermân sa^câdetlü sultânımındır. Benim ^cinâyetlüsa^câdetlü efendim sultânım hazretleri Nemçelünün İspânyalı¹⁵⁷⁵ musâlahaları henüz karâr-dâde olmayub bir taraftan mükâleme ve bir taraftan esbâb-ı cenge hâzır ve âmâde itmek üzere imişler. Hatta mesmû^cumuz oldu ki İspânyadan kırk bin kadar ^casker Sardunya adasına gelüb ândan Ânâbolu'da ba^czı Nemçe kılâ^cına tasallut itmek üzere imişler. Ve Nemçenün dahî Ânâbolu'da yiğirmi beş bin kadar^{1576c} askeri varımış. Ve¹⁵⁷⁷ Belgrâd'da tahazzüb iden gürûh-ı makrûhlarından altı bin kadar atlı ifrâz idüb ol taraflara¹⁵⁷⁸ irsâl eyledikleri mesmû^cumuz olmuşdur. Lakin İspânya ile olan hâletlerinden kendülerde bir eser-i tagayyür müşâhede idemedik. Eğerçi bir kaç kerre

¹⁵⁶⁸ R₃, R₄ -olani

¹⁵⁶⁹ R₂, R₃, R₄, H-bir

¹⁵⁷⁰ S, R₂, R₃, H -

¹⁵⁷¹ S, R₃, R₄, H - ^cıyâzen

¹⁵⁷² S, H -

¹⁵⁷³ R₂, R₃, R₄ ve

¹⁵⁷⁴ R₂, R₃, R₄ -olunmak mı?

¹⁵⁷⁵ R₂, R₃, R₄, H -İspânya ile

¹⁵⁷⁶ H -

¹⁵⁷⁷ R₄ -

¹⁵⁷⁸ R₃ -, R₄, H-tarafa

bu hayırlu işin bir gün evvelce itmâmına takayyüd olunsun.¹⁵⁷⁹ Bir cüz'î şey için vakit fevt olmasun deyü söylerler. Lakin kendüler dâne-i hardaldan geçmeyüb¹⁵⁸⁰ bu ma^cnâyı kendü üzerlerine aldırmaıub bütün bize sarf iderler.¹⁵⁸¹(100-a) Fî 2¹⁵⁸² Şa^cbân sene 1130 Bende Muhammed defterdâr¹⁵⁸³ Bende İbrâhim defterdâr¹⁵⁸⁴

Devlet-i 'Aliyye¹⁵⁸⁵ murahhaslarına¹⁵⁸⁶ yazılan kâ'imenin sûretidir. Fî 10 Şa^cbân sene 1130

Benim 'izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi huzerâtı mâh-ı Şa^cbânü'l-mu^cazzam'ın altıncı günüyle¹⁵⁸⁷ müverrah irsâl olunan mektûb ve kâ'imeniz mâh-ı mezbûrun dokuzuncu Cum^a günü ba^cde'l-mu^cazzeb gelüb vâsıl ve her ne ki tahrîr olunmuş ise bi'l-külliyeye ma^clûmumuz oldu. Bizim bu ânâ dek sözlere yazdığımız kâğıdlarda zâhirde tehdîdî mütezammın olan tahrîrât bi'l-cümle şâyed Nemçelüye sebep-i telyîn ola¹⁵⁸⁸ deyü olub iktizây-ı hâle göre hareket olunmak için kâ'ime-i ahar ile dahî me'zûn ve murahhaslığınız te'yîd olunurdu. Çünkü keyfiyyet karîn-i hüsn-i hitâm olub hemân iş Çûka adalarının virilmesine kalmış. Mutavassıtların kelâmı¹⁵⁸⁹ bu bâbda müreccah olmağla eğer ol husûsda henüz Venedüklü isrâr üzere ise¹⁵⁹⁰ mutavassıtların münâsib gördükleri üzere Çûka adaların virüb bir gün evvelce fasl ve kat^c eylemek¹⁵⁹¹ gerek idiniz. Ancak bu husûslar için dahî Ahmed Âğâ ile gönderilen mektûblardan sonra birkaç kıt^a mektûb ve kâ'ime tahrîr olunub tafsîl ve münâza^cadan hâlî olunmayub kât kalınca edna şey' ile umûr-ı külliyeı ta^ctîl ve te'hîre komayasız deyü (100-b) yazılmış idi. Bu vakte dek ol sûretde hüsn-i hitâm müyesser olmuşdur. Hak Te^câla hazretleri hayırlı vecihlere muvaffak itmiş ola. Hemân bundan böyle dahî 'âkilâne ve müdebbirâne hareket eyleyüb fî nefsü'l-emr edna bahâne ile¹⁵⁹² ta^ctîle komayub bir gün evvel temessükleşüb mukâddemâ tahrîr olunduğu üzere Firdevsi Efendi'yle irsâle dikkat-i

¹⁵⁷⁹ R₄ ve

¹⁵⁸⁰ H ve

¹⁵⁸¹ R₂, R₃, R₄, H Bâkî

¹⁵⁸² R₄, H-6

¹⁵⁸³ R₂, R₃, R₄ sâlis

¹⁵⁸⁴ R₂, R₃, R₄ sâni

¹⁵⁸⁵ R₂, R₃, R₄-

¹⁵⁸⁶ R₂, R₃, R₄ -murahhas efendilere

¹⁵⁸⁷ R₄ -günü tarihiyle

¹⁵⁸⁸ R₃, R₄, H -olur

¹⁵⁸⁹ R₃, R₄ -kelimâtı

¹⁵⁹⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -iseler

¹⁵⁹¹ S, R₂, R₃, R₄, H -itmek

¹⁵⁹² R₂, R₃, R₄ işi

tâm ve sa^cy-ı ihtimâm eyleyüb fîmâ ba^d olur olmaz edna husûsu ^carz ve i^clâm kaydında olmayub Devlet-i ^cAliyye'ye hayırlu olan husûsların bir ân evvel husûlüne himmet eylemeniz me'mûldür. Hakkı sübhânehu ve Te^câla tevfk-i^{1593c} aliyyesin¹⁵⁹⁴ refik eyleye. Amîn. Fî 7¹⁵⁹⁵ Şa^cbân sene 1130

Murahhas efendilerden gelen kâ'imedir.¹⁵⁹⁶

Benim devletlü sa^câdetlü efendim sultânım Ahmed Âğâ kûllarıyla irsâl buyurulan kâ'imelere cevâb olmak üzere bi'l-cümle ahvâlimiz ber-vech-i tafsîl bir kâ'ime olunub iki gün mukaddem Tâtâr kûllarıyla taraf-ı ^câlîlerine gönderildikten sonra İngiltere ilçisi dâ^cileri iki def^a Nemçe murahhaslarına varub ve bu kûllarına gelüb mükâleme olundukda kendüye îrâd olunmuşdur ki¹⁵⁹⁷ mâbeyinde musammem olan¹⁵⁹⁸ bu musâlaha esnâsında Nemçe üzerine varılmayub ânlar ile bir dürlü cenk-i¹⁵⁹⁹ cidâl itmeyesüz deyü taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den bizlere¹⁶⁰⁰ tenbîh¹⁶⁰¹ (ve fermân (101-a) buyurulmağla ânâ binâen bizler¹⁶⁰² Nemçe serhâdlerine aslâ ta^carruz ve tecâvüz itmeyüb kendi hâlimizde durduk. Ammâ)¹⁶⁰³ Nemçelüler mâh-ı Receb'in evâsıtında Nehr-i Sava'ya¹⁶⁰⁴ mürûr¹⁶⁰⁵ idüb berü yakasında ba^czı mahalleri ^cale'l-gafle zabt ve çârdâklar ihdâs eylemişlerdir. Eğer taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den bizlere böyle tenbîh olunmuşdu. Nemçelüleri ol etrâfdan men^c idüb ve murâd eylesek Nemçenin ba^czı yerlerini dahî alub zabt idebülürdük. Bir dürlü ^cacimiz yoğidi. Çünkü böyle oldu. Zikr olunan mahaller Bosna'nın kurb civârında ve karâvelhânesi menziline¹⁶⁰⁶ olmağla Nemçelü ol yerlerden ihrâc ve tahliye olunmağa muhtacdır. Yohsa bizler Nemçelü ile imtizaç idemeziz. Ve huzûr ve râhatımız ve duracak hâlimiz kalmaz. Böyle sulhe bizler râzı olmazız. Bu vilâyeti bıragub gitmek iktizâ

¹⁵⁹³ R₂, R₄ -tevfîkin

¹⁵⁹⁴ R₂, R₄ -

¹⁵⁹⁵ R₂, R₄, H -10

¹⁵⁹⁶ S başlık konulmamıştır, R₂, R₄, H-kâ'imenin sûretidir. Fî 8 Şa^cban sene 1130

¹⁵⁹⁷ R₂ ^culemâ ve sulehâ vesâ'ir â^cyan ve eşrâfî der-i devlet-medâra mühürlü mahzar gönderüb i^clâm-ı hâl eylemişler ki, R₄ Bosna ahâlisinden ^culemâ ve sulehâ vesâ'ir â^cyan ve eşrâfî der-i devlet-medâra mühürlü mahzar gönderüb i^clâm-ı hâl eylemişler ki, H Bosnâ ahâlisinin ^culemâ ve sulehâ ve sâ'ir â^cyan ve eşrâfî der-i devlet-medâra mühürlü mahzar gönderüb i^clâm-ı hâl eylemişlerdi.

¹⁵⁹⁸ R₂, R₄-olunan

¹⁵⁹⁹ R₄ ve

¹⁶⁰⁰ R₂ böyle

¹⁶⁰¹ R₂ olunmuşıdi.

¹⁶⁰² R₄-biz

¹⁶⁰³ R₂ -

¹⁶⁰⁴ R₄ -Sava'yı

¹⁶⁰⁵ R₄ -^cubur

¹⁶⁰⁶ R₄, H -menzilesinde

ider deyü tahrîr idüb taraf-ı Devlet-i ʿAliyye'ye birkaç bellü başlu âdemler göndermişler. Sâhib-i devlet efendimiz hazretleri¹⁶⁰⁷ dahî ol muhzırı tarafımıza iʿlâm¹⁶⁰⁸ için¹⁶⁰⁹ irsâl ve bu ahvâlin ber-taraf olunmasıçün tenbîh ve te'kîdi müştemil kâğıdlar göndermişlerdir deyü gelen kâ'imelerin lâzım olan mefhûmunu dahî kendüye takrîr ve efhâm ve bu ma'na'yı te'kîd idüb fî'l-hakîka musâlahadan murâd tarafeynin emniyeti ve cânibeynin nef'î **(101-b)** içündür. Ve¹⁶¹⁰ bir tarafa fâ'ide ve taraf-ı âhire gadr ve zarar olmamalarıdır. Bosna gibi¹⁶¹¹ kuvvet ve ʿasker sâhibi bir eyâletin ahâlisi böyle derler iken emr-i musâlahâ niçe mukarrer olur. Olsa dahî bu¹⁶¹² vechile devâm ve istihkâm bulur. ʿAkd-i sulh ve salâh hayırlı işdir. Lakin istihkâm ve istikrârına mâni^c olan sebeble¹⁶¹³ dahî men^{c1614} ve¹⁶¹⁵ def^{c1616} olunmak lâzım ve lâbüddür. Böyle olduğuçün mukâddemâ Kârloyça musâlahasında dahî ʿala-hâlihi kavli esâs iken sulh ve salâhın istihkâmıçün Nehr-i Sava'nın beru yakasında Nemçe elinde bulunan cümle yerler tahliye ve kesr-i yed olunduğunu bilmezler mi. Novî-i Cedîd palankası arâzîsi Öne Suyu'nun öte yakasında bulunduğundan sulh ve salâhın istihkâmına¹⁶¹⁷ ve Çâsârın tatyb-i hâtırı ve kavî-i dastluk tahsîli için kendülerine virdik. Ânlar dahî bu misillü cüz'ıyyât makûlesünden geçsünler. Bu kaderce şey için çekilen emek ve zahmetlerimiz hebâ olmağı revâ görmesünler. Elbette bunlar tahliye olunmalıdır. Gayrı dürlü çâresi yokdur deyü bu misillü günâ gün sözler îrâd ve iddi'â olunmuşdur. Ammâ İngiltere ilçisi cevâb eyledi ki bu bâbda Nemçe murahasalarının kat^cice sözleri budur ki çünkü evvel ve âhir mâbeyninde terk-i cidâle müte^callik bir dürlü ʿahd ve mîsâkı¹⁶¹⁸ yoğidi. Devlet-i ʿAliyye tarafından Bosnaluya terk-i **(102-a)** cidâl için tenbîh olunmamak gerekidi. Ammâ tenbîh olunmuş olunmamış orası bize lâzım değıl. Bizim ol mahalleri zabt ve tasarrufumuz henüz olmayub mâbeynde makbûl ve mu^cteber tutulan esâs muktezâsıncadır. Ve¹⁶¹⁹ husûsen hudûd ahvâli söyleşilüb ʿala-hâlihi kavli üzere tasarrufumuzda bulunan yerlerine elimizde kalmak

¹⁶⁰⁷ S, R₂, R₄, H -

¹⁶⁰⁸ S, R₂, R₄, H -

¹⁶⁰⁹ S, R₂, R₄, H -

¹⁶¹⁰ H -

¹⁶¹¹ R₃, R₄ bir

¹⁶¹² R₄ -ne

¹⁶¹³ S, R₂, R₃, R₄, H -sebepler

¹⁶¹⁴ R₃, R₄ -

¹⁶¹⁵ R₃, R₄ -

¹⁶¹⁶ R₃, R₄ -ref^c

¹⁶¹⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -istihkâmı

¹⁶¹⁸ R₂, R₃, R₄ -mîsâk

¹⁶¹⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -

üzere kat^c-1 hudûd olunub karâr virilmiştir. Tebdîl ve tağyir kubûl eylemez ve bir dürlü nizâ^c götürmez. Bu kadar günden berü karâr-dâde olan mevâddan rücû^c olunmakdan askerimizi iğfâl idüb bu kadar zamandan berü işimizden alıkonmak için hîle olduğu fehm olunur. Hâsıl-ı kelâm bu husûs için Devlet-i ^cAliyye tarafına âdemleri gidüb gelmeğe tevakkuf itmeziz. Baş vekîlimiz dahî bir vechile rızâ virmeyüb hemân bir kat^cice cevâbına¹⁶²⁰ bakar. Tarafeynin rızâsıyla ^cakd eylediğimiz mâddeleri imzâ iderler mi itmezler mi¹⁶²¹ bir şâfi cevâb virsünler. İmzâ itmedikleri hâlde biz dahî kalkub askerliğimiz hizmetine gidelim demişler. Bundan sonra bir haber gelinceye değîn tevakkuf olunmak için tekrâr vâfir söz¹⁶²² söyledik. İngiltere ilçisi sözleriniz güzel ammâ neşlîm(?) Nemçe murahhasları bugün bir gayrı söz istemezler. Hemân bir şâfi cevâb isterler. Mülâhaza idüb bir cevâb viriniz didikde bir vâfir tedebbür ve tefekkür olunub yine da^cvâmızda **(102-b)** tessebbüt ve isrâr ittiğimizde ilç-i muma-ileyh bir mikdâr tevakkuf ve muhâhazadan sonra cevâb eyledi ki Devlet-i ^cAliyye'ye hayırlu olmak üzere benim münâsib ve ma^ckûl gördüğüm budur ki çünkü Bosna ahâlisi mâh-1 Receb'in evâsıtında zabt eylediler deyü mahzar eylemişler. Vâkı^c olduğu hâlde bu misillülerin def^c ve ref^c olunmaları ^cadl ve insâfa muvâfıkdır. Eğer¹⁶²³ eğer¹⁶²⁴ Nemçe murahhaslarına söz geçürebilürsem bu hudûd mâddesi Receb ayında ^cakd olunmuş idi. Mâh-1 merkûmenin¹⁶²⁵ gurrelerinden evvel Nemçe tasarrufunda bulunan yerler ^cala-hâlihi yedlerinde kalub gurre-i merkûmeden sonra ^calâka ve tasarruf eyledikleri mahaller Nemçe ^caskerinden tahliye ve taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'ye kasr-ı yed olunmak üzere ^cakd olunan hudûd mâddesine zamm ve ilhâk olunub ba^cdehu muhaddidler muhallinde¹⁶²⁶ varub tahdîd-i hudûd eylediklerinde teftiş ve tefahhus eylesünler. Gurre-i mâh-1 merkûmeden sonra Nemçe tasarrufuna giren yerlerden Nemçe ^caskeri ihraç ve tahlîye olsun¹⁶²⁷ deyü bu minvâl üzere edâ¹⁶²⁸ eyledikten sonra kalkub Nemçe murahhaslarına gitmişidi. Ahşâma karşı tercümân ile haber göndermiş ki Bosna tarafına me'mûr olan Betrâş nâm cenerâl bâş vekîle gelmiş imiş. Ol dahî ba^czı

¹⁶²⁰ R₂,R₃, R₄,H -cevâba

¹⁶²¹ R₂,R₃, R₄,H bu gün

¹⁶²² R₂, R₃, R₄,H -sözler

¹⁶²³ H -Eğgerçi

¹⁶²⁴ S,R₂, R₃, R₄,H -

¹⁶²⁵ R₂, R₃, R₄-merkûmun

¹⁶²⁶ R₂, R₃, R₄-mahallerine

¹⁶²⁷ R₃, R₄-olunsun

¹⁶²⁸ R₂,R₃,R₄ -re'y

serhad ahvâlini müzâkere için murahhaslar tarafına¹⁶²⁹ itmekle keyfe mâ-ittifâk gelüb Nehr-i Sava **(103-a)** ve Öne sevâhilinde olan kılâ^c ve palankalardan otuz kırk günden berü Nemçe tarafından zabt olunmuş yerler var mıdır deyü sû'âl olundukda cevâb eylemiş ki otuz kırk değil üç aydan berü bile zabt eylediğimiz¹⁶³⁰ yoktur. Nehr-i Öne üzerinde olan Yasânofça ve Sava üzerinde olan Grâd-Şaka ve Kûbaç ve Burût palankası ve Dirîn Suyu kenârında olan Raçka ve¹⁶³¹ bu zıkr olunan mahaller Varadîn vak^casından sonra °Osmânlu °askeri kal^caları bırığub gitmeleriyle biz zabt eyleyüb şarâmpoler ile °azîm-i metânet virmişidik. Hatta siz sulh söyleşürken Divoy¹⁶³² kal^casından ve Banyâ-lûkadan dört beş yüz kadar Bosnalular¹⁶³³ çıkub Grad-şaka üzerine gelmeleriyle °azîm cenk olub tarafeynden beşer onar kadar â(de)mlemler düşüb yine gerüye çekülüb gitmişlerdir. Ve bu minvâl üzere dört beş def^ca dahî gelmişlerdir. Ve bunlardan gayrı sevâhil-i mezbûrda¹⁶³⁴ olan yerler dahî Belgrâd vak^casından sonra zabt olunmuşdur deyü takrîr eylemiş. Bu esnâda Nemçe murahhasları demişler ki bu takdîrce Bosna °askeri da^cvâlarında niçe sâdık olub fermân-ı şerîfe itâ^caten yerlerimizde durub hareket itmedük diyebilürler. Bu vakt-i karîbde birer mikdâr °askerimiz ol taraflara¹⁶³⁵ gelmişler ise dahî müceddeden zabt ve tasarruf için gelmişler olmayub lâzım olan mahalleri ta^cmîr ve istihkâm **(103-b)** için gelmiş olmalarıyla şürût-ı musâlahaya mani^c ve muhâlif olmaz. İmdî bu kadar zamandan beru zabtımızda olan yerleri^cala-hâlihi kavlı iktizasınca¹⁶³⁶ yine zabt ve tasarruf ideriz. Ve birisinden kasr-ı yed eylemek mümkün değildir didiklerin tercümân-ı mesfûr gelüb İngiltere ilçisi tarafından haber virmişdir. Tahrîr-i kâ'imeye gelince beynimizde vukû^c bulan münâza^ca ve mübâhese ve ihbâr ve aşârın keyfiyeti budur. Hâlâ bizler dahî hayretde kalmışızdır. Hakkı sübhânehu ve Te^câla¹⁶³⁷ tevfikin refik eyleye. Bi-mennehuve keremehu. Bâkî emr ve fermân devletlü semâhatlü¹⁶³⁸

¹⁶²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H irsâl

¹⁶³⁰ R₂, R₃, R₄, H yer

¹⁶³¹ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁶³² R₂, R₃ -Divîvi, R₄, H -Dûbûy

¹⁶³³ R₂, R₄ -Bosnalı

¹⁶³⁴ R₃, R₄ -mezbûrede

¹⁶³⁵ R₃, R₄ -tarafa

¹⁶³⁶ R₄, H -muktezâsınca

¹⁶³⁷ S, R₂, R₃, R₄, H hazretleri

¹⁶³⁸ R₂, R₃, R₄ -

merhâmetlü¹⁶³⁹ efendim sultânım hazratlerindir. Fî 8 Şa^cbân sene 1130 Bende Muhammed defterdâr¹⁶⁴⁰ Bende İbrâhim defterdâr¹⁶⁴¹

**Devletlü ^cinâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine mükâlemede olan
İngiltere ilçâsinden gelen mektûbun tercümesidir.**

Edây-ı merâsim-i mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki dünkü günde mektûbunuz¹⁶⁴² gelüb kâ'imesiyle¹⁶⁴³ mütâla^ca olundukda gerek bu dâ^cîlerinize¹⁶⁴⁴ ve gerek murahhas efendilerin muktûblarından Çâsâr murahhaslarının mükâleme ahvâlini Çâsâr efendilerine ve bâş vekîle ve sâ'ir vükelâsına i^clâm eylediklerinden sonra ^cala-hâlihi maddesinden hâriç olan¹⁶⁴⁵ mutâlebeden geçüb cümle mevâdd-ı musâlahaya ^cale'l-ittifâk hitâm virilmekle¹⁶⁴⁶ mutma'inü'l-hâtır olduğunuz **(104-a)** ma^clûmumuz oldu. Ve Bosna'da Sâva¹⁶⁴⁷ Nehri'nin¹⁶⁴⁸ kurbunda Çâsârın zabtına ta^calluk iden¹⁶⁴⁹ bir mâddede muhsûs ittifâk eylediler. Evvel ba^czı şürût ile mebni olub ba^cdehu Nişden sa^cadetlü elhâc Mustafa Pâşâ'nın i^clâmı geldikde külliyyet ile istihkâm virilüb mahrem esrâr olan Firdevsî Efendi'den kalem ile zabt olunub bir mükâlemede Çâsâr murahhaslarının yedlerine virilmişdi. Böyle oldukda cümleye faysal virilüb Venedik husûsu dahî faysala karîb olub mevâddın tertîb ve intizâmından gayrı bir dürlü zahmet kalmadı deyü mesrûr olunmuşunuz.¹⁶⁵⁰ Murahhas efendilere tahrîr olunan kâ'imeniz gelüb ve derûnunda münderic olunan¹⁶⁵¹ Bosnaluların^{1652c} arz ve mahzarlarının mefhûmu işâret olunub sûretleri dahî kâ'ime içinde idi. Ve çünkü Venedik Cumhûru ile bir def^ca dahî mükâleme ta^câyîn olundu. Çâsâr murahhasları Venedik husûsuna hitâm virdirmek için hâzır olacaklar idi. Lakin Devlet-i ^cAliyye¹⁶⁵³ murahhasları mutavassıtlar ile ba^czı müzâkere olunacak husûslarımız vardır deyü bahâne idüb mükâlemeye gelmediler.

¹⁶³⁹ R₂, R₃, R₄, H - ^cinâyetlü

¹⁶⁴⁰ S, R₂, R₃, H şıkk-ı sâlis, R₄ sâlis

¹⁶⁴¹ S, R₂, R₃, H şıkk-ı sâni, R₄ sâni

¹⁶⁴² S, R₂, R₃, R₄, H - mektûb-ı şerifiniz

¹⁶⁴³ R₂, R₃, R₄, H ma^can

¹⁶⁴⁴ S - dâ^cîleriniz, R₂, R₃, R₄, H - dâ^cîlerinizin

¹⁶⁴⁵ R₂, R₃, R₄-

¹⁶⁴⁶ R₄ - virildiğine

¹⁶⁴⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁶⁴⁸ S, R₂, R₃, R₄, H - nehr-i Sâva'nın

¹⁶⁴⁹ R₂, R₃, R₄-

¹⁶⁵⁰ S, R₂, R₃, R₄, H - olunmuşiken

¹⁶⁵¹ S, R₂, R₃, R₄, H - olan

¹⁶⁵² R₄ - Bosnalunun

¹⁶⁵³ R₂, R₃, R₄, H - ^cAliyye'nin

Bu husûsda Çâsâr murahhasları vehme düşüb ittifâk olunan mevâdda sâbit kadem olmak niyyetinde olduklarına murahhas **(104-b)** efendilerden bilâ-te'hîr kat'î cevâb istediler.¹⁶⁵⁴ Nederlânda ilçisi sâhib-i ferrâs hasta olmağla bu dâ'îiniz murahhas efendilere vardım. Ve Bosna'da Sâva havâlisinde ba'zı muhâlif ahvâl vâkı' oldu deyü ifâde eylediler. Lakin bu dâ'îiniz Çâsâr murahhaslarına bunda¹⁶⁵⁵ tafsîl itmeyüb kendü cevâblarından gereği gibi vukûf tahsîl eylemek için ancak icmâl üzere ekdim. Eğerci murahhas efendiler Nemçelünün Bosna'da şarâmpo¹⁶⁵⁶ ve gayrî şey ile istihkâm virilmiş bir palankayı bâlâda zikr olunan maddeye ittifâktan sonra ahz ve kabz eylediklerine cevâz virmek emr-i muhâl¹⁶⁵⁷ olub¹⁶⁵⁸ ve fi'l-vâkı' yigirmi günden berü 'akd olunan mevâdda mugâyir olmağla istirdâdı bir¹⁶⁵⁹ vechile lâzımdır didiler. Lakin Çâsâr murahhasları bu husûsda bir dürlü haberimiz yokdur. Ve bu müddetde palanka ve kulle alındığına bir vechile vücûd virmeziz deyü cevâb eylediler. Ve Bosnalunun 'arzlarında mestûr olan mahaller Varâdîn ma'cekesi esnâsında Bosnalular tarafından biragılıb ol vakitden berü Nemçelünün zabt ve tasarrufunda olduğun bu dâ'îilerine i'timâd itdirdiler. Ve bir kat'î cevâb taleb eylediler ki¹⁶⁶⁰ ittifâk olunan mevâdda murahhas efendilerin maksadı imzâ eylemek midir yohsa **(105-a)** sükûtlarından inkâr âşikâredir. Velakin bu dâ'îiniz taraf-ı sa'âdetinizden gelen kâ'ime de bâlâda mezkûr olan maddeye muhâlefeti için murahhas efendilere tenbîh sâdir olmadığına inandırdım. Ve murahhas efendiler muhâlefet idüb imzâ itmezler ise 'aksî zuhûr eyledikde cenâb-ı sa'âdetinize cevâb virmeğe kâdir olamayacakların kendülerine söyledim. Devlet-i 'Aliyye'nin murahhas-ı evveli olan kırk günden evvel bulunduğu hâl üzere kalmak şartıyla zikr olunan mevâddın imzâsına cevâz gösterdiler. Lakin murahhas-ı sâni bir vechile rızâ virmedi. Ba'dehu ikisi dahî cenâb-ı sa'âdetinize i'clâm için bir mikdâr mehile tâlib oldular. Bu husûsun zuhûr eylediğinden ne mertebe mağmûm olduğum ve Çâsârın murahhaslarında vâkı' olan ihtilâlî cenâb-ı sa'âdete ta'cîr idememiz¹⁶⁶¹ ve bu maddede imzâ eylediğinizden maksadınız mahzâ ittifâkın 'aksîdir deyü dimemeğe tahammül idemediler. Ve bu muhâlefet mücerred san'at-ı muhârebe olduğuna haml eyledüler. Ve bu bâbda olan

¹⁶⁵⁴ S, R₃, R₄, H -eylediler

¹⁶⁵⁵ S-yolda, R₂, R₃, R₄, H -bu halde

¹⁶⁵⁶ S, R₄ şaranpo

¹⁶⁵⁷ R₂, R₃, R₄-muhâldir.

¹⁶⁵⁸ R₂, R₃, R₄-

¹⁶⁵⁹ R₃, R₄, H -her

¹⁶⁶⁰ R₃, R₄ ittifâk eylediler ki

¹⁶⁶¹ R₃, R₄, H -idemem

tevehhümlerin def^c eylemeğe bu dâ^ciniz kâdir olamadım. Ve Devlet-i ^cAliyye'nin sıdkla¹⁶⁶² musâlahaya rağbetleri vardır deyü i^ctimâd virdiğimiz ecilden bu kabahâti mutavassıtlara isnâd eylediler. Ve bu dâ^cilerinden i^ctimâdı **(105-b)** ref^c eylediler. Ve mükâlemede vâkı^c olan ittifâka istinâd idüb bizim recâ ve ibrâmımız tavassut itmişidi. Yiğirmi beş günden berü hâzır olan ^caskerleri ile islâm hudûdlarına tecâvüz iderler idi deyü imtinân iderler. Ve geçen günleri zâyî eyledikleri gibi bundan sonra aldanub bir lahza fevt itmezler. Ve cevâb varub gelince dahî tahammül edemezler didiler. Bu vâkı^c olan ahvâli bâş vekîle ihbâr eylediler. Ve bu husûs Çâsârın mesmû^c oldukda hâtırını münfa^cal olacağı muhakkaktır. Ve bâş vekîl dahî bu husûsdan tahrîk olunub^caskeri ile hareket ider. Zîrâ ^cavk ve te'hîr ider ise efendisine cevâb viremez. Ve ne tarafa kasd ideceği ma^clûm değildir.¹⁶⁶³Eğer cenâb-ı sa^câdetiniz musâlahâ bâbında evvelki hüsn-i tedbiriniz ile ^câmil olub ve bu ânâ değîn müzâkere ve ittifâk olunan¹⁶⁶⁴ mevâd-ı merkûmenin faysalı ve imzâ olunması için murahhas efendiler¹⁶⁶⁵ tenbîh ve terbiyeleri ısdâr olunacağından mâ^cadâ hülâsa-i maksûdunuz¹⁶⁶⁶ her ne ise bâş vekîle mektûbunuz ile ihbâr eylemeniz lâzım ve mühimdir. Ve¹⁶⁶⁷ bu dâ^cinize¹⁶⁶⁸ dahî bu maslahatın külliyyet ile vücûda gelmesinde mu^ctâdım olan takayyüdümü sarf idüb muhârebe sebebi ile dökülecek kânların def^cine kâdir olduğum kadar sa^cy iderim. Bosnalunun **(106-a)**^carzı husûsunda i^ctimâd buyurula ki tûlen sevâhil Nehr-i Sâva'da vâkı^c olan ma^cmûr ve harâb olan yerler ve¹⁶⁶⁹ Varâdîn vak^casından berü Nemçelünün tasarrufunda olduğun bilirüm. Ve bu husûsu Çâsârın murahhasları mükâlemeden evvel îrâd eylediler. Ve bâş vekîl dahî bundan akdem defa^cât ile mektûbunda Nehr-i Sâva'nın tarafeynde vâkı^c olan cümle kılâ^c ve palankaların Nemçe ^caskerinden zabt olunub tasarruflarında olduğ¹⁶⁷⁰ve Bosnalunun tasarruflarında olan mahaller Nehr-i Sâva'dan¹⁶⁷¹ on iki sâ^cat mikdârı mesâfe-i ba^ciddir deyü tahrîr eyledi. Ve ma^clûm-ı sa^câdet buyurula ki Petrâş nâm cenerâl ki sevâhil-i¹⁶⁷² Sâva'nın muhâfazasına me'mûrdur. Bugün Pojorofça'ya

¹⁶⁶² R₃, R₄-sıdk ile

¹⁶⁶³ R₂, R₃, R₄ ve

¹⁶⁶⁴ S, R₂, R₄ mevâddın imzâsına meyl ve rağbetleri var ise bir gün evvel, R₃, H mevâddın imzâsına meyl ve rağbetiniz var ise bir gün evvel

¹⁶⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -efendilere

¹⁶⁶⁶ R₄ -maksadınız

¹⁶⁶⁷ R₂, R₃ -

¹⁶⁶⁸ R₄, H -dâ^ciniz

¹⁶⁶⁹ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁶⁷⁰ R₄ -olduğun

¹⁶⁷¹ H on

¹⁶⁷² R₂, R₃, R₄ nehr-i

gelüb mahzar-ı mezkûrun husûsunu mesfûrdan gereği gibi murahhas efendilerin tercümânı¹⁶⁷³ mevcûd iken teftîş ve tefahhus eylediğimde cevâb eyledi ki Varâdîn muhârebesi esnâsında Bosnalular sevâhil-i Sâva'da vâkı^c Doyice ve Bastoca¹⁶⁷⁴ ve Grâdişkâ ve Kobaş ve Burut ve sâ'ir palankaları bıragub tahliye eylediklerinden¹⁶⁷⁵ sonra mesfûr Petrâş varub ^caskeri ile zabt eylemiştir. Hatta ba^czı ihrâk olunan¹⁶⁷⁶ ta^cmîr eylemiştir. Ve istihkâm virilüb muhâfazacılar ta^cyîn idüb en gücünde(?) ekall-i mertebe on neferden noksân olduğu yokdur. Ve Nehr-i (106-b) Dîrîn'in Sâva'ya mülâkî olduğu mahalde nehr-i mezbûrun iki tarafında vâkı^c olan kulleleri mesfûr Petrâş Belgrâd muhâsarasından evvel Belgrâd'a gelecek imdâda mâni^c olmak kasdıyla ta^cmîr ve istihkâm virmiştir. Ve Nehr-i Sâva'dan on iki sâ^cat mesafeye değin ehl-i islâmdan bir ferd bulunmaz. Ve¹⁶⁷⁷ nehr-i mezbûrdan Bosna'da vâkı^c İzvornîk yigirmi dört sâ^cat ve Divoy¹⁶⁷⁸ on iki sâ^cat ve Benâlûka on beş sâ^cat mesafedir. Ve Bosnalular hendekler hafr idüb vâkı^c olan zîk yolları¹⁶⁷⁹ ve âğaçlar ile kapayub muhâfaza üzere içinde kaldılar. Ve bu hendek hafr olunan yerler Sâva'dan on iki sâ^cat ba^ciddir. Gerçek birkaç ay evvel Benâlûka serdârı olan Hasan Beg iki üç yüz mikdârı atlu ile Gradşikalıyı¹⁶⁸⁰ urmağa geldikde zafer bulamayub ^cavdet eylediklerinde Divivi¹⁶⁸¹(?) nâm mahalde olan muhâfazacılar karşı çıktıklarında zikr olunan muhâfazacılar mağlûb oldular. Ba^cdehu Bosnalular bir def^ca dahî sa^câdetlü ser-^casker pâşânın tenbîhî ile Valyova'yı urmağa geldiler. Lakin ânîlâr dahî bir şey idemeyüb ^cavdet eylediler. Hâsılı mesfûr Petrâş cümle zikr olunan palankalara istihkâm virdiğinden gayrı müceddeden elli günden berü iki kıt^ca (107-a) palankanın binasına mübâşeret eylemiştir. Mesfûrun takrîri ve cevâbı budur. Venedik husûsunda mukâddemâ Kârloyça musâlahasında olduğu¹⁶⁸² üzere hâlâ tasarrufunda olan kal^calardan bir sâ^cat bir¹⁶⁸³ sınıur kat^c olunub Preveje ve Veniçe ve Teberetne¹⁶⁸⁴ etrâflarında dahî bir sâ^cat yerden had çekile. Ve sagîr ve kebîr Çûka adaları redd oluna ve gerek(?gümrük) husûsunda yüzde üç virile. Bu şürût üzere Venedüklü ile

¹⁶⁷³ R₃ -tercümân

¹⁶⁷⁴ R₃, R₄-Bâsnûçe

¹⁶⁷⁵ R₄ -eyledikten

¹⁶⁷⁶ R₂, R₃, R₄, H -olunanları

¹⁶⁷⁷ H -

¹⁶⁷⁸ R₂, R₃, R₄-Dûbûy

¹⁶⁷⁹ S, R₂, R₃, R₄, H çit

¹⁶⁸⁰ R₄ -Gradşakayı

¹⁶⁸¹ R₂, R₃, R₄ -Dûbûy

¹⁶⁸² S, R₂, R₃, R₄, Hminvâl

¹⁶⁸³ H -beru

¹⁶⁸⁴ H -Petrenede

musâlahaya faysal virilmek kâbildir. Zîrâ mübâdele ile tahliye idüb Poyovada¹⁶⁸⁵ zabt eyledikleri üç palankayı virirler. Ve Dupronîk Cumhûru ile ticâret tarîkleri küşâde olunub sâ'ir ahvâl murahhas¹⁶⁸⁶ efendilerin kâğıdlarından ma'ûm-ı sa'âdetleri olur. Bâkî devlet-i dâ'im bâd. Mâh-ı Hazîrân'ın yiğirmi dördüncü gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olundu. Fî 12 Şa'bân sene 1130

**Devletlü 'inâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede olan İngiltere
ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir. Fî 7 Şa'bân sene 1130**

Edây-ı merâsim-i mu'tâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki taraf-ı sa'âdetinizden birkaç def'a mektûb-ı şerîfiniz gelüb vusûl buldu. Ve cümlesinin mazmûnuna neticelü cevâb taraf-ı dâ'îlerinden budur ki bi-hamdüllahi Te'âla musâlahâ mâddelerine¹⁶⁸⁷ hitâm virildi. Ancak murahhaslar beyninde **(107-b)** bir cüz'î şey bâkî kaldı ki müddet-i musâlahada¹⁶⁸⁸ Nemçe Çâsârının murahhasları müddet-i musâlahayı on beş sene olmak üzere mevâdd¹⁶⁸⁹ eylediler. Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları bu mâddede sâbıkda vâkî olan mükâlemenin temelini¹⁶⁹⁰ temşît¹⁶⁹¹ eylediler. Kârloyça sulhünün müddeti yiğirmi beş senedir. Ve ândan evvel vâkî olan¹⁶⁹² müddeti yiğirmi senedir. Bu mâddenin temyîzine cenâb-ı sa'âdet himmet buyurular. Zîrâ Nemçe murahhaslarının mülâhaza eyledikleri budur ki musâlahâ müddeti az oldukda efendilerinin teşvîşine bâ'is olur. Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları Venedîk husûsunu taraf-ı sa'âdetinize tafsîl üzere i'âm eylediler. Ve İstandîl ve Çûka adası bir¹⁶⁹³ cüz'î şeylerdir. Reddine müsâ'ade buyurula. Tâ ki ânlar ile olan esâs sulhe dahî ri'âyet olunmuş ola. Ve buna müsâ'ade buyurulduğı birle külliyyet ile musâlahaya faysal virilüb imzâ olunur. Bu dâ'îleri Devlet-i 'Aliyye'de mukîm iken Franço'â Bergûn nâm kimesne hizmetimizde¹⁶⁹⁴ bulunub hâlâ ordûy-ı hümâyûnda olan İngiltere ilçisinin yanında olub ba'zı umûrum için dâ'îlerine gelmesi mukteza olmağla himmet-i 'aliyyeniz recâ olunur. Bâkî devlet-i dâ'im bâd.

¹⁶⁸⁵ R₂, R₃, R₄-Veyûda, H -Popova'da

¹⁶⁸⁶ R₃, R₄-murahhaslar

¹⁶⁸⁷ R₃, R₄, H -mevâddına

¹⁶⁸⁸ R₃, R₄, H -musâlahadır.

¹⁶⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H -murâd

¹⁶⁹⁰ R₄ -misline, H -temsalline

¹⁶⁹¹ H -teşebbüs

¹⁶⁹² R₂, R₃, R₄ musâlahanın

¹⁶⁹³ R₂, R₃, R₄ -ki

¹⁶⁹⁴ R₄, H -hidmetimde

Fî 7 Şa^cbân sene 1130. Mâh-ı Hazîrân'ın on dokuzuncu gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.

(108-a) Sâhib-i devlet hazretlerinden İngiltere ilçisine mektûbdur.

Kudvetü'l ümerâ il milleti'l Mesîhiyye ^cumdeti küberâi't-ta'ifetü'l İseviyye hâlâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend ile Nemçe Çâsârı beyninde mübâşeret olunan emr-i musâlahaya haşmetlü İngiltere krâli¹⁶⁹⁵ dostumuz tarafından¹⁶⁹⁶ mutavassıt ta^cyîn olunan Dûberto¹⁶⁹⁷ Suton Kavalier “hutimet ^cavâkıbehu bi'l-hayr kabline¹⁶⁹⁸ selâmet-i müsâlemet¹⁶⁹⁹ encâm” iblâğıyla dostâne inhâ ve inbâ olunur ki bundan akdem irsâl olunan mektûbunuz vusûl bulub her ne ki¹⁷⁰⁰ tahrîr kılınmış ise bi'l-külliye ma^clûmumuz olub sulh mâddesine hüsn-i hitâm virilüb ancak müddet ta^cyîni¹⁷⁰¹ içün vaz^c-ı hitâma tevakkuf kılındığı¹⁷⁰² işâret olunmuş. Sizin bu iki devlet beyninde vesâtatınız menâfi^c-i kesîre-i¹⁷⁰³ muhtevî ve re'yiniz karîn istihzân olunmağla¹⁷⁰⁴ ma^ckûl ve münâsib gördüğünüz vech üzere eyyâm-ı musâlahaya dahî hitâm virilmek üzere murahhaslarımıza tahrîr olunmuşdur. Ve dahî Venedüklünün gümrük mâddesi husûsu kîm sâ'ir mülûk-ı nasârâ ile beraber tutulub her yüzde iç gümrük alınmak üzere müsâ^cade kılınmak ânların terfi^ci şânlarına sebep olur hâlet olub ve vesâtatınız olmasa tahkîk budur ki müsâ^cade¹⁷⁰⁵ olunmayacağı¹⁷⁰⁶ mâdde¹⁷⁰⁷ değil idi. Lakin tarafeyne hayır ve menfa^cat sadedinde olduğunuz ma^clûm olmağla ânları sulhe idhâle ruhsat gösterilmiştir.(108-b) Devlet-i Çâsâriyye ile musâlahamız ^cala-hâlihi tarafeynin yedlerinde bulunan îkâsıyla oldukdansonra Venedüklüye bir nesne virilmek emr-i bârid olub bir ferde musâlahâ esnâsında bir kârış yer virilmediği kime nihân ise cenâbınıza ^cayân¹⁷⁰⁸ olmağla¹⁷⁰⁹ murahhaslarımıza her mâdde tahrîr ve beyân olunmuşdur. Bundan sonra tevakkufa kalacak bir nesne

¹⁶⁹⁵ S,R₂, R₃,R₄,H-

¹⁶⁹⁶ S,R₂, R₃, R₄,H-

¹⁶⁹⁷ H -Roberto

¹⁶⁹⁸ R₃,R₄ selâm

¹⁶⁹⁹ R₂,R₃,H-

¹⁷⁰⁰ S,R₂, R₃, R₄, H -kim

¹⁷⁰¹ R₄ -ta^cyîn

¹⁷⁰² R₃, R₄ -olunduğu

¹⁷⁰³ R₂ .kesîresi,R₃, R₄ -kesîreyi

¹⁷⁰⁴ R₂,R₃, R₄ -olmağla

¹⁷⁰⁵ R₂,R₃, R₄,H-mûsâ^cafe

¹⁷⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -olunacak,H -olunmayacak

¹⁷⁰⁷ R₂,R₃,R₄ -

¹⁷⁰⁸ S,R₂, R₃, R₄, H -^cayândır

¹⁷⁰⁹ S,R₂, R₃, R₄, H -

olmamağla hemân bir ân evvel temessükler yazılıb miyânede¹⁷¹⁰ asâr-ı  adâvet bi'l-
külliyeye def  olunmak üzere ihtimâm eylesesiz. Doğrusu¹⁷¹¹ hekimâne hareketler bu
dostunuzu mecbûrî'l-hâtır idüb mesrûr olunmuşdur.¹⁷¹² Telâfisine tarafımızdan dahî
hüsn-i ihtimâm olunur ve's-selâm.  Ala men ittibai'l-hüda be¹⁷¹³ yûrdu¹⁷¹⁴ sahrây-
ı¹⁷¹⁵ Sofya¹⁷¹⁶

Eflâk voyvodasından gelen kâ'imenin sûretidir.

Benim  inâyetlü devletlü merhametlü veliyyü'n-ni am efendim sultânım
hazretleri hazret-i Hüdây-ı vâhidü'l-kahhâr dâ'imâ düşmen-i bed-hâhını ser-nigûnve
münhezim ve zâr ve â dây-ı dîn ve Devlet-i  Aliyye-i ebed-peyvendi makhûr ve
müdebber¹⁷¹⁷ ve berdâr eyleye. Amîn. Devletlü  inâyetlü veliyyü'n-ni am
efendim Nemçe¹⁷¹⁸ bâş vekîli elyevm Zemûn ovâsında olub Koyliç¹⁷¹⁹ nâm mahalde
yedi ve sekiz bin  askeri ve Hisârcıkda dahî ik üç bin  askeri olmağla bir iki def a
kendisi dahî (109-a) Hisârcığa¹⁷²⁰ ve¹⁷²¹ Kovilce'ye¹⁷²² gelüb yine Zemûn'a
gitmişdir. Zemûnda ve Kovilce'de¹⁷²³ ve Hisârcık'da olan  askerinin mecmû u¹⁷²⁴
kırk beş bin mikdârı kaldı deyü¹⁷²⁵ dirler. Zîrâ bundan akdem hâkipây-ı  âlîlerine  arz
ve i lâm olunduğu¹⁷²⁶ İtâlya ve İspânya tarafında Nemçenün aleyhine ittifâk iden
İspânya krâlı Vodoko de Savoya'nın hareketleri ve tedârikleri ziyâde zuhûr itmekle
Zemûn'da olan Nemçe  askerlerinden¹⁷²⁷ bir def a altı rekmend ve târih-i kâ'ime-i
bende iden iki gün mukaddem dört rekmend dahî  askerlerinden ayrılıb İtâlya
semtine gitmişlerdir. Ve bundan akdem gerek Niş¹⁷²⁸ ve gerek Vidîn kalçaları için
aralarında kîl u kâl varidi. Lütf-ı hakkıyla ve sa adetlü efendimin hüsn-i himmet-i

¹⁷¹⁰ R₂, R₃, R₄, H -miyânededen

¹⁷¹¹ R₂, R₃, R₄, H budur ki

¹⁷¹² R₂, R₃, R₄ -olmuşuzdur

¹⁷¹³ R₂ -

¹⁷¹⁴ R₂ -

¹⁷¹⁵ R₂ -

¹⁷¹⁶ R₂, R₄ -Fî 8 Şa ban sene 1130, H Fî 8 Şa ban sene 1130

¹⁷¹⁷ R₃, R₄, H -müdemmer

¹⁷¹⁸ R₂, R₃, H -Nemçenin

¹⁷¹⁹ R₂ -Koblîç, R₃ -ve Kubloviçe, R₄ -ve Kûblûç, H -Koblûç

¹⁷²⁰ R₃, R₄, H -

¹⁷²¹ R₃, R₄, H -

¹⁷²² R₃ -Kovliçe ve Hisârcığa, R₄ -Kûblûce ve Hisârcığa, H -Köylüce ve Hisârcığa

¹⁷²³ R₂ Kavliçe'de, R₃ -Kubloviçe, R₄ -Kûblûce'de, H -Köylüç'de

¹⁷²⁴ S, R₃, R₄ kırk ve, H kırk

¹⁷²⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹⁷²⁶ S, R₂, R₄, H üzere

¹⁷²⁷ H - askerinden

¹⁷²⁸ S, R₂, R₃, R₄, Hiçün

°aliyyeleri ile bu gâ'ileler bertaraf ve musâlaha ahvâli hüsn-i hitâm bulmağla bâş vekîl °askeriyle musâlahanın te'kîd-nâmeleri geldikten sonra gerü °avdet idecekdir deyü aralarında söylenür. Ma°lûm-ı devletleri oldukda emr ve fermân devletlü¹⁷²⁹ efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 16 Şa°bân sene 1130.

Devletlü °inâyetlü veliyyü'n-ni°am sâhib-i devlet efendimiz¹⁷³⁰ hazretlerine¹⁷³¹

Nederlânda ilçîsinden gelen kâğıdın tercümesidir. Fî 25 Receb sene 1130.

(109-b) Elkâb-ı mu°tâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki Harmanlu nâm menzilden bu dâ°îlerine tahrîr ve irsâl buyurulan mektûb-ı şerîfleri gelüb vâsıl oldu. Derûnunda münderiç olan ahvâl ma°lûm-ı¹⁷³² dâ°îleri¹⁷³³ olmağla taraf-ı sa°âdetinize mektûb tahrîr eylemeğe cesâret eyledik. Eğerçi musâlaha husûsunda niçe müşkilâta giriftâr olduk. Lakin biz aslâ kat°-ı ümmîd itmeyüb Devlet-i °Aliyyenin düşmanlarını merkez-i hakk ve insâfa celb itmekde aslâ taksîrât itmedik. Ve tarafeyn murahhaslarının beyninde vâkı° olan mükâlemâtın son mükâlemesinde bu hayırlu maslahatın¹⁷³⁴ hüsnile hitâm¹⁷³⁵ virileceği ümmîdi zâhir oldu. Netekim murahhas efendilerin mektûblarında cümle ahvâl ma°lûm-ı devletleri olur.¹⁷³⁶ Ve mu'ma-ileyh¹⁷³⁷ efendiler husûs-ı mezbûra¹⁷³⁸ hüsn-i re'y ve tedbîr ile hareket ve bu dâ°îleri ile ma°an kemâl mertebe ta°abbüd¹⁷³⁹ iderler. Bu tardîdce iki yâ¹⁷⁴⁰ üç mükâlemeden sonra mergûb olan neticeye vâsıl olmamızı me'mûl ideriz. Bâ-husûs ki arada olan î°zam-i mevâni° teshîl olundu. Ve bu dâ°îlerinin efendilerimin nâmıyla bu husûsun tetmîm ve tekmîline sarf-ı makdûr eylediğim i°timâd-ı °aliyyeleri buyurula. Ve bu husûsun bir ân evvel husûl-pezîr olması¹⁷⁴¹ içün¹⁷⁴² Beç'de mukîm olan¹⁷⁴³ (110-a) ilçîmize¹⁷⁴⁴ nice kerre¹⁷⁴⁵ yâzûb ibrâmdan hâli değilim ve ilçî-i merkûm bu iki

¹⁷²⁹ R₄, H °inâyetlü

¹⁷³⁰ R₃, R₄ -efendimize

¹⁷³¹ R₃, R₄ -

¹⁷³² R₃, R₄ -

¹⁷³³ R₃, R₄ -dâ°îlerinin ma°lûmu

¹⁷³⁴ S, H -maslahata

¹⁷³⁵ S, R₂, R₃, R₄ -ihtitâm

¹⁷³⁶ R₃ -olub

¹⁷³⁷ R₂ -mu'ma murahhas, R₃, R₄ -mu'ma-ileyhima murahhas, H murahhas

¹⁷³⁸ R₂, R₃, R₄ -mezbûrda

¹⁷³⁹ R₂, R₃, R₄ -takayyüd

¹⁷⁴⁰ R₂, R₃, R₄, H -yâhûd

¹⁷⁴¹ R₂ olmasına

¹⁷⁴² R₂ -

¹⁷⁴³ R₃, R₄ -

¹⁷⁴⁴ R₃, R₄ -ilçîmiz

¹⁷⁴⁵ R₂, R₃, R₄ mektûb

devletin dostlaşmak arzûsunda olmağla vücûd pezîr olması¹⁷⁴⁶ için¹⁷⁴⁷ kemâl mertebe takayyüd ittiklerin bu dâ'îlerine i'cîmâd-ı küllî virirler. Bâkî devlet-i dâ'im bâd. Mâh-ı Hazîrân'ın dokuzuncu gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.

**Devletlü 'inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine mükâlemede olan
Nederlânda ilçîsinden gelen mektûbun tercümesidir. Fî 3 Şa'cân sene 1130.**

Edây-ı merâsim-i mu'câdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur¹⁷⁴⁸ ki Nederlânda astâtı tarafından Beç'de mukîm olan ilçîye şimdiye değin taraf-ı dâ'îlerinden üç def'ca mektûblar tahrîr ve irsâl (olunub iki def'ca tahrîr ve)¹⁷⁴⁹ irsâl¹⁷⁵⁰ olunan mektûblarımın mazmûnunda^{1751c} ala-hâlihi esâsına istihkâm virilüb bir gayrı gûne müşkîlin zuhûr itmeyeceğın me'mûl iderler idi. Lakin üçüncü def'ca(da) tahrîr eylediğim mektûbun mazmûnunda¹⁷⁵² Çâsâr murahhaslarının Sıflığı ve Eflâk ve Boğdân ve Hotîn vesâ'ir 'ala-hâlihiden hâriç kabûl pezîr olmayacak niçe hâm tekîfleri anladıklarında mütehayyir oldular. Ve Nemçe Çâsârının ser-kâtibine varub bu cins'ala-hâlihi sadedinden hâriç mutâlebeler Çâsârın şânına ve sebâtına lâyık değildir. Ve bu gûne terbiyeler **(110-b)** murahhaslarına sâdir olacağına me'mûl olunmayub¹⁷⁵³ bâ-husûs ki orada¹⁷⁵⁴ astâtı cenerâllerinin hâtırları münfa'al olacaktır. Ve Devlet-i 'Aliyye'nin bu husûsda sadâkati hasebiyle iltimâldir ki bir 'aks olalar deyü ser kâtibine ifâde eylemişdir. Ve ser kâtibi¹⁷⁵⁵ arâde eğerçi¹⁷⁵⁶ ba'cızı bahâneler îrâd idüb lakin cümle ahvâli Nemçe Çâsârına gereği gibi ifâde eylemişdir. Çâsâr dahî hak üzrere virilan cevâbları istimâc eyledikde tarafından bâş vekîle mektûb yazıla deyü tenbîh eylemişdir ki Devlet-e Çâsâriyye'nin tasavvuru¹⁷⁵⁷ Devlet-i 'Aliyye ile sulh olmaktadır. Ve bir ân evvel bu husûsa hitâm virile deyü murahhaslarına tenbîh eylemesiçün bâş vekîle yazdığı mektûb¹⁷⁵⁸ ile te'kîd eylemişdir. Ve bâş vekîle bu

¹⁷⁴⁶ R₃, R₄, H -olmasına

¹⁷⁴⁷ R₃, R₄, H -

¹⁷⁴⁸ S, R₂, R₃, R₄ -oldur, H -olunur

¹⁷⁴⁹ R₂, R₃, R₄ -

¹⁷⁵⁰ R₃, R₄ -

¹⁷⁵¹ R₂, R₃, R₄, H -mazmûnundan

¹⁷⁵² S -mazmûrundan

¹⁷⁵³ H -olunmayub

¹⁷⁵⁴ H -arada

¹⁷⁵⁵ S, R₂, R₃, R₄, H eğerçi

¹⁷⁵⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁷⁵⁷ R₂, R₃, R₄, H -maksûdu

¹⁷⁵⁸ H -mektûbu

tenbîh sâdir oldukda Belgrâd'dan öte tâbûr ile Zemîn¹⁷⁵⁹ ovasında olan Nemçe askerinin otlığa muzâyekaları olmağla berî tarafa mürurları iktizâ eylemişiken¹⁷⁶⁰ bu husûsun hitâmı intizârı ile ol mahalde mekslerine bâ^cis olmuşdur deyü ilçî-i mesfûr mektûbu ile i^clâm eylemişdir. Bu ahvâli bi'l¹⁷⁶¹-cümle murahhas efendilere i^clâm eyledim. Ve Nemçelünün vâkı^c olan mutâlebesi için beynimizde müşâvere eyledik. Setince'yi(?)¹⁷⁶²havâlisi ile virmeğe kâdir olurlar mı deyü **(111-a)** mülâhaza eylesünler didim. Ve bu tarîk ile Eflâk ve Boğdân ve Sırflık ve Behke ve Hotîn ve Bosna'nın mesârîfi mutâlebesi def^c ve ref^c oluna deyü¹⁷⁶³ mutâlebenin hakkında murahhas efendiler niçe müşkilât îrâd idüb gâyetinde bu dâ^cilerin cenâb-ı sa^câdetinize havâle eylediler.¹⁷⁶⁴ Bu dâ^cileri bunu bir vechile kabûl etmeyüb lakin Çâsârın¹⁷⁶⁵ murahhaslarına bu husûs için varmamı ta^cahhüd eyledim. Ve varıldıkda ba^czîların yoklayub ve Beç'den gelen mektûbların¹⁷⁶⁶ cevâbın¹⁷⁶⁷ kendülerine i^clâm idüb zikr olunan mutâlebeden ferâgat ve münâsib olduğu vech üzere musâlahaya hitâm virilmeğe ibrâm eyledim. Ve İngiltere ilçîsi bu dâ^cileri ile ma^can mevcûd olub niçe mu^cârıza ve delâ'ilden sonra murahhas-ı evvel meyl ve rağbet idüb bu dâ^cînize Felemenk lîsânıyla bu gûne mutâlebelerden ferâgat kılınur¹⁷⁶⁸ ve musâlahaya hitâm virilür didiler. Ve lakin Çâsârın murahhasları bir def^ca dahî mükâlemeye tâlib oldular. Ve dünkü gün olan mükâlemede ^cavn-ı hakkla altı sa^cat içinde vâkı^c olan mu^cârızalar dostluğa tahvîl ve musâlahaya hitâmetine¹⁷⁶⁹ Venedîk husûsunun nizâmından gayrı bir mâni^c kalmadı. Ve İnşâe Allah yarınki gün Venedîk ilçîsi **(111-b)** mükâlemede hâzır olub ahvâli müzâkeresi¹⁷⁷⁰ olur¹⁷⁷¹ ve bunâ dahî hitâm virilür. Bâkî devlet-i dâ'im bâd. Mâh-ı Hazîrân'ın on yedinci gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.

¹⁷⁵⁹ R₃, R₄ -Zemûn

¹⁷⁶⁰ R₄ -eylememişiken

¹⁷⁶¹ R₂, R₃, R₄ -

¹⁷⁶² H -Setince'yi

¹⁷⁶³ R₄, H -ve bu

¹⁷⁶⁴ H ve

¹⁷⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -Çâsâr

¹⁷⁶⁶ R₃, R₄, H -mektûblarımın

¹⁷⁶⁷ R₃, R₄ -cevâbların

¹⁷⁶⁸ R₂, R₃, R₄ -olunur

¹⁷⁶⁹ R₂, R₃, R₄ -hitâmına

¹⁷⁷⁰ R₂, R₃, R₄ -müzâkere

¹⁷⁷¹ R₂, R₃, R₄ -olunur

**Devletlü 'inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine hâlâ mükâlemede olan
İngiltere ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.¹⁷⁷²**

Edây-ı merâsim-i mu'câdeden sonra hakîrâne inhâ olunan oldur ki Beç'e ve bâş vekîle gönderdiğim ulâklar bundan evvelce¹⁷⁷³ taraf-ı sa'âdetinize tahrîr eylediğim mektûbdan sonra gelüb vâsıl oldular. Biz bi-'inâyetuhahi Te'âla bu iki devletin beyninde vâki' olan 'adâveti ittifâk ve ittihâz¹⁷⁷⁴ neticesine getürdük. Ve her vechile me'mûlumüzdür ki şimdiye değin sa'ab olan husûslar biraz zamânın içinde teysîr oluna. Ve husûsât-ı merkûme mu'câd-ı dîrîne olmağla gâyet sehl vech üzere musâlaha mükâlemesine hitâm virilmek mukarrerdir. Ve bu dâ'ilerine hâsıl olan sürûr-ı 'azîmeyi izn-i şerîfiniz ile taraf-ı sa'âdetinize 'arz ve i'lâm iderim. Ve bu musâlaha re'y-i isâbet pezîrinizin ve rüşd ve tedbirinizin semeresi olduğu bî-iştibâhdır. Ve bu musâlaha zımında husûlü me'mûl olan¹⁷⁷⁵ menâfi'î fehm ve ihâta eylemek cenâb-ı sa'âdetinize mahsûldur.¹⁷⁷⁶ Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları hudûdların intizâmı husûsunu **(112-a)** taraf-ı sa'âdetinize tafsîl üzere i'lâm iderler. Ve bu husûs ânların tedbîr ve takayyüdlarına müfevvez buyurula. Muma-ileyhimâ murahhas efendiler 'ala-hâlihi esâsından hâriç bir matlûbe rızâ virmediklerine¹⁷⁷⁷ i'timâd-ı 'aliyyeniz buyurula. Ancak Novi(kal'ası husûsunda nehr-i Öne'nin öte tarafı redd oluna. Lakin Novi)¹⁷⁷⁸ kal'asının Kârloyça sulhünden iki seneden sonra bulunduğu minvâl üzere ta'mîr ve istihkâmına müdâhale ve mu'ârızâ olunmamak şartıyla ve havâlî-i merkûmenin rûy-ı¹⁷⁷⁹ vech¹⁷⁸⁰ üzere olmuşdur. Zîrâ Çâsârın murahhaslarının bu bâbda olan da'vâları bu idi ki hâlâ Çâsâr olanın bâbâsı Françe ve İspânya mücâdelesinde¹⁷⁸¹ meşgul iken kal'a-i merkûme havâlisi ile ma'an sezâvâr olmayan vech ile¹⁷⁸² Devlet-i 'Aliyye'nin tasarrufuna girmişdir. Ve bu husûs şürût-ı mu'âhedeye mugâyir ve Çâsârın 'arzına nâkis¹⁷⁸³ olmağla derûnune dâğ olmuşidi. Ol ecilden bu vakitte îrâd ve iddi'â olundu. Ve ol havâlinin mübâdelesine için Eflâk

¹⁷⁷² S,R₂, R₃,R₄, H Fî 3 Şa'cân sene 1130

¹⁷⁷³ R₃, R₄ -evvel

¹⁷⁷⁴ R₄ -ittihâd

¹⁷⁷⁵ H -olunan

¹⁷⁷⁶ R₂, R₃, R₄,H-mahsûsdur.

¹⁷⁷⁷ R₄ -virmediklerin

¹⁷⁷⁸ R₂, R₃, R₄ -

¹⁷⁷⁹ R₄ -reddi

¹⁷⁸⁰ R₂, R₃, R₄, H insâf

¹⁷⁸¹ R₃, R₄,H-mücâdelesine

¹⁷⁸² S -,R₂, R₃,R₄, H -üzere

¹⁷⁸³ R₃,R₄ -nakîsa

memleketinde nehr-i Oltı'nın öte tarafında vâkı^c Lûvîce kazâsı hâlâ Çâsârın zabtında bulunub muhâfazası için niçe binâlar ihdâs olunmuşiken redd olunub el çekeceklerdir. Ve nefsü'l-emirde murahhas efendiler münâsib ve hadd-i imkânda (112-b) olan vücûh ile ^câmil olub ve bu husûsun hüsn-i hitâmla¹⁷⁸⁴ takayyüdlere iştibâh buyurulmaya. Ve bu dâ^cîlerinin ne mertebe takayyüdüm olduğuna binâen¹⁷⁸⁵ i^clâma hâcet olmayub bu husûsun husûlü tasdîke kâfidir. Venedîk Cumhûrının henüz ba^czı husûsları bâkî kalub münâsib olduğu vech üzere buna dahî karar virilür. Ve murahhasların didikleri budur ki Çâsâr efendileri ile ittifâkı¹⁷⁸⁶ olanların husûslarına sâhib çıkmamağa¹⁷⁸⁷ kâdir değillerdir. Bu takdîrce musâlahaya Venedüklü ile bir vakitte hitâm virilmeğe muhtâcdır. Ve esâs-ı musâlahaya üzere ânlar dahî mutayyibü'l-hâtır olalar. Bâkî devlet-i dâ'im bâd. Mâh-ı Hazîrân'ın on yedinci gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.

Sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede¹⁷⁸⁸ olan Nederlânda ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.¹⁷⁸⁹

Edây-ı merâsim-i mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki bundan¹⁷⁹⁰ iki gün evvel¹⁷⁹¹ musâlahaya husûsunda gerek Çâsârdan bâş vekîle gelen tenbîhler ve gerek Beç'de mukîm olan¹⁷⁹² Nederlânda ilçisinin yazdığı ahvâl taraf-ı sa^câdetinize i^clâm olunmuşidi. Müceddeden i^clâm olunacak bir iş kalmadı. Ancak Yeni Hân ve Sofya menzillerinde taraf-ı sa^câdetinizden tahrîr ve firistâde buyurulan mektûb-ı şerîfleri gelüb vâsıl oldu. Dünkü günde vâkı^c olan¹⁷⁹³ musâlahanın cümle mevâddı (113-a) müceddeden müzâkere olunub faysal virildi. Bir¹⁷⁹⁴ mertebededir ki cümlesi beyâza çekilüb imzâ olunub mühürlenmeden gayrı bir şey'i bâkî kalmadı. Ve Çâsâr murahhaslarının maksadları budur ki Venedîk Cumhûrı ile dahî bir vakitte ma^can musâlahaya külliyyet ile faysal virile. Eğerçi Venedîk Cumhûrı tarafından murahhas olan ba^czı Devlet-i ^cAliyye murahhaslarının kâbil olmadığı mutâlebeler

¹⁷⁸⁴ R₂, R₃, R₄ -hitâmına

¹⁷⁸⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁷⁸⁶ S ittifâk, R₂, R₃, R₄, H-müttefik

¹⁷⁸⁷ S, R₂, R₃, R₄, H-çıkılmamak

¹⁷⁸⁸ H -mükâleme

¹⁷⁸⁹ R₂, R₃, R₄ Fî 7 Şa^cban sene 1130, H Fî 7 Şa^cban sene 1130

¹⁷⁹⁰ R₃, R₄ -evvel

¹⁷⁹¹ R₃, R₄ -

¹⁷⁹² S, R₂, R₃, R₄, H-

¹⁷⁹³ S, R₂, R₃, R₄, H mükâlemede

¹⁷⁹⁴ R₃, R₄ -Bu

ider. Ancak Çâsâr murahhasları ta^cahhüd iderler ki bunların dahî¹⁷⁹⁵ husûsuna biraz vaktin içinde münâsib olduğu vech üzere faysal vireler. Bir mertebedeki Devlet-i ^cAliyye ve Çâsâr beyninde vâkı^c olan¹⁷⁹⁶ mevâddı imzâ olunub mühürleneceği günde Venedik tarafından dahî imzâ olunub mühürlenmeğe ibrâm olunur. Çünkü matlûb olan musâlahaya faysal virildi. Taraf-ı sa^câdetinizden gelen iki kıt^a mektûb-ı şerîfe cevâb tahrîr eylemek mukteza olmadı. Bâ-husûs ki murahhas efendiler cümle mevâddı taraf-ı sa^câdetinize tafsîlen i^clâm eylediler. Hemân Hak Te^câla hazretleri bu maslahatın encâmın mübârek eyleye. Bâkî devlet-i dâ'im bâd. Mâh-ı Hazîrân'ın on dokuzuncu gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuştur.

Devlet-i ^cAliyye murahhası olan İbrâhim Âğa'dan gelen kâ'imedir.

Benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri bu külları bu maslahat-ı hayr-ı hâtimine¹⁷⁹⁷ me'mûr ve ta^cyîn olunandan berü **(113-b)** hâb ve râhatı terk idüb gice ve gündüz fikr-i dakîk ve mülâhaza-i ^camîk ile tedebbür ve tefekkür ile Nemçelünün tavrından hâriç vaz^ci nâ-hemvârlarına sabr ve tahammül iderek ve muzanna-i icâbet olan¹⁷⁹⁸ vakt-i seherlerde evrâd ve ezkâr ^cakîbinde yüzümü birle¹⁷⁹⁹ sürüb dergâh-ı kâdî-ül-hâcâtdan recâ ve niyâzmend olarak fillâhi¹⁸⁰⁰ maksûd hâsıl olmuştur. Ancak düşmanın bu mertebe bahtları müsâ'id iken yalnız tasarruflarında bulunan yerlere kanâ^cat eyleyüb sulh itmeleri mücerred mahz-ı lütf-i ilahî ve ^cinâyetlü efendimiz hazretlerinin kuvvet¹⁸⁰¹ baht ve himmet-i ^caliyyeleri semeresi idüğüne şekk ve şübhem yokdur. Hakkı Sübhânehu ve Te^câla hazretleri vücûd-ı şerîfinizi hatâsız idüb¹⁸⁰² sâye-i sa^câdetinizi üzerimizden eksik eylemeye. “Bi-mennehî ve keremehu” benim ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri öteden berü iki devlet beyninde vâkı^c¹⁸⁰³ musâlaha ve mükâlemede¹⁸⁰⁴ bâş murahhas bulunanlar etmâm-ı maslahattan sonra büyük ilçîlik hidmetiyle mümtâz olmaları kânuna karîb bir ^câdet-i mergûba olub hatta Kârloyça musâlahasında bâş murahhas olan Râmî Pâşâ-i merhûme dahî büyük ilçîlik teklîf olunmuş idi. Ancak riyâset gibi bir ^câlî

¹⁷⁹⁵ R₃,R₄ -

¹⁷⁹⁶ R₂, R₃ musâlahada,R₄,H musâlaha

¹⁷⁹⁷ R₂, R₃, R₄ -encâma

¹⁷⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -

¹⁷⁹⁹ R₂, R₃, R₄ -yirlere

¹⁸⁰⁰ R₂, R₃, R₄, H hamd

¹⁸⁰¹ H ve

¹⁸⁰² S,R₂, R₃, R₄, H -eyleyüb

¹⁸⁰³ R₄ olan

¹⁸⁰⁴ R₂, R₃, R₄, H -mükâlemelerde

mansıbı fedâ idemeyüb isti^cfâ itmekle merhûm Hazînedâr İbrâhim Pâşâ ol hizmete ta^cyîn olunub **(114-a)** kezalik Nemçenin bâş murahhası olan Guruf Abontliken¹⁸⁰⁵ dahî büyük ilçilik ile âsitâne-i sa^câdete geldiği ma^clûm-ı sa^câdetiniz olmak gerekdir. Bu def^ca dahî Nemçenin murahhas¹⁸⁰⁶ olan cenerâl Virmond mükâleme-i sulhe ta^cyîn olunduğu vakitte büyük ilçiliği dahî nâmzed olduğunu bu kûlunuz¹⁸⁰⁷ ihbâr eylemişdir. Bu münâsebet ile kemâl-ı kereminizden recâ ve niyâz olunur ki bu kadar zahmet ve meşakkatden sonra me'yûs ve mahrûm olmamız revâ görülmeyüb hizmetimiz mukâbelesinde bu hizmet ile çerâğ ve behremend ve şimdiden nâmzed buyurula ki hâkipây-ı sa^câdete varılmazdan mukaddem bir kimesneye ikrâr olunmak ihtimâli ber taraf olmak mülâhazasıyla küstâhâne i^clâma cür'et¹⁸⁰⁸ olunmuşdur. Ancak bu kûlları bâşâluk ricâlinden olmamağla yine hâcelik ile ta^cyîn buyurulmak üzere lütfunuzu recâ iderim. Ve ^cubûdiyyet-nâmemiz ile gönderilen hazînedârım Ebû Bekir kûlları hâkipây-ı devletlerine yüz sürdükde lütf ve keremlerinden tatyîb-i hâtır buyurulmaları¹⁸⁰⁹ dahî recâ ve niyâz olunur. Ve umûr-ı musâlaha ve mükâlemeye ta^cyîn buyurulan¹⁸¹⁰ Firdevsî Efendi kûlları berhûrdâr olsun. Hizmet-i kitâbetimizde ve mu^câvenetimizde bulunmağla bu mübârek sulh ve salâhın semeresinden ânlar dahî hissemend olub kereminize vesîle olmak mülâhazasıyla sulhün¹⁸¹¹ **(114-b)** müjdesiyle¹⁸¹² gönderilmesi tahmîn ve tasmîm olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ karîn-i hüsn-i hitâm olub temessükler tahrîr ve mülürlendiği sâ^cat menzîl ile hâkipây-ı sa^câdet¹⁸¹³ olunur. Bâkî Fî 28 Receb sene 1130 Bende İbrâhim defterdâr-ı¹⁸¹⁴ sâni

Devletlü sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede olan İngiltere ilçisinden gelen mektûbun sûretidir.¹⁸¹⁵ Fî 20 Şa^cbân sene 1130

Edây-ı merâsim-i mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki işbu mâh-ı Şa^cbân-ı¹⁸¹⁶ mükerrermin¹⁸¹⁷ sekizinci gününde mektûb-ı şerîfiniz gelüb vâsıl oldu.

¹⁸⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -Guzof Abontken

¹⁸⁰⁶ R₂, R₃, R₄, H -baş murahhası

¹⁸⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H -kûlunuza

¹⁸⁰⁸ R₃, R₄ -cesâret

¹⁸⁰⁹ H -buyurmaları

¹⁸¹⁰ H kâtib

¹⁸¹¹ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸¹² S, R₂, R₃, R₄, H -müjdesi haberiyle

¹⁸¹³ S, R₂, R₃, R₄, H -sa^câdete irsâl

¹⁸¹⁴ S, R₂, R₃, R₄, Hşikk-ı

¹⁸¹⁵ R₂, R₃, R₄ -tercümesidir.

¹⁸¹⁶ R₃, R₄, H-

¹⁸¹⁷ R₂ -, R₃, R₄, H -Şa^cbanın

Derûnunda bu dâ'îlerinin bu maslahatda olan tedbîrim pesendîde-i^{1818c} aliyyeleri¹⁸¹⁹ olduğu işâret buyurdıklarında¹⁸²⁰ kemâl mertebe teşekkür iderim. Sa'âdet-i bahtınızın tavassutu ile eyyâm-ı sa'âdetinizde Nemçe Çâsârı ile musâlahanın mevâddı cümle nizâm ve hitâm bulması ile mübâhat iderim. Bu¹⁸²¹ mevâdd-ı merkûmenin ba'zısı şân-ı Devlet-i 'Aliyye'ye lâyük olduğu vech üzere tebdîl ve tashih oldu. Ve pesendîde-i^{1822c} aliyyeleri¹⁸²³ olacağın me'mûl iderim. Ve Venedik Cumhûru ile olan musâlaha mevâddı şey-i kalîl üzere mebnî kılınub karar virildi. Ve ma'âm-ı sa'âdetiniz buyurula ki Papova nâm mahal ki üç palankayı müstemil ve tûlen yiğirmi sâ'at ve 'arzen üç sâ'at mesâfe olub **(115-a)** ma'mûr ve kurâ-i mahsulü çok bir¹⁸²⁴ mahal¹⁸²⁵ olub Dubronik ile olan ticâret tarîki dahî küşâde olub Devlet-i 'Aliyye'ye redd olundu. Ve Devlet-i 'Aliyye'nin 'ala-hâlihiden hâriç eylediği müsâ'adesine bedel olduğuna şekk yokdur. Bu dâ'îlerinin tarafeynin vükelâsı bi'l-külliyeye temessükleşüb alub virdikden sonra haşmetlü efendim olan İngiltere krâlıma izn-i şerîfiniz ile 'avdetim mukteza olmağla bundan akdem şevketlü 'azametlü pâdişâh-ı islâm hazretlerine¹⁸²⁶ ve selefiniz vezîr-i â'zam hazretlerine mûma-ileyh krâlım tarafından irsâl olunan meveddet-nâmelerin¹⁸²⁷ mukâbelesinde cevâb buyurulur ise musâlahanın temessükleri taraf-ı sa'âdetinize vusûl buldukda mektûb-ı¹⁸²⁸ şerîfiniz¹⁸²⁹ ile ma'an taraf-ı dâ'înize irsâl buyurulub bu dâ'înize nâme rasân olmağa sezâvâr buyurmanızdan gâyet muhûz ve şâkir olurum. Bâkî devlet-i dâ'im bâd.¹⁸³⁰ Mâh-ı Temmuz'un dördüncü gününde¹⁸³¹ mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.

¹⁸¹⁸ R₂, R₃, R₄ -pesendîdeleri

¹⁸¹⁹ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸²⁰ S, R₃, R₄, H -buyurdıklarından

¹⁸²¹ R₄ -Ve

¹⁸²² R₃, R₄ -pesendîdeleri

¹⁸²³ R₃, R₄ -

¹⁸²⁴ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸²⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸²⁶ S-hazretleri cenâblarına

¹⁸²⁷ R₃, R₄ -nâmeler

¹⁸²⁸ R₄ -

¹⁸²⁹ R₄ -mektûbunuz

¹⁸³⁰ H -

¹⁸³¹ R₂, R₃, R₄ -günü

Devlet-i ʿAliyye murahhasları efendilerden gelen mektûbun sûretidir.

Devletlü saʿâdetlü ʿinâyetlü mekremetlü¹⁸³² veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretlerinin pîşgâh-ı devlet penâhlarına¹⁸³³ nihâyet taʿzîm ve tekrîm birle yüz¹⁸³⁴ sürüb duʿây-ı hayırları tekrâr **(115-b)** olunduktan sonra maʿrûz-ı bende-i bî-iştibâhları oldur ki benim devletlü ʿinâyetlü sultânım hazretleri işbu resânende-i ʿubûdiyyet-nâme Ahmed Âğâ kûlları ve bizim Bekir bendeleri ve ândan¹⁸³⁵ sonra dahî Seyfullah Efendi ve gediklü İslâm Beg ve Tâtâr kûlları ile gönderilen müteʿaddid mekâtib-i ʿaliyye ve kâʿimeler vusûl bulub cümlesinin mefhûmu maʿlûm-ı bendeleri olmuşdur. Hakkı sübhânehu ve Teʿâla hazretleri sâye-i saʿâdetinizi üzerimizden eksik eylemeye. Amîn. Gerek Nemçe ve gerek Venedüklü ile cümle mâddelerimiz temâm olub söyleşilecek bir nesne kalmamışdır. Ancak gerek bu kûlları ve gerek Nemçe ve Venedik murahhasları gice ve gündüz bu işin üzerine olub lâzımü'l-ihimâm bir emr-i hatîr olmağla cümle mâddeler birer birer tercüme ve tebyiz ve birbirlerine tatbik olunub temessük oluna¹⁸³⁶ içün hâzır itmekde (y)îz. İnşâe Allahü Teʿâlâ hemân şu birkaç gün içinde temâm olub temessükler mühürlendiği saʿat¹⁸³⁷ Firdevsî Efendi kûlları ile ʿale'l-fevr maʿrûz-ı hâkipây-ı devletleri olunur. Erdel kalʿalarında mahbûs olan¹⁸³⁸ İskerletzâde Nikolây¹⁸³⁹ voyvoda kûlları yânında olan evlâd ve etbâʿıyla maʿan İstânbûl'da Yedikûle'de muhbûs olan Bâron Estîn ve Bâron **(116-a)** Betrâs ve yânlarında olan âdemleriyle maʿan mübâdele olunmağla târih-i temessükden otuz bir güne değin cümlesi Eflâk vilâyeti hudûduna getirilüb ol mahalde mübâdele ve tahlîs olunmaları usârâ mâddesine idhâl ve idrâc ve tarafeynden taʿahhüd olunmuşdur. Husûs-ı mezbûr içün bir muʿtemed kûlları taʿyin buyurulub vârub İstânbûl'dan mesfûrun Bâron Estîn ve Bâron Betrâs ve maʿan olan âdemlerün alub bir gün mukaddemce zikr olunan Eflâk hudûduna götürüb taʿahhüd olunduğu üzere İskerlet zâde kûlları ve yânında olan evlâd ve etbâʿıyla mübâdele ve tahlîs eylemek üzere tenbîh ve irsâl buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü

¹⁸³² R₂, R₃, R₄ -

¹⁸³³ S, R₂, R₃, R₄, H -penâhları tûrâbına

¹⁸³⁴ R₂, R₃, R₄, H-yüzler

¹⁸³⁵ R₃, R₄, H -ânlardan

¹⁸³⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -olmak

¹⁸³⁷ R₂, R₃, R₄ -gibi

¹⁸³⁸ R₃, R₄ -

¹⁸³⁹ R₃, R₄ -Nikolâ

sa^câdetlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 16 Şa^cbân sene 1130. Bende Muhammed defterdâr¹⁸⁴⁰ Bende İbrâhim defterdâr¹⁸⁴¹

Dibâce

Benim devletlü¹⁸⁴² efendim sultânım hazretleri İngiltere ilçisi hitâm-ı maslahatda üzerinde olan çâdırları götürüb gitmek üzere lisâne götürüb söylemişdir. İhtimâldir ki kendüye ta^cyîn olunan deve ve kâtır^{1843c} arabaları dahî götürmek isteye. Bunlar kendüye virilür mü yohsa alıkoyalım mı? Ne vechile fermân buyurulur ise¹⁸⁴⁴ bendelerine işâret buyurulmak mercûdur.

Murahhas İbrâhim Âğâ'dan(116-b)gelen mektûbun sûretidir.

Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü mekremetlü¹⁸⁴⁵ veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîf-i devlet ve iclâlleri ki tûtiyây-ı ^cuyûn cümle-i enâm ve mültecây-ı¹⁸⁴⁶ havâs ve ^cavâmdır. Envâ^c tazarru^c ve ibtihâlile¹⁸⁴⁷ dîde-i ^cubûdiyyet ve iftikâre iktihâl ve lâzıme-i zimmet-i ^cubûdiyyetimiz olan fizûnî-^{1848c}ömür ve devletleri du^cavânî-i¹⁸⁴⁹ zamîme-i evrâd ve ezkâr-ı gudüvv asâl¹⁸⁵⁰ (?) kılındığı ^carz olunmak siyâkında ol âsitâne-i¹⁸⁵¹ sa^câdet âşiyâne¹⁸⁵² ma^crûz-ı bende-i bî-gümân oldur ki benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri de'b-i kadîm ve tavr-ı müstedîm üzere hitâm-ı musâlahada Nemçe murahhaslarına virilmek için¹⁸⁵³ firistâde buyurulan iki re's atlar¹⁸⁵⁴ mükemmel ve müretteb bisâtlarıyla işbu resânende-i varakbâre-i ^cubûdiyyet küsteri¹⁸⁵⁵ İslâm Beg külları yediyle gelüb vâsıl olmuşdur. Hakkı sübhânehu ve Te^cala devletlü ^cinâyetlü efendim¹⁸⁵⁶

¹⁸⁴⁰ S Sâlis, R₂, R₃, R₄, H Şıkk-ı Sâlis

¹⁸⁴¹ S Sâni, R₂, R₃, R₄, H Şıkk-ı Sâni

¹⁸⁴² S, R₂, R₃, R₄, H -^cinâyetlü

¹⁸⁴³ R₃, R₄ ve

¹⁸⁴⁴ S, R₂, R₃, R₄, Hbu

¹⁸⁴⁵ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸⁴⁶ R₂, R₃, R₄, H kâffe-i

¹⁸⁴⁷ S, R₂, R₃, R₄, H-birle

¹⁸⁴⁸ R₂, R₃, R₄, H -efzûni-i

¹⁸⁴⁹ S, R₃, R₄, H-du^cavâti-i

¹⁸⁵⁰ R₃ -asâli

¹⁸⁵¹ H -âsitân-ı

¹⁸⁵² R₃, R₄, H -âşiyâne

¹⁸⁵³ R₂, R₃, R₄ -üzere

¹⁸⁵⁴ R₂, R₃, R₄ at

¹⁸⁵⁵ R₂, R₃, R₄, HGediklü

¹⁸⁵⁶ R₂, R₃, R₄, H -efendimiz

sultânım¹⁸⁵⁷ hazretlerinin vücûd-ı şerîflerin vikâye-i samedânilerinde masûn ve mahfûz idüb mediyyü'd-dehr nazar-ı cînâyet ve sâye-i mekremetlerin¹⁸⁵⁸ üzerimizden eksik eylemeye. Bimennihi ve keremehu. Bâkî emr ve fermân devletlü^{1859c} inâyetlü efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 22 Şa^cbân sene 1130. Bende İbrâhim defterdâr-ı¹⁸⁶⁰ sâni

Pojorofça¹⁸⁶¹ tarafına gidüb gelen Konâkçı Ahmed Âğâ'nın¹⁸⁶² (117-a) takrîridir. Fî 20 Şa^cbân sene 1130

Pojorofça'da olan murahhas efendilere¹⁸⁶³ yazılan kâğıdlar ile me'mûr olub gitmişdim. Pojorofça'dan çikalı bugün beş gündür. Nemçelü ve Venedüklü ile olan musâlaha mevâddi hitâm buldu¹⁸⁶⁴. Ancak tarafeynden temessükler tahrîr ve imzâ olunub divân-ı hümâyûn kâtiblerinden murahhas efendilerin yanına me'mûr olan Firdevsî Efendi işbu mâh-ı Şa^cbân'ın on dokuzuncu Bâzâr irtesi günü temessükler ile çıkub bu tarafa gelecektir. Ve tarafeynin murahhasları dahî bu ayın yigirmi beşinci günü mahall-i mükâlemeden kalkub Nemçelü öte tarafa ve bizim murahhaslarımız¹⁸⁶⁵ berü tarafa hareket eylemek üzeredirler. Bu kûlları^{1866c} avdetimde Nemçe¹⁸⁶⁷ murahhaslarına¹⁸⁶⁸ uğrayub buluşdum. Devletlü sâhib-i devlet hazretlerine bizden selâm ile ve hâtırların sû'âl ile Devlet-i c'Aliyye ile sulh olduk.¹⁸⁶⁹ Dostluk ahvâli istihkâm buldu. Nemçe c'askerinden Belgrâd'da meks üzere olan c'askerden akçe ile tutulan on iki rekmend c'asker Belgrâd'dan kalkub yerlerine gitdi. İrşova tarafında ve ol havâlide olan c'askerimizi dahî dağıtmak üzereyiz. Temessükler memhûr olduğu günlerde bâş vekîl ile kûsûr kalan Nemçe (117-b) c'askeri dahî Belgrâd'dan kalkub gideceklerdir. Çünkü ahvâl-i musâlaha ve dostluk ber karâr ve istihkâm buldukdan¹⁸⁷⁰ sonra tarafeynin c'askeri cem'iyet ile serhadlerde meks üzere olması dostluğa münâsib değildir. Bizim c'askerimiz

¹⁸⁵⁷ R₂, R₃, R₄, H-

¹⁸⁵⁸ R₂, R₃, R₄ -sa^câdetlerin

¹⁸⁵⁹ S, R₂, R₃, R₄, H sa^câdetlü

¹⁸⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H şikk-ı

¹⁸⁶¹ H -Pojoroça

¹⁸⁶² R₂, R₃, R₄, H -Âğâ kûllarının

¹⁸⁶³ S -efendiler

¹⁸⁶⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -bulub

¹⁸⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -murahhaslar

¹⁸⁶⁶ S, R₂, R₃, R₄, H bu tarafa

¹⁸⁶⁷ S -

¹⁸⁶⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -murahhasına

¹⁸⁶⁹ R₃, R₄, H ve

¹⁸⁷⁰ R₂, R₃, R₄ -buldu. Bundan

dağılmak üzeredir. Mâbeynde  akd olunub s ret bulan dostluk iktiz sına göre  nların dah  Sofya'da eğlenmeleri iktiz  eylemez deyü cev b eyledi. Ve Seyfullan Efendi'nin dah  me'm r olduğu hus s ne ise ol dah  s ret-i hit m bulub murahhas efendiler ile ma an  avdet idecektir.

Efl k voyvodasından gelen k 'imenin s retidir. F  20  a b n sene 1130

Benim  in yetl  devletlü merhametlü veyiyyü'n-ni am sult nim¹⁸⁷¹ efendim¹⁸⁷² hazretleri cen b-ı hazret-i h d y-ı Rabbi'l- alem n v c d-ı bihterin sa adetlerin af t ve beliyy tdan¹⁸⁷³ mas n idüb b b-ı devlet me' bların ila-inkir z 'd-devr n r yh -i¹⁸⁷⁴ hatemend ne(?)¹⁸⁷⁵ k  ade eyleye. Bihamdillahi Te  la mer m-ı en m¹⁸⁷⁶ ve r hatdih-i h s ve  amm olan sulh-ı hayr enc m kar n-i hüsn-i hus l ve hit m olub zam n-ı ma delet  unv n ve sa adet iktir nlarında l yık-ı devlet ve d n ve ref h-ı h l-i m slim n olacak as r-ı hasene ve ef l-i müstahsene **(118-a)** v c da gelüb kem t-ı^{1877c} aceze ve mes k n-i mehd-i r hatda  s de ve fuk r y-ı r y-ı zem n p ster-i istir hatde gun de oldu. Fe hamden sümme hamden efendimin eyy m-ı huceste enc mına tes d f itdi. H d y-ı Rabb-ı kad r d 'im idüb bundan böyle dah  niçe niçe as r-ı cel leye muvaffak olmađla¹⁸⁷⁸ tevfi k-i h zr-ı¹⁸⁷⁹ hed yetin bedreka tar k eyleye. Am n.  Ale'l-hus s kar nd  ım k llarının sebep-i istihl sı olub mürde-i dil n-ı akrab  ve  y line hay t bah  a ve bu kadar mens b¹⁸⁸⁰ d  y n-ı bendeg nın  e m-i   d¹⁸⁸¹ beynlerinden e k-i reyz n olarak dest-i berd  te-i derg h-ı cen b-ı¹⁸⁸² kibriy  velvele-i ed yya-i ezdiy d-ı  omr ve devlet ve zezeme-i esniye-i imtid d eyy m-ı sa adetleri künküre s y-ı  ar -ı  uly  ve tan n end z-ı t s-ı sem  olmuşdur. Ve¹⁸⁸³ hallak 'l¹⁸⁸⁴-b k  olan¹⁸⁸⁵ h d y-ı b - und n temenn m oldur ki sab h ha re değin devletlü efendimin n k n mını çehre-i af k ve eyy m-ı ne re değin kan dil-i evs f-i

¹⁸⁷¹ R₃,R₄-, H  al -himem

¹⁸⁷² R₂-,R₃,R₄-sult nim

¹⁸⁷³ R₂, R₃,R₄.beliyy t-ı du  hatdan

¹⁸⁷⁴ H -r y-ı

¹⁸⁷⁵ R₂ ila inkir z 'd-devr n,R₃,R₄, H -h cetmend ne

¹⁸⁷⁶ R₃ -n m

¹⁸⁷⁷ R₂,R₃,R₄ -zümre-i

¹⁸⁷⁸ H -olmağa

¹⁸⁷⁹ H -hazret-i

¹⁸⁸⁰ S,H ile,R₂.mens b n  ile,R₃-mens b ni olan,R₄-mens batı olan,

¹⁸⁸¹ R₃,R₄-  d 

¹⁸⁸² R₂, R₃, R₄ -

¹⁸⁸³ R₂,R₃,R₄,H-

¹⁸⁸⁴ R₄ ve

¹⁸⁸⁵ S, R₂, R₃,R₄, H Hazret-i

memdûhi'l-enâmını müzeyyen sâz-ı avîze-i nâtâk eyle.¹⁸⁸⁶ Amîn. Bâkî emr ve fermân devletlü 'înâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'câm 'âlî-himem¹⁸⁸⁷ efendim sultânım hazretlerindedir.

Murahhas efendiler¹⁸⁸⁸ gidenFirdevsî Efendi tarafından gelen mektûb ve kâ'imenin sûretidir. Fî 20 Ramazan sene 1130

Devletlü sa'âdetlü 'înâyetlü mekremetlü veliyyü'n-ni'câm efendim **(118-b)** sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîf-i devlet ve iclâllerine nihâyet tevkîr ve tekrîm ile yüzüm ve gözüm sürüb du'ây-ı hayırları edâ olunmak siyâkında¹⁸⁸⁹ bende-i kemterînleri oldur ki benim devletlü 'înâyetlü efendim sultânım hazretleri Bögürdelen zabitanın ve Belgrâd hâkiminin Bosna ve İzvornik serhadleri ahalisinin sulh ve salâha mugâyir te'addi ve tecâvüzlerini müş'ir şikâyet gûne mektûbları gelmekle türkîye tercüme ittirilüb hülâsa-i mefhûmu derûn-ı 'ubûdiyyet-nâmede mevzû' olan kâ'ime-i ben-degi birle¹⁸⁹⁰ vech-i tafsîl ma'cûz-ı hâkipây-ı devletleri devletleri¹⁸⁹¹ kılınmışdır. İnşâe Allahü Te'âlâ¹⁸⁹² manzûr-ı sa'âdetleri buyuruldukda ma'lûm-ı devletleri olur. Ve Nemçe tarafından tasdîknâme ile gelecek âdemleri dahî karîb mahalle gelüb iki üç güne değin gelüb irişeceğin İngiltere ilçisi du'âcılarını ihbâr eylemişdir. İnşâe Allahü Te'âlâ mümkün olur ise hemân geldiği gün olmadığı sûrette irtesi gün mübâdele olunub bilâ-te'hîr hâkipây-ı hazret-i veliyyü'n-ni'câmîye teveccüh ve 'azîmet olunur.¹⁸⁹³ Fî 20 Şa'cân sene 1130. Bende Ebûbekir Firdevsî

Kâ'imedir

Benim devletlü 'înâyetlü efendim sultânım hazretleri mahall-i mükâlemede olan İngiltere ilçisi ile Nemçe tarafından **(119-a)** nehr-i Temyûk ve Morova câniblerinin kat'ı hudûduna me'mûr olan Bâron dö Nâyberk¹⁸⁹⁴ kûllarına gelüb bast-ı merâm eylediler ki Nemçe tasarrufunda olan Bögürdelen Palankası zabitanın Belgrâd hâkimine ve ândan dahî mesfûr Bâron dö Nâyberk'e mektûb gelüb hülâsa-i

¹⁸⁸⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -eyleye

¹⁸⁸⁷ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸⁸⁸ S, R₂, R₃, R₄, H ile

¹⁸⁸⁹ R₃, R₄, H ma'cûz-ı

¹⁸⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -ber

¹⁸⁹¹ S, R₂, R₃, R₄ -

¹⁸⁹² S -

¹⁸⁹³ R₂, R₃, R₄, H Bâkî

¹⁸⁹⁴ R₂, R₃, R₄ bu

mefhûm bu ki mukâddemâ Bögürdelen ahâlisinden¹⁸⁹⁵ Etsoper Verde Yeşe ve¹⁸⁹⁶ Pûzerpûde Yeşe ve °Ali Burutliye ve Turmuş Zeliye ve Mâzenin Bayrakdârı ve Hasan Jorilice ve °Ali Sibâhî ve Muhammed Sûmât ve Sobûlu sipâhi ve Resyâ nâm kimesneler mâh-ı Ramazân-ı¹⁸⁹⁷ Şerîfin¹⁸⁹⁸ on beşinci gününde ba°zı Bosnaviler ile vârub zikr olunan Bögürdelen havâlisinde olan ba°zı karyeleri ûrub birkaç köylü ile bir pâpâsı ahz ve esîr eylediklerinden mâ°adâ nehr-i Sâva ile Raçka tarafına odun tahmîli için giden Nemçe seffinesine rast gelmeleriyle gemicîlerin birisini kurşun ile ûrub katl ve ikisini¹⁸⁹⁹ mecrûh ve dört neferin dahî esîr idüb İzvornîk kal°asına götürmeleriyle mâbeynde mün°akd olan şerâit-i musâlaha muktezâsınca mezkûrların esîr eyledikleri kimesnelerin sebilleri¹⁹⁰⁰ tahliyeve itlâk ve fîmâ-ba°d bu misüllü ta°addi ve tecavüzden ihtirâz olunub mâbeynde dostluk **(119-b)**ve konşuluk merâsimine ve hüsn-i civâra ri°âyet olunmak üzere Devlet-i °Aliyye tarafından mezkûrlara mahsûs fermân-ı °âlî isdâr ve irsâl ve icrâsına himmet buyurulmak için hâkipây-ı hazret-i veliyyü'n-ni°amîye °arz ve i°lâm olunmağı recâ ve iltimâs itmeleriyle kûlunuz dahî mülâyim cevâb virüb bundan akdem musâlahanın temessüklerini götürüb °inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin hâkipây-ı sa°âdetlerine vardığımda hemân ol sâ°atde cümle serhadlerimize sulhün haberi îsâliçün evâmîr-i °aliyyeler tahrîr ve mübâşir¹⁹⁰¹ ta°yîn olunmağla¹⁹⁰² fermân buyurmuşlar idi. Ancak İzvornik tarafları mesâfe-i ba°de olmağla zâhîren bu keyfiyyet sulhün haberi vürudundan mukaddemce olmak gerekdir. Eđerçi¹⁹⁰³ şimdiye değîn cümle serhadlerimize haber vardığımda şekk ve şübhemiz yokdur. Velakin yine ihtiyâten °arz ve i°lâm olunmakda¹⁹⁰⁴ be°is yokdur deyü müte°ahhid olub hâkipây-ı devlet ve iclâllerine °arz ve i°lâma ictirâ olundu. Ol bâbda emr ve fermân devletlü¹⁹⁰⁵inâyetlü merhametlü¹⁹⁰⁶ mekremetlü veliyyü'n-ni°am¹⁹⁰⁷ efendim sultânım hazretlerininidir. Fî 20 Ramazân sene1130. Bende Ebûbekir Firdevsî

¹⁸⁹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H olan

¹⁸⁹⁶ R₂, R₃, R₄ Eşârte Yeşe ve, H ve Âşerte Yeşe

¹⁸⁹⁷ R₂, R₃, R₄ - Ramazânın

¹⁸⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -

¹⁸⁹⁹ R₃, R₄ dahî

¹⁹⁰⁰ R₂, R₃, R₄ - sebiller

¹⁹⁰¹ R₃, R₄ -mübâşirler

¹⁹⁰² R₂, R₃, R₄, H- olunmağla

¹⁹⁰³ R₃ -Gerçi

¹⁹⁰⁴ S, R₂, R₃, R₄, Hdahî

¹⁹⁰⁵ S, R₂, R₃, R₄, Hsa°âdetlü

¹⁹⁰⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁹⁰⁷ S, R₂, R₃, H -

(120-a)¹⁹⁰⁸ Benim sa^câdetlü kârındaşım vakt ve¹⁹⁰⁹ hâlin muktezâsı üzere bu esnâda Nemçe melâ^cîni ile musâlaha Devlet-i ^cAliyye'ye ve ^cibâd-ı müslimîne ve re^câyâ ve berâyâyâ evlâ ve enseb gönündüğü cenâb-ı ^cizzetmeâbınıza dahî hafî olmayub ve cümle hayr-ı hâhân Devlet-i ^cAliyye olan ^cukâla dahî bu emri istisvâb idüb ve şevketlü mehâbetlü kerâmetlü veliyyü'n-ni^cam ^câlem efendimiz hazretlerinin dahî câygîr-i zamirü'l-hâm pezîrleri ve elbette murâd-ı hümâyûnları olmağla cenâbınız¹⁹¹⁰ dahî bu hayırlu¹⁹¹¹ husûsun husûlüne ziyâde fikr ve endişe-i sâkıb ve tedbîr-i sâ'ib ile esbâbını bulub ve her ne vechile mümkün¹⁹¹² olur ise bir sûrete ifrâğ olunmasına sa^cy ve kûşîş buyurulub Hak Te^câla hazretlerinin lütf ve tevfiği ile her ne sûrete girmek mümkün olur ise redd itmeyüb¹⁹¹³ ve kat^cî-i cevaba dahî tasaddî ittirmeyüb ^cale'l-fevr vukû^câtı peyderpey bu tarafa ^carz ve i^clâm eylesesiz. El-hâletü hazihi melâ^cîn-i hâsirin ile musâlaha Devlet-i ^cAliyye'ye elzem ve zü^cefây-ı müslimîne enfa^c olduğu zâhir olmağla ne eylerseniz eyleyüb ^cala eyyi vechi kâne¹⁹¹⁴ bir sûret-i müstahsineye ifrâğ olunmasına ziyâde sa^cy eylesesiz. Husûs-ı mezbûr mükâlemeye me'mûr olan İbrâhim Efendi'ye dahî nihâni¹⁹¹⁵ kâ'ime ile işâret kılınub muma-ileyhden gayra iş^câr olunmamışdır. Bu husûsa kimesne mahrem olmamak üzere ziyâde ihtimâm ve bir tarîkle (120-b) düşmana ser-rişte virilmeyüb gâyet tedbîr-i mülâyim ile bu emr-i hâtıra nizâm virmeğe dikkât-ı tâm ve âdeminizi eksik itmeyüb zuhûr iden asâr ve ihbârı ^carz ve i^clâm eylemeleri me'mûldür. Fî 4 Rebiü'l-ahîrSene 1130

¹⁹⁰⁸ R₂, H ^cAbdi Pâşâ'ya

¹⁹⁰⁹ H -

¹⁹¹⁰ H -cenâb-ı şerîfiniz

¹⁹¹¹ H -hayr-ı

¹⁹¹² R₂, H olub husûle karîn

¹⁹¹³ H -eylemeyüb

¹⁹¹⁴ H -kân

¹⁹¹⁵ H -nihânen

**Mükâleme için ta^cyîn olunan İbrâhim¹⁹¹⁶ ve Muhammed Efendi'ye
murahas¹⁹¹⁷-nâme olmak üzere virilen emr-i şerîfin sûretidir.¹⁹¹⁸ Aslı âbâdî
kâğda yazılmışdır.¹⁹¹⁹ Tuğrâsı¹⁹²⁰ muhallîdir.¹⁹²¹**

İftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir müstecmi^cül me^câli ve'l mefâhir el muhtass bi-
mezîd-i ^cinâyetullahi'l-kâdir hazîne-i âmiremin şikk-ı Sâni defterdârı olan İbrâhim
“dâme ^culüvvühü” ve kıdvetü'l-ümerâ-i ve'l ekâbir müstecmi^c-ül me^câli ve'l
mefâhirel muhtass bi-mezîd-i ^cinâyetü'l-meliki'l-kâdir şikk-ı Sâlis defterdârı
Muhammed “zide ^culüvvühü” tevki^ci refi^c-i hümâyûn vâsıl olacak ma^clûm ola ki
bundan akdem Devlet-i ^cAliyye-i ebeb-peyvendim¹⁹²² ile Nemçe Çâsarı beyinde
mün^cakd olan musâlaha ve mevâdi^canın merâsîmi tarafeynden alınub virilen ^cahd-
nâmelerin şerâiti üzere kemâyenbağı mürâ^cât ve kadîmî dostluk merâsîmi icrâ olunur
iken Bi-irâdetullahi Te^câla ba^czı ^cavâriz ve esbâb-ı tahalli ile bir iki seneden berü
mâbeynde cenk ve cidâl ve hilâf ve şikâk zuhûr idüb re^câyâ ve berâyây-ı tarafeyn
müteşettetü'l-bâl ve muzdaribü'l-ahvâl olmalarıyla mâbeynde zuhûr iden ^cadâvet ve
bağza-i mürtefi^c ve re^câyâ ve berâyây-ı tarafeyn emîn ve müsterih olmak için
mefâhirü'l-emrârü'l ^cizâmü'l ^cİseviyye İngiltere ve ânâ tâbi vilâyetlerin krâli
Korkiyos ve Nederlânda (121-a) Astâtı cenerâlleri “hutimet ^cavâkıbuhum bi'l-hayr
ve'r-reşâd” tavassut ve istirzâ itmeleriyle müşârü'n-ileyhim İngiltere krâli ve
Nederlânda Astâtı cenerâllerinin tavassutları ve hüsn-i sa^cyleri ile Devlet-i
^cAliyye'min ^cırz ve şânına lâyıık olduğu vech¹⁹²³ üzere mevâdi^câ ve mütârekeye izn-i
hümâyûnum erzâni kılınub ve siz ki muma-ileyhimâsız¹⁹²⁴ saltanat-ı seniyyenin¹⁹²⁵
mu^ctemedâni¹⁹²⁶ ve mahrem esrârı olduğunuz ecilden Devlet-i ^cAliyye'nin^{1927c} ırz ve
şânına lâyıık olduğu vech-i vecîh üzere Çâsar müşârü'n-ileyhin mükâlemeye
mu^cayyen olan murahaslarıyla mükâleme ve ^cakd-ı mevâdd-ı mevâdi^ca ve mütâreke
itmek üzere izn ve ruhsat-ı kâmile ile me'zûn ve murahas olmuşsuzdur. İmdî işbu

¹⁹¹⁶ R₃, R₄ -Efendi

¹⁹¹⁷ R₂, R₃, R₄ -ruhsat

¹⁹¹⁸ R₂, R₃ -sûret-i, R₄, H sûret-i

¹⁹¹⁹ R₂ -yazılıub muhallî olmuşdur. R₃, R₄, H -yazılıub tuğrây-ı şerifi muhallî olmuşdur.

¹⁹²⁰ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁹²¹ R₂, R₃, R₄, H -

¹⁹²² R₄ -peyvend

¹⁹²³ R₂, R₃, R₄ i vecih

¹⁹²⁴ R₃ -ileyhimsiz

¹⁹²⁵ H -seniyyemin

¹⁹²⁶ R₂, R₃, R₄ - mu^ctemed

¹⁹²⁷ H -^cAliyyemin

emr-i şerîf-i vâcibü'l-ımtisâlim mûcibince me'zûn ve murahhas olduğunuz üzere vakt ve zamanıyla varub Nemçe Çâsârının mükâlemeye me'mûr olan murahhaslarıyla bi'l-ittifâk münâsib görülen mahalde °akd-i meclis idüb müşârü'n-ileyhim İngiltere krâlı ve Nederlânda Astâtı cenerâllerinin¹⁹²⁸ taraflarından ta°yîn olunan ilçîleri vesâatları ve hüsn-i sa°yleriyle söyleşüb Devlet-i^{1929c} Aliyye'nin^{1930c} ırz ve şânına lâyıık ve °amme-i re°âyâ ve berâyâ ve kâffe-i °ibâdullaha nâfi° olduğu vech-i vecîh üzere bir sûret-i mergûbeye ifrâğ idüb temessükleşmeniz bâbında fermân-ı °âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l¹⁹³¹-ımtisâlimin mazmûn-ı **(121-b)** itâ°at¹⁹³² makrûnu ile °âmil olub hilâfından tevakkî eylesesiz.^{1933c} Alâmet-i şerîfe i°timâd kılâsız. Tahriren fî evâhir-i Muharrem li seneti selasin ve miete ve elf. Be makam-ı Edirne

Nemçe Çâsârının bâş vekîli Prenç Ekinos'tan Eflâk Voyvodasına gelen mektûbun¹⁹³⁴ tercümesidir.

Eflâk Beginin hâlâ müdebbirâne inhâ olunan oldur¹⁹³⁵ ki muhârebenin nihâyeti musâlahadır. Ve nâ-hak olan muhârebenin ihkâkı mukarrerdir. Ve her kim sadâkat ile hakkı ümmîd ider takdir-i ilâhî dahî i°ânet ider. Devlet-i °Aliyye Kârloÿça nâm mahalde yiğirmi beş senenin hitâmına dek¹⁹³⁶ mün°akd olan sulh ve salâhı bî-vakt fesh eylediği nümâyandır. Ve Devlet-i Çâsâriyye'nin müttetiklerin °ale'l-gafle teşbih olunmayacak kuvvet ile pâyimâl itmişdir. Ve bu husûsun olmaması¹⁹³⁷ için min küll-i vech iltimâs olundu idi. Dostluğa binâen inhâ olunan mevâdda dahî cevâb virilmedi. Ve mukîm olan Çâsâr kapû kethüdâsını taleb eylediğimiz için cebren alıkodular. Ba°dehu ol vakitte olan vezîr-i â°zam bilâ-bahâne ve bilâ-îzâh Varadîn kal°asına gelüb teslim itsünler deyü ikdâm ve ibrâm eyledi idi. °Âkibetü'l emr Çâsârımızın °askeri °adâvet °alâmetin göstermemiş iken üzerlerine hüçûm eyledi. Bu gûne mu°amele lâyıık ve sezâvâr ola idi. Mukâddemâ karşılarına gelebilinür idi.

¹⁹²⁸ R₃ -cenerâlleri

¹⁹²⁹ S -

¹⁹³⁰ R₄ -°Aliyyemin

¹⁹³¹ R₂, R₃, R₄, H itbâ° ve lâzımü'l

¹⁹³² R₄ -ta°at

¹⁹³³ R₂, R₃, R₄, H Şöyle bilesiz

¹⁹³⁴ R₄ -mektûb

¹⁹³⁵ R₃ -

¹⁹³⁶ S, H -değîn

¹⁹³⁷ R₃, R₄ -olması

Gerçi bunlar olmuş¹⁹³⁸ ve geçmiş şeylerdir. Lakin şimdiki hâlde eğer Devlet-i 'Aliyye'nin tecdîd-i sulh itmeğe murâdları var ise Çâsâr hazretlerinin dahî meyl ve rağbetleri¹⁹³⁹ olacağı bî-iştibâhdır. Bu takdîrce tarafeynden¹⁹⁴⁰ dökülecek kân ve telef olacak insân ve sefer-i meşakkat ve muhanneti men^c ve def^c olunur. Lakin bu emr-i hayr encâmın husûlü için sadâkat ve ihtimâm ile¹⁹⁴¹ tavassut idenlerin ittifâkı ile vaktinde hareket oluna ki Devlet-i 'Aliyye'nin meyl ve rağbeti olduğuna i'timâd-ı küllî hâsıl ola. On dört gün mukaddem husûs-ı mezbûr için Belgrâd ser-^caskeri Mustafa Pâşâ dahî tahrîr eylemiştir. Eğerçi kimin izni ile olduğu ma^clûm¹⁹⁴² değil idi. Lakin yine bu gûne cevâb eyledim. Zîrâ tarafimden muhârebenin musîbetleri ve âfetlerinin men^c ve def^ci icün sa^cy olunur. Çünkü mektûbunuz me'mûren değildir. Şimdiki hâlde bu kadar cevâb olundu. Şimdiden sonra size ruhsat virilür ise tafsîlen cevâb olunur. Macâristân cenerâline husûs-ı mezbûr için ruhsat virilmiştir. Ânâ dahî tahrîr olunabilür. Zemûn ovasında mâh-ı Eylül'ün yigirmi dokuzuncu gününde tahrîr olunmuştur.

**Âsitâne-i sa'âdetde mukîm olan Frânçe ilçisine yazılan mektûbun sûretidir. Fî
10 Safer sene 1130**

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra sa'âdetlü rikâb-ı hümâyûn kâ'îmakâmı hazretlerine irtisâl olunan mektûb ve kâ'îmeniz vusûl bulub **(122-b)** bi'l-cümle¹⁹⁴³ mefhûmu¹⁹⁴⁴ ma^clûm-ı hâlisü'l-fu'âdları¹⁹⁴⁵ olmuşdur.¹⁹⁴⁶ Devlet-i 'Aliyye ebed-peyvend ile Nemçelü¹⁹⁴⁷ beyninde musammem olan sulh ve salâhın te'yîd ve temhîdinde bulunmak haşmetlü hürmetlü Frânça pâdişâhının dahî mergûbu olmağla şürût-ı musâlaha ne vechile idüğü ma^clûmunuz olub müşârü'n-ileyh hazretleri tarafına i'âm eylemeleriçün Edirne'ye 'avdet olunmanız hasûsları işâret olunmuş. Ma^clûm oldu ki Frânçe pâdişâhı tarafından bu husûslara me'zûn¹⁹⁴⁸ murahhas olmayub bundan sonra istizân itmeğe muhtâcsız. Ânâ dahî vaktin müsâ'adesi vardır ve şürût-ı

¹⁹³⁸ R₃ -

¹⁹³⁹ R₃ -rağbetler

¹⁹⁴⁰ S -tarafeynde

¹⁹⁴¹ R₃, R₄ -ve, H ve

¹⁹⁴² R₃, R₄ -ma^clûmum

¹⁹⁴³ S, R₂, R₃, R₄, H -

¹⁹⁴⁴ S, R₂, R₃, R₄, H bi'l-küllîye

¹⁹⁴⁵ R₃ -fû'âdımızdır. R₄, H -fu^câdımız

¹⁹⁴⁶ R₃, R₄ -

¹⁹⁴⁷ R₂, R₄ -Nemçe

¹⁹⁴⁸ R₄ ve

musâlahâ¹⁹⁴⁹ hemân tarafeynin râhat ve refâhiyeti ile dîn-i¹⁹⁵⁰ Devlet-i ‘Aliyye’ye hayırlı¹⁹⁵¹ iki devletin mâbeyninde bundan akdem bi-takdîrullahi Te‘âla serzede-i zuhûr olan¹⁹⁵² husûmet ve ‘adâvetlerin kemâ-fi’l-evvel envâc mihr ve muhabbet ve sadâkat ve müsâfâta mübeddel olmuştur.¹⁹⁵³ Nemçelü tarafı hoşûnet ve ru‘ûnet üzere hareket itmeyüb şân-ı Devlet-i ‘Aliyye ve mâmus-ı saltanat-ı seniyyeye lâıyk olduğu vech üzere rağbet eyledikleri halde ‘akd-i musâlahaya iştibâh olmayub ve sizin dahî¹⁹⁵⁴ me’zûn ve murahhas olmanıza kuvvet-i kalbiniz var ise Frânçe diyarına ‘icâleten âdem irsâl ve me’mûriyetinizi müş‘ir yedinize rahsat-nâme alub iki devlete nâfi‘ olan umûr-ı musâlahaya duhûl ve encâmında menâfi‘-i kesîre tahsîline mütevaffık¹⁹⁵⁵ olmuş olursuz. Ve bundan akdem bu tarafda iken geçen sene **(123-a)** Devlet-i ‘Aliyye’nin murâdı olur ise Venedüklü ile Devlet-i ‘Aliyye’yi başka sulh eylemek mümkündür deyü söylemişsiz. Ol husûsa dahî me’zûn ve murahhasız.¹⁹⁵⁶ Eğer Nemçelü husûsunda ve¹⁹⁵⁷ eğer Venedüklüyü ayırub başka sulh eylemek husûsunda Devlet-i ‘Aliyye’ye nâfi‘ ve ‘ırz-ı devlet ve nâmûs-ı saltanata münâsib vechile hidmet me’mûlünüz ise kat‘â bu tarafa gelmeğe hâcet yokdur. Hemân Frânçe pâdişâhı tarafına yazub bir an¹⁹⁵⁸ evvel mübâşeret olunmak husûsunda mahsûs¹⁹⁵⁹ mufassal kâğıdlar tahrîr ve müte‘ahhid¹⁹⁶⁰ âdemleriniz ile Frânça’ya¹⁹⁶¹ irsâl¹⁹⁶² ve¹⁹⁶³ bir an evvel cevabın¹⁹⁶⁴ sefere dek¹⁹⁶⁵ getürmenize izn-i ‘aliyye vardur. Hemân Frânçe pâdişâhı tarafından Devlet-i ‘Aliyye’ye hayırlı musâlahaya tavassut eylemeğe rağbet olunur ise hidmetiniz zâyî‘ olmayub mükâfatını müşâhede ideceğiniz melhûz ola. Fî 10 Safer sene 1130

¹⁹⁴⁹ R₃, R₄ -

¹⁹⁵⁰ R₄, H ve

¹⁹⁵¹ R₄ ve

¹⁹⁵² S, H -iden

¹⁹⁵³ S, R₂, R₃, R₄, H -olmasıdır

¹⁹⁵⁴ R₂, R₄ bir vechile, H bu vechile

¹⁹⁵⁵ H -muvaffak

¹⁹⁵⁶ R₃ -murahhasız

¹⁹⁵⁷ R₃ -

¹⁹⁵⁸ R₂, R₃, R₄ -gün

¹⁹⁵⁹ S, R₂, R₃, R₄, H ve

¹⁹⁶⁰ R₂ -mu‘temedi(84. Sa), R₃, R₄ -mu‘temed-i ‘ileyh, H -mu‘temedi’n-‘ileyh

¹⁹⁶¹ R₂, R₃, R₄ -Frânçe pâdişâhı tarafına yazub

¹⁹⁶² R₂, R₃, R₄ -

¹⁹⁶³ R₂, R₃, R₄ -

¹⁹⁶⁴ S, R₂, R₃, R₄, H vakt-i

¹⁹⁶⁵ S, R₂, R₃, R₄, H - değin

Moskov¹⁹⁶⁶ Çârı vükelâsından Kançalir Bâron Sâferof¹⁹⁶⁷ tarafından âsitânedede olan Nederlânda ilçîsinin bâş tercümanına tahrîr ittiği mektûbun tercümesidir.

Tarafınızdan irsâl olunan mektûbunuz vusûl bulub mefhûmu Moskov¹⁹⁶⁸ Çârı efendimize i^clâm olunmağla hülâsa-i mefhûmunda Tâtâr tâ'ifesinin hilâf-ı musâlaha ba^czı ta^caddî ve tecâvüzlerine Devlet-i ^cAliyye'nin kat^ca rızây-ı ^caliyyesi olmadığından gayrı min ba^cd hilâf-ı musâlaha Moskov¹⁹⁶⁹ tarafına bir dürlü îsâl-i mazarrat ve hasâret olur. Vaz^c(123-b) ve hareket zuhûr itmeye deyü gerek Kırım Hânı hazretlerine te'kîd ve tenbîh ve gerek serhadlerde olan muhâfız pâşâlara ekîd ve şedîd evâmîr-i ^caliyye¹⁹⁷⁰ ile teşyîd ve esas-ı sulh ve salahı nakıza da'ir bir dürlü hareketden begâyet ihtirâz oluna deyü te'kîd olunduğu Çâsâr¹⁹⁷¹ efendimizin ma^clûmları oldukda ziyâde mahzûz olub cevâblarında bizim dahî Devlet-i ^cAliyye ile miyânede mün^cakd olan şürût-ı musâlahaya¹⁹⁷² her vechile ri^câyet ve¹⁹⁷³ râsih-dem¹⁹⁷⁴ ve sâbit kadem olmak üzere kemâl-i ihtimâmdayuz. Ve serhadde olan muhâfazacılar ve zâbitân-ı sâ'ire ve cenerâllere muhkem tenbîh ve te'kîd idüb Devlet-i ^cAliyye'nin re^câyâları âsûde-hâl üzere olub min ba^cd civârda olan re^câyâya vesâ'irden ferd-i vâhid cevır ve eziyyet ve zulm ve ta^caddî olunmamak ve müddet-i musâlaha hitâmına dek şürût-ı musâlahaya mugâyir bir dürlü vaz^c ve hareket olunmamak üzere muhkem tenbîh ve te'kîd eylemişlerdir.¹⁹⁷⁵ Hatta Nemçe Çâsârı ve Venedîk Cumhûru taraflarından Çâr efendimize birkaç def^ca ilçîler gelüb Devlet-i ^cOsmâniye'den ahz-ı intikâm idecek vakti ve mahallîdir. Bizim ile ittifâk üzere olun deyü nâmeleri gelmiş idi.¹⁹⁷⁶ Çâr-ı müşârû'n-ileyh kat^câ cevâbların ısgâ ve teklîflerine iltifât itmeyüb sulhün hitâmına dek¹⁹⁷⁷ nakz¹⁹⁷⁸ ider değilim deyü cevâb virdiğinden gayrı Leh Cumhûru¹⁹⁷⁹ mukâddemâ Nemçe ve Venedüklü ile olan ittifâkları hasebiyle eğer Leh krâlı ve gerek Cumhûrları (124-a) tarafından memâlik-i

¹⁹⁶⁶ R₃, R₄, H -Mâskov

¹⁹⁶⁷ R₃, R₄ -Sâferot

¹⁹⁶⁸ R₃, R₄, H -Mâskov

¹⁹⁶⁹ R₃, R₄, H -Mâskov

¹⁹⁷⁰ S, R₂, R₃, R₄, H - ^caliyyeler

¹⁹⁷¹ H -Çâr

¹⁹⁷² H -musâlaha

¹⁹⁷³ R₂, R₃, R₄ -

¹⁹⁷⁴ R₂, R₃, R₄ -

¹⁹⁷⁵ R₃, R₄ -eylemişler

¹⁹⁷⁶ S Eğer, R₂, R₃, R₄, H Lakin

¹⁹⁷⁷ S, R₂, R₃, R₄, H - değîn

¹⁹⁷⁸ S, R₂, R₃, R₄, H - nakz-ı ahd

¹⁹⁷⁹ R₃ -Cumhûrun, R₄, H -cumhûrunun

°Osmâniyye'ye bir dürlü su-i kasdleri olur ise dahî ta°addîleri men° ve def° ile kâdir olduğum kadar zabt ve rabt idüb Devlet-i °Aliyye'ye dostluk iderim deyü cevâb itmişlerdir. Bu takdîrce çünkü tarafeynden bünyân-ı musâlahaya metânet ve resânet üzere istihkâm ve ri°âyet ve ikrâm olunur. Ba°zı serladlerde ve sınıra karîb mahallerde eşhâdan şayet vaz°-ı nâ-hemvâr zuhûr idüb miyânede musâlahaya münâkız bir hareket olmamak için dostluğa binâen mülûk-ı sâ'ire-i nasâra ilçîleri gibi âsitâne-i sa°âdetde mukîmen sâkin olmak üzere Çâr efendimiz tarafından dahî bir kapû kethüdâsı irsâl olunmak münâsib görüb tasmîm itmişlerdir. İmdî mektûbumuz vusûlünde bu ahvâlleri cümlesin der-i Devlet-i °Aliyye'ye °arz ve efhâm idüb ne yüzden cevâb-ı¹⁹⁸⁰ sevâbları olur ise bir sâ°at mukaddem ifâde ve i°lâm eylemeniz mes'ûl¹⁹⁸¹ ve¹⁹⁸² me'mûldür¹⁹⁸³ deyü yazmış. Fî 15 mâh-ı Temmûz sene 1129 Moskov¹⁹⁸⁴ Çârı Felemenk diyârında bulunmağla ol tarafdandır tahrîr olunmuş.

**Nederlânda Astâtı tarafından hâlâ der-i Devlet-i °Aliyye'de mukîm olan Kota
Ya°kob Kavalier ilçîye °akd-ı musâlahaya tavassut için gelen
ruhsatnâmenintercümesidir.**

Bizki hâlâ Nederlânda Astâtlarının cenerâliyüz. Bildirmesi lâzım gelen kimesnelere inhâ ideriz ki vaktaki ma°lûmumuz oldu ki **(124-b)** sâbıkâ İngiltere krâlı Vilhelmeş ve bizim tavassutumuz ile Kârloyça'da mün°akd olan^{1985c} ahd ve peymân sebebiyle itfâ bulan nâr-ı mukâtele tekrâr¹⁹⁸⁶ şevketlü mehâbetlü pâdişâh-ı Al-i °Osmân dâ'imü'l-muzaffer hazretlerinin ve Venedîk Cumhûrunun ve hâlâ pâdişâh-ı dâ'mü'l-muzaffer haşmetlü Româ imparâtoru meyânında °alevlenüb tahrîk olundu. Kadîmden berü ehl-i kîtâle olan dostluk ve meveddetden nâşî hâlâ İngiltere krâlı olan Giorgies ile ma°an bezl-i makdûr kılub tecdîd olunan nâr-ı mukâtele¹⁹⁸⁷ tebs ve teskîn eylemekte cidd ve sa°y eylemeği elyak ve sezâvâr gördük. Binâen °ala-hazâ hâlâ der-i Devlet-i °Aliyye'de mukîm ilçîmiz Konte Kular¹⁹⁸⁸ her vechile °âkil ve iş bilür mu°temedin °aleyh ve âyînimizde mütedeyyin ve mu°teber ve i°timâd olunur

¹⁹⁸⁰ R₃, R₄ -bâ

¹⁹⁸¹ R₂, R₃, R₄ - mes'ûldür

¹⁹⁸² R₂, R₃, R₄ -

¹⁹⁸³ R₂, R₃ -

¹⁹⁸⁴ R₃, R₄ -Mâskov

¹⁹⁸⁵ S, R₂, H -

¹⁹⁸⁶ H -tekrâren

¹⁹⁸⁷ R₂ -mukâteleyi

¹⁹⁸⁸ H -Kolyer

kimesne olmağla husemâ-i¹⁹⁸⁹ müşârü'n-ileyhim beyninde tecdîd-i °uhûd ve peymân-ı in°ikâdına tavassut eylemeğe nasb ve ta°yîn eyledik. Ve murahhas kıldık. Şevketlü Al-i °Osmân pâdişâhı dâ'im-zafer hazretleri ve müttetikleri ve haşmetlü Româ imparâtorunun ve müttetiklerinin meyânlarında vâki° mukâtele ve mücâdele teskîni ve musâlaha in°ikâdı husûslarında gerek mükâleme ve gerek musâlahayı itmâma getürmekde tarafımızdan kendüye kemâl ruhsat ile ruhsat virdik. Ve bu iki¹⁹⁹⁰ devletlerarasında vâki° da°vâ ve nizâ°alar¹⁹⁹¹ tarafımızdan vâsita olmağa murahhas nasb ve ta°yîn eyledik. Ve musâlaha in°ikâdı¹⁹⁹²(125-a) devâm ve sebâtı husûslarında vâki° senedlerin hatem ve imzâsında iltizâm eyledüğü ahvâl tarafımızdan makbûl ve mergûbumuzdur. Ve bu cümlede i°timâd olunmak için Astâtımızın işbu mührüyle memhûr ve isimleriyle mumza ve mahtûm sened yedine virildi. Mâh-ı Novamberin on yedinci gününde mîlâd-ı hazret-i °İsa aleyhisselamın bin yedi yüz on altı¹⁹⁹³ senesinde Hâke nâm mahalde yazıldı.¹⁹⁹⁴

Sâhib-i devlet tarafından Burusyâ krâlnın bâş vekîline yazılan mektûbun sûretidir. Gümüş kozâk kırmızı atlas kîsedir. Eyi yâşmak ve İstânbul kâğıdı üzerine siyâh mürekkeb¹⁹⁹⁵ imzâ¹⁹⁹⁶ çekilmiştir.¹⁹⁹⁷

Kıdvetü'l-ümerâ il milleti'l Mesîhiyye °umdeti küberâ il tâ'ifeti'l-°İseviyye haşmetlü rütbelü Purusyâ ve Prândaborg ve tevâbi°î diyârları krâlnın bâş vekîli olan rağbetlü rekâvetlü dostumuz “hutimet °avakıbuhi bi'l-hayr ve'r-reşâd velhemi ileyhi sebîlü's-sevâb ve's-sedâd” câniblerine dostluğa lâıyk ve mâbeyinde müşeyyed ve müstahkem ve üstüvâr ve pâyidâr olan sulh ve salâh lâzımı'l-felâha münâsib ve muvâfık selâm selâmet hitâm ve peyâm müsâlemet irtisâm iblâğıyla merâsim ve¹⁹⁹⁸ istinâs dilnüvâzi üzere hâl ve hâtırları sù'âli helâlinde dostâne efhâm ve i°lâm olunan oldur ki Devlet-i °Aliyye-i ebed-peyvend ile Nemçe Çâsârı beyninde vukû°u bulan muhâlefet bi-meşiyetullahi Te°âla muvâfakat ve musâlahata (125-b) mübeddel ve şikâk ve °adâvet dostluğu ve hüsn-i vifâka muhavvel olmak üzere

¹⁹⁸⁹ R₂ -husemây-ı

¹⁹⁹⁰ H -

¹⁹⁹¹ R₂, Hda

¹⁹⁹² S, R₂, H ve

¹⁹⁹³ H -altınca

¹⁹⁹⁴ R₂, H -tahrîr olundu.

¹⁹⁹⁵ S, R₂, R₄, H ile

¹⁹⁹⁶ S, R₂, R₄, H -imzâsı

¹⁹⁹⁷ S, R₂, R₄ - (bu mektûb ile Leh krâlna yazılan mektub karıştırılmıştır. O nedenle bu mektûblar sona eklenecektir.)

¹⁹⁹⁸ S -

tarafeynin hüsn-i rızâ ve cevâzlarıyla iki devlet-i ʿazîme taraflarından muʿtemedin ʿaleyh ve mevsûkbih âdemler taʿyîn ve bir mahall-i münâsibde cemʿ ve esâs sulh ve salâhın cânibeyne lâıyk vech-i vecîh üzere temhîd ve inşâ ve tecdîd ve îbkâsıçün mükâlemeye meʿzûn ve murahhas kılınub ve tarafeynin reʿyi üzere İngiltere ve Nederlânda taraflarından dahî ilçileri mâbeyne tavassut ve maʿan bulunmak üzere tertîb ve Frânçe pâdişâhı dahî kadîmden Devlet-i ʿAliyye ile dost olmağla teʿyîd-i mihr ve muhabbet için ol dahî bu maslahatda maʿan bulunmak üzere tarafından ilçisini taʿyîn eylemek üzere müracaʿat idüb ancak iftihârü'l-ümerâ il ʿizâmi'l ʿİseviyye muhtârü'l küberâ il fihâmi'l Mesîhiyye krâl Rakofçi Freñç “hatemullahi ʿavakıbuhi bi'l-hayr ve'r-Reşâd” bundan akdem Frânçe vilâyeti tarafından Devlet-i ʿAliyye-i ebed-peyvend cânibine gelmiş bulunmağla bu esnâda müşârü'n-ileyh krâl Râkofçi Freñç bir ûlû hânedândan iken hânedânından dûr ve mahall-i merhamet olduğuna binâen Çâsâr müşârü'n-ileyh beynlerinde olan birûdet ve ʿadâvet ülfet ve muhabbete mübeddel olmasıçün yine memleketine kemâ-fi'l-evvel krâl nasb olunmak mahzâ tarafeyne hayr-ı hâhlık ʿadd olunmağın bu hayr-ı husûs dahî Devlet-i ʿAliyye'nin Çâsâr-ı müşârü'n-ileyh ile ʿakdi muzammem olan (126-a) musâleme ve musâlahanın mevâdd ve şürûtundan ʿadd olunmak Devlet-i ʿAliyye'nin mutlûbu olmağla siz dahî mâbeynde mü'ekked ve müşeyyed olan dostluk ve musâleme muktezâsınca bu hayırlı maslahatın arasında bulunub Devlet-i ʿAliyye'nin Çâsâr-ı müşârü'n-ileyh musâlahası husûsundan katʿı nazar müşârü'n-ileyh krâl Râkofçi Freñçin kemâ fi'l-evvel memleketinde istikrârı husûsunda hüsn-i ittifâkda bulunub dostluğu teʿyîd ve te'kîd için bu husûs hayr-ı encâmın husûl-pezîr olmasında niyyet-i sâdıka ve ʿazîmet-i hâlise ile dikkat-i tâm ve saʿy ve ihtimâm eylemeniz me'mûl ve mâbeynde mü'ekked ve müstahkem olan dostluk ve musâlemet muktezâsınca tarafeynden tüccârın amed-i şüdüne aslâ mâniʿ ve müzaham olmadığı maʿlûm-ı zamîr ayine nâziriniz ola. Fî 4 Safer Sene 1130

Hâlâ Belgrâd'da olan Mihâ'il Tâlâmân'dan İngiltere ilçisine gelen mektûbun tercümesidir.

Baʿde'l-elkâb dostâne inhâ olunan¹⁹⁹⁹ oldur²⁰⁰⁰ ki haşmetlü Freñç Ekinos'un tenbîhleri üzere Anderya nâm kimesne ile iki kıtʿa mektûbu ve hizmetkârınız ile Yasakçıyı maʿan tarafınıza irsâl eyledik. Ve hizmetinizde bulunmamıza husûs-ı

¹⁹⁹⁹ R₄-olunur
²⁰⁰⁰ R₂, R₃, R₄-

ma^clûma vesîle olduğundan gâyet memnûnuz.²⁰⁰¹ El-hâletü'l-hazihi bâ^cis-i tahrîr-nâme-i²⁰⁰² meveddet budur ki vezîr-i â^czam hazretleri henüz Sofya'da meks iderler ise hâmil-i mektûblar Anderyânî(126-b) mektûbların cevâbı ile bir gün mukaddem tarafımıza ^cavdet itdirmekde sa^cyîiniz melhûzdu. Eğer vezîr-i â^czam hazretleri Sofya'dan hareket iderler ise mesfûr Anderya'nın²⁰⁰³ yedinde olan bâş vekîlin mektûbun ve tarafımızdan ^cizzetlü re'is efendiye tahrîr olunan mektûbumuzu bilâ-te'hîr taraf-ı²⁰⁰⁴ devletlerine göndermenizi me'mûl ideriz. Ve mesfûr Anderyâ mektûbları teslîm eyledikde cevâb ile ^cavk ve te'hîr olunmaya deyü mektûbunuz ile ibrâm idesiz. Ve cenâb-ı sa^câdetiniz bilâ şübhe iki devletin hayr-ı hâhı olmağla bu emr-i hayr encâmın bir gün evvel²⁰⁰⁵ vücûda gelmesine cidd ve sa^cyîiniz me'mûldür. Bâkî²⁰⁰⁶

Narde muhâfızı vezîr-i mükerrerem Mustafa Pâşâ hazretlerinden devletlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine gelen kâ'imenin sûretidir. Fi 4 Cemaziye'l-evvel Sene 1130

Benim devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te^câla²⁰⁰⁷ vücûd-ı şerîflerin hatâsız eyleye. Bu maslahat-ı hayr encâm hakkında hâtıra gelen ba^czı hâletler kaleme alınub i^clâm olunmak femân buyurulmuş. Keyfiyyet-i mükâleme ma^clûm-ı bendeleri olmamağla öyle bir hâlet tahrîrine muvaffak olamadık. Ancak Nemçenün evvel emirde mükâlemelerde olan gızzet ve huşûnetlerine bakılmayub bir cüz'î söze kapû bulunan mahalle ibrâm olunmak ve def^c itdikçe (127-a) yine fâsıla virilüb üslûb-ı hakîm üzere söyleşmek lâzımdır. Belgrâd'a giden yolun sağ tarafı ânlarda kalur ise yolun sol tarafında^calâkaları kalmaz. Sınûra vüs^catlı kapûdur. Böğürdelen ve Forinye²⁰⁰⁸ kazâları Bosna hudûdudur. Böğürdelen kal^cası evvel hudûd zikriyle Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak iktizâ ider. Kazâları hudûduyla bile nehr-i Dîrîn'den sonra Sâva'ya varınca Bosna hudûdu olan mahaller yine Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak zikri Dîrîn'in öte yanında su kenârında bin yüz yigirmi sekiz senesinde istilâ eylediği

²⁰⁰¹ H -memnûn iz

²⁰⁰² R₂,R₃, R₄, H -

²⁰⁰³ R₃ -Yânin

²⁰⁰⁴ S -

²⁰⁰⁵ R₃, R₄ -mukaddem

²⁰⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁰⁰⁷ S, R₂, H hazretleri

²⁰⁰⁸ H -Kozinye

Berçaka ve Kubâş ve Burûd ve Derburşeçe ve Duyûşeçe ve Grad-şika ve Yasânofça²⁰⁰⁹ ve dahî her ne var ise İnşâe Allahü Te^câlâ halâs ider. Tuna tarafında re's-i hudûd Morova'nın Tuna'ya döküldüğü yerden olur ise Kûblic kal^cası Morova Suyu adasındadır. Sanırım ol dahî söz götürür. Ândan aşağı Tîmurkapû'ya varınca Tuna içinde Porice adası ve sâ'ir cezîreler vardır. Eđerçi²⁰¹⁰ taleb olunmuş virmemeye musırr olmuş ise Devlet-i ^cAliyye hudûdu olan kıyıya yakîn bulunan adalara sınûru nedir ilzâm olunur. Sefîneleri ve kâyıkları aşağı geçmemek üzere bir mahall ta^cyîn ve tahsîs ve İrşova ahvâli müzâkere ve mükâleme olunub ânda dahî gemîleri ve kâyıkları olmamağa muhtâc **(127-b)** İrşova'nın ânlarda kalmasından hedmî dahî münâsib görünür. Murahhaslara bu vechile mükâlemesi münâsib görülür ise fermân devletlü efendimindir. İnşâallah²⁰¹¹ bu maslahat-ı hayr encâm himmet-i ^caliyye-i veliyyü'n-ni^camîleriyle hüsn-i hitâm bulur. Ve sefer tedârîki husûsunda her ne kadar ziyâde himmet-i celîleleriyle²⁰¹² buyurulur ise ol kadar güzel olur. Emr ve fermân ^cinâyetlü devletlü hürmetlü²⁰¹³ efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 23 Rebiü'l-âhir sene 1130

Hâlâ defter emîni olub bundan akdem Sofya'da olan murahhaslara ve mutavassıtlara ba^czı kâğıdlar ve lisânen tefhîm olunacak mevâdd²⁰¹⁴ tebliği için irsâl olunan Hüseyin Efendi'nin ^cavdetlerinde takrîrleri ve getürdükleri mekâtîb ve kavâimin suretleridir. Fî 2 Cemaziye'l-evvel sene 1130

Bu kûlları me'mûren Sofya'ya varub gerek murahhaslara ve gerek ilçilere olan kâğıdları kendilere virdim. Ve her ahvâli me'mûr olduğum vech üzere lisânen dahî tefhîm eyledim. Felemenk ilçisi eyyâm-ı mükâlemede terk-i cidâl olunmasın²⁰¹⁵ müstahsen gördü.²⁰¹⁶ Ve sâhib-i devlet efendimizin bâş vekîle olan mektûbunu kendü tercümânına virüb terk-i cidâl ve musâlaha ve musâleme mâddelerini gereği gibi yâzub tercümân-ı mesfûr ile bâş vekîle gönderdi. Ve İngiltere tarafından müceddeden mutavassıt olan ilçinin ve Nemçe'nin mükâlemeye **(128-a)** bâş murahhas olanın²⁰¹⁷ âğırlıkları Belgrâd'a gelüb kendüleri dahî karîben gelmek üzere olduklarını ma^czûl

²⁰⁰⁹ R₂ -Yasânofça'yı

²⁰¹⁰ R₂, H -Eğer

²⁰¹¹ S, R₂, H -İnşâe Allahü Te^câlâ

²⁰¹² S, R₂, H -celîleleri

²⁰¹³ S, H -merhametlü, R₂ -merhametlü veliyyü'n-ni^cam

²⁰¹⁴ R₂ -mevâdlar

²⁰¹⁵ R₂ -olunması

²⁰¹⁶ R₂ -görüldü

²⁰¹⁷ R₂ -olan kimesnenin

olan İngiltere ilçisinin Belgrâd'dan gelen âdemisi haber virmişdir. Ve ilçî-i mesfûr dahî bu gice Mustafa Pâşâ köprüsüne konmuşdur. Ve İngiltere'nin âsitânede mukîm²⁰¹⁸ olacak ilçîsi dahî Niş üzerinden veyâhûd Tuna ile gelecek idüğü²⁰¹⁹ haber virmişlerdir. Ve Belgrâd'da olub mükâlemeye me'mûr olan Tâlamân'a Felemenk ilçîsi mektûb gönderüb murahhaslar ile ma'can mahall-i mükâlemeye 'azimet eylediklerini ve mevkıf-ı mükâleme ta'cûyn olunmak için mesfûr Tâlamân Fethü'l-islâm taraflarına âdem göndermesini dahî te'kîd üzere yazmışdır. Ve Belgrâd 'ala-hâlihi kalmak vechi üzere musâlahaya şürûc olundukda Nemçe tarafı dahî kemâl-i rağbet idecekleri bî-iştibâhdır deyü Felemenk ilçîsi cevâb ider. Ve murahhasların birbirleriyle ittifâk ve ittihâdleri vardır. Ve mevkif-i mükâleme binâ oluncaya dek iş gerü kalmamak için bir büyük çergeye muhtâc olub ve bu taraftan varıncaya dek vakit geçer deyü Vidîn muhafızı Mustafa Pâşâ'nın çergesini getürtmeği münâsib gördiler. Ve Rûm İli sancâklarından müntehab²⁰²⁰ bir mikdâr âdem yanlarına ta'cûyn olunmasını murahhaslar iltimâs iderler. Ve ol havâlide olan ahâlî-i memleket musâlahâ husûsuçün şevketlü (128-b) mehâbetlü pâdişâhımıza ve vüzeralarına hayr-ı du'â ideyorlar. Bugün Sofya'dan çikalı dört gündür deyü takrîr ider.²⁰²¹

Ma'ruz-ı bende-i ahkarları oldur ki 'inâyet ve ihsânları olan mektûb-ı 'âlîleri ve üç kıt'a kâ'ime ile bâş vekîle yazılan mektûbun sûreti hâlâ defter emîni olan 'izzetlü Hüseyin Efendi²⁰²² yediyle gelüb vâsıl olub derûnunda tahrîr ve lisânen dahî tavsiye buyurulan her ne ise bi'l-cümle karîn iz'ân-ı bendeleri olmuşdur. Hakk-ı Sübhânehu ve Te'âla^{2023c} inâyetlü efendilerimizin rızây-ı şerîflerine muvâfık hizmetlere muvaffak eyleye. Ve bâş vekîle gönderilen mektûb-ı 'âlîleri²⁰²⁴ Felemenk ilçîsi²⁰²⁵ da'vet ve muma-ileyh Hüseyin Efendi bendeleri mahzarında yeden bîd kendülere teslîm ve ânlar dahî irtesi gün kendü tercümânlarıyla²⁰²⁶ mahalline irsâl eylemişdir. Lakin 'akd-i musâlahada mahall-i mükâleme ânların yedinde kalacaktır deyü buyurulmuş. Bu mâddede iştibâh olunmuşdur. Felemenk ilçîsi mahall-i

²⁰¹⁸ R₂ -mu'ceber

²⁰¹⁹ S, R₂, H -idüğü

²⁰²⁰ R₂ -

²⁰²¹ S, H Defter emîni Hüseyin Efendi'yle murahhaslardan sâhib-i devlet hazretlerine gelen mektûbun sûretidir, R₂, R₃, R₄ Defter emîni Hüseyin Efendi ile murahhaslardan sâhib-i devlet hazretlerine gelen mektûbun sûretidir.

²⁰²² S, R₂, R₃, R₄, H kûlları

²⁰²³ R₂, R₃, R₄, H Hazretleri

²⁰²⁴ R₃, R₄ -'âlîleri

²⁰²⁵ R₃, R₄ -ilçîsini

²⁰²⁶ H -tercümânıyla

mükâleme ânların yedinde kalmak iktizâ eylemez deyü cevâb virmekle ber-vech-i yakîn tahrîr buyurulduğundan °acâba buna müte°allik söz mü olmuşdur deyü şübhe °arız oldu. Ve ma°iyyetimize me'mûr olan Eflâk Voyvodası meclis-i mükâlemeye dâhil olacak mıdır?(129-a) Ve dâhil olur ise tercümânlık ile mi yohsa gayrı nâm ile mi dâhil olur? Beyân ve tasrîh buyurula ki Nemçe murahhasları tarafından ma°iyyetinize ne hizmet ile me'mûrdur deyü sû'âl olunur ise cevâba kâdir olayuz. Zîrâ câ'iz ki mechûlen meclis-i mükâlemeye duhûlüne râzı olmayalar. Lakin tercümânlık hizmetine tahsîs ve ta°yîn buyurulsa münâsib idi. Fermân °inâyetlü efendimiz hazretlerinin.²⁰²⁷ Ve mukâddemâ bâş vekîlden iki def°a taraf-ı^{2028c}âlfilerine gelen mektûbların²⁰²⁹ bir sûreti bundan akdem recâ olunmuşıdi. Henüz²⁰³⁰ zuhûra gelmeyüb lüzûmu olmağla irsâli husûsunda emr ve fermân °inâyetlü efendimiz hazretlerininidir. Ve sinîn-i sâbıkada olıgeldüğü üzere yanımıza eyâlet °askeri ta°yîn buyurulmak husûsu niyâz olunmuşıdi. Mahall-i mükâlemede ba°zı iktizâ iden hizmetlerde istihdâm olunmak için lüzûmu mukarrer ve °âdet-i kadîme olmağla husûs-ı mezbûra²⁰³¹ dahî müsâ°ade-i °aliyyeleri recâ olunur. Ve işbu mâh-ı Rebî°ü'l-âhir'in yigirmi sekizinci Pençşenbe günü Sofya'dan hareket ve Niş üzerinden Vîdin tarafına teveccüh ve °azîmet olundu²⁰³². Bâkî emr ve fermân devletlü °inâyetlü efendim sultânım hazretlerininidir.²⁰³³

(129-b) Benim devletlü °inâyetlü efendim sultânım hazretleri mukâddemâ²⁰³⁴ ve hâlâ niyâzmend olduğumuz eyâlet °askeri husûsu mücerred arâyış ve ihtişâm için değüldür. İktizâ hasebiyledir. Zîrâ mükâleme mahalli bilâ-sâhib ve sevâkinden hâli bir ıssız²⁰³⁵ bir²⁰³⁶ yer²⁰³⁷ olmağla beher hâl haydûd eşkiyâsından münâvebe ile karâgol²⁰³⁸ beklemek ve otlakçılarımızı muhâfaza eylemek²⁰³⁹ vesâ'ir bu misillü

²⁰²⁷ R₂, R₃, R₄ - hazretlerininidir.

²⁰²⁸ H -tarîk-i

²⁰²⁹ R₂, R₃, R₄ - mektûbun, H -mektûbların

²⁰³⁰ R₂, R₃, R₄ efendimiz hazretlerinin tarafından, H efendimiz hazretlerinin

²⁰³¹ S, R₂, R₃, R₄, H - mezbûrlarda

²⁰³² S, H -

²⁰³³ S, R₃ Bu minvâl üzere derûn-ı mektûb-ı mezbûrda bir kıt°a mümza ve memhûr kâ'imelerin sûretidir, R₂, R₄ Bende Muhammed defterdâr şıkk-ı sâlis Bende İbrahîm deffterdâr şıkk-ı Sâni Bu minvâl üzere derûn-ı mektûb-ı mezbûrda bir kıt°a mümza ve memhûr kâ'imelerinin sûretidir. H Bende Muhammed defterdâr şıkk-ı sâlis Bende İbrahîm deffterdâr şıkk-ı Sâni. Bu minvâl üzere derûn-ı mektûb-ı mezbûrda bir kıt°a mümza ve memhûr kâ'imelerin suretidir.

²⁰³⁴ R₂, R₃, R₄ -

²⁰³⁵ R₄ berîyye

²⁰³⁶ R₄ -

²⁰³⁷ R₄ -

²⁰³⁸ R₂, R₃, R₄, H -karâvel

iktizâ iden hizmetleriçün zü^camâ ve erbâb-ı timârın hallu²⁰⁴⁰ hâllerinden²⁰⁴¹ üç dört yüz neferin lüzumları mukarrerdir. Mukâddemâ Kârloyça mükâlemesinde dahî sağ kol alaybeğisi ol mikdâr zü^camâ ve erbâb-ı timâr ile ta^cyîn olunub bu misüllü hizmetlerde bulunmuşlar. Ol bâbda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü²⁰⁴² sultânım hazretlerindir. Bende Muhammed defterdâr şıkk-ı sâlis Bende İbrâhim defterdâr şıkk-ı sâni²⁰⁴³.

Elkâb-ı lâyıkadın sonra dostâne ve muhlisâne inhâ olunan budur ki tercümânımız yediyle firistâde buyurulan mektûb-ı meveddet üslûbları gelüb vusûl buldu. Ve taraf-ı sa^câdetinizden bâş vekîlin mektûbuna virilân cevâbları münderic bir kıt^ca mektûb dürer-bârınız(dahî sa^câdetlü defter emîni Hüseyin²⁰⁴⁴ Efendi yediyle gelüb vusûl buldu. Ve mazmûn-ı)²⁰⁴⁵ sa^câdet-makrûnlarında mücerred musâlaha ve musâleme husûsuna **(130-a)** işâret buyurulduğu ecilden bu dâ^cileri dahî bilâ^cavk ve te'hîr Nederlânda Astâtı cenerâlleri efendime ve Beç'de mukîm ilçilere²⁰⁴⁶ mektûb yâzûb çünki tarafeynden kemâl-i rağbet ile bu husûs-ı hayr encâmın mevâni^ci merfû^c kılındı. Ahsen vech üzere bir ân evvel vücûda gelmesiçün müddet-i mükâlemede tarafeynden²⁰⁴⁷ terk-i kıtâl olunmak²⁰⁴⁸ için Nemçe Çâsârına ibrâm ideler deyü dikkat ve ihtimâm eylemeleriçün²⁰⁴⁹ mektûbum ile terğîb ve tahrîk eyledim. Ve murahas-ı evvel ta^cyîn olunan Konte de Virmûn bir gün evvel mahall-i mükâleme²⁰⁵⁰ ve²⁰⁵¹ cem^ciyetde mevcûd olub²⁰⁵² bu ^cavk ve te'hîr götürmez husûsun bir gün evvel vücûda (gelmesine ikdâm oluna deyü Çâsâr-ı muma-

²⁰³⁹ S, R₂, R₃, H - itmek

²⁰⁴⁰ R₄, H -hallûcülerinden

²⁰⁴¹ R₄, H-

²⁰⁴² R₂, R₃, R₄, Hefendim

²⁰⁴³ S Defter Emîni Hüseyin Efendi yediyle Nederlânda ilçisinden sadr-ı â^czam hazretlerine gelen mektûbun tercümesidir. Fî Cemâziye'l-evvel sene 1130, R₂ Bende Muhammed defterdâr şıkk-ı sâlis Bende İbrâhim defferdâr şıkk-ı Sâni, R₂ Defter Emîni Hüseyin Efendi yediyle Nederlânda ilçisinden sadr-ı â^czam hazretlerine gelen mektûbun tercümesidir. 2 Cemâziye'l-evvel sene 1130, R₃, R₄ Defter emîni Hüseyin Efendi yediyle Nederlânda ilçisinden sâhib-i devlet hazretlerine gelen mektûbun tercümesidir. 2 Cemâziye'l-evvel sene 1130, H Defter emîni Hüseyin Efendi yediyle Nederlânda ilçisinden sâhib-i devletegelen mektûbun tercümesidir. 2 Cemâziye'l-evvel sene 1130

²⁰⁴⁴ H -

²⁰⁴⁵ R₂ -, R₄ -deyü

²⁰⁴⁶ S- mukîmü'l-hazıra, R₂, R₃, R₄, H - ilçimize

²⁰⁴⁷ S, R₂, R₃ - mütâreke ve, R₄, H mütâreke ve

²⁰⁴⁸ S, R₂, R₃, R₄, H - olmak

²⁰⁴⁹ S - iderler deyü, R₂, R₃, R₄, H - ideler deyü

²⁰⁵⁰ R₂, R₃, R₄, H -

²⁰⁵¹ R₄, H -

²⁰⁵² R₂, R₃, R₄, H - bulunub

ileyh²⁰⁵³elhâh ve ibrâm eylemeleriçün tahrîr eyledim. Ve husûs-ı mezbûrun vücûda)²⁰⁵⁴ gelmesiçün Çâsâr'ın bâş vekîline dahî tafsîlen mektûbım ile i'câm ve ibrâm eyledim. Ve taraf-ı sa'âdetinizden muma-ileyh bâş vekîle tahrîr olunan mektûbu dahî ma'ân irsâl eyledim. Ve vâsıtalığa ta'c'ân olunan Şetût²⁰⁵⁵ nâm İngiltere ilçisine mektûb yazub tahrîk ve ibrâm eylemeğe²⁰⁵⁶ bir gün evvel mahall-i cem'iyette mevcûd bulunub bizim ile ma'ân bulunalar. Ve Belgrâd'da olan murahhas-ı sâni Tâlamân'a mektûb yazub bir gün evvel mahall-i cem'iyete gelmeleriçün ibrâm-ı tâm eyledik. Zîrâ biz Devlet-i 'Aliyye-i (130-b) ebed-peyvendin murahhaslarıyla ma'ân bu²⁰⁵⁷ günde Sofya'dan hareket ve Niş'den geçüb sevâhil-i Tuna'da mahall-i mu'ayyene vermek üzereyiz. Ve Kârloyça'da olduğu vech üzere gerek mürûrumuzda ve gerek mahall-i cem'iyette ve havâlilerinde emniyyet nizâmına takayyüd için ibrâm eylemişüzdür. Zîrâ Niş ser-'askeri dahî bu taraftan emniyyet nizâmına takayyüd iderler. Ve eğerçi mütârekeye cevâz virileceği me'mûlmüdü. Ve lakin haber gelinceye dek²⁰⁵⁸ tâyanub gaflet olunmaya. Zîrâ ihtimâldir bir taraftan²⁰⁵⁹ zarar isâbet eyleye. Bâş tercümânımızın oğlu Nikolaki nâm tercümân bendenizi bâlâda işâret olunan²⁰⁶⁰ mektûblar ile ve menzîl ile Belgrâd'a ve Belgrâd'dan Beç'e gitmek üzere irsâl eyledik. Ve kendisine lisânen gereği gibi tenbîh ve ifâde eyledik ki her husûs²⁰⁶¹ iktizâ eylediği mahallere gereği gibi i'câm ve ifâde ve vücûda gelmesine ihtimâm eyleye. Ve Beç'de mukîm ilçimizden dahî mezbûr tercümânımızın bir gün evvel 'avdetleri ve her hâli tafsîlen i'câm eylemeleri ve bir gün evvel mahall-i cem'iyete göndermeleriçün recâ eyledik. Tâ ki biz dahî Devlet-i 'Aliyye'ye her husûsu vukû'u üzere i'câm ve ifâde ideriz.²⁰⁶² Be-tevfikullahi Te'âla ola ki böyle²⁰⁶³ bir²⁰⁶⁴ emr-i hayr encâm eyyâm-ı sa'âdetinizde ahsen vech üzere müyesser ola. Velâdet-i hazret-i 'İsa'nın bin yedi yüz on sekizinci senesinde mâh-ı Mart'ın yiğirmi sekizinci gününde Sofya nâm mahalde tahrîr olundu.

²⁰⁵³ H -ileyhe

²⁰⁵⁴ R₂, R₃, R₄ -

²⁰⁵⁵ R₃ -Şetût

²⁰⁵⁶ S, R₂, R₃, R₄, H- eyledim ki

²⁰⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -bir

²⁰⁵⁸ S, R₂, R₃, R₄ - değin, H -değin buna

²⁰⁵⁹ R₄ -

²⁰⁶⁰ S, H -

²⁰⁶¹ R₄, H -husûsu

²⁰⁶² R₂, R₃, R₄ -eyleye ideyüz.

²⁰⁶³ R₃ -

²⁰⁶⁴ R₃ -bu

(131-a) Murahhaslardan²⁰⁶⁵ gelen mektûbun sûretidir. 10 Cemâziye'l-evvel
sene 130²⁰⁶⁶

Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri bu külları mâh-ı Cemâde'l-evvel'inin üçüncü günü Niş sahrâsına haymezen-i vusûl olub derûn-ı kâ'imede mestûr olduğu üzere mahall-i mükâleme²⁰⁶⁷ İhrâm'da olmak üzere Tâlamân'dan mektûb gelüb ve mukâddemâ mahall-i mükâleme her ne kadar yukârıda olur ise ol kadar enfa'cdır deyü taraf-ı 'alîlerinden tahrîr ve işâret buyurulmağla münâsib görölüb ve karâr-dâde olunduğunu Felemenk ilçisi Tâlamân'a mektûb yazub kendü âdemisi ile göndermişdir. Ancak Vidîn'den İhrâm'a tarîk olmayub gidilmek mümkün ve mütesavver olmadığından Morova tarafında²⁰⁶⁸ iktizâ itmeğın mahall-i mükâlemeyi bakub hâzır itmek için mukaddemce Vidîn'e gönderilen Yemeklik Âğâ'sı Mustafa Âğâ külları 'icâleten menzil ile yanımıza gelmek için mektûb gönderilmişdir. İnşâe Allahü Te'âlâ dört beş güne dek²⁰⁶⁹ gelüb bizlere mülâkî olmak me'mûldür. Ve kezalik ma'iyyetimize me'mûr olub Vidîn'de bizlere müntazım²⁰⁷⁰ olan Eflâk Voyvodası ve Vidîn'den yanımıza ta'cyîn olunan iki oda ile yamaklar dahî bir gün evvelce gelüb Niş menziline bizlere mülâkî olmak için Vidîn muhâfızı vezîr²⁰⁷¹ Mustafa Pâşâ hazretlerine dahî^{2072c} ubûdiyyet-nâme gönderilmişdir. Ânların vusûllerine muntazırlarız. İnşâe Allahü Te'âlâ (131-b) geldikleri gibi²⁰⁷³ te'hîr ve tevakkuf olunmayub savb-ı maksûda teveccüh ve 'azîmet olunur. Lakin zikr olunan İhrâm nâm mahall Vidîn'e mesâfe-i bâ'ide olduğundan zehâyir seffinelerin²⁰⁷⁴ gelmelerine^{2075c} usret-i küllî ve meşakkat olub himmete muhtâc olmağla zikr olunan İhrâm tarafına gelecek zehâyir seffinelerini göndermekde gereğî gibi takayyüd ve ihtimâm eylemek için Vidîn muhâfızı vezîr-i müşârû'n-ileyhe mektûb-ı emr-i üslûbları ile tavsiye ve tenbîh buyurulmak bâbında lütf ve keremleri

²⁰⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -Murahhaslar tarafından

²⁰⁶⁶ R₂, R₃, R₄, H -1130

²⁰⁶⁷ R₂, R₃, R₄ -mükâlemede

²⁰⁶⁸ S -tarafından,R₂, R₃,R₄, H-tarafından gidilmek

²⁰⁶⁹ R₂, R₃, R₄ -değın yanımıza,H -değın

²⁰⁷⁰ R₂, R₃, R₄, H -muntazır

²⁰⁷¹ R₂, R₃, R₄ i-mükerrem

²⁰⁷² R₂, R₃,R₄ -

²⁰⁷³ S, H -,R₂-vakti,R₃, R₄ -vakit

²⁰⁷⁴ S,R₂, R₃, R₄, H - seffinelerinin

²⁰⁷⁵ R₂, R₃,R₄, H- gelmelerinde

recâ olunur. Bâkî emr ve fermân devletlü cînâyetlü efendim sultânım hazretlerindir.
Fî 10 Cemâziye'l-evvel Sene 1130²⁰⁷⁶

Mektûbun kenârına²⁰⁷⁷ tahrîr olunmuştur.

Benim sa'âdetlü cînâyetlü sultânım hazretleri Rûm îli eyâletinde vâkîc Morova Nehri'nin berü yakasında Niş tarafında olan Alâcahisâr bir metîn ve müstahkem lâzumlu kal'ca iken hâlâ hâliyeti'l-hâlihi²⁰⁷⁸ olmağla mesmûcumuz olduğı on beş yigirmi güne dek Nemçe tarafından bir mikdâr c'asker gelüb mutavattın ve zabt itmek murâd eylemişlerdir. Bu takdîrce yedlerinde bulunmağla hîn-i mükâlemede nizâc-i kesîreye mü'edda olmak ihtimâl olmağla içine²⁰⁷⁹ dört beş yüz²⁰⁸⁰ asker ta'c'ân olunub zabt olunmak hâl ve vakte münâsib görülür²⁰⁸¹ ise fermân sa'âdetlü sultânımındır.²⁰⁸²

Bu dahî derûn-ı mektûb-ı mezkûrda olan kâ'imenin sûretidir. Belgrâd'da olan Tâlamân²⁰⁸³ Nederlânda (132-a) ilçisine gelen mektûbun mefhûmunu müş'ir murahhaslardan gelmiştir.

Elkâb-ı mu'tâdeden sonra Sofya'dan tercümânınız Nikola ile gönderilen mektûbunuz gelüb vâsıl olub mefhûmu ma'c'lûmumuz olmuştur. İstânbul'da ve Edirne'de ve Sofya'da bir dürlü hastalık olmağla tercümânınızı eğlendirmeyüb Beç tarafına yollayasız deyü tahrîr ve sipâriş itmeniz ile sizin bu şehâdetinizi kabul idüb geldiğı günün irtesi sâhib-i devlet hazretlerinin mektûbuyla c'icâleten menzil ile murâdınız üzere bâş vekîle gönderilmişdir. Ve Devlet-i c'Aliyye murahhaslarının mahall-i mükâleme için murâd eyledikleri²⁰⁸⁴ palankası veyâhûd Porıçe adası münâsib değildir. Lakin Niş ile Belgrâd mâbeyninde olan Pajarofça²⁰⁸⁵ ve Lûsîka arâlarında Tûvâk²⁰⁸⁶ veyâhûd İhrâm nâm mahaller temâm Belgrâd ile Niş'in arâsında olmağla zehâyir ve gayrı husûslar için tarafeyne münâsibdir. İmdî Devlet-i c'Aliyye

²⁰⁷⁶ S, H Bende Muhammed şıkk-ı sâlis Bende İbrâhîm şıkk-ı sâni, R₂, R₃, R₄ Bende Muhammed defterdâr-ı şıkk-ı sâlis Bende İbrâhîm defterdâr-ı şıkk-ı sâni

²⁰⁷⁷ R₂-kenârında

²⁰⁷⁸ R₂ -

²⁰⁷⁹ R₂ -içinde

²⁰⁸⁰ H mikdârı

²⁰⁸¹ S -görünür

²⁰⁸² S, R₂, H - sultânım hazretlerindir.

²⁰⁸³ R₂, R₃, R₄, H - Talamân'dan

²⁰⁸⁴ R₄ Tekî, H Teke

²⁰⁸⁵ H -Pojorofça

²⁰⁸⁶ H -Nûvâk

murahasları dahî bunu münâsib görüb karârdâde olduğu gibi²⁰⁸⁷ mahall-i mükâleme için ta^cyîn olunan Mustafa Âğâ gönderile ki bizim ta^cyîn eylediğimiz âdemimiz ile zikr olunan mahall-i mükâlemeyi bakub ta^cyîn eylediklerinden sonra tarafeyne ihbâr eyleyeler ki te'hîr olunmayub bir ân evvel sizinle haberleşilüb mu^cayyen olan mahall-i mükâlemeye varilub bir gün evvel bu hayırlu (132-b) işe mübâşeret idelüm deyü tahrîr idelim²⁰⁸⁸. Ve mesfûr tercümân Nikola ilçî-i muma-ileyhe mektûb göndermiş. İlçî dahî mektûbunu bize kırâat ve tercüme itmişdir. Mefhûmu bu ki Tâlamân buna hitâb idüb ilçî begin lisânen sipârişi var mıdır deyü sû'âl idüb ben dahî belî bâş vekîle hem mektûbu var²⁰⁸⁹ ve²⁰⁹⁰ hem lisânen sipârişi var. Böyle ki bu sene sulhe mübâşeret olunmağla ^cumûmen terk-i cidâl olunmak münâsib ve ma^ckûldür. Zîrâ bu maslahatın hayr ile husûlüne medârdır didiler didim. Tâlamân mütegayyir olub bu olmayacak işdir. Zîrâ bu kadar akçe masraf olunub ^caskerimiz hâzırlanmışdır. Bunu def^c itmek gâyet müşkildir deyü cevâb virüb ba^cdehu seherî²⁰⁹¹ yine²⁰⁹² beni²⁰⁹³ çağırub bu gece çok fikir eyledim. İlçî beğın mektûbu mefhûmunda ben dahî kâğıd yazayım deyü cevâb virmiş. Felemenk ilçîsi tercümânının mektûbundan böyle takrîr ider. Ve irtesi gün Beç tarafına ^cicâleten irsâl eylemişler. Ma^clûm-ı devletleri oldukda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü sultânım hazretlerininindir. Fî 10 Cemaziye'l-evvel sene 130.²⁰⁹⁴ Bende Muhammed defterdâr şıkk-ı sâlis Bende İbrâhim defterdâr şıkk-ı sâni

Mükâleme için ta^cyîn olunan murahasların tezekkür²⁰⁹⁵ için me'mûr oldukları mevâddır.²⁰⁹⁶

Mahall-i mükâlemeyi bâş vekil mektûbunda Devlet-i ^cAliyye'nin murahasları Fethü'l-islâm'da ve taraf-ı Çâsâriyye'nin murahasları Eflâk yakasında vâki^c Çerniş nâm mahalde ikâmet eyleyüb (133-a)ve Tuna içinde bir adada mevkıf-ı mükâleme ihdâs olunmasını yazmış. Ve Belgrâd'da olan Tâlamân Fethü'l-islâm'dan gayrı dahî bir münâsib mahall bulunub ânda gerek tarafeynin murahasları ve gerek

²⁰⁸⁷ R₃,R₄ -

²⁰⁸⁸ S,R₂,R₃,R₄, H -eylemiş

²⁰⁸⁹ R₂,R₃,R₄ -

²⁰⁹⁰ R₂,R₃,R₄ -

²⁰⁹¹ R₃,R₄ -

²⁰⁹² R₃,R₄ sıhrî

²⁰⁹³ R₃,R₄ -

²⁰⁹⁴ R₂-1300,R₃,R₄-1130

²⁰⁹⁵ R₂,R₃,H -tezki

²⁰⁹⁶ R₂,R₃,R₄, H Fî 16 Rebi^cü'l-ahîre sene 1130

mahall-i mükâleme için bir hâne ihdâs olunmak münâsib idüğünü ilçilere ihtiyâr-ı²⁰⁹⁷ hakikatü'l-hâl eylemiş.

Zikr olunan mahaller Vidîn'e gâyet karîb olmağla bunlardan Yûkarûtekiye palankası²⁰⁹⁸ veyâhûd²⁰⁹⁹ Sebeb²¹⁰⁰ palankasında Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları karşı Eflâk yâkasında İrşova nâm mahalde ânların murahhasları olsa münâsib idi. Eğer miyânede mükâleme mahalli olacak bir ada yok ise dahî yûkârûca gerek tarafeynin murahhasları ikâmet eyleyecek ve gerek Tuna'da mevki^c-i mükâleme ihdâs olunacak Pojçe²¹⁰¹ adası veyâ bir âher adada ola. Hâsılı mâksûd olan mükâleme mahalli her ne kadar yûkârûda olur ise olsun ki 'akd-i masâlahada mükâleme mahalli ânların yedinde²¹⁰² fâ'idesi mülâhaza olunub mükâleme mahalli görülmek için Belgrâd'da Tâlamân'ın yânına âdem irsâl²¹⁰³ ve bu husûsları söyleşmeye dikkat ve bir ân evvel ber-taraf kılına. Tâlamân'ın tarafından dahî mevki^c-i mükâlemeyi ta'yîn eylemeğe âdem geldikde mesfûrun âdemi ile varûb (133-b) mülâhaza ile nazar ve münâsib mahalli ihtiyâr itmek için bu taraftan sâbıkâ Yemeklik âğâsı Mustafa Âğâ ta'yîn olunmuşdur.

Mükâleme için bir yere cem^c olundukda Belgrâd kal'ası esâs-ı sulh olmak üzere farz olunub tevâbi^c ve levâhıkı müzâkere olundukda ancak nâhiyesi Belgrâd'ın levâhıkı 'add oluna ki Vâlyova²¹⁰⁴ berü tarafa ve Böğürdelen'e çıkacak yoldan hudûd kat^c olunmak üzere söyleşile. Ve Böğürdelen eğer ânlarda kalmak lâzım gelir ise Vâlyova²¹⁰⁵ beher hâl berü tarafda kalmak üzere sa'y oluna. Bu vech üzere olduğı²¹⁰⁶ hâlde Morova köprüsünden Vâlyova üzerinden Böğürdelen'e doğru hudûd kat^c olunmak ve bu takdîrce dahî²¹⁰⁷ Alova²¹⁰⁸ yine Devlet-i 'Aliyye tarafında kalmak iktizâ ider. Bu hudûd köprünün sol tarafı olub ve sâğ cânibi nehr-i Morova'nın öte tarafıyla Tuna'ya munsabb olduğı mahalden hudûd ola. Lakin mâddeler niçe def'â münâza^cadan sonra ihtiyâr olunub karâr virile. Ve Belgrâd kal'ası esâs sulh ittihâz

²⁰⁹⁷ S, R₂, R₄, H -ihbâr-ı

²⁰⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -

²⁰⁹⁹ R₂, R₃, R₄ -

²¹⁰⁰ R₂, R₃, R₄ -

²¹⁰¹ R₄, H -Porîçe

²¹⁰² R₂, R₃, R₄, H kalacaktır.

²¹⁰³ R₃ -gönderüb

²¹⁰⁴ H -Vâlova

²¹⁰⁵ H -Vâlova

²¹⁰⁶ R₂, R₄ -olmadığı, R₃ -olunduğı

²¹⁰⁷ R₂, R₃, R₄ -

²¹⁰⁸ R₂, R₃, R₄ -Valyova, H -Vâlova

olundukda Bosna ve Eflâk vesâ'ir cemi'î hudûd ve sınırlarda c'ala-hâlihi külliyyet ile terk-i cidâl kılınub tarafeyndan cenk ve harbe **(134-a)** tasaddî olunmamak şart-ı evvel kılına. Zîrâ mektûblarında niçe ki zabt ve tasarruf kılınur mâddesine temşîit virilmeğe tasaddîlerinden gazez bu halâlde ba'zı serhadlerde kılâc ve bukâc'adan bir nesneye vâz'u'l-yed olurlar ise ânlar dahî taraflarında kalmak ümmîdi ile ziyâde hîlelerinden nâşî idüğü fehm olunur. Bu husûslara ziyadesiyle ihtimâm ve taharrî oluna.

Ve nehr-i Tuna'nın karşı Eflâk yakasında ibtidâ Muhâdiye Boğazı ve İrşova'nın²¹⁰⁹ Tuna sevâhili ile aşağı doğru ve gerüsü Erdel dağlarına nihâyet olduğu mahallere dek beru tarafda kalmak üzere Yeni Palanka hudûduna varınca iddi'â olunub bahs kılına. Nihâyetinde öte taraftan ısrâr ve teşebbüs görünüb vech-i âhiri mümkün olmadığı hâlde tadrîcle aşağı inerek Timûrkapû hudûd ola.

Venedüklü bu sulhe idhâl olunmak üzere bâş vekîl kâğıdında yazmış. Lakin evvel emirde Venedüklü ile sulh bir vechile mütesavver değüldür. Zîrâ bu husûslara sebep Venedüklüdür. Mukaddemâ Devlet-i c'Aliyye ile musâlaha üzere iken Bahr-i Sefîd'de mugâyir-i sulh ve salâh niçe ehl-i²¹¹⁰ islâm sefnelerini alub ümmet-i Muhammedi sebî²¹¹¹ ve istirkâk ve nice dürlü ta'addî ve fezâhat **(134-b)** itmekle bu kadar işlere sebep olmuşdur. Sizin ile musâlahadan gazez-i mücerred ânlardan gereği gibi ahz-ı intikâm içündür. Ve hem Venedüklü aslında düka²¹¹² makûlesi²¹¹³ olub musâlaha ve mükâleme olunacak mertebelerden dündür deyü münâza'ca oluna. Bir vechile imkân olmayub işe nakz gelmek sûreti bedîdâr olur ise Vinçe²¹¹⁴ ve Preveze ve²¹¹⁵ Ferendoş²¹¹⁶ kal'aların teslîm itmek²¹¹⁷ üzere idhâl oluna.

Lehlü mâddesini keزالik bâş vekîl mektûbunda yazmış.²¹¹⁸ Ol husûsda dahî nizâc olunub Lehlü ile Devlet-i c'Aliyye musâlaha üzere olmağla eğer Leh Cumhûru tecdîd-i musâlaha (murâd iderler ise mahsûs ilçî gönderüb der-i devlet-medâra tecdîd-i musâlaha)²¹¹⁹ eylesünler deyü ibtidâ redd ile cevâb ve bu teklîfler olduğu²¹²⁰

²¹⁰⁹ R₄, H -İrşova'dan

²¹¹⁰ R₃ -

²¹¹¹ R₂, R₃ -sebî'i(94.)

²¹¹² R₂, R₃, R₄ - dükası

²¹¹³ R₂, R₃, R₄ -

²¹¹⁴ H -Venîçe

²¹¹⁵ R₃, R₄ -

²¹¹⁶ R₃, R₄ -, H -Veferendos

²¹¹⁷ R₃, R₄ -eylemek

²¹¹⁸ S, R₂, R₃, R₄, H - yazmışlar

²¹¹⁹ R₂, R₃, R₄ -

halde Râkofçi oğlu krâl dahî Devlet-i  Aliyye'nin zîr-i cenâh²¹²¹ himâyesinde olub ilticâ itmişdir. Çünkü siz iki krâlı idhâl murâd idersiz. Beher hâl siz²¹²² dahî krâl-ı müşârû'n-ileyhin Erdel'de Râkofçi oğlu dahî bu vech üzere sulhe idhâl olunmağa dikkat olunub öte taraftan bir vechile rızâ virmeyecekleri  ale't-tahkîk bilindikde aher husûsu dermeyân idüb lâzıme-i ahvâli yine  arz ve i lâm eyleyesiz. Ancak Eflâk voyvodası Nikola²¹²³ voyvodanın halâs olması müzâkere olunub beher hâl sulhe dâhil ola.

(135-a) Ve müddet-i musâlaha ta yîni husûsunda dahî on²¹²⁴ seneyi²¹²⁵ tecâvüz itmemek üzere  azîmet kılınub²¹²⁶ taklîl-i sinîn mümkün olmadığı hâlde mukaddem olan sulhün üzerine on sene²¹²⁷ zamîme kılınmağla iktifâ kılın.

Ve gelen mektûbda Mart ayının on beşinci günlerinde mükâlemeye mübâşeret olunmak husûsunu yazmış ânâ göre bir gün evvel  azîmet ve şûrûtuna dikkat oluna.

Ve bu tahrîrâtdan fazla umûr-ı külliye zuhûr idüb bu tarafa  arz ve i lâmı muktezâ olur ise virilen ruhsat-ı kâmileyi nakîsa gelmemek için vech-i âher ile mevâni -i sâ'ireyi ecl-i te'hîr iderek ta vîk ve tevkîf-i²¹²⁸ miyâneye mevâdd-ı ahiri idhâl ile hüsn-i ihtiyâl der-pîş olunub ifşâsıyla a dâ yedine ser-rişte virilmeyüb  ale'l- acele bu tarafa tahrîr ve isti lâm-ı hâl²¹²⁹ oluna.

 Abdî Pâşâ tarafından gelen kâ'imenin sûretidir.

Devletlü^{2130c} inâyetlü²¹³¹ merhametlü efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te âla²¹³² vücûd-ı^{2133c} âtîfet-i endûdların hatâsız idüb sâye-i eltâi^{2134c} inâyetlerin üzerimde dâ'im eyleye. Amîn.  Osmân Âğâ kûlları vesâtatıyla şeref-südûr bulan **(135-b)** mektûb-ı emr üslûbları ve iki kıt a kâ'ime-i

²¹²⁰ S, R₃, R₄, H- olunduğu

²¹²¹ R₂, R₃ -

²¹²² H -biz

²¹²³ R₃, R₄, H-Nikoloy

²¹²⁴ S -ol sene-i

²¹²⁵ H -sene-i

²¹²⁶ R₂, R₃, R₄, H - kılın

²¹²⁷ R₂, R₃, R₄, H dahî

²¹²⁸ R₂, R₃, R₄ ve

²¹²⁹ R₂, R₃, R₄ -

²¹³⁰ R₂, H sa adetlü

²¹³¹ S sa adetlü

²¹³² R₂ Hazretleri

²¹³³ R₂, H percûd-ı

²¹³⁴ H ve

mükerremeleri²¹³⁵ ve ta^cbîye kılınan bir müsvedde mâh-ı Rebi^cü'l-âhir'in dokuzuncu gün²¹³⁶ Sârûhân Begli menzîlinde kûllarına pertev-bahş vürûd idüb mezâmin-i sâmiyelerinde bi-mennehu Te^câla ve hüsn-i tevfiğe in^cikâdına şürû olunan sulh ve salâhın²¹³⁷ mükâleme mevâddına me'mûr tarafeyn murahhaslarının mahall-i mükâlemeye cem^c ve tevfikleri ve umûr-ı mezkûrenin müteferri^c olduğu husûslarına kûlları nezâret ve bu mehâm-ı hayr encâmda Nemçe cânibinin tasmîm ve niyetleri istitlâ^c ve isticlâb-ı cevâb için Belgrâd kumândânına taraf-ı bendegiden müsvedde buyurulduğu vech üzere mektûb tahrîr ve âdem irsâli fermân ve bu ahvâl hizmet-i mükâlemeye me'mûr ve murahhas buyurulub hâlâ Sofya'da Nemçe tarafından gelecek habere müterakkıb şıkk-ı sâni defterdârı İbrâhim Efendi ve şıkk-ı sâlis defterdârı Muhammed Efendi kûllarına ve İngiltere ve Felemenk ilçilerine dahî tahrîr buyurulduğu işâret ve ânlardan gayrının mâdde-i mezkûreye²¹³⁸ vukûf ve haberi olmayub zîr-i hâcaya²¹³⁹ gitmende mestûr ve pûşide kılınması fermân buyurulmuş. Emr ve fermân sa^câdetlü^{2140c} inâyetlü^c âtîfetlü efendimindir. Lakin âğây-ı muma-ileyh kûlları ile mektûb-ı emr-i üslûb ve kâ'ime-i ^caliyyeleri vürûdundan bir gün evvel mukâddemâ Nemçe tarafına²¹⁴¹ giden ulâğın gelüb getürdüğü cevâbı i^clâmıyla İngiltere ilçisi âdemiyle²¹⁴² muma-ileyhimâ mükâlemeciler **(136-a)** kûlları taraflarından²¹⁴³ gönderilen âdemlerine esnây-ı rahda râst gelinmiş olmağla taraf-ı bendekiden bir müceb-i müsvedde Belgrâd kûmandânına yazılacak mektûbda ol cânibden ^cadem-i vürûd haber münfehim olmağın mugâyeret ve münâferet vukû^cu ihtirâzıyla husûs-ı mezbûr nezâreti kûllarına fermân buyurulduğu mûma-ileyhimâ efendiler kûlları ve ilçilerin ma^clûmları oldukda beher hâl gelen haberi işâret ideceklerine cezmen ^cOsmân Âğâ kûlları bilâ-tehîr Sofya'ya irsâl ve Belgrâd'a gönderilecek âdemimizin irsâli haber-i mezbûr vüruduna irtikâb²¹⁴⁴ olunacağı lisânen iş^câr olunmuş idi. Kûlları Samâkov kasabasına nüzûl ve Nemçe'nin ahvâline vâkîf ve elsine-i nasârâdan bir kaçın bilür ve kadîmden ahvâli ma^clûm-ı mücerrebü'l-hâl²¹⁴⁵ Muharrem Âğâ nâm kûlları gönderilmeğe tasmîm ve âmâde olunmuşken Sofya'dan

²¹³⁵ S,H -mükerreme-i celîleleri

²¹³⁶ H -günü

²¹³⁷ S, H -salâh encâmın

²¹³⁸ S,H -mezkûre

²¹³⁹ SR₂, H -hicâba

²¹⁴⁰ R₂ -devletlü

²¹⁴¹ S,R₂, H mektûblar ile

²¹⁴² R₂ -âdemiyle

²¹⁴³ R₂ .tarafından

²¹⁴⁴ R₂ -terakkub

²¹⁴⁵ R₂ -ahvâl

°Osmân Âgâ kûlları gelüb muma-ileyhimâ İbrâhim Efendi ve Muhammed Efendi kûllarından mektûb ve mühürleriyle memhûr kâ'ime getürüb Belgrâd ve Beç cânibinden gelüb °inâyetlü efendimin hâkipây-ı devletlerine i°lâm olunan ahvâlin mefhûmıdır deyü tahrîr itmeleriyle müsvedde mûcibince yazılan²¹⁴⁶ mektûb ve bu haberin vürûdandan tegâfûl ithâm ider mûlahaza olunub vürûd bulan kâ'imenin²¹⁴⁷ kendü tarafınızdan cevâba tasaddî olunmayub vâkı°atı hâkipây-ı devletlerine i°lâm ve ne vechile fermân buyurulur ise ânâ göre (136-b)°amel ve hareket eylemeniz²¹⁴⁸ ve cevâb tahrîr eylemeniz²¹⁴⁹ fermân buyurulmağın husûs-ı mezbûr dahî i°lâm ve tekrâr ol bâbda fermân-ı °âlîleri vârid olmadıkça irsâline ictisâr²¹⁵⁰ olunmayub cânib-i °aliyyelerinden cevâb ve fermân olunmağa tevkîf olunduğu ma°lûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile emr ve fermân buyurulur ise mûcibiyle °amel ve harekete mübâderet ve fimâ-ba°d hudûd-ı küffâra karîb oldukça istitlâ°-ı ahvâle dikkat ve keyfiyyet²¹⁵¹ hareketlerinden istiknâh-ı²¹⁵² hâle bezl-i kudret olunub alınan ihbâr ve âsâr bilâ-kusûr ve fütûr²¹⁵³ ma°rûz-ı hâkipây-ı devlet-nüşûrları kılınmakda sarf-ı makdûr olunub²¹⁵⁴ ser-i mü taksîr ider kûlları olmadığım ma°lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân ve²¹⁵⁵ lütf ve ihsân devletlü °inâyetlü °âtıfetlü efendim sultânım hazretlerininidir. Benim devletlü °inâyetlü °âtıfetlü efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te°âla vücûd-ı °âlîlerin hatâsız eyleye. Mükâlemeye me'mûr efendiler kûllarının i°lâmları üzere Tâlamân'ın murahhas olmayub ancak esâs-ı sulhü söyleşmeğe me'mûriyetini ve Nemçe murahhaslarının henüz tedârîki görülmemişdir deyü yazılıub gelince yine işden ferâgat olunmayub Tâlamân'ın mevâdd söyleşmesi murahhasların ne vakit geleceği tasrîh olunmaması ve mahall-i mükâleme Fethü'l-islâm semti olub ancak birkaç (137-a) mîl yer etrâfi emîn kılınub mâ°ada yerlerde terk-i cidâle rızâ olmadığı ve geçen sene mikdârı °askerleri tedârîkiyle²¹⁵⁶ ve Lehlü ve Venedüklü sulhe dâhil olub tatyîb olunmadıkça temessük imzâ olunmayacağı tahrîrleri ziyâde mûlâhaza götürür mevâdd olması hâtır-ı fâtır-ı bendegiye halecân ve °akl kâsımca kemâl-i te'emmül ve endişeyi müstetbi° ve

²¹⁴⁶ R₂, H -yazılacak

²¹⁴⁷ S, H mekremelerinde, R₂ -kâ'ime-i celîlelerinde

²¹⁴⁸ R₂, H -eylememiz

²¹⁴⁹ R₂, H -eylememiz

²¹⁵⁰ R₂ -cesâret

²¹⁵¹ S, H ve

²¹⁵² R₂ -istikşâf-ı

²¹⁵³ R₂ -

²¹⁵⁴ R₂, H -olunmakda

²¹⁵⁵ S, R₂, H-

²¹⁵⁶ S, R₂, H-tedârîki

muktezi olmak görünür. Lillahi Te^câla ^cazîz ve mükerrerem ser-i devlet efserleriçün olsun. Bu bâbda devletlü sa^câdetlü kâimakâm pâşâ hazretleriyle dahî ta^cammük-i nazar²¹⁵⁷ ve²¹⁵⁸ tefekkür-i²¹⁵⁹ sâ'ib²¹⁶⁰ buyurulub ila yevmü'l-kıyâmi's-sene-i enâmda bâ^cis nik nâm ve sebeb-i asâyiş-i enâm olur tedâbir-i hasene ve âsâr-ı müstahseneye hüdây-ı ^câlâm tevfi^ck ve ilhâm eyleye. Amîn. Kûlları emr ve fermân buyurulan hıdemâtdan ve tahsîl-i rızâları bâbında meşakkat ve müşkilâtdan rû-gerdân olur²¹⁶¹ kûlları olmayub ol bâbda bezl-i cân ve sarf-ı tâb ve tûvân ider kûlları idüğüm İnşâe Allahü Te^câlâ mübârek kalb-i ilhâm nemalarına şâhid-i²¹⁶² hâlim²¹⁶³ olmak ümîd ve me'mûlumdür.²¹⁶⁴ Lakin hâlâ mahall-i mükâleme Fethü'l-islâm tarafları olmak karar virilmekle kûllarının varacağım yerlere hayli mesâfe olmasıyla her bâr ahvâlden heberdâr ve tarafeynden i^clâm-ı hâl ve cevâb ve²¹⁶⁵ sû'âlde bir mikdâr imrâr-ı vakt iktizâsı rû-nümâ olması mülâhaza olunur. Bu bâbda dahî mübârek (137-b) hâtır isâbet müzâhirlerine tulû^c ve hutûr iden ne ise yine emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü²¹⁶⁶ ^câtıfetlü²¹⁶⁷ efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 13 Rebiü'l-âhir sene 1130

Eflâk Voyvodası tarafından gelen mektûbun sûretidir.

Bi-hamdillahi Te^câla şimdiki hâlde nehr-i Oltu'dan Eflâk vilâyeti nihâyetine dek²¹⁶⁸ gerek Macâr katanası ve gerek Nemçe keferesi bu vakte dek²¹⁶⁹ bir mahalden görüldüğü yokdur. Oltu Suyu'nun öte tarafında Timûrkapû'ya karîb olan Çernîç nâm (mahalle dek²¹⁷⁰ Macâr katanası ve Nemçe keferesi yevmen fe-yevmen müctemi^colmaktadır. Ve bir mikdârı Niğbolu ve Arhova'nın²¹⁷¹ karşusunda vâki^c Karakâl nâm)²¹⁷² mahalle dek gelmişlerdir. Ve mahall-i merkûme²¹⁷³ bir cenerâl dahî

²¹⁵⁷ S,R₂, H-

²¹⁵⁸ S,R₂, H-

²¹⁵⁹ R₂ -

²¹⁶⁰ R₂ -

²¹⁶¹ S,H -ider

²¹⁶² R₂ -

²¹⁶³ R₂ -meşhûd

²¹⁶⁴ R₂ Ve

²¹⁶⁵ H -

²¹⁶⁶ R₂ -

²¹⁶⁷ R₂ -

²¹⁶⁸ S,R₂,R₃, R₄, H -değın

²¹⁶⁹ S,R₂, R₃, R₄, H- değın

²¹⁷⁰ S,H -değın

²¹⁷¹ H -Râhova'nın

²¹⁷² R₂, R₃, R₄ -

²¹⁷³ H -merkûmeye

gelecektir deyü beyinlerinde şâyi^cadır. Mâh-ı Ağustos'un yiğirminci gününde Boğdân voyvodası Yâş nâm mahalle gelmiştir. Ve Piyoda cenerâl-i mezkûr Yâş tarafına gelür deyü kendüsüne haber gelmekle üçüncü günde voyvoda-i merkûm Yâş'dan kalkub nehr-i Burût tarafına gitmiştir. Ve Bırâşov nâm mahallin cenerâli bir mikdâr Nemçe ve Macâr katanasıyla Boğdân hudûdunda vâkı^c nehr-i Betriçâyâ gelmiştir. Ol mahalden ne tarafa gideceği ma^clûm değildir. Devletlü veliyyü'n-ni^cam efendimize i^clâm eylesesiz ki nehr-i Olta'nın tarafı ve Boğdân tarafı tahrîr olunduğu vech üzere iken bu kûlları gâyet intibâh ve ihtirâzda (138-a) olub etrâf ve eknâfa karâgollar ta^cyîn idüb mümkün mertebede bu tarafın muhâfaza ve muhâresesinde bezl-i iktidâr itmekdeyim. Lakin ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendimizin hâkipây-i²¹⁷⁴ devletlerine yüz sürüb niyâz eylesesiz ki bir mikdâr timâr sipâhilerinden ve Arnavud ^caskerinden ta^cyîn buyurmaları husûsuna ihtimâm idesiz. Zîrâ mezkûr keferenin bu mertebe taraf-ı mezbûra müctemi^c olması hâli²¹⁷⁵ değildir. Elbette bir tarafa hüçûmu vardır. Ve ihtimâldir ki Oltu suyunu geçüb beri yakaya geleler. Gerçi câsûslarımız ânlardan istihrâc eyledikleri üzere haber virirler ki suyun beri yakasına mürûr itmeyeceklerdir. Ancak bu kûllarının yine²¹⁷⁶ i^ctimâdı yokdur. İbrâ'il muhâfızı vezîr-i mükerrem Mirzâ²¹⁷⁷ Muhammed Pâşâ hazretleri tarafından Eflâk cânibine çete gönderilüb her vechile emniyyet var iken re^câyâ fukârasının ihtilâli ve perişânlıklarına bâ^cis olacağını devletlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendimiz hazretlerine ifâde idesiz ki men^cî için fermân-ı ^câlîşân ihsân buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü efendimindir. Fî 12²¹⁷⁸ Şevval sene 129²¹⁷⁹

Erdel içerüsünden isticlâb olunan havâdisdir ki Eflâk voyvodası tarafından gelmiştir.

Devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri hazret-i hüdây-ı lâyezal vücûd-ı şerîflerini hatâ ve huturdan me'mûn ve masûn idüb ve dâ'imâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvendin (138-b) bedhâhımı sernegûn ve maksûr ve düşmanı²¹⁸⁰ münhezim ve makhûr eyleye. Amîn. Devletlü ^cinâyetlüveliyyü'n-ni^cam efendimiz hazretleri Erdel içerüsünde kışlâklarda olan Nemçe'nin on iki bin

²¹⁷⁴ R₂, R₄ -hâk-ı

²¹⁷⁵ R₂ -hâl

²¹⁷⁶ R₂, R₃, R₄ -

²¹⁷⁷ R₃, R₄ -

²¹⁷⁸ R₂, R₃, R₄, H-13

²¹⁷⁹ R₃, R₄, H -1129

²¹⁸⁰ S -düşman-ı pürâ^cin gümrâhını, R₂, R₃, R₄ -düşmân-ı gümrâhını, H -düşman-ı pürâ^cin ve gümrâhını

mikdârı  askerinin altı bini Cemâziye'l-evvel'inin  uc nc  gününde h zır ve  m de olub ve t arih-i mezb rda elyevm oldukları mahalden hareket ve b ş vek lin tarafına  azimet ve bulunduğu mahalde varub m l ki olmak üzere  s arı tarafından tenb h ve²¹⁸¹ ta'k d olunmuş. Lakin t b ru ne semte hareket ideceği henüz ma' l m değildir. Ve bu sene gerek Devlet-i  Aliyye²¹⁸² ile olacak  arbede ve muh be için ve gerek  t lye tarafında olan ateş-i cenk gün be gün m tez 'id olmadadır. Ve R m P p  eğerçi s ret-i z hirde  t lye'da olan bu ihtil lin def'ine sa' y eylediğin izh r ider. Ancak hafiyeten tahr rine bezl-i makd r ittiği tasd k olunur. Muk ddem  Nemçe  s arı'nın  spanya m ddesi için Fr nsız ile vuk c bulan muh belerde  t lye'da v k c Nemçe'nin z r-i destine giren ba'zı kıl c ve bil d eğer Nemçe'nin Devlet-i  Aliyye ile olan muh be esn sında zikr olunan kıl c ve bil d  Nemçe z r-i destinden istihl s idemezler ise sonra hal sı m şk l ve Nemçe'nin  t lye'da tagall b  ziy de ve kendisine **(139-a)** zarar-ı k ll  olduđunu²¹⁸³ p p y-ı mezf r bildiğinden gerek Devlet-i  Aliyye ile Nemçelü beyninde olan cenk m mtedd olmasına ve²¹⁸⁴ gerek  t lye'da zuh r iden muh benin vefret üzere m şte'ci²¹⁸⁵ olmasına takayyüd ve ihtim m ider. Ve  sve  ile Moskov  arı beyninde birkaç seneden ber  s yleşilan mus laha henüz kar r-d de olmayub Nemçe  s arı Moskov  arına il i gönderüb  sve  ile ısl h²¹⁸⁶ olunmasına ve Devlet-i  Aliyye ile Bur t ken rında itdiği muh bede üzerine (v k c olan leke-i inhiz min tath ri²¹⁸⁷ vaktidir deyü sevk ve tahr ki sa' y ider. Ve benim veli-ni'c metim efendim sult nım hazretleri bundan akdem Kartaerhabs'e gelen Nemçe mel 'ini mahall-i mezb rdan  ek l b lakin Oltu Suyu'nun öte tarafı muk ddem  tahr r olunduğu  zere²¹⁸⁸ ma' l m-ı devletleri buyuruldukda emr ve ferm n devletl ^{2189c} in yetl ²¹⁹⁰ efendim²¹⁹¹ hazretinindir.²¹⁹² F  selh-i Rebi 'l-evvel Sene 130)²¹⁹³

²¹⁸¹ R₂, R₃, R₄ -olunub

²¹⁸² S, R₂, R₃, R₄, Hi ebed peyvend

²¹⁸³ R₃, R₄ -olduğuna

²¹⁸⁴ R₃ -

²¹⁸⁵ R₃ -m ştegil

²¹⁸⁶ R₃ -isl 

²¹⁸⁷ R₂, R₃, R₄, H - tath rinin

²¹⁸⁸ R₂, R₃, R₄ -  zere'dir.

²¹⁸⁹ R₃, R₄ -

²¹⁹⁰ R₃, R₄ -

²¹⁹¹ R₃, R₄, H sult nım

²¹⁹² H -hazretlerindir.

²¹⁹³ S - Vessel m çala min etibba'  l-hud  f  ev il-i Muharrem sene 1129

Krâl Râkofçi Prenç²¹⁹⁴ yazılan nâme-i hümâyûn²¹⁹⁵ sûretidir.

İftihârü'l-ümerâ il i'câzami'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l fihâm il Mesîhiyye maslah-ı mesâlih-i cemâhiri't-tâ'ifeti'l- nasrâniyye sâhib-i ezyâli'l-haşme ve'l-vakâr sâhib-i delâ'ilü'l-necd ve'l-İtibâr hâlâ Erdel krâli²¹⁹⁶ ve Macârın bir tarafının krâli ve Erdel ve Macâr â'yânı beyinde mün'akd olan ittihâd ve ittifâkın dükâsı olan krâl Râkofçi Prenç²¹⁹⁷ **(139-b)** “hutimet 'avâkıbuhu bi'l-hayr ve'r-reşid ve'l-himem ileyhi sebîlü's sevâb ve's-sedâd” tevki'ci refi'ci hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki sevâlif-i ezmânda bu hânedân râsihü'l-erkân ve bu dûdmân şamihü'l-bünâyâna âbâ ve ecdadınızdan sadâkat ve hulûs ile intisâb idenlerince eltâf-ı seniyye-i hüsrevâneye mazhar olageldiklerine binâen bundan akdem siz 'umûmen Macâr tâ'ifesiyle Nemçelünün ta'addi ve tecavüzlerinden münâferet ve²¹⁹⁸ izhâr-ı 'adâvet ile sinîn-i sâbıkada beyinizde muhârebe ve mukâtele vukû'unda ol muhâdife îsâl-i mazarrat ve hasâret ile²¹⁹⁹ Macâr memleketinde vâkı' tegallüben zabt eyledikleri niçe kılâ' ve bukâ'a istilâ eylediğiniz eyyâmnda takvît ve temşît emrinize vesîle olmak için Devlet-i 'Aliyye'mizin âbâ ve ecdâdınıza mebzûl olan eltâf-ı 'aliyyeleri hakkınızda dahî şâmil olmasını istid'â zımnında 'amm-ı mâziyede bir iki def'a der-i devlet-medârımıza âdem ve kâğıd irsâl eylediğinizde mes'ûlünüze²²⁰⁰ müsâ'ade-i mülûkânemizin erzânî kılınması çâygîr-i zamîr-i sa'âdet semîrimiz idi. Lakin ol zamanda Devlet-i 'Aliyye-i ebed-peyvendimiz ile Nemçe Çâsârı beyinde mün'akd olan sulh ve salâh henüz münfesih olmamış bulunduğundan dâ'b-ı müstedime eslâf-ı sa'âdet ittisâfımıza muhâlefet ve 'ahd-nâme-i hümâyûn şerâ'itine mugâyir **(140-a)** nakz-ı 'ahd ve fesh-i sulhe bâdî olunmamak için âdeminize netice²²⁰¹ bir²²⁰² cevâb verilmek husûsu te'hîr olunub müterassıd vakt-i fırsat iken Devlet-i 'Aliyye'miz beyinde mün'akd olan sulh ve salâhı Nemçe fesh ve nakz-ı 'ahd ve peymân ile düşmanlık izhâr ve memâlik-i mahrûsamıza su'i-kasd ile hareketini âşikâr eylediği halâlde vekîliniz ve mahrem esrârınız olan kıdvetü'l-â'yânü'l-milleti'l-Mesîhiyye

²¹⁹⁴ R₃, R₄ -Efrence'ye, H -Françe'ye

²¹⁹⁵ H -hümâyûnun

²¹⁹⁶ R₃, H -

²¹⁹⁷ R₃, R₄, H-Frenç

²¹⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -üzere

²¹⁹⁹ R₃, R₄ -

²²⁰⁰ R₃ -mes'ulünüz

²²⁰¹ R₃, R₄, H-neticelü

²²⁰² R₃, R₄, H-

Yâni²²⁰³ Nâyâni²²⁰⁴ “hutimet °avâkıbuhu bi'l-hayr” vesâtatıyla gönderilen haberiniz dahî bu keyfiyeti tasdîk ve ol mehâzilin kahr ve tedmîrleri husûsunda bezl-i mechûd idecekleri efhâm itmekle el-hâletü'n-hazihi vekîliniz ve mahrem esrârınız mumaileyh Yâni Pâyânî vesâtatıyla sizin ve Erdel ve Macâr memleketlerinin ve ahâlisinin umûr ve musâlahaları ordûy-ı hümâyûnumuzda düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-°âlem nâzim-i²²⁰⁵ menâzimü'l-ümmâ²²⁰⁶ mükemmel-i nâmûsü's-saltanatî'l-°uzma müretteb-i merâtibü'l²²⁰⁷-hilâfına el-kebiri²²⁰⁸ vezîr-i â°zam ve serdâr-ı ekrem Halîl Pâşâ “Adamallahü Te°âla iclâlehu” ve zâ°af-ı iktidâre huzûrlarında bi'd-def°at mükâleme ve müzâkere ve bu sûret-i mergûbeye²²⁰⁹ ifrâğ olunmuşdur ki sizin hâlâ olduğunuz mahalden nuhzet ve âsitâne-i sa°âdet-medârımıza gelmeniz²²¹⁰ izn-i hümâyûnumuz olub ve ve²²¹¹ İnşaeallahü'l²²¹²-mevla geldiğinizde²²¹³ mukteza olduğu mertebe °asker ve mühimmât ile i°ânet ve müttefikleriniz olan ba°zı **(140-b)** mülûk-ı nasârâdan tedârik eylediğiniz müfennen °askere dahî iktizâsı mertebe hazîne ile mu°âvenet olunmak için ol vakitte iltimâsınız hayyız-ı kabûle karîn ola. Ve bundan akdem Erdel krâli olan Betlan Gâbora taraf-ı saltanat-ı seniyyemizden müsâ°ade olunduğı üzere size ve Macâr ve Erdel tâ'ifesine dahî müsâ°ade oluna. Ve Devlet-i °Aliyye'miz²²¹⁴ Nemçe²²¹⁵ ile gerek siz âsitâne-i sa°âdet-medârımıza vusulünüzden evvel ve gerek sonra musâlahâ murâd eyledikde ve gerek °avn ve °inâyet-i bârî ile Devlet-i °Aliyye'miz (Erdel ve Macâr memleketlerini Nemçelüden tahlîs eylediğinde sizi ve)²²¹⁶ Erdel ve Macâr tâ'ifesini dahî musâlahaya idhâl eyleye. Siz Erdel ve Macâr tâ'ifesini²²¹⁷ dahî²²¹⁸ beyninde mün°akd olan ittifâkın dükası olduğunuz ecilden Devlet-i °Aliyye'miz sizinle Macâr ve Erdel memleketlerini Nemçelünün tasallutundan istihlâsa kemâl-i takayyüd ve ihtimâm oluna. Ve Erdel ve Macâr re°âyâsı sizin itâ°at gerdeniz olmağla içlerinden eşkiyâ olub cenke gelüb

²²⁰³ H -Pâyî

²²⁰⁴ R₃, R₄ -Pâyânî,H -Nâyâbi

²²⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -

²²⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -

²²⁰⁷ R₄, H -merâtib

²²⁰⁸ H -küberâ

²²⁰⁹ H -mergûbe

²²¹⁰ H -gelmenize

²²¹¹ R₃ -

²²¹² R₂, R₃, R₄ -İnşâü'l

²²¹³ R₂, R₃, R₄, H size

²²¹⁴ R₂, R₃, R₄ ile

²²¹⁵ R₂, R₃, R₄ - Nemçelü

²²¹⁶ R₃, R₄ -

²²¹⁷ R₂, R₃, R₄ - tâ'ifesi

²²¹⁸ R₂, R₃, R₄ -

°asker-i islâm ile muhârebeye tasmîm²²¹⁹ ve²²²⁰ tasaddî idenler katl ve esîr olunalar. Lakin vâroş ve kurâ ahâlîlerini ve re°âyâsını Tâtâr ve sâ'ir °asker-i islâm esîr ve nehb ve gâret eylemeyüb masûnü'l-hâl olalar. Ve Erdel ve Macâr taraflarından der-i Devlet-i °Aliyye'mize irsâl olunacak hazînenin °aded ve mikdârı siz bu tarafâ **(141-a)** geldiğinizde söyleşüb²²²¹ karâr virile. Ve sizin zâtınızda merkûz olan sıdk-ı niyyet ve sefây-ı taviyyet ile gayret ve hamiiyyet ve fikr-i isâbet-pezîriniz muktezâsınca sizden küllî hizmet vücûda gelmesi me'mûl tab°-ı sefâ-ı makrûnumuz olmağla İnşâe Allahü melikü'l mütê°âl siz der-i devlet-müdâmıza²²²² vusulünüzde Erdel ve Macâr memleketlerinin husûslarıçün vech-i vecîh ile sizin²²²³ iltimasınıza müsâ°ade olunub ve ol vakitte Erdel ve Macâr memleketlerine mütê°allik her ne ki °akd olunub ve karâr virilür ise °ahd-nâme-i hümâyûna derç ve müsâ°ade olunacağına size i°timâd-ı küllî hâsıl olmak için işbu nâme-i hümâyûn mühabbet makrûnumuz²²²⁴ ısdâr ve yine vekîliniz ve mahrem esrârınız muma-ileyh Yâni Pâni vesâtatıyla tarafınıza irsâl olunmuşdur. İnşâü'l-mevla vusûlünde gerek siz ve gerek bi'l-cümle tavâ'if-i Macâr zîr-i cenâh himâyet ve siyânetimizde âsûde olmanız iktizây-ı²²²⁵ murâd-ı hümâyûnumuz olduğu ma°lûmunuz olub ve eylevm bulunduğunuz mahalden bir gün evvel hareket ve °azîmet ve °ala-cenâhü'l isti°câl âsitâne-i sa°âdetmedârımıza gelüb irişmeğe mübâderet ve müsâre°at eylemeniz melhûzdur. Ve's-selâm. °Ala-minet-teba°ü'l-hüda. Fî evâ'il-i Muharremü'l-haram²²²⁶ sene 129²²²⁷

Râkofçi krâl-zâdenin takrîridir.

Mukâddemâ krâl-zâde-i mesfûr °asker tahrîri için İspânya tarafına gidüb sefîneler ile Derâc iskelesine **(141-b)** müfennen °asker nakl iderim deyü cevâb eyledikde her bin nefer ne mikdâr akçe ile olur deyü müzâkere ve bilür âdemlerim vardır. Sû'al idüb cevâb viririm²²²⁸ demiş idi. Senevî bin nefer piyâde yüz elli kîse akçe ile olur deyü cevâb virilmiş. Bu keyfiyyet dûr ve dırâz bir ma°nâdır. Hemen bu sene ne vechile hareket münâsibdir deyü sû'al olundukda çünkü İspânya tarafı

²²¹⁹ R₂, R₃, R₄, H-

²²²⁰ R₂, R₃, R₄, H-

²²²¹ H -söyleşilüb

²²²² R₂ -medârınıza, R₃, R₄ -medârımıza

²²²³ R₃, R₄ -

²²²⁴ R₂, R₃, R₄ -nümûnumuz (100,s)

²²²⁵ R₂, R₄ -aksây-ı

²²²⁶ R₃, R₄, H -

²²²⁷ R₄ -1129

²²²⁸ S, R₂, R₃, R₄, H- virdim

münâsib görülmez. Leh krâli²²²⁹ ve Moskov²²³⁰ Çârına mektûblar yazılıb Nemçe ile murâd olunan sulhe tavassut itdirmekle Devlet-i ‘Aliyye’ye bi’l-külliye i‘tikâd eyledikleri sûretde ben kendim Hotîn cânibine varub Lehden ve Macârludan mukannen olmak üzere murâd olunduğu mikdârı ‘asker tahrîr iderim. Ve ânlar dahî müzâkere-i musâlahada bizim ahvâlimizi dahî²²³¹ söyleşürler. Ol takrîb ile bir işe yarayabilirüm deyü cevâb virmiş. Ancak İspânya tarafına me’zûn olsam Venedüklüye dahî sulh idüb Nemçelü ile husûmet itdirmek mümkün idi. Elhâletü’l-hazihi Moskov²²³² ve Leh’e mektûblar gitmesini istinsân itmiş ve kendüye ba‘zı mertebe mü’netdede(?)²²³³ dahî ziyâdece lütf olmak ümmîdinde idüğün tasrîh ve İspânya’ya âdem gönderüb Devlet-i ‘Aliyyede bana şu gûne ikrâm olundu. Ve benim hakkımda Devlet-i ‘Aliyye’nin murâdı bu vechiledir(142-a)desem gerekdir. Lakin²²³⁴ henüz ma‘lûmum değildir deyü îhâm ve göndereceğim âdem ‘avdetde İspânya seffinesi ile her ne mahalle gelür ise ta‘arruz olunmamak için emr-i şerîf recâ ve Belgrâd tarafından gelen katanalara Niş’de ta‘yînât virilmek ve konâğı tenk olmağla bu tarafda bir konâk²²³⁵ virilmek²²³⁶ dahî²²³⁷ murâd itmiş. Fî 22²²³⁸ Muharrem sene 130²²³⁹

Bu dahî krâli mezkûrun takrîridir.

Der-i devlete geldiği²²⁴⁰ vakitden berü nâ’il-i merâm olmam Devlet-i ‘Aliyye’nin nâ’il-i merâm olmasına tevakkuf ider. Ve Devlet-i ‘Aliyye’nin nusratına münhasırdır deyü kâ’imelerim birle işâret ve beyân ve izhâr eyledim. Musâlahâ husûsunda ta‘arruz eylediğim mülûk-ı masârî beyninde fî zamanına cârî olan ahvallerden Devlet-i ‘Aliyye’ye zarar isâbeti mümkündür deyümülâhaza eyledüğüm içündür. Çünkü maslahat görüldü. Devlet-i ‘Aliyye i‘lemdir ve lakin bundan esbak tavassutlarının makbûliyetine işâret buyurulan mülûk-ı selasenin taraflarından cevâb

²²²⁹ R₂, R₃, R₄, H - krâliına

²²³⁰ R₃ -mesfûr

²²³¹ R₂, R₃, R₄ -

²²³² R₄ -Moskov’a

²²³³ R₄ -mü’netende,

²²³⁴ S, R₂, R₃, R₄ -

²²³⁵ H dahî

²²³⁶ R₂, R₃, R₄ -dahî virilmeği

²²³⁷ R₂, R₃, R₄, H -

²²³⁸ R₂, R₃, R₄ -23

²²³⁹ R₃, R₄ -1130

²²⁴⁰ R₂, R₃, R₄ -geldiğim

gelince °avk ve te'hîri fâ'ide-mend mülâhaza iderdim.²²⁴¹ Nâme-i hümûyûn celâdet-makrûnda Erdel²²⁴² krâllığı bu muhlislerine istirdâd olunmadıkça ve²²⁴³ Macâristân'ın kadîmi mu°âfiyeti karâr-dâde olmadıkça düşman ile musâlaha olunmaz deyü ta°ahhüd buyurulduğu husûs-ı matlûbumdur. Devlet-i °Aliyye²²⁴⁴ tarafından dahî mülûk-ı mesfûra **(142-b)** işâret olunan mukaddem²²⁴⁵ musâlahanın mevâddına husûs-ı mezbûr idhâl olunmaktadır. Bu husûsda şevketlü²²⁴⁶ pâdişâh-ı islâmın °ahd-ı hümâyûnları mûcibince uğur-ı Devlet-i °Aliyye olmak mülâhazasıyla va°ad-i kerîmlerini²²⁴⁷ incâzda istid°ây-ı °inâyetlerin iderim.²²⁴⁸ Bu takdîrce muhlîslerinin husûslarına takayyüd ve nezâret için mahall-i cem°iyyete²²⁴⁹ tarafımdan dahî âdemim²²⁵⁰ bulunmağa muhtâcdır. Ve bu musâlaha mevâddına benim Devlet-i °Aliyye'ye vusûlüm me'mûlüyle fermân-ı °âfîlerine itâ°ate gelüb ilticâ iden Macârlu â°yânları vesâ'irler²²⁵¹ gibi²²⁵² idhâl olunmak me'mûlümüzdür. Tâ ki ânların dahî °ırları tekâmîl ve mu°âfiyet üzere mülk-i mevrûsları²²⁵³ ve benim dahî mülk-i mevrûsem ve Beç'de olan iki evlâdım²²⁵⁴ istirdâd oluna. Ve benim sadâkatim ile gerek Leh'de ve gerek gayrı mülûk diyârında her kimler vâr ise ânlarla dahî şâmil ola. Ve bu mâdde bu musâlahanın hâmîsi ve hâfızı ola. Tâ ki bu mâddeden tecâvüz olduğu birle sulhün fesh ve nakzî vâkı° ola²²⁵⁵. Şevketlü °azametlü pâdişâh-ı islâm hazretlerinin şân ve şevketlerine lâyıık Devlet-i °Aliyye'nin °ulüvv kadrinin muktezâsı budur. Çünkü Macâr tâ'ifesinde çok kimesnelerden Nemçelüye cidden birûn eziyyet ve zarar vâkı° olmuşdur. Ol makûleler Nemçelüden bir tarîkle mü'temen²²⁵⁶ mustamenü'l-hâtır olmak muhâl **(143-a)** olduğu için mülkleri redd olunub Erdel'de benim yanımda meks ve ikâmet iderler ise Macâristân'da vâkı° mülklerini zabt ve tasarrufa mümane°at olunmaya. Eğer bâş vekîlin mektûbu ve

²²⁴¹ H -iderim

²²⁴² R₃, R₄ -

²²⁴³ S ve, R₃, R₄ -

²²⁴⁴ R₃ -Devlet-i °Aliyye

²²⁴⁵ R₃, R₄ -mukaddeme-i

²²⁴⁶ R₂, R₃, R₄ mehâbetlü

²²⁴⁷ H -kerîmelerini

²²⁴⁸ R₂ -iderdim

²²⁴⁹ S -cem°iyyetine

²²⁵⁰ R₃, R₄ -âdem

²²⁵¹ R₂, R₃, R₄, H - vesâ'irleri

²²⁵² R₂, R₃, R₄, H -

²²⁵³ S, H -mevrûsaları

²²⁵⁴ S, R₂, H -evlâtırlarım

²²⁵⁵ S- olmuş, R₂, R₃, R₄, H- olmuş ola

²²⁵⁶ R₄, H ve

gelen ser-kâtibin²²⁵⁷ cevâbı bu muhlîslerine i^clâm olursa²²⁵⁸ fâ'ideden hâli olmamak me'mûl iderim. Tâ ki ânlara em^cân ile²²⁵⁹ nazarım oldukda matlûbumun ziyâde i^clâmına bâ^cis olurdu. Zîrâ benim mülûk-ı nasârâ taraflarından anladığım ve vâkı^c hâl dahî budur ki eğer Nemçe Çâsârına mülûk-ı nasârâdan bu sulhe cebr olursa idi bir vechile meyil ve rağbet göstermez idi. Ve mülûk-ı mesfûre bilâ-iştibâh bundan ziyâde Devlet-i ^cAliyye'ye nâfi^c husûslarda mesfûr Çâsâr²²⁶⁰ cebr eylemek muhakkaktır. Eğer taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den ^cacele olunmayub mülûk-ı merkûme-i selasenin tavassutlarına terakkub olunur ise ve Devlet-i ^cAliyye'ye lâzım ve belki elzem olan bir dahî budur ki mülûk-ı nasârâ beyninde mu^ctâd-ı kadîm budur ki birkaç tavâ'if²²⁶¹ arasında musâlaha murâd olunduğu vakitte esâs sulhün mukaddemesi terk-i cidâl olagelmiştir. Zîrâ gâlib olan taraftan mağlûb olana ibtidâ sulhe rağbet gösterildiği birle esâs sulh dest-i tasarrufunuzda olduğu üzere ^cala-hâlihi olmağa muhtâcdır deyü işâret olunagelmiştir. Cevâz gösterildikde ilçiler gönderilüb **(143-b)** ol ilçilere²²⁶² bir dahî geri dönmek mülûk arasında ^câdet ve câ'iz değildir. Pes. Sulh mükâlemesi mümtedd olub ol esnâda fırsat gözedilirse²²⁶³ ba^czı yerleri ahz ve zabt itmeğe ihtimâm iderler. Ve reddî taleb olundukda terk-i cidâl ma^crûz olmadığına ve esâs sulh tasarrufunuzda olan ^cala-hâlihi kalmak hîlesine şürû^c iderler. Ve bu hîle için kâhîce sulh mükâlemesini kasd ile mümtedd iderler. Bu muhlîslerine Nemçelü ile vâkı^c olan hâl bi-^caynihi budur. Bundan gaflet olunmamak gerekdir. Devlet-i ^cAliyye'ye Nemçelü tarafından bu husûs teklîf olunub cevâz gösterildikde Devlet-i ^cAliyye'ye isâbeti muhtemel olan zarardan gayrı bu muhlîslerine va^cad²²⁶⁴ buyurulan cümle umûr hâriç kalmak iktizâ ider. Böyle oldukda benim Devlet-i ^cAliyye'den bir ân evvel gitmem evlâdır. Ve sulhün encâmına muntazır olmamaktır. Ve tevekkülü hakkında Kârloyça'da vâkı^c olan hâl gibi benim hakkımda dahî sâdır olmak lâyıki²²⁶⁵ şân-ı²²⁶⁶ Devlet-i ^cAliyye değildir. Zîrâ ben Devlet-i ^cAliyye'ye i^ctimâd-ı küllî idüb nâme-i hümayûnlarının mazmûn-ı şerîfi üzere der-i devlet-medâra geldim. Tevekkeli krâl gibi zor ve sikletten ve bir kimesnenin cebrinden gelmedim. Ve

²²⁵⁷ R₃, R₄ -kâtibinin

²²⁵⁸ R₄ -olunmasına

²²⁵⁹ R₂, R₃, R₄ -

²²⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H - Çâsâra

²²⁶¹ R₂, R₃, R₄ -tâ'ife

²²⁶² R₃, R₄ -ilçiler

²²⁶³ R₂ -gözedüb, R₃, R₄ -gözedilüb

²²⁶⁴ H ı-kerîme

²²⁶⁵ R₃ -lâ

²²⁶⁶ S -şân ve

ma^clûm-ı devletleridir ki şer^cat-ı bâhirenin hükmü vechile nasârânın âyîni halef-i va^cdi men^c idüb (144-a) ta^cahhüd üzere gelenlere kasd ve zarar mezmûmdur.²²⁶⁷ Ve hilâf-ı şer^c-i şerîfdir. Ve bu makûle husûs Devlet-i ^cAliyye'den vücûda gelmek hâtıra hutûr itmez. Ale'l-husûs ki ben bundan sonra²²⁶⁸ dahî hayatda oldukça hıdemât-ı ^caliyyede bulunmak arzûsundayım. Ve ferâset ile anladım ki bir zaman ola ki ol zaman Devlet-i ^cAliyye'ye ideceğim hizmetim bu vakitte Devlet-i ^cAliyye'ye nef^c için tahrîk eylediğim mülûk-ı nasârânın bu vakitte murâd idüb zamânın müsâ^cade eylemediği hizmetlerden ziyâde mergûb ve makbûl ola. İspânya ilçisine bu husûs için²²⁶⁹ cevâb ideceğimiz²²⁷⁰ ve krâlına ne²²⁷¹ yazacağız²²⁷² deyü taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'den cevâba muntazırız.²²⁷³ Fî 16 Rebi^cü'l-âhir sene 1130

Frânçe ilçisinin gönderdiği kâ'imedir.

İsveç krâlı ile Moskov Çârı beyninde mahsûs sulhe mübâşeret olunduğu beyân olunur. Ve lakin tarafeynden cenk için ^cazîm tedârikde derler.²²⁷⁴ Moskov Çârı ve İtmarka ve Leh krâllarına vesâ'ir müttefiklerine iş^câr eylediği ^cumûm mükalemesiçün ta^cyîn olunacak mahall henüz ma^clûm değildir. Mâdâm ki kendülerinin re'yleri olmadıkça ânlardan ayrılmayacaktır. Ve mahall-i merkûm mu^cayyen olmadığından Çâr merkûm ile İsveç krâlı beyninde bu sene sulh olmayacağı (144-b) müşahede olunur. Moskov Çârı'nın büyük oğlu bundan akdem Nemçe Herseklerinden Burûtzovîk Voltivîl nâm Hersek'in kızını tezvîç idüb iki erkek evlâdı olduktan sonra zevcesi hâlîke olub Nemçe Çâsârı'nın baldızı olmak hasebiyle oğlunun Hersek kızından olan evlâdlarından Moskov Çârı hoşnûd olmayub ânlara nisbeten Çâr-ı merkûm birkaç seneden berü kendü re^câyâlarından bir ^cavrat olub ândan bir erkek oğlu olub şimdi dört yaşına girüb hâlâ büyük oğlunu redd ve küçük oğlunu vâris-baht eyledi. Husûs-ı mezbûrda bu vechile niyyeti hayli zamandan berüdur ve büyük oğlu mesfûrun Nemçe Çâsârı bacanağın oğullarının ^cammî²²⁷⁵ olduğu hasebiyle kendüye sâhib çıkması ihtimâline binâen Moskov Çârı Frânçaya varub Pâris nâm mahalde meksini mûcib bu ahvâl olub Frânçe pâdişâhının ve Prûsya

²²⁶⁷ R₂ -,H -mezmûmdur.

²²⁶⁸ R₃ bir

²²⁶⁹ R₂, R₃, R₄ ne

²²⁷⁰ R₄ -ideceğim

²²⁷¹ R₃ -

²²⁷² R₂, R₃, R₄ - yazacağım

²²⁷³ S, R₄, H -muntazırdır

²²⁷⁴ H ve

²²⁷⁵ R₂, H. ^cammîleri

krâlinın kendü ile ittifâklarını murâd idüb ve hâlâ ittifâklarına takvît ve temşît için Frânça'dan bir ilçî ta'yîn olunmasın ilhâh ider.²²⁷⁶ Leh memleketinde krâl ile cumhûrun²²⁷⁷ mâbeyni her vechile âsûde hâl üzere olub halkın i'ctikadları budur ki²²⁷⁸ krâli Nemçe (145-a) diyârında olan memleketinden kalkub Leh'de tahtı olan Vârşova'ya gelüb Devlet-i °Aliyye tarafından gönderilen mürseli Lehlü i'zâz ile kabûl itmeleriyle kendi dahî kabûl itmek için gelmek üzeredir. Nemçe Çâsârı Beç'de olan cem'iyetinde iş'âr eylemiş ki bu senelik dahî °Osmânlu üzerine sefer ide ve müttetikleri olan krâllara lüzûmu olan °asker ve hazîne ile imdâd eylemelerini tergîb ve da°vet eyledi.

Nemçelülerin bu esnâda âşikâr olan havadislerinden beyân olunan oldur ki Devlet-i °Aliyye'nin vükelâsı sulhü teklîf itmeğe bâ°is ancak halkı tâleb olduğundan ötürü olub ve hîn-i vakitte Nemçelülerin teklîfleri devlete nâfi° ve şânına lâyük değildir deyü bahâne idüb cenke tahrîk itmek içündür. Ol ecilden Nemçelüler dahî işbu mükâlemeyi kabûl idüb bu mülâhaza ile la°b²²⁷⁹ idüb °Osmânluyu sulh emniyesiyle eğlendirüb cenke lâzım olan tedâriklerin görmekten men° ide. Nemçelülerin niyyetleri Venedüklülerin ve Lehlülerin taleblerini kendi matlûbları üzerine takdîm eylemek fikrindedir. Ancak kendülerin istedikleri zâhir olmadıkça lisâne getürmezler. Öyle olduğu sûretde Devlet-i °Aliyye tarafından (145-b) murahas olan kimesneler Nemçe tarafından ta'yîn olunanlar ile iki devlete müte°allik olan husûslarda kavî ve karâr eylediklerinde bir nesne görülmemiş olur. Zîrâ Nemçe murahasları efendilerinin ahvâline müte°allik olan husûsları itmâm eylediklerinden sonra Venedîk ve Lehlülerin ahvâlinde kendi ahvâlleri üzere takdîm ve ısrâr idecekleri âşikârdır. Bunları bu vech üzere sulhe rağbet itdiren ancak İspânya krâlinın İtâlya'da vâkı° olan cengi sebebidir. Merkûm krâlin yetmiş bin °askeri ayakda ve kırk dört cenk kalyonu işbu cenk için hâzır ve âmâde²²⁸⁰ eyledi. Ve şimdiye dek²²⁸¹ on beş bin °askerini İtâlya'ya irsâl eylemiştir. Ve °akıblarınca otuz bin °asker dahî göndermek üzeredir. Bu takdîrce gelecek ayda kırk binden mütecâviz °asker ile hareket itmek üzeredir.

²²⁷⁶ R₂ -iderler

²²⁷⁷ S -cumhûrunun,

²²⁷⁸ R₂ Leh

²²⁷⁹ S, R₂, H la°b

²²⁸⁰ R₂, H -müheyyâ

²²⁸¹ S, R₂, H -değîn

Zikr olunan  askerin hareketinde²²⁸²  e liye kr lı Nemçe  zerine hur c eylemesi muhakkaktır. Ve kr l-ı merk mum dah  otuz bin  askeri olub Mil n tarafından Nemçe ile cenk idebilir. İsp nya kr lı kendi tarafından kırk  aded cenk kalyonu ile İsp nya An bolusunu muh sara idebilir. Nemçe  s rının işbu ted rigin ibtid sında mühimi değil iken **(146-a)** Şimdi m l haza idüb kar u komaęa²²⁸³ mukayyed olub bu tarafda i tig l ve²²⁸⁴ yiğirmi bin  askeri İt lye tarafına göndermek üzeredir.

İsp nya kr lının Nemçeye virdiği rehineyi Şevketlü p di ah-ı isl m hazretlerinin tarafından işbu m k lemeye me'm r olan murahhaslar müşahede iderler. Ve eğer cenk olmak l zım gelir ise bundan böyle dah  m  ahade olundu.²²⁸⁵

İsp nya kr lının tarafından bu tarafa gönderilen kimesneye  c hus s sip riŐ olunmuşdur.  c  dah  Devlet-i  Aliyye'ye n fi'adır.

Biri budur ki eğer Erdel kr lına  asker peyd  eylemeğe bir takr b ile ruhsat virilür ise tarafından yiğirmi bin sil h virmek üzere m heyadır.²²⁸⁶

İkincisi²²⁸⁷ Nemçe  s rıyla m d vemet üzere cenk ve tarafeynin mur dı olmadıkça  Osmanludan tefr k olmayub ma' an cenk ve kit l itmek i und r.

İsp nya kr lının Devlet-i  Aliyye'den istediği ancak eğer cenk itmeğe kar r-d de olursa Devlet-i  Aliyye m l k-ı nas r da kimesnenin  zerinden²²⁸⁸ memleketin almak içun sefer itmeyüb ancak Nemçelünün muk ddem  Devlet-i  Aliyye'den gasb **(146-b)** eylediği kıl  ve memleketin istihl sı içun ve Mac r kr llığı s bıkı üzere ir deliğine ve mu' fiyete götürmeğe ve gasb olunan kr llığı istird d içun sefer eylediği m l k-ı nas r nın  um muna muk tebe ile i  ar ve bey n eyleye.

Devlet-i  Aliyye'ye bu mak le kelim tdan bir nesne zarar itmey b²²⁸⁹ belki nef'i olduğu erb b-ı  uk la v zihdir. Nemçelülerin m k lemesi esn sında dost peyd  itmeğe nice takayyüd iderler ise Devlet-i  Aliyye dah  sulh faysal bulunca mur d

²²⁸² H -hareketinden

²²⁸³ S -komamağa

²²⁸⁴ S -,R₂, H -ideceği

²²⁸⁵ R₂, H -olunur

²²⁸⁶ R₂, H ikincisi Şevketlü p di ah-ı  alempen h hazretleriyle mahs sen Vened kl n n sulhe tavassut ve sulhün imtid d ve istihk mına der'uhde olunacağı teklif eylemek içindir.

²²⁸⁷ R₂, H - c nc s 

²²⁸⁸ S,R₂, H - zerinde

²²⁸⁹ R₂, H -eylemeyüb

eylediği minvâl üzere hareket itmekde ne be^cis vardır. Zîrâ sebebi nâ-ma^clûm olan cengin istimrârıyla Devlet-i ^cAliyye'den havf üzere olan mülûk-ı nasârâ bilmezlik ile²²⁹⁰ Nemçe Çâsârına imdâd ve takvît virirler²²⁹¹. Bu tarikle cümleye vâkı^c hâl ve kendülere zarar kasdı olmadığı beyân olundukda anlar dahî mutma'in olub Devlet-i ^cAliyye'den emîn olurlar. Eğer terk-i cidâl için ittifâk olmak lâzım gelür ise bu makûle hareketin mâni^ci yokdur. Zîrâ terk-i cidâl için ^caskerlerin cenk ve kıtâllerine şâmil olub bâlâda mezkûr mezkûr ahvâle mâni^c değildir. Frânçe ne keyfeyyetde olduğu bu mahalde zikr olunmaz. İrsâl olunan kimesnenin cevâbına mevkûfdur ki sihhati üzere söyleşile. Ancak bu yakînde İspânya krâlıyla bir ^cahd-i kavî (147-a) eyledikleri görünür. Ve kurbiyeti sebebi ile İtâlyâ'da vâkı^c olan cenk ve cidâl için tarafdârı olmamak mümkün değildir. Husûsâ ol mahalde vâkı^c olan istimrâr ider ise bir tarikle sabrolunamayacağı âşikârdır.

Nederlânda ilçisinden ^cinâyettlü sadr-ı â^czam hazretlerine gelen mektûbun tercümesidir.

Edây-ı merâsim-i mu^ctadeden sonra inhâ olunan budur ki bundan Beç'e irsâl olunan tercümânımız dünkü gün tarafımıza vâsıl olub Nemçe Çâsârının bâş vekîlinden ve Beç'de mukîm olan Nederlânda ilçisinden mâh-ı Nisân'ın on sekizinci gününde yazılmış mektûblar getirüb mukaddemâ benim kendilere yazdığım mektûblarında²²⁹² işâret ittiğim mevâddın bi'l-cümle cevâbların tahrîr eylemişler. Muma-ileyh bâş vekîl²²⁹³ cevâb ider ki Devlet-i ^cAliyye niyyet-i hayrında sâbit kadem ve Devlet-i Çâsâriyye ile musâlahanın tecdîdine kemâl-i rağbetleri olduğu²²⁹⁴ tercümânımızın yediyle gönderilen mektûb-ı şerîfinizden bi'l-cümle ma^clûmları olmuşdur. Bu takdîrce Devlet-i Çâsâriyye dahî husûs-ı mezbûra râgıb olduğundan murahhas-ı evvel olan Konte Dûyremünd ^cale'l-cümle²²⁹⁵ Belgrâd'a varsun ve murahhas-ı sâni olan Tâlamân²²⁹⁶ ilçî Belgrâd'dan kalkub Devlet-i ^cAliyye'nin murahhaslarıyla bir ân evvel mülâki olub mahall-i (cem^ciyetine²²⁹⁷ gitsün deyü tenbîh eylemişlerdir. Ve me'mûl iderler ki (147-b) gönderilen mektûb-ı şerîfinizin

²²⁹⁰ R₂ -

²²⁹¹ S, R₂, H -iderler.

²²⁹² R₃ -, R₄, H -mektûblarımda

²²⁹³ R₂, R₃, R₄ -vekîli

²²⁹⁴ R₂, R₃, R₄, H -olduğun

²²⁹⁵ R₂ -, R₃, R₄, H -^cale'l-^cacele

²²⁹⁶ R₃, R₄, H nâm

²²⁹⁷ H -cem^ciyete

cevâbı taraf-ı sa^câdetinize gelince ve murahhas-ı evvel mahall-i)²²⁹⁸ cem^ciyete vâsıl olunca musâlahaya müte^callik olan mükâlemenin ekseri murahhas-ı sâni olan Tâlamân ile müzâkeresin eyleyüb ^can-karîb ilçî-i muma-ileyh vâsıl oldukda Tâlamân ile vâkî^c olan müzâkere faysal ve hüsn-i hitâm karâr-dâde eyleye. Bâlâda zikr olunan Nederlânda ilçîsi cevâb ider ki tarafımızdan kendüye gerek musâlahaya müte^callik ve gerek terk-i cidâle müte^callik her ne tahrîr eyledim ise muma-ileyh bâş vekîle ale'l- infirâd²²⁹⁹ ifâde eylediğinde Devlet-i Çâsâriyye'nin murahhaslarına musâlahaya husûsunda gereği gibi tenbîh olunmuşdur ki tecemmü^c eylediklerinde ^cala-hâlihi olmak üzere esâs sulhe karâr vireler. Lakin terk-i cidâl husûsunda birâz müddetin içinde terk olunmasına rızâ virilür deyü muma-ileyh bâş vekîle²³⁰⁰ cevâb eylemiştir. Bu takdîrce bir ân evvelce cem^ciyet-i kübrâya gidilmesi kemâl mertebe iktizâ ider. Muma-ileyh²³⁰¹ Nederlânda ilçîsi dahî yazar ki Venedîk Cumhûru'nun ilçîsi Beç'e vâsıl olub ve mahall-i cem^ciyete gelmek için hareket üzere imiş. Ve bu âna dek²³⁰² gerek taraf-ı şerîfinize²³⁰³ yazdığı mektûbda²³⁰⁴ Venedîk Cumhûru'nun ilçîsi dahî mahall-i cem^ciyetde mevcûd olub ve mu^cayyen²³⁰⁵ müzâkerede hak üzere olan iltimasına müsâ^cade olunur. Nederlânda ilçîsi dahî tazarru^{c2306} ider ki mutavassıt olan **(148-a)** İngiltere ilçîsi mâh-ı Nisân'ın ön dördüncü gününde²³⁰⁷ Beç'den seffineye²³⁰⁸ süvâr olub Belgrâd'a doğru gitmiştir ki ândan bilâ-te'hîr mahall-i cem^ciyete gele.²³⁰⁹ İnşâe Allahü Te^câlâ bu dâ^cileriyle ^can-karîb mülâki oldukda tarafeyne nâfi^c olacak husûsu ikimizin vesâtatı ile bir sâ^cat evvel sarf-ı kudret ile husûl-pezîr kılub²³¹⁰ hüsn-i hitâm virile. Muma-ileyh Nederlânda ilçîsi (bâş vekîl her ne işâret eyledi ise mektûbunda tasdîk ider. Ve mütâreke-i cedel için hitâm-ı musâlahaya

²²⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -

²²⁹⁹ S -infirâ

²³⁰⁰ R₂, R₄, H-vekîl

²³⁰¹ R₃ -

²³⁰² S, R₂, R₃, R₄, H - değîn

²³⁰³ R₂, H -şerîfinizden ve gerek bu dâ^cilerinde bâş vekîle yazılan mektûblarda Venedîk husûsuna dâ'ir gerçi bir ahvâl tahrîr olunmamıştır. Lakin meczûmumuz olan Venedîk Cumhûru her vechile olacak musâlahaya dâhil olub ve hîn-i mükâlemede ba^czı iltimâsları zuhûr idecektir. Nitekim bâş vekîl dahî taraf-ı, R₃, R₄ -şerîfinizden ve gerek bu dâ^cilerinden bâş vekîle yazılan mektûblarda Venedîk husûsuna dâ'ir gerçi bir ahvâl tahrîr olunmamıştır. Lakin meczûmumuz olan Venedîk Cumhûru her vechile olacak musâlahaya dâhil olub ve hîn-i mükâlemede ba^czı iltimâsları zuhûr idecektir. Nitekim bâş vekîl dahî taraf-ı şerîfinize

²³⁰⁴ S, R₃, R₄, H - mektûbdur.

²³⁰⁵ R₂, R₃, R₄, H -hîn-i

²³⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -tasrîh

²³⁰⁷ R₂, R₃, R₄ - günü

²³⁰⁸ S değîn

²³⁰⁹ R₃, R₄ Ve

²³¹⁰ R₂, R₃, R₄ -olub

dek²³¹¹ olmasında Devlet-i Çâsâriyye'nin vükelâsı râzı olsunlar deyü İngiltere ilçisi)²³¹² ile ma^can sa^cy-ı beliğ eylemşler. Ve ihtimâldir ki otuz günden ziyâde mütâreke-i cedel²³¹³ olmaya. Ve mütâreke-i cedelin²³¹⁴ müzâkeresi olduğu birle bilâ-te'hîr esâs sulhe karâr virile ki iştibâh-ı külliyyetle def^c ve ref^c oluna deyü tahrîr ider. Ve Nemçe Çâsârı esâs sulhe karâr virilmeden terk-i cidâle rızâ virmez idi. Zîrâ bütün güzîde ^caskeri sahrâya çıkub mücadeleye müheyyâ idi. Lakin musâlahayı müreccah kıldığından râzı olmuşdur. Lakin şol kavlı ile ki cem^ciyyet-i kübraya mectemi^c oldukları birle gerek esâs sulhe ve gerek cidâle birden faysal virile. Ve bu şartla dahî Devlet-i ^cAliyye'nin ^caskeri mahall-i hudûda vardıkda bir tarafa düşmanlık ile hücum eylemeyüb ^cala-tarîkü'l-muhâfaza **(148-b)** ârâm üzere olalar. Tâ ki²³¹⁵ musâlahanın esâsına karâr virile. Ve Venedik Cumhûru'nun ilçisi Bâyyi Vecegân musâlahaya dâhil olmaludur. Ve Nemçe Çâsârı esâs-ı sulhe ve mütâreke-i cedele²³¹⁶ bir anda faysal ve karâr virüldüğünü istimâc eyledikde müddet-i mükâlemeye hitâm ve cemi^ci mevâdda karar virilüb vesâ'îr lâzım²³¹⁷ olacak husûslara ahsen vech üzere nizâm virilmeyince²³¹⁸ ve²³¹⁹ tarafeynden temessükler virilince terk-i cidâl her vechile âsân olur. Bâlâda mezkûr olan mevâddın cümlesin Nederlânda ilçisi mektûbunda tasrîh (eylemişdir. Ve bu dâ^cilerinin mektûbumda tasrîh)²³²⁰ ile tasaddi^c ittiğim mevâddan ma^ckûl ve münâsib görülen²³²¹ husûsları Devlet-i ^cAliyye'den me'mûr olan murahasalara dahî ifâde buyurulub tarafeyne nâfi^c olmak vech üzere hareket eylemelerin tenbîh buyuralar. Biz bu taraftan İnşâe Allahü Te^câlâ yarınki gün hareket ve tahmînen altı güne dek Pojorofça nâm mahalle dâhil oluruz. Bundan akdem ahz olunan Bâron²³²² Estâben²³²³ nâm kapûdân ve Betrâş nâm binbâşı Nemçelüler hâlâ Yedikule'de muhbûslardır. İzzetimiz vardur deyü bâş vekîle teşekki itmişlerdir. Ânâ binâen bu dâ^cileri tahrîre cesâret idüb niyâz olunur ki Yedikule'den ihrâc ve yarar kefilleri alınub İstânbûl'da bir hânede musâlahaya **(149-a)** hitâm

²³¹¹ H -değın

²³¹² R₂, R₃, R₄ -

²³¹³ R₃, R₄ -cidâl

²³¹⁴ R₃, R₄ -cidâlin

²³¹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H - kim

²³¹⁶ R₂, R₃, R₄ -cidâle

²³¹⁷ R₂, R₄ -levâzım

²³¹⁸ R₃, R₄, H -virilince

²³¹⁹ R₃ -

²³²⁰ R₂, R₃, R₄ -

²³²¹ S, R₃, R₄, H - gönderilen

²³²² R₂, R₃, R₄ -

²³²³ R₄ -Estâyen

virilinceye dek²³²⁴ meks itmeleri için ruhsat virile. İnşâe Allahü Te^câlâ esnây-ı mükâlemeye tarafeynde²³²⁵ vâkı^c olan esîrlerin ıtlâkları için müzâkere olunur. Fî 29²³²⁶ Nisân sene 130.²³²⁷ Der sahrây-ı Niş.²³²⁸

Benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri bundan akdem bu kûlları fermân-ı ^calîleri üzere Sofya'dan hareket ve Niş menziline dâhil olduğumuzda Felemenk ilçisi Belgrâd'da olan Tâlamân'a mektûb tahrîr ve kendü yasâkçısı ile irsâl idüb mefhûmunda hâlâ Devlet-i ^cAliyye ile ve murahhaslarıyla biz dahî gelüb Niş'e dâhil olub hâzır ve âmâde ve sizden bir habere muntazır.²³²⁹ Belgrâd'dan kangı gün hareket iderseniz bize i^clâm eylesiniz ki hemân bizler dahî ol günde Niş'den hareket ve mahall-i mükâlemeye teveccüh ve ^cazîmet idelüm deyü tahrîr ve²³³⁰ mezkûr yâsakçı Belgrâd'a varub gelince altı gün mürûr ve bizler dahî bi'z-zarûre Niş'de tavakkuf ve ba^cdehu Tâlamân'dan Felemenk ilçisine getürüb mazmûnunda Belgrâd'da ne güne²³³¹ hareket ideceğimiz bâş vekîlden haber gelmeğe mahtâcdır. Bâş murahhaslar²³³² ile mutavassıt olan İngiltere ilçisi dahî beş altı güne dek²³³³ Belgrâd'a gelmek üzerelerdir. Bâş vekîlden bana haber geldiği gibi tavakkuf olunmayub hareket **(149-b)** günümüzü mahsûs bir âdemimiz ile sizlere i^clâm ve sizler dahî yevm-i mezbûrda Niş'den hareket ve mahall-i mükâlemeye ^cazîmet idersiz deyü tahrîr eylemiş. Ve Tâlamân'dan gelen mektûbun bir sûreti dahî tarafından ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmışdır. Ve Vidîn'den yanımıza me'mûr olan iki ^caded ortalar²³³⁴ ile iki yüz nefer-i yamâkan ve tercümânlık hidmetine me'mûr olan Eflâk voyvodası kûlları dahî Niş'e dâhil ve her tedârikimiz görölüb hâzır ve âmâde ve hemân mesfûr Tâlamân'dan habere muntazırız. Ol tarafdan âdem ve haber geldiği gibi aslâ tevakkuf olunmayub savb-ı maksuda ^cazîmet olunur. Lakin şimdiye dek²³³⁵ yanımıza fermân buyurulan eyâlet ^caskeri henüz zuhûr eylememişdir. Ve bundan akdem²³³⁶ Yemeklik âğâsı Mustafa²³³⁷ Âğâ²³³⁸ kûlları

²³²⁴ S, R₂, R₃, R₄, H- değin

²³²⁵ R₃ -tarafeynden

²³²⁶ R₂, R₃, R₄, H Mâh-ı

²³²⁷ H -1130

²³²⁸ S, R₂, R₃, R₄, H Şıkk-ı Sâni ve Sâlis defterdarlarından tâtâr yediyle gelmişdir.

²³²⁹ H -muntazırız.

²³³⁰ S -, R₂, R₃, R₄, H -eylemişidi

²³³¹ H -gün

²³³² S, R₂, R₃, R₄, H - murahhas

²³³³ S, R₂, R₃, R₄, H -değin

²³³⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -odalar

²³³⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -değin

²³³⁶ R₃ -

mahall-i mükâlemeyi bakub ta^cyîn eylemek için gönderilmiş idi. Varub Nemçe tarafından gelen âdemler ile Pozorofça²³³⁹ mâbeyninde münâsib görülen mahalli ta^cyîn ve vaz^c-ı ^calâyim idüb tahrîr-i mektûb günü yine tarafımıza gelüb dâhil olmuştur. Ve bundan mâ^cadâ Moskov Çârının Beç’de mukîm olan kapû kethdâsı ansızın bir gece gaybet ve firâr idüb lakin nereye gitdiği ve firârına sebep ne idüğü ma^clûm değildir deyü Beç’de meks üzere olan Felemenk ilçisi **(150-a)** yanımızda olan ilçîye mektûb yazûb bu havâdisi²³⁴⁰ tahrîr eylediğün ilçî-i muma-ileyh ihbâr ider. Bâkî²³⁴¹ Fî²³⁴² 27²³⁴³ Cemâziye’l-Evvel²³⁴⁴ sene 1130 Bende Muhammed defterdâr şikk-ı sâlis. Bende İbrâhim defterdâr şikk-ı sâni

Nederlânda ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir.

Elkâb-ı lâyıkadan sonra muhlisâne inhâ olunan oldur ki bir nefer Tâtâr²³⁴⁵ yediyle irsâl olunan mektûb-ı şerîfleri vusûl bulub mefhûmu ma^clûmumuz olmuştur. Elbette tenbîh-i ^câlîleri üzere şimdiye değin mahall-i mu^cayyeneye varmış bulunarak eğer ba^czı te’hîri mûcib olur husûs vâkî^c olmaya idi. Zîrâ Devlet-i ^cAliyye’nin murahhasları Fethü’l-islâm’a gidilmeden nehr-i Tuna’nın berü yakasından²³⁴⁶ vâkî^c Tekye palankasına veyâhûd Pozîç’e²³⁴⁷ gidilmekte suhûlet vardur deyü tercîh eylemişlerdir. Ve bu zikr olunan mahalleri ^cizzetlü Tâlamân nâm murahhas münâsib gördüğünden²³⁴⁸ Nûvâk ile İhrâm’ı müreccah görüb işâret eylemiştir. Bu muhlisleri dahî muma-ileyh Tâlamân’a mektûb yazub İhrâm nâm mahall cümlemizin muhtârı olduğun²³⁴⁹ tasrîh eyledim. Ve mahall-i merkûmeye^{2350c} izzetlü Mustafa Âğâ ol tarafın nizâmına ve levâzımının tedârikine irsâl olunmuştur. Ve Vidîn’den İhrâm’a gidecek seffnelerin **(150-b)** eminen ve sâlimen İhrâm’a vusulleri için muma-ileyh Tâlamân’a tahrîr eyledim. Ve

²³³⁷ R₃ -

²³³⁸ R₃ -

²³³⁹ H -PoJOROFÇA

²³⁴⁰ S -havâdis

²³⁴¹ R₂, R₄ -

²³⁴² R₂, R₄ -

²³⁴³ R₂, R₄ -

²³⁴⁴ R₄ -

²³⁴⁵ S, H -tâtârı

²³⁴⁶ R₄ -yakasında

²³⁴⁷ R₂, R₃, R₄ -Pozîç’e’ye, H -Porîç’e’ye

²³⁴⁸ R₃, R₄, H -görmediğinden

²³⁴⁹ R₃ -olmağın

²³⁵⁰ R₃, R₄ -merkûme

Belgrâd'dan hareket eyledikleri günü bize bildirmek için dahî recâ iderim²³⁵¹ ki biz dahî ol gün hareket ve mahall-i cem'iyete ma'ân varayuz. Ve mahall-i mükâlemeye karîb olduğumuzda emniyyet hâsıl olmak için bir mikdâr neferât ile bir kapûdan bize karşı irsâl eylesün deyü işâret eyledim. Lakin muma-ileyh Tâlamân'a yazdığım mektûbun dünkü gün cevâbı gelüb her ne ki işâret eylemiş ise²³⁵² ma'lûm-ı sa'âdetleri olmak için gelen mektûbun sûretini irsâl eyledim. Kırâ'at olundukda ma'lûm-ı sa'âdetleri olur. Taraf-ı şerîfinizden bâş vekîle yazılan mektûbun cevâbı Belgrâd'da geldiği gibi muma-ileyh Tâlamân dahî Belgrâd'dan hareket ve mahall-i cem'iyete 'azîmet idecektir. Ve elbette ol vakitte hareket itmelüdür. Biz dahî ol vakte dek bulunduğumuz mahalde meks ideriz. Bundan akdem Beç'e irsâl eylediğim tercümânımın gelmesine gün be gün muntazırım.²³⁵³ Ve 'ankarîb geleceği mukarrerdir. Ve mutavassıt ta'cûyîn olunan İngiltere ilçisi dahî Belgrâd'a gelmek üzere olduğunu haber almışızdır. Devlet-i 'Aliyye'de mukîm olacak İngiltere (151-a) ilçisi Belgrâd'dan kalkub Vidîn tarafına gitdüğü haberin almışızdır. Ve İnşâe Allahü Te'âlâ Filibe'ye geldiğinizde mukâddemâ bir âdemimizi katl iden kimesneyi buldurub cezâsını tertîb eylemeniz mercûdur. Velâdet-i hazret-i 'İsânın bin yedi yüz on sekizinde mâh-ı Nisân'ın yigirmi ikinci gününde Niş sahrâsında tahrîr olunmuşdur. (Fî 27 Cemâziye'l-ahir sene 1130.)²³⁵⁴

Belgrâd'da olan ikinci murahhas Tâlamân'dan Nederlânda ilçisine gelen mektûbun²³⁵⁵ tercümesidir.

Ba'ce'd-du'câ inhâ olunur²³⁵⁶ ki yasâkçınız ile irsâl olunan mektûbunuz gelüb mefhûmu ma'lûmumuz olmuşdur. Mâh-ı Nisân'ın onuncu gününde tarafınızdan 'izzetlü Mustafa Âğâ²³⁵⁷ İhrâm'a irsâl olduğunu i'câm eylemişsiz. Ve²³⁵⁸ dahî ol gün bilâ te'hîr Henk nâm kapûdânı mahall-i merkûme²³⁵⁹ irsâl eyledik. Ve inşâe Allahü Te'âlâ 'izzetlü Mustafa Âğâ ile mülâki olduklarında ittifâk ve ittihâd ile geçinecekleri bî-iştibâhdır. Ve İhrâm ile Pozorofça²³⁶⁰ mâbeyninde tarafeynden

²³⁵¹ R₂, R₃, R₄ -eyledim

²³⁵² R₃, R₄ -

²³⁵³ S, R₂, R₃, R₄, H -intizârdayım

²³⁵⁴ R₂, R₃, R₄ -

²³⁵⁵ R₄, H sûretinin

²³⁵⁶ S, R₂, R₃, R₄, H - olunan oldur

²³⁵⁷ R₂ -

²³⁵⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -biz

²³⁵⁹ S -merkûmeye

²³⁶⁰ H -PoJOROFÇA

pesen-dîde olacak bir münâsib mahal hâzır ve müheyyâ iderler. Sefneler emniyeti için her ne²³⁶¹ tarafa mü'ekked tenbîh kâğıdları yazılmışdır. Ve bundan sonra tekrâr²³⁶² tenbîh olunur. Ve Niş'den hareket eylediğiniz gibi tarafınıza **(151-b)** bir mikdâr neferât ile bir yarar kapûdân beher hâl irsâl ideriz. Bundan akdem irsâl eylediğiniz tercümanınıza mâh-ı Nisân'ın beşinci günü²³⁶³ Beç'e dâhil olmuşdur. Ve²³⁶⁴ vezîr-i â^czam hazretlerinden bâş vekîle yazılan mektûbu Moskov²³⁶⁵ tercümânı²³⁶⁶ teslîm eylemişdir. İnşâe²³⁶⁷ Allah²³⁶⁸ ol mektûbun cevâbı Belgrâd'da²³⁶⁹ geldiği gibi biz dahî hareket ideceğimiz günü size i^clâm ideriz. Ve bu haberi ^cankarîb tarafınıza göndeririz. Milâd-ı ^cİsa'nın bin yedi yüz on sekizinde mâh-ı Nisân'ın onuncu gününde Belgrâd nâm mahalde tahrîr olunmuşdur. Fî 27 Cemâziye'l-evvel sene 1130

Sadr-ı â^czam hazretleri tarafından murahhas İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi'ye mektûbdur.²³⁷⁰

Benim ^cizzetmendim efendiler şevketlü kerâmetlü mehâbetlü efendimiz hazretleri emr-i vekâleti bu ^cabd-i ^câcize taklîd ve tefvîz buyurmalarıyla selefimiz vezîr-i mükerrer Muhammed Pâşâ hazretlerinin rütbe-i sadâretten mün^cazî²³⁷¹ olmaları²³⁷² şâyed ki karîn nizâm bulmuş mevâdd-ı musâlahada ba^czı ihtilâlât²³⁷³ ekâvîle sebep ve ta^cvîk-i maslahata bâdî ve bâ^cis olur deyü tarîke-i ihtiyât meslûk tutulub umûr-ı külliye-i musâlahada tahdîş-i²³⁷⁴ hâtır olmamak için tarafımızdan bâş vekîle mektûb **(152-a)** yazılıb gönderilmekle mazmûnu sizin dahî ma^clûmunuz olmak için bir sûreti tahrîr ve²³⁷⁵ irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ lede'l-vusûl bundan akdem me'mûr olduğunuz üzere bu emr-i hayr encâmın bir gün ve bir sâ^cat

²³⁶¹ R₂, R₃, R₄ -

²³⁶² S, R₂, H -tekrâren

²³⁶³ S, R₂, R₃, R₄, H - gününde

²³⁶⁴ R₄ -

²³⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -mesfûr

²³⁶⁶ S, R₃, R₄, H - tercümân

²³⁶⁷ R₂, R₃, R₄ Mevla

²³⁶⁸ R₂, R₃, R₄ -

²³⁶⁹ H -Belgrâd'a

²³⁷⁰ R₂, R₃, R₄ kendü müsveddeleridir.

²³⁷¹ R₂, R₃, R₄ -^cazl

²³⁷² R₃, R₄ -olunmaları

²³⁷³ R₂, R₃, R₄ -ihtilâfât

²³⁷⁴ R₂, R₃ sâmi^c-i, R₄, H -sâmi^c-a-ı

²³⁷⁵ R₂, R₃, R₄, H ile

mukaddem tarafeyne evla ve enfa^c olduğu vech ile netîce-pîrây²³⁷⁶ husûl olmasına ezdîl ve cân bezl-i tâb ve tuvân eyleyesiz. İhtiyâten gâfil bulunmamak için gerek mühimmat-ı seferiyyemizi ve gerek zahîre ve tedârikimizi gereği gibi tekmîl idüb ^casâkir-i nusret ma'asir dahî fevç fevç gelüb ordûy-ı hümâyûn zafer-makrûna mülhak ve mülâki olmak üzere olub İnşâe Allahü Te^câlâ karîben Edirne sahrâsından²³⁷⁷ hareket ve ^cazîmet olunmak üzeredir. Hemân göreyim siz her emirde ^câkilâne ve müdebbirâne hareket ile bu²³⁷⁸ hayırlu maslahatın itmâm ve tekmîle²³⁷⁹ sa^cy ve dikkat ve hudemât-ı pesen-dîde vücûda getürmeğe bezl ve sa^cy ve kudret eyleyesiz. Fî 11 Cemâziye'l-âhir sene 1130.

(152-b) Bundan akdem Belgrâd'a giden İngiltere ilçisi tercümânı Lûka nâm tercümandan hâlâ Devlet-i ^cAliyye'de olan İngiltere ilçisine gelen mektûbun tercümesidir.

Ba^cde'd-du^câ inhâ olunur ki Belgrâd'a dâhil olduğumda Astânyân nâm İngiltere ilçisini buldum. Mâh-ı Nisân'ın ikinci gününe dek ilçî-i muma-ileyh meks idüb ba^cdehu Vidîn'e doğru ^cazîmet itmişdir. Tavassut²³⁸⁰ ta^cbîr²³⁸¹ olunan Kavâlyer Sûtûn²³⁸² nâm İngiltere ilçisi bu hafta içinde Belgrâd'a dâhil olur. Beç'den gelecekler me'mûlümüzden(?) ziyâdece te'hîr iderler. Belgrâd'da olan ikinci murahhas Tâlamân cevâb ider ki İngiliz²³⁸³ ilçisinin ser kâtibi ile mukâddemâ Devlet-i ^cAliyye'ye gönderilen mektûbun cevâbı gelüb itminân-ı hâsıl olmak için mektûbun vüruduna müterakkibensebeb-i te'hîr olmuşidi. Lakin ol mektûb dahî Devlet-i ^cAliyye'dân Nederlânda tercümânı ile irsâl olunmağla mâh-ı Mart'ın yiğirmi altıncı gününde Beç'e vâsıl olmuşdur. Bu takdîrce fimâ-ba^cd cümle mükâlemeye me'mûr olanlar ^cicâleten ^cazîmet iderler. Murahhas olan Konte Devîrmond Beç'e dâhil olmuşdur. Kuvvâlyer Dozîni nâm Venedîk beglerinden Venedîk Cumhûru için²³⁸⁴ mükâlemeye küllî ruhsat ile ta^cyîn olunmuşdur. Ve tavassut ta^cyîn olunan **(153-a)** muma-ileyh İngiltere ilçisi gerçi henüz Belgrâd'a dâhil olmamışdır.²³⁸⁵ Lakin mütâreke-i cidâl

²³⁷⁶ R₂, R₃, R₄ -pezîr

²³⁷⁷ R₄ -sahrâsında

²³⁷⁸ R₂, R₄ -Bir

²³⁷⁹ S, R₂, R₃, R₄, H - tekniline

²³⁸⁰ R₂ -mutavassıt

²³⁸¹ R₂, H -ta^cyîn

²³⁸² R₂ -

²³⁸³ H -İngiltere

²³⁸⁴ R₂, H olacak

²³⁸⁵ R₂, H-olmamışidi.

husûsuçün kendüye mektûb yazdım. Gerçi sarihan cevâbı gelmedi. Ancak sizin mülâhazanız üzere bu husûsun husûle gelmesiçün  usret mülâhaza iderim. Bunun sıhhati irsâl olunan Nederlânda tercümânı  ankarîb  avdet eyledikde ma l m olur. Cem iyyet mahalli için tarafeynden âdemler gönderilüb Pozorof a²³⁸⁶ ile İhr m beyninde bir mahalle niz m vormeleri ta y n olunmuŗdur. Gerek murahhaslar ve gerek mutavassıtlar ancak²³⁸⁷ g ne deĒin m l ki olabilirler. Ve Nemçe t b runun hareketi vakti olmaĒla hareket itmiŗlerdir. Ve Belgr d'a geçen seneden mukaddem d hil olacaklardır dirler. Ve hareketlerinden istidl l olunan budur ki tecemm c itdiklerinde s k n üzere olmayub her fırsatı fevt itmeyecekleri mukarrerdir. Belgr d'da tahr r olunmuŗdur. F  m h-1 Nis n sene 1130²³⁸⁸

Murahhaslara k 'imedir.

Benim  izzetmendim efendiler hazretleri s bık  Narda muh fızı olub h l  Niŗ' de meks üzere olan  izzetl  Mustafa P ŗ  hazretlerinden tarafınıza v rid olan k Ēıtlara mahf ce nazar idüb mefh mu ma l munuz oldukda muktez y-1 vakt ve h le göre hareket eylesiniz. EĒer Nemçe tarafından **(153-b)** ta y n olunan murahhaslara²³⁸⁹ bu def a tarafımızdan b ŗ vek le yazılan mekt bun kendilerine cev bı gelmesine terakkub ile iŗin  avk ve te'h ri s d runda²³⁹⁰ olurlar ise bu mekt bun mefh mu muk ddem  yazılan k Ēıdların mazm nuna kat a mug yireti olmayub bu  n  dek v ki  olan tahr r tı m 'eyyed²³⁹¹ aks y-1 muks dumuz mücerred bu hayırlu iŗin bir gün evvel pez r y-1 hus l olmaĒla bu takr b ile Devlet-i   s riyye murahhasları tarafından nev umma ta v k-i mahs s olduĒu gibi mekt b-1 mezk run s retini gerek mutavassıtlara ve gerek T lam n'a ir 'et ve kır 'at ve mazm nunu gereĒi gibi tefh me dikkat ile kar n-niz m bulmuŗ bu emr-i h tir²³⁹² enc m n bir s 'at akdem itm m²³⁹³ ve²³⁹⁴ tekmline sarf-ı miknet eylesiniz. F  11 Cemaziye'l evvel sene 1130

²³⁸⁶ H -PoJOROFça

²³⁸⁷ S on,R₂, H on dört

²³⁸⁸ H -130

²³⁸⁹ R₃,R₄ -murahhaslar da

²³⁹⁰ R₂,R₃, R₄,H-sadedinde

²³⁹¹ S,R₄ ve

²³⁹² R₂,R₃,R₄-hçyr

²³⁹³ R₂,R₃,R₄ -

²³⁹⁴ R₂,R₃,R₄ -

Sâbıkâ Nârda muhâfızı olan²³⁹⁵ Mustafa Pâşâ'ya

Benim izzetlü saâdetlü karındaşım hazretleri²³⁹⁶ Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvend²³⁹⁷ ile Devlet-i Çâsâriyye beyninde kuvvet-i karîbeye gelmiş musâlaha ve musâlemenin bir gün akdem ve belki bir ân mukaddem hüsn-i sûret nizâm ve intizâm bulması aksây-ı maksûdumuz olduğın müşîr tarafımızdan bâş vekîle mufassal ve meşrûh mektûb yazılıub bu taraftan gerek murahhaslara ve gerek İngiltere ve Felemenk ilçilerine kâğıdlar yazıldığı ve bir sâcat evvel²³⁹⁸ bu murâd-ı²³⁹⁹ hayr encâm hüsn-i hitâm bulmasıçün te'kîd olunduğu (154-a) ve öte taraftan dahî bu emre me'mûr olanlara gereği gibi tenbîh ve te'kîd olunması tahrîr ve işâret olunmuşdur. Gönderilan mektûbun mefhûmu ma'lûm-ı izzetleri olmak için bir sûreti tahrîr ve taraf-ı şerîfinize (irsâl olunmağla mektûb-ı meveddet keşide-i silk-i tastîr ve²⁴⁰⁰ irsâl)²⁴⁰¹ olunmuşdur. İnşâe Allahü Te'âlâ lede'l vusûl mektûb-ı mezkûrun mazmûnu ma'lûm-ı şeffîleri oldukda bu hayırlu maslahatın bir ân ve bir sâcat mukaddem tarafeyne lâyük ve hayırlu olan vecihler ile hüsn-i sûret-ı²⁴⁰² ihtitâm²⁴⁰³ bulmasına dikkat-i tâmm ve lâzımü'l-inhâ ahvâl ve âsârı ale't-tevâli tahrîr ve iclâm buyurasız.

İbrâhim Âğâ'ya küçük âbâdi kâğıda yazılan kâ'imenin sûretidir.²⁴⁰⁴

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ sâbıkâ Nârda muhâfızı olub hâlâ Niş'de olan vezîr-i mükerrerem²⁴⁰⁵ Mustafa Pâşâ hazretlerine bu defca gönderdiğiniz iki mektûbunuz vezîr müşârü'n-ileyh cânibinden tarafımıza vârid olub mefhûmları bi'l-cümle ma'lûmumuz olmuşdur. İşbu mâh-ı Cemâziye'l-âhir'in²⁴⁰⁶ on ikinci sebt günü dergâh-ı ʿali yeniçerileri ve on beşinci²⁴⁰⁷ isneyn günü Cebeci ocâğı Edirne sahrâsından kalkub ve hamîs gününe dek cümle ocâklar kalkmak²⁴⁰⁸ derʿakeb bizler

²³⁹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -

²³⁹⁶ R₂, R₃, R₄, H hâlâ

²³⁹⁷ H ittisâl

²³⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -mukaddem

²³⁹⁹ R₂, R₃, R₄, H -merâm-ı

²⁴⁰⁰ R₂, H ile

²⁴⁰¹ R₃ -, R₄ -irsâl

²⁴⁰² R₂, R₃, R₄ -

²⁴⁰³ R₃ -hitâm

²⁴⁰⁴ S, R₂, R₃, R₄, HFî 15 Cemâziye'l-âhir sene 1130

²⁴⁰⁵ R₂, H izzetlü

²⁴⁰⁶ R₄ -ahirenin

²⁴⁰⁷ R₃, R₄ günü

²⁴⁰⁸ S, R₂, R₃ ve

dahî ordûy-ı hümâyûn-ı nusret-makrûnla hareket olunmak üzere olub ancak keyfiyyet-i düşmandan her bâr istihbâr ve istitlâ^c-i²⁴⁰⁹ vücûbla²⁴¹⁰ nesr²⁴¹¹ olmağla eylevm **(154-b)** Nemçe keferesinin tâbûr-ı menhûsları nerede tahaddi üzeredir. Baş vekîl Beç'den hareket itdiği var mıdır. Ve dernek ve cem^ciyetleri ne rütbededir. Beynlerinde mezkûr olan hâlet ve keyfiyyet nedir. Terk-i²⁴¹² cidâl mâddesinde eyyâm-ı mu^cayyene üzere karâr-dâde olmalarının sebebi ne olmak²⁴¹³ ihtimâli vardır. Vezîr-i müşârû'n-ileyh hazretlerine gönderilen mektûbunuzun mefhûmuna göre mükâleme-i musâlahaya şimdiye dek²⁴¹⁴ şürû^c olunmak gerekir. Elhaletü'l-hazihi ne işde ve ne mâdde mükâlemesinde siz ma^clûm olmak mukteza olmağla kâ'ime tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ vusûlünde bâlâda mezkûr olan mâddeleri ^cale't-tafsîl kaleme alub i^clâm eylesiniz. Ve mahfice sizlere kâğıd yazılmakdan²⁴¹⁵ murâdımız bir gayrı ma^cnâya haml olunmaya. Mücerred hemân sâlifü'z-zikr husûslara tahsîl-i vukûf itmektir. Yohsa maksûd bi'z-zât²⁴¹⁶ bu merâm-ı hayr encâmın bir sâ^cat mukaddem pezîrây-ı husûlûdür. Hemân neylerseniz eyleyüb Devlet-i ^cAliyye'ye hayırlı olur vechile bu hayr-ı²⁴¹⁷ maslahatın bir gün ve bir sâ^cat mukaddem hüsn-i hitâma dikkât-ı tâmm²⁴¹⁸ eylesiniz.²⁴¹⁹

Benim ^cizzetlü karındâşım Pâşây-ı muhterem hazretleri mektûb ve kâ'imeniz gelüb mefhûmu ma^clûm-ı muhlisî olmuşdur. Mâh-ı Cemâziye'l-(**155-a**) âhir'in²⁴²⁰ on ikinci sept günü Yeniçeri ocâğı ve on beşinci isneyn günü cebeci ve hamîs gününe dek cümler ocâklar kalkub ve der-^cakab muhlîsiniz dahî ordûy-ı hümâyûn-ı nusret-makrûn ile hareket olunmak üzere olub ancak keyfiyyet ve²⁴²¹ düşmandan her bâr istihbâr ve istitlâ^c-i vücûbdan²⁴²² olub ve sizin kemâl hıyâl-i isâbet iştimâlinize i^ctimâd ve i^ctikâdımız olmağla bu husûs eğerçi Niş muhâfızı vezîr-i mükerrem

²⁴⁰⁹ R₂, R₃ vâcibetden, R₄ -vâcibâtdan

²⁴¹⁰ R₂, R₃, R₄ - S, H -vücûbdan

²⁴¹¹ R₂, R₃, R₄ -

²⁴¹² R₃ ve

²⁴¹³ H ve

²⁴¹⁴ R₂, R₃, R₄ -değîn

²⁴¹⁵ H -yazmakdan

²⁴¹⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁴¹⁷ R₂, R₃, R₄, H -hayırlı

²⁴¹⁸ R₂, R₃, R₄ ve sa^cy ve ihtimâm

²⁴¹⁹ S, R₃ Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 1130, R₂, R₄ Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 1130, Narde muhâfızı vezîr-i mükerrem Mustafa Pâşâ'ya tahrîr olunan mektûbdur. H Narde muhâfızı vezir-i mükerrem Mustafa Pâşâ'ya tahrîr olunan mektûbdur. Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 1130

²⁴²⁰ R₄ -ahîrenin

²⁴²¹ H -

²⁴²² R₂, R₃, R₄ -vâcibatdan

°izzetlü °Ali Pâşâ hazretlerine dahî tahrîr ve havâle olundu. Lakin cenâbınızdan küllî me'mûl ve melhûzumuz olmağla elyevm Nemçe keferesinin tâbûr-ı menhûsları nerede taharrî²⁴²³ üzere²⁴²⁴ olub bâş vekîl olan Beç'den hareket itdiği varmıştır. Ve dernek²⁴²⁵ cem'iyetleri ne rütbededir.²⁴²⁶ Beynlerinde mezkûr olan hâlet ve keyfiyyet nedir. Terk-i cidâl maddesinden eyyâm-ı mu°ayyene üzere karâr-dâde olmalarının sebebi ne olmak ihtimâli vardır. Mükâleme-i musâlahayı şimdiye dek şürû° olunmak gerektir. Ve²⁴²⁷ iğfâl ile bir tarafa sû'i-kasları melhûz mudur. Eğerçi İbrâhim Âğâ'nın size olan mektûbuna göre bu tarafda hurrem ve ihtiyât mukarrer tutulub tedârik-i seferîyede fazl-ı hakla bir güne kusûr olunduğu yokdur. Ancak peyder pey âdemler gelüb nev be nev haberler vürûdu²⁴²⁸ ehemm ve elzem olmağla i°timâd (155-b) olunacak âdemler ta°yîn ve dâ'imâ istihbârdan hâlî olmayub her emirde sizden me'mûlümüz kuvvetden fi°ile getürmeğe ihtimâmınız me'mûldür. Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 1130

Şikk-ı sâniye yazılmışdır.

Benim °izzetmendim Niş muhâfazasında olan vezîr-i mükerrerrem Mustafa Pâşâ hazretlerine irsâl eylediğünüz mektûbunuzda mevkıf-ı mükâlemenin tasmîm olunan mahallî nâ-münâsib görülmekle mahall-i âherde tavakkufa niyyet ve birkaç güne dek emr-i mükâlemeye mübâşeret olunur deyü tahrîrâtınız ma°lûmumuz olub bu husûs için cânibimize bir nev°a tahrîriniz zuhûr itmediğinden istidlâ°-ı hâl için işbu mektûb-ı muhlîsî tahrîr olunmuşdur. Mukaddem tahmîn olunan mahalden masrûf kılınub mevzi°-ı âhere muhtâc olmağa sebep nedir. Ve bu keyfiyyet sizin tarafınızdan mı zuhûr eyledi yohsa Devlet-i Çâsâriyye tarafından mı iktizâ eyledi. Mûcib-i esbâbını tahrîr ve işâret idüb ve henüz mükâlemeye me'mûr olanlar²⁴²⁹ bir yere geldi²⁴³⁰ mi. Gelindüğü sûretde bedâ-i mükâleme kıldınız mı. Sıhhati ve hakîkati üzere her ahvâli tahrîr ve i°lâm eylesiniz. Fî 15 Cemâziye'l-âhir 1130

²⁴²³ R₂, R₃, R₄ -

²⁴²⁴ R₂, R₃, R₄ -

²⁴²⁵ R₃, R₄ ve

²⁴²⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -rütbedir

²⁴²⁷ R₄, H -

²⁴²⁸ R₃, R₄ -virirdi.

²⁴²⁹ R₂, R₃, R₄, H bi'l-cümle

²⁴³⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -gelindi

Sâbıkâ Nârda muhâfızı²⁴³¹ pâşâdan gelen memhûr kâ'imenin²⁴³² sûretidir.

Devlet-i 'Aliyye murahhaslarına virilen ruhsatın üçüncü maddesinde Belgrâd esâs-ı sulh farz olunmak²⁴³³ ancak nâhiyesi Belgrâd'ın **(156-a)** tevâbi'ci 'add olunmak ve Vâlyova²⁴³⁴ tarafa kalmak ve Böğürdelen'e çıkacak yoldan hudûd kat' olunmak üzere söyleşmek ve Böğürdelen eğer onlarda kalmak lâzım gelür ise Vâlyova beher-hâl berü tarafa kalmak üzere sa'cy oluna yazılmış. Nemçe bu sûretde rızâ virirse hudûd kat' olunmak üzere söyleşilecek Böğürdelen'e çıkacak nereden çıkar ve kangı yoldur. Tavzîh olunmayub mübhem olmağla husûs-ı mezbûr murahhaslar ile haberleşülür.²⁴³⁵ Ve ne cevâbları gelür ise hâkipây-ı devletlerine i'clâm olunur.

Dördüncü mâddesinde bu vech üzere olmadığı hâlde Mürde köprüsünden Vâyyova üzerinden Böğürdelen'e doğru hudûd ola. Ve bu takdîrce dahî Vâlova Devlet-i 'Aliyye tarafında kalmak iktizâ ider. Bu hudûd köprünün sol tarafı olub ve sağ cânibi nehr-i Morova'nın öte tarafıyla Tuna'ya munsabb olduğu mahalden hudûd ola deyü yazılmış.

Bu mâddenin ibtidâ olan²⁴³⁶ mukâtebe muvâfakatı var ancak ibtidâ mektûbunuzda Dîrîn suyu ve Savâ nehrine varınca Devlet-i 'Aliyye tarafında kalmak üzere yazılan Bosna hudûdu zikr olunmamış. Mukâddemâ bâş vekîle irsâl olunan mektûb mefhûmuyla Devlet-i 'Aliyye murahhaslarına Devlet-i 'Aliyye'ye nâfi' olan vech-i tezkîr **(156-b)** ve ilkâ olunmuşdur. Görelim ibtidâ mükâlemeleri ne şekil zuhûr ider. Ânâ göre münâsib olan ahvâl yine taraflarına ilkâ ve tezekkür²⁴³⁷ olunur İnşâe Alahü Te'âlâ.

Altıncı mâddesinde nehr-i Tunâ'nın karşı Eflâk yakasında ibtidâ Muhâdiye boğazı ve İrşova'dan Tunâ sevâhili ile aşağı doğrusu ve gerüsü Erdel dağlarına nihâyet olduğu mahallere dek berü tarafa kalmak üzere Yeni palanka hudûduna varınca iddi'â olunub bahs kılına. Nihâyetinde öte taraftan ısrâr görünüb vech-i âheri mümkün olmadığı hâlde tadrîcile aşağı inerek Temîrkapû hudûd ola yazılmış.

²⁴³¹ H Mustafa

²⁴³² H -kâ'imesinin

²⁴³³ S, R₂, H ve

²⁴³⁴ H berü

²⁴³⁵ R₂-haberleşilüb

²⁴³⁶ H -olunan

²⁴³⁷ S, R₂, H -tezkîr

Yeni palanka hudûduna varınca sûretine rızâ virirse güzel. Ancak Tameşvâr eyâleti toprağıdır deyü ısrâr idüb mümkün olmaz ise Tunâ'nın kilidi olan Timûrkapû niçe hudûd olmak ve Nemçe yedinde kalmak münâsibdir. Bu bir vechile münâsib görünmez. Tunâ kenârında Tameşvâr toprağıyla Eflâk hudûdunun buluşduğı mahal Timûrkapû'dan bir tob atımı kadar yukarıdır. İnşâe Allahü Te'âlâ ma'ûmlarımı²⁴³⁸ olmak için bu dahî murahhaslara tezkîr olunur. Devletlü efendimin ne vechile fermân-ı 'âlîleri olur ise fermân efendimindir. Ancak bu sûrette olur ise bu mahalle gelince Tunâ'dan sayd-ı mâhî vesâ'ir elzem olan (157-a) fevâ'idde tarafeynin re'âyâsı ale's-seviye intifâc itmeğе muhtâc olur. Nemçenin²⁴³⁹ ve cenk sefineleri hakkında fermân-ı 'âlîleri ne vechiledir. Ol dahî tavzih olunub mübhem kalmamağа muhtâcdır. Devletlü²⁴⁴⁰ merhametlü 'inâyetlü²⁴⁴¹ veliyyü'n-ni'c'am efendim sultânım hazretleri bu bendenize bâş vekîlin ibtidâ gönderdiğı mektûbu ile gelen tercümesinde tahrîriniz üzere deyü söz var idi. Bu def'a gelen tercüme sûretinde ol söz yokdur. İ'tibâr Frenkçe olan 'aynı mektûbuna idüğü ma'ûm-ı devletleri olmağla buldurulub irsâl buyurulur ise emr ve fermân devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'c'am efendim sultânım hazretlerininidir.²⁴⁴² Sene 1130

**Sadr-ı â'zam hazretleri tarafından husûs-ı mezbûrlara²⁴⁴³ cevâbı müstemil²⁴⁴⁴
kâ'ime sûretidir.**

Benim 'izzetlü karındâşım irsâl olunan kâ'imenizde mukâddemâ murahhaslara tahrîr olunan mevâdd-ı musâlahada Böğürdelen mâddesi ki eğer Böğürdelen ânlarda kalmak lâzım gelür ise Vâlyova her hâl berü tarafda²⁴⁴⁵ kalmak üzere sa'y olunmak²⁴⁴⁶ tahrîr²⁴⁴⁷ olunan²⁴⁴⁸ mevâdd-i²⁴⁴⁹ musâlahada²⁴⁵⁰ Böğürdelen ânlarda devlete çıkacak yol nereden çıkar ve kangı yoldur. Mübhemdir. Bu husûs murahhaslar ile haberleşülür deyü tahrîr olunmuş. Cenâbınızı ol tarafa sevketmekden

²⁴³⁸ R₂, H -ma'ûmları

²⁴³⁹ R₂ yol, H yük

²⁴⁴⁰ H 'inâyetlü

²⁴⁴¹ H -

²⁴⁴² S, R₂, H Fî 14 Cemâziye'l-âhir

²⁴⁴³ R₂ -mezbûra

²⁴⁴⁴ S, R₂, H tahrîr olunan

²⁴⁴⁵ H -tarafa

²⁴⁴⁶ H -olunmağla

²⁴⁴⁷ H -

²⁴⁴⁸ R₂ -olunmağla, H -

²⁴⁴⁹ R₂, H -

²⁴⁵⁰ R₂, H -

garz bu misillü mühimmâtı izâha ve tebyîn için olub ale'l-^camiyâne tarîk ve mesâlikin hadd ve ^calâyîmi bu taraftan yegân yegân işâret olunmak lâzım **(157-b)** gelse meclis-i mükâleme ^cayniyle bu tarafta olmak gibi olur. Vaktin²⁴⁵¹ dahî müsâ^cadesi bulunmaz. Âninüçün bu makûle şeyleri marahhaslara sevk ve tefhîm için me'mûr olmuşdur. Buna mümâsil bir iki mâdde dahî tahrîr buyurulmuş. Her ne ise Devlet-i ^cAliyye'ye hayırlı olmak vechi üzere iktizâ iden husûsunda ihtimâm ve beyhûde kelimât ile tezyî^c-i evkât olunmak dahî bir vechile tarafeyne münâsib görülmez. Ve Tunâ'dan sayd-ı mâhî vesâ'ir elzem olan fevâ'idde tarafeynin re^câyâsı ale's seviyye intifâ^c itmeğe muhtâc olur deyü yazılmış. Nehr-i Tunâ'nın karşı yakasında olan arâzîden Nemçe yedinde bir alây yer kalub ve ânlar nehr-i mezbûra gelince ol yerleri tasarruf itdikleri sûrette beher-hâl nehr-imezbûrdan dahî hudûdları mahalline dek²⁴⁵² idecekleri tahrîrinize göre bedîhîdir. Nemçenin yük²⁴⁵³ ve cenk sefineleri ne vechile olmaludur deyü tahrîr olunmuş. Eyyâm-ı musâlahada cenk sefineleri lüzûmunun²⁴⁵⁴ ihtimâli olmayub tüccâr sefineleri olduğu hâlde berren memâlik-i islâmiyyeye ticârete gelenler ne vechile gelür ise bahren dahî ol vechile gelmekte be'is varmıdır. Hâsıl-ı kelâm her emirde ihtimâm ve²⁴⁵⁵ müşikâf-ı²⁴⁵⁶ tedebbür eyledik.²⁴⁵⁷ İktizâ iden ahvâl ve âsârı murahhaslara mukâddemâ işâret olduğu vech üzere ifâde **(158-a)** ve efhâm buyururlar. Bâş vekîlin ibtidâ cenâbınıza gönderdiği mektûbu ile gelen tercümesinde ba^czı kelimât var idi. Gelen sûrette yokdur deyü mesfûrun mektûbu taleb olunmuş. Cenâbınıza gönderilen sûret dahî ol kâğıtdan tasvîr olunmuş idi. İltimâsınıza binâen asıl Firengi kâğıt ile ^caynı tercümesi taraf-ı ^cizzetlerine irsâl olunmuşdur. Mukaddem giden sûrette câ'iz ki sehve²⁴⁵⁸ ba^czı elfâzı kalmış ola. Hemen cenâbınız kemâl-i takayyüd eyleyüb taharrî üzere hareket ve bir ân evvel mevâdd-ı mezbûrenin husûlüne hakîmâne mu^câmele ile ikdâm-ı tâmm eyleyesiz.²⁴⁵⁹ Fî 19 Cemâziye'l-âhir sene 1130

Sadr-ı â^czam hazretleri tarafından bâş vekîle tahrîr olunan mektûbdur.

²⁴⁵¹ H -vakit

²⁴⁵² R₂ intifâ^c, H -intifâ^c

²⁴⁵³ R₂ -yol

²⁴⁵⁴ R₂,H-gezmek

²⁴⁵⁵ R₂ -

²⁴⁵⁶ R₂ -

²⁴⁵⁷ H -eyleyerek

²⁴⁵⁸ R₂,H -sehven

²⁴⁵⁹ R₂-eyleyeler

İnhâ ve inbâ olunan budur ki sâbika-i temşît-i^{2460c} aliyye-i ezeliyye ve °inâyetye-i bîgâyetye-i lem-yezeliyye-i ihâhiyye muktezâsınca²⁴⁶¹ işbu mâh-ı Cemâziye'l-âhir'in²⁴⁶² sekizinci isneyn günü kariha-ı sabîha-i²⁴⁶³ cihânânîden °alâ-vechü'l-istiklâl sadâret-i °uzmâ ve vekâlet-i kübra hizmeti bu muhlîsî-i hayr âmâllerinin °uhde-i °âcizânesine tefvîz ve taklîd ve me'mûr olduğumuz vech üzere şeb ve rûz üzerimize edâsı ehemm ve ikzâm olan du°ây-ı devâm °ömr ve devlet-i şehinşâhî ve senây-ı kavvâm-ı fûrû-ı evket-i pâdişâhî ve bi'lhasa temşiyet-i °umur ve mesâlih-i °ibâd ve°amme-i zu°afâ ve²⁴⁶⁴ mesâkin-i memalik ve**(158-b)**sa°yiâtî'l- mesâlik ve tertîb ve techîz asnâf cünûn-ı²⁴⁶⁵ nusret mev°ûl²⁴⁶⁶ ile güzerân-ı²⁴⁶⁷ evkât-ı hayat olub binâ-berîn bundan akdem buDevlet-i °Aliyye-i ebed-peyvend ve saltanat-ı seniyye-i haşmet mesnet ile Devlet-i Çâsâriyye beyninde kuvvet-i karîbe-i °akd ve temhîd ve tasmîm kılınmış²⁴⁶⁸ musâlaha ve musâlemenin bir gün akdem ve belki bir an mukaddem hüsn-i sûret²⁴⁶⁹ nizâm ve intizâm bulması matlab-ı a°la ve maksad-ı aksâmız olub geçen senelerden berü eslâfımız olan vüzerây-ı °izâm zamanlarında dahî mücerred def°-i gâile-i husûmet ile asâyîş-i hâl-i ra°iyyet ve sükkân-ı memleket-i cânibeyn ve âsûdegi ahvâl-i mesâkin-i memâlik-i devleteyn için her çend huzûr-ı fâ'izü'n-nûr-ı şehinşâhîde mevki°-i hattâbda buldukça bu sulh-ı rahât bahşâyı musîbet-i cidâl ve husûmet-i kahr²⁴⁷⁰ ve kıtâl üzerine tercih itmekde idim. Serrîşte-i hâl ve °akd-i umûr-ı külliye-i keff-ikifâyetimize müselleme değil iken yine niyyet-i hâlisemiz berakâtıyla bi-tevfikihi Te°âla envâ° hayr ve menâfi°i müştemil olan işbu musâlaha ve musâleme sûret-i nizâma karîn olub tarafeynin murahhasları şimdiye dek mahall-i mükâlemeye cem° olmuşlardır. Ve²⁴⁷¹ selefimiz zamanında dahî siz mehabetlü dostumuz tarafından gelen mektûblarınızda tefehhüm²⁴⁷² ve teferrus olunan me'âl **(159-a)** ve mefâhîm bi'l-cümle ma°lûmumuz olub bu mehabetinizin himâyetye ve sıyânet-i fukarâ ve zü°efây-ı ra°iyyet için musâlaha ve müsâlemede olan

²⁴⁶⁰ R₃,R₄, H -meşiyet-i

²⁴⁶¹ H -muktezâsı üzere

²⁴⁶² R₄ -ahirenin

²⁴⁶³ R₂, R₃, R₄, H Hazret-i

²⁴⁶⁴ R₃ -

²⁴⁶⁵ R₂, R₃,R₄, H -cünûd-ı

²⁴⁶⁶ R₂, R₃, R₄ -mev°ûd

²⁴⁶⁷ R₂, R₃,R₄ -güzerânde-i

²⁴⁶⁸ R₃, R₄ -olunmuş

²⁴⁶⁹ R₃ ve

²⁴⁷⁰ R₃,R₄ -harb

²⁴⁷¹ R₂, R₃,R₄ -

²⁴⁷² S,R₃ - tefhîm

takayyüdümüz gibi siz dostumuz dahî kemâl-i hâhiş ile iki devletin mâbeyninde vukûc bulañbañcız nâ-revânın izmihlâliyle kemâ fi'l-evvel miyânede envâc asâr-ı keremiyet habb ve dâd²⁴⁷³ ve muvâfakat²⁴⁷⁴ ve muvâneset iştidâd²⁴⁷⁵ ve ezdiyâd bulmak üzere ihtimâmınız pesendîde havâss ve c'avâm olmuştur. Elhak Devlet-i Çâsâriyyenin hayr-ı hâhı olub bu zamanlarda c'akl ve rüşd ve sedâd ve ferâset ve kıyâset te'emmül i'ctiyâd ile c'adimü'l-ımtisâl buldukları bedîhîdir. Nizâm bahş-ı umûr-ı kâ'inât olan Allahu Celle Şânehu bu umûr-ı hayriyyede te'yîdâtü'l-hamiyyesine muvaffak itmekle bizi ve sizi ila-inkirâzü'd-devrân mezkûr-ı bi'l-hayr eyleye. Amîn. Bi-irâdetullahi el Hayyü'l-kayyûm selefimiz vezîr-i mükerrem Muhammed Pâşâ hazretlerinin rütbe-i sadaretden münselib ve müncazl olmaları şâyed ki karîn nizâm bulmuş²⁴⁷⁶ mevâdd-ı musâlahada bañcız ihtilâlât²⁴⁷⁷ akâvîle sebep ve ta'vîk-i maslahata bâdi niçe hâletler ebedâ c'anhu bâ'is olur deyü tarîka-i ihtiyât-ı meslûk tutulub bu vakte değın mâbeyninde bi'd-defa'ât iki tarañdan tahrîr olunan şürût-ı lâyika üzere terk-i cidâl ve beda-i mükâlemeye bir gün evvel **(159-b)** mübâşeret eylemeleri için bu dostunuz tarañdan dahî müceddeden mektûblarımız ile murahas ve mutavassıtlara tenbîh ve²⁴⁷⁸ te'kîd²⁴⁷⁹ olunmuştur. Umûr-ı külliyye musâlahada sizin dahî tahdîş-i sâmi'c-a-i hâtırınız olmayub ve tarañınıza râbita-i vedâd-ı kemâlde olub c'aceze ve mesâkîn mutma'inü'l-hâl ve müreffehü'l-bâl olmak ve husûmet ve c'adâvet-i serzede-i zuhûr²⁴⁸⁰ ve²⁴⁸¹ gelecek²⁴⁸² mesâ'ib-i kesîre vukûcundan ictinâb ile tahsîl-i mesûbât ve nâ'il-i ecûrât-ı cezeliyye dünya ve âhîret için mukâddemâ ve hâlâ şürûc olunan musâlaha ve musâlemenin bir gün evvel netîce-i pezîrây-ı²⁴⁸³ husûl olması emrine takvît virilmek üzere ihtimâmda olduğumuz ma'clûmunuz olmak²⁴⁸⁴ zımnında²⁴⁸⁵ tecdîd-i merâsim mühr-i muhabbet için işbu mektûb-ı muhâlesat üslûb tahrîr ve ile irsâl olunmuştur. İnşâe Allahü

2473 R₂ -
2474 R₃, R₄ -mü'ellefet, H -muvâlefet
2475 R₃, R₄, H -ıştidd
2476 R₃, R₄ -olmuş
2477 R₂, R₃, R₄ -ihtilâfât
2478 R₃ ve, R₄ -
2479 R₃, R₄ -ekîd
2480 R₂ -
2481 R₂, R₃, R₄ -olacak
2482 R₃, R₄ -
2483 R₂, R₃, R₄ - pezîr
2484 R₂, R₃, R₄ -olduğunda
2485 R₂, R₃, R₄ -

Te^câlâ²⁴⁸⁶ vusûlünde bu musâlaha-i hayr encâmın tezeyyi-i²⁴⁸⁷ hüsn-i hitâm bulması maksûd-ı küllî olub bu taraftan ruhsat virildiği gibi²⁴⁸⁸ taraf-ı ^cizzetlerinden dahî bu husûsa me'mûr olanlara gereği gibi tenbîh²⁴⁸⁹ ve²⁴⁹⁰ te'kîd²⁴⁹¹ ve iki devletin^{2492c} askeri beyhûde itti^cab olunmazdan²⁴⁹³ evvel²⁴⁹⁴ bir ân ve bir sâ^cat mukaddem tarafeyne lâyük ve hayırlu olan vecihler ile murahas ve mutavassıtlar ^cale'l-fevr işe nizâm ve hüsn-i sûret ihtitâm virüb cümlesi gönül birliği ile işin husûlüne ihtimâm (160-a) ve bir an evvel âdemimizin^cavd ve insirâfına himmetleri mes'ûldür.²⁴⁹⁵

Sardr-ı â^czam hazretleri tarafından İngiltere ve Nederlânda ilçilerine başka başka Nişli Muhammed Âğâ ile gönderilen mektûb sûretidir.

Inhâ olunur ki sâbıka-i meşiyet-i ezeliyye ve ^cinâyet-i²⁴⁹⁶ gâyet lem yezeliyye-iilâhiyye muktezâsı üzere işbu mâh-ı Cemâziye'l-âhirin²⁴⁹⁷ sekizinci isneyn günü karihâ-i sabihâ-i²⁴⁹⁸ cihanbânîden ^cala vechi'l-istiklâl sadâret-i ^cuzma ve vekâlet-i kübra hizmetini bu ^cabd-i ^câcize tefvîz ve taklîd buyurmaları ile hâlâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed ittisâl ile Devlet-i Çâsâriyye beyninde sizlerin vesâtatı ile kuvvet-i karîbeye gelmiş musâlaha ve musâlemenin bir gün akdem hüsn-i sûret-i nizâm-ı²⁴⁹⁹ intizâm bulması matlab-ı â^cla ve maksâd-ı aksamız olub geçen senelerden berü eslâfımız olan vüzerây-ı ^cizâm zamanlarında dahî mücerred def^c-i gâ'ile-i husûmet ile asâyiş-i hâl ru^ciyet-i cânibeyn ve âsûdegi ahvâl-i mesâkîn-i²⁵⁰⁰ memâlik-i²⁵⁰¹ devleteyn için her çend huzûr-ı fâ'izü'n-nûr-ı şehinşâhîde mevki^c-i hattâbda buldukça bu sulh-ı râhat bahşây-ı cenk ve cidâl²⁵⁰² ve kıtâl üzerine tercih itmekte idim. Bi-irâdetullahi'l-hayyü'l-kayyûm selefimiz vezîr-i mükerrer Muhammed Pâşâ

²⁴⁸⁶ R₄ -

²⁴⁸⁷ R₂, R₃, R₄ -^cicâleten

²⁴⁸⁸ R₃, R₄ -

²⁴⁸⁹ R₂, R₃ - ekîd olunmuşdur., R₄ ekîd olunmuşdur.

²⁴⁹⁰ R₂, R₄ -

²⁴⁹¹ R₂, R₄ -

²⁴⁹² R₃, R₄ -devlet

²⁴⁹³ R₂, R₃, R₄ -olunmaz.

²⁴⁹⁴ R₂, R₃ -, R₄ -ve

²⁴⁹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H Fî 13 Cemâziye'l-âhir sene 1130

²⁴⁹⁶ R₃, R₄ bî

²⁴⁹⁷ R₃, R₄ -âhirenin

²⁴⁹⁸ S, R₂, R₃, R₄, H hazret-i

²⁴⁹⁹ R₂, R₃, R₄, H ve

²⁵⁰⁰ R₃, R₄ -

²⁵⁰¹ R₃, R₄ -mesâlik-i

²⁵⁰² R₂, R₃, R₄, H ve harb

hazretlerinin rütbe-i sadâretten münselib ve mün^cazl olmaları şâyed ki karîn nizâm bulmuş²⁵⁰³ mevâdd mülâhazasıyla bâş vekîle **(160-b)** cânibimizden mektûb yazılıb taraflarından bu husûsa me'mûr olanlara bu merâm²⁵⁰⁴ hayr encâmın bir gün²⁵⁰⁵ bir sâ^cat mukaddem pezîrây-ı husûlüne²⁵⁰⁶ dikkat üzere olmalarını tenbîh ve te'kîd eylemeleri iş^câr olunmağla yazılan mektûbun mazmûnu ma^clûmunuz olmak için bir sûreti tahrîr ve murahhaslara gönderilmekle vusûlünde manzûr²⁵⁰⁷ ve ma^clûmunuz oldukda siz dahî bu husûsa haşmetlü İngiltere krâlı dostumuz tarafından me'mûr ve ta^cyîn kılındığınız üzere kemâl mertebe ihtimâm ve tarafeyne enfa^c ve evlâ olur. Vech-i vecîh üzere²⁵⁰⁸ bu hayırlu işe bir an ve bir sâ^cat mukaddem temşiyet virmeğe dikkat-i tâmm eylemeniz melhûzdur. Fî 13 Cemâziye'l-evvel sene 1130

**Devletlü 'inâyetlü sadr-ı â^czam hazretlerine hâlâ mükâlemede mutavassıt
İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden gelen mektûbun sûretidir.**

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra muhlisâne inhâ olunan budur ki ordûy-ı hümâyûndan tahrîr buyurulan mektûb-ı meveddet-nâmeniz târîh-i mektûbumuz gününde gelüb vusûl buldu. Mazmûnunda münderic-i ahvâl bi'l-cümle ma^clûmumuz oldu. Ve musâlahanın husûlünde efendilerimiz tarafından olan vesâtatımız sebebiyle²⁵⁰⁹ sa^cy ve ihtimâm ideriz²⁵¹⁰ deyü işâret buyurulduğı ma^clûmumuz oldu. Bu dâ^cileri mahall-i cem^ciyete vusûl ve Çâsârın vükelâsı ile mülâki olalıdan beri makdûr ve miknetimizi musâlahanın husûlü bâbında sarf **(161-a)** eyledik. Ve bundan sonra dahî bi-takdîrillahi Te^câlâ hayr ile husûl ve hitâm pezîr olmasında taksirât itmeziz. Ve lakin esnây-ı mükâlemede zuhûra gelüb ve cevâbı Devlet-i 'Aliyye murahhaslarının vüs^cünde olmayan mevâddı taraf-ı sa^câdetinize 'arz ve i^clâm eyledik. Ve iştibâhımız yokdurki Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları dahî ol mevâddı taraf-ı sa^câdetinize vukû^cu üzere i^clâm ideler. Çâsâr tarafından murahhas olanların yedlerine virilen rahsatnâmeleri çünkü Çâsârın dest-i²⁵¹¹ hattıyla²⁵¹² mümzâ ve mührüyle memhurdur. Taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den murahhas olanların dahî ruhsat-nâmeleri

²⁵⁰³ R₂, R₃, R₄ -olmuş

²⁵⁰⁴ R₂, R₃, R₄ -emr-i

²⁵⁰⁵ H ve

²⁵⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -husûl olmasına

²⁵⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H - manzûrunuz

²⁵⁰⁸ R₂, R₃, R₄, H -ile

²⁵⁰⁹ R₃, R₄, H -hasebiyle

²⁵¹⁰ R₄ -idevüz

²⁵¹¹ R₄ -

²⁵¹² R₄ -hatt-ı destiyle

şevketlü pâdişâh-ı islâm hazretlerinin hatt-ı hümayûnu ile mu^canven olmağa muhtâc ve münâsibdir. Tâ kim her husûsda ziyâde i^ctimâd hâsıl ola. Ve mülûk-ı nasârândan mu^ctâd-ı kadîm budur ki murahhas olanların efendilerinden memhûr ve mûmzâ²⁵¹³ olmadıkça musâlaha mükâlemesine şürû^c itmezler. Ve çünkü pâdişâh-ı islâm hazretlerinden buyurdum emrî sûretde²⁵¹⁴ bir güçlük mülâhaza olunmaz. Cenâb-ı sa^cadetinizden me'mûl olunur ki bir gün evvel vech-i meşrûh üzere bu tarafa cevâb göndermeğe himmet buyurular.²⁵¹⁵ Muma-ileyhimâ Çâsârın vükelâsının îrâd eyledikleri husûs biri dahî budur ki Nemçe Çâsârına tahrîr olunacak nâmelerde **(161-b)** Nemçe Çâsârı makâmında Roma imparâtoru deyü elkâb tahrîr oluna. Ve bu elkâbın niçe kerre nâmelerde yazıldığı muhakkak olmağla bunda dahî bir dürlü ^cusret yokdur deyü me'mûl ideriz. Bundan gayrı çünkü Venedik Cumhûru'nun dahî musâlahası²⁵¹⁶ ve²⁵¹⁷ ihtiyâcı bir vakitte ve bir anda ma^can olmak muktezîdir. Venedik Cumhûru'nun tarafından dahî başka istiklâli ruhsat olunmağa²⁵¹⁸ muhtâcdır. Ve ol ruhsat²⁵¹⁹ vusûl bulmadıkça Çâsârın tenbîhine mugâyir bir vechile işe mübâşeret olunmaz. Pes. Ma^clûm-ı sa^cadetiniz olsun ki husûs-ı mezbûr için rahsat gelmedikçe mübâşeret olunmaz. Ve bu husûs hâl ve zamâna nisbeten gâyet zararlı ve mâni^c mülâhaza olunur. ^cAle'l-husûs ki bu ruhsatın te'hîri sebebi ile tarafeynin terk-i cidâli için me'mûl olacak zaman mürûr ider görünür. Ve mütârekeye vakit kalmaz ve Nemçe Çâsârı vükelâsı (bu makûle mütarekenin iki devlet arasında ebedî ^cadem-i vukû^cuna zâheb oldular. Ve Kârloyça musâlahasında dahî olduğu yokdur. Ve bu mütarekenin vücûd²⁵²⁰ gelmesi düşvârdır. Ve Çâsârın vükelâsı)²⁵²¹ iştibâh üzere olub bu mâddede ittîfâk idüb kâ'il olmazlar. ^cAla-hâlihi esâsına husûs-ı mezbûr ile bir anda karâr virilmedikçe ta^cyîni herkesin **(162-a)** dest-i tasarrufunda bulunan ^cala-hâlihi zabtında kala ve ol vakitte Venedik Cumhûru ile dahî uzlaşub faysal virile. Ve me'mûl ideriz ki Venedüklüye şâmil olmak üzere ^cala-hâlihi esâsına karâr virilse sâ'ir husûsları için olan mutâlebesi girân olmaz. Ve âsânlık ile mâbeyn bulunur ve ^cala-hâlihi husûsu çünkü musâlahanın nizâmına esâs ve irâde vâki^c ola²⁵²².

²⁵¹³ R₂, R₃, R₄, H ruhsatnâmeleri

²⁵¹⁴ R₃, R₄ -sudûrunda

²⁵¹⁵ R₃, R₄ -buyururlar

²⁵¹⁶ R₃, H müzâkeresi

²⁵¹⁷ R₂ müzâkeresi ve, R₄ -müzâkeresi ve

²⁵¹⁸ H -bulunmağa

²⁵¹⁹ R₃, R₄ nâme

²⁵²⁰ H -vücûda

²⁵²¹ R₂, R₃, R₄ -

²⁵²² S, R₂, R₃, R₄, H -

Münâza^canın def^cine vesîle mülâhaza olundu. Ve çünküDevlet-i ^cAliyye'nin ahz ve zabt eylediği kılâ^c ve bukâ^c gerü redd eylemek nâks-ı nâmûs-ı devlet ^cadd olunur. Biz dahî hulûs ve²⁵²³ sadâkatımızı i^ctimâd buyurulur mülâhazasıyla vâki^c hâli i^clâma cesâret ideriz ki bu da^cvâdan bir vechile ferâgat olunmaz. Meğerki mübâdele tarîki ile ola. Bu tardîrce cenâb-ı sa^câdetinizden recâ olunur ki şevketlü pâdişâh-ı islâm hazretlerinin taraf-ı hümâyûnlarından bu bâbda emr-i şerîf ve kat^ci cevâb bir gün evvelDevlet-i ^cAliyye murahhaslana gönderilmeğe bezl-i himmet buyurasız. Tâ kim bir ân evvel kîtâl vukû^cu bu hayırlı maslahata hâlel virmezden²⁵²⁴ netice bula. Bâkî devlet-i dâ'im-bâd.²⁵²⁵

²⁵²⁶Sadr-ı â^czam hazretlerine hâlâ mükâlemede mutavassıt olan Roberta Sutûn nâm İngiltere ilçisi tarafından gelen mektûbdur.

Elkâb-ı lâyıkadandan sonra muhlisâne inhâ olunan budur ki **(162-b)** islâm memleketine²⁵²⁷ karîb geldikde mektûb-ı meveddet üslûbunuz gelüb vusûl buldu. Derûn-ı mazmûnunda haşmetlü krâlim İngiltere krâli Devlet-i ^cAliyye ile Nemçe Çâsârı ve Venedîk Cumhûru beyninde musâlahaya tavassut eylemekde bu dâ^cilerin ta^cyîn eylediklerinden memnûn olduğunuzu işâret buyurub ma^clûmumuz oldu. Ve muma-ileyh krâlim bu husûsun mü'essir olmasın ve hayr ile hitâm bulmasın sıdk ve hulûs ile arzû iderler. Bu dâ^cilerin intihâb ve ta^cyîn eylediklerine bâ^cis mücerred Devlet-i ^cAliyye'nin hayrhâhı ve sıdk ve²⁵²⁸ cidd ile menâfi^c-idevlete ihtimâm ideceği²⁵²⁹ me'mûl eylediklerindendir. Ve bunca senede der-i Devlet-i ^cAliyye'de hulûs ve sadâkat ile olan hizmeti²⁵³⁰ tecrübe eylemişlerdir. ^cAle'l-husûs gerek cenâb-ı sa^câdetinize²⁵³¹ ve gerek sâ'ir vükelây-ı Devlet-i ^cAliyye hulûs tûtî²⁵³² ve menâfi^c-i devlete vâki^c cidd ve ihtimâmı müşâhede buyurmuşlardır. Ve krâlimin tenbîhi üzere bu musâlahâ-i hayr encâmın husûlünde sarf-ı makdûr ve bezl-i mevfü²⁵³³ ideceğime taraf-ı sa^câdetinizden iştibâh buyurulmaya. Ve bu musâlahâ bu dâ^cilerinin vesâtatıyla

²⁵²³ R₃ -

²⁵²⁴ R₂, R₃, R₄ mukaddem

²⁵²⁵ S, R₂, R₃, R₄, H 22 Cemâziye'l-âhir sene 1130

²⁵²⁶ S, R₃, R₄, H devletlü ^cinâyetlü

²⁵²⁷ S -memlekete

²⁵²⁸ R₃ -

²⁵²⁹ R₃, R₄ -ideceğimi

²⁵³⁰ R₂, R₃, R₄, H- hizmetimi

²⁵³¹ R₃, R₄ -sa^câdetiniz

²⁵³² R₂, R₃, R₄, H - tûtîmi

²⁵³³ S, R₂, R₃ -mahbûr R₄ -mechût, H -mechûr

vücûda gelüb encâm bulmasını kendüme ni^cmet-i ^cuzma bilirüm. Ve İnşâe Allah²⁵³⁴ husûs-ı mezbûrda²⁵³⁵ sarf eylediğim sa^cy ve ihtimâm²⁵³⁶ cenâb-ı sa^câdetinize mahallinde be-tamâmuhu lisânen nakl (163-a) ve beyân olunur. Bâkî devlet-i dâ'im bâd.²⁵³⁷ Sene 1130²⁵³⁸

Devlet-i ^cAliyye murahhaslarına Venedik Cumhûrunun dahî mevâdd-ı musâlahaya idhâllerin²⁵³⁹ ve kemâ fi'l-evvel murahhas olmalarını mütezammın hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile mu^canven abâdi üzerine muhalla ve müzeyyen tahrîr olunan ruhsat-nâme-i hümâyûn sûretidir. Müteferrika bâşı Hüseyin Pâşâ-zâde Mustafa Beg ile gitmiştir.²⁵⁴⁰ Sene 1130

İftihârü'l ümerâ-i ve'l ekâbir müstecim^c ül me^câli ve'l mefâhiri'l-muhannas be-mezîd-i ^cinâyetü'l-melikü'l-kâdir hazîne-i ^câmiremin şikk-ı sâni defterdârı olan İbrâhim dame ulüvvuhu ve kıdvetü'l ümerâ-i ve'l-ekâbir müstecim^c ü'l me^câli ve'l-mefâhir el-muhtas bi-mezîd-i ^cinâyeti'l-meliki'l-kâdir şikk-ı sâlis defterdârı Muhammed zide ulüvvuhu tevki^c-i refi^c-i hümâyûn vâsıl olacak ma^clûm ola ki bundan akdem Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend²⁵⁴¹ ile²⁵⁴² Româ İmparâtorluğu devleti beyninde mün^cakd olan musâlaha ve mevâdi^canın merâsimi mukâddemâ tarafeynden alınub virilen ^cahd-nâmelerin şerâ'iti üzere kemâyenbağı mürâcât ve kadîmi dostân²⁵⁴³ merâsimi icrâ olunurken bi-irâdetillahi Te^câlâ ba^czı ^cavâriz ve esbâb-ı tahallî ile bir iki seneden berü mâbeynde cenk ve cidâl ve hilâf ve şikâk zuhûr idüb re^câyâ ve berâyây-ı tarafeyn müşettetü'l-bâl mağlûbü'l²⁵⁴⁴-ahvâl olmayarıyla mâbeynde vukû^cbulan ^cadâvet ve ba^czı mürtefi^c ve sefk(163-b)damâmen def^c ve mürtedi^c ve berâyây-ı tarafeyn emîn ve müsterih olmak için mefâhirü'l ümerâ'il ^cizâmü'l ^cİseviyye İngiltere ve ânâ tabi^{c2545} vilâyetlerin krâli Giorgios ve Nederlânda Astâni krâlları²⁵⁴⁶ “hutimet ^cavakıbuhum bi'l-hayr ve'r-reşâd” tavassut

²⁵³⁴ R₂, R₃, R₄ Te^câlâ

²⁵³⁵ R₄ -mezbûra

²⁵³⁶ R₄ -ihtimâmım

²⁵³⁷ S, R₂, R₃ Fî, R₄, H 22 Cemâziye'l-âhir

²⁵³⁸ R₂, R₃, R₄, H Mâh-ı ayârın dördüncü gününde Pajarofça'ya karîb mahall-i mükâlemede tahrîr olundu.

²⁵³⁹ R₃, R₄ -idhâllerini

²⁵⁴⁰ S, R₂, R₄, H Fî 23 Cemâziye'l-âhir

²⁵⁴¹ H -peyvendimle

²⁵⁴² H -

²⁵⁴³ S, R₂, R₃, R₄, H - dostluk

²⁵⁴⁴ R₄ -muzdaribü'l

²⁵⁴⁵ R₄ olan

²⁵⁴⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -cenerâlleri

ve istirzâ itmeleriyle müşârü'n-ileyhim İngiltere krâli ve Nederlânda Astânî krâllarının²⁵⁴⁷ tavassutları ve hüsn-i sa^cyları ile Devlet-i ^cAliyye'min ^cırz ve şânına lâyıık olduğu vech üzere mevâdi^ca ve mütârekeye izn-i hümâyûnum erzâni kılınub ve siz ki muma-ileyhimâ²⁵⁴⁸ siz hânedân-ı muhalledü'l erkân ve dûdmân hilâfet-i âşiyânımın pervereş-yâftesi ve saltanat-ı seniyyemden²⁵⁴⁹ gırs-ı yemîn ve çerâğ-ı efrûhtesi olub bundan akdem niçe ^cizâyim-i umûrda hüsn-i sîret ve safây-ı taviyyet ile sadâkat ve istikâmetiniz zâhir²⁵⁵⁰ olmağla hizmetiniz makbûl ve meşkûr ve sa^cyiniz merzî ve mebrûr ve²⁵⁵¹ müsâddakü'l-akvâl ve mücerrebü'l-ahvâl olduğunuz ecilden Devlet-i ^cAliyye-i ebed ittisâlimin ^cırz ve şânına lâyıık ve sezâvâr olduğu vech-i vecîh üzere hürmetlü haşmetlü Roma imparâtoru tarafından mükâlemeye me'mûr ve müte^cayyen olan murahhaslar ile mükâleme ve ^cakd-i mevâd-ı mevâdi^ca ve mütâreke itmek üzere taraf-ı bâhirü'ş-şeref-i hümâyûnumdan izn-i tâmm ve ruhsat-ı kâmile-i mâlâ kelâm ile me'zûn ve murahhas **(164-a)** olmuş idiniz. Lakin rikâb-ı kâmyâbımda sadâret-i ^cuzma ve vekâlet-i kübra rûtbe-i ^culyâsını hâ'iz olan vezirim Muhammed Pâşâ bi'l-iktizâ mün^cazl ve hâlâ vekâlet-i mutlaka-i saltanat-ı ^cuzma düstûr-ı ekrem müşher-i²⁵⁵² efham nizâmü'l âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem müdebbir-i umûri'l cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-enâm bir-re'y-is sâ'ib mümehhid-i bünyânü'l devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa^câdet ve'l-iclâl-i mükemmel nâmûsü's-saltanatü'l-^cuzma müretteb-i merâtib-i hilâfeti'l-kübâ el mahfûf bi-sınûf-ı ^cavâtıfı'l-meliki'l a^clâ vezîr-i â^czam-ı²⁵⁵³ âsaf şiyemîmm ve sipehsâlâr-ı mu^cazzamım ve dâmad-ı muhteremim İbrâhîm Pâşâ edâmallahü Te^câlâ iclâlehu vezâ^caf-ı bi'l nusr ve't-tâyîd-i iktidâruhuya tefvîz-i mutlak ile tefvîz ve hal ve ^cakd-i umûr-ı cumhûr ^cuhde-i kifâyetlerine ta^clîk ve taklîd kılındıkda sizin mukeddemâ me'mûr ve murahhas olduğunuz musâlaha ve müsâleme mevâddına ^cala-hâlihi faysal virilmek²⁵⁵⁴ üzere kemâkân ruhsat-ı kâmile ile murahhas ve bu musâlaha-i hayr-ı mâlî Venedîk Cumhûru'nun dahî mevâdd-ı mevâdi^cası idhâl olunmak üzere Româ imparâtor²⁵⁵⁵ devleti tarafından istid^câ olunduğu müşârü'n-ileyh vezîr-i â^czamım ve dâmâd-ı muhteremim cânibinden rikâb-ı kâmiyâb-ı

²⁵⁴⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -cenerâllerinin

²⁵⁴⁸ R₂, R₃, R₄, H -ileyhimâsız

²⁵⁴⁹ S, R₂, R₃, R₄, H- seniyyemin

²⁵⁵⁰ R₂, R₃, R₄, H ve bâhir

²⁵⁵¹ H -

²⁵⁵² R₃, R₄ -müşîr-i

²⁵⁵³ R₂, R₃, R₄ -

²⁵⁵⁴ R₃, R₄ -virmek

²⁵⁵⁵ R₂, R₃, R₄ - imparâtoru

hüsrevânime °arz ve tahlîs ve iltimâs olunmağla bu husûsda dahî müsâ°ade-i şâhâne ve sâ°ika-i²⁵⁵⁶ pâdişâhâne²⁵⁵⁷ erzâni kılınmağın Venedüklünün (164-b) dahî musâlahası nizâmına me'zûn ve murahhas olmuşuzdur. İmdî Devlet-i °Aliyye-i ebed peyvendimin emekdâr ve mu°temedleri olduğunuz binâen musâlaha ve musâleme vesâ'ir husûslarda mukâddemâ ve hâlâ ruhsat-ı kâmile ve izn-i tâmm-ı şâmile ile me'zûn ve murahhas olduğunuz üzere İngiltere krâli ve Nederlânda Astânı cemerâlleri müşârü'n-ileyhin tavassutları ve hüsn-i sa°yaları ile Româ imparâtoru müşârü'n-ileyhin ve Venedîk Cumhûru'nun mükâlemeye mu°ayyen ve müttehi olan murahhaslar ile °akd-i meclis idüb müşârü'n-ileyhim İngiltere krâli ve Nederlânda Astânı cenerâllerinin taraflarından ta°yîn olunan ilçileri vesâtatlarıyla şöyleşüb Devlet-i °Aliyye'ye lâyük ve re°âyâ ve berârây-ı tarafeyne ve kâffe-i °ibâdullaha nâfi° olduğu vech²⁵⁵⁸ üzere şürü° olunan musâlaha-i hayr encâmın itmâm ve ihtitâmına müte°allik umûrda mutlakâ ikiniz dahî ma°iyyet üzere istiklâlen²⁵⁵⁹ ve ittifâken istihsân ve istisvâb eylediğiniz taraf-ı hümâyûn-ı pâdişâhânemden dahî makbûl ve mu°teber tutulacağı muhakkak ve mukarrer olmağla sûret-i mergûbeye ifrâğ ve Venedîk Cumhûru'nu dahî mevâdd-ı musâlahaya idhâl ve hüsn-i hitâm ile temessükleşüb ve verilen temessükler şürûtu °ahd-nâme-i hüyâyûnuma mebnî kılınmak üzere ordûy-ı hümâyûnuma °arz ve i°lâm eylemeniz bâbında fermân-ı (165-a)°âlîşânım sâdır olmuşdur. Be-yûrd-ı sahrây-ı Edirne

**Ruhsatnâme-i hümâyûn mûcibince devletlü sadr-ı â°zam hazretleri²⁵⁶⁰
tarafından murahhaslara tahrîr buyurdıkları mektûbun²⁵⁶¹ sûretidir.²⁵⁶²**

°İzzetlü ve rıf°atlü efendiler hazretlerinin huzurlarına da°avât-i sâfiyât ve teslîmât-ı vâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki bundan akdem Devlet-i °Aliyye-i ebed-peyvend ile Româ imparâtorluğu devleti²⁵⁶³ beyninde mün°akd olan musâlaha ve mu°âkadenin²⁵⁶⁴ merâsimi mukâddemâ tarafeynden alınub virilen °ahd-nâmelerin şerâ'iti üzere kemâyenbağı mürâ°at ve kadîmi dostluk merâsimi icrâ olunurken bi-

²⁵⁵⁶ R₄ -müsâ°afe-i

²⁵⁵⁷ R₂, R₃, R₄ - pâdişâhânem

²⁵⁵⁸ S, R₂, R₃, R₄, H-vech-i vecih

²⁵⁵⁹ R₃ -istiklâl

²⁵⁶⁰ S, R₂, R₃, R₄, H Devlet-i °Aliyye

²⁵⁶¹ S, R₂, R₃, R₄, H - mektûbdur.

²⁵⁶² S, R₂, R₃, R₄ -

²⁵⁶³ R₃, R₄ -

²⁵⁶⁴ R₃ -mevâdd-ı muvâ°adenin, R₄, H -muvâ°adenin

irâdetullahi sübnânehu²⁵⁶⁵ ba^czı ^cavâriz ve esbâb-ı tahallî ile bir iki seneden berü cânibeynden²⁵⁶⁶ cenk ve cidâl ve hilâf ve şikâk zuhûr idüb re^câyâ ve berâyây-ı tarafeyn müşettetü'l-bâl ve muzdaribü'l-ahvâl olmayarıyla mâbeynde vukû^c bulan ^cadâvet ve bagazâ-i mürtefi^c ve sefk damanen def^c ve²⁵⁶⁷ mürtedi^c²⁵⁶⁸ ve re^câyâ ve berâyây-ı tarafeyn emîn ve müsterih olmak için mefâhirü'l-ümerâil ^cizâmü'l-^cİseviyye İngiltere ve ânâ tâbi^c vilâyetlerin krâli Giorgios²⁵⁶⁹ ve Nederlânda Astânı cenerâlleri “hutimet ^cavakıbu²⁵⁷⁰ bi'l-hayr ve'r-reşâd” tavassut ve istirzâ itmeleriyle müşârü'n-ileyhim İngiltere krâli ve Nederlânda²⁵⁷¹ cenerâlleri²⁵⁷² tavassutları ve hüsn-i sa^cyları ile²⁵⁷³ Devlet-i ^cAliyye'nin ^cırz (165-b) ve şânına lâyük olduğu vech üzere mevâdi^ca²⁵⁷⁴ ve mütârekeye izn-i hümâyûn-ı cihândâri erzânî kılınub ve siz hânedân-ı muhalledi'l-erkân ve dûdmân-ı hilâfet aşiyân-ı hüsrevânenin perveriş-yâftesi ve saltanat-ı seniyyenin gırs-ı yemîn ve çerâğ-ı efrûhtesi olub bundan esbak²⁵⁷⁵ istikâmetiniz zâhir ve bâhir olmağla hizmetiniz makbûl ve meşkûr ve sa^cyiniz merzî ve mebrûr tasaddukü'l-akvâl ve mücerrebü'l-ef^câl²⁵⁷⁶ olduğunuz ecilden Devlet-i ^cAliyye-i ebed ittisâlin ^cırz ve şânına lâyük ve sezâvâr olduğu vech-i vecih üzere hürmetlü haşmetlü Româ imparâtoru²⁵⁷⁷ tarafından mükâlemeye me'mûr ve müt^cayin²⁵⁷⁸ olan mefâhir-i â^cyanü'l-milleti'l-Mesîhiyye murahhas-ı evvel Râmeyân Komten Virmûn ve murahhas-ı sâni Mihâ'il Tâlamân “hutimet ^cavâkıbihümâ bi'l-hayr” ile mükâleme ve ^cakd-i mevâdd-ı mevâdi^ca ve mütâreke itmek üzere taraf-ı bâhirü'ş-şeref-i hümâyûn-ı cihânbanîden²⁵⁷⁹ izn-i tâmm ve ruhsat-ı²⁵⁸⁰ mâlâ kelâm ile me'zûn ve murahhas olmuşidiniz. Lakin rikâb-ı kâmiyâb-ı hüsrevânîde sadâret-i ^cuzma ve vekâlet-i kübra rütbe-i ^culyâsını hâ'iz olan vezîr-i mükerrem sa^câdetlü Muhammed Pâşâ hazretleri bi'l-iktizâ mün^cazl ve hâlâ vekâlet-i

²⁵⁶⁵ R₂, R₃, R₄, H -Te^câlâ

²⁵⁶⁶ R₂, R₃, R₄, H - cânibeynde

²⁵⁶⁷ R₂, R₃, R₄ -

²⁵⁶⁸ R₂, R₃, R₄ -

²⁵⁶⁹ R₂ -Kirkios, R₃, R₄ -Kirkios

²⁵⁷⁰ R₃, R₄ -^cavakıbuhum

²⁵⁷¹ R₂, R₃, R₄, H Astânı

²⁵⁷² R₂, R₃, R₄, H - cenerâllerinin

²⁵⁷³ R₂, R₃, R₄ -

²⁵⁷⁴ R₃ -müvâ^caza, R₄ -müvâ^cade

²⁵⁷⁵ R₂, H niçe ^cazâyim-i umûrda hüsn-i sîret ve safây-ı taviyyet ile sadakat ve, R₃, R₄ niçe ^cazâyim-i umûrda hüsn-i sîret ve safây-ı taviyyet ile sadakat ve

²⁵⁷⁶ R₂, R₃, R₄ -ahvâl

²⁵⁷⁷ R₃, R₄, H hazretleri

²⁵⁷⁸ R₃ -ta^cyîn

²⁵⁷⁹ R₂, R₃, R₄ -cihândârîden

²⁵⁸⁰ R₃, R₄, H kâmile

mutlaka bu ʿabd-i ʿâcize tefvîz ve taklîd kılındıkda sizin mukâddemâ me'mûr ve murahhas olduğunuz musâlaha ve musâleme mevâddına ʿala-hâlihi faysal **(166-a)** virmek üzere kemakân ruhsat-ı kâmile ile murahhas ve bu musâlaha-i hayr-ı mâlî Venedîk Cumhûrunun dahî mevâdd-ı mevâdiʿası idhâl olunmak üzere imparâtorluğu²⁵⁸¹ devleti tarafından istidʿâ olunduğu tarafımızdan rikâb-ı kâmiyâb-ı sehinşâhîye ʿarz ve telhîs ve iltimâs olunmağla bu husûsda dahî müşâhede-i²⁵⁸² şahâne ve müsaʿaka-i pâdişâhâne erzâni kılınmağın Venedüklünün musâlahası nizâmına dahî me'zûn ve murahhas olmuşsuzdur. İmdî Devlet-i ʿAliyye-i ebed peyvendin²⁵⁸³ emekdâr ve müteʿahhidleri olduğunuza binâen musâlaha ve musâleme ve sâ'ir husûslarda mukâddemâ ve hâlâ ruhsat-ı kâmile ve izn-i ʿâmm-ı şâmile ile me'zûn ve murahhas olduğunuz üzere İngiltere krâli ve Nederlânda Astâtı cenerâlleri müşârü'n-ileyhimin²⁵⁸⁴ ve Venedîk Cumhûru'nun mükâlemeye muʿayyen ve müteheyya olan murahhaslarıylaʿakd-i meclis idüb müşârü'n-ileyhim İngiltere krâli ve Nederlânda Astânı cenerâllerinin taraflarından taʿyîn olunan ilçileri vesâatları²⁵⁸⁵ ile²⁵⁸⁶ söyleşüb Devlet-i ʿAliyye'ye lâyük ve reʿâyâ ve berâyây-ı tarafeyne ve kâffe-i ʿibâdullahâ nâfi²⁵⁸⁷ vech-i vecîh üzere şürûʿ olunan²⁵⁸⁸ musâlaha-i hayr encâmın itmâm ve ihtitâmına müteʿallik umûrda mutlakâ ikiniz dahî maʿiyyet üzere istiklâl-i²⁵⁸⁹ istihsân ve istisvâb eylediğiniz²⁵⁹⁰ taraf-ı hümâyûn-ı pâdişâhânedan²⁵⁹¹ dahî makbûl ve muʿteber tutulacağı muhakkak ve mukarrer olmağla sûret-i mergûbeye ifrâğ **(166-b)** ve Venedîk Cumhûrunu dahî mevâd-ı musâlahaya idhâl ve hüsn-i hitâm ile temessükleşüb²⁵⁹² virilen temessükler şürûtu ʿahd-nâme-i hümâyûna mebnî kılınmak üzere ordûy-ı hümâyûna ʿarz ve iʿlâm itmeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevketmâkrûn ile muʿanven şeref-yâfta-i sūdûr olan ruhsat-nâme-i hümâyûn

²⁵⁸¹ R₂, R₃, R₄, H -imparâtor

²⁵⁸² R₃, R₄, H -müsâade-i

²⁵⁸³ R₄-peyvend

²⁵⁸⁴ S tavassutları ve hüsn-i saʿyleri ile Româ imparâtoru müşârü'n ileyhimin, R₂ -ileyhin tavassutları vehüsn-i saʿyleri ile Româ imparâtoru müşârü'n ileyhimin, R₃, R₄ -ileyhin tavassutları ve hüsn-i saʿyleri ile Roma imparâtoru müşârü'n-ileyhin, H tavassutları ve hüsn-i saʿyleri ile Româ imparâtoru müşârü'n-ileyhin

²⁵⁸⁵ R₃, R₄ -vesâatıyla

²⁵⁸⁶ R₃, R₄ -

²⁵⁸⁷ H olduğu

²⁵⁸⁸ R₂, R₃, R₄ mevâdd-ı

²⁵⁸⁹ S -istiklâlen, R₂, R₃, R₄, H -istiklâlen ve ittifâken

²⁵⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -idiğünüz

²⁵⁹¹ R₃, R₄ -pâdişâhâne

²⁵⁹² R₄, H ve

mûcibince mektûb tahrîr²⁵⁹³ ile irsâl olunmuştur. İnşâe Allahü Te^câlâ²⁵⁹⁴ lede'l-vusûl mûcib-i ruhsat-nâme-i hümâyûn üzere ^camel ve hareket ve me'mûr olduğunuz vech²⁵⁹⁵ üzere bu emr-i hayr encâma bir ân ve bir sâ^cat mukaddem hüsn-i hitâm virmeğe bezl²⁵⁹⁶ ve²⁵⁹⁷ sa^cy²⁵⁹⁸ ve²⁵⁹⁹ kudret eylesesiz. Bâkî ^cizz ve rıf^cat dâ'im bâd.²⁶⁰⁰

Mektûb-ı merkûm ile ma^can tahrîr olunan kâ'ime sûretidir.

Benim ^cizzetmendim bunda akdem me'mûr olduğunuz mevâdd-ı mükâleme-i musâlaha size tavsiye kılınmışıdi. Ruhsat-nâme-i hümâyûn hatt-ı şerîf ile mu^canven kılınmak lâzıme-i hâl olub²⁶⁰¹ Venedüklü mâddesi için dahî ruhsat-nâmenin iktizâsı olduğu işâret kılınmağla tecdîd ve ^cünvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevketmakrûn keşide kılınub muhalla ve müzehheb kîse-i dîbâ ile irsâl kılınmışıdır. Me'mûr olduğunuz mâdde-i mükâlemede ruhsât-nâmeden hâriç şey kalmamışdır. Bundan sonra hemân gayret ve hamıyyet eyleyüb bir ân akdem bu sulh-ı râhat-bahşânın mükâlemesine şürû^c ile cemi^c-i serhadlerden terk-i cidâl olunmağa **(167-a)** ihtimâm ve şart-ı evvel kılub bî-vech münâza^cât ile teşettüt getirülmemek üzere ihtimâm eylesesiz. Venedüklü ile dahî mükâlemede eğer Preveze ve Dînced²⁶⁰² ve Ferendones²⁶⁰³ palankalarının istihlâsı mümkün olur ise febiha olmadığı hâlde eğer tahrîriniz üzere sa^cyin²⁶⁰⁴ Çokad²⁶⁰⁵ ve küçük adaları ile istibdâle ^cazîmet eylesesiz. Bir vechile ol dahî olmak²⁶⁰⁶ mümkün olmaz ise tarafeynden yapılmayub ve muhâfazası²⁶⁰⁷ konmamak üzere sa^cy ol dahî imkân pezîr olmaz ise ^cala-hâlihi terk idersiz. Ve sâbıkâ Narda muhâfızı Mustafa Pâşâ hazretleri ba^czi²⁶⁰⁸ sınırdâ²⁶⁰⁹ sizi agâh itmek

---

2593 R₃, R₄ ve
2594 R₃, R₄ -Mevla
2595 R₂, R₃, R₄ i vecih
2596 R₂ -
2597 R₂, R₃, R₄, H-
2598 R₂, R₃, R₄ -
2599 R₂, R₃, R₄ -
2600 S, R₂, R₃, R₄, H Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene1130
2601 S, R₂, H ve
2602 R₂, H -Venice
2603 R₂, H -Ferendos
2604 R₂ -büyük Çuka
2605 R₂ -
2606 R₂, H -
2607 R₂, H -muhâfazacı
2608 R₂, H hudûd ve
2609 S ve

üzere me'mûr kılınmışıdi.²⁶¹⁰ Uzûn uzâdiya beyhûde izâc^cat-ı evkât²⁶¹¹ görülmez. Bu iş bir gün evvel sûret-i hitâm bulması cümleden akva ve münâsibdir. Ânâ göre himmet ve dikkat eyleyesiz. Hak Te^câla hayr ile teshîl ve ^can-karîbü'z-zamân ber- taraf kılınmağla cümlemizi farigu'l-bâl eyleye. Sizden bu bâbda küllî hizmet me'mûldür. Ve bunun encâmında niçe niçe eltâf-ı ^caliyyeye mazhar olmalarınızda iştibâh yokdur. Hâlâ İngiltere ilçisinin dahî sâbıkı üzere elbâs olunacak kürkü ve haçlığı dahî²⁶¹² tarafınıza²⁶¹³ mektûb-ı mehabet ile nüvâziş kılınmışıdır. Hemen görevim sizi bu hayırlu maslahata ziyadesiyle ihtimâm ve bir gün evvel hüsn-i hitâm virmeğe takayyüd-i tâmm eyleyesiz. İnşâe Allahü Te^câlâ meclis meclis vukû^cu bulan sûret **(167-b)** müzâkere ve mükâlemeyi tebyîz ve peyder pey i^clâm ve işâretten hâli olmayalar. Gelen mektûbunuzda Eflâk voyvodasının elsinede mâhir olan kâtibi tercümânlık hizmetine istihdâm voyvoda-i mesfûr ol tarafda yine sizinle ba^czı müzâkere ve nice tercümeler ile meşgul olmak üzere karâr virildiği tahrîr olunmuş ve²⁶¹⁴ istihsân kılınmışıdır.²⁶¹⁵ Maksûd olan bir gün evvel bu hayırlu maslahatın hüsn-i hitâm bulmasıdır.²⁶¹⁶ Miyânede ba^czı gûne meşakkat dahî çekülür ise ^cibâdullah hizmeti olmağla iz^câf-ı muzâ^caf mükâfat ve mücâzât mukarrerdir. Mükâlemeye me'mûr olanların ba^czı mevânifa üzere hareketleri işâret olunmuş cinsiyetleri muktezâsı üzere tab^clarında hoşnet derkâr olmağla ânlarla bakılmak bir vechile münâsib olmayub iktizây-ı vakt ve hâle göre muvâneset ve mevâlefet ile hareket olunmaludur. Ve mümkün mertebe Nemçelü ile hüsn-i mu^câşeret üzere hareket ve olur olmaz hoşûnet-amîz ve²⁶¹⁷ vahşet eylemeniz²⁶¹⁸ sözlerine tahammül ile bu hayırlu musâlahanın bir ân evvel karîn-i hitâm olması maksûd-ı bizzât olmağla mümkün mertebesine sarf-ı himmet ve sa^cy-ı dikkat idüb ^cala-hâlihi sözüne yapışdıkları hâlde ^cala-hâlihi yalnız Devlet-i Çâsâriyye ile olmayub bu ma^cnâ Venedüklüye dahî şâmildir sözünü sizlerde sened idüb bâlâda tafsîl olunduğu üzere iki **(168-a)** Çuka adasının birîn²⁶¹⁹ ve Preveze ve Niçe²⁶²⁰ ve Defrendos²⁶²¹

²⁶¹⁰ R₂, H Lakin

²⁶¹¹ H münâsib

²⁶¹² S, R₂, H -

²⁶¹³ S -tarafınız dahî, R₂ -tarafına dahî, H -tarafınıza dahî

²⁶¹⁴ S, R₂ -

²⁶¹⁵ R₂ -olunmuşdur.

²⁶¹⁶ R₂ Ve

²⁶¹⁷ R₂ kelimâtlarından

²⁶¹⁸ R₂ -eylemeyüb

²⁶¹⁹ R₂, H -birini

²⁶²⁰ H -Venice

²⁶²¹ H -Vefrendos

kal^calarıyla istibdâl mümkün olur ise hemen idesiz. İstibdâl itmezler ise tarafeynden Vinçe ve Preveze harâb kalmak üzere sa^cy idesiz. Bu da mümkün olmaz ise hemen ^cala-hâlihi sözünü dermeyân idüb tarafeynin elinde bulunan memâlike her taraf râzı olur. Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 1130

Kâ'ime-i diğ̃er bu dahî murahhaslara yazılmışdır.²⁶²²

Benim ^cizzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazretleri Râmî Pâşâ riyâseti hâlinde mükâlemeye me'mûr olub ol vakitte Nemçe murahhasları²⁶²³ bulunanlar dünya bir tarafa gelse ve zurefây-ı ^cAcem müntahaben²⁶²⁴ mutavassıt olsa musâlaha ve musâleme netice-i pezîrây-ı²⁶²⁵ husûl²⁶²⁶ olmak muhâl idi. Lakin Râmî Efendi niçe bizim âmîz²⁶²⁷ ülfet-ûmûz²⁶²⁸ kelimât ile krâl ve bâş vekîle envâ^c nüvâzişler iderek kâğıdlar yaza yaza Nemçe vükelâsını kendüsüne firifte eyleyüb asâr-ı musâlahanın netîce bulması mutlak ânın murahhas bulunduğundan olmuş idi deyü Nemçelü mâbeyninde meşhûr ve mütevâtir belki sizin dahî mesmû^cunuz olmuşdur. Göreyim sizi cenâbınız dahî nice ^câkilâne hareket eylesiz. Lillahi'l-hamd siz ândan dîn-ı fehm ve kalîlü'l-bidâ^ca değilsiz. İkiniz²⁶²⁹ dahî mesbûk²⁶³⁰ misüllü letâfet ile hareket me'mûl olmağla Devlet-i ^cAliyye ricâlinden intihâb ve imtiyâz olunub **(168-b)** ta^cyîn olunmuşsuz.²⁶³¹ İmdî me'mûldür ki maslahata olu²⁶³² olmaz mağrûrâne sözlerine i^ctibâr itmeyüb cevrlerine sabr ve tahammül eyleyesiz. Sizün sabr ve tahammülünüz berekâtıyla dîn ve Devlet-i ^cAliyye'ye niçe hayr ve menâfi^c müyesser olacağı bilâ-iştibâhdır. Ve ^cavn-ı hakdan bir vechile me'yûs değiliz. İnşâe Allahü Te^câlâ yine muvaffak-nusret oluruz. Şimdilik muktezây-ı vakt ve hâle göre hareket ile Devlet-i Çâsâriyye murahhaslarıyla hüsn-i mu^câşeret ve izhâr ve devâlefet ve muvâneset eyleyerek mümkün mertebe elde olan işin Devlet-i ^cAliyye'ye hayırlu işin²⁶³³ vecihlerin te'yîd ve²⁶³⁴ husûl-pezîr olmasına²⁶³⁵ karîn-i ihtimâm ve

²⁶²² S, R₂, H-yazıldı

²⁶²³ R₃, R₄, H-murahhası

²⁶²⁴ R₂, R₃, R₄ -müntahableri

²⁶²⁵ R₄ -pirây

²⁶²⁶ R₃, R₄ -

²⁶²⁷ R₂, R₄ ve

²⁶²⁸ R₃ -umûr

²⁶²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H-ikinizden

²⁶³⁰ R₄ -mesbûkı

²⁶³¹ R₂, R₃, R₄, H -olunmuşsuzdur.

²⁶³² S, R₂, R₃, R₄, H -olur

²⁶³³ S, R₂, R₃, R₄, H -olan

²⁶³⁴ H -

ihritâmî²⁶³⁶ emrine²⁶³⁷ dikkat eyleyesiz. İŖin lâzimesine göre ne vechile hareket iktizâ iderse öylece idüb bir gün evvel faysal ve temessükleşmeğe himmet eylemenizden ez-derûn memnûn ve mahzûz olduğımızdan mâ^cadâ hizmetiniz mukâbili dilhâhlarınız²⁶³⁸ husûlüyle mesrûr olacağınızda iŖtibâh eylemeyesiz. İnŖâe Allahü Te^câlâ karîben makâm-ı²⁶³⁹ hizmet ile ^cavd ve ruhsat itdiğinizde irtikâb eylediğiniz mihen ve meŖakkatinizin mükâfat ve mücâzâtın müŖâhede idersiz. Hemen her ne hâl ise gayret ve²⁶⁴⁰ hamiyet²⁶⁴¹ idüb mümkün mertebe Devlet-i ^cAliyye'ye hayırlu vech ile her emirde dikkat ve Mustafa PâŖâ tarafından yazılan sözleri dahî elden burakmayub dermeyân iderek **(169-a)** imkânına sa^cy ve dikkat ve bir ân akdem bu hayr-ı ^câmm olan maslahatın²⁶⁴² netice pezîr olmasına sarf-ı kudret eylemeniz me'mûldür.²⁶⁴³

Devletlü sadr-ı â^czam hazretleri tarafından²⁶⁴⁴ İngiltere ve Felemenk ilçilerine tahrîr olunan mektûbun sûretidir ki bu dahî ruhsatnümâ-i²⁶⁴⁵ hümâyûn ile giden Hüseyin PâŖâzâde ile gitmiŖdir.

İnhâ olunur ki Ŗikk-ı sâlis defterdârı Muhammed Efendi'nin âdemisi yediyle irsâl olunan mektûbunuz gelüb vâsıl ve tercüme ittirilüb mefhûmu bi'l-cümle ma^clûmumuz olub bu hayırlu maslahatın temŖiyet ve tekmîline takayyüd ve ihtimâmınızdan mahzûz olmuŖuzdur. Sizden me'mûl olunan dahî bu vechile sa^cy ve dikkat itmekdir. Bu esnâda vezîr-i â^czam-ı sâbık sa^câdetlü Muhammed PâŖâ hazretleri bi'l-iktizâ mün^cazl ve vekâlet-i mutlaka bu hayr endiŖinize tefvîz ve taklîd olundakda Devlet-i ^cAliyye murahhasları mukâddemâ me'mûr ve murahhas oldukları musâlaha mevâddına ^cala-hâlihi faysal virmek üzere kemâkân ruhsat-ı kâmile ile murahhas ve bu musâlaha-i hayr me'âle Venedîk Cumhûrunun dahî²⁶⁴⁶ mevâdd-ı mevâdi^cası idhâl olunmak²⁶⁴⁷ üzere Ŗevketlü himâyetlü²⁶⁴⁸ kerâmetlü kudretlü

²⁶³⁵ R₂, R₃, R₄, H ve

²⁶³⁶ R₂, R₃, R₄ -ihritâm,

²⁶³⁷ R₂, R₃, R₄ -olmasına

²⁶³⁸ R₃, R₄ -dilhâhınız

²⁶³⁹ R₂, R₃, R₄, H -itmâm-ı

²⁶⁴⁰ R₃, R₄ -

²⁶⁴¹ R₃, R₄ -

²⁶⁴² R₂, R₃, R₄, H -musâlahanın

²⁶⁴³ S, R₃, R₄, H Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 1130

²⁶⁴⁴ R₃, R₄, H -taraflarından

²⁶⁴⁵ S, R₂, R₃, R₄, H - ruhsatnâme-i

²⁶⁴⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁶⁴⁷ R₃, R₄ -olmak

efendimiz²⁶⁴⁹ pâdişâh-ı  alem-penâh ve şehinşâh-ı encüm-sipâh²⁶⁵⁰ hazretlerinin mübârek rikâb-ı hümâyûn-ı cihândârîlerinin²⁶⁵¹ huzûc ve huşûc ve istikânet birle  arz ve telhîs ve recâ ve niyâzları²⁶⁵² olmağla²⁶⁵³ bu husûsda **(169-b)** dahî müsâcade-i şâhâne ve müsâcaka-i pâdişâhâneleri²⁶⁵⁴ kılınmağın hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile mu anven ruhsatnâme-i hümâyûn  inâyet ve ihsân ve her hâlde Devlet-i  Aliyye murahhasları ruhsat nâme-i²⁶⁵⁵ kâmile ile me'zûn ve murahhas ve çala-vechü'l-istiklâl müceddeden me'mûr ve müte ayyen kılınmalarıyla i lâm-ı hâl içün mektûb-ı meveddet tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşâe Allahü Te âlâ vusûlünde gerek Devlet-i  Aliyye²⁶⁵⁶ murahhasları ve gerek Româ imparatorluğu devleti ve Venedik Cumhûru'nun mükâlemeye müte ayyen²⁶⁵⁷ ve müheyya olan murahhaslarıyla  akd-i meclis idüb şürûc olunan musâlaha-i hayr encâmın bir ân akdem sûret-i mergûbeye ifrâğ ve bu hayırlu maslahatın bir sâc at mukaddem hüsn-i hitâm virilmesine takayyüd ve ihtimâmınız me'mûldür. Bundan sonra bir dürlü  özr îrâd olunacak hâlet kalmamıştır. Cümle mevâdd ruhsatnâme-i hümâyûn mefhûmundan aşikâredir. İmdi hayırlu işde te cîl vâcib olmağla İnşâe Allahü Te âlâ bir yere gelinüb tûl ve dirâz beyhûde mükâleme olunacak dahî²⁶⁵⁸ iş yokdur. Zîrâ vakt tenkidir. Taraf taraf  asker yürüdü geldi. Eyüsü miyânede müceddeden bir kîlukâl düşmedin ve nâ'ire-i harb ve cidâl tekrâr tarafeynden iştiğâl²⁶⁵⁹ bulmadın bu iş netice bulub ber-taraf kalmasıdır. Ve İnşâe Allahü Te âlâ **(170-a)** tarafeyne dahî mahz-ı hayr olduğunda iştibâh yokdur. Hemen ziyâdeler ile ihtimâm idüb günü güne ta lık ile takvît ve²⁶⁶⁰ izâc at-ı²⁶⁶¹ vakt olunmamak üzere takayyüd eyleyesiz.²⁶⁶²

²⁶⁴⁸ R₂, R₄ -mehâbetlü

²⁶⁴⁹ R₂, R₃, R₄, H -

²⁶⁵⁰ R₂, R₃, R₄, H efendimiz

²⁶⁵¹ R₃, R₄ -cihândârîlerine

²⁶⁵² R₃, R₄ -niyâz, H -niyâzı

²⁶⁵³ R₃, R₄ -olunmağla

²⁶⁵⁴ R₂, R₃, R₄, H erzâni

²⁶⁵⁵ R₃, R₄ -

²⁶⁵⁶ R₂, R₄ -

²⁶⁵⁷ R₃, R₄ -ta yîn

²⁶⁵⁸ R₂, R₃, R₄, Hçok

²⁶⁵⁹ R₄ -işti âl

²⁶⁶⁰ R₃ -, R₄ -ile

²⁶⁶¹ S, R₂, R₃ -, R₄ -tefvît-i, H -

²⁶⁶² S, R₂, R₃, R₄, H Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 1130

**İngiltere mutavassıtı Rober²⁶⁶³ Sûtûn nâm ilçıye sadr-ı â^czamdan²⁶⁶⁴
mektûbdur.**

Kıdvetü'l-ümerâ il-milleti'l-Mesîhiyye ʿumdetü küberâ'il²⁶⁶⁵ tâ'ifeti'l-
ʿİseviyye hâlâ Devlet-i ʿAliyye ile Nemçe Çâsârı beyninde şürû^c olunan musâlahaya
haşmetlü İngiltere krâlı tarafından mutavassıt ta^cyîn olunan Roberto²⁶⁶⁶ Sûtûn
“hutimet ʿavâkıbuhu bi'l-hayr kabline selâm selâmet encâm” iblâğıyla dostâne inhâ
olunur ki bu husûs müsâlemet nüsûsa haşmetlü İngiltere krâlı tarafından me'mûr
olmanız takrîbi ile teşrîfât-ı mülûkâne²⁶⁶⁷ taltîf kılınmanız mu^ctâd olmağla hâlâ
ʿavatıf-ı ʿaliyye-i şehriyârîden size çûkaya kaplı bir savb-ı²⁶⁶⁸ semmûr kürk ve bin
guruş harçlık ʿinâyet ve ihsân buyurulmağla mektûb-ı mevedded tahrîr ve irsâl
olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ vusûlünde krâl-ı müşârü'n-ileyh tarafından me'mûr
olduğunuz ve sizden me'mûl ve muntazır olunduğ²⁶⁶⁹ vechile bu emr-i hayr
encâmın bir ân mukaddem pezîrây-ı husûlüne sarf-ı miknet ve bir sâ^cat mukaddem
itmâm ve tekmîline sa^cy-ı dikkat eylemeniz me'mûldür. Fî 13²⁶⁷⁰ Cemâziye'l-âhir
sene 1130.

**Sadr-ı â^czam hazretleri tarafından²⁶⁷¹ sâbıkâ Narda muhâfızı vezîr-i mükerrerem
Mustafa Pâşâ hazretlerine tahrîr buyurulan mektûb sûretidir. (170-b)**

Benim ʿizzetlü sa^câdetlü meveddetlü²⁶⁷² karındâşım hazretleri Devlet-i
ʿAliyye murahhasları me'mûr oldukları musâlaha mükâlemesinde²⁶⁷³ kemâkân
me'zûn ve murahhas kılınub müceddeden hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile
mu^canven şerefyâfta-i sūdûr olan ruhsatnâme-i hümâyûn taraflarına gönderilmekle
mazmûn-ı münîfî ma^clûm-ı ʿizzetleri olmak için bir sûreti ihrâc ve taraf-ı şerîfinize
irsâl olunmağın mektûb-ı muhabbet tahrîr²⁶⁷⁴ ile^{2675c} izz-i²⁶⁷⁶

²⁶⁶³ S, R₂, R₃, R₄, H -Robertor

²⁶⁶⁴ S -â^czam tarafından, R₂, R₃, R₄, H -â^czam hazretleri taraflarından

²⁶⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -

²⁶⁶⁶ R₃, R₄ -Robertor

²⁶⁶⁷ R₂, R₃, R₄, H ile

²⁶⁶⁸ R₂, R₃, R₄ -

²⁶⁶⁹ S, R₂, R₃, R₄, H - olduğı

²⁶⁷⁰ R₄ -23

²⁶⁷¹ S, R₂, R₃, R₄, H - taraflarından

²⁶⁷² R₃ -mürüvvetlü

²⁶⁷³ R₃, R₄ -mükâlemesine

²⁶⁷⁴ H ve

²⁶⁷⁵ R₂ -ve firistâde-i, R₃, R₄ -ve ile firistâde

²⁶⁷⁶ H -

huzûrlarına²⁶⁷⁷ firistâde²⁶⁷⁸ kılınmıştır. İnşâe Allahü Te'âlâ²⁶⁷⁹ lede'l-vusûl mazmûn-ı ruhsatnâme-i hümayûn ma'cûm-ı 'izzetleri oldukda bu merâm-ı hayr encâmın bir gün²⁶⁸⁰ bir sâ'at mukaddem pezirây-ı husûlüne cenâb-ı şerîfleri dahî iktizâsı üzere takayyüd ve ihtimâm ve lâzımü'l-inhâ ahvâl ve asârı taraf-ı muhlislerine tahrîr ve i'câm buyurmanız me'mûldür. Fî 23 Cemâziye'l-âhir sene 1130

Murahhaslara kâ'ime-i diğeri sûretidir²⁶⁸¹.

Benim 'izzetmendim mutavassıt ilçilere bizden hulûs üzere²⁶⁸² muhabbet-i 'arz ve me'mûr oldukları musâlaha husûsu Devlet-i 'Aliyye'nin 'ırz ve şânına lâyük olan vechile itmâm ve sa'y ve²⁶⁸³ dikkatleri zâyî' olmayub ikrâm olunacakların efhâm eylesiniz. İnşâe Allahü Te'âlâ Devlet-i 'Aliyye'nin 'ırz ve mâmûsu tekâmîlinden zuhûra gelen sa'yleri meşkûr olub bir vechile **(171-a)** ferâmûş olunmayacağı Nederlânda ilçisi dostumuza bu tarafda iken lisânen ifâde olunmuşdu. İngiltere ilçisi dostumuz ise²⁶⁸⁴ kadîmden aşînâyı itdiğimiz dostumuz olmağla bizim vaktimizi islâfımıza kıyâs itmeyüb bu husûsun Devlet-i 'Aliyye'ye hayırlı vechile husûle gelmesini ez-derûn murâd eylemelerin²⁶⁸⁵ me'mûl iderim. İnşâea Allahü Te'âlâ dilhâh üzere itmâm-ı hizmet müyesser oldukda me'mûllerinden ziyâde²⁶⁸⁶ ikrâm olunacaklarında iştibâh olmadığın tarafımızdan²⁶⁸⁷ lisânen kendilere²⁶⁸⁸ tefhîm eylemenizden hatt olunur. Fî 23 Cemâziye'l-ahir sene 1130

Devlet-i 'Aliyye²⁶⁸⁹ murahhasları İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi'dengelen mektûbdur.

Benim devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'câm efendim sultânım hazretleri Hüseyin Pâşâzâde Mustafa Beg kûlları yediyle firistâde buyurulan mektûb-ı emr-i üslûbları ve ruhsatnâme-i hümayûn ve kâ'imeleri işbu mâh-ı Recebü'l-mürecceb'in

²⁶⁷⁷ R₂, R₃, R₄ -huzurları, H -

²⁶⁷⁸ R₂, R₃, R₄, - ,H -firistâde-i 'izz-i huzurları

²⁶⁷⁹ S, R₄, H-

²⁶⁸⁰ H ve

²⁶⁸¹ S, R₃, R₄, H -

²⁶⁸² R₄ ve

²⁶⁸³ R₃ -

²⁶⁸⁴ H İngiltere ilçisi dostumuz ise

²⁶⁸⁵ S -buyu(r)maların

²⁶⁸⁶ R₃, R₄, H -berter

²⁶⁸⁷ R₃, R₄ kendülere

²⁶⁸⁸ R₃, R₄ -

²⁶⁸⁹ S, H -'Aliyye'nin

gurre si Salı günü şeref-resân-ı vürûd olub her ne ki emr ve fermân buyurulmuş bi'l-cümle ma'âlûm-ı bendeleri olmuştur. Vekâletnâmemiz ibrâz ve mükâlemeye mübâşeret olunub Nemçe murahhaslarıyla iki meclis görüşülüb mükâleme ve müzâkere olunmağla zuhûra gelen ahvâl ve asâr ve ândan mâ'adâ kendü ahvâlimiz dahî iki kıt'a kâ'ime-i benedeği birle 'ale't-tafsîl ma'ârûz-ı hâkipây-ı²⁶⁹⁰ veliyyü'n-ni'âmî kılınmışdır. İnşâe Allahü Te'âlâ manzûr-ı sa'âdetleri oldukda **(171-b)** ma'âlûm-ı devletleri olur. Hakkı sübhânehu ve Te'âlâ devletlü 'inâyetlü efendimiz hazretlerinin vücûd-ı behbûdların ekdâr-ı dehrden masûn ve mahfûz idüb²⁶⁹¹ sâye-i mürüvvetlerin üzerimizden zâ'il eylemeye. Fî 9 Ramazan sene 1130.

(Murahhaslardan kâ'ime²⁶⁹² sûretidir.^{2693,2694})

Benim devletlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretleri Hüseyin Pâşâzâde Mustafa Beg kûlları yediyle irsâl²⁶⁹⁵ buyurulan mektûb-ı emr üslûbları ve ruhsatnâme-i hümâyûn gelüb derûnunda her ne ki emr ve fermân buyurulmuş ise bi'l-cümle ma'âlûm-ı bendeleri olmuştur. Mesâlih-i musâlahaya mübâşeret olunmak üzere hemen bir yere gelinüb mükâlemeye şürûc için mutavassıt ilçilere ibrâm ve elhâh olunarak hele işbu mâh-ı Recebü'l-mürecceb'in altıncı Pazar gününde Nemçe murahhaslarıyla bir²⁶⁹⁶ yere gelinüb 'akd-i meclis-i mükâleme ve umûr-ı musâlaha müzâkere olundukda Nemçe murahhasları îrâd-ı kelâm idüb Çâsârımız bize mukâddemâ mevâdd-ı²⁶⁹⁷ musâlaha olmak üzere birkaç mâdde tenbîh ve sipâriş itmişlerdir ki evvelâ bu maddelere faysal virilmedikçe gayrı mevâdd müzâkeresine kâdir değiliz. Mevâd-ı merkûmenin evvelkisi Venedüklü ahvâlidir ki Venedik Cumhûru Çâsârımızın dostları ve müttetikleri iken 'ahd-nâmeye muhâlif siz ânların üzerine sefer idüb **(172-a)** memleketlerini aldınız. Ve bu kadar zarar ve ziyân itdiniz. Şimdi beher hâl hâtırları tatyîb olunmadıkça emr-i musâlaha mukarrer olamaz deyü îrâd eylediklerinde tarafımızdan dahî bu vechile mukâbele olunmuşdur ki Venedik Cumhûru şerâ'it-i musâlaha²⁶⁹⁸ ri'âyet itmeyüb bahr-i sefidde gemilerimizi ahz ve

²⁶⁹⁰ H hazret-i

²⁶⁹¹ R₂ -eyleyüb

²⁶⁹² S, R₂, H -kâ'imedir

²⁶⁹³ S, R₂, H-

²⁶⁹⁴ R₃, R₄ -Devlet-i 'Aliyye 'nin murahhasları İbrahim Âğâ ve Muhammed Efendiden gelen mektûbdur.

²⁶⁹⁵ R₄ -firistâde

²⁶⁹⁶ S -

²⁶⁹⁷ R₃, R₄ -

²⁶⁹⁸ R₂, R₃, R₄, H -musâlahaya

âdemlerimizi²⁶⁹⁹ esîr ve istirkâk idüb °ahdnâmeye muhâlefet²⁷⁰⁰ bu misillü niçe vaz^c ve hareketleri zâhir olmağla şer^cen üzerlerine sefer iktiza itmişidi.²⁷⁰¹ Venedüklünün °ahd ve şarta muhâlefet bu gûne vaz^c ve hareketler kendülerden sâdır olduğı galiba sizin ma^clûmunuz olmamak gerekdir. Yohsa üzerlerine sefer olunduğı bilâ-mûcib değıl idi. Husûsâ ki ol seferde yedlerinden nez^c ve tahlîs olunan yerler dahî kendü²⁷⁰² kadîmi yerleri²⁷⁰³ olmayub evvelden dahî Devlet-i °Aliyye'nin olmağla istihlâs olundu. Venedîk Cumhûru kendüleri nakz-ı °ahd idüb bir iki seneden²⁷⁰⁴ zuhûr iden cenk ve cidâle sebeb ve bâdî olmuşlar iken şimdi Çâsâr iltimâsıyla bu musâlahaya idhâllerine müsâ^cade olunduğı kendülere²⁷⁰⁵ lütf ve °ayn-ı tatyîb değılmidir deyü bu misillü niçe²⁷⁰⁶ ilzâm gûne sözler îrâd ve tarafeynden vâfir kîlukâlden sonra bilâhere ya istirdâd veyâhûd²⁷⁰⁷ istizân²⁷⁰⁸ tarîkiyle ırzâ olunmaları der^cuhde olunub °akd-i mâdde olunmuşdur ki **(172-b)** sâ'ir mevâdd-ı musâlahadan mukaddem Venedüklünün hâtırları²⁷⁰⁹ tatyîb olmak²⁷¹⁰ tarîkiyle sulhe idhâl olunmaları husûsu Româ imparâtoru tarafından murâd ve iltizâm olunmağla yâ²⁷¹¹ istirdâd tarîkiyle yâhûd mübâdele veçhiyle kavlen ve fi^cilen ırzâ olunmak üzere ta^cahhüd ve kâbul olunmuşdur. Ve²⁷¹² bu²⁷¹³ mâdde bağlanmışdır. İnşâe Allahü Te^câlâ devletlü efendimiz hazretlerinin rızây-ı şerîfleri ve fermân-ı °âlîleri üzere sonra ne vechile ırzâ kılındıkları²⁷¹⁴ dahî vaktiyle²⁷¹⁵ yine²⁷¹⁶ hâkipây-ı devletleri olunur.²⁷¹⁷ İkinci²⁷¹⁸ dahî bu vechile bast-ı kelâm²⁷¹⁹ eylediler ki Çâsârımızın kadîmi ricâlinden iken itâ^catden hurûc ve Devlet-i °Aliyye'ye ilticâ iden Rakofçi vesâ'ir Macâr tâ'ifesinden müfsîd ve

²⁶⁹⁹ R₂, R₃, R₄ -

²⁷⁰⁰ R₃, R₄, H-muhâlif

²⁷⁰¹ R₃, R₄ -eylemişidi.

²⁷⁰² R₃, R₄ -

²⁷⁰³ R₂, R₃, R₄, H -mülkleri

²⁷⁰⁴ R₂, R₃, R₄ berü

²⁷⁰⁵ S, R₂, R₃, R₄, H mahz-ı

²⁷⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁷⁰⁷ R₄ -yâhûd

²⁷⁰⁸ R₂, R₃, R₄, H -istibdâl

²⁷⁰⁹ S, R₂, R₃, R₄, H-hâtırı

²⁷¹⁰ R₂, R₃, R₄, H -olunmak

²⁷¹¹ R₃, R₄ -

²⁷¹² R₂, R₃, R₄, H -

²⁷¹³ R₂, R₄, H-deyü

²⁷¹⁴ R₄, H -oldukları

²⁷¹⁵ R₃, R₄ -

²⁷¹⁶ S, R₂, R₃, Hma^crûz-ı, R₄ -

²⁷¹⁷ R₂, R₃, R₄ -kılınur

²⁷¹⁸ R₂, H -ikincisi, R₃, R₄ -ikincisini

²⁷¹⁹ R₂, R₃, R₄, H-

°âmî kimseler²⁷²⁰ iken hâlâ tarafeynden murâd olunan musâlaha esnâsında da°vet idüb devletiniz arasında²⁷²¹ getürdünüz. Ol şakîler ahz ve devlet-i Çâsârîye²⁷²² teslîm olunmaludurlar didiklerinde tarafımızdan cevâb olundu ki Rakofçi'ninDevlet-i °Aliyye'ye gelmesi bu musâlaha husûsu lisâna gelmezden mukaddem idi.Devlet-i °Aliyye'nin Macâr tâ'ifesine ve âhere bir dürlü ihtiyâcî yokdur. Ancak çünkü gelüb Devlet-i °Aliyye'ye dehîl düşüb ilticâ itmiş bulundular. Şevketlü °azametlü pâdişâh-ı islâm gibi bir pâdişâh-ı °azîmü'ş-şânın sâye-i himâyelerine sığınanların ahz ve teslîm olunmaları (173-a) insâfdan hâriç²⁷²³ durmalı ki mülâyim olmayan bir teklîf-i bârid değılmidür deyü redd olunub ancak hasûs-ı merkûmda ısrâr itmeleriyle çünkü Macâr tâ'ifesinin esnây-ı musâlahada Devlet-i °Aliyye'de lüzûmu²⁷²⁴ ve bir dürlü menfa°atleri olmamağla fimâ-ba°d memleketimizde eğlendirilmeyüb gitmeleri husûsu der°uhde olunub ancak karîn kabûl olamayacak ahz ve teslîmleri husûsu için mücerred Nemçe murahhaslarının recâ ve iltimâsları Devlet-i °Aliyye'ye °arz ve inhâ olunmak üzere karârdâde olub mâdde bağlanmışdır ki Româ imparâtoru itâ°atinden rû-gerdân olub Devlet-i °Aliyye'ye duhûl ve ilticâ iden Rakofçi ve Rahni²⁷²⁵ ve Antoni Ezderhâs ve Koğaç²⁷²⁶ ve Vâyâdem ve hâfi ve sâ'ir Macâr tâ'ifesi memâlik-i muhrûsada eğlendirilmeyüb memâlik-i islâmiyyeden ihrâc ve i°bâd olunub kezalik bundan sonra gelenler dahî kabûl olunmayub redd ve i°bâd olunmak işbu murâd olunan musâlahanın mukaddeme-i mevâdından °add oluna. Ve mesfûr şakîlerin ahz ve teslîmleri için Nemçe murahhaslarının taleb ve iltimâsları der°uhde olunduğu üzere Devlet-i °Aliyye'ye °arz ve inhâ oluna deyü mâdde bağlanub karârdâde olmağla meclisden kalkılmışdır. Emr-i musâlaha tamâm olub temessükler mühürlenmek müyesser oldukda icrâ olunur. Ba°dehu bir gün tevakkuf olunub irtesi gün ki mâh-ı merkûmun (173-b) sekizinci Salı günüdür. Yine bir yere gelinüb mükâleme olundukda Nemçe murahhasları söze başlayub bu musâlahada siz Çâsârımıza ne vireceksiz ve zarar ve ziyânın ne vecihle tazmîn ideceksiz. °Arz idiniz görelim didiklerinde Çâsârımızın tarafından²⁷²⁷ zarar varmıdır dinildikde esnây-ı muhârebede Çâsârımızın niçe lâzımlu âdemleri telef olub ve bu kadar dahî

²⁷²⁰ R₄, H -kimseler

²⁷²¹ R₃, R₄ -arasına

²⁷²² R₃ -Çâsârîyye, R₄ -Çâsârîyyeye

²⁷²³ R₄ ve

²⁷²⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -luzûmları

²⁷²⁵ R₃, R₄, H -Raçnî

²⁷²⁶ R₃, R₄, H -Korgaç

²⁷²⁷ R₂, R₃, R₄ -tarafında

masrafları²⁷²⁸ olmuştur. Çünkü bu seferi siz açtınız. Çâsârımızın hâtırı tatyîb olunmalıdır didiler. Cevâb virildi ki mukâddemâ bâş vekîlin mektûbunda niçe ki zabt ve tasarruf olunur. °Ala-hâlihi yedlerinde kalmak (iktizâ ider yohsa elinizde bulunandan mâ°adâ)²⁷²⁹ sözü musarraḥ²⁷³⁰ ve²⁷³¹ mu°ayyen²⁷³² olmağla musâlahamız dahî âna binâ olunub ancak nehr-i Mürde'nin²⁷³³ öte²⁷³⁴ hâlâ tasarrufunuzda olan yerler yedinizde kalmak iktizâ ider. Yohsa elinizde bulunandan mâ°adâ size yir virmeğe kâdir değıliz didiğimizde mesfûrlar i°ade-i kelâm idüb hâlâ tasarrufumuzda olan Belgrâd kal°asının mukâddemâ hâkimi olan pâşâlar Niş'e ve Yenipazar'a varınca hükûmet idirler idi. Belgrâd'ın mülhâkatından ve tevâbi°-i kadîmesinden olan yerleri ve hatta Vidîn ve Nigbolu dahî bize virmelüsüz. Zîrâ tedârikimiz görölüb °askerimiz hâzırlanmışdır.^{2735c} Ankarîb elinizden alınacak yirleri bize virmekde niçün tereddüd idersiz²⁷³⁶ ve²⁷³⁷ bunun (174-a) gibi huşûnet ve birûdet ile niçe halt-ı kelâm idüb terk-i cidâle müte°allik sözüümüzü hoşş²⁷³⁸ aslâ²⁷³⁹ itmediler. Bilâhere²⁷⁴⁰ meclisden kalkılıb sonra bir gün dahî bir yere gelinsün. İnşâe Allahü Te°âlâ bu²⁷⁴¹ hayırlu maslahat görüle deyü mutavassıt ilçiler rey itmeleriyle meclisden bu hâl üzere kalkılmışdır. Ândan²⁷⁴² sonra mutavassıt ilçiler Nemçe murahhaslarına varmışlar idi. Nemçe murahhasları dimişler ki bu yakînde vükelâmızdan bize kâğıdlar geldi. Tenbîh olunmuş ki kütb-i coğrafyada yazıldığı minvâl üzere Belgrâd'dan gayrı tevâbi°-i kadîmesinden olan Saroyâ ta°bîr olunur²⁷⁴³ memleketlerinin küsûrunu dahî teslîm itmelüdürler. Eğerçe mukâddemâ söyleşilen °ala-hâlihi kavline muhâlif ve °adl ve insâfdan hâriç olduğun bilirüz. Ammâ ne çâre böyle me'mûr olmuşuzdur. Gayrı sözüümüz yokdur didiklerini mutavassıt ilçiler bu kûllarına ifâde ve ihbâr eylemişlerdir. Bu takdîrce fîmâ-ba°d bir dahî ne zaman mükâleme olunacağı ma°lûm ve müteyakkın değıldir. Saroyâ didikleri

²⁷²⁸ R₂, R₃, R₄, H -masrûfları

²⁷²⁹ R₂, R₃, R₄ -

²⁷³⁰ R₄ -

²⁷³¹ R₄ -

²⁷³² R₄ ve musarraḥ

²⁷³³ R₄ -Morova'nın

²⁷³⁴ R₂, R₃, R₄, H yanında

²⁷³⁵ R₂, R₃, R₄ Ve

²⁷³⁶ S -, R₂, R₃, R₄, H deyü

²⁷³⁷ S, R₂, R₃, R₄, H-

²⁷³⁸ R₃, R₄ -hod

²⁷³⁹ S kabul, R₂, R₃, R₄, H kabul ve isgâ

²⁷⁴⁰ R₂, R₃, R₄, H bu

²⁷⁴¹ R₂, H -bir

²⁷⁴² R₂, R₃, R₄, H bir gün

²⁷⁴³ S, R₂, R₃, R₄ Sırf

yirler hoş²⁷⁴⁴ Niş ve Alacahisâr ve Yenipazar ve Piriştineye varınca ol havâllide olan yirlerdir. Ve bu ahvâller²⁷⁴⁵ için mutavassıt ilçiler dahî taraf-ı şerîfinize mektûblar yazmışlardır. Ma^clûm-ı devletiniz olur. İşde şimdiki hâlde sözleri böyle. Ammâ farazâ hemân bu hayırlu iş vücûda gelsün **(174-b)** mülâhazasıyla Sâroyâ mâddesine müsâ^cade olunmak lâzım gelse dahî bu mâdde karardâde oldukda bununla dahî iktifâ olunmayub bundan girân birkaç tekâlîf-i²⁷⁴⁶ mâlâyutak dahî îrâd ve ısrâr üzere taleb idecekleri zâhir ve nümândır²⁷⁴⁷. Hatta Eflâk vilâyetini benimseyüb dirler imiş ki nısfî mertebesi hâlâ zabtımızda olub²⁷⁴⁸ aherini şimdiye değin istilâ itmediğimiz²⁷⁴⁹ mücerred re^câyâ fukârası pâyimâl ve hasâret zede olmasunlar. Ya esnây-ı sulhde kendüleri teslîm iderler. Veyâhûd çünkü mübâşeret eylediğimizde tamâmen zabt iderüz deyü te'hîr olunmuşdur. Bunun için nizâ^ca mı ideceklerdir dirlerimiş.²⁷⁵⁰ Bundan sonra dahî niçe mâlâyutâk teklîfleri olacağı teferrüs olunmuşdur. Meselâ Hotîn kal^casının hedmi gibi. Ve İtâlyâ için sefâyin inşâsına Arnaûd²⁷⁵¹ içinde bir kal^ca ve²⁷⁵² limânın bizlere²⁷⁵³ lüzûmu vardır deyü talebkâr olacakları gibi ve bu gûne niçe tekâlîf-i mâlâyutâk olunub²⁷⁵⁴ müsâ^cade olunursa sulh²⁷⁵⁵ ve²⁷⁵⁶ terk-i cidâl iderler. Yoğise her tedârikleri hâzır ve âmâde cenge mübâşeret idecekleri bedîhîdir. Sözleri ve vaz^c-i²⁷⁵⁷ hareketleri bu gûne olduğu ma^clûm-ı devletleri oldukda mülâhaza buyurulub muktezây-ı²⁷⁵⁸ vakt ve hâle göre tedbîr ve tedârik bâbında emr²⁷⁵⁹ ve²⁷⁶⁰ fermân devletlü sa^câdetlü²⁷⁶¹ efendim sultânım hazretlerindir.²⁷⁶²

2744 R₃, R₄ -hod
2745 R₃ -ahvâlleri
2746 R₂, R₄ -teklîf-i
2747 S, R₂, R₃, R₄, H -nümâyândır
2748 S, R₂, R₃, R₄, H nısf-ı
2749 R₂ -ittiğimiz
2750 S, R₃, H, R₄ Ve
2751 R₂, R₃, R₄, H -Arnavudluk
2752 R₂, R₃, R₄ bir
2753 R₃, R₄, H -bize
2754 S, R₂, R₃, R₄, H eğer
2755 R₂, R₃, R₄ -
2756 R₂, R₃, R₄ -
2757 R₄ ve
2758 R₃, R₄ -
2759 R₃, R₄ -
2760 R₃, R₄ -
2761 R₂, R₃, R₄ -
2762 S, R₂, R₃, R₄, H Fî 9 Ramazan sene 1130

(175-a)(^cİnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden gelen mektûb²⁷⁶³ tercümesidir. Hüseyin Pâşâzâde Mustafa²⁷⁶⁴ Beğ²⁷⁶⁵ yediyle gelmiştir. Fî 15 Receb sene 1130)²⁷⁶⁶

Elkâb-1 mu^ctadeden sonra dostâne inhâ olunur ki^{2767c} azametlü pâdişâh-1 islâm hazretleri²⁷⁶⁸ taraf-1 hümâyûnlarından ^cizzetlü Mustafa Beg yediyle matlûb olduđu²⁷⁶⁹ vech üzere gönderilen ruhsatnâme ve mektûb-1 şerîfiniz²⁷⁷⁰ vusûl buldu. Bu dâ^cileri dahî tenbîh-i ^caliyyeniz ve ^cuhde-i iltizâmımız muktezâsı üzere bu maslahat-1 hayr encâmın ihtitâmında tekrâren ihtimâm-1 küllî ile mübâşeret eyledik. Ve matlûb olan ruhsatnâme vesâtatımız ile ibrâz olundukda makbûl ve pesendîdeleri olmuşdur. Ve işbu mâh-1 âyârın yiğirmi dördüncü gününde tarafeynin murahhasları cem^c olub ve biz dahî mevcûd bulunub müzâkere olmuşdur. Ve ibtidâ Çâsâr murahhaslarından îrâd olunan bu iki mâddedir. Biri Venedik Cumhûru tatyîb-i hâtır kılına. Ve biri firârda olub Devlet-i ^cAliyye'ye ilticâ iden Macârluyânın husûslarıdır. Ve bu zikr olunan iki mâddenin ahsen vech üzere faysalında murahhas efendiler cidd ve ihtimâm eylediler. Ve biz dahî faysalına takayyüd-i tâm eyledik. Lakin Çâsârın murahhasları husûs-1²⁷⁷¹ mezbûrda²⁷⁷² gâyet ta^cannüd eylediler.²⁷⁷³ Devlet-i ^cAliyye'nin murahhasları mükâlemenin müzâkeresi (175-b) kat^c olunmamak için mümkün ve münâsib olduğu vech üzere mülâyimet²⁷⁷⁴ eylediler. Ve tafsîli mektûblarından ma^clûm-1 devletleri olur. Devlet-i ^cAliyye'nin murahhasları esnây-1 mükâlemede tarafeynden mükâleme müddeti mürûruna değın mütâreke-i cidâlin münâsib ve lâzım olduğun îrâd²⁷⁷⁵ eylediler. Ve bu mütâreke²⁷⁷⁶ gerek ^cibâdullahın râhatı için ve gerek mergûb olan musâlahaya ihtilâl virecek mevâni^cin def^{c2777} ve ref^ci için²⁷⁷⁸ lâzım olduğun ^carz eylediler. Lakin Çâsârın murahhaslarından mütâreke mâddesi külliyetle redd olunub

²⁷⁶³ H -mektûbun

²⁷⁶⁴ S,H -

²⁷⁶⁵ S, H -

²⁷⁶⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁷⁶⁷ S,R₂, R₃, R₄, H şevketlü

²⁷⁶⁸ R₃, R₄, H -hazretlerinin

²⁷⁶⁹ R₄,H-olunduğu

²⁷⁷⁰ R₃, R₄,Hgelüb

²⁷⁷¹ R₂, R₃, R₄, H -

²⁷⁷² R₂, R₃, R₄ -,H -mezbûrede

²⁷⁷³ R₃,R₄, H Ve

²⁷⁷⁴ R₂,R₃,R₄, Hizhâr

²⁷⁷⁵ R₃,R₄ -^carz

²⁷⁷⁶ R₂, R₃,R₄ -mütârekeyi

²⁷⁷⁷ R₂, R₃,R₄ -men^c

²⁷⁷⁸ R₃, R₄, H lâyıık ve

mütâreke vakti değildir deyü kat'ci cevâb verilmiştir. Ve Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları²⁷⁷⁹ ayak üzere kalkub gitdiler. Ve bu müzâkerenin nihâyeti bu güne olmuştur. Lakin bu²⁷⁸⁰ vechile²⁷⁸¹ cümle mevâni^c ve müşkilât def^c olundu mülâhazasıyla ve esâs sulhe 'ala-hâlihi olmak üzere karâr virilür ümmîdiyle tekrâr²⁷⁸² mükâleme olmağa cidd ve ihtimâm eylemiş iken Çâsârın murahhaslarından me'mûl eylemediler²⁷⁸³ teklîf işitdik. Bütün Sıfılığı kadîmden Belgrâd ve Semendire mülhakâtından oldukları hudûd üzere taleb eylediler. Ve bu bâbda niçe delâ'il ile mu'âraza idüb bu da'vâ 'ala-hâlihi sadedinden hâriç olduğun isbât eylediğimizde delîllerimiz nüfûz bulmayub cümlesi lağv ve bî-i'tibâr oldu. Ve'l-hâsıl bir şeye faysal virilmek mümkün olmadı. Zîrâ Çâsârın murahhaslarının da'vâsı (176-a) budur ki her memleketin eşbeh olan bilâdı kimin zabtında ise mülhakâtı ve müzâfâtı ânındır.²⁷⁸⁴ Böyle oldukda eşbeh-i bilâd-ı Sıfılık Çâsârın zabtında bulunmağa tamâmen mülhakâtı dahî ânâ müte'allik olub 'ala-hâlihiye idhâl olunmağı taleb iderler. Ve bu da'ileri niçe kerre müzâkere idüb bu hâm ve me'alimize²⁷⁸⁵ muhâlif teklîfden ferâgat itdirmek için her vechile makdûrumuzu sarf eyledik. Ve lakin bu da'vâ için Çâsârlarından tenbîhleri olmağa bir vechile ferâgat mümkün değildir deyü cevâb virdiler. Ve bu da'vâdan ferâgat kalmak için Çâsârları tarafından mücerred kendülerine izin virilmeğe muhtâcdır. Bu takdîrce bu da'vânın def'ine gayrı çâre bulmayub²⁷⁸⁶ münâsib ve lâzım olduğu vech üzere gerek bâş vekîl²⁷⁸⁷ ki 'ankarîb Belgrâd'a gelmek üzeredir.²⁷⁸⁸ Gerek Çâsârın sâ'ir²⁷⁸⁹ vükelâsına ve gerek ol tarafda olan İngiltere ve Nederlânda vükelâsına mektûblar tahrîr olunub vâki^c hâlî ihbâr eylemeği münâsib ve lâzım gördük. Ve²⁷⁹⁰ bu husûslarda münâsib olduğu vech üzere bi-iznullahü Te'âlâ virilmek için bilâ'avk ve te'hîr ihbârına cidd²⁷⁹¹ ve sa'cy ideriz.²⁷⁹² Ve Devlet-i 'Aliyye'nin murahhasları her vechile 'âkilâne ve lâyıık olduğu

²⁷⁷⁹ S,R₃,R₄ mütâreke mâddesin tekrâr îrâd eylediklerinde çâsârın murahhasları,R₂, H mütâreke mâddesin tekrâren îrâd eylediklerinde çâsârın murahhasları

²⁷⁸⁰ R₂,R₃, R₄, H-biz

²⁷⁸¹ S,R₂, R₃, R₄, H -

²⁷⁸² R₂, H tekrâren

²⁷⁸³ R₂,R₄, H -eylemediğimiz,R₃ -eylemediniz

²⁷⁸⁴ R₂, R₃, R₄ -dahî ânâ müte'allikdir.

²⁷⁸⁵ S,R₂,R₃,R₄, H - me'mûlümüze

²⁷⁸⁶ S -bulamayub

²⁷⁸⁷ R₃, R₄ -vekîle

²⁷⁸⁸ R₃ Ve

²⁷⁸⁹ R₂, R₃,R₄ -

²⁷⁹⁰ R₃ -

²⁷⁹¹ R₂,R₃, R₄ -mücidd

²⁷⁹² R₂, R₃,R₄ -oluruz.

vech üzere hareketlerin taraf-ı sa'âdetlerine i'âm ve ifâde eylediğimiz me'mûlümüzdür ki makbûl-ı 'aliyyeleri buyurulur.(176-b) Ve kendüleri dahî bu maslahat-ı mergûbenin faysalına her bâr vâki' olan ihtimâmımızdan bizi tasdik idecekleri me'mûlümüzdür. Hemân hakkı sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri bu bâbda dahî tevfiğin refik eyleye. Amîn. Bâkî devlet dâ'im bâd. Mâh-ı ayârın yigirmi dokuzuncu gününde Pojorofça'ya karîb mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur. Fî 15 Receb sene 1130

İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine İngiltere mutavassıtı tarafından Hüseyin Pâşâzâde yediyle²⁷⁹³ gelmiştir. Fî 15 Receb sene 1130

Elkâb-ı mu'tâdeden sonra hakîrane inhâ olunan²⁷⁹⁴ budur²⁷⁹⁵ ki 'izzetlü Mustafa Beg yediyle şevketlü 'azametlü pâdişâh-ı islâm hazretlerinin taraf-ı hümâyûnlarından irsâl buyurulan hediye-i pâdişâhânelerin kemâl ta'zîm ve tekrîm birle ahz ve kabz eyledim. Ve bu iltifât-ı mülûkâneleri hudemât-ı 'aliyyelerinde gerek bu def'a ve gerek bundan akdem mazhar olduğum eltâf-ı 'aliyyeleri mukâbelesinde²⁷⁹⁶ izhâr-ı bendegîye ve efzâyiş-i 'ubûdiyetime vesîle olduğuna iştibâh buyurulmaya. Ve bu eltâf-ı hüsrevâniye mazhar olduğum mahzâ cenâb-ı sa'âdetinizin himmetleriyle olduğun bilüb mukâbelesinde taraf-ı sa'âdetinize vâki' sıdk ve²⁷⁹⁷ hulûs ve hüsn-i meyl ve rağbetimi müşâhede itdirebilsem kendüme gâyet sa'âdet-i 'uzma 'add ider idim. Bâkî devlet dâ'im bâd. Mâh-ı ayârın yigirmi dokuzuncu gününde Pojorofça'ya karîb mahall-i mükâlemede (177-a) tahrîr olunmuşdur. Fî 19²⁷⁹⁸ Receb sene 1130

²⁷⁹⁹Sadr-ı â'zam²⁸⁰⁰ hazretlerine Nederlânda ilçisinden gelen mektûbdur.²⁸⁰¹

Elkâb-ı mu'tâdeden sonra dostâne inhâ olunur ki sadâret-i 'uzmaya teşrîf buyurduğunuz esnâda tahrîr ve tarafımıza firistâde kılınan mektûb-ı şerîfiniz gelüb tarafımıza²⁸⁰² vusûl bulmuşdur. Mazmûnunda Devlet-i 'Aliyye ve Nemçe Çâsârı

²⁷⁹³ S, R₂, R₃, R₄, H -ile

²⁷⁹⁴ R₂, R₃, R₄ -olunur

²⁷⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -

²⁷⁹⁶ R₂, R₃, R₄ ve

²⁷⁹⁷ R₃ -

²⁷⁹⁸ R₃, R₄ -15

²⁷⁹⁹ S 'inâyetlü, R₂, R₃, R₄, H 'inâyetlü sâhib-i devlet

²⁸⁰⁰ R₂, R₃, R₄, H -

²⁸⁰¹ S, R₂, R₃, R₄, H 15 Receb sene 1130

²⁸⁰² R₂, R₃, R₄ -

beyninde tavassut eylemeğe Nederlânda Astânı tarafından ta^cyîn olunduğumuz²⁸⁰³ hasebiyle ^cala-hâlihi esâsı üzere musâlahanın itmâmına cidd ve sa^cy eyleyem²⁸⁰⁴ deyü tenbîh-i ^caliyyeleri buyurulmuş idi. Ve musâlaha bâbında taraf-ı²⁸⁰⁵ sa^câdetinizden²⁸⁰⁶ bâş vekîle tahrîr olunan mektûbunuzun mefhûmu murahhas efendilerin vesâtatıyla ma^clûmumuz olmuşdur. Cenâb-ı sa^câdet gibi bir zât-ı mükerrem rütbe-i ^culyâya teşrîflerin ve umûr-ı Devlet-i ^cAliyye'ye re'y-i isâbet pezîrlere nüfevvez olduğunu²⁸⁰⁷ gördüğüm mahazâ kendüme sa^câdet ve küşâdegi²⁸⁰⁸ behatendir. ^cAle'l-husûs ki Devlet-i ^cAliyye'nin sâdikâne dostları cenâb-ı sa^câdetinize ma^clûmdur. Ve maksad-ı ^caliyyeniz şân-ı devlete lâyük olan umûrdur. Ve fukâranın asude hâl olmasıdır. Buna binâen mektûbunuz ile Niş'li Muhammed Âğâ'yı göndermek mülâhaza eylemiş idim. Ve lakin ba^czı müşkülât zuhûr idüb ol müşkülâtın murahhas efendiler²⁸⁰⁹ taraf-ı **(177-b)** sa^câdetinize i^clâm ve ifâde itdiklerinde iştibâhımız²⁸¹⁰ yokdur. Ve işbu mâh-ı ayârın üçüncü günü ile müverrah olan mektûbumuzdan Çâsârın murahhaslarının ruhsatnâme yanında olan mektûbları dahî ma^clûm-ı sa^câdetiniz buyurulduğunda şüphem yokdur. Ve me'mûl iderim ki gerek Çâsâr ve gerek Venedik Cumhûru hakkında tecdîdî matlûb olan ruhsatnâmelere²⁸¹¹ tedbîr-i isâbet pezîriniz tavassutu ile müsâ^cade buyurulur. Ve inşâe Allahü Te^câlâ müsâ^cade buyurulub bu tarafa vusûl buldukda hudemât-ı ^caliyyede ne mertebe takayyüd ideceğim müşâhede-i ^caliyyeleri buyurulur. Ve hizmetimiz her vechile makbûlünüz olur. Bâkî devlet-i dâ'im bâd. Mâh-ı Ayârın on dördüncü günü Pojorofça'ya karîb mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur.²⁸¹² Sene 130.

Muma-ileyh ile²⁸¹³ Eflâk voyvodası tarafından gelen bir kıt^ca kâ'imedir.²⁸¹⁴

Bâş vekîli²⁸¹⁵ henüz bu güne değin gelmemiş idi. Lakin dünkü gün mâh-ı²⁸¹⁶ Receb-i Şerîf'in onuncu güntüdür Belgrâd'a geldü deyü istima^c olundu. Ve ordûy-ı

²⁸⁰³ R₂, R₃, R₄ -olduğum

²⁸⁰⁴ R₃, R₄ -eyleyeyüm

²⁸⁰⁵ R₃, R₄ -tarafınızdan

²⁸⁰⁶ R₃, R₄ -

²⁸⁰⁷ R₂, R₃, R₄ -olduğum

²⁸⁰⁸ H -küşâde-i

²⁸⁰⁹ R₂, R₃, R₄, H -efendilerin

²⁸¹⁰ R₂, R₃, R₄ -iştibahım

²⁸¹¹ R₃, R₄ -ruhsatnâmeler

²⁸¹² S, R₃, R₄ Fî 15 Rebi'ül-âhir, R₂, H Fî 15 Receb

²⁸¹³ R₂, R₃, R₄ -

²⁸¹⁴ S Fî 15 Rebi'ül-âhir sene 1130, R₂, R₃, H -kâ'ime sûretidir. 15 Receb sene 1130, R₄ Fî 15 Receb sene 1130

menhûsu Zemîn sahrâsında olub  askerinin tecemmu u dahi mahall-i mezbûrdadır dey u istimâ  olundu. Kolice'de cistr binâ olunub²⁸¹⁷ cistr-i mezbûrdan  asker ge ir b hâlâ Semendire sahrâsında on iki bin Nemçelü  askeri mevc ddur. Ve bundan **(178-a)** akdem Hir sova²⁸¹⁸ tarafına iki kıt a kalyon ve açıklar ve tonbazlar ile iki  aded alât-ı cistr ve bir mikdâr  asker ve    dört yüz mikdârı neccârân vesâ'ir mühimmât gönderüb ve hâlâ Tame vâr cenerâli olan Merc  nâm mel unu üzerlerine b  b g ta y n olunmuşdur. Henüz ne g ne hareket idecegi²⁸¹⁹ ma l m değildir. Lakin  asker-i menh su tam m geldikten sonra Ni  ve Vid n  zerine²⁸²⁰ gidecektir dey u istimâ  olundu. F  15 Rebi' l- hir sene 130.²⁸²¹ Mühürsüz ve imz sızdır.

**Muma-ileyh²⁸²² Hüseyin P  z de müteferrika b   Mustafa Beğin
takr ridir.²⁸²³**

M k lemeye me'm r olan isl m ilçilerine hit ben s dır olan hatt-ı h m y n ile me'm r olub gitmi idim. Ni  kalçasına varıldıkd  Ni  muhafızı  Ali P   hazretleri yanımıza kırk nefer²⁸²⁴ atl  ta y n eyledi. Morova nehri b şına varılıb kar uda olan Nemçelüye haber olundu.  nlar dah  yanımıza bir iki k l g z ko dılar.²⁸²⁵ Yanımızda olan kırk atl nun yiğirmi neferin gerüye  avdet itdir b k s ru ile Nehr-i Morova'nın beri tarafıyla Pojorofça'ya varıldı. İbtid  bizi Nemçe ilçisine götürdüler. Hatt-ı Őer f ile siz mi geld n z dey u s ' l idüb biz de cev b virdikten sonra v fir ta z m eylediler. Ba dehu İbr him  g 'nın olduğu mahalle gönderdiler. **(178-b)** S dır olan²⁸²⁶ hatt-ı Őer fi alub Nemçe murahhaslarına götürdüler. İrtesi gün yine get rd ler. Ve dört il i hatt-ı Őer fin birer s retin aldılar. Ba dehu m k leme  ad r  kurulub ibtid y-ı m k leme işbu m h-i²⁸²⁷ Receb-i Őer f'in beşinci P z r günü v k  oldu. P z irtesi mahall-i m k lemeye varılıb S lı günü bir m k leme dah  oldu.  ndan sonra bu k lları bu tarafa  avdet eyledim. Oradan  ıkalı

²⁸¹⁵ R₄ -vek l

²⁸¹⁶ R₄ -

²⁸¹⁷ R₂, R₃, R₄ ve

²⁸¹⁸ R₂, R₃, R₄ -ir sova

²⁸¹⁹ R₂ -ideceklerdir, R₃, R₄, H -idecektir.

²⁸²⁰ R₂, R₃, R₄, H- zerlerine

²⁸²¹ H -1300

²⁸²² R₂, R₃, R₄, H G z 

²⁸²³ S F  15 Rebi' l- hir, R₂, R₃, R₄ F  15 Receb sene 1130 ,H F  15 Rebi' l- hir sene 1130

²⁸²⁴ R₂, R₃, R₄, Hmikd r 

²⁸²⁵ R₃, R₄ -ko ub

²⁸²⁶ R₂, H mahalline tesl m eyledikten sonra iki günden sonra mutavassitlar gelüb, R₃ hatt-ı Şerifi mahalline tesl m eyledikten sonra iki günden sonra mutavassitlar gelüb

²⁸²⁷ R₂, R₃, R₄ -

bu gün yedi gündür. Ol havâlinin²⁸²⁸ keyfiyeti her ne ise mükâlemeye me'mûr olanların kâğıdlarında yazılmak²⁸²⁹ gerekdir. Ve mükâlemeye²⁸³⁰ me'mûr²⁸³¹ İbrâhim Âğâ Nemçe murahhaslarına²⁸³² ibtidâ vâkı^c olan mükâlemede bir mikdâr huşûnet üzere oldu. Ancak devletlü efendimiz^{2833c} asker-i islâm ile bu taraflarda bulunması²⁸³⁴ her vechile münâsibdir deyü cevâb eyledi. Ve Eflâk voyvodası Yanâkî voyvoda dahî mâdam ki bu kadar bir yere gelindi müsâlahaya bir netîce virilmek me'mûl olunur deyü cevâb²⁸³⁵ eylediğin²⁸³⁶ takrîr ider.²⁸³⁷

**Sâbıkâ Narda muhâfızı olup hâlâ Niş'de olan Mustafa Pâşa hazretlerinin
kâ'imesidir. Hüseyin Pâşâzâde ile gelmiştir.²⁸³⁸**

Benim devletlü merhametlü ^cinâyettlü efendim sultânım hazretleri Tâtâr küllarıyla irsâl buyurulan mektûb-ı emr üslûbları ile Devlet-i ^cAliyye murahhasları ve mutavassıtlarına gidecek mekâtib ve matlûbları olan temessük vârid olub **(179-a)** muktezây-ı hâle göre münâsib ise cümlesi irsâl olunmak münâsib değil ise alıkonmak fermân buyurulmuş. Hakkı sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâ²⁸³⁹ ve²⁸⁴⁰ hatarlardan²⁸⁴¹ hıfz eyleye. Amîn.²⁸⁴² Tâtâr külları geldiği günün gicesi müteferrika bâşı Mustafa Beğ dahî mahall-i mükâlemeden geldiler. Devlet-i ^cAliyye murahhaslarının devletlü efendime tahrîrleri ve muma-ileyh bendelerinin takrîri üzere mâh-ı Recebin altıncı Pâzâr gününden berü iki üç def^ca mahall-i mükâlemede bir yere gelüb yedlerinde bulunan ^cala-hâlihi kalmak üzere söz virmişler. Ve ândan sonra Nemçe murahhasları dahî ziyâde tama^ca düşüb teklîf-i bârid eylemişler. Devlet-i ^cAliyye murahhaslarının bu def^ca efendime olan mektûb ve kâ'imelerinde mukaddem bu küllarına yazub taleb eyledikleri cumhûr²⁸⁴³ tavzîh için bir tahrîrleri olmayub ^cala-hâlihi sözün ruhsat-ı kâmileleri hasebiyle virmiş bulunmalarıyla

²⁸²⁸ R₃ -havâlilerin

²⁸²⁹ R₂, R₄ -tahrîr olunmak

²⁸³⁰ R₃ -

²⁸³¹ S, R₂, R₃, R₄, H olan

²⁸³² S, R₂, R₃, R₄, H-murahhaslarıyla

²⁸³³ S, R₂, R₃, R₄, H-efendilerimiz

²⁸³⁴ S, R₂, R₃, R₄, H-bulunmaları

²⁸³⁵ R₂, R₃, R₄ -

²⁸³⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁸³⁷ S, H Fî 15 Receb sene 1130, R₃, R₄ -Fî 15 Receb sene 1130

²⁸³⁸ S, R₂, R₃, R₄, H Fî 15 Receb sene 1130

²⁸³⁹ R₂, R₃, R₄, H -hatâlardan

²⁸⁴⁰ R₂, R₃, R₄, H-

²⁸⁴¹ R₂, R₃, R₄, H-

²⁸⁴² R₂, R₃, R₄, H-

²⁸⁴³ R₂, R₄, H-memhûr

Mustafa Beg kûlları İnşâe Allahü Te^câlâ hâkipây-ı devletlerine yüz sürdükden sonra sudûr idecek emr-i ^câlîlerine intizâr ile şimdilik temessük ve mektûbları gönderilmeyüb alikonmuşdur. Eflâk voyvodası kûllarının (devletlü efendime ^carz-ı hâli olmak gerekdir. Du^câkârinize²⁸⁴⁴ mektûbu gelmekle ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılınmışdır. Hazret-i Bârî Te^câlâ dîn ve Devlet-i ^cAliyye'ye (179-b) hayırlusunu ihsân eyleye. Sonra olacak Venedüklü ve Macârlu ahvâllerini takdîm idüb takdîmi tenbîh buyurulan terk-i cidâl mâddesi te'hîre kalmış. Mustafa Beg kûllarının²⁸⁴⁵ takrîrine göre Recebin onuncu günü bâş vekîl dahî Belgrâd'a gelmiş. İnşâe Allah²⁸⁴⁶ devletlü efendim dahî merdâne ve dilirâne hareket ve metânet buyurub mukâddemâ fermân-ı ^câlîleri buyurulduğu vech üzere ilerüye geçen ^casker-i nusret-eseri Niş'e irsâl ve ordûy-ı hümâyûn-ı musret-makrûn ile serhade semt ve kurb olan Sofya taraflarına teşrîfe himmet-i celîle-i mücâhede küsterleri buyurulmakda emr ve fermân devletlü efendimindir. Venedüklü mâddesinde yazılan istirdâd sûk-ı(?) sûz olub mükâleme ve mâdde kayd itdikleri Rakofçi oğlu ve Macârlu ahvâli dahî emr-i ^cazîmdir. Musâlaha ahvâli Devlet-i ^cAliyye'ye nâfi^c ve hayırlu olan vechile mümkün olur ise febihâ ve illâ işin gücü fikriyle mümkün ve münâsib olan hareket ve tedârikde ihtimâm İnşâe Allahü Te^câlâ mahz-ı hayr olduğu bî-iştibâhdır. Tuna üzerinde Vidîn tarafına me'mûr buyurulan kalyon ve çekdiri ve sâ'ir donanmây-ı hümâyûn sefâyini az görünüb ba^czı noksânları var ise şimden sonra ne zaman²⁸⁴⁷ yetişecektir deyü buyurulub²⁸⁴⁸ her ne vakte irişebilürse irişmek üzere tekmîllerine ^cinâyet-i (180-a)^caliyyeyeleri buyurulub ve devletlü efendimin Niş'e teşrîfleri muktezâ olur ise Niş'de zahîre olmamağla nakl ve tedârikine fermân-ı ^câlîleri buyurulmakda fermân devletlü ^cinâyetlü efendimindir. Mukâddemâ ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılındığı üzere Tuna donanmây-ı hümâyûnu karadan dahî ^casker ile takviyete muhtâcdır. Niş kal^cası ta^cmîrinde vezîr-i mükerrerrem sa^câdetlü ^cAli Pâşâ hazretleri bendeleri kışdan berü gereği gibi bezl ve sa^cy ve kudret idüb ancak tekmîli dahî çok himmete²⁸⁴⁹ ve zahmete muhtâc olmağla iktizâ iden cerehor husûsunu devletlü efendime ^carz ve i^clâm eylemişleridi. İhsânları buyurulmakda emr ve fermân

²⁸⁴⁴ H dahî

²⁸⁴⁵ R₂, R₃, R₄ -

²⁸⁴⁶ R₂, R₃, R₄ Te^câlâ

²⁸⁴⁷ R₃, R₄ -zamana

²⁸⁴⁸ R₃, R₄ -buyurulmayub

²⁸⁴⁹ R₄ -himmet

devletlü ²⁸⁵⁰inâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindir. Fî 13 Receb sene 1130.

²⁸⁵¹İnâyetlü sâhib-i devlet efendimize Eflâk voyvodası Yanâki voyvodadan gelmiştir. Fî 15 Receb sene 1130

Benim devletlü^{2852c}inâyetlü²⁸⁵³ merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri bu vakte gelince iki def^ca mükâleme olub ve hîn-i mükâlemede vukû^c bulan ahvâl sa^câdetlü murahhas efendiler hazretleri hâkipây-ı devletlerine mufassal i^clâm eylemişlerdir. Manzûr-ı ^câlîleri buyuruldukda ma^clûm-ı devletleri olur. Hemân Hüdây-ı ^cAzze ve Celle vücûd-ı lâzımü'l- **(180-b)** mevcûdlarını²⁸⁵⁴ afâtdan mahfûz idüb düşmân-ı bed fi^câl ve bed-hâhlarını dâ'imâ makhûr ve sernegûn eyleye. Amîn. Vesâ'ir bu taraflarda²⁸⁵⁵ olan ahvâl sa^câdetlü Mustafa Beg kûlları istintâk buyurulub takrîrlerinden ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü ve^{2856c}inâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindir. Fî 15 Receb sene 1130

Eflâk voyvodasından Niş'de olan Mustafa Pâşâ'ya gelen mektûbdur. Hüseyin Pâşâzâde vesâtatıyla gelmiştir.²⁸⁵⁷

Benim devletlü^{2858c}inâyetlü²⁸⁵⁹ re'fetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri ma^clûm-ı devletleri ola ki mel^cûn-ı bed fi^câlin teklifi teklîf-i mâlâyutâk olduğundan bu iş güç oldı. Ve Niş serhad-i mansûradan olub agâh olmaları enseb görüldüğünden mektûb-ı bendegi terkîm olunmuşdur. Ve sa^câdetlü murahhas efendiler huzerâtının mektûblarından dahî ma^clûm-ı şerîfleri olur. Ve bu tarafın sâ'ir ahvâlî sa^câdetlü Mustafa Beg hazretlerinin takrîrlerinden ma^clûm-ı devletleri oldukda bu bende-i dirîneleri üzerinden hüsn-i nazar ^câtıfetleri bî-dirîğ buyurulmak bâbında

²⁸⁵⁰ R₂, R₃, R₄ merhametlü

²⁸⁵¹ R₃, R₄ -hazretlerine

²⁸⁵² R₄, H-

²⁸⁵³ R₄, H devletlü

²⁸⁵⁴ R₄ -cûdlarını

²⁸⁵⁵ R₂, R₃, R₄ -tarafda

²⁸⁵⁶ S, R₂, R₄, H -

²⁸⁵⁷ S, R₂, R₃, R₄, H Fî 15 Receb sene 1130

²⁸⁵⁸ R₄ -

²⁸⁵⁹ R₄ devletlü

emr ve fermân devletlü °inâyetlü efendim sultânım hazretlerindir. Fî 15 Receb sene 1130.²⁸⁶⁰

(181-a) Benim °izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed efendi hazerâtı bundan akdem ruhsatnâme-i hümâyûn teblîği hizmetine me'mûr Hüseyin Pâşâzâde Mustafa Beg ile irsâl olunan mektûb ve kâ'imeniz vusûl bulub Devlet-i Çâsâriyye murahhaslarıyla tarh-ı meclis-i mükâleme kılınmağla ba°ızı mevâdda²⁸⁶¹ bi'dâ-i müzâkere olunduğu tahrîr ve ezcümle Venedüklü mübâdele ve bârid ve teslîm ile kavlen ve fi°ilen ırzâ ve Rakofçi²⁸⁶² a°vân ve ensâriyla Devlet-i °Aliyye'den tard ve ib°âd kılınmak üzere mâdde bağlanub zamân-ı sâbıkada Belgrâd muhafızı hükûmet eyledikleri Vidîn ve Niğbolu ve²⁸⁶³ kal°aları dahî ânların taraflarından tezkîr olunduğu tahrîr ve zikr olunan maddelere mukâbil tarafınızdan bast olunan kelimât misdâkınca Venedüklünün mevâdd-ı musâlahaya irsâl²⁸⁶⁴ olunması mücerred Devlet-i Çâsâriyye vükelâsının taleb ve iltimâslarını müsâ°ade ile olub Venedik Cumhûru mukâddemâ²⁸⁶⁵ ihtiyâl ile diyâr-ı islâmiyyeye istilâ ve hilâf-ı şürût-ı musâlahai Nemçe²⁸⁶⁶ nice harekât-ı nâ-revâya cesâret itmeleriyle cenâb-ı müntakim-i hakîki olan Allah °azîmü'ş-şân Celle Celâlühü hazretleri ânları sezây-ı â°mâlleriyle mücâzât itmişdir. Ruhsatnâme-i hümâyûnda °ala-hâlihi mâddesine idhâl olundukları Venedüklünün cânlarına minnet bildikleri şey emr-i^{2867c} azîm olub Devlet-i Çâsâriyye'nin (181-b) müddet-i medîd minnetdârı olmaları hafî ve setîr değıldir. Râkofçi oğlu dahî fî nefsu'l-emr miyânede âvâza-i sulhe ser ağâz kılınmazdan²⁸⁶⁸ mukaddemDevlet-i °Aliyye-i ebed ittisâle ilticâ itmiş bulunmağla zîr cenâh himâyetde olub °arz ve nâmûs-ı saltanat-ı celile-i şehinşâhîye muvâfık görülen â°mâl-ı lâyika ile hüsn-i müdâfa°a kılınmak kâbil ola.²⁸⁶⁹ Ahz ve teslîm husûsu zâbita-i erkâma getürölmek değıl ol makûle tasavvurât-ı muktezât²⁸⁷⁰ hayâl-ı hâm idiğı vâzihtir. Devlet-i Çâsâriyye murahhasları ol mâddeyi esnây-ı kelâmda tezkîr itmek

²⁸⁶⁰ R₂, R₃, R₄, H Muma-ileyh Hüseyin Pâşâzâde geldiğı günün irtesi Devlet-i °Aliyye murahhaslarına ve İngiltere ve Niderlanda ilçilerine yazılan kâğıdların sûretidir. Fî 16 Receb sene 1130

²⁸⁶¹ R₂, R₃, R₄ -mevâdd

²⁸⁶² R₂, R₃, R₄, Hoğlu

²⁸⁶³ R₂, R₃, R₄, H Niş

²⁸⁶⁴ R₃, R₄, H -idhâl

²⁸⁶⁵ H envâ°

²⁸⁶⁶ R₂, R₃, R₄, H -

²⁸⁶⁷ R₂, R₃, R₄, H -

²⁸⁶⁸ R₃ -kılınmakdan

²⁸⁶⁹ R₂, R₃, R₄, H Yohsa

²⁸⁷⁰ R₂, R₃, R₄, H -mukteziyyât

fevâ'id-i zâ'ideden bir nesneyi müfîd olmayub belki Devlet-i imparâtorîye şânına nakz götürür hâletden idüğü zâhirdir. Haşmetlü Moskov Çârı ile nehr-i Prut kenârında vukûc bulan mu'areke eyyâmında bu kadar zamandan berü nân ve ni'cet-i hüdâvendigâri ile perverişyâb olmuş iken zâhili's-şükür ve kâfirü'n-ni'cet am olub Moskovlu tarafına firâr ve nice dürlü zarar ve güzende sebep olan Boğdân voyvodası Kânamûz²⁸⁷¹ oğlunun Çâr-ı müşârü'n-ileyh tarafından ol vakitte ahz ve istihsâli mümkün iken ânın gibi ahsen ve yektânın mutâlebesi vükelây-ı Devlet-i 'Aliyye şânına²⁸⁷² lâyık görülünüb²⁸⁷³ istihyâ kılınmağla keff-i lisân olunmuşidi. Râkofçi oğlu dâmen Devlet-i 'Aliyye'ye teşebbüs ve ilticâ itmekle ândan Devlet-i Çâsâriyye'ye ne vehm ve keder 'ârız olmak **(182-a)** ihtimâli²⁸⁷⁴ tahayyül olunur ki ânı ser-mübhas mükâleme kılalar. Nîk ve bed ahz ve teslimi mâddesi vechen mine'l-vücûh hayr-ı²⁸⁷⁵ kabûle mevsal olacak mevâddan değildir. 'Ala-hâlihiden fazla emkine-i müte'addide zikr olunması dahî ziyâde istiğrâb ve isti'câb olunur. Zîrâ mukâddemâ Devlet-i Çâsâriyye'nin hâlâ bâş vekîli olan Prenç Okinos tarafından²⁸⁷⁶ bi'd-defa'ât tevârüd iden mektûblarında 'ala-hâlihi ta'bîri tebyîn kılındıktan sonra def'î-i şübhe için ya'ni ki nice ki zabt ve tasarruf kılınur deyü tavzîh itmişler idi. Ânâ binâen müşârü'n-ileyh hazretleri sözlerinde râsih dem ve kavî ve fi'cillerinde sâbit kadem olmaları 'inde't-tahkîk mülâhaza olunub Venedik dahî defa'ât ve²⁸⁷⁷ kerrât²⁸⁷⁸ ile gelen kâğıdlarımızda müserrah ve emr-i musâlaha 'ala-hâlihi ruhsatına mevkûfdur deyü tahrîr olunmağla bu hayırlı maslahatın endek-i eyyâmında 'ala-hâlihi hüsn-i hitâm bulmasına hezâr tazarruc ve ibtihâl ve huzuc ve huşuc meknet²⁸⁷⁹ istimâl birle rikâb-ı kâmiyâb-ı cihândârîye cebhe fersây-ı 'arz ve niyâz olunarak ruhsatnâme-i hümâyûn tecdîd ve mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevketmakrûn ile mu'anven buyurulub irsâl olunmuşidi. Henüz rabtû'l-medâd mekâtib²⁸⁸⁰ olan kelimât-ı mu'âhedeleri **(182-b)**'ale'l-fevr tebeddül ve tegayyür bulduğı sûretde mâ'badına nice i'timâd ve i'tikâd olunabilür. Belgrâd'ın müzâfâtı ancak nâhiyesi ta'bîr olunur mevâzi'î mu'ayyene olub muhâfızların mevâzi'î-âharâyâ fermân fermây-ı hükûmet olmaları

²⁸⁷¹ H -Kantemûr

²⁸⁷² R₂, R₃, R₄, H -şanlarına

²⁸⁷³ S, R₂, R₃, R₄, H - görünmeyüb

²⁸⁷⁴ R₂, R₃, R₄ -

²⁸⁷⁵ R₄ -hayz-ı

²⁸⁷⁶ S, R₂, R₃, R₄, H - hazretlerinin taraf-ı 'izzetlerinden

²⁸⁷⁷ R₂, R₃, R₄ -

²⁸⁷⁸ R₂, R₃, R₄ -

²⁸⁷⁹ R₂, R₃, R₄ -meskenet

²⁸⁸⁰ R₂, R₃, R₄ -mektûb

ser^caskerlikleri takrîbi ile idüğü bedihîdir. Bu husûsa dahî müsâ^cade kılınmak²⁸⁸¹ neden hâtıra gelür. Lakin bu gûne televvünât ve tegayyirât ile mu^câmeleleri Devlet-i Çâsariyye vükelâsının gırra-i mest-i tefâhur olmalarını îzâh ider hâletler olmağla tavassutunuza binâ'en bu vaz^clar miyânededen bi'l-küllîye merfû^c ve mundef^ci kılınmak gerek idi. Besbellü size dahî i^ctibârları hemân kendü cerr-i nef^caları için olmak vardur. Kâffe-i umûrumuzu²⁸⁸² yokdan vâr iden cenâb-ı Kibriyânın²⁸⁸³ lütf ve keremine vedi^ca kılarız. İrâde-i ^caliyye-i sübhâneye İ²⁸⁸⁴ kuvvet-i mâl ve ^casâkir-i Çâsâriyye ile tahvîl ve mekr ve hîl ile tağyîr ve²⁸⁸⁵ takdîr²⁸⁸⁶ muhtemel ise taraf-ı Bârî'den zuhûr iden her ne ise bin cân ile râzılar olub fâ^cil-i hakîki olan kâdir-i bicûnun vahdâniyyetine istinâd ve istiğâse kılınur. Ekser ezmânda beynel'l-mülûk vâkı^c olmuşdur ki ^casker havflığına²⁸⁸⁷ mâl ve hazâ'in ziyâdeliğine dilbeste ve rabt-ı kalb idenler ednâ bahâne ile mağlûb ve meksûr olub tezellel ve tahakkur ile **(183-a)** dergâh-ı kâdı il hâcâta münâcat-ı meskenet üzere hareket ihtiyâd idenler gâlib²⁸⁸⁸ ve mansûr olmuşlardır. ânlar bu gûne harekât-ı magrûrâne ile sizin dahî duhûl ve tavassutlara²⁸⁸⁹ rağbetden sükût-ı izhâr idüb kendü başlarına tevsi^c-i bilâd ve sefk-i demâ-i ^cibâda tecâsür ve tasaddî eyledikleri hâlde bizim ^caskerimiz za^cifü'l-hâl ve rey-i²⁸⁹⁰ tedbîrimizde ^cacz ve kusûrumuz kemâlde olmağla ^cankarîbü'l-eyyâm nasr-ı ^cazîz ile mansûr ve feth-i mübeyyen ile mesrûr olacağımız^{2891c} âdet-i kerîmâne-i²⁸⁹² ilâhiyyeye ûfk idüğü aşikârdır. Ve'l-hamülillahi Rabbi'l-âlemîn el-hâletü'l-hazihi sedd-i sugûr-ı islâmiyyede olan ^cibâdullah-ı müslimîn ve ^câmme-i re^câyâ ve berâyâ ve ^caceze ve mesâkîn üzerlerinden def^ci şer ve²⁸⁹³ şürûr sâ'il²⁸⁹⁴ için serhadlere karîb mahallerde bulunmak muktezây-ı vakt ve hâl ve tahsil-i rızây-ı Rabb-i zi'l²⁸⁹⁵-celâl olmağla ^cumûmen ^casâkir-i muvahhidîn ile mütevekkilen ^cAlallah ve müsta^cinen

²⁸⁸¹ R₂, R₃, R₄ -olunmak

²⁸⁸² R₃, R₄ cümleyi

²⁸⁸³ R₂, R₃, R₄ kendi

²⁸⁸⁴ R₃, R₄ -yi

²⁸⁸⁵ R₃, R₄ -

²⁸⁸⁶ R₂, R₃, R₄ -

²⁸⁸⁷ S ve, R₂, R₃, R₄, H -çokluğuna ve

²⁸⁸⁸ R₃ -gâlet

²⁸⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H -tavassutunuza

²⁸⁹⁰ S, R₂, R₃, R₄, H ve

²⁸⁹¹ S -olacağı

²⁸⁹² R₃, R₄, H -kerime-i

²⁸⁹³ H -

²⁸⁹⁴ R₂, R₃, R₄ -

²⁸⁹⁵ R₃, R₄ -zü'l

billâh ref^c-i i^clâm zafer-irtisâma^{2896c} azîmet kılınmıştır. Müşârü'n-ileyh bâş vekîl hazretlerinin taraflarından²⁸⁹⁷ tevârüd iden mektûblarında mevzûh²⁸⁹⁸ olan ^cala-hâlihi kavlince tarafeynin yedlerinde bulunan arâzî ve emkine hâli üzere terk olunmayub ol vechile ile tevdîd²⁸⁹⁹ ve tebyîn-i sînûr kılınub miyânede husûmet ve bağzâ bi'l-küllîye merfû^c ve mündef^c kılınmak²⁹⁰⁰ iktizây-ı merâmımız olub ^cakdimizde²⁹⁰¹ sulh ve salâh himâyet ve siyânet-i ra^ciyyet **(183-b)** için cenk ve harb üzerine takdîm ve tercîh kılınmıştır. Ve kavli mukaddemden bir tarîk ile ^cudûl olunmak câ'iz görülmeyüb ancak fîmâ-ba^d dahî Devlet-i Çâsariyye murahasaları huşûnet ve ru^cûnet ile lâyıq olmayan bahâneleri îrâd ve kal^c esâs-ı sulh ve salâha ^cazîmet iderler ise ol zaman ^cala vas^cil-makdûr-ı²⁹⁰² mücâhededen dahî rû-gerdân olmayüb lâzîme-i vakt ve hâl ile ^camel²⁹⁰³ ve²⁹⁰⁴ mâennusu' l' emen indellâh hemân siz mukâddemâ ve hâlâ me'mûr olduğunuz vech üzere iki devlete nâfi^c ve sebep ârâmiş-i ^cibâd olan mesâlih-i musâlahanın temşîyyetine ve dîn ve Devlet-i ^cAliyye'ye şâyân olur vechile²⁹⁰⁵ hüsn-i hitâm bulmasına ihtimâm-ı tâmm eyleyesiz. Asâr-ı müzâhame-i cünd-i rûz ile ^cazm ve himmetinize fûtûr ve kusûr getürmeyüb bu menâfi^ci kesîreyi müstemil musâlaha-i hayr encâmın netîce bulmasına ikdâm ve lâzîmü'l-inhâ olan ahvâl²⁹⁰⁶ ve asârı yine peyder pey ^carz ve i^clâmdan hâlî olmayasız. Çünkü taraf-ı Çâsâriyyeden kavli-i sâbıklarına ri^câyet ve ^cahdlerine vefâ kılınmayub miyânede sizi dahî îsgâ itmemek üzere ^câzim olalar. Hemân sizi beyhûde ve²⁹⁰⁷ it^câb itmiş oluruz. Ancak netice-i cevâba zaferyâb oluncaya değin yine sizden me'mûl olduğu vech üzere iki devletin mâbeyni hüsn-i tevfiğe ihtimâm eyleyesiz deyü hitâm virilmiştir. Bu husûs için İngiltere ve Felemenk **(184-a)** ilçileri taraflarına²⁹⁰⁸ mektûblar tahrîr

2896 R₂, R₃, R₄ -irtisâm olunub
2897 S, R₂, R₃, R₄, H- taraf-ı ^cizzetlerinden
2898 H -muvazzah
2899 R₄ -tahdîd
2900 R₂, R₃, R₄ -olmak
2901 R₂, R₃, R₄, H -^cindimizde
2902 R₃, H mücâdele ve
2903 R₂, R₃, R₄ olunur
2904 H -olunur.
2905 S, R₂, R₃, R₄, H -vecihlerle
2906 S -ahvâli
2907 S, R₂, R₃, R₄, H -
2908 R₂, R₃, R₄, H dahî

olunmuştur. Ânlar ile dahî söyleşilüb²⁹⁰⁹ vech-i lâıyıkı ile hareket ve itmâm-ı maslahata bezl ve sa^cy-ı²⁹¹⁰ kudret eylesiniz. Fî 16 Receb²⁹¹¹ sene 1130

Murahhaslara yazılan kâ'ime²⁹¹² sûretidir.²⁹¹³

Benim izzetmendim İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Nemçelü ibtidâ Mustafa Pâşâ hazretlerine hudûd ve sınıra müte^callik söz verüb ve bâş vekilden vezîr-i müşârü'n-ileyhe gelen kâğıdın sûreti sizde olmak gerekdir. Ânâ nazar eylesiniz. Morova nehrinin Tuna'ya munsabb olduğu mahalden beri Devlet-i ^cAliyye zabtında kalmak üzere çünkü²⁹¹⁴ Çâsâriyye murahhaslarının ibrâz eyledikleri ruhsat-nâmelerinde bir iki murahhas her ne işler ise makbûlümdür dinilmiş iken ednâ bir husûsa cevâba kâdir olamayub Çâsar²⁹¹⁵ ve bâş vekîle istîzâna²⁹¹⁶ ta^clik eyledikleri emr-i garibdir. Bâş vekîl defa^câtle bu tarafa yazdđı kâğıdlarında mâdâm ki ^cala-hâlihi mâddesine Devlet-i ^cAliyye tarafından rızâ virilmeye sulh ve salâh husûl pezîr olmaz. Eğer bu mâddeye râzı olursanız sulh olunmak husûsunda iştibâh yokdur dimesiyle Devlet-i ^cAliyye ırzâ olunduğu ma^clûmunuzdur. Bundan sonra gâleb ihtimâldir ki Devlet-i Çâsâriyye'nin sulh ve salâha meyl ve rağbeti olmayub murâdları ta^cvîk idüğü nice²⁹¹⁷ nâbercâ sözlerinden ve²⁹¹⁸ olmayacak hâm tekliflerinden zâhir olmuştur. **(184-b)** Ancak mukaddem olan sözlerinden nükûl ile sulh olmayuz deyü birden kat^ci cevâb dahî²⁹¹⁹ viremeyüb lisânen oluruz sözün dermiyân itmekle sır-ı²⁹²⁰ seklerini vesâ'ir müttefiklerini işte biz sulh murâd itdik. Lakin Devlet-i ^cAliyye bize olmayacak teklîfler itdi deyü i^ctimâd itdirmek sevdâsına düşdüklerine bu takrîb ile Devlet-i ^cAliyye'yi iğfâl eylemek fikr-i fâsîdinde olduklarına murahhaslarının rûş ve refârları dahî şâhid-i hâldir. Bu makûle ihtiyâl amîz hareket-i ednâ²⁹²¹ ve esâfil kâri olub pâdişâh ve imparâtor olanların etvârından olmadığı ^câleme hafî ve setîr değıldir. İmdî bu hayırlu maslahata kalîl ve kesîr meyl

²⁹⁰⁹ R₂, R₃, R₄, H -söyleşüb

²⁹¹⁰ R₃ ve kudret, R₄ ve

²⁹¹¹ S -Rebi'ül-âhir

²⁹¹² S, R₂, R₄, H -kâ'imedir

²⁹¹³ S, R₂, R₄, H-

²⁹¹⁴ R₂, R₃, R₄ Devlet-i

²⁹¹⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -Çâsâra

²⁹¹⁶ R₂, R₃, R₄ -istizân

²⁹¹⁷ R₂, R₃, R₄ -Nemçenin

²⁹¹⁸ R₃ -

²⁹¹⁹ R₃, R₄ -

²⁹²⁰ R₃, R₄ -Her

²⁹²¹ R₃, R₄, H-edânî

ve raġbetleri var ise bizler yine sö(z)ümüz üzere sâbit kadem olub çala-hâlihi mâddesine bâş vekîlin yazdığı vech üzere râzıyuz.(?) Olmadığı halde Hüdâ kerimdir. Filil Rahmâni't-tâf hafıyye fevz ve nasi²⁹²² cümleyi yokdan var iden Hâlık-ı²⁹²³kevn ve mekân hazretlerinin irâde-i  aliyyesiyledir. Her zamân bâd-ı nusret ânlar tarafından vâran²⁹²⁴ olmaz. Belki bizim re âyâ ve berâyâ pâyimâl olmasın deyü bu kadar memâlikimiz yedlerinde iken keff-i yed ve mücerred istirâhat-ı  aceze için sulh ve salâha raġbetimiz²⁹²⁵ ve islâh zâtü'l-beyn için itdiğimiz mülâyimetimize binâen ve öte tarafın temerrüd üzere tahakkümâne ve tecellüdâne hareketlerine(185-a) nazaran cenâb vâhibü'l-âmâl tevfik-i  aliyyesin karîn hâlimiz idüb nusret ve fırsatı taraf-ı islâmiyâne ihsân iderse ol zamân bir hoşça sulh olacakları bî-iştibâhdır. İnşâe Allahü Te âlâ Cenâb-ı Bârî'den ümmidimizde budur. Ahvâl ma lûmunuz oldukda bu husûs ne vechile sûret-pezîr olacaktır. Bir ân evvel tarafımıza işâret eylesesiz ki bizlerde ma lûm idinüb ânâ göre hareket idelim. Hemân Hazret-i Hüdâvend Bicûn  asâkir-i islâmı fevz ve nusrete²⁹²⁶ve düşmân-ı dîni hezelân ve hüsrana makrûn eyleye. Amîn.²⁹²⁷ Sene 1130

İbrâhim Âġaya yazılan²⁹²⁸ kâ'imedir

Benim  izzetmendim İbrâhim Âġa hazretleri ma iyetinize me'mûr olan Eflâk voyvodası Yanâkî voyvodanın mükâleme husûsunda mukaddemâ taraflarınızdan tahrîr olunduġu²⁹²⁹ üzere²⁹³⁰ şimdilik ol tarafda meksi mûcib bir iş olmamaġla giri  avdet ve Eflâk'a varûb hıfz ve hırâset-i memleket vesâ'ir iktizâ iden hudemât-ı  aliyyede bezl-i kudret eylemesi anda beyhûde ikâmet itmesinden dahî müvecceh lakin Nemçe murahasları beyninde kîlukâlsız olur mu. Ve Eflâk'a gitdüġü sûretde Eflâk²⁹³¹ ma nây-ı aher virüb ihtilâl nizâmlarına bâ is olur hâletler zuhûru dahî hâtırda²⁹³² deġildir. Bu mahzûrlar istib ad olunub voyvoda-i merkûmun Eflâk

²⁹²² R₂, R₃, R₄ -nusret

²⁹²³ S ve

²⁹²⁴ R₄ -vezân

²⁹²⁵ R₂, R₃, R₄, H -raġbetimize

²⁹²⁶ R₃, R₄ -nusret

²⁹²⁷ S, R₂, H Fî 16 Receb, R₃, R₄ -Fî 16 Receb

²⁹²⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

²⁹²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H- olunduġuna göre

²⁹³⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -

²⁹³¹ S, R₂, R₃, R₄ halkı

²⁹³² R₂, R₃, R₄, H -hâtıra gelmez

cânibinde (185-b) bulunması enfa^c ve ^cindînizde münâsib ve müstasveb ise ^cavdet ve ric^cat itdirdüb ve varûb vilâyet-i Eflâk'da hizmet-i lâzimesine kıyâma mübâderet eylemesiçün bu taraftan me'zûn kılındığı kendüye ifâde ve efhâm eylesiniz. Fî tarih²⁹³³ Muharrem sene 1130

Niş'de olan Mustafa Pâşâ'ya yazılan mektûb sûretidir.²⁹³⁴

Benim ^cizzetlü ve sa^câdetlü ve meveddetlü karındâşım hazretleri irsâl buyurulan mektûbunuz gelüb vusûl bulub mefhûmu bi'l-cümle ma^clûm-ı muhlîsi olmuşdur. Mukaddemâ murahhaslar tarafına irsâl olunan kâğıdlar mahalline gönderilmediği işâret olunmuş. Ne mülâhaza ile tevkîf olunduğu ma^clûmumuz olmamışdır. Eğer kâğıdlarda rıfk ve mülâyimet gösterilmiş ise zâhir hâl budur ki mükâlemeye me'mûr olan murahhaslar ânâ tâbi^c olmayub işin iktizâsına göre hareket iderler. Yâhûd ol mektûbların mazmûnundan tecellüdâne mu^câmele²⁹³⁵ feh^m²⁹³⁶ oldu ise devlet-i Çâsâriyye vükelâsının hemân her hâl ile re'y ve rızâlarına muvâfakat ile hareket olunmak dahî bir vechile münâsib görülmez. Ruhsat-nâme-i hümayûnda ^cala-hâlihi mâdde²⁹³⁷ müsâ^cade olunduğu mukaddemâ bâş vekîl tarafından gelen mektûblara göre tarafeynin yedlerinde bulunanlardan hârice tecâvüz eylememek üzere idi. Ânlardan bundan sonra dahî teklifât-ı âherîye tasaddî iderler ise (186-a) hüda kerimdir. Irâde-i ^caliyye-i samedâniyyeye teslim olunub cebel-i²⁹³⁸ metîn tevekküle teşebbüs olunmaktadır. Ol vechile zikr olunan kâğıdlar mahalline gönderilmekte be'is olmamak gerekdir. Bâlâda tafsîl olunduğu vecîhlerden hâriç fikr-i âher ile ta^cvîk olunmuş değil ise yine irsâl eylemeniz münâsib feh^m olunmağla bir gün evvel irsâl ve iktizâ iden ahvâl ve asârı taraf-ı muhlîsiye tahrîr ve i^clâm buyurasız. Fî 16 Rebiü'l-âhir sene 1130

Nişli Muhammed Âğâ ile murahhas İbrâhim Âğâ ve Muhammed Efendi'den gelen mektûbdur.²⁹³⁹

Benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebü'l-mürecceb'in on dördüncü gününde Nemçe murahhaslarıyla bir mükâleme dahî

²⁹³³ R₂, R₃, R₄ -

²⁹³⁴ S, R₂, R₄, H, H Fî 16 Receb sene 1130

²⁹³⁵ R₂, R₃, R₄ -ma^cni

²⁹³⁶ R₂, R₃, R₄, H -münfehim

²⁹³⁷ R₂, R₃, R₄ -mâddesine

²⁹³⁸ S -sebeli'l-

²⁹³⁹ S, H Fî 22 Receb sene 1130, R₂ Fî 23 Receb sene 1130, R₃ Fî 13 Receb sene 1130

olmağla sûret-i mükâleme ve ahvâl-i sâ'iremiz derûn-ı  ubûdiyyet-nâmede mevzûcâ kâ'ime-i bendegî birle ber vech-i tafsîl ma rûz-ı hâkipây-ı devlet-i veliyyü'n-ni ami olunmuşdur. İnşâe Allahü Te âlâ manzûr-ı  âlîleri buyuruldukda ma lûm-ı devletleri olur. Hemân Hakkı Sübhânehu ve Te âlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin cemi i huturlardan emîn²⁹⁴⁰ ve mahfûz idüb himmet-i nazar-ı^{2941c} aliyye-i asafânelerin üzerimizden eksik eylemeye.²⁹⁴²

Hâşiyye-i mektûbdur.

Benim devletlü  inâyetlü veliyyü'n-ni am efendim sultânım hazretleri dūřman tarafından ber vech-i tevâtür mesmûcumuz olmuşdur ki Niř üzerine  azîmete karâr virmişlerdir. Hatta Morova'dan (186-b) Niř'e altı konâk tahrîr eylemişlerdir.²⁹⁴³ Ve mukâddemâ İrşova'ya irsâl itdikleri cenerâl Mercî²⁹⁴⁴ getürdüb Niř muhâsarasına me'mûr itmişlerdir. Ve bâř vekîl kendü  askeriyle kalçanın ardın alub Devlet-i  Aliyye  askeriyle mukâbele için tâbûr itmek üzere cezm ve mâh-ı Receb'in ahirinde hareketi tasmi m itdikleri meşhûr olmuşdur. Bu haber gerçi böyle mesmûc u olmuşdur. Lakin hîlelerinden nâřî olmak ihtimâli ile Vidîn tarafı dahî hâlî konulmamak harm ve ihtiyâta ûfk olduğu ma lûm-ı devletleri buyûruldukda²⁹⁴⁵ emr ve fermân devletlü  inâyetlü efendim sultânım hazretlerininindir. Fî 15 Receb sene 1130

Devlet-i  Aliyye murahhaslarından²⁹⁴⁶ diğer mektûb²⁹⁴⁷ s retidir.

Benim devletlü  inâyetlü efendim²⁹⁴⁸ sultânım hazretleri Eflâk vilâyetinde vâki  bir manastırda bir iki yüz mikdârı Nemçe melâ ini ile on beş yiğirmi kadar haydûd eşkiyâsı temekk n ve tahassün itmekle bundan akdem Hüseyin Pâşâzâde Mustafa Beg k llarıyla gönderdiğimiz  ubdiyyet-nâmede tahrîr ve işâret olunduğu üzere bu kaderçe ta alluk ile Nemçelüler Eflâk vilâyetini benimseyüb da vâ sadedinde oluyorlar. Çünkü ahvâl böyledir. Nigbolu kurşusunda vâki  kullede hizmet-i²⁹⁴⁹ muhâfazada²⁹⁵⁰ üç dört bin^{2951c} askerimiz olmak gerekdir. Böyle vakitde

²⁹⁴⁰ R₂, H -mas n

²⁹⁴¹ R₂ -

²⁹⁴² R₂ Amîn.

²⁹⁴³ R₂, R₄ -itmişlerdir.

²⁹⁴⁴ S, R₂, R₄, H -Mercî'yi

²⁹⁴⁵ S -, R₂, R₄ -oldukda, H -

²⁹⁴⁶ R₂, R₃, R₄ mektûb-ı

²⁹⁴⁷ R₂, R₃, R₄ -

²⁹⁴⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

²⁹⁴⁹ R₂, R₃, R₄ -

ânlar kullede durmakdan ise Oltu suyunu  ub r idüb (187-a) kar u yak sında ve kurb civ rında olan Karak l karyesinde otursalar²⁹⁵² kuleyi muhafaza itmiŐ olub ve hem nehr-i mezb run öte yakası zabtımızda bulunmağla bu mus laha esn sında bize  az m f 'idesi olması²⁹⁵³ m l haza olunur. Hus s-ı merk mu devletlü efendimiz hazretleri dah  m n sib g r rlere ise hem n bir gün evvelce  as kir-i merk menin vech-i meŐr h üzere me'm riyet ferm nlarını kendülerine irs l ve nehr-i merk mun karŐu yakasına nakl itdirmeleri b bında ferm n devletlü efendimiz hazretlerindedir. Ancak me'm riyetleri i n ferm n yazılmak l zım geldikde re'sen yazılıb bu k llarının sevk ve ilk sıyla olduđunu²⁹⁵⁴ zikr olunmamak vakt ve h le m n sib görünür. Z r  bu keyfiyyet Nemçe murahhaslarının g Ő-zed  olur ise beynimizde hus met ve  ad vetin ezdiy dına sebep²⁹⁵⁵ olmak m h haza olunur. Ve merk m Mustafa Beg k lları taraf-ı sa adete r h  oldukdan sonra b Ő vek lin²⁹⁵⁶ Belgr d'a geldiği haberi der akeb tev r d itmekle Nemçe murahhaslarının ve mutavassıt ilçilerin re'y ve ma rifetleriyle NiŐli Muhammed Ăđ  k lları devletlü efendimiz hazretlerinin mekt b-ı  al leriyle Belgr d'a irs l olunmuŐdur. Ve Efl k vil yetinin mut lebesi ve Hot n kalçasının hedmi tekl f olunacağı teferrüs olunmuŐdur deyü merk m Mustafa Beg k llarıyla gönderilen k 'imede tahr r ve iŐaret olunmuŐidi. (187-b) Fi'l-hak ka fehm ve teferrüs olunduğu üzere zuh r idüb Efl k ve Bođd n vil yetlerinin mut lebesi ve Hot n kalçasının hedmi tekl f olunacağı Nemçe murahhaslarının ma iyyetlerine me'm r olan lis na getürüb İngiltere ilçisine söylediği tarafımıza if de ve ihb r olunmuŐdur. Ferm n devletlü efendimindir.²⁹⁵⁷

Sene 130

H Őiyye-i mekt bdur

Benim sa adatl  sult nım hazretleri bundan akdem Nemçe murahhasları meclis-i m k lemede  ankar b elinizden alınacak²⁹⁵⁸ yerleri bize vidmekde ni n

²⁹⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -

²⁹⁵¹ R₂, R₃, R₄ kadar

²⁹⁵² S, R₂, R₃, R₄, H hem

²⁹⁵³ R₂, R₃, R₄, H -olacağı

²⁹⁵⁴ R₃, R₄ -olduğu

²⁹⁵⁵ R₂, R₄, H -b  is

²⁹⁵⁶ R₃, R₄ -vek l

²⁹⁵⁷ S, H F  10 Rebi ul- hir, R₂, R₃, R₄ F  10 Receb

²⁹⁵⁸ S, R₂ -alınacakları, R₃, R₄, H -alınacakları ve

tereddüt idersiz deyü lisâna getürüb tasrîh eyledikleri Hüseyin Pâşâzâde Mustafa Beg kûllarıyla ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmışıdı. Fî'l-hakîka günden güne ol sözlerin asârları²⁹⁵⁹ zuhûr idüb Pojorofça havâlisinde olan Macâr²⁹⁶⁰ katanaları ve biner ve²⁹⁶¹ ikişerbin Nemçe ^caskerleri ceste ceste gelüb Morova'dan öte Niş tarafında olan ormân lara yerleşüb cenk ve harbe hâzırlanub hâsılı Niş ve Vidîn kal^caları²⁹⁶² muhâsarasına niyyet ve ^cazîmet eyledikleri hareketlerinden zâhir ve âşikâre olmuşdur. Hatta İngiltere ilçîsi dahî bu husûsu tasdîk idüb Nemçelüler evvelâ varub Vidîn kal^casını muhâsara ve ânı bir hâl eyledikten sonra Vidîn yoluyla Niş'e gelüb Niş'i dahî muhâsara ideceklerdir. ^cAkabince²⁹⁶³ bu kûllarına ifâde ve ihbâr eylemişdir. **(188-a)** Keyfiyyet-i ahvâl ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda fermân²⁹⁶⁴ efendimindir.²⁹⁶⁵

Murahhaslardan gelen kâ'ime²⁹⁶⁶ sûretidir²⁹⁶⁷

Benim devletlü sa^câdetlü efendim sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebin on birinci gününde yazılan ^cubûdiyyet-nâme²⁹⁶⁸ tahrîr ve beyân olunduğu üzere ikinci def^ca da meclis-i mükâlemede Nemçe murahhaslarının huşûnet ve birûdet ile söyledikleri sözleri vesâ'ir evzâ^c ve etvârından memâlik-i islâmiyyeye su'i-kasdleri ve Vidîn ve Niş muhâsarasına ^cazîmet ve tedârikleri zâhir ve âşikâre olub hatta İngiltere ilçîsi dahî bu husûsu tasdîk ve tarafımıza inhâ²⁹⁶⁹ nice²⁹⁷⁰ ihbâr ve ifâde eyledüğü ^cale't-tafsîl i^clâm olunmuşdur. Ândan birkaç gün mürûrundan sonra Nemçe murahhasları yine mükâlemeye tâlib ve mutavassıt ilçîler dahî re'y-i ma^ckûl görmeleriyle eğerçe bu işin bir gün evvel itmâmına hulûsları olmadığı ^cindimizde mu^cayyen idi. Lakin mükâlemeden îbâ itdiler deyü bize isnâd mâlem yekün olmayub²⁹⁷¹ ve şâyed ki bir hayırlu maslahat vücûda gele deyü sözlerine muvâfakat ve re'yelerine mutâba^cat olunub mâh-ı merkûmun on dördüncü gününde mükâlemeye

²⁹⁵⁹ S -, R₂, R₃, R₄, H-emâretleri

²⁹⁶⁰ R₂ -tüccâr

²⁹⁶¹ R₄ -

²⁹⁶² R₂, R₃, R₄ -kal^caların

²⁹⁶³ R₂, R₃, H -mahfîce, R₄ -ve mahfîce

²⁹⁶⁴ S, R₃, R₄, H-devletlü

²⁹⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -efendim sultânım hazretlerindir.

²⁹⁶⁶ H -kâ'ime dir

²⁹⁶⁷ S, R₂, R₄ Fî 15 Receb sene 1130, H -Fî 15 Receb sene 1130

²⁹⁶⁸ H -^cubudiyet-nâmede

²⁹⁶⁹ H -

²⁹⁷⁰ H -nihânice

²⁹⁷¹ S, R₂, R₄, H -olunmayub

varıldıkda İngiltere ilçisi feth-i kelâm idüb bundan akdem vâkı^c olan mükâlemede Belgrâd ve nehr-i Morova taraflarının hudûdu müzâkere olundukda **(188-b)**Soroya(?) mâddesi dermiyân olunub müşkül zuhûr itmekle faysal virilmeyüb bi'l-iktizâ tarafeynin devletleri vükelâsına ^carz ve i^clâm olunmuşıdi. Ancak husûs-ı merkûmun haberi gelinceye değin böyle mu^cattel durub evkât geçirilmek münâsib değıldir. Gerekdir ki yine rişte-i mükâleme münkati^c olmayub âher mâddeler müzâkere olunsun didikten sonra Nemçe murahhasları söz açub nehr-i Savâ sâhilinin hudûdu bir mu^cayyen ve sehel mâddedir söyleşilüb faysal virilsün dimeleriyle pek ma^ckûl ^carz idiniz görelim dinildikde bast-ı merâm idüb Dîrîn Suyu'nun Nehr-i Sâva'ya döküldüğü mahalden Öte suyunun nehr-i Sâva'ya munsabb olduğu yere değin nehr-i Savâ'nın iki tarafında olan kılâ^c ve palankalar hâlâ Çâsâr tarafında ve zabtında olmağla tarafeynden esâs ittihâz olunan ^cala-hâlihi kavli muktezâsınca hudûd-ı kadîmeleri dâhilinde olan yerler ve arâzî-i mu^cayyeneleriyle kemâkân zabt ve tasarruflarında kalmak üzere mâdde bağlansun deyü îrâd idüb eğerçe fi'l-hakîka elân tasarruflarında bulunduğu hâlde yine ellerinde kalmak iktizâ ider. Ancak nehr-i²⁹⁷² Sâva'nın iki tarafında vâkı^c olan kılâ^c ve palankaların cümlesi ânların ellerine girmiştir.²⁹⁷³ Yohsa Devlet-i ^cAliyye'nin zabtında bir kal^ca ve palanka varmıdır. Şimdiye değin ol **(189-a)** taraflardan bir dürlü haber ve agâhımız olmayub ma^clûmumuz olmadığından mâdde bağlanub²⁹⁷⁴ İnşâe Allahü Te^câlâ birkaç güne değin hakikat-i hâl²⁹⁷⁵ istihbâr ve ma^clûm idindiğimizden sonra ^cakd-i mâdde olunsun deyü te'hîr itdirilüb zikr olunan mahallerin keyfiyeti Niş'de olan serhadlülerden vesâ'ir erbâb-ı vukûfdan istifsâr ve hakikatı üzere taraf-ı bendelerine işâret buyurmalarıçün Niş muhâfazasında²⁹⁷⁶ olan sa^câdetlü vezîr elhâc Mustafa Pâşâ hazretlerine ^cubûdiyyet-nâme irsâl ve recâ olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ haberi geldikde iktizâsına göre faysal virilür. Mâdde-i merkûmenin ^cakdi istihbâr ve isti^clâma tevkîf oludukdan sonra çünkü bu mâdde ber taraf olmayub istihbâra muhtaç oldu. Bâri mevâdd-ı sâ'ireden bir kaçını dahî söyleşüb ^cakd idelim didiğimizde Nemçe murahhasları rağbet ve nuvâfakat itmeyüb bu meclisde bu kadarca söylediğimiz kifâyet ider çünkü Venedüklünün ırzâ olunmaları için mukaddemâ söyleşilüb mâdde bağlanmağla Venedîk ilçisi dahî sizinle bir mükâlemeye

²⁹⁷² R₄ -

²⁹⁷³ R₂,R₃,R₄, H -girmiş midür

²⁹⁷⁴ H -bağlanmayub

²⁹⁷⁵ R₄,H-hâli

²⁹⁷⁶ R₃ -muhâfızı

muntazırdır. Bizi mükâlemeye²⁹⁷⁷ ve musâlahaya idhâl itmiyorlar deyü hâtırda²⁹⁷⁸ olmamak için Venedik ilçisi ile dahî bir mükâleme idiniz. Yine sizinle mükâlemeye şürû^c ideriz deyü hasr-ı kelâm itmeleriyle elimizden ne gelür **(189-b)** husûl-ı maslahata medâr için mudârâ olunub sözlerine muvâfakat ve def^ci meclis olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ Venedik ilçisi ile ve ândan sonra dahî kendüler ile vâki^c olan sûret-i mükâleme ve ahvâlimiz ^cale't-tafsîl ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri olunur. Ancak bâlâda tahrîr ve tastîr olduğu üzere bu maslahatın bir gün mukaddemce husûlüne hulûsları olmayub bu işi birer takrîbile uzadub derûn-ı hiyânet meşhûnlarında muzmar olan niyyet-i fâsîdelerin icrâ itmek kasdında oldukları zâhir ve aşikârdır.²⁹⁷⁹ Ve irsâl buyurulan kâ'imede sulh husûsuna²⁹⁸⁰ hüsn-i hitâm virüb bir gün evvel sûret-i mergûbeye ifrâğ eylesiz deyü fermân buyurulmuş. Lakin musâlahâ ahvâli ^can asl bir emr-i müşkil olub ^camîk ve ^carîz ve tûl-ı²⁹⁸¹ dirâz söyleşmeğe muhtâc bir işdir. Düşman ise hâzır ve müheyyâ ve hareket itmek üzere²⁹⁸² olmak iktizâ ider. Hâsılı bu işde aşikârece ^cacele ve hâhiş gösterilse Devlet-i ^cAliyye'nin za^cafına haml ve istiğnaya başlayub işin dîblik²⁹⁸³ te'hîrine bâ^cis olacağı emr-i mukarrerdir. Her husûsda takayyüd ve ihtimâmınız kemâlde ve muktezây-ı hâle göre i^ctidâl üzeredir. Ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda yine ne vechile fermân buyurulur ise mûcibiyle ^camel ve hareket olunur. **(190-a)** Ve işbu mâh-ı Recebin evâhirinde Niş üzerine hareket ve ^cazîmetleri²⁹⁸⁴ tahkîki bir iki gün içinde ziyâdece şöhret bulmuşdur. Bâkî emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü²⁹⁸⁵ efendim sultânım hazretlerininidir. Fî 15 Receb sene 1130. Bende Muhammed defterdâr şıkk-ı sâlis. Bende ibrahîm defterdâr şıkk-ı sâni

²⁹⁷⁷ R₃, R₄ -mükâleme

²⁹⁷⁸ S, R₃, R₄, H -hâtırada

²⁹⁷⁹ R₂, R₃, R₄ -aşikâredir.

²⁹⁸⁰ R₂, R₃, R₄ -husûsunda

²⁹⁸¹ R₃, R₄ ve

²⁹⁸² R₂, R₃, R₄, H olub vakit dahî tenk olmağla ^cacele olduğu sûrette murâd üzere sûret-i mergûbeye ifrâğ olunmak mümkün olmayub ânların dilhâhları üzere

²⁹⁸³ R₃, R₄ -dîbelik

²⁹⁸⁴ R₂, R₃, R₄, H -^cazîmetlerinin

²⁹⁸⁵ S, R₂, R₃, R₄, H merhametlü

²⁹⁸⁶Sâhib-i devlet hazretlerine İngiliz²⁹⁸⁷ ilçisinden gelmiştir.²⁹⁸⁸

Elkâb-ı mu'tâdeden sonra hakîrâne inhâ olunur ki mâh-ı ayârın yiğirmi sekizinde Netherlanda ilçisi dâ'ileriyle iştirâken tahrîr eylediğimiz mektûbda mükâleme husûsu ne sûretde ve ne hâlde olduğun  arz ve i lâm eylediğimizden mâ adâ musâlaha husûsunda vâki  müşkülâtın mümkün olduğun vech üzere def  ve ref ine ve nizâm ve temeşşütüne²⁹⁸⁹ makdûrumuzu sarf ideceğimizi²⁹⁹⁰ der uhde eylemiş idik. Tâ ki  ankarîb bi  avnihî Te âlâ hayrıyla hitâm bulmak müyesser ola. Binâen çala-hazâ bâş vekîlin Belgrâd'a vusulünü istimâ  eylediğimiz birle bu bâbda hakû'l-insâf²⁹⁹¹ netice-i merâma karîn mülâhaza eylediğimiz ahvâli taraflarına tahrîr eyledik ve ol sâ at Nemçe  asârı ve vükelâsı taraflarına dahî yazub kendü âdemim ile menzil ile irsâl eyledik. Ve hâliyen insâf üzere haşmetlü  asârdan cevâb sâdır olur ümmidiyle intizârdayuz. Ve²⁹⁹² lakin vakit zîk olmağla²⁹⁹³ ve zamânın girân-mâye olduğun (190-b) mülâhaza idüb mümkün olduğun mertebede musâlaha mükâlemesine müdâvemeti lâyıık gördük. Pes. İki devletin murahhaslarına îrâd²⁹⁹⁴ eyledik ki evvel vâki  olan müşkülâta lâzım olan cevâb gelinceye değîn mülâkâtı tecdîd ve musâlahaya mukteza sâ'ir mevâddı müzâkere ideler. Bu husûs dahî cenâb-ı şerîfinize²⁹⁹⁵ tafsîlen murahhas efendilerden i lâm olunduğunda şübhemiz yokdur. Ve musâlaha mükâlemesi ahsen vechile yüz tutduğun taraf-ı sa adetlerine i lâm iderim. Ve  ankarîb netice-i pezîr olmasını me'mûl iderim. Eğ er bâkî kalan müddet-i kalîle²⁹⁹⁶ musâlaha umûru ihâta idüb mukâteleden takaddüm ider ise ve Nemçe  asârının bâş vekîli müceddeden tarafımıza i timâd virdiler ki efendisi olan Nemçe  asârı bilâ  avk ve te'hîr ma kûl ve münâsib ve nijâd-ı safâ makrûnlarına sezâvâr olan musâlahanın hitâm virilmesine hâzır ve âmâdedir. Ve mumâ-ileyh bâş vekîl kendüsü dahî muktezây-ı hâle göre zuhûr iden müşkülâtın def  ve ref ine hâzırdır deyü yazmışdur. Ve taraf-ı sa adetinize i lâm olunur ki bâş vekîl mülûk-ı nasarâ beyninde mu'tâd olan kânuna istinâden musâfât olan asl olana tâbi dir deyü Sırflık

²⁹⁸⁶ R₂, R₃, R₄, H  inâyetlü

²⁹⁸⁷ H -İngiltere

²⁹⁸⁸ S, R₂, R₃, R₄, H Fî 22 Receb sene 1130

²⁹⁸⁹ R₃, R₄ -temşiyetine

²⁹⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -ideceğimiz

²⁹⁹¹ R₃, R₄ ve

²⁹⁹² R₃ -

²⁹⁹³ R₃, R₄, H -

²⁹⁹⁴ R₂, R₃, R₄ -ibrâm

²⁹⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -sa adetinize

²⁹⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -kalîleyi

iddi^casında²⁹⁹⁷ olmasını sa^cy ider. Ve lakin ma^clûm-ı sa^câdetiniz²⁹⁹⁸ buyurula ki **(191-a)** Nemçe Çâsârından tarafımıza kat^ci cevâb geldikçe²⁹⁹⁹ mumâ-ileyhin da^cvâsı mu^cteber değıldir. Ve lakin bu matlûbun hakkında delâ'il-i mu^ctebere ile eylediğimiz karşuluk nâfız olub musâlaha-i mergûbenin vücûda gelmesini me'mûl ideriz. Bundan gayrı mumâ-ileyh bâş vekîl murahhas ilçilerin hakû'l-insâf üzere hareket ve bir gün evvel vücûda gelmesinde ihtimâm ideceklerinde³⁰⁰⁰ tarafımıza i^ctimâd vireyorlar. Zîrâ te'hîrine vaktin tahammülü yokdur. Ve izn-i şerîfinize cesâreten eğılediğimi sıdk ve hulûs ile taraf-ı sa^câdetinize i^clâm iderim ki bu mutâlebeden muhtemel olan ^câfıdır.³⁰⁰¹ Ya^cni herkesin elân zabt ve tasarrufunda olan her ne ise kendüsüne³⁰⁰² kalmakdır. Veyâhûd Sırfılıkdan bir mikdâr zamm olunmakdır. Lakin bir ^calâmet dahî görünmez ki Nemçe Çâsârı Eflâk tarafında halîyen zabtında olan yerlerden vesâ'ir kenâr mahallerden vâzgeçe. İmdî cenâb-ı sa^câdetinizden recâ olunur ki tezyî^ci evkât itmemek için bir gün evvel murahhas efendilere husûs-ı mezbûrlar için lâzım olan tenbîh ve terbiyeleri sâdır ola. Ve vaktin tahammülü olmadığı ma^clûm-ı devletleri olub mukâtele zuhûr itmezden evvel bu mühim olan maslahata bi-takdîrullahi Te^câlâ faysal virmeğe kâdir olavuz. Ve bu husûsun faysalı için maktûrumu külliyyetle bezl eyledim. Bâkî devlet dâ'im bâd.³⁰⁰³

(191-b) 'İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine Nemçenin bâş vekîlinden Nişli Muhammed Âğâ yediyle³⁰⁰⁴ gelen mektûb³⁰⁰⁵ sûretidir.³⁰⁰⁶ Fî 22 Receb sene 1130

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra dostâne inhâ olunan oldur ki cenâb-ı sa^câdetinizin muhlîslerine mektûb-ı meveddet üslûbunuz vusûl bulub mazmûnunda vekâlet-i kübraya nâ'il olduğunuzu ve umûr-ı musâlahanın tecdîd ve temşiyetine sıdk ve hulûsunuzu işâret eylediğinizden merâsim-i dostluğu icrâ eylemişsiz³⁰⁰⁷. Bu hüsn-i³⁰⁰⁸ hayırlu tebdîlâtdan musâlahaya lâyıq dostluk³⁰⁰⁹ vechi üzere mahzûz olduk.

²⁹⁹⁷ R₃ -

²⁹⁹⁸ R₃, R₄ -sa^câdet

²⁹⁹⁹ R₄ -gelmedikçe

³⁰⁰⁰ R₄, H -ideceklerine

³⁰⁰¹ R₂, R₃, R₄, H -^cala-halihîdir.

³⁰⁰² S, R₂, R₃, R₄, H -kendüsünde

³⁰⁰³ S, R₂, R₃, R₄, H Mâh-ı Hazîranın dördüncü gününde mahall-i mükâlemede tahrîr olunmuşdur. Fî 22 Receb sene 1130

³⁰⁰⁴ R₂ -yedi ile, R₃, R₄ -ile

³⁰⁰⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -mektûbdur

³⁰⁰⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -

³⁰⁰⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -eylemişsiniz

³⁰⁰⁸ R₂, R₄ ve

°Ale'l-husûs ki cenâb-ı sa°âdetiniz bundan evvel³⁰¹⁰ musâlaha maslahatını hâlisü'l-fu'âd ile perver olduğunuzdan elhâletü'l-hazihi bu maslahatın fırsatı destinizde olmağla vücûd pezîr olmasına bâ°is olmanız ziyadesiyle me'mûl olunur. Ve bu maslahat Devlet-i °Aliyye"ye hayırlu ve fâ'ideli olduğu her vechile melhûzumuzdur. Ve bundan hayırlu ve hakka karîn bir maslahat olamaz ki selefiniz³⁰¹¹ eyyâmında³⁰¹² nev°-i beşerin demlerinin seyelânı ile iştigâl³⁰¹³ bulan nâ'ire-i cidâl teskîn olub ıyazen billahi ateş-i °adâ°vet bundan ziyâde müştâ°il olub tasmîm olunan musâlaha emrini ibdâl ve feth itmeden münâsib olan vech üzere hitâm ve faysal virile. Bu muhlisinize haşmetlü³⁰¹⁴ imparâtor³⁰¹⁵ efendimin nejdâ-ı selîmleri ve °alî-tebârlığı her vechile ma°lûmdur. Ve öteden berü taraflarına tecâvüzlük vâkı° olmadıkça bir ferde dest-i dirâzlık eylememişlerdir. Ve eğer bu sene için eyledikleri **(192-a)** tedâriklerine hak üzere i°timâdları vardır. Lakin efşân olan kânların dahî³⁰¹⁶ re°âyâ fukârasının asûde hâl olmaları mülâhazasıyla bu iki devlet arasında vâkı° kadîmi dostluğun tecdîdi gâyet³⁰¹⁷ makbûllerindendir.³⁰¹⁸ Binâen °ala-hazâ Devlet-i Çâsâriyye tarafından ruhsat-ı kâmile ile mutavassıtların yanında murahaslar ta°yîn ve mahall-i mükâlemeye irsâl eylediler.³⁰¹⁹ Tâ ki hüsn-i tedbîr ile Devlet-i °Aliyye ve Devlet-i Çâsâriyye ve müttefikleri beyinde muktezây-ı hâl ve zamân üzere hareket olunub bu mergûb olan maslahatın husûliçün ihtimâm ve vücûda getüreler. Ve cenâb-ı sa°âdetiniz³⁰²⁰ sadr-ı â°lâya teşrîfinizden sonra bu maslahata tarafımızdan rağbet olunduğu mertebede taraf-ı sa°âdetinizden dahî sıdk ile rağbet olunduğunda iştibâhımız yokdur. Bu takdîrce mûcib-i ihtilâl olan muhârebe zuhûr itmeden musâlaha sebebiyle hâsıl olacak râhat-ı mergûbeye bilâ-°avk ve te'hîr faysal virile. Hemân Hak Te°âlâ hazretleri musâlaha husûsunda vâkı° hareketinizde tevffikini refik eyleye. Mâh-ı Hazirânın gurreesinde Belgrâd nâm mahalde tahrîr olunmuşdur. Fî 15³⁰²¹ Receb sene 1130

³⁰⁰⁹ R₃ -

³⁰¹⁰ R₂, R₃, R₄ -akdem

³⁰¹¹ H -selefleriniz

³⁰¹² R₂, R₃, R₄, H bu kadar

³⁰¹³ R₄ -işti°âl

³⁰¹⁴ S, H ve merhametlü,R₂,R₃,R₄ Româ

³⁰¹⁵ R₂, R₃, R₄ -imparâtoru

³⁰¹⁶ S,R₂, R₃,R₄, H -def°i ve

³⁰¹⁷ R₂, R₃, R₄ mergûb ve

³⁰¹⁸ H -mergûb ve makbûlleridir.

³⁰¹⁹ R₂, R₃,R₄, H-olundular

³⁰²⁰ R₂, R₃, R₄, H -sa°âdetinizin

³⁰²¹ R₂, R₃, R₄ -22

Devlet-i ʿAliyye murahhaslarına tahrîr olunan kâ'ime³⁰²² sûretidir³⁰²³

Bundan akdem Nişli Muhammed Âğâ vesâtatıyla³⁰²⁴ irsâl olunan mektûb ve kâ'imeninz ve bâş vekîlin ve İngiltere ilçisinin kâğıdları gelüb vusûl bulub cümlesinin mefhûmları **(192-b)** ma'clûmumuz olmaşdur. Lakin Nederlânda ilçisinin bu def^ca kâğıdı³⁰²⁵ ve bir tarlû haberi vârid olmamağla kat^cı mekâtib olunduğunun hikmeti ne olduğunu ve sebebi ne idüğü isti'clâm zımında kendüye ber-vech-i muhtasar kâğıd yazılıb gönderilmiştir. Hâlâ işbu mâh-ı Recebü'l-ferd'in yiğirmi ikinci Çahârşanba günü ʿumumen ʿasâkîr-i islâm-ı zafer-irtisâm ile Sofya sahrâsına darb-ı hıyâm arâm olunub Anadolu cânibinden gelecek vüzerây-ı ʿazâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm hazerâtı dahî berî geçüb İnşae Allahü Te'âlâ birkaç güne değin Diyârbekir vâlisi vezîr-i celîlü'ş-şân Köprülüzâde ʿAbdullah Pâşâ hazretleri ve Haleb vâlisi vezîr-i mükerrerem ʿOsmân Pâşâ hazretleri ve Konya beglerbegisi Ahmed Pâşâ ve Adana ve Ankara ve Bozok ve Mar^caş ve Niğde Pâşâları³⁰²⁶ ordûy-ı hümâyûn-ı nusret-makrûna mülhak ve mülâki olmak üzeredirler. Bunları müte'âkiben bi'l-fi'el Kırım Hânı olan şehâmetlü celâdetlü nebâhatlü Sa'âdet Girây Hân-ı ʿâlîşân hazretleri dahî ʿumumen Kırım ʿaskeri ve Novây³⁰²⁷ ve Bucâk vesâ'ir kabâ'il ve ʿaşâyir-i Tâtâr-ı nusret-şî'âr ile İzlâdi derbendinden Sofya'ya gelmek üzere hâlâ Niğboluyi beri geçdiği haberi ile kâğıdlar tevârüd eylemiştir. Bunlardan mâ'cadâ Anâdolu ve Rûm İli cânibinden bu sefer-i nusret-makrûna³⁰²⁸ me'mûr olan tavâ'if-i ʿaskeriye hâlâ gün be gün ordûy-ı hümâyûna müctemi'c olmadadır. İmdî ahvâl ma'clûmunuz oldukda emr-i musâlahaya kemâ-fî'l-evvel Devlet-i Çâsâriyye **(193-a)** vükelâsı kangılar ise tarafeyne hayırlu olur vechile bu merâm-ı hayr encâma hemân birkaç gün içinde faysal virilüb temessükleşmeğe ihtimâm-ı tâm eylesiniz. Zîrâ kavli-i sâbıkımızdan mikdâr-ı zerre ʿudûl ve inhirâfımız olmayub sulh ve salâhı cenk ve harb üzerine dâ'ima takdîm ve tercîh idüb zamânımızda mekâbere ile ʿibâdullah pâyimâl olub tarafeynden nice kanlar dökülmek bir vechile münâsib görülmeyüb kuvvet-i karîbeye gelmiş musâlahâ-i hayriyyeye endek-i âvânda hüsn-i hitâm virilmek me'mûlündeyiz.

³⁰²² S, R₂, R₃, R₄, H -kâ'imedir

³⁰²³ S,R₂,R₃,R₄,H-Fî 23 Receb sene 1130

³⁰²⁴ S,R₂,R₃,R₄,H- vesâtatı ile

³⁰²⁵ R₃ -kâğıdları

³⁰²⁶ R₂, R₃,R₄, H dahî

³⁰²⁷ S,R₂,R₃,R₄, H - Nogây

³⁰²⁸ R₂, R₃, R₄,H-esere

Hürmetlü muhâbbetlü kıyâsetlü prenç Ekinos³⁰²⁹ dahî kavlı ve °ahdine³⁰³⁰ vefâ ider bilirüz. Ol rütbeleri ihrâz idenler kavlı ve fi°illerinde televvünât-ı °uyûb-ı zâhireden olmağla müşârü'n-ileyh hazretleri hakkında erzâni tutulmayub istib°âd olunur. Selefimiz vezîr-i â°zam-ı sâbık sa°âdetlü³⁰³¹ Muhammed Pâşâ hazretleri zamânında müşârü'n-ileyh³⁰³² tahrîr eylediği mektûbunda °ala-hâlihi mâddesi nice ki zabt ve tasarruf kılınur deyü derç ve tafsîl olunduğu yine tarafımızdan mübârek rikâb-ı hümâyûna °arz ve niyâz ve izn-i hümâyûn-ı mülûkâneleri isticlâb olunmuşidi. Bu kadar eyyâmdan beri sizler³⁰³³ beyhûde meks ile tefvît-i eyyâm olunub bu güne tenk vakte resîde olub bu müzâyakaya bâ°is ve bâdî yine öte taraftan zuhûra geldiği cümlelerin ma°lûmudur. Ve bu Devlet-i °Aliyye dört yüz seneden mütecâvizdir ki düvel-i (193-b) sâ°ire ile gâh cenk ve gâh sulh üzere kalub esnây-ı musâlahada iki evlü bir karye bile virdüğü³⁰³⁴ olmayub kütüb-i tevârihde dahî zabt olunmuş değildir. Hamden Lillâhi Te°âlâ Devlet-i °Aliyye-i ebed ittisâlin °asker ve hazîne cihetlerinden zarureti olmayub bozmak ve bozulmak meşîyyet-i ihâhiyyede olmağla miyâne-i³⁰³⁵ elde³⁰³⁶ istîlâ olunan memleket için dahî Devlet-i °Aliyye ricâlinin himmetlerine bir³⁰³⁷ dürlü³⁰³⁸ fütûr gelmez. Lakin hod be hod rızâ°en bir karye virilmek dahî °âdet-i me°lûfeden olmayub ihyâten vükelây-ı Devlet-i °Aliyye râzîlar olsalar bile tavâ°if-i °askeriyemiz bir vechile kabûl itmeyecekleri hafî ve setîr değildir. Ve³⁰³⁹ bu vakitte bu güne °ala-hâlihi musâlahada olunmak Devlet-i Çâsâriyye°ye bizden ziyâde nâfi° idiği vâzihdir. Lakin bilmem ne ma°nâyâ haml ile bu makûle ru°ûnete tasaddi iderler. Câ°iz³⁰⁴⁰ ki gayretullah zuhûr idüb vech-i âher ile savtyâb³⁰⁴¹ olayız.³⁰⁴² Her ne kadar mülâyimet gösterdik ise ânlar insâf ile mukâbele eylemediler. Kâğıdlarında hak üzere musâlahada olsunlar deyü yazarlar. Söze geldikde hakdan °udûl ve insâfdan hâric mutâlebe-i memleket kaydına düşerler. İnşâe Allah bizim bu def°a mülâyimet ve °akd-i musâlahada sefk-i demâdan mücânebet ve °aceze ve mesâkini sıyânet

³⁰²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H hazretlerini

³⁰³⁰ R₂, R₃, R₄, H-°ahdlerine

³⁰³¹ R₂, R₃, R₄ -

³⁰³² R₂ Çıkub, R₃, R₄ hazretlerinin, H hazretleri

³⁰³³ R₃, R₄, H çıkub

³⁰³⁴ R₂, R₃, R₄ -virildüğü

³⁰³⁵ S, R₂, H -cidâlde, R₃ -halâlde, R₄ halâlde

³⁰³⁶ S -

³⁰³⁷ R₂, R₃, R₄ -

³⁰³⁸ R₂, R₃, R₄ -

³⁰³⁹ H -

³⁰⁴⁰ R₂, R₃, R₄, H-Câ°izdir

³⁰⁴¹ R₄ -sûretyâb

³⁰⁴² R₄ -ola. Biz

kaydında olub elimizden nez^c olunan³⁰⁴³ memâlikimizden keff-i yed idüb kendülere muhâlefet üzere olmamışken **(194-a)** ânlar mağrurane vâdî ile nahved³⁰⁴⁴ ve³⁰⁴⁵ ceberrût³⁰⁴⁶ üzere hareket³⁰⁴⁷ ve lâyük olmayan mu^câmeleye cesâretleri İnşâe Allahü Te^câlâ³⁰⁴⁸ mûcib-i edbârları olacağında^{3049c} avn-ı perverdigâr ile bir dürlü iştibâhımız yokdur. Hâlâ bizlerde hakka³⁰⁵⁰ istinâd ile serhadlerimize karîb geldik. Fırsat ve nusret yed-i kudret-i bârîdedir. Ve ümmîd ideriz ki gayret-i hak zuhûr ider. Ancak çünkü mukaddem ^cala-hâlihi mâddesine tarafımızdan söz verildi. Yine sözüümüzde sâbit kademiz. Devlet-i Çâsâriyye dahî kavî evvellerine vefâ iderler ise beyhûde tezyî^ci evkât itmeyüb hemân mutavassıtlar dostlarımızın itifâklarıyla bir iki üç gün içinde mükâleme ve³⁰⁵¹ musâlahaya hitâm virüb tarafeynden temessükler virilüb alınmağa ihtimâm-ı küllî eylesiniz. Elân hudûd ve sınırlarda olân memâlik bu günlerde her kimin zabtında ise öylece kalmak üzere musâlahanın³⁰⁵² karîn-i hitâm olmasına me'zûn ve murahhaslarsız. Tekrâr izn ve istizâne hâcet yokdur. Hemân³⁰⁵³ vech-i meşrûh üzere itmâm-ı maslahata gayret ve hamîyyet eylesiniz. Fî 23 Receb sene 1130

Murahhaslara³⁰⁵⁴ diğêr³⁰⁵⁵ kâ'imedir.³⁰⁵⁶

Hâlâ bu def^ca tahrîr ve isti^clâmları üzere Sâva yâlısında olan palankalar ve³⁰⁵⁷ bu tarafda ba^czı mertebe vukûfu olanlardan istidlâ^c ve kaleme alinub tarafınıza gönderilmişdir. Lakin pek essah olduğı dahî meczûmen ma^clûm değildir. Siz dahî gerek **(194-b)** Niş'de olan Mustafa Pâşâ hazretlerinden istihbâr ve gerek dest-i res olunduğı mertebe tahsîl-i vukûf idüb hâsıl-ı kelâm nehr-i Sâva'nın beri tarafında Bögürdelen'den gayrı olmakûle palankalara Nemçelü ^casker vaz^c idüb tasarruf kılmak bir vechile münâsib görülmez. Ol makûle palankalar tarafından dahî rağbet

³⁰⁴³ H -olan

³⁰⁴⁴ H -nahvet

³⁰⁴⁵ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁴⁶ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁴⁷ R₂, R₃, R₄ -hareketleri

³⁰⁴⁸ R₂, R₃, R₄ Rahmani'r-Rahîm, H -Rahman

³⁰⁴⁹ R₄ -olacağına

³⁰⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁵¹ S, R₃, R₄, H -

³⁰⁵² R₂, R₃, R₄ -musâlahaya

³⁰⁵³ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁵⁴ R₂, R₃, R₄ -kâ'ime-i diğêrdir.

³⁰⁵⁵ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁵⁶ S, H Fî 23 Receb sene 1130, R₂, R₃, R₄ -Fî 23 Receb sene 1130

³⁰⁵⁷ R₄, H -

olunmayub çala-h lihi metr k kılınmak h ri  fehm olunmaz iktiz sına göre  amel ve hareket idersiz. F  23 Receb sene 1130

**Defterd r-ı  ikk-ı s ni murahhas  br him Efendi tarafından gelen mekt b³⁰⁵⁸
s retidir³⁰⁵⁹**

Devletlü sa adetl   in yetl  mekremetlü sult nım hazretlerinin h kip y-ı devlet ve icl lleri savbına r y-ı  ub diyyet vaz  kılınub kevkeb-i baht ve ikb lleri hem şe t b n ve d rah n olmak du aları ed  olunmak siy kında ma r z-ı bende-i ahkarları oldur ki benim devletlü  in yetl  sult nım hazretleri işbu m h-ı Receb 'l-mürecceb'in on dördüncü gününde Nemçe murahhaslarıyla yine bir yere gelinüb m k leme ve kendü talepleriyle nehr-i S va'nın beri tarafında Bögürdelen'den gayrı ol mak le palankalara Nemçelü  asker vaz  idüb tasarruf kılmak³⁰⁶⁰ kılmak bir vechile m n sib görülmez. Ol mak le palankalar tarafından dah  rağbet olunmayub çala-h lihi metr k kılınmak h ri  fehm olunmaz.  ktiz sına göre  amel ve hareket idersiz. F  23 Receb sene 1130

**(195-a) Defterd r-ı  ikk-ı s ni murahhas  br him Efendi tarafından gelen
mekt bun s retidir³⁰⁶¹**

Devletlü  in yetl ³⁰⁶² sa adetl ³⁰⁶³ mekremetlü sult nım hazretlerinin h kip y-ı devlet ve icl llerine r y-ı  ub diyyet vaz  kılınub kevkeb-i baht ve ikb lleri hem şe t b n ve d ran n olmak du aları³⁰⁶⁴ ed  olunmak siy kında ma r z-ı bende-i ahkarları oldur ki³⁰⁶⁵ işbu m h-ı Receb 'l-m reccebin on dördüncü gününde Nemçe murahhaslarıyla³⁰⁶⁶ bir yere gelinüb m k leme ve kendi talepleriyle nehr-i S va s hilinde olan mahaller m z kere olundukda Nemçe murahhasları didiler ki Dir n Suyunun³⁰⁶⁷ S va'ya d k ld g ³⁰⁶⁸ mahalden  ne Suyu'nun S va'ya d k ld g  yere değin nehr-i S va'nın iki tarafında³⁰⁶⁹ v ki  olan kıl c ve palankalar h l    s r

³⁰⁵⁸ S,H -mekt bun

³⁰⁵⁹ S, H F  15 Receb sene 1130

³⁰⁶⁰ S -

³⁰⁶¹ S,R₂, R₃, H F  15 Receb sene 1130

³⁰⁶² S,R₃, R₄,H-

³⁰⁶³ S,R₃, R₄, H  in yetl 

³⁰⁶⁴ R₃, R₄ -da v t 

³⁰⁶⁵ S,R₂, R₃,R₄, H benim devletlü  in yetl  sult nım hazretleri

³⁰⁶⁶ R₂,R₃, R₄ yine

³⁰⁶⁷ R₃,R₄, H-nehr-i

³⁰⁶⁸ R₂, R₃, R₄, H -munsabb oldu 

³⁰⁶⁹ R₃, R₄ -tarafından

zabında olmağla tarafeynden esâs ittihâz olunan çala-hâlihi kavli mektezâsınca hudûd-ı kadîmeleri dâhilinde olan yerler ve arâzî-i mu ayyeneleri³⁰⁷⁰ kemâ-kân zabt ve tasarrufunda kalmak üzere mâdde bağlana deyü îrâd eylediler. Eğerçe fı'l-hakîka çala-hâlihi kavline göre ânların zabtında kalmak iktizâ ider. Ancak fı'l-vâkı  mahall-i merkûmda nehr-i Sâva'nın iki tarafında bizim tasarrufumuzda bir dürlü kalça ve palanka yok mudur? Yohsa didikleri gibi cümlesi Nemçelünün eline girüb elân zabt ve tasarrufunda mıdır? Bu ahvâl gereği gibi ma lûmumuz³⁰⁷¹ olduktan sonra  akd-i mâdde idelim deyü cevâb **(195-b)** ve te'hîr ittirilüb ma rûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmışdır. Zıkr olunan mahallerin keyfiyeti ma lûm-ı devletiniz olmak gerekdir. İktizâ ider ise erbâb-ı vukûfdan dahî istihbâr³⁰⁷² ve ma lûm ve mu ayyen oldukda hakîkati üzere taraf-ı bendelerine işâret buyurmaları derhâst ve³⁰⁷³ niyâz³⁰⁷⁴ olunur.³⁰⁷⁵ Ol bâbda emr ve fermân devletlü  inâyetlü³⁰⁷⁶ efendim³⁰⁷⁷ sultânım hazretlerininidir. Bende İbrâhîm defterdâr-ı şıkk-ı sâni

Dibâce³⁰⁷⁸

Benim devletlü  inâyetlü efendim sultânım hazretleri düşmen tarafından ber-vech-i tevâtür mesmû umuz olmuşdur ki Niş üzerine  azîmete karâr virmişler. Hatta Morova'dan Niş'e altı konak tahrîr itmişler. Ve mukâddemâ İrşova'ya irsâl itdikleri cenerâl Mercî'yi getirüb Niş muhâsarasına me'mûr itmişler. Ve bâş vekîl kendü  askeriyle kalçanın ardın alub vezîr-i â zam  askeriyle mukâbele için tâbûr itmek üzere cezm itdikleri meşhûr ve mütevâtir olmuşdur. Bu keyfiyyet ma lûm-ı devletleri olmak için tahrîr olunmuşdur. Bâkî hazret-i Allah Celle Celâlühü tehbîrinizi takdîrine³⁰⁷⁹ muvâfik eyleye.

Bu def a Devlet-i  Aliyye murahhaslarına yazılan kâ'imenin sûretidir³⁰⁸⁰

Mukâddemâ Bosna tarafından gelüb size gönderilen mazharda tahrîr eyledikleri üzere Sâva ve Öne nehirleri kenârında vâkı  ba zı mahallerin

³⁰⁷⁰ R₂, R₃, R₄ -mu ayyeneleriyle

³⁰⁷¹ S, R₂, R₃, R₄, H olmadığından mâdde bağlanmayub birkaç güne değin istihbâr ve ma lûmumuz

³⁰⁷² S, R₂, R₃, R₄, H -istifsâr

³⁰⁷³ R₂, R₃, R₄ mercûdur.

³⁰⁷⁴ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁷⁵ R₂, R₃, R₄ -

³⁰⁷⁶ S, H -

³⁰⁷⁷ S, R₃, R₄, H -

³⁰⁷⁸ R₂, R₃, R₄ -Haşıyye

³⁰⁷⁹ R₄ -tacdîre

³⁰⁸⁰ S, H 13 şa ban sene 1130, R₂, R₃, R₄ 12 şa ban sene 1130

Nemçe³⁰⁸¹ tarafından zabt olunması husûs-i³⁰⁸² sûretâ³⁰⁸³ sulhe mugâyir görünmekle Nemçe murahhaslarıyla müzâkere ve bir sûrete ifrâğ **(196-a)** olunması tavsîye ve tahrîr olunmuş idi. Bu def^a Şâhîn Pâşây-ı Ahmed Âğâ yediyle gelen kâ'imenizde bu husûslarda³⁰⁸⁴ mutavassıtlar ve murahhaslar ile müzâkere ve mübâhese ve münâkaşa olunduktan sonra bâş vekîl tarafı ile³⁰⁸⁵ haberleşüb³⁰⁸⁶ zikr olunan mahallerden yakîn zamânda bir şey zabt olunduğu olmayub ol tarafa ba^czı mertebe âdem irsâl itmeleri Belgrâd istilâsından sonra zabt eyledikleri mahallerin muhâfazasına³⁰⁸⁷ ve istahkâmı için olduğu iş^câr ve İngiltere ilçisinin cevâbı üzere gurre-i Receb ^cala-hâlihi mâddesine vakit ta^cyîn olunub vakt-i mezbûrdan sonra Nemçe tarafından zabt olunması var ise hîn-i tecdîdde tahliye ve Devlet-i ^cAliyye tarafına teslîm olunmak üzere karâr virildiği re'y ve Bosna mahzarında evâsıt-ı Receb'de zabt eylediler deyü olan tahrîrlerinde görünen mahzûrlar dahî bu takdîrce def^c olunmuş³⁰⁸⁸ eyledüğünüz vech üzere vakt-i mezbûru zikr olunan mahaller için esâs ^citibâr eylesiniz. Bu hayırlu maslahatın husûlüne olan husûslarda siz meşkürü's-sa^cy olmanız ile re'yinize hüsn-i i^ctikâd ve i^ctimâdımız vardır. Ve merkûm Ahmed Âğâ'nın lisânından³⁰⁸⁹ takrîrine havâle olunan keyfiyyet sû'al olundukda mukâddemâ Novî-i Cedîdin ba^czı arâzîsine müte^callik bu taraftan yazılan kâğıdlardan muzdarib olduğunuzu haber virir. Bu husûsda dahî **(196-b)** kendinize bir dürlü keder ve takayyüdünüze fûtûr getürmeyüb mukâddemâ mükâleme ve zabt ve karâr virildiği üzere ber-taraf olunması³⁰⁹⁰ Devlet-i ^cAliyye'nin ^carz ve şânına nakz getürür³⁰⁹¹ olduğu³⁰⁹² zâhir olmuşdur. Hemân bir gün evvel re'y ve mükâleme eyleyüb tarafeynden karâr virildiği üzere temessükleşüb hitâm virilmeğe³⁰⁹³ sa^cy ve dikkat eyleyüb bundan sonra dahî bu makûle cüz'iyâtı bu tarafa i^clâm ve haberi vüruduna te^callik ile imrâr-ı vakt ittirmeyüb ber-taraf kılındığı haberi irsâline ihtimâm-ı tâmm eylesiniz. Venedüklü ile gümrük mâddesi ki sâ'ir mülûk-ı nasâra tüccârı gibi ânlar dahî yüzde

³⁰⁸¹ R₂, R₃, R₄, H -Nemçelü

³⁰⁸² H -husûsu

³⁰⁸³ R₂, R₃, R₄ esas

³⁰⁸⁴ R₃, R₄ -husûslar

³⁰⁸⁵ S, H dahî

³⁰⁸⁶ H -haberleşilüb

³⁰⁸⁷ R₂, R₃, R₄, H -muhâfaza

³⁰⁸⁸ S, R₂, R₃, R₄, H olduğun tahrîr itmişsiz. Pek ma^ckûl hemân re'y ve tedbir

³⁰⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H -lisânen

³⁰⁹⁰ S, R₂, R₃, R₄, H dahî

³⁰⁹¹ R₂, R₃, R₄, H hâlet

³⁰⁹² H -olmadığı

³⁰⁹³ S, R₂, R₃, R₄, H -virmeğe

üç gümrük virmeleriçün müsâ^cade kılınub³⁰⁹⁴ bundan akdem tarafınıza işâret olunmuşidi. Hâlâ te'kîd-i hâl için yine ifâde ve efhâm olundu. Ma^clûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere temşiyet viresiz. Eğer Venedüklü henüz bu husûsa isrâr üzere iseler Nemçelüye dahî ber-vech-i muharrer müsâ^cade oluna.

Niş muhâfızı elhâc Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'ime³⁰⁹⁵ sûretidir.³⁰⁹⁶

Benim devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri Hazret-i³⁰⁹⁷ Bârî Te^câlâ³⁰⁹⁸ vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i sa^câdetlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Ahmed Âğâ kûlları Devlet-i ^cAliyye murahhasları tarafından ordûy-ı hümâyûna varub ^cavdet iden çâvuş kûlları ile irsâl buyurulan mektûb-ı emr üslûb³⁰⁹⁹ ve kâ'ime-i ^caliyyeleri vârid olub her ne emr ve fermân³¹⁰⁰(197-a) buyuruldu³¹⁰¹ ise ma^clûm-ı kûlları olmuştur. Mûnâsib görülür ise tarafımızdan dahi bâş vekîle mektûb irsâl olunmak fermân buyurulmuş. Çünkü bu husûs-ı hayr-nüsûs için evvel emirde beynimizde mükâtebe olunmağla müşârü'n ileyh tarafına mektûb irsâline bâ'is olmayub hâlâ ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılınan müsvedde mûcibince bir mektûb tahrîr ve Niş sol kolu kethüdâsı Ahmed kûllarıyla irsâl ve mazmûnu Devlet-i ^cAliyye murahhası İbrâhîm Âğâ kûllarına dahî i^clâm olunub bâş vekîlin bulunduğu mahalle merkûmun gitmesine ruhsat virirler ise yine merkûm ile göndermek mûnâsibdir.³¹⁰² Virmezler ise mutavassıtlar ve Nemçe murahhasları ma^crîfetleriyle mektûbu gönderüb cevâbı geldikde tarafımıza îsâl olunmak üzere te'kîd olunmuşdur. Bakalım ne şekil cevâbı gelür. Ândan sonra iktizâ ider ise izn-i ^câlîleriyle yine yazılır. Şimdilik tarafımızdan bundan ziyâde şey yazılmak mûnâsib görülmedi. Ahmed Âğâ ve Çâvuş kûlları târih-i kâ'ime-i bendegîden bir gün mukaddem merkûm ile mahall-i mükâlemeye irsâl olundukları ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü efendim sultânım hazretlerindir. Fî 27 Receb sene 1130

³⁰⁹⁴ R₂,R₄ -olunub

³⁰⁹⁵ S, R₂, H -kâ'imedir

³⁰⁹⁶ S,R₂, H -27 Receb sene 1130

³⁰⁹⁷ R₂ -

³⁰⁹⁸ S, R₂ hazretleri

³⁰⁹⁹ R₂ -üslûbları

³¹⁰⁰ H -fermânları

³¹⁰¹ R₂ -buyurulur

³¹⁰² R₂,H-

Müşârü'n-ileyh Mustafa Pâşâ'dan bâş vekîle gönderilen mektûbdur³¹⁰³

Elkâb-ı mu^ctâdeden sonra hürmetlü haşmetlü dostumuzun zamîr-i dakîka-i şinâşlarına hafî ve nihân değildir ki Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend ile Devlet-i Çâsâriyye her bâr emr-i musâlahada sahîhü'l-^cahd olub on ay mukaddem ibtidâ bu dostları mukâtebesiyle rûnümâ ve iki taraftan rağbet ve in^cikâdına ^cazîmet ile vâfir zamandır mükâlemesine şürû^c olunan musâlaha-i hayr encâm cenâb-ı (197-b) haşmet ittisâflarının himmet-i sâdakaları ile şimdiye değîn hüsn-i hitâm bulmak me'mûl ve muntazır iken Devlet-i Çâsâriyye murahhasları hizmet-i me'mûrelerinde bir imtiyâz bulmak için esâs musâlahanın mukâtebe³¹⁰⁴ ile meşrût olduğu ^cala-hâlihi haddîni tecâvüz ve bu hayırlu işi te'hîr idüb iki devletin mâbeyninde vâkî^c olan mukâtebeye ve mu^câhedeye (muhâlif hareketlerine rızânız olmadığı bî-iştibâh olmağla i^clâm-ı hâli için mektûb-ı meveddet nişân tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ lede'l-vusûl iki devlet beyninde vâkî^c olan mukâtebe)³¹⁰⁵ ve mu^câhedeye ri^câyet ve^cala-hâlihi haddîni tecâvüz itmeyüb bu hayırlu maslahata bir gün mukaddem hüsn-i hitâm virmeleriçün Devlet-i Çâsâriyye murahhaslarına taraf-ı haşmetlerinden tenbîh³¹⁰⁶ mercûdur. Ve's-selâm. Ala min etibba^c el-hüdâ

Niş'de olan Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imedir³¹⁰⁷

Benim devletlü ^cinâyetlü³¹⁰⁸ veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri Hakkı Subhânehu ve Te^câlâ³¹⁰⁹ vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye. Nişli Muhammed küllarıyla bu du^câkârlarına³¹¹⁰ dahî Devlet-i ^cAliyye murahhasları³¹¹¹ İbrâhîm Âğâ bendeleri ve Eflâk voyvodası küllarının mektûbları gelmekle manzûr-ı ^calîleri buyurulmak için hâkipây-ı devletlerine irsâl olunmuşdur. İbrâhîm Âğâ mektûbunda sû'âl eyledüğü Sâva sevâhilinin karşı yakası bin yüz on tarihinde vâkî^c olan musâlahada Çâsâr tarafında ve berü Bosna yakası sevâhilinde dahî her ne kadar kılâ^c ve palanka var ise cümlesi Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmışidi. (198-a) Ba^cdehu bin yüz yigirmi sekiz senesinde vâkî^c Varâdîn muhârebesinden sonra nehr-i Sâva'nın

³¹⁰³ S, R₂ -mektûb sûretidir. 26 Receb sene 1130

³¹⁰⁴ R₂ -

³¹⁰⁵ R₂ -

³¹⁰⁶ R₂, Holunmak

³¹⁰⁷ S, H Fî 22 Receb sene 1130, R₂ 20 Receb sene 1130

³¹⁰⁸ S, R₂, Hmürvetlü

³¹⁰⁹ H hazretleri

³¹¹⁰ S, R₂, H -du^câkârları tarafına

³¹¹¹ S, R₂, H murahhası

Bosna tarafındaki sâhilinde bulunan kılâ^c ve palankaları cümle Nemçe hasâret itmişlerdi. Ancak kangı âdem koyub muhâfaza ittirdiler. Ve kangısı hâlidir sıhhati üzere ma^clûm-ı bendeleri olmamağla oranın şimdiki hâlin gereği gibi bilür. Bu tarafda bulunan erbâb-ı vukûfdan sû'al ve İbrâhîm Âğâ bendelerine i^clâm olunmağa takayyüd olunur. Bosna defter kethüdâsı Mustafa Efendi külları ba^czı musâlaha ile birkaç gün mukaddem Edirne'ye gelmiş imiş. Ordûy-ı hümâyûnda³¹¹² bulunur ise merkûm kullarından dahî sû'al ve işâret-i ^caliyyeleri buyurulmakda fermân devletlü efendimindir. Zîrâ³¹¹³ İbrâhîm Âğâ mektûbunda yazdığına göre nehr-i Sâva'nın Bosna tarafında sâhili arâzîsi³¹¹⁴ ile³¹¹⁵ Nemçe yedinde kalmak üzere mâdde bağlanursa hâhişleri üzere talebe ve söze Nemçeye kapû olmuş olur. Sonra arâzî husûsunda nizâ^c ve tazyîk ile Bosna memleketinin ahvâli pek müşkül olur. Ol tarafa düşen semtlerin ahâlisi kendüleri yerlerini ve yûrdlarını bıragub³¹¹⁶ bu husûs için Nemçe murahhaslarının³¹¹⁷ Devlet-i ^cAliyye³¹¹⁸ murahhaslarına söyledikleri vech üzere hâlâ zabtlarında ise de nehr-ı Dîrîn'in³¹¹⁹ Sâva'ya munsabb olduğu mahalden Öne'ye varınca Sâva sâhilinin³¹²⁰ Bosna tarafında hâlî üzere i^ctibârı ile ibkâ olunacak öyle bir metfn kal^ca olmayub palanka ve şarânpo makûlesi ve hâlâ ekseri hâlî iken Nemçe yedinde kalur ise her birine kal^ca tarhında istihkâm **(198-b)** virmekle Devlet-i ^cAliyye-i islâmiyye cekmediğün çekmekden ise ânlar hedm olunub Sâva'nın berü tarafında Nemçenin ^calâkası kalmamak üzere mükâlemelerinde metânet göstermeleri münâsib görülür ise efendim tarafından kendülere işâret-i ^caliyye ve fermân-ı ^câlîleri buyurulmağa muhtâcdır. Kûlunuz dahî ^cala vechü'l-tezkîr taraflarına tahrîr iderim. Öne kenârında olan Dopîce kal^cası ve Sûfî kal^casını müzâkere itmemişler. Zâhir Nemçelüler ânı dahî başka bir mâdde idüb teklîf-i bârid itseler gerekdir. Ol dahî mümkün olur ise Sâva sâhilinde olanlara kıyâs ile hâtır-ı³¹²¹ şerîfinizde³¹²² olmak için tezkîr olunur. Niş ta^cmîri keyfiyyeti vezîr-i mükerrerem ^cAli Pâşâ hazretleri³¹²³

³¹¹² R₂ -hümâyûndan

³¹¹³ H -

³¹¹⁴ S, R₂, H -

³¹¹⁵ S, R₂, H -arâzîsiyle

³¹¹⁶ R₂ -bıragurlar

³¹¹⁷ R₂ -

³¹¹⁸ R₂ -

³¹¹⁹ R₂ nehr-i

³¹²⁰ R₂, H -sevâhilinin

³¹²¹ S, R₂, H -

³¹²² S, R₂, H -hâtırlarında

³¹²³ S, R₂, H bendeleri

tarafından ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri olduğu üzere müsâ^cade-i ^caliyyeleri erzâni buyurulmakta emr ve fermân³¹²⁴ sultânımındır.³¹²⁵ Sene 1130

Niş muhâfızı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imedir³¹²⁶

Benim devletlü ^cinâyetlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri mukâddemâ ma^crûz-ı hak-ı ^cizzetleri kılındığı üzere ve³¹²⁷ hayırlu olan vücûhun tezkîrinde taksirât olunmayub peyderpey Devlet-i ^cAliyye murahhasları³¹²⁸ kûllarına i^clâm olunmaktadır. Geçen sû'al eyledikleri Sâva sâhili ahvâli taraflarına tezkîr ve i^clâm olunmağla ma^clûm-ı devletleri buyurulmak için sûreti irsâl olunmuşdur. İbrâhîm Âğâ kûllarının çûkadârı gelmekle bila te'hîr hâkipây-ı devletlerine irsâl olunmuşdur. Allah ıslâh eyleye. Kendülere tezkîrimizin hiç te'sîri olmayub her mükâlemeleri düşmân-ı dînin murâdı üzere olmuş. Düşmanın bu tama^cı evvel emirde **(199-a)** Macârlu ahvâlinde Venedüklü mükâlemesinde murahhaslarından³¹²⁹ müşâhede ittikleri fikirsizlikten³¹³⁰ ve himmetsizlikten neş'et ider bir ma^cnâdır. Macârlu ahvâli ve Venedüklü istirdâdı sûret-i imkânda görünmez bir emr-i müşkül iken gitdikçe mükâlemelerinde dahî bedteri zâhir olmuş. Hak Te^câlâ hazretleri dîn ve devlete hayırlusunu ihsân eyleye. Eflâk ve Boğdân memleketleri Erdel ve Tameşvâr ve Belgrâd'a nice tâbi^c olur ki İstânbul fethinden mukaddem Eflâk ve Boğdân fethi ve Yergöğü kal^cası binâsı merhûm ve mağfur Çelebi sultân Muhammed Hân tâbe serâhum hazretlerinin zamân-ı sa^câdetlerinde³¹³¹ olub Belgrâd ve Tameşvâr fâtihi cennet mekân Sultân Süleymân hazretleridir. Hak Te^câlâ hazretleri kıyâmete dek bâkî eyleye. Devlet-i ^cAliyye'nin sulhe ruhsat virmesi bu esnâda li maslahatihu ^camme-i enâmın râhatı içündür. Murahhas efendilerin ikrâr eylemişizdir deyü yazdıkları sûret ile mün^cakd olmak lâzım gelür ise râhat değil belki nice zamân dahî def^cî mümkün olmayacak zahmet ve ihtilâli bâ^cis olacağı zamîr-i enverlerine rûşendir. Eflâk ve Boğdân üç yüz seneden mütecâvizdir ki³¹³² Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvendin mülk-i mevrûsu ve Bosna'da yazdıkları Novi kal^cası hâlâ

³¹²⁴ S devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretlerindedir., R₂, H devletlü, ^cinâyetlü mürüvvetlü efendim sultânım hazretlerindedir.

³¹²⁵ S, R₂, H- Fî 20 Receb

³¹²⁶ S, R₂, H Fî 25 Receb sene 1130

³¹²⁷ S, R₂, H -

³¹²⁸ R₂ -murahhaslarıyla

³¹²⁹ S, R₂, H -murahhaslarımızdan

³¹³⁰ H -fikirsizlikten

³¹³¹ S, R₂, H -sa^câdetlerinden

³¹³² R₂ -

Devlet-i ʿAliyye zabtında olup Venedüklünün hezeyân eylediği Ülgün ve Avlonya ile İskenderiyye ovası³¹³³ memleket-i Rûm İli'nin kilididir. Eflâk'da bir manâstırda ikiyüz mikdârı kefereleri bulunmağla neden ânların olur ki ʿala-hâlihi iʿtibâr ile söz vireler. Hakkı Sübhânehu ve Teʿâlâ hazretleri islâmı ʿazîz eylemiştir.(199-b) Keferenin bu gurûru İnşâe Allah³¹³⁴ mazhar olacakları kahr ve hılân(?)^{3135c} alâmetidir. Münâsib görülmüş ise bundan akdem maʿrûz-ı hâkiferdleri kılındığı üzere Tuna'ya dahî kalyon ve çekdîri irsâline fermân-ı ʿalîleri buyurulmakda emr ve fermân devletlü efendimindir. ʿAskerimiz usânmağla vaktinden evvel dağılmak muʿtâdları olduğun düşmân-ı dîn bilür. Mukaddem bir kasd-ı fâsîdi olmasa bile mükâleme ahvâlini ûz itmeğle ʿaskerimiz dağılmağa başladıkda mekr ve kaydlerinden emîn olmak câ'iz olmadığı maʿlûm-ı devletleri olmağla iktizâ iderse iktizâ itdiği gibi tedârik ve tahrîrlerine himmet olunub te'hîre bâ'is olacak müsâddakları lâzimesinde bu³¹³⁶ kusûrları kalmak³¹³⁷ üzere şimdiden on bin mikdârı piyâde tedâriki fikri³¹³⁸ buyurulub Lehlünün dahi teklîf-i bâridine göre muktezâ olan bâridine³¹³⁹ göre³¹⁴⁰ muktezi³¹⁴¹ olan³¹⁴² ihtiyât celâdetlü³¹⁴³ devletlü hân-ı ʿâlîşân hazretleri ile müzâkere buyurulmakda yâhûd haberleşmekde emr ve fermân devletlü ʿinâyetlü efendim sultânım hazretlerindedir.

Murahhas efendilerden gelen mektûb ve kâ'imeler³¹⁴⁴ sûretidir³¹⁴⁵

Devletlü saʿâdetlü ʿinâyetlü mekremetlü veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretlerinin ʿarsa-i haymegâh-ı devlet ve ikbâllerine yüzler sürüb ezdiyâd-ı ʿömr ve devletleri daʿvâtı kemâ hüvel vâcib edâ olunmak sıyâkında nümâyende-i bende-i kemterânileri oldur ki benim devletlü ʿinâyetlü efendim sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebû'l-mürecceb'in on altıncı gününde (200-a) Venedik ilçisi ile ve mâh-ı merkûmun on sekizinci ve yigirminci günlerinde Nemçe murahhaslarıyla üç defʿa

³¹³³ R₂, H -arâsı

³¹³⁴ R₂ Teʿâlâ

³¹³⁵ S, R₂, H -hezelân

³¹³⁶ S, R₂, H -bir

³¹³⁷ S, R₂, H -kalmamak

³¹³⁸ R₂ fikr

³¹³⁹ S, H -, R₂ bâridlerine

³¹⁴⁰ S, R₂, H -

³¹⁴¹ S, R₂, H -

³¹⁴² S, R₂, H -

³¹⁴³ R₂ -menzeletlü

³¹⁴⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -kâ'imelerdir

³¹⁴⁵ S, R₂, R₃, R₄, H - Fî 21 Receb sene 1130

vâkı^c olan mükâlememizde mevâdd-ı musâlahaya müte^callik söyleşilen husûslarımız derûn-ı ^cubûdiyyet-nâmede mevzû^c üç kıt^ca kâ'imede ber-vechî tafsîl derç ve tahrîr ve ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmıştır. İnşâe Allahü Te^câlâ manzûr-ı sa^câdetleri oldukda her ahvâl ma^clûm-ı devletleri olur. Ve bundan böyle dahî kezalik serzede-i zuhûr olan her ne ise ma^crûz-ı hâkipây-ı hazret-i veliyyü'n-ni^cami olunur. Bâkî emr ve fermân devletlü³¹⁴⁶ sultânım³¹⁴⁷ hazretlerininindir.³¹⁴⁸ Bende Muhammed defterdâr-ı şikk-ı sâlis. Bende ibrahîm defterdâr-ı şikk-ı sâni

Dibâce

Niş muhâfazasında olan vezîr-i mükerrerem sa^câdetlü elhâc Mustafa Pâşâ³¹⁴⁹ vesâtatıyla tâtâr yediyle irsâl buyurulan bi'l-cümle mekâtîb-i ^caliyyeleri vusûl bulub mutavassıt ilçilere olan mektûblar³¹⁵⁰ kendilerine virilüb ve bendelerine olan mektûb-ı emr-i üslûb³¹⁵¹ ve kâ'imeler ve temessükün mefhûmu³¹⁵² ma^clûmumuz olmuştur.

Murahhas efendilerden kâ'imedir³¹⁵³

Benim devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebü'l-müreccebin on altıncı gününde Venedik ilçisi ile bir yere gelinüb mükâleme ve umûr-ı musâlahaya müzâkere olundukda Venedik ilçisi îrâd-ı kelâm idüb cumhûrumuz ile Nemçe Çâsârı müttelik olmağla bundan akdem Nemçenin bâş vekîlinden Devlet-i ^cAliyye'ye gönderilen mektûbunda Venedik Cumhûrunun hâtırı tatyîb olunmak üzere Venedüklü dahî bu musâlahaya idhâl olunmaludur deyü tasrîh olunmağla³¹⁵⁴ Nemçe Çâsârının fermanıyla cumhûrumuz³¹⁵⁵ **(200-b)** murahhas idüb gönderdiler. Bundan akdem Nemçe murahhaslarıyla vâkı^c olan mükâlemenizde bizim ahvâlimiz dahî müzâkere olunub yâ istirdâd veyâhûd istîzân³¹⁵⁶ tarîkiyle hâtırımız tatyîb ve ırzâ olunmak üzere mâdde bağlanmağla memnûn olmuşuzdur. Ancak Sûde ve Çukâ adaları gibi yerler³¹⁵⁷ virilmekle cumhûrumuzun hâtırı mutayyeb olmaz. Mora

³¹⁴⁶ S, R₂, R₃, R₄, H sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü efendim

³¹⁴⁷ R₃ -sultân

³¹⁴⁸ S, R₂, R₃, R₄ Fî 21 Receb sene 1130, H Fî 21 Receb sene 130

³¹⁴⁹ S Pâ

³¹⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -mektûb

³¹⁵¹ R₂, R₄ -üslûbları

³¹⁵² R₂, R₃, R₄, H -mefhûmları

³¹⁵³ S, R₂, R₃, R₄, H Fî 21 Receb sene 1130

³¹⁵⁴ R₂, R₃, R₄ -

³¹⁵⁵ S, R₂, R₃, R₄, H beni

³¹⁵⁶ R₂, R₄, H -istibdâl

³¹⁵⁷ S, R₂, R₃, R₄, H - şeyler

ceziresini virmediğiniz sûrette ruhsat-ı kâmiliniz muktezâsınca bârî ânâ mu^câdil virmelüsüz. Vireceğizi ta^cyîn ve tasrîh idiniz görelim didikde çünkü³¹⁵⁸ Nemçelünün³¹⁵⁹ musâlahasına mevkûf ve merbût olmağla tatyîbleri husûsu ta^cyîn olunmayub sizi nevehile ırzâ ideceğimizi Devlet-i ^cAliyye'ye i^clâm eylemişizdir. ^cAnkarîb haberi geldikde yine sizinle söyleşirüz deyü cevâb virildikten sonra mesfûr i^câde-i kelâm idüb vakit nâzik olmuştur. ^cArz ve i^clâm ile evkâtımız zâyî^c olmasun. Benim³¹⁶⁰ hâtırımız nevehile tatyîb olunub sulh olacağımızı size ^carz ideyim deyü takrîre başlayub Mora cezîresi redd oluna. Eğer kabûl olunmazsa tefekkür olunmaludur ki mutlakâ Sûde ve İsbênâlûka³¹⁶¹ ve İstendil ve Çukâ adalarının teshîri için cenk ve cidâl vâki^c olmayub cenk esnâsında ^cale'l-ittifâk teshîr olundu. Ve bunlar mâtekaddumden Venedüklünün³¹⁶² tasarrufunda olub sebkat iden musâlahalarda Venedüklüde kalkmağla³¹⁶³ redd olunmalu³¹⁶⁴ derler.³¹⁶⁵ Mora'ya dahî bedel olunacak bir mübâdele için mükâleme bâkî olub bu takdîrce Arnavutluk tarafında tûlen Avlonya kal^casına varınca ve ^carzen İskenderiye gölüne değîn **(201-a)** cumhûrumuzun hükûmeti câri olmak mutlûbumuzdur ki sâ'irlerden gayrı İskenderiyye ve Bâr kal^caları ve korsan yuvası ve mebde-i fesâd olub ba^cde'l-yevm fesh-i ^cahde bâ^cis ve sulhün mütemâdî olmasına mü'edde olacak Ülgün kal^cası cumhûrumuzda kala³¹⁶⁶ ve işbu matlûbumuzun mevzû^cu budur. Zirâ cumhûrumuz ^cadl³¹⁶⁷ ve³¹⁶⁸ hakkile^{3169c} akd olunacak sulhün imtidâdına müştâkdır. Ve bunsuz sulh mü'ekked ve müstahkem olmaz. Ve Preveze ve Vince ve Veferendos cemi^cî arâzî ve nevâhi ve levâhıkıyla ve sulh mün^cakd oluncaya değîn her ne ki zabtımıza girirse ve husûsâ Preveze ve Niçe'nin³¹⁷⁰ müte^callakâtından olan ekserûmuz(?) ve cumhûrumuzun tasarrufunda kalmak matlubumuzdur deyü hatm-i kelâm itmekle bu sözleri kaleme alınub sonra yine görüşür ve söyleşirüz deyü ^cavk itdirilüb meclisten

³¹⁵⁸ S, R₂, R₃, R₄, H Nemçe murahhaslarıyla henüz uzlaşılmayub Venedüklünün sulhü dahî

³¹⁵⁹ R₂, R₃, R₄, H -Nemçenin

³¹⁶⁰ S, R₃, R₄, H -bizim

³¹⁶¹ R₄ -İspânalunka

³¹⁶² R₂, R₃, R₄, H-Venedîk Cumhûrunun

³¹⁶³ R₂, R₃, R₄ -kalmağla

³¹⁶⁴ R₂, R₃, R₄ -olunmaludur.

³¹⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -

³¹⁶⁶ R₂, R₃, R₄ -kalsa

³¹⁶⁷ R₃, R₄ -

³¹⁶⁸ R₃, R₄ -

³¹⁶⁹ R₃, R₄ -hak ve ^cadl ile

³¹⁷⁰ S, R₂, R₃, R₄, H-Vinçe'nin

kalkılmışdır.³¹⁷¹ Benim devletlü °inâyetlü efendim³¹⁷² sultânım hazretleri mukâddemâ dahî tahrîr ve îlâm olunduğu üzere mâdâm ki müttelikimiz olan Venedüklünün hâtırı tatyîb ve ırzâ olunmadıkça bizimle sulh mümkün değıldür deyü Çâsârımızın bi'l-müşâfehe tenbîh ve fermân eylemişlerdür deyü Nemçe murahhasları ibtidâ meclisinde söylemişler idî. Ve hâlâ dahî ol söz üzerinedirler. Bizim ruhsatımızın en nihâyeti hoş gayrı vechile mümkün olmayub nâçâr kalındığı sûrette hemân ellerinde bulunan Veferendos ve Preveze ve Niçe^{3173c} ala-hâlihi ellerinde terk olunmak üzeredir. Ammâ bu hâl ve keyfiyyet üzere sulh olmaları mümkün olmayub işi nakz gelmek sûreti görünür. Hâsılı bu dahî istîzân ve ruhsata muhtâc bir emr-i müşkül olmağla ma°rûz-ı hâkipây-ı devletleri **(201-b)** kılınmışdır. Nevechile ruhsat ve fermân buyurulur ise mûcibiyle °amel ve hareket olunur. Bâkî emr ve fermân devletlü °inâyetlü sultânım hazretlerindir. Bende Muhammed³¹⁷⁴ şikk-ı sâlis. Bende İbrâhîm defterdâr-ı şikk-ı sâni.³¹⁷⁵ Sene 1130

Murahhas efendilerden³¹⁷⁶ kâ'imedir³¹⁷⁷

Benim °inâyetlü devletlü efendim sultânım hazretleri işbu mâh-ı Recebü'l-mürecceb'in on sekizinci ve yigirminci günlerinde Nemçe murahhaslarıyla iki def°a vâki° olan mükâlememizde Nemçe murahhasları îrâd-ı kelâm idüb Eflâk ve Boğdân vilâyetleri kadîmden Macâr kırâllığına tâbi° ve Erdel hükûmetinin tevâbi°-i kadîmesinden iken bundan akdem Belgrâd ve Tameşvâr kal°aları serzede³¹⁷⁸ olmak takrîbiyle re°âyâları³¹⁷⁹ kendü emniyetleriçün harâçların size virüb lakin Devlet-i °Aliyye'nin mülkleri değıl idi. Şimdi zikr olunan Belgrâd ve Tameşvâr kal°aları ve Erdel hükûmeti bizim zabtımızda ve Eflâk vilâyetinin Ölet Suyunun öte yakası bizim tasarrufumuzda olmağla Eflâk vilâyetinin küsuruyla bütün Belgrâd vilâyetini dahî bize virmelüsüz.³¹⁸⁰ Zikr olunan Ölet Suyunun öte yakasında üç mahalde palanga sûretinde istihkâm virilüb nehr-i mezbûru dahî ayıtlayub kâyıklarımız yürümek için tathîr eylemişizdir. İki seneden berü muhâfazacılarımız ile zabt ve tasarrufumuzdadır

³¹⁷¹ R₂, R₃ -kalkmışdır

³¹⁷² S, R₂, R₃, R₄, H-

³¹⁷³ R₂, R₃, R₄, H -Vinçe

³¹⁷⁴ R₃, R₄ -defterdâr-ı

³¹⁷⁵ S, R₂, R₃, R₄, HFî 21 Receb

³¹⁷⁶ S, R₂, R₃, R₄, H gelen

³¹⁷⁷ S, R₂, R₃, R₄, H Fî 21 Receb sene 1130

³¹⁷⁸ R₂, R₃, R₄, H -sizde

³¹⁷⁹ R₂, R₃, R₄, Hmücerred

³¹⁸⁰ R₂ -virmelüsün

didiklerinde cevâb virildiği zikr olunan Eflâk ve Boğdân vilâyetleri memâlik-i mahrûsa müzâfatından olub her biri müstakil hükûmet ve bu kadar zamandan berü Devlet-i ʿAliyye'nin mülkü ve harâç güzâr re'âyâsı iken sizin bu makûle **(202-a)** sözleriniz ʿabes ve beyhûdedir. Hele Boğdân'da hiç ʿalâkanız yok. Eflâk'ın dahî makarr-ı hükûmet-i³¹⁸¹ kürsî memleketi olan Bükreş ve sâ'ir mahalleri hâlâ Devlet-i ʿAliyye'nin zabtında olmağla Ölet Suyunun öte tarafında hâlî bulub bir iki yüz kadar Nemçe ʿaskeri koyduğunuz yerler dahî Devlet-i ʿAliyye tarafına redd ve teslîm olmak³¹⁸² iktizâ ider deyü bu misillü delîl makâmında niçe sözler îrâd olundu. Ancak fî'l-hakîka nehr-i mezbûrun karşı yakasında zabt ve tasarruflarında olan yirler esâs muktezâsınca yine tasarruflarında kalmak iktizâ itmekle ʿala-hâlihi terk olunmağla³¹⁸³ ikrâr virilmiştir. Ancak mâ'adây-ı da'vâdan ferâgat itmeyüb bu hâl üzere kalmıştır. Ândan sonra Bihke kal'asına müte'allik söz açub zikr olunan Bihke kal'ası tasarrufumuzda olan Hırvatlığın kurb-ı civârında ve kapûsu menzilesinde olub Devlet-i ʿAliyye zabtında oldukça³¹⁸⁴ tarafeynden nizâ'a bâ'is ve ihtilâle mü'edda olmağla ʿakd olunacak musâlahanın istihkâmıçün bize virdiniz³¹⁸⁵ didiklerinde redd olunub kal'a-i merkûme bu kadar zamandan berü serhad-i islâmiyeden olub husûsâ Bosna'nın kilidi makâmında bir lâzımlu mu'azzam kal'a iken size virilmek neden iktizâ ider ve nice mümkün ve mütesavver³¹⁸⁶ olur.³¹⁸⁷ Eğer murâd olunan musâlahaya hulûsunuz var ise bu makûle esâsa mugâyir³¹⁸⁸ sözlerden feragât idiniz ki hayırlı maslahatı tamâm³¹⁸⁹ idelim dinildikten sonra bunu dahî bu hâl üzere bıragub nehr-i Öne sevâhilinde vâki' Novavi³¹⁹⁰ kal'asına **(202-b)** müte'allik söze başlayub nehr-i mezbûrun berü tarafına³¹⁹¹ vâki' zikr olunan Novi kal'ası mukâddemâ Çâsâr zabtında iken Karloyça musâlahasında Devlet-i ʿAliyye'ye redd ve teslîm olunmuşidi. Bir seneden sonra muhaddidler³¹⁹² varub ta'yîn-i hudûd eyledikleri esnâsında³¹⁹³ nehr-i mezbûrun öte yakasında ve Çâsâr zabtında olan

³¹⁸¹ S, R₂, R₃, R₄ ve

³¹⁸² R₂, R₄ -olunmak

³¹⁸³ R₃, R₄ -olunmağla

³¹⁸⁴ R₃, R₄ -oldukça

³¹⁸⁵ R₃, R₄ -viriniz

³¹⁸⁶ R₂, R₃, R₄ -mütesavverdir.

³¹⁸⁷ R₂, R₃, R₄ -

³¹⁸⁸ R₂, R₃ -bârid, R₄, H bârid

³¹⁸⁹ R₄ -itmâm

³¹⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -Novî

³¹⁹¹ R₃, R₄ -tarafında

³¹⁹² R₃, R₄ -mahdûdlar

³¹⁹³ R₂, R₃, R₄, H -esnâda

Noavi-i cedîd nehr-i mezbûrun berü yakasında Devlet-i ʿAliyye’ye redd ve teslîm olunan Novi-i ʿAtfîkin toprağındandır deyü nizâc olunub ve bu münâza^ca mütemâdi olmağla ahirü’l-emr hedm ve tahliye ve Devlet-i ʿAliyye’ye kasr-ı yed olunub lakin bu³¹⁹⁴ ahvâli^{3195c} ahd-nâmeye mugâyir olmağla Çâsârımıza pek ağır gelmişidi. Şimdi musâlaha murâd olunmağla zikr olunan Novi-i Cedîd’den kasr-ı yed idiniz. Bu cüz’i şeydir. Ve hem ʿahd-nâmeye muvâfık bir işdir. Bununla Çâsârımızın hâtırı mutayyeb³¹⁹⁶ olur deyü bunun gibi recâ gûne niçe sözler îrâd eylediklerinde mahall-i merkûm bir mu^cteber müntefi^caya yer olmayub ʿarsa-i hâliye makûlesi³¹⁹⁷ olduğu tefekkür ve mülâhaza olunmağla eğerçi mahall-i merkûmun mukâddemâ hedm ve tahliye olunması ʿahd-nâmeye mugâyir olduğu dahî ma^clûmumuz değildir. Lakin ândan kat^c-ı nazar Devlet-i ʿAliyye’nin memâlik-i vasi^casına nisbeten bu bir cüz’iyât makûlesi³¹⁹⁸ olmağla çünkü Çâsârınız bunu pek murâd eylemişler. Hâtırları hoş olsun dinilüb Novi-i Cedîd’in virilmesi ikrâr olunmuşdur. Ândan sonra Lehlüye müte^callik söz açub Leh kırâlı ve Cumhûru Çâsârımızın mü’ebbeden³¹⁹⁹ müttefikî olmağla ânlar dahî bu musâlahaya idhâl ve ba^czı mü’ebbeden³²⁰⁰ **(203-a)** ahvâlleri söyleşilüb faysal virilmek için Çâsârımız bizi me’mûr ve murahhas itmeleriyle Lehlünün zararları ve ba^czı ahvâllerini söyleşelim didiklerinde mukâbele olunmuşdur ki Lehlü ile bizim musâlahamız muvakkat değildir ebedîdir. Ve şimdiye değin ânların bizimle bir dürlü nizâc^caları zuhûr eylememişdir ki bu musâlahaya idhâl olunmaları lâzım³²⁰¹ gelüb dostluk ve hulûsiyyet³²⁰² izhâr iderek her ahvâlini söyleşüb rızâ ve şükran üzere mutayyebü’l-hâtır gitmişdir. Ve elân tüccarları memâlik-i mahrûsaya gelüb gidüb emniyyet ve istirâhat ile ticâret itmekdedirler. Eğer bizimle toprağında bir zararımız var ise def^c idelim. Ammâ bilirüz ki Leh³²⁰³ toprağında bir dürlü zarar ve te^caddîmiz yokdur. Bu takdîrce Lehlünün sulhüne müte^callik sizinle mükâleme iktizâ eylemez dinildikten sonra Nemçe murahhasları i^câde-i kelâm ve zarar husûsunu tasrîh idüb sizin binâ eylediğiniz Hotîn kal^cası muhdesdir ve Lehlüye zararı mukarrerdir. Kal^ca-i merkûmeyi hedm idiniz. Çâsârımız bunu murâd eylemişlerdir didiler. Bu sözleri dahî

³¹⁹⁴ R₃, R₄ -

³¹⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -ahvâl

³¹⁹⁶ S, R₂, R₃, R₄, H olub kavî-i dostluk hâsıl

³¹⁹⁷ R₂ -makûlesinden

³¹⁹⁸ R₃, R₄ -makûlesinden

³¹⁹⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -mü’ebbed

³²⁰⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -

³²⁰¹ R₂, R₃ gele. Hatta bundan akdem dahî Lehlünün âsitâne-i sa^câdetde bir ilçîleri, R₄, H gele. Hatta bundan akdem dahî Lehlünün âsitâne-i sa^câdete bir ilçîleri

³²⁰² R₂, R₃, R₄ -hulûs

³²⁰³ R₃ -

redd olunub tarafeynden biraz kıl u kâlden sonra hülâsa-i kelâm sizin bu sözünüz bir pâdişâh-ı ʿazîmü’ş-şâna bir teklîf-i bâriddir. Buna müteʿallik bir vechile söze kudretimiz yokdur ve olmayacak işdir deyü katʿice cevâb virilüb defʿi meclis olmuşdur.³²⁰⁴ Benim devletlü saʿâdetlü sultânım hazretleri bâlâda tahrîr ve işâret olunduğu (203-b) üzere eğerçe biz Novî-i Cedîd’i tatyîb-i hâtırlarıçün ve Ölet Suyunun karşı yakasını dahî tasarruflarında bulunduğuçün kasr-ı yed itmeğe ikrâr virmişizdir. Lakin ânlar Eflâk vilâyetinin küsurundan ve Boğdân vilâyetinden ve Bihke kalʿası mutâlebesinden³²⁰⁵ ve Hotîn kalʿasının hedmi daʿvâsından yine ferâgat eylemeyüb ısrâr üzere kalmışlardır. Ve³²⁰⁶ bu esnâda yine su’âllerini tekrâr idüb matlûblarımıza nevehile katʿi cevâb virirsiz didiklerinde biz bu su’âllerinize kerrâren ve merrâren cevâb virmiş idik. Yine katʿi cevâbımız budur ki bu teklîfler³²⁰⁷ ki³²⁰⁸ mümkün’l-husûl değildir. Ve biz buna müsâadeye kâdir değiliz ve olmayacak işlerdir didiğimizde lâ ve niʿam cevâb virmeyüb defʿ-i meclis idüb gitdiler. Bu gûne keşâkeşler olunub lakin derûnlerinde muzammer olan niyyetleri bilinmez. Ve bir şey dahî teferrüs idemedik. Bundan sonra ne gûne³²⁰⁹ cevâb virecekleri ve ne gûne hareket idecekleri maʿlûmumuz değildir. Ve³²¹⁰ her ne ki zuhûr ider ise peyder pey hâkipây-ı saʿâdete ʿarz ve iʿlâm olunur. Fî 21 Receb sene 1130 Bende Muhammed defterdâr-ı şikk-ı sâlis. Bende İbrâhîm defterdâr-ı şikk-ı sâni.³²¹¹

(204-a) Benim ʿizzetlü dostum Firdevsî Efendi ile irsâl olunan mektûbunuz gelüb vusûl bulub mefhûmu bi’l-cümle maʿlûmumuz oldu. Hâlâ Devlet-i ʿAliyye-i ebed peyvend ile Nemçe Çâsârı devleti ve Venedik Cumhûru beynerinde takayyüd ve ihtimâmınız ile emr-i musâlaha husûl-pezîr ve bu hayırlu işde olan saʿyiniz makbûl ve mergûb olub ziyâdeler ile mahzûz olmuşuzdur. Hemîşe bu vechile dostlukdan münfekk olmayasız. İftihârü’l-imerâ il-ʿizâmü’l-ʿİseviyye muhtârü’l-küberâ’îl fihâm fi’l-milleti’l-mesfihiyye hürmetlü muhabbetlü³²¹² İngiltere kırâlî “hatemallahü ʿavakıbuhi bi’l-hayr”ın iki devletin müsâfâtı içün olan tavassutları

³²⁰⁴ R₂, R₃, R₄ -olunmuşdur.

³²⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -mutâlebesi

³²⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -

³²⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H -teklîfleriniz

³²⁰⁸ R₂, R₃, R₄, H -

³²⁰⁹ R₂, R₃, R₄, H -vechile

³²¹⁰ R₂, R₃, R₄ -

³²¹¹ S, R₂, R₃, R₄, H İngiltere ilçisine yazılan kâğıdın sûretidir.

³²¹² R₂ -

vesiz dostumuzun hüsn-i if^cal ve sa^cy-ı sadâkat me'âli ile bu merâm-ı hayr encâm³²¹³ hüsn-i hitâm bulduğu şevketlü kudretlü mehâbetlü ^cazametlü pâdişâh-ı gerdûn-vakâr ve şehinşâh-ı kaviiyyü'l-iktidâr efendimiz hazretlerinin ^catebe-i ^culya-i ^cadâlet penâh ve südde-i seniyye-i sa^câdet destgâhlarına ^carz ve telhîs olundukda makbûl-ı mülûkâneleri olduğun müş^cir kırâl-ı müşârü'n-ileyh cânibine nâme-i hümâyûn şevket-makrûn-i cihândârîleri şerefyâfte-i sūdûr olub vesâtatınız ile mahalline îsâl olunmak üzere muma-ileyh Firdevsî Efendi ile tarafınıza gönderilmiştir. Ve iltimâsınız üzere mahrûsa-i Mısr-i Kâhire'den iki bin ferde kahve iştirâsına mûmâne^cat olunmamak üzere bir kıt^ca fermân-ı ^câlîşân dahî isdâr ve irsâl olunmuştur.³²¹⁴ İnşâe Allahü'l-³²¹⁵mevlâ vusûlünde nâme-i hümâyûn mülâtafet-makrûn³²¹⁶ ve taraf-ı **(204-b)** hayr-ı endişinizden olan muhabbet nâmemizi kırâl-ı müşârü'n-ileyhe teblîğ ve teslim ile edây-ı merâsim-i sefârete himmet eylemeniz me'mûldür.³²¹⁷

Elkâb-ı lâyıkadın sonra Bi-meşiyetullahi Te^câlâ ve hüsn-i tevfiğe bundan akdem terfîh-i ahvâl-i re^câyây-ı³²¹⁸ tarafeyn ve te'mîn-i sükkân-ı³²¹⁹ cânibeyn için bu iki devlet beyinde sıdk-ı niyyet ve hulûs-ı taviyyât ile şürû^c ve mübâşeret olunan sulh ve salah-ı hayr encâm mükâlemesi karîn-i hüsn-i hitâm bulub işbu bin yüz otuz senesi mâh-ı Şa^cbânü'l-mu^cazzam'ın yigirmi ikinci günü târihiyle müverrah mutavassıtlar vesâtatları ve tarafeynin mümtâz³²²⁰ ve muntehab ilçileri yedinden alınub virilen temessükât mezâmîni bi'l-cümle ma^clûm-ı muhlisi olub ^cakd olunan musâlaha ve mevâdi^canın şürût ve kuyûd ve mevâdd-ı müt^caddidesi mâbeynde dostluk ve müsâfat ve kemâl-i itlâf ve muhâleseti hâvî ve müştemil olmağla bu husûs-ı hayr-ı nüsûsda sa^cyleri envâ^cmenâfi^ci müsemmir ve ila yevmü'l-kıyâm zikr-i bi'l-cemîl ile mezkûr olmalarını muntec olub ve Venedik Cumhûru dahî çünkü hürmetli haşmetlü³²²¹ mekremetlü³²²² Româ imparâtoru hazretlerine³²²³ ilticâ ve

³²¹³ R₂, R₃, R₄ -encâmın

³²¹⁴ R₂, R₄ -olunmağla mektûb-ı muhabbet tahrîr olunmuştur. R₃ -olunmağla muhâbbetnâme tahrîr olunmuştur. H -olunmağla mektûb-ı muhabbet tahrîr olmuştur.

³²¹⁵ R₄ -

³²¹⁶ R₂, R₃, R₄, H -makrûnu

³²¹⁷ S, R₂, H Vezîr-i â^czam hazretlerinden Nemçe bâş vekiline yazılan mektûbun sûretidir. Fî 6 Ramazan sene 1130, R₃, R₄ -Vezîr-i â^czam hazretlerinden Nemçe bâş vekiline yazılan mektûbun sûretidir. Fî Gurre-i Ramazan sene 1130

³²¹⁸ R₄ -re^cây-ı

³²¹⁹ R₂, R₃, R₄ memâlik-i

³²²⁰ S, R₂, R₃, R₄, H ve mu^cteber

³²²¹ S, R₂, R₃, R₄, H menzeletlü

³²²² S, R₂, R₃, R₄, H -

intisâb itmiş bulundular. Ânlar dahî bu hayırlu musâlahaya idhâl olunmağla me'mûnû'l-gâ' ile olmalarınasebeb-i kavî olmuşsunuzdur. Gerek Devlet-i Çâsâriyyenin mümtâz ve müntehab ilçîleri ve gerek Venedîk Cumhûru ilçîsinin virdikleri mümza ve mahtûm-ı ma'cûlün-bih temessükleri **(205-a)** bu sadâkat pîşeniz vesâtatıyla rikâb-ı kâmiyâb-ı sa'âdet medâr şehri-yârî ve sütte-i³²²⁴ sipîhr-i i'tibâr-ı tâcdârieleri turâbına mürâ'ât-ı merâsim huzûc ve envâc-ı meskenet ve huşûc birle c'arz ve telhîs olundukda zikr olunan temessükâtın bi'l-cümle şurût ve kuyûd ve³²²⁵ mevâsık-ı^{3226c} ahûduna c'ilm-i c'âlem ârây-ı şehinşâhileri muhît ve şâmil ve hüsn-i kabûl-i mülâkâneleri buyurulmağla hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile sâdır olan fermân-ı c'âlîşânları üzere taraf-ı hümâyûnlarından mevâdd-ı musâlahanın makbûl ve mu'ceber tutulduğunu müş'ir nâme-i hümâyûnları şerefyafte-i sudûr olmağın mektûb-ı muhalesât üslûb tahrîr ve sulh kâtibi olan Ebû Bekir Firdevsî Efendi ile irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te'âlâ lede'l-vusûl taraf-ı Devlet-i Çâsâriyye'den dahî temessükât mezâmîni üzere keşide-i silk-i sûtûr olan nâme-i sadâkat-ı c'ilâmeleri ile mutavassıtları³²²⁷ yedlerinden mübâdele ve fimâ-ba'c dahî bu sulh ve salâhın sâ'ir mevâdd şurûtunun mürâ'ât ve icrâsına bu muhib dostunuz tarafından kemâl-i ihtimâm olunacağı melhûz olub ve temessükâtta tahrîr ve tasrîh olunduğu üzere hudûd ve sınırlara dahî müddetleri içinde vazc-ı c'alâyim içün muhaddidler ta'c'ân ve tebyîn olunmuşdur. İnşâe Allahü Te'âlâ sezâvâr görüldüğü üzere tuhef ve hüdâ-bây-ı³²²⁸ lâyika ile büyük ilçî dahî ısdâr ve ihrâc olunması musammem olmağla İnşâe Allahü Te'âlâ siz dahî dostluk ve peymân-ı dürüstlüğün**(205-b)** merâsimini ve şerâit-i mevâdicânın levâzımını icrâ ve ikmâle ziyâde dikkat eylemeniz me'mûlümüzdür.³²²⁹

Hâlâ Devlet-i c'Aliyye-i ebed peyvend ile haşmetlü hürmetlü Nemçe Çâsârî hazretlerinin³²³⁰ beyninde mün'akd olan musâlemenin tasdîknâmeleri mübâdelesi hizmetine me'mûr olan Firdevsî Efendinin tarafımıza bir kıt'a mektûbu gelüb hülâsa-

³²²³ R₂, R₃, R₄ -hazretleri taraflarına, H -hazretleri tarafına

³²²⁴ S, R₂, R₃, R₄ seniyye-i

³²²⁵ R₄ -

³²²⁶ R₂, R₃, R₄ ve

³²²⁷ R₂, R₃, R₄, H -mutavassıtlar

³²²⁸ R₃, R₄ -yây-ı

³²²⁹ S, R₂, R₃, H İngiltere tarafından ta'c'ân olunan mutavassıt mektûb sûretidir., R₄ İngiltere tarafından ta'c'ân olunan mutavassıt mektûb sûretidir.

³²³⁰ R₂, R₃, R₄, H -hazretleri

i mefhûmunda Bosna ve³²³¹ İzvornik ahâlisinden ba^czıları Böğürdelen havâlisinde Devlet-i imparâtorîye tâbi^c kurâya varub tecâvüzlük eyledikleri gerek tarafınızdan ve gerek Morova cânibinde Devlet-i Çâsâriyye tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr olan kıdvetu'l-ümerâ-il-milleti'l-Mesîhiyye Baron dö³²³² Ponak tarafından mumâ-ileyh Firdevsî Efendi'ye ifâde ve i^clân ve bu keyfiyyet tarafımıza i^clâm olunması mes'ûlünüz olduğu tahrîr ve beyân kılınmış bi'l-cümle ma^clûmumuz olmuştur. Ancak bu husûs in^cikâd-ı müsâleme intişârı için Bosna tarafına gönderilen emr-i şerîfin mazmûn-ı münîfi ol havâli ahâlisinde³²³³ henüz ma^clûmları olmadığından neş'et eylediği muhtâc-ı beyân değildir. Lakin ihtiyâten hilâf-ı şürût musâlaha bu makûle te^caddiye tasaddi idenlerin ta^czîr ve te'dîbleri için hâlâ Bosna vâlisi vezîr-i mükerrerem ^cizzetlü ^cOsman Pâşâ hazretlerine tenbîh ve te'kîdi muzammen emr-i şerîf ısdâr ve irsâl ve zikr olunan fermân-ı ^câlîşân³²³⁴ mazmûn-ı münîfi gerek sizin ve gerek muhadditlerin³²³⁵ ma^clûmunuz olmak için bir sûreti tahrîr ve tarafınıza irsâl olunmuştur. **(206-a)** Hilâf-ı sulh ve salâh mikdâr-ı zerre hareket ve te^caddi ve tecâvüz olunduğuna Devlet-i ^cAliyye'nin kat^ca rızâsı olmadığından mâ^cadâ elhaletü'l-hazihi tevfi^ck-i Bâri ile mâbeynde karârdâde ve temşiyet bulan musâleme ve mevâdi^canın şürût ve kuyûduna ve dostluk merasimine ve hüsn-i mu^câmeleye gereği gibi ri^câyet ve merâsim-i mîsâka himâyet ve sıyânet³²³⁶ iken³²³⁷ Bosna³²³⁸ eyâleti vezîr-i mükerrerem sa^câdetlü ^cOsman Pâşâ hazretlerine bu husûsu bi'l-cümle kendüye gereği gibi tavsiye ve sipâriş ve tenbîh ve savb-ı me'mûrine irsâl olunmuşidi. Müşârü'n-ileyh hazretlerinin serhadd ahvâlinde ve konşuluk merâsimine edâda vukûf-ı tâmmı olub ve fimâ-ba^cd şürût-ı mevâdi^canın himâyet ve sıyânetinde dikkât-ı tâm ideceği ma^clûmunuz ve her emirde vech-i lâyük ile ihtimâm ideceği melhûzunuz³²³⁹ ola.³²⁴⁰

³²⁴¹Dibâce-i mu^ctâdeden sonra dostâne inhâ ve muhlisâne inbâ olunur ki asitân-ı sa^câdet nişân lâzâlet-i melâzan³²⁴² ilâ yevmü'l-kıyâmda mukîm olmak üzere

³²³¹ R₃, R₄ -da

³²³² R₃ -de

³²³³ R₂, R₃, R₄ -ahâlisinin

³²³⁴ R₄, H- ^câlîşânın

³²³⁵ S -muhaddid, R₂, R₃, R₄, H -muhaddidin

³²³⁶ R₂R₃, R₄ üzere

³²³⁷ S, H önde

³²³⁸ R₂ Bosna

³²³⁹ S -melhûzlar

³²⁴⁰ S -, R₃, R₄, H Fî 27 Ramazan sene 1130

³²⁴¹ S, R₃, R₄, H Sa^câdetlü ^cinâyetlü sâhib-i devlet hazretlerinden İngiltere krâlinadır.

gönderilen kıdvetü'l ümerâ-il-milleti'l-Mesîhiyye mergûb ve müntehab ve mu^ctemed ilçiniz Abraham Asitâniyân “hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayr” yediyle bundan akdem irsâl olunan mektûb-ı mergûbunuz vâsıl ve mezâmin ve fehâvisine ve ilçiniz mumâ-ileyhin lisânen takrîrine ittılâ^c-ı tâmm hâsıl olduktan sonra Devlet-i ^cAliyye-i sa^câdet penâh dâme mü'ebbeden ilâ yevmü'l-intibâha olan kemâl sadâkat ve iki seneden berü **(206-b)** Româ imparâtoru ile mâbeynde vukû^c bulan husûmet ve cidâl tarafeynin re^câyâ ve ^caceze ve zu^cefasına merhameten mündefi^c ve ^cadâvet ve bağzâ-i mürtefi^c ve kemâ fi'l-evvel müsâfat ve müsâlemet bünyânı temhîd ve te'sîs olunmasın teşvîk ve tergîb ve istirzây-ı cânibeyn için tavassut ve ilçî-i mumâ-ileyhe³²⁴³ sipârîş³²⁴⁴ ve³²⁴⁵ tavsiyenizden³²⁴⁶ gayrı³²⁴⁷ bu hayırlu işin hüsn-i sa^cy ile temşiyet ve itmâmı için “kıdvetü'l-imerâ-il-milleti'l-Mesîhiyye” mukâddemâ ^catebe-i ^culya-i³²⁴⁸ cihândârîde mukîm olan mu^ctemed ve müntehab mergûb ve mümtâz ilçiniz Kovalyer Suton “hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayr” hâssa-i ruhsat-nâme ile tarafınızdan ta^cyîn-i tavassut eylediğiniz pâye-i serîr-i sa^câdet-masîr-i cihânbanîye hüsn-i edâ ve ta^cbîr-i dil-pezîr ile ^carz ve tahlîs ve bu emr-i hayr encâmında müsâ^cade-i ^caliyye-i şâhânelerini celb ve tahsîl ve izn-i ruhsat-ı mülûkâneleri ile tarafeynin murahhas ve³²⁴⁹ vekîlleri Pojorofça kasabası kurbunda vâkı^c münâsib mahalde bir yere cem^c olduklarında³²⁵⁰ mumâ-ileyh mu^ctemed³²⁵¹ ve³²⁵² mu^cteber³²⁵³ ve mümtâz ilçiniz Kovalyer Sütûn mergûb ve müstahsen olan tavassutunuzu hulûs-ı cinânla edâ ve tarafeyne³²⁵⁴ hayr-ı hâhlık muktezâsınca dostluk merâsimini icrâ ile betevfikullahü Te^câlâ mâbeynde vukû^c bulan şikâk ve hilâf zâ'il ve re^câyâ ve berâyâya emniyyet hâsıl ve tarafeyne olan sadâkatiniz asârı zâhir ve hüveydâ ve mumâ-ileyh mu^ctemed ve mergûb ilçiniz Kovalyer Sütûn “hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayrın dahi³²⁵⁵ ef^câl ve sa^cy-ı sadâkat me'âlî pesendîde ve ^cakd³²⁵⁶ olunan **(207-a)** mevâdd ve şurût-ı

³²⁴² R₄ -melâz

³²⁴³ R₂, H, R₃, R₄ tavsiye ve siparişinizden ma^câda

³²⁴⁴ R₂, R₃, R₄, H-

³²⁴⁵ R₂, R₃, R₄, H-

³²⁴⁶ S mâ^cadâ, R₂, R₃, R₄, H -

³²⁴⁷ S, R₃, R₄, H-

³²⁴⁸ R₃, R₄ -^caliyye-i

³²⁴⁹ R₂, R₃, R₄, H -

³²⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -oldukda

³²⁵¹ R₄ -

³²⁵² R₄ -

³²⁵³ R₄ ve mu^ctemed

³²⁵⁴ S, R₂, R₃, R₄, H olan

³²⁵⁵ R₃, R₄ hüsn-i

³²⁵⁶ R₃ -^cadd

sulh ve salâh bu sadâkat pişeniz vesâtatıyla pîşgâh-ı sa^câdet destgâh-ı tâcdârîye ^carz ve telhîs olundukda makbûl- mülûkâneleri olduğun³²⁵⁷ müş^cir nâme-i hümâyûn musâlemet nümûnları şerefyafıta-i sudûr olmağla³²⁵⁸ nâme-i hümâyûn-ı şehinşâhîde iş^câr olduğu üzere bu emr-i münticü's-salâh müsemmerü'l-felâhda vücûda gelen hüsn-i ihtimâm müsâdakât encâmınız muvâfık rızây-ı yümn-i iktizây-ı şehriyârî olmağla mâbeynde kâ'im ve dâ'im olan mü'ekked ve müstahkem olub tüccâr ve zûvvârınız memâlik-i muhrûsada me'mûlünüzden efzûn himâyet ve sıyânet ve dostluk merasimine evvelkiden ziyâde mürâ^cât olunması melhûzunuz ola.³²⁵⁹

Edây-ı merâsim-i mu^ctâdeden sonra hakîrâne inhâ olunan budur ki mutavassıt olan³²⁶⁰ İngiltere ilçisinin vesâtatıyla cenâb-ı sa^câdetinizin mektûb-ı şerîflerine nâ'il olduk. Cenâb-ı sa^câdetinizin müdebbir ve kâmil ve kemâl-i rüşd ile ârâste oldukların mefhûmundan tahkik eyledik. Ve taraf-ı sa^câdetinize İskenderiyye tarafından ^cizzetlü Muhammed Pâşâ'dan ihbâr olunan husûsu işâret buyurmuşuz³²⁶¹ ki Cumhûrumuzun ^caskeri karaya çıkub ol³²⁶² diyara³²⁶³ su'ikasd haddinde³²⁶⁴ olmuşlardır.³²⁶⁵ Lakin kemâl-i rüşdünüzden ol vaktin bu vakte ^cadem-i müşâbehetin mülâhaza-i şerîfleri buyurulacağını me'mûl³²⁶⁶ **(207-b)** ve bu vâkı^c olan ahvâl³²⁶⁷ Venedüklü ^caskerinde bâşbûğ olanların bu tarafda mahtûm ve mübâdele olunan³²⁶⁸ musâlaha mevâddından agâhları³²⁶⁹ olmadığını iş^câr ider. Ve şimdiye eğin netîce-i ahvâl³²⁷⁰ haberdâr olmadıklarında³²⁷¹ iştibâhımız³²⁷² yokdur. Ve taraf-ı sa^câdetinizden emr-i musâhala hitâm bulduğu birle gerek ^cizzetlü kapûdan Pâşâ hazretlerine hitâben ve gerek sâ'ir serhadlerde olan serdârlara min-ba^cd ^caduvvüyâne hareket itmemeleri bâbında

³²⁵⁷ R₂ -oldukda

³²⁵⁸ R₃, R₄, H mektûb-ı meveddet mashûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. Vusûlünde

³²⁵⁹ S, R₂, R₃, R₄ -Fî selh-i Şa^cban sene 1130Vezîr-i â^czam hazretlerine Venedik Cumhûru tarafından mükâlemeye murahhas Rojni nâm ilçisinden gelen kâğıdın tercümesidir. Fî 17 Ramazan sene 1130, H Fî selh-i Şa^cban sene 1130. Vezîr-i â^czam hazretlerine Venedik Cumhûru tarafından mükâlemeye murahhas Rojini nâm ilçiden gelen kâğıdın tercümesidir. Fî 17 Ramazan sene 1130

³²⁶⁰ R₂, R₃, R₄ -

³²⁶¹ R₂, R₃, R₄ -buyurmuşsunuz

³²⁶² R₂, R₃, R₄, H-

³²⁶³ R₂, R₃, R₄, H-Ülgün ve Bâr'a

³²⁶⁴ S-kasdında, R₂, R₃, R₄, H-sadedinde

³²⁶⁵ H -olmamışlardır.

³²⁶⁶ S, R₂, R₃, R₄ ideriz.

³²⁶⁷ R₂, R₃, R₄ -

³²⁶⁸ R₂ agâhlarında, R₃, R₄ -ahvâlden ve

³²⁶⁹ R₃, R₄ -agâhlarını

³²⁷⁰ R₃, R₄, H -ahvâlden

³²⁷¹ R₂, R₃, R₄ -olduklarında

³²⁷² R₂, R₃, R₄, H-iştibânım

fermân-ı  âlîleri sâdır buyurulduđu³²⁷³ vech üzere taraf-ı cumhûrumuzdan dahî işbu mâh-ı Temmûzun dokuzuncu gününde mahtûm ve mûmza olan dostluğun haberi irsâl kılınıb vusûl bulduğu birle gerek karâda ve gerek deryâda olan  askere vech-i meşrûh üzere tenbîh ve te'kîd olunduğu mukarrerdir. Ve bu ihbârda bu dâ'ciniz  acele idüb mâh-ı merkûmun on sekizinci gününe varıncaya değin vusûl bulduğunda şübhem yokdur. Ve  âlemde şüyûc bulan güzel nâmınızdan ve³²⁷⁴ mektûb-ı şerîfinizin mazmûnundan her vechile hakka râgıb olduğunuz nümâyandır. Cenâb-ı sa'âdetiniz i'lemdir ki musâlaha hitâmına değin mukâtele olagelmişdir. Bâ husûs ki müddet-i musâlahada mütâreke-i mefrûza³²⁷⁵ olmaya ve musâlaha  akd olunduğu eyyâmda³²⁷⁶ tarafeynin  askerine heber ve  adâvet üzere harekete ferâgatları için tenbîhler vâsıl oluncaya değin bir mikdâr müddet ta'cûn olunagelmişdir. Hakk-ı³²⁷⁷ musâlahanın **(208-a)** yedinci mâddesi fehvasınca Bosna ve İzvornik³²⁷⁸ tarafları için otuz sâ'at ib'âd olan mahaller için kırk gün ta'cûn olunduğu muhakkaktır. Ve mektûb-ı şerîfinizin mazmûnu üzere taraf-ı sa'âdetinize bu haber mâh-ı Temmûzun üçüncü gününde vusûl bulmuşdur. Musâlaha hitâmı ve mübâdelesini ise mâh-ı mezbûrun³²⁷⁹ dokuzunda vâki' olmağla Venedik  askeri haberdâr olmamışdır. Zîrâ bu haber cumhûrumuza mâh-ı merkûmun on sekizinde vâsıl olmuşdur. Ve ma'ûlûm-ı sa'âdetiniz buyurula ki musâlahanın vücûd pezîr olması gâlib olduğu birle³²⁸⁰ Cumhûrumuzun Devlet-i  Aliyye ile kemâl mertebe musâlahaya rağbetlerinden nâşi tavâif-i  askeriyenin cenerâllerine musâlahanın encâmın gözedüb  adüvvüyâne harekete ta'cûl eylesünler ve Devlet-i Çasâriyye'nin cenerâllerinin hareketlerine iktidâ eyleyeler deyü tenbîh olunmuşidi. Ve i'cîmâd-ı  aliyyeniz buyurula ki mâh-ı merkûmun ikinci gününde Devlet-i  Aliyye'nin murahhaslarıyla mükâleme olunub henüz mâdde-i kübrâyâ faysal virilmemiş iken cumhûrumuza  ale'l- acele haber gönderilüb ânlar dahî  askeri cenerâllere muhâfaza üzere olmalarıçün mü'ekked tenbîh eylemişler idi. Hatta Arnavûdluk havâlisinde  asker-i islâmıdan bir mikdârı birkaç atlumuzun üzerine hücum idüb birkaç nefer ile bile Gaini³²⁸¹ nâm bâşbüğ

³²⁷³ R₂, R₃, R₄ -olduğu

³²⁷⁴ R₃, R₄ -

³²⁷⁵ R₂, R₃, R₄ -mefrûz

³²⁷⁶ R₂, R₃, R₄, H -ahyânda

³²⁷⁷ R₂, R₃, R₄, H -Hatta

³²⁷⁸ R₃, R₄ -Arnavudluk

³²⁷⁹ R₂ -

³²⁸⁰ S olduğu

³²⁸¹ H -Garini

olanı³²⁸² ahz ve esîr eylediklerine Cumhûrumuz bakmayub **(208-b)** vech-i meşrûh üzere hareket eylediler. Böyle oldukda gerek musâlaha hitâmından evvel ve³²⁸³ gerek sonra °askerimizden °adüvvüyâne hareket vâkı° olmamak için vârid olan tenbîhlerden dostluğa olan kemâl sıdkımız ma°lûm-ı sa°âdetiniz buyurulur. Egeçi cumhûrumuz tarafına yazdığım mektûbların vusûlünde iştibâhım yokdur. Ve mahzâ âğâ kulunuz geldiği gibi matlûb-ı sa°âdetinize imtisâlen İngiltere ilçisinin re'y ve ittifâkı ile ve âğâ kûlunuzun ibrâmıyla mektûblar tahrîr ve bir ân evvel mahalline vusûl bulmak ve musâlaha haberi şâyı° olmak için mumâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. Bu bâbda vesâ'ir³²⁸⁴ dostluk mevâddında olan takayyüdüm makbûl-ı °aliyyeleri buyurulmağı me'mûl iderim. Bu dâ'iniz Devlet-i °Aliyye'de ikâmetim esnâsında cenâb-ı sa°âdetinizin kemâl-i rüşdünüzü müşâhede iderdim. Ve ol esnâda eylediğim tefe'ül bu vakitte zuhûr eylediğinden gâyet mahzûz ve memnûn oldum. Hemân Hak Te°âlâ hazretleri °ömr ve devletinizi mezîd ve dâ'im eyleye. Mâh-ı Temmûzun yiğirmi yedinci gününde Pojorofça'da tahrîr olunmuşdur. **(209-a)**

(209-b) Elhamdülillahü'l meliki'l-müte°al zül-kadr³²⁸⁵ ve'l-°uzma ve'l celâl vesselâtu ve's-selâm °alâ seyyidinâ ve nebiyyinâ Muhammedin el mefsûf bâ-hüsni'l-kemâl ve °ala ilahe ve sahibihî hayrû's-sahib ve hayrû'l âl bi'l-yümn ve's-sa°âdeti ve'l-ikbâl işbu sene saliseyn ve mi'ete ve elf de vâkı° Şa°bânü'l-mu°azzamın yiğirmi ikinci gününde Pojorofça nâm mahalde tarafeynden meyl ve rağbet ile °akd olunan sulh ve salâhda tecdîd-i³²⁸⁶ hudûd ve tefrîk-i arâzî ile vaz°-ı °alâyim olunmak üzere °ahd-nâme-i hümâyûn mücibince taraf-ı saltanat-ı °aliyyeden fermân-ı celîlü'ş-şân ile³²⁸⁷ kat°-ı hudûd ve temyîz-i sinûr ve tefrîk-i arâzîye me'mûr olan Adana Beglerbegisi ref°etlü sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri ve hâlâ Româ imparâtoru Çâsâr-ı bâ-vakâr tarafından kezalik tecdîd-i³²⁸⁸ hudûda me'mûr olan Prut kal°asının ve nehr-i Savâ yâhıların kumandânı olan rağbetlü hürmetlü Baron de Betrâs nâm cenerâl vekâletiyile evvela Beline'den Yalnız kasabası hudûdu arâzîsiyle tahdîd-i hudûd ve tefrîk-i sinûr olunub ve nehr-i Dîrin'den başlanub Öne Suyu'na varınca cenerâl-i mesfûrun Çâsârı tarafından **(210-a)** me'mûriyyeti olmağla iki vekîlin re'y

³²⁸² R₂, R₃, R₄ -olan kimesneyi

³²⁸³ R₂, R₃, R₄ -

³²⁸⁴ R₃, R₄ -sâ'ir

³²⁸⁵ R₂, R₃, R₄ -kudreti

³²⁸⁶ R₂, R₃, R₄ -tahdîd

³²⁸⁷ R₃ -

³²⁸⁸ R₃, R₄ -tahdîd-i

ve ma^crîfetleriyle Çerlenova sahrâsında Sava zimmînin bağçesi kurbunda vâz^c olunan hûmkadan nehr-i Barka'ya varınca yedi ^caded hûmkalar Savâ Suyu'ndan birer sâ^cat alârga yerde vâz^c olunub ve nehr-i Barka'dan nehr-i Bosna'ya varınca on üç ^caded hûmkaların her biri Sâva Suyu'ndan yarımşar sâ^cat alârga yerde vâz^c olunub ve Nehr-i Bosna'dan nehr-i Öne Sâva Suyu'na munsabb olduğu yerde Yasânofça'ya yarım sâ^cat karîb yerde vâkî^c Kûşûtrince nâm mahallin mukâbiline varınca sâ'ir hûmkalar Sâva Suyundan birer sâ^cat alârga yerde³²⁸⁹ vâz^c olunmağla ^cahd-nâme-i hümâyûn mûcibince bütün Sâva kenârları bayırlarıyla Çâsâr zabtında kalub³²⁹⁰ Bosna eyâletine doğru hûmkalardan hâriç bi'l-cümle sâ'ir arâzî Devlet-i ^cAliyye'nin yerleri olmağla fîmâ-ba^cd hudûd için îrâd³²⁹¹ olunmak lâzım gelür ise bu mahalle şerh virilüb ve fermân-ı ^câlî ile müvella ta^cyîn buyurulan müderrisinden Dernîşî-zâde Abdullah Efendi ma^crîfetiyle vech-i âtî üzere hûmkaların her biri başka başka³²⁹² ta^crîf ve beyân olunur.

İbtidâ Belene'nin Harâbe Palankasına bir buçuk sâ^cat yerde cenerâl-i mesfûrun tâbûru olduğu mahalde Palanskû Palandîşne dimekle ma^crûf olan³²⁹³ mahalde Nehr-i Dîrin'in **(210-b)** yâr başında cümle ittifakıyla bir hûmka-i ^cazîme hafr ve nasb olunub ândan dahî açık yerlerden rub^{c3294} rub^c sâ^cat mikdârı gidilüb Hamâbel³²⁹⁵ târlâları dimekle ma^crûf tarîk ve Tayâ-yarûğa kurbunda ikinci hûmka vaz^c olunubândan dahî rub^csâ^catden artacak yerde Rûd Ağlâvice dimekle ma^crûf bir mürtefî^c mahalde üçüncü hûmka ândan dahi yine rub^c sâ^cat mikdârı mahalde Kâsımo³²⁹⁶ Vice³²⁹⁷ nâm-ı diğ^cer Milovâç dimekle meşhûr yerde Belene'nin sağ tarafında hudûdun döndüğü yerinde³²⁹⁸ dördüncü hûmka vaz^c olunub ândan dahî Zukovameke nâm-ı diğ^cer Leskovaç dimekle ma^crûf mahalde ve Donîçe yolu üzerinde ormânlık arasında bâlâda zikr olunan hûmkadan rub^c sâ^cat mikdârı yerde yol kenârında bişinci hûmka vaz^c olunub ândan dahî nisf sâ^cat mikdârı ormânlık ve çengelistan içinden eski yol ile gidilüb Hasan Bey'in bâresi nâm-ı diğ^cer Lûkîka nâm

³²⁸⁹ R₂, R₃, R₄ -yerlerde

³²⁹⁰ R₂, R₃, R₄ ve

³²⁹¹ R₂, R₃, R₄ -ibrâz

³²⁹² R₂, R₃, R₄ tahrîr

³²⁹³ R₂, R₃, R₄ -

³²⁹⁴ S, R₃, R₄ -

³²⁹⁵ R₄ -Hamâ'il

³²⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -Kâsımo³²⁹⁶

³²⁹⁷ R₂, R₃, R₄ -

³²⁹⁸ S, R₂, R₃, R₄ -yerde

mahalde bir pelîd âğâcı etrafında altıncı hûmka vaz^c olunub ve ândan dahî³²⁹⁹ rub^c sâ^cat mikdârı yerde Zûgâyniva dimekle ma^crûf târlânın başında büyük Oğlavîk yolunda yedinci hûmka ve ândan dahî nısf sâ^cat³³⁰⁰ Yerîşince bâresi kurbunda Uyrejîya nâm bayırın üzerinde ^cazîm ormânlık içinde bir kalâmûr³³⁰¹ âğâcı etrafında sekizinci hûmka vaz^c olunub ândan dahî³³⁰² tahmînen bir sâ^cat karîb mahalde Ubâr Sokûgurubya nâm mahalde yolun sol tarafında **(211-a)** dokuzuncu hûmka vaz^c olunub nehr-i Sâva'ya tamâm dönüldüğümahalde bu hudûd tamâm olmuştur.³³⁰³

Zikr olunan Belene kurâlarında Ubâr Sakı harâbe karyesinin yerlerinden Nehr-i Sâva'ya doğru İştîtâr iskelesine giden yol ile bâlâda zikr olunan Ubâr Sokûgurubya hûmkasından nısf sâ^cat yerde Bâsîk dimekle ma^crûf âğâçlık³³⁰⁴ önünde Ubâr Sakı toprağında yolun sol tarafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî kezalik nısf sâ^cat yerde zikr olunan İştîtâr yolunun sol tarafında Vîdine Yolna dimekle ma^crûf ûlû ormânlık dağ içinde bir açık yerde bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî (nısf sâ^cat mikdârı yerde İştîtâr yolunda Miloşuca dimekle ma^crûf açık târlâda harâbe bulunan Çerlenova karyesinin toprağında bir küçük pelîd âğâcı etrafında iki yolun ayrıldığı yerde bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî)³³⁰⁵ yine ûlû ormânlu dağ ve çengelîstân ile İştîtâr yoluyla kezâlik nısf sâ^cat mikdârı yerde zikri sebki iden harâbe Çerlenova karyesinin kurbunda yolun sol tarafında bir hûmka vaz^{c3306} olunub ândan dahî nısf³³⁰⁷ sâ^cat mikdârı yerde İştîtâr yoluna karîb Zimmî Sova bağçesi³³⁰⁸ kurbunda Çerlenova karyesi toprağında yolun sol tarafında **(211-b)** bir kuru emrûd âğâcı etrafında Nehr-i Sâva'dan bir sâ^cat âlârga yerde bir hûmka³³⁰⁹ vaz^{c3310} olunub temyîz-i sınır ve tefrîk-i arâzî bu mahalle geldikten sonra hudûdâtı bu vech üzere zikr³³¹¹ olunur.³³¹²

³²⁹⁹ R₂, R₃, R₄ üç

³³⁰⁰ S, R₂, R₃, R₄ yerde

³³⁰¹ R₃, R₄ -eflâmûr

³³⁰² R₂, R₃, R₄ -

³³⁰³ S, R₂, R₃, R₄ Ve Belene'nin müsinn ve ihtiyârları ta^crîf eyledikleri kasaba hudûdu vech-i âti üzere beyân olunur.

³³⁰⁴ R₂, R₃, R₄ -ağaçlığın

³³⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -

³³⁰⁶ S, R₂, R₃, R₄ -nasb

³³⁰⁷ S, R₂, R₃, R₄ ru^cb

³³⁰⁸ R₄ -bağçe

³³⁰⁹ S ve nasb, R₂, R₄ ve

³³¹⁰ R₂, R₃, R₄ ve nasb

³³¹¹ S, R₂, R₃, R₄ ve beyân

³³¹² R₄ ki

Bundan akdem Vâradîn vak^cası oldukda Râçe'den Nehr-i Öne'ye gelince Nehr-i Sâva sâhilinde vâki^c ne kadar kurâ ve çârdaklar var ise ve³³¹³ Belenedbirciği³³¹⁴ kasabası³³¹⁵ ve Belene ve Berçağı kasabası ahâlîleri bi'l-cümle boşanub perâkende ve perişân olub ve yûrdların ve çârdakların biragub ve Sâva³³¹⁶ sâhili hâliya (el-hâliya³³¹⁷ kalub tecdîd-i esnâ-i sened)³³¹⁸ gelinceye değin birisinde bir kimesne kamayub³³¹⁹ ve bu mukâbelede Sâva Suyu'nun gerek berü tarafında gerek öte tarafında yâr başlarında Nemçe Çâsârının müte^caddid kılâ^c ve palanka ve sâ^cat başlarına³³²⁰ çârdâkları ve tob ve cebehâne ve askerleriyle muhafazacıları olmağla hudûd ahvâli mükâlemesinde Çâsâr vekîli olan cenerâl Petrâs mukâddemâ Belene sahrâsında Belene'nin Bitol³³²¹ kazâsı toprakları nizâ^cından mâ^câdâ tekrâr ısrâr ve nizâ^cla cevâblarında Bosna yakasında nehr-i Sâva sâhilinde tahlîye olunan yerleri ve bütün Sâva sâhilini isterim. Ve ândan mâ^câda esnâ-i cenkde keferer^câyâsından harâc aldığım karyeleri arâzîleri hadûduna değin cümlesin ister ve zabt iderim deyü Belene sahrâsında ber vech-i muharrer otuz beş gün nizâ^cı **(212-a)** nizâ^cı³³²² beyninde olan mecâlisde tazkâr ve ısrâr ve inâd idüb bu takdîrce nehr-i Sâva sâhilinde dörder beşer sâ^cat yerlerden ziyâde cenerâl-i mesfûrun içeri Bosna'ya doğru tecâvüz ve nizâ^cı nihâyetinde nehr-i Sâva'dan âlârga iki sâ^catlık arâzî³³²³ talep ve ısrâr ile kalub bu esnâda avn-ı Bârî ile Belene³³²⁴ kasabası hudûdu tahdîdi ile rızâlaşılub ve vaz^c-ı hudûd olunarak İştîtar iskelesine gelindikde cenerâl-i mesfûrun matlûbu olan Sâva sâhilinden âlârga iki sâ^cat mahallerin müzâkeresine şürû^c ve nizâ^cı³³²⁵ ve³³²⁶ cidâl-i kesîreden sonra tarafeynin müsinn ve ihtiyârlarının ve â^cyân ve askerlerinin tavassutu ile mâruz-zikr İştîtar iskelesinden Berçakı kasabası harâbesine gelince Sâva'dan âlârga yarım³³²⁷ sâ^cat ve Tuzla ve Grâd Çanıçe ve Serebronik ve

³³¹³ R₂, R₃, R₄ -

³³¹⁴ R₂, R₃, R₄ -

³³¹⁵ R₂, R₃, R₄ -

³³¹⁶ S ve

³³¹⁷ R₂ -

³³¹⁸ R₃, R₄ -tahdîd esnâsında

³³¹⁹ S, R₂, R₃, R₄ -bulunmayub

³³²⁰ R₂, R₃, R₄ -başına

³³²¹ R₂, R₃, R₄ -bütün

³³²² S, R₂, R₃, R₄ -

³³²³ R₃, R₄ -arâzîyi

³³²⁴ S, R₂, R₃, R₄ -Belene'nin

³³²⁵ R₂, R₃, R₄ -

³³²⁶ R₂, R₃, R₄ -

³³²⁷ R₂ birer, R₃, R₄ -birer

Sokol ve Grâd Çâç kal^ca³³²⁸ ve palankaların³³²⁹ Nehr-i Sâva'ya kurbiyetleri cihetiyle Perçeki'den Nehr-i Bosna'ya gelince on iki sâ^catlık yer³³³⁰ olmağın³³³¹ ândan dahî yarımışar sâ^catlık yerler Çâsâr hudûdunda kalmak üzere tefrîk-i arâzî ve temyîz-i sînûr için ^cahd-nâme-i hümâyûn mûcibince def^c-i ihtilâl-i cânibeyn olması³³³² re'y-i vekîleyn dahî munzam olub bu vech üzere râhat-ı re^câyâ ve emniyyeti tarafeyn için ^cakd-i rişte-i kavî ve karâr virilmekle zikri sebk iden emrûd âğâcî hûmkasından hatt-ı **(212-b)** müstakîm tahmîn olunub Çarlanova harâbe karyesinin sahrâsında Nova kulesi harâbesine giden ve tathîr olunan yolda Sanânûçkabût³³³³ dimekle ma^crûf dağ kurbunda Sâva'dan bir sâ^cat âlârga yerde yine Belene toprağında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî hatt-ı müstakîm ile³³³⁴ farz ve takdîr ve tahmîn olunub ve iki sâ^cat âlârga Berçakî'ya doğru gidilüb nelr-i Sâva kenârında olan mâru'z-zikr Nova kulesi harâbesine tarafeynin vekîlleri ve â^cyân^{3335c} askerleri ile varilub ve ^cavdetde nehr-i Ginçe³³³⁶ kenarıyla Ginçe'ye karîb yerde Deyre³³³⁷ Gâlûça değirmeninin üstü yanında Oberjeye nâm mahalde ûlû ormânlu^{3338c} azîm dağ içinde meşi evsat³³³⁹ ile Nehr-i Sâva'dan bir sâ^cat âlârga yerde yolun sağ tarafında yine Belene kazâsı toprağında bir hûmka vaz^c olunub ve temyîz-i hudûd için etrâfında vâfir eşcâr-ı ^cazîme kat^c itdirilmişdir. Ândan dahî bir buçuk sâ^cat Berçaka'ya doğru hatt-ı müstakîm ile gidildikde keزالik Nehr-i Sâva'ya varilub ve ^cavdetde meşi evsat³³⁴⁰ ile ve³³⁴¹ Koziçe³³⁴² deresine karîb yerde Palinov Silişte dimekle ma^crûf mahallin sağ tarafında³³⁴³ Yertârlâd³³⁴⁴ Sâva'dan bir sâ^cat âlârga yerde bir küçük pelîd âğâcî

³³²⁸ R₄-kal^caları

³³²⁹ R₂, R₃, R₄ -palankaları

³³³⁰ S, R₂, R₃, R₄ -mahall

³³³¹ R₂, R₃, R₄ -olmağla

³³³² R₂, R₃, R₄ -olmasını

³³³³ R₃, R₄ -Sanânûçku pûst

³³³⁴ R₂, R₄ -

³³³⁵ R₂, R₄ ve

³³³⁶ R₄ -Ginçe

³³³⁷ R₃ -Dîrde

³³³⁸ R₂, R₃, R₄ -orman

³³³⁹ R₂, R₃, R₄ -vasat

³³⁴⁰ R₂, R₃, R₄ -vasat

³³⁴¹ S, R₂, R₃, R₄ -

³³⁴² R₄ -Gûziçe

³³⁴³ S bâyr üzerinde bir târlâda Sâva'dan alârga bir sâ^cat tamâm olduğu yerde bir kuru pelîd ağâcî etrâfında yine Beline kazâsı toprağında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî ru^cb sâ^cat hatt-ı müstakîm ile gidilüb iki sırt bâyrı arasında Lûzîne Saliş'tenin sağ tarafında bir târlâda, R₂, R₃, R₄ bâyr üzerinde bir târlâda Sâva'dan alârga bir sâ^cat tamâm olduğu yerde bir kuru pelîd ağâcî etrâfında yine Beline kazâsı toprağında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî ru^cb sâ^cat hatt-ı müstakîm üzere gidilüb iki sırt bâyrı arasında Lûzîne Saliş'tenin sağ tarafında bir târlâda,

³³⁴⁴ S, R₂, R₃, R₄ -

etrâfında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî üç rub^{c3345} ve Yerîd Verdiçe Keyder ötesinde ve Çâçka mezarlığının kurbunda bir hûmka ândan dahî iki dakika gidilüb Çâçka (213-a) ve Perîd ve Derînce târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üç dakika gidilüb³³⁴⁶ Çâçka'dan³³⁴⁷ Yezdine târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî elli hatve gidilüb bir kirâs âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Çâçka'dan Öziçe'ye gider yomun üst tarafında Belâne karyesi sahrâsında bir hûmka ândan dahî Küçük Morova'nın yanında Çâçka ile Bilâne beyninde bir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunan hûmka musâlaha temessükleri mücibince Çâçka ile Bilâne vasatı olub mahall-i mezbûrdan Devlet-i 'Aliyye'de olan Bilâne karyesi Devlet-i Çâsâriyyede kalan Çâçka kasaba³³⁴⁸ palankasıyla on altışar buçuk dakikadır. Çâçka kasabasına mahsûs olan arâzîsi tahdîdinde vaz^c olunan hûmkaların sol tarafında olan bi'l-cümle kurâlar arâzîleri ile Devlet-i 'Aliyye'de kalmışdır. Ve sağ tarafda Çâçka ile yalnız arâzîsi Devlet-i Çâsâriyye'nin ândan Çâçka ile Bilâne vasatında Küçük Morova geçülüb vasatında Morova kenârında yapılan hûmkanın mukâbilinde bir hûmka ândan tahmînen ikiyüz adım Küçük Morova'dan ba'îd Dûdînîk nâhiyesine tâbi^c Çernelyove karyesinin târlâlarında bir hûmka sol tarafı Küçük Morova ile ma'an Devlet-i 'Aliyye mülküdür. Ândan dahî (213-b) Kânça deresi nehr-i Küçük Morova'ya döküldüğü mahalde bir hûmka ândan Kânça kenârıyla Kârov doğru gidilüb Dûşice karyesinden gelen piyâde yolunda bir pelîd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan yine Kânça Deresi kenârıyla Berunâr karyesinin piyâde yolunda bir hûmka ândan kezalik Kânça Deresi kenârıyla gidilüb yine Berûnâr yolunda bir hûmka ândan yine Kânça Deresi kenârıyla gidilüb Verûjenik

³³⁴⁵S -,R₂ sâ^cat mikdârı kezalik hatt-ı müstakîm ile gidilüb Belene kazası toprakları nihâyet bulduğu mahaldir ki Belene kazâsı topraklarından Kuvârı karyesi harâbesihudûdları buluşub ve bu iki karyenin hudûdu birbirine müntehi olduğu bir tarafı Râved Çike Selişte ve bir taraftan 'Alempenov Selişte demekle ma^crûf zikr olunan iki Seliştenin ortalık yerinde Uberjeye sahrâsında iki şecer bâlânın (218, sayfa)arasında kezalik nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alarga yerde bir küçük pelîd ağacı etrâfında yine Belene kazâsı toprağında bir hûmka vaz^c olunduki marrü'l-beyân olan Belene kazâsının Devlet-i 'Aliyyeye kalan arâzîsi bunda tamâm olub tarafeynin hüsn-i vifâkı ve ittifâkıyla bu vech üzere tahdîd ve temyîz-i hudûd olunmuşdur. (Bu nüshada eksik olan mektuplar eserin sonuna eklenecektir.)

R₃, R₄ sâ^cat mikdârı kezalik hatt-ı müstakîm gidilüb Belene kazası toprakları nihâyet bulduğu mahaldir ki Belene kazâsı topraklarından Kuvârı karyesi harâbesihudûdları buluşub ve bu iki karyenin hudûdu birbirine müntehi olduğu bir tarafı Râdu Çike Selişte ve bir taraftan 'Alempesov Selişte demekle ma^crûf zikr olunan yeni Seliştenin ortalık yerinde Uberjer sahrâsında iki şecer bâlânın arasında kezalik nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alarga yerde bir küçük pelîd ağacı etrâfında yine Belene kazâsı toprağında bir hûmka vaz^c olunduki marrü'l-beyân olan Belene kazâsının Devlet-i 'Aliyyeye kalan arâzîsi bunda tamâm olub tarafeynin hüsn-i vifâkı ve ittifâkıyla bu vech üzere tahdîd ve temyîz-i hudûd olunmuşdur.(Bu nüshada eksik olan mektuplar eserin sonuna eklenecektir.)

³³⁴⁶S Çâçka'dan Yezdîne ile Bilâne'ye gider yolun ötesinde

³³⁴⁷S Çâçka ve

³³⁴⁸S -

karyesi toprağında bir hûmka ândan keزالik nehr-i mezbûr kenârıyla gidilüb Astine dimekle ma^crûf sagır derenin Kânça'ya munsabb olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî Kânça Deresi kenârıyla Karadağ içinden gidilüb Diyocebâre çâyırlığında nehr-i Kânça kaynağı başında saf tarafda bir hûmka Küçük Moroa'dan ve Çâčka ile Bilâne karyesi vasatında karşı yapılan hûmkadan Kamâniçe Deresi hudûd olub sol tarafı Pozgacık ve Öziçe kazâları Devlet-i ^cAliyye'nin sağ tarafı Rûdnîk kazâsı Devlet-i Çâsâriyye'nindir. Ândan Devlet-i ^cAliyye'de olan Uzunça kazâsının Devlet-i Çâsâriyye'de kalan Valyova nâhiyesiyle hudûdları cem^c olduğu mâbeyninde Dûsek nâm dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî Kâvana Gora dağında piyâde yoluyla sağ tarafıda Uzunca karâgolulu kurbunda kâynın âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî **(214-a)** Veleyka Kabak dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir ^camik batûk içinde³³⁴⁹ Sâbova dimekle ma^crûf dere ile Malovkîk ve Mâvenice dağı ve Veleyka Bûğlan dağı ve üstünde depelü yerde dağına varılıb Valyova ve Uzunça ve Sokol kazâları müctemi^c olduđu³³⁵⁰ bir hûmka ândan dahî Malov Bûğlan dağında Valyova ve Sokol kazâları cem^c olduğu bir batûk içinde İstobçe dağına gidilüb yol üzerinde bir hûmka ândan dahî dağlar bâlâsında Sokol ve Vâlyova hudûdlarıyla İstobçe³³⁵¹ Yâylanik dağlarının beyninde vâki^c olan Yeke nâm-ı diğeri Bâleş dimekle ma^crûf taş üzerinde bir hûmka ândan yine dağlar tepesinden Yâylânik dağına varılıb bir kebîr kâynın âğâcı dibinde bir hûmka bu dağların yine sırtları hudûd olub sağ tarafı Vâlyova ve sol tarafı Sokol arâzileridir. Ândan dahî Vâlyova ve Sokol hudûdlarıyla gidilüb bu dağlardan Yolûvîk Deresi'ne inilüb dere ile dahî Sabâsetce Deresi Sâliflü Bovîk Deresi'ne munsabb olduğu mahalle dek gidilüb ândan piyâde yoluyla Mâvoba nâm dağın bâlâsında bir kâynın âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile ^cazîmü'l-cürm Kavârin taşına varılıb ve ândan sol tarafda **(214-b)** Sokol kazâsına tâbi^c Derâgâdûl karyesi ve sağ tarafda Valyova nâhiyesine tâbi^c Derenovyek karyesi olub Berûsek nâm dağda bir hûmka ândan dahî Muhâdova İstirâje nâm dağda Astiçe kayâsına gidilüb Macâr kilisesi dimekle ma^crûf vîrân kilise kurbunda bir hûmka ândan dahî iki mezârlık içünden geçülüb dağlar üstünden piyâde yolu ile Loyonata ve Yelerçaka toprakları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî işlek yol ile Merçaka Deresi Bezka Deresi'ne munsabb olduğu mahalde bir söğüd âğâcı etrâfında bir hûmka Bezka bir suyun ismi olub yanında olan hârabe hân hudûd-ı islâmiyyede

---

³³⁴⁹ S içinden

³³⁵⁰ S mahalde

³³⁵¹ S ile

Merçaka batûğunun Bezeka'ya döküldüğü mahalde Yâplan Sokol ve Valyova hudûdu hûmkasından aşağı Sokol ve Valyova hudûdlarının Karovbana hudûduna buluşdukları İstâva Batuğu Bezeka Suyu'na döküldüğü mahalle gelince Bezeka Suyu hudûd olub mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan Bezeka Suyu'ndan ayrıldıktan sonra musâlaha temessükleri mûcibince Sokol arâzisini devr iderek nısf sâ'at gidilüb Gonâk ve Astova karyeleri hudûdları beyninde bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan yine Sokol arâzisini devr iderek Petrîç ve Astâve karyeleri hudûdları arasından nısf sâ'at gidilüb Petrîç **(215-a)** Deresi geçildikten sonra Aşlayova Deresi dahî mürûr ve kenârında bir hûmka zikr olunan Aşlayova Deresi Öne vâlisi izzetlü Mustafa Pâşâ hazretleri ile Kıdvetü'l-ümerâ-il-mileti'l-Mesîhiyye Petrâş cenerâl "hutimet  avakibuhu bi'l-hayr"ın Belîne hudûdu hûmkası doğruluğunda vâkı  olmağla sol tarafında vâkı  Kurûbene ve Lözince kazâları arâzîleri ile Şâyâç nâm-ı diğ er Böğürdelen kazâsının ba zı arâzîsi ve Leşence palankası Devlet-i  Aliyye-i islâmiyyede kalub ve hudûd iktizasıyla sağ tarafında kalan Karyene ve Luj nce ve Böğürdelen arâzîleri Devlet-i Çâsâriyye'de kalmak üzere zikr olunan Aşlivede Deresi kenârında vaz  olunan hûmkadan Belîne'nin alt yanında nehr-i Dîrin kenârında mâru'z-zikr hûmka karşusuna varınca kıbleden şimâle farz olunan hatt-ı müstak im ile gidilüb Astâve karyesi toprağında vâkı  bir keb r pel d âğâcı niş nlayub ve hûmka i tib r olunub ândan dah  bir sag r dereden mür r olunub ve Yereberin ve Astâve arâzîsi muctemi  olduğı piy de yolunda bir keb r pel d âğâcı dibinde bir hûmka ândan keزالik V ribek karyesi toprağında vâkı  bir sag r dere geçilüb bayırda bir keb r pel d âğâcı dibinde bir hûmka ândan dah  keزالik iki dere geçilüb karye-i mezb re ç yırlığında **(215-b)** bir s g d âğâcı dibinde bir hûmka ândan dah  ba zı dağ ile R b ka deresinden geçilüb Çerde Bat k toprağında bir pel d âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahi Kolisonice karyesi deresinden mür r olunub bir türlü ken rından pel d âğâcı çevresinde bir hûmka ândan dah  B bl nik dersinden mür r ile B t v ç dağından gidilüb T l sof a ile Cerde batuk beyninde bir hûmka ândan dah  Likovdere deresinden geçilüb Likovdere karyesine kar b t rl larda bir hûmka ândan dah  keزالik Likovdere'ye t bi  dağ ile üstünden geçilüb karye-i mezb re toprağında bir hûmka ândan dah  yine karye-i mezb renin h nesine kar b bir kir s âğâcı etr fında bir hûmka ândan dahi iki dereden ve Karasova karyesine t bi  bağlardan geçilüb bağlar kurbunda bir hûmka ândan dah  birbat kdan Karosova toprağında Uzunca dağına varilub mahall-i mezb rda bir hûmka ândan dah  bir derede ba zı t rl lar ile gidilüb bir dağda piy de yolunda bir m şe âğâcı çevresinde bir hûmka

ândan Berlofça Deresi'nden mürûr ile Bezezoviçe dağına varılıb piyâde yolunda bir pelîd âğâcı çevresinde bir hûmka ândan dahî keزالik Karovbene ile Lozinçe nâhiyeleri müctemi^c olduğu (216-a) dağlar ile Maşkofça dağı batûğu ^cubur olunub Çikota karyesine tâbi^c Medûde Astâne dağında vâki^c bağlar ile bir piyâde yolunun beyninde bir hûmka ândan dahî batûkdan ve dereden zikr olunan Çikota karyesine geçilüb Toğudine bâyırında bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûre hudûdundan gidüb dağ tarafında değirmen taşı ma^cdeni dağında bir hûmka ândan dahî sâlifü'z-zikr Çikota dağından inilüb bâyır dibinde târlâlıklarda bir hûmka andan yine mâru'z-zikr karye târlâlığında bir hûmka ândan yine zikr olunan târlâlıkda bir hûmka ândan dahî Pâdre deresinden geçilüb kenârında Yâranca toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı târlâlar ile bir ormân içinden karye-i mezbûre çayırılığında bir hûmka ândan dahî yine çayırlardan gidülüb ormân kenârında bir hûmka ândan dahî ormân içinden ve ba^czı târlâlarından geçilüb yine Yâranca toprağında bir hûmka ândan dahî Bârabca târlâlarından gidilüb Velikasele karyesi arâzîsine karye-i mezbûre Bârabca toprağı münteha olduğu mahalde bir bağçe kurbunda bir kirâs âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahi Velikasile karyesi târlâlarından bir ormâna varınca gidilüb bir ihlâmûr âğâcı çevresinde bir hûmka ândan zikr olunan ormân içinden bir sagîr (216-b) dereye varılıb dere-i mezbûre kurbunda bir kâym âğâcı çevresinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr sagîr dereden ^cubûr olunub Velikasele târlâlarında bir hûmka ândan dahî Velikasile karyesi içinden geçilüb karye-i mezbûre hânelerinin beyninde vâki^c târlâlıkda bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûre toprağından gidilüb sol tarafda vâki^c olan üç hânesine karîb bir hûmka ândan dahî keزالik bir dereden geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzîsinde bir hûmka andan yine karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî İverika dağına varılıb Velikasele Leşence karyeleri arâzîleri müctemi^c olduğu mahalde bir pelîd âğâcı çevresinde bir hûmka ândan dahî İverika dağlarından geçilüb piyâde yolunda bir pelîd âğâcı etrafında bir hûmka ândan dahî İverika dağından inilüb Beşence deresinden mürûr ile Beşence karyesinin Vîdîne Perze nâm arâzîsinde bir hûmka ândan bir sagîr dere geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzîsinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı dağlar ve batûklar ile gidilüb Cer dağının alt yanında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan geçilüb Leşence gâye dimekle ma^crûf bir mürtefi^c mahalde bir pelîd âğâcı (217-a) çevresinde bir hûmka ândan dahî dağ ve batûklardan geçilüb Cer dağı ve Küçük Vebedûvîce dağı beyninde bir bâyır üzerinde piyâde yolunda bir hûmka bu mahalde Lurence kazâsı hudûdu tamâm olmuşdur. Ândan dahî Şâbâç nâm-

1 diğ er Bögürdelen kazâsına tâbi^c Bernâver karyesi toprağında Dûğûdyu dağında bir hûmka ândan dahî Bârcâ deresinden mürûr olunub karye-i mezbûre toprağında bâyırd a piyâde yolunda pelîd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvâna karyesi dağına varılıb karye-i mezbûre ile Bernâver karyesi hudûdu müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî harâbe bağlardan geçülüb İvâna dağı üstünde bir hûmka ândan dahî ma^cmûr bağlar içünden geçilüb ormân dibinde bir hûmka ândan dahî ormân içinden Bernâver karyesinden Leşince palankasına gider ^caraba yoluna varınca gidilüb tarîk-i merkûm kenârında bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden gidilüb hâricinde Leşence palankasından Şâyâç nâm-ı diğ er Bögürdelen'e gider yol kenârında Tavkîn toprağında bir hûmka ândan yine Tavkîn çalılığıyla³³⁵² Bernâver karyesine gider bir ^caraba yoluna gidilüb yine Tavkîn toprağında üç pelîd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahî yine Tavkîn toprağında gidilüb bir armûd âğâcı çevresinde **(217-b)** bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağında gidilüb yine armûd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağıyla gidilüb bir kirâs âğâcı dibinde bir hûmka ândan yine gidilüb toprağ-ı merkûmda bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağındaki Leşince palankasından Râca'ya gider ^caraba yolunda bir hûmka ândan dahî nehr-i Dîrîn'e doğ ru ormâna karîb çayırlık içinde bir hûmka ândan dahî müşârü'n-ileyh Mustafa Pâşâ ile Petrâş cenerâlin Belîne'nin alt yanında Dîrîn kenârında yaptıkları Belîne hûmkasına karşı berü tarafda yine Dîrîn kenârında Dûbüyek toprağında bir hûmka vaz^c olunub bu mahalde emr-i tahdîd vaz^c olunan ^calayim-i mu^cayyene ile bi-lütfullahi Te^câlâ hüsn-i hitâm bulup bâlâda her bir mahallin tahdîdidinde zikr olunduğu üzere Timûk Suyu'nun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden Belîne'nin alt yanında Dîrîn kenârında yapılan hûmka karşusuna gelince hûmka ve enhâr ve cibâl ile tahdîd ve tefrîk ve temyîz olunan arâzî ve sınırların sol tarafı Devlet-i ^cAliyye mülkü olub sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalmağ la mâbeynde karârdâde olan mevâdd ber mûcib-i temessük sulh ve salâh icrâ olunub tamâmen sebt ve tahrîr olunmuşdur. Tahrîren fi'l-yevmi'r-Rebi^c min³³⁵³ Seferi'l-hayr li seneti ihdâ ve selâsin ve miete ve elf.³³⁵⁴ **(218-a)**

³³⁵² S -çayırlığıyla

³³⁵³ S -

³³⁵⁴ S el-^cabdi'd-da^ci el-Devleti'l-^cAliyye Muhammed el kadı be-medine-i der Niş ve'l-me'mûr tahrîri'l-hudûd

(218-b) Temyûk³³⁵⁵ Suyu'nun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden nehr-i Temyûk'un³³⁵⁶ vasatıyla on sâ'at yukarı doğru gidilüb Kayrevaniye nâhiyesinde vâkı^c Balâşanice deresinin Nehr-i Temyûk'a muntehi olduğu mahalde on sâ'at tekmîl olub³³⁵⁷ mahall-i mezbûrda biri birine mukâbil iki hûmka vaz^c olunub zikr olunan Temyûk Suyu nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden bu mahalle gelince hudûd olub mâru'z-zikr hudûdda vâkı^c Temyûk Suyu'nun tarafeynin re^câyâsı müşterek olub cemi^c menâfi^c de ale's-seviyye intifâ^c eylemek³³⁵⁸ şerâit-i sulhde meşrût ve temessüklerde mestûr olmağla vech-i meşrûh üzere cümleye i^clân ve işâ^cat olunmuşdur. Ândan dahî zikr olunan Balâşanice Deresi'yle gidilüb Fethü'l-islâm tarafından Devlet-i ^cOsmâniyye'de olan Dernovâç karyesine gider piyâde yolu kurbunda kezalik karşuya karşı iki hûmka ândan dahî Balâşanice ile Kûberünce beyninde vâkı^c tarikle gidilüb sağ tarafda³³⁵⁹ Devlet-i (219-a) Çâsâriyye'de kalan Kûberence karyesi ve sol tarafda Devlet-i ^cOsmâniyye'de kalan Balâşanice karyesi yûrdları berâberinde bir hûmka işbu mahalde biz iki devlet tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr ve ta^cyîn olunan vekîlleri ba^cde'l-yevm vardıkça birer hûmka nasb olunmak üzere ittifâk³³⁶⁰ eylemişizdir. Ândan dahî ba^czen Balâşanice ve ba^czen Bohnice karyelerine tâbi^c bir âğaçlı yaylağın sırtında vâkı^c yol ile karye-i mezbûra Bohnice'ye karîb bir ^caraba yolunda mişe âğacı etrafında bir hûmka ândan dahî Bohnice yolu ile gidilüb Devlet-i ^cOsmâniyye'de olan Dîvecân³³⁶¹ ve Devlet-i Çâsâriyye'de kalan Asferûrminçe karyeleri târlâları beyninde bir hûmka ândan dahî Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Karânya nâhiyesi ile Devlet-i ^cOsmâniyye'de olan Cernerîka nâhiyesi cem^c olduğu mahalden hudûd ile bir kuru dereden geçilüb Pûjeyova nâm-ı diğerk Norka³³⁶² deresiyle Galuğoniçe deresinin yanında hâlî değirmen kurbunda bir hûmka ândan dahî Pûjeyova ve Galuğofça Dere'leri beyninden³³⁶³ mürûr olunub mâru'z-zikr dereler beyninde zikr olunan hâlî değirmene karîb bir sagîr taş üzerinde bir hûmka ândan dahî Pûjeyova deresiyle Karânya³³⁶⁴ ve Kaberûniye ve Çernerîka nâhiyeleri (219-b) müctemi^c olduğu zikr olunan Pujeyova

³³⁵⁵ R₃, R₄ -Tîmûk

³³⁵⁶ R₃, R₄, H -Tîmûk'un

³³⁵⁷ R₄ -olunub

³³⁵⁸ R₂ üzere

³³⁵⁹ R₂ -

³³⁶⁰ R₂, R₃, R₄ ve ittihad, H -ittihâd

³³⁶¹ R₂, R₃, R₄ -Dubûcân

³³⁶² R₃, R₄, H -Yozka

³³⁶³ R₃, R₄ -beyninde

³³⁶⁴ R₄ -Kırânye

kaynağı başında bir armûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî³³⁶⁵ tahmînen üçyüz hatve Karanya ve Çernerîka nâhiyeleri hudûdlarıyla bir yoldan geçilüb yine bir hûmka ândan dahî Loskova Glâva demekle ma^crûf dağda kadîmi yol ile âğâçlık³³⁶⁶ içinden geçilüb tarîk-i merkûm üzerinde bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî tarîk-i mezbûr³³⁶⁷ ile tahmînen iki yüz elli hatve gidilüb bir ahlat âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Dobra Dora kaynağı nâm mahalde hûmka-i mezbûre nâzır bir hûmka ândan dahî Dûbrovad³³⁶⁸ kenârında vâkı^c Lûka'ya gider yol ile gidilüb zikr olunan Dubrovod³³⁶⁹ ve Ravne Rîka dereleri müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahi zikr olunan dere³³⁷⁰ cem^c olduğu mahalle karîb geçilüb (Yasadri Yoca deresi kenârında sol tarafda bir hûmka ândan dahî yukaru)³³⁷¹ Yasadri Yoca deresiyle İstovol demekle ma^crûf dağa doğru gidilüb Yasadri Yoca deresi kenârında Ravne Rîka kaynağı başında bir hûmka ândan dahî Karânya ve Çerte Rîka nâhiyeleri hudûdlarıyla gidilüb İstovol dağına karşı ve yazak taşına karîb İstovol ve Bûrice nâhiyesinden zikr olunan taş yanından cereyân iden derelerin **(220-a)** beyninde bir hûmka ândan dahi yüz adım gidilüb mâru'z-zikr derelerin beyninde Karânya ve Bûrice ve Çerte Rika hudûdları cem^c olduğu mahalde bir kâyın âğâcı etrâfında bir hûmka hûmka-i mezbûrun sağ tarafında bulunan İstavol dağı Devlet-i Çâsâriyye'nin olub bu mahalde Devlet-i Çâsâriyye³³⁷² zabtında olan Karânya nâhiyesinin arâzîsi tamâm olmuştur. Ândan dahî mürtefi^c ve sengistân dağlar ile gidilüb Çerte Rîka nâhiyesi hudûdu Burîce hudûduna muntehi olduğu Kolofça Dağı'nda vâkı^c tamâmen Devlet-i Çâsâriyye'de kalan Burice'ye gider yol üzerinde bir hûmka ândan dahî Çerte Gavde dağından geçilüb ibtidâ Serve ve Ma^cden İpek derelerininin kâynağı olan Ma^cden İpek dağından ba^cdehu kuzey(?) garb ile Konya Galâva dağlarından geçilmekle zikr olunan dağlarindepe ile sırtı hudûd olub sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye'nin³³⁷³ sol tarafı Devlet-i 'Osmâniyye'nindir. Konya Galâva ve İslâva dağlarından gidilüb ândan dahî Leybe dağında vâkı^c piyâde yolunda bir hûmka bu dağların³³⁷⁴ depe ile sırtı hudûd olub sağ tarağı Devlet-i Çâsâriyye'de sol

³³⁶⁵ S ve, R₂, R₃, R₄ --

³³⁶⁶ R₂, R₃, R₄ -ağaçlar

³³⁶⁷ R₃, R₄ -merkûm

³³⁶⁸ R₃, R₄ -Dûbrovûde, H -Dûbrovda

³³⁶⁹ R₃, R₄ -Dûbrovûde

³³⁷⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -dereler

³³⁷¹ R₂, R₃, R₄ -

³³⁷² R₃, R₄, H -Çâsâriyyenin

³³⁷³ R₂ -Çâsâriyyede, R₃, R₄ -Çâsâriyye

³³⁷⁴ S, H dahî

tarafıDevlet-i ‘Osmâniyye’nindir.Ândan dahi³³⁷⁵ İsteyna ve Çernî ve Reh dağlarından Velîka Ravne dağına gidilüb zikr olunan **(220-b)** dağda vâkı^c piyâde yolunda bir çâtâl kâyn ağâcı dibinde bir hûmka zikr olunan³³⁷⁶ depe ile sırtı hudûd olub sol tarafıDevlet-i ‘Osmâniyye’nin ve sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyeninindir. Bu mahalde Devlet-i Çâsâriyyede kalan Ma^cden İpek ile Emûl³³⁷⁷ nâhiyeleri hudûd³³⁷⁸ Devlet-i ‘Osmâniyye’de olan Çerte Rîka nâhiyesi ile Esferlik Banası kazâlarının sınırları cem^c olmuşdur. Ândan Resve nâhiyesinin bâşı olan Mikol taşına varılıb Velîke Ravne ile Mikol taşının beyninde bi’l-cümle vâkı^c olan dağlar ile sırtları hudûd olub sağ tarafı³³⁷⁹ Çâsâriyyenin sol tarafı Devlet-i ‘Osmâniyye’nindir. Zikr olunan Mikol taşından Perejûvinçe’ye³³⁸⁰ gidilüb bir sagîr kaya üzerinde bir hûmka Mikol taşı ilePerejûvinçe’de³³⁸¹ nasb olunan hûmkanın beyninde vâkı^c dağların sırtları hudûd olub sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye’nin sol tarafı Devlet-i ‘Osmâniyye’de olan Çerte Rîka ve Esferlik Banası hudûdudur. Ândan dahî Devlet-i Çâsâriyyede kalan Perâkîn ile Devlet-i ‘Osmâniyye’de kalan Esferlik Banası hudûdudur³³⁸². Ândan³³⁸³ dahi³³⁸⁴ Grâd³³⁸⁵ demekle ma^crûf dağa Yâne’de gelen ‘araba yolundan gidüb bundan dahî Devlet-i ‘Osmâniyye hudûdunda kalan Samânça taşının dokuz buçuk dakîka sağ tarafında düşürülmüş **(221-a)** taşlardan bir hûmka Perejûvinçe’de³³⁸⁶ taş üzerinde yapılan hûmkadan bu mahalle gelince dahî sağ taraf³³⁸⁷ Devlet-i³³⁸⁸ Çâsâriyye’de kalan Resve ve Petrûş hudûdu ve sol taraf³³⁸⁹ Devlet-i ‘Osmâniyye’de kalan Esferlek Bânası hudûdudur. Ândan dahî bir³³⁹⁰ hatt-ı müstakîm ile (Kalasûniçe’ye gidilüb bir bâyırcıkda bir hûmka ândan yine hatt-ı müstakîm ile)³³⁹¹ gidilüb hâlî Kâlânofça karyesinde bir üvez ağâcı dibinde bir hûmka

³³⁷⁵ R₂ Çerti, R₃, R₄, H-Çerûti
³³⁷⁶ S dağlar, R₂, R₃, R₄, H dağların
³³⁷⁷ H -Ümûl
³³⁷⁸ R₂, R₃, R₄ -hudûdu
³³⁷⁹ R₃, R₄, HDevlet-i
³³⁸⁰ R₃ -Bererûvinçe’ye, R₄ -Berezûviçe’ye
³³⁸¹ R₃ -Berejûvinçe’de, R₄ -Berezûviçe’ye
³³⁸² S, R₂, R₃, R₄, H- hudûdun tefrîk iden
³³⁸³ S, R₂, R₃, R₄, H-
³³⁸⁴ S, R₂, R₃, R₄, H-
³³⁸⁵ H -Grâ
³³⁸⁶ R₄ -Perejûviçe’de
³³⁸⁷ R₂, R₃, R₄, H -tarafı
³³⁸⁸ S, R₃ -
³³⁸⁹ R₄ -tarafı
³³⁹⁰ S, R₂, H -
³³⁹¹ R₂, R₃, R₄ -

ândan keزالik hatt-ı müstakîm ile gidilüb³³⁹² Derâgile nâm mahalde ve³³⁹³ Niş'den Belgrâd'a gider yol üzerinde bir hûmka temessüklerde ta^cyîn ve tasrîh buyurulduğu üzere Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Perâkîn³³⁹⁴ Devlet-i 'Osmâniyye'de olan Razne³³⁹⁵ palankası³³⁹⁶ vasatı bulunmak için Perâkende Razîne³³⁹⁷ palankasına tarafeynden mu^ctemed âdemler sâ^cat ile meşî eylediklerinde Derâgile'de vâkı^c taht yol üzerinde mensûb hûmkada bulunmağla ândan dahî musâlaha temessükleri mûcibince vasat i^ctibârıyla İstûvlaç'a doğru yine hatt-ı müstakîm ile gidilüb Kârmanofça târlâlîğında³³⁹⁸ bir kara âğâç çevresinde³³⁹⁹ bir hûmka ândan keزالik mâru'z-zikr hûmkaya karîb bir kara âğâç kurbunda³⁴⁰⁰ bir hûmka ândan dahî Supelek deresinin geçildiği yerde bir hûmka ki bir ceviz dibindedir. Ândan Keykovaç sahrâsında bir hûmka (221-b) ândan dahî İstovlaç'a gider³⁴⁰¹ doğru³⁴⁰² gidilüb Morova kurbunda bir hûmka ândan Lûçîne karyesi toprağıyla İstilâç hudûdu cem^c olduğu sahrâda Morova kurbunda bir sagîr ceviz âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunan Perâkîn ve Rajne³⁴⁰³ palankaları başka başka kazâ olmayub Petrûş kazâsında vâkı^c olmağla bu mahalde vasat i^ctibârıyla arâzîleri tamâm olub Samânça'da³⁴⁰⁴ vaz^c olunan hûmkadan bu mahalle gelince nasb olan hûmkaların sađ tarafı Perâkîn palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i Çâsâriyye'de ve sol tarafı Rajîne palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i 'Osmâniyye'de kalmışdır. Ândan dahî sol tarafda sagîr taşların³⁴⁰⁵ dibinde Sûçîn dimekle meşhûr kuru derede bir hûmka ândan yine küçük dağlar içinden İstovlaç'dan Râjine'ye gider Tûbka nâm ormânda bir hûmka ândan dahî sagîr dağlardan gidilüb İstovlâç'dan Perâline karyesine giden³⁴⁰⁶ tarîk ve³⁴⁰⁷ Ūnîne³⁴⁰⁸ Deresi'nin üst yanında bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka

³³⁹² S, R₂, R₃, R₄, H-

³³⁹³ R₂, R₃, R₄ -

³³⁹⁴ R₂, R₃, R₄ -Perâkîn

³³⁹⁵ R₂, R₃ -Zâjine, R₄ -Râjine

³³⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -palankasına₃

³³⁹⁷ R₃, R₄ -Rajine

³³⁹⁸ S -târlâlîğından

³³⁹⁹ R₃, R₄ -çevresinden

³⁴⁰⁰ R₂, R₄ -çevresinde

³⁴⁰¹ S tarîk

³⁴⁰² R₂, R₄, H tarîk

³⁴⁰³ R₃ -Rajine

³⁴⁰⁴ R₄ -Samânîçe'de

³⁴⁰⁵ R₂, R₄, H -dağların

³⁴⁰⁶ R₂, R₃, R₄ -gider

³⁴⁰⁷ S, H -Râvyeline, R₂, R₃ Râvyeline, R₄ -Râvline

³⁴⁰⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

ândan³⁴⁰⁹ geçilüb yol yanında bir karaâğaç dibinde bir hûmka ândan dahî sagîr dağlardan inilüb Bulgâr Morova'sının içinde olan³⁴¹⁰ kaya karşusunda bir hûmka ândan dahî Bulgâr Morova'sından yine İstovlâç toprağına **(222-a)** geçilüb Lukvâç³⁴¹¹ Deresi Morova'ya munsabb olduğı mahalde bir gürgen âğacı dibinde bir hûmka ândan bir sagîr dağa çıkılub Mârkovençe demekle ma^crûf bâyırdâ bir hûmka ândan dahî piyâde yoluyla gidilüb sol tarafda Devlet-i ^cOsmâniyye'de olan Mevsîn karyesi arâzîsiyle İstovlâç toprağı beyninde bâyırdâ vâkî^c bir pelîd âğacı dibinde bir hûmka ândan Makraşân karyesi yoluna doğru varılub³⁴¹² tarîk-i merkûmda bir pelîd âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî bir mürtefi^cce mahalle varılub Râkvâç batûğı kenârında bir ûhlâmûr âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî Derneçâr deresi bâşında bir hûmka ândan dahî Kilîd³⁴¹³ ve Derneçâr dereleri beyninde bâыр üzerinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr dereler müctemi^c olduğı mahalde bir hûmka ândan dahî dağ ile inilüb Derneçâr deresi Küçük Maru'ya³⁴¹⁴ döküldüğü mahalde Morova kurbunda Karûşovaç nâm-ı diğêr Alâca Hisâr yolunda bir koz³⁴¹⁵ âğacı³⁴¹⁶ dibinde bir hûmka Bulgâr Morova'sı ve Küçük Morova'da beynlerinde İstovlâç hudûdu tamâm olub ândan nehr-i Küçük Morova'dan mürûr olunub temessüklerde öte kıyı³⁴¹⁷ ile mestûr olduğı³⁴¹⁸ vechile³⁴¹⁹ hudûd olmak üzere Yâğûdine ve Garâgolafça ve Rûdnîk taraflarında³⁴²⁰ Çâçkâ karşusuna **(222-b)** varılub Çâçkâ kasabası arâzîsinin Morova kenârında bâş hûmkası olan mahalle geçilüb Çâçkâ kasabasının vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz kimesnelerin ihtiyârı üzere Küçük Morova kurbunda Dervâr ve³⁴²¹ Çâçkâ târlâlâri müctemi^c olduğı mahalde bir çatal kavak âğacı dibinde bir hûmka ândan üç dikîka gidilüb Alâca Hisâr'dan gelen Çâçkâ'nın taht yolunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb bir söğüt âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Dervâr ve Kûlûnofça karyeleri hudûdları ile Çâçkâ kasabası târlâlâri cem^c olduğı mahalde bir hûmka ândan dahî bir buçuk

³⁴⁰⁹ R₂, R₃, R₄, H küçük dağlar beyninden

³⁴¹⁰ R₂, R₃, R₄ -büyük, H olan

³⁴¹¹ R₃, R₄ -Yâkûvaç

³⁴¹² H doğru varılub

³⁴¹³ R₂, R₃, R₄ -Kalîye, H -Kilye

³⁴¹⁴ R₂, R₃, R₄, H -Morova'ya

³⁴¹⁵ R₂, R₃, R₄ -karaağaç

³⁴¹⁶ R₂, R₃, R₄ -

³⁴¹⁷ R₄ -kıyısı

³⁴¹⁸ S, H -olunduğı, R₂ -olunduğı sebepten, R₃, R₄ sebepten

³⁴¹⁹ R₂, R₃, R₄ -

³⁴²⁰ R₂, R₃, R₄, H -taraflarıyla

³⁴²¹ R₃, R₄ -

dakıka gidilüb Çâçkâ'dan Atânca'ya³⁴²² gider yol kurbunda bir armûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakıka gidilüb Çâçkâ'dan Kûlûnofça'ya gider yol kurbunda bir kebîr karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî iki buçuk dakıka gidilüb küçük çayır içinde bir elmâ âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahî beş dakıka gidirilüb Çâçkâ'dan yine Kûlûnofça'ya gider yol üzerinde bir fidân karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakıka bir dakıka gidilüb Lûzinçe karyesine gider Kalûnofça yol³⁴²³ mürûr olunub bir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî **(223-a)** iki dakıka gidilüb Çâçkâ ve Kalûnofça ve Lûzinçe târlâları hudûdu cem^c olduğu mahalde bir elmâ âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî beş dakıka gidilüb Lûjînçe karyesi batûğundan mürûr ve karye-i mezbûre gider iki yol ve sagîr Belence³⁴²⁴ dağlarına karîb bir hûmka ândan dört dakıka gidilüb (bir armûd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahi dört gidilüb)³⁴²⁵ bir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî üç dakıka gidilüb Çâçkâ ve Lûzinçe karyeleri hudûdları Bezedine karyesi hudûduna muttasıl olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üç dakıka gidilüb Çâçkâ ve Berîd ve Dirînçe'ye³⁴²⁶ gider yol ötesinde ve Çâçkâ mezarlığının kurbunda bir hûmka ândan dahî iki dakıka gidilüb Çâçkâ ve Berîd ve Rinçe³⁴²⁷ târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üç dakıka gidilüb Çâçkâ Bezdîne ile Bilânya³⁴²⁸ gider yolun ötesinde Çâçkâ ve Yezdine târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî elli hatve gidilüb bir kirâs âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakıka gidilüb bir elma âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Çâçkâ'dan Uzunça'ya gider yolun üst tarafında Bilâne karyesi sahrâsında bir hûmka ândan dahî Küçük Morova'nın **(223-b)** yanında Çâçkâ ile Bilâne beyninde bir yemiş ağacı dibinde bir hûmka zikr olunan hûmka musâlaha temessükleri mûcibince Çâçkâ ile Bilâne vasatı olub mahall-i mezbûr³⁴²⁹ Devlet-i Çâsâriyye'de kalan Çâçkâ palankasıyla Devlet-i °Osmâniyye'de olan Bilâne karyesi onaltışarbuçuk dakikadır. Çâçkâ kasabasına muhsûs olan arâzîsi tahdîdinde vaz^c olunan hûmkaların sağ tarafda Çâçkâ ile yalnız arâzîsi Devlet-i Çâsâriyyenin ve sol tarafı³⁴³⁰ bi'l-cümle kurâlar ve arâzîsi³⁴³¹ Devlet-i

³⁴²² R₄ -Atânice'ye

³⁴²³ R₂, R₃, R₄, H-yolu

³⁴²⁴ R₄ -Belîçe

³⁴²⁵ R₂, R₃, R₄ -

³⁴²⁶ R₄ -Derîce'ye

³⁴²⁷ R₄ -Derîce

³⁴²⁸ R₃, R₄ -Bilâne

³⁴²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -mezbûrdan

³⁴³⁰ R₂, R₃, R₄, H-tarafda olan

³⁴³¹ R₂, R₃, R₄, H -arâzîleri ile

°Osmâniyye’de kalmıştır. Ândan Çâçkâ ile Bilâne vasatında Küçük Morova geçilüb vasatda Morova kenârında yapılan hûmkanın mukâbilinde bir hûmka ândan tahmînen ikiyüz adım Küçük Morova’dan ba°id Rûdnîk nâhiyesine tâbi° Çernelyeva karyesinin târlâlarında bir hûmka sol tarafı Küçük Morova ile ma°an Devlet-i °Osmâniyye’nindir.³⁴³² Ândan dahî Kamâniçe³⁴³³ (deresi nehr-i Küçük Morova’ya döküldüğü mahalde bir hûmka ândan Kamâniçe³⁴³⁴)³⁴³⁵ kenârıyla yukarı doğru gidilüb Rûşence³⁴³⁶ karyesinden³⁴³⁷ gelen piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan yine³⁴³⁸ Kamâniçe³⁴³⁹ deresi kenârıyla³⁴⁴⁰ Berûnâr karyesinin³⁴⁴¹ piyâde³⁴⁴² yolunda bir hûmka ândan yine³⁴⁴³ Kamâniçe³⁴⁴⁴ deresiyle³⁴⁴⁵ kenârıyla **(224-a)** gidilüb (yine Bernâvar³⁴⁴⁶ yolunda bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi³⁴⁴⁷ kenârıyla gidilüb)³⁴⁴⁸ Dırojnîk karyesi toprağında bir hûmka ândan keزالik nehr-i mezbûr kenârıyla gidilüb Astanya demekle ma°rûf sagîr derenin Kamâniçe’ye³⁴⁴⁹ munsabb olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî yine (Kamâniçe deresi kenârıyla Karadağ içinden gidilüb Deyûcebâre çayırılığında nehr-i)³⁴⁵⁰ Kamâniçe³⁴⁵¹ kaynağı bâşında sağ tarafda bir hûmka Küçük Morova’dan ve Çâçkâ ile Bilâne karyesi vasatında karşı yapılan hûmkadan Kamâniçe³⁴⁵² deresi hudûd olub sol tarafı Pozîgacik ve Uzunca kazâları Devlet-i °Osmâniyye’nin sağ tarafı Rûdnîk kazâsı Devlet-i Çâsâriyye’nindir. Ândan Devlet-i Çâsâriyye’de kalan Valyova nâhiyesiyle Devlet-i °Osmâniyye’de olan Uzunca kazâsının hudûdları cem° olduğu mâbeynde Revsek nâm dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî Fâvne Gûre dağında piyâde yoluyla sağ tarafda Uzunca karâgolü kurbunda kâyn ağacı dibinde

³⁴³² R₃, R₄, H -°Osmâniyye mülküdür.

³⁴³³ R₃, R₄ -Kamâminçe

³⁴³⁴ R₄ -Kamâminçe

³⁴³⁵ R₃ -

³⁴³⁶ R₃, R₄ -Rûşice

³⁴³⁷ R₂, R₃, R₄ -karyesi tarafından

³⁴³⁸ R₂, R₃, R₄ -keزالik

³⁴³⁹ R₃, R₄ -Kamâminçe

³⁴⁴⁰ R₂, R₄ gidilüb yine

³⁴⁴¹ R₂, R₃, R₄ -

³⁴⁴² R₂, R₃, R₄ -

³⁴⁴³ H -keزالik

³⁴⁴⁴ R₃, R₄ -Kamâminçe

³⁴⁴⁵ R₄ -deresi, H ve

³⁴⁴⁶ H -Berûnâr

³⁴⁴⁷ S -deresiyle ve

³⁴⁴⁸ R₃, R₄ -

³⁴⁴⁹ R₃, R₄ -Kamâminçe’ye

³⁴⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -

³⁴⁵¹ R₃, R₄ -Kamâminçe

³⁴⁵² R₃, R₄ -Kamâminçe

bir hûmka ândan dahî Velîka Kabov³⁴⁵³ dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir °amîk batûk içinde Sâbova dimekle ma°rûf dere ile Mâlûkîk ve Maverinçe dağı ve Velîka Bûğlan dağı üstünde depelü yerde dağına **(224-b)** varılıb Vâlyova ve Uzunça ve Sokol kazâları müctemi° olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî Mâlû Bûğlan dağında Vâlyova ve Sokol kazâları cem° olduğu bir batûk içinde³⁴⁵⁴ Ustunçe³⁴⁵⁵ dağına gidilüb yol üzerinde bir hûmka ândan dahî dağlar bâlâsından³⁴⁵⁶ Sokol ve Valyova hudûdları ile Bâylânîk dağlarının beyninde vâki° olan Lîskî nâm-ı diğêr Bâlbeş³⁴⁵⁷ dimekle ma°rûf taş üzerinde bir hûmka ândan dahî yine dağlar depesinden Yâplânîk dağına varılıb bir kebîr kâyn ağacı dibinde bir hûmka bu dağların depe³⁴⁵⁸ sırtlar³⁴⁵⁹ hudûd olub sağ tarafı Valyova ve sol tarafı Sokol arâzîleridir. Ândan Vâlyova ve Sokol hudûdlarıyla gidilüb bu dağlardan Lûbûdik deresine inilüb dere ile dahî Sabaseteçe deresi sâlifü'z-zikr Lûbûdik deresine munsabb olduğu mahalle dek gidilüb ândan piyâde yolu ile Mâdye nâm dağın bâlâsında bir kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile °azîmü'l-cerem Kovârtîn taşına varılıb ândan sol tarafda Sokol kazâsına tâbi° Daragûdûl karyesi ve sağ tarafda Vâlyova nâhiyesine tâbi° Deretûvik karyesi olub Berûsek nâm dağda bir hûmka ândan dahî Mehâdve İstirâje nâm dağından **(225-a)** Astanice kayasına gidilüb Macâr kilisesi dimekle ma°rûf virân kilisâ kurbunda bir hûmka ândan dahî iki mezârlık içinden geçilüb dağlar üstünde piyâde yoluyla Lûpâtna ve Merçaka toprakları müctemi° olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî işlek yol ile Merçaka Deresi Bezeka Deresi'ne munsabb olduğu mahalde (bir söğüd ağacı etrâfında bir hûmka Bezeka bir suyun ismi olub yânında olan harâbe hân hudûd-ı °Osmâniyye'de kalmışdır. Merçaka batûğunun Bezeka'ya döküldüğü mahalde)³⁴⁶⁰ Yaplan Sokol ve Vâlyove hudûdu hûmkasından aşağı³⁴⁶¹ Sokol ve Vâlyova³⁴⁶² hudûdlarının Karûbene hudûduna buluşdukları Astâva batûğu Bezeka Suyu'na döküldüğü mahalle gelince Bezeka Suyu hudûd olub mahall-i mezbûrda bir hûmka

³⁴⁵³ R₂, R₃, R₄ -Kabak, H -Kîk

³⁴⁵⁴ S, H -içinden

³⁴⁵⁵ R₄ -Ustubiçe

³⁴⁵⁶ R₃ -bâlâsında

³⁴⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -Bâlêş

³⁴⁵⁸ R₃, R₄ ve sırtları

³⁴⁵⁹ R₂ -sırtları, R₃, R₄ -

³⁴⁶⁰ R₃, R₄ -

³⁴⁶¹ R₃, R₄ bir söğüd ağacı etrafında bir hûmka Bezeka bir suyun ismi olub yanında olan harâbe hân hudûd-ı °Osmâniyyede kalmışdır. Merçaka batûğunun Bezeka'ya döküldüğü mahalde Yaplan Sokol ve Vâlyove hudûdu hûmkasından aşağı

³⁴⁶² H -hudûdu humkâsından aşağı Sokol ve Vâlyova

ândan Bezeka Suyu'ndan ayrıldıktan sonra musâlaha temessükleri mûcibince Sokol arâzîsini devr iderek³⁴⁶³ Petrîç deresini³⁴⁶⁴ geçdikden³⁴⁶⁵ sonra Eşleyova deresi dahî mürûr ve kenârında bir hûmka zikr olunan Aşleyova deresi Öne³⁴⁶⁶ vâlisi³⁴⁶⁷ Mustafa Pâşâ hazretleriyle “kıdevetü ümerâ il-milleti'l Mesîhiyye” Petraş cenerâl “hutimet ‘avakıbuhi bi'l-hayr”ın Belîne'nin altı³⁴⁶⁸ yanında nehr-i Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hudûdu hûmkası doğruluğunda vaz^c olmağlasol tarafda **(225-b)** vâki^c Karovine ve Lûzençe³⁴⁶⁹ kazâları arâzîleriyle Şâyâç nâm-i diğêr Böğürdelen kazâsının ba^czı arâzîsi ve Leşence³⁴⁷⁰ Palankası Devlet-i ‘Osmâniyye’de kalub ve hudûd iktizasıyla sağ tarafda kalan Karovine ve Lûzençe³⁴⁷¹ ve Böğürdelen³⁴⁷² arâzîleri Devlet-i Çâsariyyede kalmak üzere zikr olunan Aşleyova deresi kenârında vaz^c olunan hûmka³⁴⁷³ Belîne'nin alt yanında nehr-i³⁴⁷⁴ Dirîn kenârında mâru'z-zikr hûmka kârşûsuna varınca kıbleden şimâle farz olunân hatt-ı müstakîm ile³⁴⁷⁵ gidilüb Astâve karyesi toprâğında vâki^c bir kebîr pelîd ağacı nişânlanub ve hûmka i^ctibâr olunub ândan dahî bir sagîr dereden mürûr olunub ve Peryîk ve Astâva arâzîsi müctemi^c olduğu piyâde yolunda bir kebîr pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan kezalik Veberyek³⁴⁷⁶ karyesi toprâğında vâki^c sagîr dereden geçilüb bir³⁴⁷⁷ bâyırda bir kebîr pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî kezalik iki dere geçilüb karye-i mezbûre çâyırlığında bir söğüd ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî ba^czı dağ ile Dûbuka³⁴⁷⁸ Deresi'nden geçilüb Çerde³⁴⁷⁹ Batûk toprâğında bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka³⁴⁸⁰ ândan dahî Tûlîsofça karyesi deresinden mürûr olunub bir târlâ kenârında pelîd **(226-a)** ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî Yâplanik deresinden

³⁴⁶³ R₂, R₃, R₄, H nısf sâ^cat gidilüb Gonâk ve Astâva karyeleri hudûdları beyninde bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan yine Sokol arâzîsini devr iderek Petrîç ve Astâve karyeleri hudûdları arasından nısf sâ^cat gidilüb

³⁴⁶⁴ R₂, R₃, R₄, H-deresi

³⁴⁶⁵ R₃, R₄, H-geçildikden

³⁴⁶⁶ R₂, R₃, R₄, H-Adana

³⁴⁶⁷ R₂, R₃, R₄, H^cizzetlü

³⁴⁶⁸ R₂, R₃, R₄, H -alt

³⁴⁶⁹ R₄-Lûzinçe

³⁴⁷⁰ R₄-Leşince

³⁴⁷¹ R₄-Lûzinçe

³⁴⁷² R₃, R₄ -kazâsının ba^czı

³⁴⁷³ S, R₃, R₄ -hûmkanın

³⁴⁷⁴ R₃, R₄ -

³⁴⁷⁵ R₃, R₄ -üzere

³⁴⁷⁶ R₄ -Vîrbîk

³⁴⁷⁷ R₂, R₃, R₄ -

³⁴⁷⁸ R₃, R₄ -Vûbuka

³⁴⁷⁹ R₄, H-Çerve

³⁴⁸⁰ S ândan dahî ba^czı dağ ile Rûbûka deresinden geçilüb Çerve Yatûk toprâğında bir pelîd ağacı beyninde bir hûmka

mürûr ile Yânovaç dağına gidilüb Tûlîsofça ile Çerve Yâtûk beyninde bir hûmka³⁴⁸¹ ândan dahî³⁴⁸² kezalik Lîkovdere'ye tâbi^c dağ ile üstünden geçilüb karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûrenin³⁴⁸³ hânesine karîb bir kirâs ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî iki dereden Karâsû³⁴⁸⁴ karyesine tâbi^c bağlardan geçilüb bağlar kurbunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan Karâsuva toprağında Uzûnca dağına varılıb mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan dahî bir dere ve ba^czı târlâlar ile gidilüb bir dağda³⁴⁸⁵ piyâde yolunda bir mîşe ağacı çevresinde bir hûmka ândan³⁴⁸⁶ Bûlefçe deresinden mürûr ile Bere Zoviçe dağına varılıb piyâde yolunda bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka andan³⁴⁸⁷ kezalik Karavine³⁴⁸⁸ ile Lûzençe nâhiyeleri cem^c olduđu³⁴⁸⁹ ile Mîşetafça³⁴⁹⁰ dağı batûğu mürûr³⁴⁹¹ olunub Çîkûta karyesine tâbi^c Yârîşine dağında bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre tâbi^c Medûde Astâna³⁴⁹² dağında vâkı^c bağlar ile bir piyâde yolunun beyninde bir hûmka ândan dahî batûkdan ve dereden zikr olunan Çîkûta karyesine **(226-b)** geçilüb Tuğrenbe³⁴⁹³ bâyırında bir hûmka ândan dahî butûkdan gidilüb sağ tarafda değirmen taş ma^cdeni dağında bir hûmka ândan dahî sâlifü'z-zikr Çîkûta dağından inilüb bâyır dibinde târlâlıkda bir hûmka ândan yine³⁴⁹⁴ mâru'z-zikr karye târlâlığında bir hûmka ândan dahî³⁴⁹⁵ zikr olunan târlâlıkda bir hûmka ândan³⁴⁹⁶ dahî Badre Deresi'nden geçilüb kenârında Yâdeneçe³⁴⁹⁷ toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı târlâlar ile bir ormândan geçilüb karye-i mezbûr³⁴⁹⁸ çâyırlığında bir hûmka ândan dahî yine çâyırlıktan gidilüb ormân³⁴⁹⁹ içinden³⁵⁰⁰ ve ba^czı târlâlarından geçilüb yine

³⁴⁸¹ R₂, R₃, R₄ -ândan dahî Likovdere karyesine karîb târlâlarda bir hûmka

³⁴⁸² H Lukovdere karyesine karîb târlâlarda bir hûmka andan dahî

³⁴⁸³ S, R₃, R₄ - mezbûrun

³⁴⁸⁴ R₃, R₄, H -Karâsuve

³⁴⁸⁵ R₃, R₄ -dağında

³⁴⁸⁶ R₂, R₃, R₄ dahî

³⁴⁸⁷ S, R₂, R₄, H dahî

³⁴⁸⁸ R₃, R₄ -Karûnye

³⁴⁸⁹ R₂, R₃, R₄, H dağlar

³⁴⁹⁰ R₃, R₄, H -Mîşekofça

³⁴⁹¹ S, R₂, R₃, R₄, H -^cubûr

³⁴⁹² R₄ -Astayna

³⁴⁹³ H -Togûrine

³⁴⁹⁴ R₃, R₄ -dahî

³⁴⁹⁵ R₂, R₃, R₄, H-yine

³⁴⁹⁶ H kezâlik zikr olunan târlâlıkda bir hûmka andan

³⁴⁹⁷ R₄ -Yârebiçe

³⁴⁹⁸ R₂ mezbûre kenârında bir hûmka ândan dahî, R₃, R₄ -mezbûre

³⁴⁹⁹ R₃, R₄, H kenârında bir hûmka ândan dahî ormân içinde

³⁵⁰⁰ R₂, R₃, R₄, H -

Bâdeneçe³⁵⁰¹ toprağında bir hûmka ândan dahî Bâdeneçe³⁵⁰² târlâlarından gidilüb ve Velikasele karyesi arâzîsine karye-i mezbûre Bâdeneçe³⁵⁰³ toprağı müntehi olduğı mahalde bir bağçe kurbunda³⁵⁰⁴ kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velikasîle karyesi târlâlarında ormâna varınca gidilüb bir uhlâmûr ağacı çevresinde bir hûmka ândan zikr olunan ormân içinden bir sagîr dereye varılıb dere-i mezbûr³⁵⁰⁵ kurbunda bir kâyn ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr sagîr dereden **(227-a)** °ubûr olunub Velikasele târlâlarında bir hûmka ândan dahî Velikasele³⁵⁰⁶ içinden geçilüb karye-i mezbûre hânelerinin beyninde vâkı° târlâlıkda bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûre³⁵⁰⁷ toprağında gidilüb sol tarafda vâkı°uç hânesine karîb bir hûmka ândan kezalik bir dereden geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzîsinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahi İvorîka dağına varılıb Velikasele ile Lûşînçe³⁵⁰⁸ karyeleri arâzîleri müctemi° olduğı mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî İvorîka³⁵⁰⁹ dağlarından geçilüb piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvorîka dağından inilüb Leşince deresinden mürûr ile Leşince karyesinin Vûnabe³⁵¹⁰ Perde³⁵¹¹ nâm arzîsinde³⁵¹² bir hûmka ândan dahî³⁵¹³ bir sagîr dere geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzîsinde³⁵¹⁴ bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî ba°zı dağlar ve batûklar ile gidilüb Cer dağının altı³⁵¹⁵ yanında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan geçilüb Leşencegâye³⁵¹⁶ dimekle ma°rûf bir mürtefi° mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan **(227-b)** dahî dağ ve batûklardan geçilüb Cer dağı ve Küçük Vedûvençe³⁵¹⁷ dağı beyninde bir bâyır üzerinde bir piyâde yolunda bir hûmka bu mahalde Lûzençe³⁵¹⁸ kazâsı hudûd³⁵¹⁹ olmuşdur. Ândan dahî Şayâç nâm-ı

³⁵⁰¹ R₃ -Bârapeçe, R₄ -Yârebiçe

³⁵⁰² R₃ -Bârapeçe, R₄ -Yârebiçe

³⁵⁰³ R₃ -Bârapeçe, R₄ -Yârebiçe

³⁵⁰⁴ H bir

³⁵⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -mezbûre

³⁵⁰⁶ R₂, R₃, R₄ karyesi

³⁵⁰⁷ S, H -mezbûr

³⁵⁰⁸ R₃, R₄ -Leşince, H -Leşîce

³⁵⁰⁹ R₃, R₄ -İvorûka

³⁵¹⁰ R₂, R₄ -Rûnpe, R₃ -Rûnye

³⁵¹¹ R₃, R₄ -Berde

³⁵¹² R₃, R₄ -arâzîsinden

³⁵¹³ S, R₂, R₃, R₄, H -

³⁵¹⁴ R₂, R₃, R₄ -arâzîsinden

³⁵¹⁵ R₂, R₃, R₄, H -alt

³⁵¹⁶ R₄ -Leşincegâye

³⁵¹⁷ R₂, R₃, R₄, H -Veydûvice

³⁵¹⁸ R₃, R₄ -Lûzençe

diğer Bögürdelen kazâsına tâbi^c Bernâver karyesi toprağında Revgûd butâğında bir hûmka ândan³⁵²⁰ Bârçe deresinden mürûr olunub karye-i mezbûre toprağında bâyırdâ piyâde yolunda pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvâna karyesi dağına varılıb karye-i mezbûre ile Bernâver karyesi hudûdları cem^{c3521} olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî harâbe bağlar geçilüb İvâna dağı üstünde bir hûmka ândan dahî ma^cmûr bağlar içünden geçilüb ormân dibinde bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden³⁵²² Bernâver karyesinden Leşence³⁵²³ palankasına gider ^caraba yoluna varınca gidilüb tarîk-i merkûm kenârında bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden gidilüb hâricinde Leşence³⁵²⁴ palankasından Şâyâç nam-ı diğer Bögürdelen yoluna gider yol kurbunda Tavkîn toprağında bir hûmka ândan yine Tavkîn çayırılığıyla Bernâver karyesine gider bir ^caraba yoluna varınca gidilüb yine Tavkîn³⁵²⁵ toprağında üç pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan **(228-a)** dahî yine Tavkîn toprağından gidilüb bir armûd ağacı çevresinde bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağıyla³⁵²⁶ gidilüb bir kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan yine Tavkîn³⁵²⁷ toprağıyla gidilüb bir hûmka ândan yine gidilüb toprağ-ı merkûmda bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağında Leşence³⁵²⁸ palankasından Râca'ya gider ^caraba yolunda bir hûmka ândan dahî nehr-i Dîrîn'e doğru ormâna karîb çayırılık içinde bir hûmka ândan dahî müşârü'n-ileyh Mustafa Pâşâ ile Petrâş cenerâlin Belîne'nin altı³⁵²⁹ yanında Dirîn kenârında yaptıkları Belîne'nin³⁵³⁰ hûmkasına karşı berü tarafda yine Dirîn kenârında Dûbûnik toprağında bir hûmka vaz^c olunub bu mahalde emr-i tahdîd vaz^c olunan ^calâyim-i mu^cayyene ile bi-lütfullahü Te^câlâ hüsn-i hitâm bulub bâlâda her bir mahallin tahdîdinde zikr olunduğu üzere Temyûk³⁵³¹ Suyu'nun Nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden Belîne'nin alt yanında Dirîn kenârında yapılan hûmka karşusuna gelince hûmka ve enhâr ve cibâl ile tahdîd ve tefrîk ve temyîz olunan arâzi ve sınırların sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye ve sol tarafı Devlet-i ^cOsmâniyye zabtında

³⁵¹⁹ R₃, R₄ -hudûdu tamam,H -hudûdu

³⁵²⁰ S, R₂,R₄, H dahî

³⁵²¹ R₃, R₄, H -müctemi^c

³⁵²² R₃, R₄ -içinde

³⁵²³ R₄ -Leşince

³⁵²⁴ R₄ -Leşince

³⁵²⁵ R₃, R₄ -

³⁵²⁶ R₃, R₄ -toprağından

³⁵²⁷ H toprağından gidilüb yine armûd ağacı çevresinde bir hûmka andan Tavkîn

³⁵²⁸ R₄ -Leşince

³⁵²⁹ R₂, R₃, R₄, H -alt

³⁵³⁰ S, R₂,R₃, R₄, H -Beline

³⁵³¹ R₄ -Tîmûk

kaldığı tamâmen sebt ve tahrîr ve mâbeynde karârdâde olan mevâdd ber-mûcib-i (228-b) temessük sulh ve salâh icrâ olunmağla iki devletin hudûd vekîlleri tahdîd olunan hudûdu müştemil hazinelerde hıfz olunub³⁵³² ve³⁵³³ zabt³⁵³⁴ için birbirine temessük virilmek mu^ctâd olub vezîr-i müşârü'n-ileyh Su^câd³⁵³⁵ Mustafa Pâşâ hazretleri Türkî lisân üzere mazmûnu benim temessüke³⁵³⁶ mutâbık temessük virmekle ben dahî kerîmâne buyurulan vekâletim hasebiyle Türkî lisân üzere tercümesiyle Nemçe lisânı üzere işbu mûmza ve mahtûm hudûd temessükün vezîr-i müşârü'n³⁵³⁷-ileyh sa^câdetlü Mustafa Pâşây-ı ^câlîşân hazretlerinin kendü yedlerine teslîm itdim. Tahriren fî şehr-i Dektebris yigirmi altıncı gününde bin yediyüz seksan sekiz senesinde ya^cni fî 2 Safer sene 1131 Tercüme-i li-tercümân kozîz bâb³⁵³⁸ Çâsâr.³⁵³⁹

Devletlü sa^câdetlü mürvetlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı eksîr ^cayârlarına³⁵⁴⁰ rûy-ı ^cubudiyet fersûde kılınmak siyâkında ma^crûz-ı kûlları budur ki işbu mâh-ı Zî'l-ka^cdete'ş-şerîfe'nin on yedinci Çahârşamba günü gurûbe karîb Çûkadâr İbrâhîm kûlları yediyle mektûb-ı devlet mashûbları ile kâ'ime-i ^caliyyeleriyle şeref-vürûd bulub mefhûmları ma^clûm-ı bendeleri oldukda tezâyid-i ^cömr ve devletleri da^cvâtı tekrâr kılınmıştır. (229-a) Bu bendeleri mâh-ı Şevvâl'in on yedinci Bâzar irtesi Belîne'ye³⁵⁴¹ karîb mahalle nüzûl ve cenerâl Betrâş dahî yevm-i mezbûrede gelüb dâ'irelerimiz mâbeyni rub^c sâ^cat mikdârı mahall olduğundan mâbeynde mükâleme çâdırları tarafeynden ittîfâkla kurulub irtesi gün görüşüb³⁵⁴² ve dahî irtesi gün umûr-ı hudûdu mükâlemeye bedâ'i ve altı günlerde³⁵⁴³ mütevâliyen beş meclîs olub cenerâl-i mesfûr cevâbında Belîne³⁵⁴⁴ kazâsı hudûduna dek taleb ve ândan hatt-ı müstakîm ile gidile ve Râca'dan Novî'ye varınca Sâva sâhilinde vâki^c cebelleriyle³⁵⁴⁵ gereği gibi muhâfaza olunan ve olunmayan yerleri ve mâbeynlerinde

³⁵³² R₂, R₃, R₄, H-olunmak

³⁵³³ R₂, R₃, R₄, H -

³⁵³⁴ R₂, R₃, R₄, H-

³⁵³⁵ S, R₂, R₃, R₄, H-sa^câdetlü

³⁵³⁶ R₂, R₃, R₄ -temessüküme

³⁵³⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -muma

³⁵³⁸ S, R₂, R₃, R₄ Româ bî

³⁵³⁹ S, R₂, R₄, H Adana Beylerbegisi Mustafa Pâşâ'dan gelen mektûb ve kâ'imedir.

³⁵⁴⁰ R₂ -^cayârları

³⁵⁴¹ R₄ -Belene'ye

³⁵⁴² R₄, H-görüşülüb

³⁵⁴³ R₂, R₄ -günde

³⁵⁴⁴ R₄ -Belene

³⁵⁴⁵ R₄, H -muhâcîlarıyla

arâzîleri bi'l-cümle hudûdlarıylataleb idüb bu takdîrce hatt-ı müstakîm ile gitmek lâzım gelince Tuzla kazâsının ekser arâzî ve kurâları ve Gradçâç ve Serebrenîk ve Sokol kal'aları kendi taraflarında kalmak iktizâ ider. Bu def'ca yedimizde olan fermân-ı şerîf-i 'âlîşâna mugâyir olduğundan kûlunuz Bosna vâlisi vezîr-i mükerrem devletlü 'Osmân Pâşâ efendimiz hazretleri³⁵⁴⁶ ve kendi dahî Çâsâr-ı bâ-vakâr tarafına i'lam eylemek üzere karâr virilüb on üç gün mürurunda giden âdemleri gelüb bu mâbeynde birkaç meclis görüşülmüşüdi. İrtesi ki³⁵⁴⁷ Zî'l-ka'c'de'nin beşinci Cum'ca³⁵⁴⁸ günü mahall-i mükâleme **(229-b)** olan çâdırlarda yine meclis olub³⁵⁴⁹ kendüye gelen kâğıdlardan izhâ³⁵⁵⁰ itmedi. Ve mukâddemâ olan ısrarından kat'ca dönmeyüb kemâkân ısrârile ne mertebe keşme keş olunduysa netice pezîr olmayub meclis-i âhere te'allik eylemekle³⁵⁵¹ irtesi gün tarafımızdan meclis taleb olundukda (temârüz idüb ve mâh-ı mezbûrun yedinci Bâzâr günü yine meclis olundukda)³⁵⁵² cevâb eyledi ki Pojorofça mükâlemesinden³⁵⁵³ Belîne'yi ve³⁵⁵⁴ Berinik³⁵⁵⁵ Suyunun karşusunda Böğürdelen yakasında olmak kıyâsıyla Çâsâr-ı bâ-vakâr tarafına³⁵⁵⁶ virilmiştir. Kangı tarafda olur ise olsun bütün arâzîsiyle isterim. Lakin eğer sizin cevâbınız üzere Sâva sâhilinde Devlet-i 'Aliyye'ye kalacak yerler³⁵⁵⁷ deyü iddi'â itdiğiniz hâlî yerlerden siz keff-i yed iderseniz ben dahî Belene'den geçeyim. Ancak Nehr-i Dîrîn'den Berçakı'ya varınca ve ândan dahî nehr-i Bosna'ya varınca vâki³⁵⁵⁸ ihtilâl cânibeyn ve re'y-i vekîleyn ile bana ne kadar yer virirsiniz ki âna göre râzı olayım didikde yanımıza³⁵⁵⁹ müstashab olan bî'carız kimesne³⁵⁶⁰ ile müstahsen görülmekle ne mikdâr yer istersin didiğimizde cenerâl-i mesfûr cevâbında Râca palankasından yukarı Belene'ye doğru Dirîn kenârıyla iki sâ'at mahalle değin varıla. Ve ândan hatt-ı müstakîm ile Berçaki'ye³⁵⁶¹ **(230-a)** varınca bu minvâl üzere ola. Ve Berçaki'den dahî kezalik yukarı bir sâ'at yere değin varılıb ândan hatt-ı müstakîm

³⁵⁴⁶ R₂, R₄, H -hazretlerine

³⁵⁴⁷ R₂, R₄ -

³⁵⁴⁸ R₂, R₄ -

³⁵⁴⁹ R₂, R₄ -'akdolunub

³⁵⁵⁰ S, R₂, R₄, H -izhâr

³⁵⁵¹ R₂, R₄, H -itmekle

³⁵⁵² R₂, R₄ -

³⁵⁵³ R₂, R₄ -mükâlemesinde

³⁵⁵⁴ H -

³⁵⁵⁵ H -Dîrinik

³⁵⁵⁶ R₂ Belîne, R₄, H Belene

³⁵⁵⁷ R₂, R₄ -yerlerdür

³⁵⁵⁸ R₂ -vukûc, R₄ -def'c-i

³⁵⁵⁹ R₂, R₄ -yanımızda

³⁵⁶⁰ R₂, R₄, H -kimesneler

³⁵⁶¹ S, R₂, R₄, H doğru

ile Bosna Suyu'na varıncaya değin nehr-i Sâva'dan âlârga sâ'atler mikdârınca olan arâzîler Çâsâr hudûdunda kalmak üzere virirseniz râzı ola³⁵⁶² didikde bu bendeleri dahî iki sâ'atlik taleb eylediği yerlerden evvel emirde bir sâ'at ve bir sâ'at matlûbu olan yirlerden nısf sâ'at virmekle³⁵⁶³ râzı olduğumuzda cenerâl-i mesfûr der^cakeb televvün ve tegayyür ve meclis-i âhere ta'lık ve ta'vîk idüb kûlunuz dahî bu umûr-ı mühimme³⁵⁶⁴ kadar gündün berü ancak bu mertebe tevfiik ve kuvvet-i karîbeye gelmişiken meclis-i âhere alıkomak iktizâ itmez. Hemân bu gün itmâm-ı kelâm olunsun deyü ne kadar ibrâm ve ilhâh itdik ise bir vechile râzı olmayub yarınki gün fasl-ı nizâ^c ve kat^cı hudûda mübâşeret iderüz deyü meclisi ref^c ve irtesi gün temârüz³⁵⁶⁵ idüb giderek bi'l-külliye sâhibferâş olub ve dört beş güne değin gönderilen âdemlerimizi dahî buluşdurmayub ba^cdehu irsâl eylediğimiz müte^cayyin âdemlerimiz buluşub fi'l-hakîka hastalığı dahî vâkı^c ve tafsîl-i³⁵⁶⁶ siyâk³⁵⁶⁷ olan³⁵⁶⁸ meclisi³⁵⁶⁹ Çâsâr tarafına tahrîr itmiştir.³⁵⁷⁰ Bundan böyle yedi sekiz güne değin âdemlerim gelür ve işe mübâşeret ideriz **(230-b)** deyü cevâb virüb tahrîr ve ruka gününe gelince on³⁵⁷¹ oniki gün mürûr ve yevm-i mezkûrda buluşulub yine üç dört güne değin³⁵⁷² heberimiz gelür deyü te'hîr³⁵⁷³ ve³⁵⁷⁴ cevâb virdiğini Çûkadâr kûlları dahî istimâ^c eylemiştir. Ancak benim devletlü sa'âdetlü mekremetlü efendim sultânım hazretleri cenerâl-i mesfûr mütelevvün ve kelâmında mütegayyir hodbin ve hod re'y ve hod-pesend bir şahs olmakile bu vekte gelince hudûd umûrunu üç dört def^ca kuvvet-i karîbeye getürmüşiken³⁵⁷⁵ tağyir-i kelâm ile ibtâl³⁵⁷⁶ eylediğini³⁵⁷⁷ müş^cir³⁵⁷⁸ birkaç def^ca Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyh efendimize i'câm olunmuşdur. Elyevm üç dört güne değin ihmâl itmekle nihâyetinde bir işe mübâşeret

³⁵⁶² R₂, R₄, H -olayım

³⁵⁶³ R₂, R₄, H -virmeğe

³⁵⁶⁴ S, R₂, R₄, H bu

³⁵⁶⁵ H -^carz

³⁵⁶⁶ R₂, R₄ -tafsîl olunan mecâlis

³⁵⁶⁷ R₂, R₄ -

³⁵⁶⁸ R₂, R₄ -

³⁵⁶⁹ R₂, R₄ -

³⁵⁷⁰ R₂, R₄ -olunmuşdur.

³⁵⁷¹ R₂, R₄ -

³⁵⁷² S, R₂, R₄, H -varınca

³⁵⁷³ S, R₂, R₄, H -te'hîre

³⁵⁷⁴ S, R₂, R₄, H-

³⁵⁷⁵ H -getürülmüş iken

³⁵⁷⁶ R₂, R₄ -

³⁵⁷⁷ R₂, R₄ -

³⁵⁷⁸ R₂, R₄ -

ider mi itmez mi ma^clûm değildir. Zirâ sözünde sâ'bit kadem değildir. Böyle³⁵⁷⁹ berzah-ı ^cazîme dûş olduk. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri encâmını hayra muvaffak eyleye. Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü efendimin himmet-i şerîf ve du^cây-ı hayırları niyâzında olduğum ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü merhametlü³⁵⁸⁰ efendim sultânım hazretlerindedir.³⁵⁸¹ Bende Mustafa mîr-i mîrân Adana.³⁵⁸²

Benim devletlü ^cinâyetlü mezîd³⁵⁸³ mürvetlü efendim sultânım hazretleri **(231-a)** Çâsâr tarafından hudûd vekîli olan Petrâş cenerâl ibtidâ Belene'yi kazâsı arâzîsiyle taleb ba^cdehu Belene'den geçüb nehr-i Sâva'dan yukarı sâ^cat mikdârı³⁵⁸⁴ taleb ile bu kadar eyyâmdır ta^cvîk ve tefvît-i vakt ideyor. Bir sözüne durmaz mütelevvün³⁵⁸⁵ hilekâr şahs olup bir vechile ilzâm kabûl ider ve ma^ckûl ve münâsibe râzî olur değildir. Şimdiki bahânesi ise üç dört güne değin Çâsâr tarafından netice-i haberim gelür ve işe mübâşeret ideriz deyü cevâb ideyor. Bakalım üç dört gün mürurunda cevâbı gelürde işe mübâşeret ider mi yohsa hîle yüzünden bir gayrı dâm tezvîr ider mi. Her ne³⁵⁸⁶ güne olur ise hâkîpây-ı devletlerine ^cale't-tafsîl tahrîr ve i^clâm olunur.³⁵⁸⁷ Belene'nin ise hudûdu bu vech üzeredir ki Nehr-i Sâva kenârında vâkî^c Râca'dan Belene'ye gelince dört sâ^cat ve Belene'den dahî İzvornîk yoluna dağru arâzîsi nihâyetine değin beş sâ^cat mahaldir ki İzvornîk³⁵⁸⁸ üç sâ^cat kalur ve yine Belene'den cânib-i yemini Dirîn Suyu'nun³⁵⁸⁹ kenârına³⁵⁹⁰ değin bir sâ^cat ve yine Belene'den cânib-i yesârı Berçakı yoluna doğru arâzîsi nihâyetine değin sekiz sâ^cat mahal bunlar Belene **(231-b)** kazâsının arâzîsi hudûdudur. Bu esnâda kazâsı hudûduna değin virilmek lâzım gelür ise bâlâda tahrîr olunduğu vech üzere iktizâ ider. Eğer Belene kasabası arâzîsi hudûduna değin râzî itdirilür ise Belene'den İzvornîk yoluna doğru nısf sâ^cat mikdârı ancak olup Nehr-i Dîrîn kenârında Tavkîn iskelesine varır ve mektûb-ı bendegide tahrîr olunduğu vech sâ^cat hesâbı üzere bulur

³⁵⁷⁹ S, R₂, R₄, H bir

³⁵⁸⁰ R₂, R₄ ^cinâyetlü

³⁵⁸¹ S, R₂, R₄, H Fî 18 Rebi^cül-evvel sene 1130

³⁵⁸² H kâ'ime

³⁵⁸³ R₂, R₄ -

³⁵⁸⁴ S, H ile, R₂, R₄ -mikdârıyla

³⁵⁸⁵ R₂, R₄ ve

³⁵⁸⁶ R₂ -

³⁵⁸⁷ R₂, R₄, H -iderim

³⁵⁸⁸ R₂, R₄ kasabasına, H -İzvornik'e

³⁵⁸⁹ R₂, R₄, H -Suyuna

³⁵⁹⁰ R₂, R₄, H -

ise Nehr-i Sâva'dan bir veyâhûd bir buçuk kât kalub sözü üzere olmak ihtimâli olur ise iki sâ'at Sâva'dan yukarı Nehr-i Dîrîn ile gelinüb ânda °alâmet vaz° ve ândan hatt-ı müstakîm ile Berçaki'ye doğru gidilmek iktizâ ider. Nihâyetinde kangı sûret³⁵⁹¹ gelür ise der°akeb devletlü mürvetlü efendime i°lâm olunur.³⁵⁹² Benim devletlü °âtıfetlü efendim sultânım hazretleri bu kûllarının İzvornîk altında dokuz gün meksimiz olub ve cenerâl ile mülâkî olacak³⁵⁹³ ve Belene altına nüzûl ideceğimizi Şevvâl'in on sekizinci gününde olmağla Tâtârlar³⁵⁹⁴ ile devletlü efendilerimize i°lâm eylemişdik. Ba°dehu mektûb-ı bendeğide tafsîl olunduğu üzere mufassalan tahrîr ve târih ve rukâdan sekiz gün mukaddem mehterbâşımız³⁵⁹⁵ ile gönderilüb bu âna değın iki def°a (232-a)dan gayrı taraf-ı Devlet-i °Aliyye'ye i°lâm olunmayub ancak Bosna vâlisi vezîr-i mükerrerem hazretlerine dört³⁵⁹⁶ def°adır i°lâm olunub müşkilâtımızın cevâbı³⁵⁹⁷ tahrîr buyurulur. Ancak mukâbelemizde olan şahs hasm-ı kavî ve bir vechile ilzâm kabûl ider değildir. Ve mukâddemâ ki müzâkerelerde ikinci mâddedir.³⁵⁹⁸ Devletlü efendimden ötürü ayâne(?) vaktine değın bu tarafa gelebilürler. Ve Nehr-i Dîrîn'in ne mahalline çıkarlar deyü lisâne getirüb ancak bu eyyâmlarda müzâkere itmeyor. Ma°iyetinizde olan cenerâle üç dört def°adır âdem ve mektûb gönderdiğinin haberi alınmışdır. Ve Belene'nin gerek hudûdlarını ve mücâdelelerimizi ve sa°yimiz mertebe³⁵⁹⁹ sâ'at hesâbı üzere olmasına ihtimâm³⁶⁰⁰ ma°lûm-ı devletleri oldukda emr ve fermân devletlü³⁶⁰¹ efendimindir.³⁶⁰²

Bi-meşiyetullahü Te°âlâ Devlet-i °Aliyye-i ebed peyvend ile Venedik Doji³⁶⁰³ Cumhûru beyninde işbu bin yüz otuz senesi Şa°bân'ının yığirmi ikinci gününde vâkı° olan musâlaha ve musâlemede tarafeynden mevâdi°a ile alınub virilen temessükâtıda³⁶⁰⁴ mestûr ve mukayyed olduđu³⁶⁰⁵ vech üzere Akdeniz sevâhilinde

³⁵⁹¹ R₂, R₄, H vücûda

³⁵⁹² S, R₂, R₄, H Ve

³⁵⁹³ R₂, R₄ -olunca, H -olunacak

³⁵⁹⁴ R₄ -Tâtâr

³⁵⁹⁵ R₂, R₄, H kûlları

³⁵⁹⁶ R₂, R₄, H beş

³⁵⁹⁷ R₂, R₄, H -cevâbın

³⁵⁹⁸ R₂, R₄ -mâddededir.

³⁵⁹⁹ S, R₂, R₄, H -

³⁶⁰⁰ R₄ -ihtimâmımız

³⁶⁰¹ R₂, R₄ °inâyetlü merhametlüefendim sultânım hazretlerindir.

³⁶⁰² S, H Fî 18 Rebi°ül-evvel sene 1130, R₂, R₄ -Fî 18 Rebi°ül-evvel sene 1130

³⁶⁰³ R₃, R₄ ve

³⁶⁰⁴ H -temessükâtlarda

³⁶⁰⁵ S -olunduğu

Cumhûrun zabt ve tasarrufunda bulunan Vinçe³⁶⁰⁶(232-b) ve Preveze ve³⁶⁰⁷ Veferendos kal^caları ^cala-hâlihi esâsı muktezâsınca yine zabt ve tasarruflarında kalub her birine her taraftan birer sâ^catlık arâzî hudûd kat^c ve ^calâyim³⁶⁰⁸ ile tefrîk ve temyîz olunmak üzere taraf-ı saltanat-ı ^caliyye-i cihândârîden bu kûlları düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-^câlem Mora ser^caskeri vezîr-i³⁶⁰⁹ mükerrer^{3610c}Osmân Pâşâ Adamallahü Te^câlâ iclâlehu nezâretiyle me'mûr buyurulub vezîr-i müşârü'n-ileyh hazretlerinin taraf-ı sa^câdetlerinden husûs-ı mezbûr için ta^cyîn buyurulan sâbıkâ kehüdâları “kıdvetü'l-emâcîd ve'l-^cayân” Ahmed Âğâ ile ve taraf-ı saltanat-ı ^caliyyeden husûs-ı mezbûrun ketb-i³⁶¹¹ tahrîrine bâ-fermân-ı ^câlî müvella nasb ve ta^cyîn buyurulan hâlâ Nârde kâdısı Mevlana Muhammed³⁶¹² zîde³⁶¹³ fazluhu³⁶¹⁴ ile Preveze kal^casına dâhil olub³⁶¹⁵ Venedik Cumhûru tarafından dahî husûs-ı mezbûra vekîl nasb ve ta^cyîn olunan hâlâ Eklisâ³⁶¹⁶ ve Ayâmora ve Körfes³⁶¹⁷ nuhâfazalarına ta^cyîn eyledikleri Terezlü ta^cbîr olunur Antonî lö Redân nâm cenerâl dahi mahall-i hudûda me'mûnü'l-gâ' ile ve ^cadedi beraber tevabî'lerimiz ile hâzır olduğumuzda Preveze kal^casının yedime i^ctâ ve ihsân buyurulan fermân-ı ^câlîşân-ı mantûk³⁶¹⁸ mûcibince hak-ı^{3619c} adl ve kemâl-i taharrî üzere hudûdu kat^cına mübâşeret olundukda kal^ca-i mezbûrun³⁶²⁰ cânib-i şarkisi (233-a) deryâ olub eser-i arzından bir nesne olmadığı zâhir olduktan sonra kal^ca-i mezbûrun³⁶²¹ cânib-i şimâlinde³⁶²² cidâr kal^cadan Nârde'ye doğru çıkan dîl-i cânibe³⁶²³ mûmâşat olundukda Preveze deryâsı tarafında Bogonişya limânının taraf-ı beyinde³⁶²⁴ bir sâ^cat tamâm olmakla arâzî tefrîk ve vaz^c-ı ^calâmet ile temyîz olunduktan sonra yine kal^ca-i mezbûrenin cânib-i şimâlisi ile cânib-i garbîsi beyinde vâkî^c cidâr kal^cadan

³⁶⁰⁶ R₂,H-Voniçe

³⁶⁰⁷ R₂,R₃,R₄ -

³⁶⁰⁸ R₃ ve vaz^c

³⁶⁰⁹ R₃ -

³⁶¹⁰ R₃ -

³⁶¹¹ R₃, R₄ ve

³⁶¹² R₂ -,R₃, R₄,HEfendi

³⁶¹³ R₂, R₃,R₄ -

³⁶¹⁴ R₂, R₃, R₄ -

³⁶¹⁵ S,H -olunub

³⁶¹⁶ H -Zâklisa

³⁶¹⁷ R₃, R₄ -Kûrfûz

³⁶¹⁸ R₃, R₄ -mantûkı

³⁶¹⁹ R₂, R₃, R₄ ve

³⁶²⁰ R₃ -mezbûrenin

³⁶²¹ R₂, R₃, R₄ -mezbûrenin

³⁶²² S,R₂,R₃, R₄, H -şimâlisinde

³⁶²³ S, R₂, R₄, H -cânibine

³⁶²⁴ S,R₂, R₃, R₄, H -yemininde

°atfık çeşmeden taş köprü üzerinden °Ali Pâşâ çeşmesi önünden Mazûmâne Dâlyânı ta°bîr olunur dâlyânın çeşme-i mezkûr³⁶²⁵ tarafında³⁶²⁶(vâki° gölün kûlağı kenârında bir sâ°at tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz°-ı °alâmet ile temyîz olundukdan³⁶²⁷ sonra yine kal°a-i mezbûrenin cânib-i beyninde³⁶²⁸ vâki° cidâr kal°adan Eski Preveze ta°bîr olunur harâbe kal°anın Umurfî Porta ta°bîr olunur kapûsuna doğru³⁶²⁹ mûmâşat³⁶³⁰ olundukda bâb-ı mezbûre³⁶³¹ karîb Emîr târlâsı ile Celov târlâsının beyninde vâki° derecik kenârında bir sâ°at tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz°-ı °alâyim ile temyîz olundukdan sonra yine kal°a-i mezbûrenin cânib-i garbîsiyle cânib-i cenûbisi beyninde cidâr kal°adan mûmâşat³⁶³² olundukda Mekrî Kanbû ta°bîr olunur mahalde Uzunca ova nam târlânın vasatında bir sâ°at **(233-b)** tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz°-ı °alâmet ile temyîz olundu. Nasb-ı °alâyim tekmîlinden sonra tahdîde şürû° olundukda hatt-ı perkârî ile Nârde tarafına çıkan dîl tarafında Bûgonitsa limânının cânib-i yemînide vaz° olunan hûmkaya hûmka-i evvel i°tibâr olunmağla hûmka-i evvelden dağ kenârında³⁶³³ ormân içinden Nârde cânibine leb-i deryâda³⁶³⁴ Gazikû ve Sovgonu nâm mahaller beyninde depe üzerine³⁶³⁵ vaz° olunân nişâne ve ândan dahî Lâkos dâlyânına ve ândan leb-i deryâ ile Yâzûlma³⁶³⁶ Dâlyânının °Ali Pâşâ çeşmesi tarafına giren gölün kûlağı kenârına vaz° olunan °alâmet-i sâniyeye geldikden sonra mezkûr hûmka-i sâniyeden hatt-ı perkârî ile)³⁶³⁷ gölün kûlağı içünden karşu cânibden Dizdâr °Osmân Âğâ'nın ormân içinde yeni açtığı târlânın cânib-i yemîni³⁶³⁸ kenârında³⁶³⁹ vaz° olunan nişâne ve ândan dahî ormân içinde Sarmanca ta°bîr olunur beşik taşına ve ândan dahî yine mezbûr Dizdâr °Osmân Âğâ'nın tasarrufunda olan târlânın vasatına ve ândan dahî Emîrin harman yerinde delikli tâşın³⁶⁴⁰ cânibine³⁶⁴¹ ve ândan dahî Eski Preveze'nin Umûrfî Porta ta°bîr olunur

---

³⁶²⁵ R₃ -mezkûre
³⁶²⁶ R₃ -tarafından
³⁶²⁷ S -olundukda
³⁶²⁸ S, R₂, R₄, H -garbîsinde
³⁶²⁹ R₂, R₄ -
³⁶³⁰ R₂, R₄ -meşî
³⁶³¹ S, R₂, R₄ - mezkûre
³⁶³² R₄ -meşî
³⁶³³ R₄, H -kenarından
³⁶³⁴ R₄ -deryâ
³⁶³⁵ R₂, R₄ -üzerinde
³⁶³⁶ R₂, H -Yâzûma, R₄ -Mâzûma
³⁶³⁷ R₃ -
³⁶³⁸ R₂, R₃, R₄ -yemininde
³⁶³⁹ R₂, R₃, R₄ -
³⁶⁴⁰ R₂, R₃, R₄ taş
³⁶⁴¹ R₂, R₃, R₄ -cânibinde

kapûnun karşusunda Emîr târlâsı³⁶⁴² ile³⁶⁴³ Çulû târlâsının beyninde olan derecik kenârına vaz^c olunan hûmka-i sâliseye gelindikden sonra zikr olunan hûmka-i sâliseden Bârûlûfka³⁶⁴⁴ ta^cbîr olunur **(234-a)** ormânın sol cânibine ve ândan dahî Dizdâr ‘Osmân Âğâ’nın Potovyeri nâm târlâsının³⁶⁴⁵ içinde harâb yûrдыyerinin cânib-i yemînine ve ândan dahî Pâbuççu kapûsunun cânib-i yesârına karîb ormân içinde³⁶⁴⁶ ve ândan³⁶⁴⁷ Barbasimov incîrliği içine ve ândan dahî Karabâbâ târlâsının vasatına ve ândan dahî Makrîkanbû ta^cbîr olunur İnce³⁶⁴⁸ ova nâm târlânın vasatında leb-i deryâya karîb mahalde³⁶⁴⁹ vaz^c olunan hûmka-i rabi^caya gelinmek üzere³⁶⁵⁰ kal^casının her cânibinden ber mûcib-i fermân-ı³⁶⁵¹âlî³⁶⁵² tefrîk ve vaz^c-ı ‘alâyim ile tahdîd ve temyîz olunmağın işbu hudûdnâme ketb ve³⁶⁵³ tahrîr³⁶⁵⁴ olundu. Bende ‘Osmân defteri Mora³⁶⁵⁵ mâfih mine’t-tahdîd ve’t-tefrîk ve’t-temyîz kütbi harrere el fakîr³⁶⁵⁶ Muhammed el kâdı be-medine-i Nârde el me’mûr³⁶⁵⁷ be kütb-i hâze’l kaziyye.³⁶⁵⁸

Bi-meşiyetullahü Te‘âlâ Devlet-i ‘Aliyye-i ebed-peyvend ile Venedîk Doji ve Cumhûru beyninde işbu bin yüz otuz senesi Şa‘bân’ının yığirmi ikinci gününde vâki^colan musâlaha ve müsâlemede tarafeynden mevâdi‘a ile alınub virilan temessükâtlarda³⁶⁵⁹ mestûr ve mukayyed olduğu vech üzere Akdeniz sevâhilinde Venedîk Cumhûru’nun zabt ve tasarrufunda bulunan Voniçe ve Preveze ve Ferendos kal^caları ‘ala-hâlihi muktezâsınca yine zabt ve tasarrufunda **(234-b)** kalub her birine her taraftan birer sâ‘atlik arâzî hudûd kat^c ve vaz^c-ı ‘alâyim ile tefrîk ve temyîz olunmak³⁶⁶⁰ taraf-ı saltanat-ı ‘aliyye-i cihândârîden bu kûlları düstûr-ı mükerrerem

³⁶⁴² R₃ -târlâsına

³⁶⁴³ R₃ -

³⁶⁴⁴ R₂ -Mârûlûka, R₃, H -Mârûlûnka, R₄ -Mâverûlûnka

³⁶⁴⁵ S, R₂, R₃, R₄, H-târlâsı

³⁶⁴⁶ H -içine

³⁶⁴⁷ R₃, R₄, H dahî

³⁶⁴⁸ R₃, R₄, H -Uzunca

³⁶⁴⁹ R₄ -mahalle

³⁶⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -mezkûr Preveze, H -ile mezkûr Preveze

³⁶⁵¹ R₄ -emr-i

³⁶⁵² S, R₃, R₄, Harâzi

³⁶⁵³ R₂, R₄ -

³⁶⁵⁴ R₂, R₄ -

³⁶⁵⁵ S, R₃, R₄ sâbıkâ

³⁶⁵⁶ S, R₃, R₄, H ullah ‘izz şânehu, R₂ ‘izz şânehu,

³⁶⁵⁷ S 215 -mâ

³⁶⁵⁸ R₃, R₄ ‘ufiye ‘anhu

³⁶⁵⁹ R₂, R₃, R₄ -temessükâtda

³⁶⁶⁰ S, R₃, R₄, H üzere

müşîr-i müfahham nizâmî'l-âlem Mora ser'askeri vezîr-i mükerrerem 'Osmân Pâşâ Adâmallahü Te'âlâ iclâlehu nezâretiyle me'mûr buyurulub vezîr-i müşârû'n-ileyh hazretleri taraf-ı sa'âdetlerinden husûs-ı mezbûr için tedbîr³⁶⁶¹ buyurulan sâbıkâ kethüdâları kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a'ğayân Ahmed Âğâ ile³⁶⁶² taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden bâ-fermân-ı 'âlî müvella nasb ve ta'yîn buyurulan hâlâ Nârde kâdısı Mevlâna Muhammed Efendi zide³⁶⁶³ fazlıhu³⁶⁶⁴ ile kat^c-ı hudûd olunması fermân buyurulan Vonîçe kal'ası kurbuna varılıb Venedik Cumhûru tarafından dahî husûs-ı mezbûra vekîl ta'yîn eyledikleri hâlâ Zakilîsâ ve Ayâmora ve Körfes³⁶⁶⁵ cezîrelerine muhâfız ta'yîn olunan³⁶⁶⁶ Tezlü³⁶⁶⁷ ta'c'bîr olunur Anton³⁶⁶⁸ Bûrdân³⁶⁶⁹ nâm cenerâl dahî mahall-i hudûda me'mûnü'l-gâ'ile ve 'adedi beraber tevâbi'lerimiz ile hâzır olub ve Karlı ili zü'amâsı ve erbâb-ı tîmârı ve sancâk-ı mezkûrda³⁶⁷⁰ vâkı' nevâhilerin kocabâşları vesâ'ir ehl-i vukûfları ile Vonîçe kal'asının yedime i'tâ ve ihsân buyurulan fermân-ı 'âlîşânın mantûkı mûcibince hak-ı^{3671c} adl üzere **(235-a)** hudûd³⁶⁷² kat^cına mübâşeret ve mübâderet olundukda³⁶⁷³ Vonîçe kal'asının cânib-i şimâlisi deryâ olub eser arzından bir nesne olmadığı zâhir ve nümâyân olub kal'a-i mezkûrenin cânib-i garbîsinde cidâr kal'adan Preveze deryâsı kenârında Arkuda Erlîği ta'c'bîr olunan³⁶⁷⁴ mahall Kokonoz karyesi arâzîsî sînûru olmağla sînûr-ı mezbûre varmağâ yetmiş dört kûlâç arâzî bâkî³⁶⁷⁵ kalub bir sâ'at tamâm olmağlavaz^c-ı 'alâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundu. Ve yine kal'a-i mezkûrenin cânib-i garbîsine meyillü olan cidâr kal'adan Şekâ ta'c'bîr olunur İncîrlük depesi altında su sığırı mandırasına karîb ve Lekeryâkalı kenârında Botesya³⁶⁷⁶ ta'c'bîr olunan³⁶⁷⁷ mahalde bir sâ'at tamâm olmağla vaz^c-ı 'alâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundu. Ve

³⁶⁶¹ R₂, R₃, R₄ -ta'yîn

³⁶⁶² R₃, R₄ -ve

³⁶⁶³ R₂, R₃, R₄ -

³⁶⁶⁴ R₂, R₃, R₄ -

³⁶⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -Kûrfûz

³⁶⁶⁶ R₃ -

³⁶⁶⁷ R₂, R₄, H -Tezerlü, R₃ -Terezlü

³⁶⁶⁸ S Lö Rodân, R₂, R₃, R₄, H -Antoni Lö Redân

³⁶⁶⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -

³⁶⁷⁰ R₃ -mezbûrda

³⁶⁷¹ R₃, R₄ ve

³⁶⁷² S, R₂, R₃, R₄, H -hudûdu

³⁶⁷³ R₂, R₃, R₄ -

³⁶⁷⁴ R₂, R₃, R₄, H -olunur

³⁶⁷⁵ R₂, R₃, R₄ -

³⁶⁷⁶ R₃, H -Potîşâna, R₄ -Potesya

³⁶⁷⁷ S, R₂, R₃, R₄, H -olunur

yine kal^ca-i mezkûrenin³⁶⁷⁸ cânib-i cenûbîsinde vâkî^c cidâr kal^cadan Kutdâr Deresi kenârında Voniçe cebecîbâşısı Küçük İsmâ^cil Âğâ'nın târlâsı kenârına vardıkda bir sâ^cat vadıkda³⁶⁷⁹ bir³⁶⁸⁰ sâ^cat³⁶⁸¹ tamâm olmağla³⁶⁸² vaz^c-i ^calâyim³⁶⁸³ ile arâzî tefrîk ve temyîz ve yine kal^ca-i mezkûrenin cânib-i şarkîsinde cidâr kal^cadan Mevsûy depesine karîb Şeyhoğlu târlâsı dimekle ma^crûf ^cÖmer'in tasarrufunda olan **(235-b)** târlânın vesatında bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-i ^calâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundu. Ve yine kal^ca-i mezkûrenin cânib-i³⁶⁸⁴(şarkî ve cânib-i şimâlisi beyninde olan arâzîlere cidâr kal^cadan Gâçka deresi ta^cbîr olunur mîşeli kebîr derenin Voniçe tarafında olan Değirmenci Hristo târlâsının kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-i ^calâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundu. Ve yine kal^ca-i merkûmenin³⁶⁸⁵ cânib-i mezkûresinden³⁶⁸⁶)³⁶⁸⁷ cidâr kal^cadan Fâik Pâşây-ı ^catîk evkâfî kurâlarından³⁶⁸⁸ Aylâ nâm karyenin vasatından geçilüb Veys çeşmesi önünde vâkî^c tarîk-i ^câmm olan ^catîk kaldırım kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla³⁶⁸⁹ vaz^c-i ^calâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundu. Ve yine cânib-i merkûmda³⁶⁹⁰ cidâr kal^cadan Murteza Bey'in çeşmesinden gelen ^catîk ikinci ırmağın deryâyâya mülâsık olduğu mahallin Voniçe tarafında yine Murteza Bey'in târlâsı dimekle ma^crûf Usta Hüseyin oğlu Mustafa tasarrufunda olan Hândâkî nâm târlânın azmak³⁶⁹¹ kenârında leb-i deryâda bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-i ^calâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundu. Zikr olunan nasb-i â^clâm³⁶⁹² tekmîlinden³⁶⁹³ sonra hûmka-i evvel itibâr olunan Preveze deryâsı kenârına Arkûda Ülgün'e karîb mahalle vaz^c olunân ^calâmetden **(236-a)** hûmka-i sâniyeye varınca tahdîde şürû^c³⁶⁹⁴ evvelki karîb Kaynâk ta^cbîr olunur mahallin Voniçe yolu üzere³⁶⁹⁵ kal^ca cânibinde ^calâmet nasb olunub ^calâmet-i mezkûreden ormânlık içinde

³⁶⁷⁸ S, R₂, R₄, H -mezkûrenin

³⁶⁷⁹ S, R₃, R₄ -

³⁶⁸⁰ S, R₃, R₄ -

³⁶⁸¹ S, R₃, R₄ -

³⁶⁸² R₃, R₄ -oldukda

³⁶⁸³ R₃, R₄ -^calâmet

³⁶⁸⁴ R₂ merkûmesinde

³⁶⁸⁵ S, H -mezkûrenin

³⁶⁸⁶ S -merkûmesinden, H -merkûmesinde

³⁶⁸⁷ R₂ -, R₃, R₄ -, merkûmesinde

³⁶⁸⁸ S, H -kurâlarında

³⁶⁸⁹ R₂ -oldukda

³⁶⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -merkûmdan, H -merkûmede

³⁶⁹¹ R₃ -ırmâk

³⁶⁹² R₂, R₃, R₄ -^calâyim tekmîl olundukdan

³⁶⁹³ R₂, R₃, R₄ -

³⁶⁹⁴ R₂, R₃, R₄, Holundukda

³⁶⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -üzerinde

hatt-ı müstakîm ve hatt-ı perkârî ile Kokofevz³⁶⁹⁶ karyesi toprâğı sınıru ile °alâmet beyninde yetmiş dört kûlâç arâzî karye-i mezbûre³⁶⁹⁷ sınıruna idhâl ve inzimâm ile °ale's-seviyye ikinci hûmka i°tibâr olunub Şekâ ta°bîr olunan İncîrlük depesi altında Su sığırı mandırasına karîb ve Lekerbaklenek kenârında Potişâna nâm mevzi°a nasb olunan °alâmete gelinüb ândan dahî hûmka-i berâberi göl içinden hatt-ı perkârî ile karşı cânibinde³⁶⁹⁸ göl kenârında Eftelyâ ta°bîr³⁶⁹⁹ mahalli³⁷⁰⁰ karîb İşkinöz dimekle ma°rûf Voniçe dizdârı İsmâ°il Âğâ'nın tasarrufunda olan târlânın kenârına³⁷⁰¹ vaz°-ı °alâmet olunub ândan dahî yine mezbûr İsmâ°il Âğâ'nın su suğırı mândırası mahalline³⁷⁰² ve (ândan dahî Mûlâra nâm kimesnenin karasığır mândırası vasatına ve)³⁷⁰³ ândan dahî Kokolonod³⁷⁰⁴ dimekle ma°rûf Hâcî Memî Âğâ târlâsı vasatına ve ândan dahî (Mulârâ'nın târlâsı vasatına ve ândan dahî)³⁷⁰⁵ Hasan Âğâ çayırılığının Voniçe tarafı kenârına ve ândan dahî Ağrıla İstânbüri târlâsı vasatına ve ândan dahî delikli mîşenin cânib-i (yemînine ve ândan dahî **(236-b)** kal°a-i mezbûre³⁷⁰⁶ cânib-i)³⁷⁰⁷ cenûbîsinde Kundâred³⁷⁰⁸ deresi kenârında Voniçe cebecîbâşısı Küçük İsmâ°il Âğâ'nın târlâsı kenârına³⁷⁰⁹ vaz° olunan üçüncü °alâmete gelüb³⁷¹⁰ zikr olunan °alâmet-i sâliseden mürûr olundukda cânib-i şarkîde nasb olunan °alâmet-i râbi°aya doğru gidildikde hûmka-i sâliseden Şemîdalı nâm mahaldeHâcî Memî Âğâ'nın tasarrufunda olan harâb yûrдыeri vasatında³⁷¹¹ ândan dahî Mavered Koçori kışlâsına ve ândan dahî Kadri Âğâ tasarrufunda olan Reyki ormânın vasatına ve ândan dahî Mösöyen toprâğına³⁷¹² karîb Şeyhoğlu târlâsı dimekle ma°rûf °Ömer'in tasarrufunda olan târlânın vasatına vaz° olunan °alâmet-i râbi°aya gelince³⁷¹³ zikr olunan °alâmet-i râbi°adan Tanâş Çukâdırı târlâsının vasatına ve ândan dahî Hayreddin Çelebi ve Dâyı

³⁶⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -Kokonoz

³⁶⁹⁷ R₂, R₃, R₄, Harâzîsi

³⁶⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -cânibde

³⁶⁹⁹ R₂, R₃, R₄ olunur

³⁷⁰⁰ R₃, R₄ -mahall

³⁷⁰¹ R₂, R₃, R₄ -kenârında

³⁷⁰² R₂, R₃, R₄ -vasatına

³⁷⁰³ R₂, R₃, R₄ -

³⁷⁰⁴ R₂, R₃, R₄ -Tuklûnu

³⁷⁰⁵ R₃ -

³⁷⁰⁶ R₂, R₄, H -mezbûrenin

³⁷⁰⁷ R₃ -

³⁷⁰⁸ R₂, R₃, R₄ -Kûndâr

³⁷⁰⁹ R₃ -kenârında

³⁷¹⁰ H -gelinüb

³⁷¹¹ R₂, R₃, R₄, H -vasatına ve

³⁷¹² R₂, R₃, R₄, H -depesine

³⁷¹³ S, R₂, R₃, R₄, H -gelinüb

Beyin çiftliği yûrdunun cânib-i yemînine ve ândan dahî (Çavâla nâm zimmînin mandırasının cânib-i yemininde ve ândan dahî)³⁷¹⁴ dağ dibinde Levondaki nâm zimmînin dūd³⁷¹⁵ ağacı dimekle ma^crûf târlâsının cânib-i yemîni kenârına ve ândan dahî Çavâla nâm zimmînin mandırasının cânib-i yemîninde dağ kenârına³⁷¹⁶ ve ândan dahî Gâsine ta^cbîr olunur mîşeli kebîr derenin³⁷¹⁷ içinden³⁷¹⁸ Değirmenci Hırsto târlâsı kenârına vaz^c olunan ^calâmet-i (hamseye gelinüb zikr olunan ^calâmet-i)³⁷¹⁹ hamseden Miholâlepçi nâm zimmînin (237-a) târlâsının cânib-i yeminine olan kenârına³⁷²⁰ ândan dahî³⁷²¹ Ayoda³⁷²² Keşâki kilisânın³⁷²³ cânib-i yesârı³⁷²⁴ ve ândan dahî Norlolozü³⁷²⁵ depesi üzerine ve ândan dahî Terâki nâm depenin vasatına ve ândan dahî Veys çeşmesi kurbunda olan ^catfk kaldırım kenârına vaz^c olunan ^calâmet-i sâdiseye gelüb³⁷²⁶ zikr olunân ^calâmet-i sâdiseden Gurne³⁷²⁷ deresi içine ve ândan dahî Hasan Vanik³⁷²⁸ yûrdyerinin cânib-i yemîni olan harman yeri vasatında³⁷²⁹ ve ândan dahî Yanakî depesi dimekle ma^crûf Hasan Vâni³⁷³⁰ târlâsının vasatına ve ândan dahî Tâtâr ^cAli oğlu yûrdunun cânib-i yemînine ve ândan dahî Eftalyâ dimekle ma^crûf Usta Hüseyin oğlu Mustafa'nın tasarrufunda olan ormânın vasatına ve ândan dahî Tâtâr ^cAli oğlu târlâsı kenârında Murtaza Beyin çeşmesinden gelen ırmâğın kenârına³⁷³¹ ve ândan dahî ırmâk kenârında leb-i deryâda Murtaza Bey³⁷³² târlâsı dimekle ma^crûf Usta Hüseyin oğlu Mustafa'nın hândâki³⁷³³ olunur târlâsının

³⁷¹⁴ S -

³⁷¹⁵ R₃, R₄ -tût

³⁷¹⁶ R₂, R₃ -kenârında

³⁷¹⁷ R₃, R₄ -deresinin

³⁷¹⁸ R₂, R₃, R₄ -içinde

³⁷¹⁹ R₃ -

³⁷²⁰ S, R₃, R₄ ve, H -kenârlarına ve

³⁷²¹ S, R₂, H Rûhsâni depesinin çukuruna ve ândan dahî, R₄ Ruhâni depesinin çukuruna ve ândan dahî

³⁷²² R₃ -Ayvod

³⁷²³ R₃, R₄ -kilisâsının

³⁷²⁴ S, R₂, R₃, R₄, H -yesârına

³⁷²⁵ R₃, R₄, H -Norkûlûlûzu

³⁷²⁶ R₄ -gelinüb

³⁷²⁷ S -Guzne

³⁷²⁸ R₃, R₄, H -Dâyının

³⁷²⁹ R₃, R₄ -vasatına

³⁷³⁰ R₃, R₄ -Dâyı

³⁷³¹ R₂, R₃, R₄ -kenârında

³⁷³² S, R₂, R₃, R₄ -Beyin

³⁷³³ S, R₂, R₄, H ta^cbîr

kenârına leb-i deryâda vaz^c olunan ^calâmet-i sâbi^caya gelmekle³⁷³⁴ arâzî bi'l-küllîye tefrîk ve temyîz olunmağla işbu hudûdnâme ketb³⁷³⁵ olunmuştur.³⁷³⁶

(237-b) Bi-meşîyyetullahü Te^câlâ işbu bin yüz otuz senesinde Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend ile Venedîk Doji ve Cumhûru beyninde vâkı^c musâlaha³⁷³⁷ ve³⁷³⁸ musâleme³⁷³⁹ muktezâsınca Vinçe³⁷⁴⁰ ve Preveze ve Veferendos kal^calarının tahdîd ve tefrîkine Mora ser^caskeri devletlü sa^câdetlü vezîr-i mûkerrem ^cOsmân Pâşâ hazretleri nezâretiyle taraf-ı ^caliyyeden fermân-ı ^câlî ile muhaddid nasb ve ta^cyîn olunan sâbıkâ Mora defterdârı olan “kıdvetü'l-emâcîd ve'l-^cayân” ^cOsmân Efendi hazretleri Venedîk Doji tarafından dahî hudûda ta^cyîn olunan Terezlu Antoni Lõ Redân nâm cenerâl Preveze kal^cası tahdîdine şürû^c esnâsında mumâ-ileyh ^cOsmân Efendi mahzarında cevâba tasaddî idüb kal^ca-i mezbûrenin³⁷⁴¹ cânib-i şarkîsinde vâkı^c Ponde Bûrnu ta^cbîr olunur mahall topumuz altında vâkı^c olmakla ber-mûcib-i temessük taraf-ı mezkûrdan bir sâ^cat³⁷⁴² yerimiz ândan virilmek matlûbumdur dedikde mumâ-ileyh ^cOsmân Efendi hazretleri dahî cevâbında arz-ı³⁷⁴³ mezkûr ile kal^ca-i mezbûrenin³⁷⁴⁴ beyninde Preveze Boğazı deryâsı vâkı^c olmuştur. Deryâ mâni^c-i tecdîd-i³⁷⁴⁵ arz olunduğundan³⁷⁴⁶ mâ^cadâ arz-ı mezkûrun Karlı ili sancâğında Vinçe kazâsında vâkı^c³⁷⁴⁷ ve³⁷⁴⁸ Preveze'ye berren kırk sekiz sâ^cat ba^cid³⁷⁴⁹ mahall olub Vinçe arâzîsi tahdîdden (238-a) hâriç-i Devlet-i ^cAliyye tarafına kalmış arâzîden

³⁷³⁴ R₂, R₃, R₄ -gelinmekle

³⁷³⁵ R₃ ve tahrîr

³⁷³⁶ S, R₂, H Bende ^cOsmân defteri Mora sâbıkâ mâ fih mine't-tahdîd ve't-tefrîk ve't-temyîz vâkı^c be ketebe harrere'l-fakirullah ^cizz şânehu Muhammed el kâdı be Medîne-i Narde el me'mûr be ketb haze'l-kazıyye ^cufiye ^canhu

R₃ Bende ^cOsmân defteri Mora sâbıkâ mâ fih mine't-tahdîd ve't-temyîz ve't-tefrîk vaka^c be-ketebe harrere'l-fakirullah ^cizz şânehu Muhammed el kâdı be Medîne-i Narde el me'mûr be ketb haze'l-kazıyye ^cufiye ^canhu, R₄ -olundu. Bende ^cOsmân defteri Mora sâbıkâ mâ fih mine't-tahdîd ve't-temyîz ve't-tefrîk vaka^c be-ketebe harrere'l-fakirullah ^cizz şânehu Muhammed el kâdı be Medîne-i Narde el me'mûr be ketb haze'l-kazıyye ^cufiye ^canhu

³⁷³⁷ R₃, R₄ -

³⁷³⁸ R₃, R₄ -

³⁷³⁹ R₃, R₄ ve musâlaha

³⁷⁴⁰ R₂, R₃, R₄ -Voniçe

³⁷⁴¹ S, H -mezbûrun

³⁷⁴² R₂, R₃, R₄, H -sâ^catlik

³⁷⁴³ S, R₂, R₃, R₄, H olmağla

³⁷⁴⁴ S, R₂, R₄ -mezbûrun

³⁷⁴⁵ R₂, R₄ -tahdîd-i

³⁷⁴⁶ S, R₂, R₄, H - olduğundan

³⁷⁴⁷ R₂, R₃, R₄, H -vâkı^c dir.

³⁷⁴⁸ R₂, R₃, R₄, H -

³⁷⁴⁹ R₃ -

olub arz-ı vâhid iki kal^cadan tahdîd olunmaz. Bu iddi^cân yerinde değildir deyü³⁷⁵⁰ cevâb ve def^c-i küllî ile def^c eyledikten³⁷⁵¹ sonra merkûm cenerâl tekrâr iddi^cây-ı âhere şürû^c idüb Nârde ve Preveze deryâlarında olan dâlyânların mahsullerine hîn-i muhârebede ber-vech-i iştirâk mâlik idik. Vakt-i mezkûrdan³⁷⁵² hîn-i tahdîde gelince hâsıl olan muhsûlden hakkımıza³⁷⁵³ isâbet iden her ne ise tahsîl ve tarafımıza teslîm eyle dedikde mumâ-ileyh ^cOsmân Efendi hazretleri³⁷⁵⁴ cevâbında sen bu iddi^câyı niçe idersin ki hîn-i muhârebede dahî mezkûr dâlyânlar yine Devlet-i ^cAliyye tarafından zabt olunur idi. Hâlâ hudûdumuz dâhilindedir. Sizler bu dâlyânları mukaddem ve mu'ahhar mâlik olub zabt eylediğiniz yokdur. Mukaddem ve mu'ahhar Devlet-i ^cAliyye tarafından zabt ve tasarruf olagelmiştir.³⁷⁵⁵ İştirâk iddi^câsı³⁷⁵⁶ niçe sahîh olur. Bu iddi^cânda dahî muhikk değildir deyü redd-i küllî ile redd-i cevâb eylediğinden sonra merkûm cenerâl takrâr cevâba tasaddî idüb³⁷⁵⁷ gerçi Lakos dâlyândan mâ^cadâ dâlyânlar Devlet-i ^cAliyye'nin hudûdu dâhilinde kalmıştır. Lakin deryâ bizim zabtımızda olmağla dâlyânlar dahî bizim olur. Biz zabt iderüz deyü iddi^câ eyledikde mumâ-ileyh ^cOsmân Efendi³⁷⁵⁸ cevâbında deryâ (238-b) niçe sizin olur. Delîl³⁷⁵⁹ irâd eyle didikde mesfûr cenerâl cevâbında Preveze kal^cası bizim zabtımızda olub mürûr ve^{3760c} ubûr³⁷⁶¹ iden sefâyin Preveze Boğâzından geçmeğe muhtâc olduğundan nâşi deryâ dahî bi'l-küllîye bizimdir. Ve³⁷⁶² (bu vechile dâlyânlar dahî bizimdir ve)³⁷⁶³ isteriz didikde mumâ-ileyh³⁷⁶⁴ Efendi hazretleri dahî cevâbında bu delîlin müdde^câyı müsbit olmaz. Zîrâ Preveze kal^cası sizde olmağla boğâzı ve deryâsı niçe sizin zabtımızda olur ki boğâz-ı mezkûrun cânib-i garbîsinde Preveze kal^cası vâkı^c olmuş ise cânib-i şarkîsinde hâlâ bizim zabt ve tasarrufumuzda olan sâlifü'z-zikr Bunda bûrun³⁷⁶⁵ vâkı^c olmuşdur. Ve mezkûr Bunda bûrunu

³⁷⁵⁰ R₂, R₃, R₄ redd-i

³⁷⁵¹ R₂, R₃, R₄ -eylediğinden

³⁷⁵² R₂, R₃, R₄, H -mezbûrdan

³⁷⁵³ H -hissemize

³⁷⁵⁴ R₂, R₃, R₄ dahî

³⁷⁵⁵ S, R₂, R₃, R₄ - olagelmiş iken, H -olunagelmiş iken

³⁷⁵⁶ R₂, R₃, R₄ -dâ^cvâsı

³⁷⁵⁷ R₃ -

³⁷⁵⁸ R₃, R₄, H hazretleri

³⁷⁵⁹ R₃, R₄ -

³⁷⁶⁰ R₃, R₄ -

³⁷⁶¹ R₃ -

³⁷⁶² R₄ -

³⁷⁶³ R₃ -

³⁷⁶⁴ R₃, R₄ ^cOsmân

³⁷⁶⁵ R₄, H-burnu

tarafı^{3766c} amîk olmağla mu'ber-i sefâyin bi'l-cümle bizim arâzimiz cânibinden³⁷⁶⁷ sizin kal'ânız cânibi³⁷⁶⁸ zayı'c olub sefâyin 'ubûruna mâni'c-i küllî var iken boğâz ve deryâ bizimdir³⁷⁶⁹ iddi'ânız niçe mu'ceber tutulur. Bu mâtde-i selâsede olan iddi'ânın³⁷⁷⁰ biri makbûl ve mu'ceber değildir. Ve bu iddi'âlarına³⁷⁷¹ bir dürlü ruhsat³⁷⁷² vârid³⁷⁷³ değil.³⁷⁷⁴ Ve bunun yerinde kavî ve fi'liniz düstûrû'l-'amel olmaz. Hâlâ kat' olunân arâzî hudûdunu min-ba'cd tecâvüz itmeyesiz deyü redd-i küllî ile redd-i cevâb ve kat'ı nizâ' eyledikde mâtde-i salisenin³⁷⁷⁵ bu tarafda nizâ'ı bu vechile faysal ve hitâm-ı nizâm bulduğı hafazan lil mekâl (239-a) bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmü'l-hâmis 'işrin min şehri Muharremi'l-haram li seneti ihdâ ve selâsin ve miete ve elf.³⁷⁷⁶

Bi-meşiyetullahü Te'âlâ Devlet-i 'Aliyye-i ebed-peyvend ile Venedîk Doji ve Cumhûru beyninde işbu bin yüz otuz senesi Şa'bân'ının yigirmi ikinci gününde vâki' olan musâlaha ve müsâlemedetarafeynden mevâdi'â ile alınub virilantemessükâtımızda³⁷⁷⁷ mestû(r)ve mukayyed olduğı³⁷⁷⁸ üzere Akdeniz

³⁷⁶⁶ R₃ -

³⁷⁶⁷ R₂, R₃, R₄ -cânibindedir.

³⁷⁶⁸ R₃ -

³⁷⁶⁹ R₂, R₃, R₄ deyü

³⁷⁷⁰ R₂, R₃, R₄ -iddi'ânızın

³⁷⁷¹ R₃, R₄ -iddi'âlarınıza

³⁷⁷² R₂, R₃, R₄ var diyemem

³⁷⁷³ R₂, R₃, R₄ -

³⁷⁷⁴ R₂, R₄ -

³⁷⁷⁵ R₂, R₃, R₄ -selâsenin

³⁷⁷⁶ Ş şuhûdü'l-hâl 'umdetü'l eşbâh Muhammed Bey Mîr alây Yânya, 'umdetü'l eşbâh Muhammed Bey Mîr alây Yânya sâbikan, 'umdetü'l eşbâh Süleymân Bey Mîr alây Yânya sâbikan 'umdekü'l-emâsil 'Ali Bey mir alay-ı Yanya sâbikan, fahrü'l-akrân 'Ali Tût Bey ezza'im, fahrü'l-akrân Süleymân Ağa zâbit-i Narde, fahrü'l-akrân 'Osmân Ağa dizdâr-ı Preveze, fahrü'l-akrân Haydar Ağa 'azebân-ı sâni der Narde, fahrü'l-akrân ser-topî Ahmed der Narde mâ fih mine'l makal vaka' 'indi kemâ yukâl harrere el fakîr 'azze şânehu Mehmet el kadı be-medine-i Narde el müvella be-ketebe el-hudûd gufire lehu R₂ şuhûdü'l-hâl el-muceb 'umdetü'l eşbâh Muhammed Bey Mîr alây Yânya hâlâ, 'umdetü'l eşbâh Muhammed Bey Mîr alây Yânya sâbikan, 'umdetü'l eşbâh Süleymân Bey Mîr alây Yânya sâbikan, 'umdetü'l eşbâh 'Ali Bey Mîr alây Yânya sâbikan, 'umdetü'l eşbâh 'Ali Bey Mîr alây Yânya sâbikan, fahrü'l-akrân 'Ali Tût Bey za'im, fahrü'l-akrân 'Osmân Âğâ dizdâr-ı Preveze, fahrü'l eşbâh Süleymân Âğâ zâbit-i Nârde, fahrü'l-akrân Haydar Âğâ 'Azebân-ı sâni-i Nârde, fahrü'l-akrân Ahmed Âğâ ser-topciyân-ı Narde mâ fih mine'l makal vaka' 'indi kemâ yukâl harrere el fakîr 'azze şânehu Mehmet el kadı be-medine-i Narde ve'l- müvella be-ketebe el-hudûd 'ufiye 'anhu

R₃, R₄, H şuhûdü'l-hâl 'umdetü'l eşbâh Muhammed Bey Mîr alây Yânya hâlâ, 'umdetü'l eşbâh Muhammed Bey Mîr alây Yânya sâbikan, 'umdetü'l eşbâh Süleymân Bey Mîr alây Yânya sâbikan, 'umdetü'l eşbâh 'Ali Bey Mîr alây Yânya sâbikan, fahrü'l-akrân 'Ali Tût Bey za'im, fahrü'l-akrân 'Osmân Âğâ dizdâr-ı Preveze, fahrü'l eşbâh Süleymân Âğâ zâbit-i Nârde, fahrü'l-akrân Haydar Âğâ 'Azebân-ı sâni-i Nârde, fahrü'l-akrân Ahmed Âğâ ser-topciyân-ı Nardemâ fih mine'l makal vaka' 'indi kemâ yukâl harrere el fakîrullah 'izz şânehu Mehmet el kadı be-medine-i Narde ve'l- müvella be-ketebe el-hudûd 'ufiye 'anhu

³⁷⁷⁷ R₃, R₄ -temessükâtda, H -temessükâtlarda

sevâhilindeCumhûrun zabt ve tasarrufunda bulunanVoniçe ve Preveze ve Ferendos³⁷⁷⁹ kal^caları^cala-hâlihi esâsı muktezâsıncayine zabt ve tasarrufunda kalubher birine (to) her taraftan birer sâ^catlık arâzîhudûd kat^c ve vaz^c-ı ^calâyim iletefrîk ve temyîz olunmak üzere taraf-ı saltanat-ı ^caliyye-i cihândârîdenbu kûlları düstûr-ı mükerreremmüşîr-i müfahhamnizâmi'l-^câlemMora ser^caskeri^cOsmân Pâşâ Adâmallahü Te^câlâ iclâlehu nezâretiyleme'mûr buyurulub³⁷⁸⁰vezîr-i müşârü'n-ileyh hazretlerinin taraf-ı sa^câdetlerinden husûs-ı mezbûr içünta^cyîn buyurulansâbıkâ kethüdâlarıkıdvetü'l-emâcîd ve'l-a^cyân **(239-b)** Ahmed Âğâ ile³⁷⁸¹ taraf-ı saltanat-ı ^caliyyeden husûs-ı mezbûrun ketb ve tahrîrine bâ-fermân-ı ^câlî müvella nasb ve ta^cyîn buyurulanhâlen Nârde kâdısı Mevlâna Muhammed Efendi zide³⁷⁸² fazlıhu³⁷⁸³ ile Veferendos kal^casına dâhil olmayub³⁷⁸⁴ Venedîk Cumhûru tarafındandahî husûs-ı mezbûra vekîl nasb ve ta^cyîn olunan hâlâ Zakilîsâ ve Ayâmora ve Körfes³⁷⁸⁵ muhâfazalarına ta^cyîn eyledikleri Terezlû ta^cbîr olunurAntoni Lõ Redânnâm cenerâl dahîmahall-i hudûda me'mûnü'l-gâ'ileve ^cadedi beraber tevâbi^clerimiz ile hâzır olduğumuzda Veferendos kal^casının yedime i^ctâ ve ihsânbuyurulan fermân-ı ^câlîşânın mantûkımûcibince hak-ı^{3786c} adl üzere³⁷⁸⁷ ve kemâl taharri üzere hudûdu kat^cına mübâşeretolundukda kal^ca-i mezbûrenin cânib-i şimâlinde³⁷⁸⁸ göl vâkı^c olub eser arzından bir nişân olmadığı zâhir olub tahdîdden müstağnî olmağın yine kal^ca-i mezkûrenin cânib-i şarkisinde vâkı^c cidâr kal^cadan mümâşât³⁷⁸⁹ olunub ^catîk taş köprü ile Veyje³⁷⁹⁰ gölünün kenârına karîb İlyâs Âğâ³⁷⁹¹ oğullarının taht-ı tasarrufunda olan Câra çiftliği altında sâbıkâ Delvine³⁷⁹² alâybegisi olan Muhammed Beg'in târlâsı vasatında bir sâ^cat tamâm olmakla³⁷⁹³ arâzî tefrîk ve vaz^c-ı ^calâmet ile temyîz olundukdan sonra yine kal^ca-i mezbûrenin³⁷⁹⁴ cânib-i şarkîsi

³⁷⁷⁸ S, R₂, R₃, R₄, H vech

³⁷⁷⁹ R₄, H -Veferendos

³⁷⁸⁰ R₃, R₄ -olub

³⁷⁸¹ R₃, R₄ -ve

³⁷⁸² R₂, R₃, R₄ -

³⁷⁸³ R₂, R₃, R₄ -

³⁷⁸⁴ R₂, R₃, R₄ -olub

³⁷⁸⁵ R₂, R₃, R₄ -Kûrfûz

³⁷⁸⁶ S, R₂, R₃, R₄ ve

³⁷⁸⁷ R₃, R₄, H-

³⁷⁸⁸ S, R₂, R₃, R₄ -şimâlisinde

³⁷⁸⁹ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁷⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -Reyje, H -Reyze

³⁷⁹¹ R₄ -âğâ

³⁷⁹² R₄ -Velûne

³⁷⁹³ H -olmağla

³⁷⁹⁴ R₂, R₃, R₄, H -mezkûrenin

(240-a) ile cânib-i cenûbisi beyninde vâkî^c cidâr kal^cadan mûmâşât³⁷⁹⁵ olundukda Pâvli deresinin üzerinde vâkî^c olan Zeyr³⁷⁹⁶ köprüsünün kal^ca-i cânibinde olan kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-ı ^calâmet ile temyîz olundukdan sonra yine kal^ca-i mezbûrenincânib-i cenûbîsinde vâkî^c cidâr kal^cadan mûmâşât³⁷⁹⁷ olundukda Makalon³⁷⁹⁸ dağı üzerinden mürûr olunub leb-i deryâda ^cAmov ta^cbîr olunur mahalde bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-ı ^calâmet ile temyîz olundukdan sonra yine kal^ca-i mezbûrenin cânib-i garbîsinde vâkî^c cidâr kal^cadan mûmâşât³⁷⁹⁹ olundukda Poka Bûrnu dimekle ma^crûf mahalde deryâ kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-ı ^calâmet ile temyîz olundukdan sonra³⁸⁰⁰ yine kal^ca-i mezbûrenin³⁸⁰¹ cânib-i garbîsiyle cânib-i şimâlisi beyninde vâkî^c cidâr kal^caya muttasıl dere kenârından mûmâşât³⁸⁰² olunub Aksa Meyl ta^cbîr olunur dağın üzerinden ve Meyr³⁸⁰³ Tûlmâğî³⁸⁰⁴ üzerinden dahî mürûr olunub göl kenârında harâb kilisâ kurbunda bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-ı ^calâyim³⁸⁰⁵ ile temyîz olunub nasb-i^{3806c} alâyim tekmîlinden sonra tahdîde şürû^c olundukda kal^ca-i mezkûrenin³⁸⁰⁷ garbîsinde Poka Bûrnu (240-b) dimekle ma^crûf mahalde leb-i deryâyâya nasb olunan hûmkaya hûmka-i evvel i^ctibâr olunmağla hûmka-i mezbûreden leb-i deryâdan hatt-ı müstakîm ile ^cAvd³⁸⁰⁸ dimekle ma^crûf mahalle nasb olunan hûmka-i sâniyeye gelindikden sonra mezkûr hûmka-i sâniyeden yine hatt-ı müstakîm ile Ayo Nikola kışlâsının vasatına ve ândan dahî taşlı dağın depesine ve ândan dahî ova kenârına ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile Pâvli Deresi üzerinde olan Vezîr köprüsünün kal^ca cânibine nasb olunan hûmka-i sâliseye gelindikden sonra mezkûr hûmka-i sâliseden yine hatt-ı müstakîm ile köprünün³⁸⁰⁹ sol cânibde³⁸¹⁰ mezkûr dereden mürûr olunub Arslân Pâşâzâde Muhammed Begin tasarrufunda olan Totori târlâsı dimekle ma^crûf târlânın kal^ca cânibi kenârına ve

³⁷⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁷⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -Vezîr

³⁷⁹⁷ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁷⁹⁸ R₄ -Mağâlon

³⁷⁹⁹ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁰⁰ H ve

³⁸⁰¹ H -mezkûrenin

³⁸⁰² R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁰³ R₃, R₄ -

³⁸⁰⁴ R₃, R₄ -Mîrtû Dâğî

³⁸⁰⁵ R₂, R₃, R₄ -^calâmet

³⁸⁰⁶ R₃, R₄ -vaz^c-ı

³⁸⁰⁷ R₂, R₃, R₄, H cânib-i

³⁸⁰⁸ R₃, R₄ -^cAmû, H -^cAmûd

³⁸⁰⁹ R₃ -köprüsünün

³⁸¹⁰ R₂, R₃, R₄ -cânibinden

ândan dahî yine mezbûr Muhammed Begin tasarrufunda su sığırı kışlâsı olan ormânın vasatına ve ândan dahî³⁸¹¹ hatt-ı müstakîm ile mürûr olunub^c atık taş köprünün cânib-i³⁸¹² yemîni³⁸¹³ başına ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile İlyâs Âğâ oğullarının Çârâ çiftliği altında sâbıkâ Delvine alây begisi olan Muhammed Begin târlâsı vasatına vaz^c olunan hûmka-i râbi^c aya gelindikden sonra mezkûr **(241-a)** hûmka-i râbi^c adan yine hatt-ı müstakîm (ile Reyza gölünün³⁸¹⁴ kenârında³⁸¹⁵ vaz^c olunan nişâne ve ândan dahî yine hatt-ı müstakîm)³⁸¹⁶ ile (Reyza gölünün içinden mürûr olunub karşı cânibden³⁸¹⁷ ormân içine ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile ormân içinden mürûr olunub Dayavoli meleni dimekle ma^c rûf gölün kenârına vaz^c olunan nişâne ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile)³⁸¹⁸ göl içinden mürûr olunub gölün karşı kenârında harâb kilisâ kurbunda vaz^c olunan hûmka-i hamseye gelindikden sonra mezkûr hûmka-i hamseden yine hatt-ı müstakîm ile taşlı dağın üstüne ve ândan dahî ormânın cânib-i yesârına³⁸¹⁹ ândan dahî garbî tarafında vâkı^c deryâ kenârına³⁸²⁰ ve ândan dahî³⁸²¹ hatt-ı müstakîm ve³⁸²² leb-i deryâ ile mezkûr Poka nâm mahalle vaz^c olunan hûmka-i evvele gelinmek ile mezkûr Veferendos kal^c asının her cânibden³⁸²³ ber-mûcib-i fermân-ı ^câlî birer sâ^c atlık arâzî³⁸²⁴ tefrik ve vaz^c -ı ^calâyim ile tahdîd ve temyîz olunmağın işbu hudûdnâme ketb ve tahrîr olundu.³⁸²⁵

İşbu hudûdnâmenin inşâsına bâ^c is ve imlâsına bâdî budur ki bi-meşiyetullahü Te^c âlâ bin yüz otuz senesi Şa^c bân'ının³⁸²⁶ yigirmi ikinci günü Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend ile Venedîk Doji **(241-b)** ve Cumhûru beyninde vâkı^c musâlaha ve musâlemede alınub virilen temessükâtta³⁸²⁷ mestûr olduğu üzere Venedîk Cumhûru taht-ı tasarrufunda (olan Vinçe ve Preveze ve Veferendos kal^c aları

³⁸¹¹ R₂, R₃, R₄ -

³⁸¹² R₂, R₃, R₄ -

³⁸¹³ R₂, R₃, R₄ cânibinin

³⁸¹⁴ R₂ içinden mürûr olunub karşı cânibinde ormân içine ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile ormân içinden mürûr olunub Deyâvûli Melini dimekle ma^c rûf gölün kenârına

³⁸¹⁵ R₂ -

³⁸¹⁶ R₃, R₄ -

³⁸¹⁷ R₄ -cânibinde

³⁸¹⁸ R₂ -

³⁸¹⁹ R₄ -ve

³⁸²⁰ R₃ -kenârında

³⁸²¹ R₂, R₄ -

³⁸²² R₃ -ile

³⁸²³ R₃, R₄ -cânibinden

³⁸²⁴ R₃, R₄ -arâzîyi

³⁸²⁵ S, R₂, R₄, H Bende ^cOsmân defteri Mora sâbıkâ

³⁸²⁶ S, R₂, R₃, H -Şa^c bânû'l-mu^c azzamın, R₄ -Şa^c bânû'l-mu^c azzamının

³⁸²⁷ H -temessükâtlarda

°ala-hâlihi muktezâsınca yine Cumhûrun tasarrufunda)³⁸²⁸ kalub her birine her
 tarafdandan birer sâ°atlık arâzî virilmek üzere hâlâ³⁸²⁹ Mora serdârı devletlü³⁸³⁰ sa°âdetlü
 °Osmân Pâşâ³⁸³¹ hazretleri nezâretiyle taraf-ı Devlet-i °Aliyye'den bâ-fermân-ı °âlî
 mezkûr kal°alara muhaddid nasb ve ta°yîn olunan işbu râfi°ü'l-kitâb °umdeti'l-emâcid
 ve'l-â°yân sâbıkâ Mora defterdârı olan °Osmân Efendi ve³⁸³² vezîr-i müşârü'n-ileyh
 hazretleri tarafından ta°yîn olunan sâbıkâ kethüdâları olan “kıdvetü'l emâcid ve'l-
 ekârim” Ahmed Âğâ ile ma°an mezkûr Preveze kal°ası kurbuna varıldıkda Venedîk
 Doji³⁸³³ ve³⁸³⁴ Cumhûru³⁸³⁵ tarafından ta°yîn olunan Terezlü Antoni Lõ Rodan nâm
 cenerâl mahall-i mezbûre hâzır olub ma°arifet-i şer°le³⁸³⁶ mezkûr Preveze kal°ası³⁸³⁷
 hudûdu nizâmına şürû° olunub ber-mûceb-i emr-i °âlî her tarafdandan birer sâ°atlık arâzî
 tefrîk ve hak ve^{3838c} adl üzere temyîz olunmak için tarafeynden °adedi müsâvî
 tevâ°bileriyle³⁸³⁹ kal°a-i merkûme³⁸⁴⁰ varılıb müşâhede olundukda kal°a-i
 merkûmenin³⁸⁴¹ cânib-i şarkîsi deryâ olub eser arzından bir nişân olmadığı zâhir ve
 nümâyân olub cânib-i şimâlisinde³⁸⁴² cidâr kal°adan Nârde'ye doğru çıkan **(242-a)**
 dîl cânibine mûmâşât³⁸⁴³ olundukda Preveze deryâsı tarafında leb-i deryâyâ karîb
 Bûgûnşa limânının taraf-ı yemîninde bir sâ°at tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz°-ı
 °alâmet ile temyîz olundukdan sonra yine kal°a-i mezbûrenin³⁸⁴⁴ cânib-i³⁸⁴⁵
 şimâlisi³⁸⁴⁶ ile³⁸⁴⁷ cânib-i garbîsi beyninde vâkı° cidâr kal°adan °atîk çeşmeden taş
 köprü üzerinden °Ali Pâşâçeşmesi önünden Mâzoma Dâlyânı ta°bîr olunur dâlyân ki
 çeşme-i mezkûre³⁸⁴⁸ tarafında vâkı°kezalik³⁸⁴⁹ kûlâğı kenârında bir sâ°at tamâm

³⁸²⁸ R₃, R₄ -

³⁸²⁹ S, R₂, R₃, R₄, H-hâliyen

³⁸³⁰ R₂, R₄ ve

³⁸³¹ R₂, R₃, R₄, H Yesserallahü bi'l-hayr mâ yürüdü ve mâ yâşa

³⁸³² R₃, R₄ -

³⁸³³ S -

³⁸³⁴ S, R₃, R₄, H -

³⁸³⁵ R₃, R₄, H-

³⁸³⁶ S, H -şer°iyye ile

³⁸³⁷ R₂, R₃, R₄, H -kal°asının

³⁸³⁸ S, R₂, R₃, R₄, H -

³⁸³⁹ R₃, R₄ -tevâ°bilerimiz ile

³⁸⁴⁰ R₃ -merkûmeye

³⁸⁴¹ R₂, R₃, R₄, H -mezkûrenin

³⁸⁴² S, H -şimâlisinden

³⁸⁴³ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁴⁴ R₃ -mezkûrenin

³⁸⁴⁵ R₃ -

³⁸⁴⁶ R₃ -

³⁸⁴⁷ R₃ -

³⁸⁴⁸ S, R₂, R₄, H -mezkûr

³⁸⁴⁹ R₂, R₃, R₄, H -gölün

olmakla arâzî tefrîk ve vaz^c-1 °alâmet ile temyîz olunduktan sonra yine kal^a-i mezbûrenin³⁸⁵⁰ cânib-i garbîsinde vâkı^c cidâr kal^cadan Eski Preveze ta^cbîr olunur harâb kal^canın Amorni Porta ta^cbîr olunur kapûsuna doğru mûmâşât³⁸⁵¹ olundukda bâb-1 mezkûre karîb Emîr târlâsıyla Çalov târlâsının beyninde vâkı^c derecik kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-1 °alâmet ile temyîz olunduktan sonra yine kal^a-i mezkûrenin cânib-i garbîsiyle cânib-i cenûbîsi beyninde cidâr kal^cadan mûmâşât³⁸⁵² olundukda Mâkri Kabnû ta^cbîr olunur Uzunca ova nâm târlânın vasatında bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-1 °alâmet ile temyîz olunub nasb-1 °alâyim tekmîlinden sonra tecdîde³⁸⁵³ şürû^c olundukda hûmka-i evvel i^ctibâr olunub Nârde **(242-b)** tarafına çıkan dîl tarafında Bogonitse limânının sağ tarafına nasb olunan hûmka-i evvelden dağ tarafında³⁸⁵⁴ ormân içinde Nârde cânibine leb-i deryâda °Azikov ve Soğonu beyninde depe üzerine vaz^c olunan nişâne ve ândan dahî Lakûs Dâlyânı'na ve ândan dahî yine leb-i deryâ ile mezkûr Mâzûma Dâlyânı'nın mezbûr °Ali Pâşâ çeşmesi tarafına giren mezkûr gölün kûlâğı kenârına vaz^c olunan hûmka-i sâniyyeye gelindikden sonra mezkûr hûmka-i sâniyeden hatt-ı perkâri ile mezkûrun³⁸⁵⁵ kûlâğı içünden karşı cânibiden³⁸⁵⁶ Zenbîl ta^cbîr olunur dizdâr °Osmân Âğâ târlâsının cânib-i yemîni kenârına³⁸⁵⁷ vaz^c olunan nişâne ve ândan dahî yine mezbûr dizdâr °Osmân Âğâ'nın ormân içinde yeni açtığı târlânın cânib-i yemîni kenârında Voromûtrû ta^cbîr olunur kâynağın başına ve ândan dahî ormân içinde Sârmanca ta^cbîr olunur beşiktaşına ve ândan dahî yine mezbûr °Osmân Âğâ'nın tasarrufunda olan târlânın vasatına ve ândan dahî Emîr'in harman yerinde delikli taşın cânib-i yemînine ve ândan dahî Eski Preveze'nin mezkûr Umurti Porta ta^cbîr olunur kapûnun karşusunda Emîr târlâsı ile Çalov târlâsının beyninde olan derecik kenârında **(243-a)** vaz^c olunan hûmka-i sâliseye gelindikden sonra zikr olunan hûmka-i sâliseden Mâderlûka³⁸⁵⁸ ta^cbîr olunur ormânın sol cânibine ve ândan³⁸⁵⁹ dahî yine mezbûr^{3860c} °Osmân Âğâ'nın Potoldi nâm³⁸⁶¹ târlâsı içinde harâb

³⁸⁵⁰ R₃ -mezkûrenin

³⁸⁵¹ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁵² R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁵³ R₂, R₃, R₄ -tahdîde

³⁸⁵⁴ R₂, R₃, R₄ -kenârından, H -kenârında

³⁸⁵⁵ S, R₂, R₃, R₄, H -mezkûr gölün

³⁸⁵⁶ R₂ -cânibde, R₃, R₄, H -cânibinde

³⁸⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -kenârında

³⁸⁵⁸ R₃, R₄ -Mâverlûnka

³⁸⁵⁹ S -

³⁸⁶⁰ R₃, R₄ dizdâr

³⁸⁶¹ R₂, R₃, R₄, H -tamâm

yûrdunun³⁸⁶² sağ cânibine³⁸⁶³ ândan dahî Pabucı³⁸⁶⁴ kapûsunun sol cânibine karib ormân içine ve ândan dahî Bârbâsimov³⁸⁶⁵ incîrliği içine ve ândan dahî Karabâbâ târlâsının vasatına ve ândan dahî Mâkarî Kabnû ta^cbîr olunur Uzunca ova nâm târlâ³⁸⁶⁶ vasatına leb-i deryâya karîb mahalle vaz^c olunan hûmka-i râbi^caya gelindikde merkûm³⁸⁶⁷ Preveze kal^casının her cevânibinde³⁸⁶⁸ ber-mûcib-i fermân-ı ^câlî arâzîsi bi'l-cümle tefrîk ve temyîz ve tarafeynin rızâlarıyla ve hak ve^{3869c}adl üzere³⁸⁷⁰ nasb-ı^{3871c}alâyim ve hûmkalar binâ olunmağın mâ-hüvel-vâki^calâ³⁸⁷² vukû^ca³⁸⁷³ bi't-taleb ketb olundu.³⁸⁷⁴ Fî'l-yevmü's-sâni ^caşer min şehr-i Muharremi'l-haram li seneti ihdâ³⁸⁷⁵ salisîn ve mi'ete ve elf.

İşbu hudâdnâmenin inşâsına bâ^cis ve imlâsına bâdî budur ki³⁸⁷⁶bin yüz otuz senesi Şa^cbânının³⁸⁷⁷ yiğirmi ikinci günüDevlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend ile Venedîk Dojive Cumhûru beyninde vâki^cmusâlaha ve musâlemedealınub virilen temessükât³⁸⁷⁸ mestûr olduğu üzere**(243-b)**Venedîk Doji ve Cumhûrutaht-ı tasarrufunda olanVinçe ve Preveze ve Veferendos kal^caları ^cala-hâlihi esâsı muktezâsınca yine Cumhûr-ı³⁸⁷⁹ mezbûrun³⁸⁸⁰ tasarruflarındakalub her birine her taraftanbirer sâ^catlik arâzîvirilmek üzere hâlâ Mora serdârıdevletlü sa^câdetlü^cOsmân Pâşâ “Yesserallahü bi'l-hayr mâ yürüdü ve mâ yâşa”hazretlerinezâretiyle³⁸⁸¹ taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'denbâ-fermân-ı ^câlîmez^ckûr kal^calaramuhaddid nasb ve ta^cyîn olunan işburâfi^cü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid ve'l-â^cyânsâbıkâ Mora defterdârı olan ^cOsmân Efendive vezîr-i müşârü'n-ileyh hazretleri tarafindanta^cyîn olunan sâbıkâ kethüdâlarıolanAhmed Âğâ ile mezkûr Vinçe kal^cası kurbuna varıldıkda Venedîk

³⁸⁶² H -yurd yerinin

³⁸⁶³ R₃, R₄ ve

³⁸⁶⁴ R₂, R₄ -Pabucci

³⁸⁶⁵ R₂, R₃, R₄ -Bârbâr Simov

³⁸⁶⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -târlânın

³⁸⁶⁷ S- mezbûr, R₂, R₃, R₄, H -mezkûr

³⁸⁶⁸ R₃, R₄ -cânibinde

³⁸⁶⁹ H -

³⁸⁷⁰ R₂, R₃, R₄ kemâyenbağî taharrî iderek, H ve kemâyenbağî

³⁸⁷¹ H ve

³⁸⁷² R₂, R₃, R₄ -

³⁸⁷³ R₂, R₃, R₄ -

³⁸⁷⁴ R₃ Harrere

³⁸⁷⁵ S, R₂, R₃, R₄, H ve

³⁸⁷⁶ H -

³⁸⁷⁷ S, R₂, R₃, H - Şa^cbânü'l-mu^cazzamın, R₄ -Şa^cbânü'l-mu^cazzamının

³⁸⁷⁸ R₂, R₄ -temessükât, H -temessükâtlarda

³⁸⁷⁹ S, R₂, R₃, R₄, H -Cumhûrun

³⁸⁸⁰ S, R₂, R₃, R₄, H-

³⁸⁸¹ R₃, R₄ -nezâretleriyle

tarafından dahî kat^c-ı hudûda ta^cyîn olunan³⁸⁸² Terezlü Antoni Lō Radânnâm cenerâl mahall-i mezbûrehâzır olubma^crifet-i şer^cle³⁸⁸³ Vinçe kal^casının hudûdunizâmına şürû^c olunub ber-mûcib-iemr-i ^câlîher tarafdân birer sâ^catlık arâzî tefrîkve hak ve ^cadl üzeretemyîz olunmak içüntarafeynden ^cadedi müsâvîtevâ^cbilerimiz³⁸⁸⁴ ile kal^ca-i merkûmeye varılıb müşâhede olundukda kal^ca-i mezkûrenin cânib-i şimâlisi deryâ ve eser arzından³⁸⁸⁵ nişân olmadığı zâhir ve nümâyân olub cânib-i **(244-a)** garbîsinde cidâr kal^cadan mûmâşât³⁸⁸⁶ olundukda Preveze³⁸⁸⁷ deryâsı kenârında Arkûda Olkî ta^cbîr olunur mahall Kokonoz karyesi sınıru olmağla sınıru-ı mezbûre varmağa yetmişdört kûlâç arz bâkî kalub bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-ı ^calâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundukdan sonra yine kal^ca-i mezbûrenin cânib-i garbîsine meyillü olan cidârından mûmâşât³⁸⁸⁸ ve Maşka ta^cbîr olunur incîrlük depesi altında su sığırı mândirasına karîb Veleker Bakli kenârında Potsân ta^cbîr olunur mahalde bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-ı ^calâmet ile arâzî temyîz ve tefrîk olundu. Ve yine kal^ca-i mezbûrenin cânib-i cenûbîsinde vâkı^c cidâr kal^cadan mûmâşât³⁸⁸⁹ ve Kondâr Deresi kenârında Veniçe cebecîbâşısı Küçük İsmâ^cil Âğâ'nın târlâsı kenârına³⁸⁹⁰ varıldıkda³⁸⁹¹ bir sâ^cat mesâfe³⁸⁹² tamâm olmağla vaz^c-ı ^calâmet ile arâzî tefrîk ve temyîz olundukdan sonra yine kal^ca-i mezbûrenin cânib-i şarkîsinde cidâr kal^cadan mûmâşât³⁸⁹³ ve Mevsuyen Depesi'ne karîb Şeyhoğlu târlâsı dimekle ma^crûf ^cÖmerin tasarrufunda olan târlânın vasatında bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-ı ^calâmet ile arâzî **(244-b)** tefrîk ve temyîz olundukdan sonra yine kal^ca-i mezbûrenin cânib-i şarkî ve cânib-i şimâlisi beyninde olan arâzî³⁸⁹⁴ cidâr kal^cadan mûmâşât³⁸⁹⁵ ve Gaçfıka deresi ta^cbîr olunur mişeli kebîr derenin Veniçe tarafında olan değirmenci Hristo nâm zımmî³⁸⁹⁶ târlâsının³⁸⁹⁷ kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-ı ^calâmet ile arâzî

³⁸⁸² R₃ -

³⁸⁸³ S,H -şer^ciyye ile

³⁸⁸⁴ R₃, R₄, H -tevâ^cbiler

³⁸⁸⁵ R₃, R₄ bir

³⁸⁸⁶ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁸⁷ R₂, R₃, R₄ kal^cası

³⁸⁸⁸ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁸⁹ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁹⁰ R₂, R₃, R₄ -kenârında

³⁸⁹¹ R₂, R₃, R₄ -

³⁸⁹² R₂, R₃, R₄, H-

³⁸⁹³ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁹⁴ R₂, R₃, R₄, H-arâzîler

³⁸⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁸⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -Zımmînin

³⁸⁹⁷ R₂, R₃, R₄ -târlâsı

tefrîk ve temyîz olunduktan sonra yine cânib-i merkûmede³⁸⁹⁸ cidâr kal^cadan mümâşât³⁸⁹⁹ ve Fâik Pâşây-ı ^catîk evkâfî kurâlarından Aylâ nâm karyesinin³⁹⁰⁰ vasatından mürûr olunub Veys³⁹⁰¹ çeşmesi önünde vâkî^c tarîk-i ^câmm olan ^catîk kaldırım kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla vaz^c-ı ^calâmet³⁹⁰² ilearâzî tefrîk ve temyîz olunduktan sonra yine cânib-i merkûmda cidâr kal^cadan leb-i deryâ ile mümâşât³⁹⁰³ ve Murteza Beg³⁹⁰⁴ çeşmesine gelen ikinci ^catîk ırmağın deryâyâ mülâsık olduğu mahallin Vinçe tarafında yine Murteza Beg³⁹⁰⁵ dimekle ma^crûf Usta Hüseyin oğlu Mustafa tasarrufunda olan Kândek nâm târlânın ırmâk kenârında bir sâ^cat³⁹⁰⁶ tamâmolmağla vaz^c-ı^{3907c} ^calâmet ilearâzî tefrîk ve temyîz olunub nasb-ı i^clâm³⁹⁰⁸ tekâmîlinden sonra hûmka-i evvel i^ctibâr olunub Preveze deryâsı kenârında Arkûde evleğesine(?) karîb mahalle vaz^c olunan mezkûr ^calâmetden hûmka-i sâniyyeye varınca tahdîde şürû^{c3909} (245-a) mezkûr evleğe karîb kaynak ta^cbîr olunur mahallin Vinçe kal^cası yolu üzerinde kal^ca cânibinde nasb olunan ^calâmet-i mezkûreden ormânlık vasatında hatt-ı³⁹¹⁰ müstakîm ve hatt-ı perkârî ile Kokonoz karyesi toprâğı sınıru ile ^calâmet-i mezbûre beyinde yetmiş dört kûlâç karâzî karye-i mezbûre arâzîsi sınıruna idhâl ve inzimâm ile ale's-seviye ikinci hûmka i^ctibâr olunub Maşka ta^cbîr olunan incîrlik depesi altında su sığırı mândırasına karîb Velekarbâ gölünün kenârında Botşân nâm mevzî^câ nasb olunan ^calâmete gelinüb ândan dahî hûmka-i mezkûr³⁹¹¹berâberi(?) mezkûr gölün³⁹¹² kenârında Eftelyâ ta^cbîr olunub³⁹¹³ mahalle karîb Eşkitöz dimekle ma^crûf Vinçe dizdârı İsmâ^cîl Âğâ'nın tasarrufunda olan târlânın kenârına³⁹¹⁴ vaz^c-ı ^calâmet olunub ve³⁹¹⁵ ândan dahî yine

³⁸⁹⁸ R₂, R₃, R₄ -merkûmdan

³⁸⁹⁹ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁹⁰⁰ S, R₂, R₃, R₄, H -karyenin

³⁹⁰¹ R₃, R₄ -Üveys

³⁹⁰² R₃, R₄ -^calâyîm

³⁹⁰³ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁹⁰⁴ R₃, R₄ -Beyin

³⁹⁰⁵ R₃, R₄ -Beyin

³⁹⁰⁶ S -sâ^catlık

³⁹⁰⁷ S, R₃, R₄, H-

³⁹⁰⁸ R₂, R₃, R₄ -^calâyîm

³⁹⁰⁹ S, R₂, R₃, R₄, H olundukda

³⁹¹⁰ R₂ -

³⁹¹¹ S, R₂, R₃, R₄, H -mezkûra

³⁹¹² R₂, R₄, H içinden hatt-ı perkârî ile karşı cânibinde yine mezkûr gölün

³⁹¹³ H -olunur

³⁹¹⁴ R₃, R₄ -kenârında

³⁹¹⁵ R₂, R₃, R₄, H -

mezbûr İsmâ'îl Âğâ'nın su sığırı mândırasına ve ândan dahî Kondâr karyesinin³⁹¹⁶ sınıru kenârına ve ândan dahî Molâr nâm kimesnenin karasığır mândırası vasatına ve ândan dahî Çânkârı nâm mevzi^cada yine mezbûr Molâyanın³⁹¹⁷ diğêr karasığır mândırası vasatına ve ândan dahî Taflûnû dimekle ma^crûf mahalde elhâc Memi Âğâ târlâsı vasatına ve ândan dahî yine mezbûr **(245-b)** Molâranın târlâsı vasatına ve ândan dahî Hasan Âğâ'nın³⁹¹⁸ çâyırlığının Vinçe tarafı kenârına ve ândan dahî Ağrıla İstanbori târlâsı vasatına ve ândan dahî delikli mişenin cânib-i yemînine³⁹¹⁹ ve ândan dahî kal^a-i mezbûre³⁹²⁰ cânib-i cenûbîsinde Kundâr Deresi kenârında Vinçe cebecîbâşısı³⁹²¹ İsmâ'îl Âğâ'nın târlâsı kenârına vaz^c olunan üçüncü ^calâmete gelinüb ba^cdehu zikr olunan ^calâmet-i sâliseden mürûr olundukda cânib-i şarkîde nasb olunan ^calâmet-i râbi^caya doğru gidildikden³⁹²² sonra³⁹²³ hûmka-i sâliseden Şemîndafî³⁹²⁴ nâm mahalde yine mezbûr Hâcî³⁹²⁵ Memi Âğâ'nın taht-ı tasarrufunda olan harâbe müşrif yûrd yeri vasatına ve ândan dahî Movro Koçori kışlâsına ve ândan dahî Kadri Âğâ tasarrufunda olan Reyke³⁹²⁶ ormânının vasatından Mevsiyon depesine karîb Şeyhoğlu târlâsı dimekle ma^crûf ^cÖmerin târlâsı³⁹²⁷ vasatına vaz^c olunan ^calâmet-i râbi^caya gelindikde mezkûr hûmka-i râbi^câdan Tanâş Makârândi târlâsı³⁹²⁸ vasatına ve ândan dahî³⁹²⁹ dağ cânibinde Löndâki nâm zimmînin dûd³⁹³⁰ ağacı dimekle ma^crûf târlâsının cânib-i yemîni kenârına ve ândan dahî Çevlâ³⁹³¹ nâm zimmînin mândırasının cânib-i yemîninde dağ kenârına ve ândan dahî **(246-a)** mişeli kemer derenin içinden Değirmenci Hristo târlâsının kenârına vaz^c olunan hûmka-i hamseye gelinüb zikr olunan deniz³⁹³² kenârına ve ândan dahî Rahsâni depesinin³⁹³³ çukuruna

³⁹¹⁶ R₂, R₃, R₄, H -karyesi

³⁹¹⁷ R₂, H-Molâranın, R₃, R₄ -Molâr

³⁹¹⁸ R₂, R₃, R₄ -Âğâ

³⁹¹⁹ R₂, R₃, R₄ -yemininde

³⁹²⁰ R₂, R₃, R₄, H -mezbûrenin

³⁹²¹ S, R₂, R₃, R₄, H Küçük

³⁹²² R₂, R₃, R₄, H -gidildikde

³⁹²³ R₂, R₃, R₄, H-

³⁹²⁴ R₄ -Şemidâni

³⁹²⁵ R₂, R₃, R₄ -Elhâc

³⁹²⁶ R₂ -diğêr

³⁹²⁷ R₂, R₃, R₄ -tasarrufunda olan târlânın, H -tasarrufunda olan târlâsının

³⁹²⁸ R₂, R₃, H -târlâsının

³⁹²⁹ R₂, R₃, H Hayreddin Çelebi ve Dayı Beg çiftliği yurduunun cânib-i yeminine ve ândan dahî, R₄ Hayreddin Çelebi ve Dayı Beyin çiftliği yurduunun cânib-i yeminine ve ândan dahî

³⁹³⁰ R₃, R₄ -tût

³⁹³¹ R₃, R₄ -Çavâlâ

³⁹³² R₂, R₃, R₄, H -

³⁹³³ R₄ -depesi

ve ândan dahî Ayodâkşâki³⁹³⁴ kilisâsının cânib-i yesârına ve ândan dahî Norkolûlûzû depesi üzerine ve ândan dahî³⁹³⁵ Terâki nâm depesinin vasatına ve ândan dahî Veys³⁹³⁶ çeşmesi kurbunda olan °atîk kaldırım kenârına vaz° olunan hûmka-i³⁹³⁷ sâdiseden Gurne Deresi içine ve ândan dahî mezbûr Hasan Dâyi'nın cânib-i yemîni olan harman yeri vasatına ve ândan dahî Yanâki Depesi dimekle ma°rûf Hasan Dâyi târlâsının vasatına ve ândan dahî Tâtâr °Ali oğlu yûrdunun cânib-i yemînine ve ândan dahî Eftelyâ dimekle ma°rûf Usta Hüseyin oğlu Mustafa'nın tasarrufunda olan ormânın vasatına ve ândan dahî yine mezbûr Tâtâr °Ali oğlu târlâsı kenârında Murteza Beg³⁹³⁸ çeşmesinden gelen ırmâğın kenârına ve³⁹³⁹ ândan dahî oğlu³⁹⁴⁰ târlâsı³⁹⁴¹ kenârında leb-i deryâda Usta Hüseyin oğlu Mustafa'nın Hândâki ta°bîr olunur târlâsının kenârına³⁹⁴² vaz° olunan hûmka-i sâbi°aya gelindikde mezkûr Vinçe kal°asının her cânibinden³⁹⁴³ ber-mûcib-i fermân-ı °âlî arâzîsi bi°l-cümle tefrîk ve temyîz ve tarafeynin rızâlarıyla ve hak ve^{3944c} adl (246-b) ve³⁹⁴⁵ kemâyenbagi taharri üzere³⁹⁴⁶ nasb-ı °alâyim ve hûmkalar binâ olunmağın mâ-hüvel-vâki° bi°t-taleb ketb olundu. Fî°l-yevmi's-sâni min şehri Muharramü'l-haram li seneti ihdâ ve selasîn ve mi°ete³⁹⁴⁷ ve elf.

İşbu hudâdnâmenin inşâsına bâ°is ve imlâsına bâdî budur kibin yüz otuz senesi Şa°bânının³⁹⁴⁸ yiğirmi ikinci günüDevlet-i °Aliyye-i ebed peyvend ile VenedîkDojive Cumhûru beynindevâki°musâlaha ve musâlemedealınub virilen temessükâtlarda³⁹⁴⁹ mestûr olduğu üzereVenedîk Cumhûrutaht-ı tasarrufunda olanVinçe ve Preveze³⁹⁵⁰ ve³⁹⁵¹ Veferendos kal°aları °ala-hâlihi esâsı muktezâsıncayine Cumhûrun tasarruflarındakalub her birine her taraftanbirer sâ°atlık

³⁹³⁴ R₄ -Ayozekşâki

³⁹³⁵ S -

³⁹³⁶ R₂, R₃, R₄ -Üveys

³⁹³⁷ R₂, R₃, R₄ sâdiseye gelinüb zikr olunan hûmka-i

³⁹³⁸ R₃, R₄ -Beyin

³⁹³⁹ S -

³⁹⁴⁰ R₂, R₃, R₄ -Irmak

³⁹⁴¹ R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁴² R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁴³ R₂, R₃, R₄ -cânibine

³⁹⁴⁴ S -

³⁹⁴⁵ R₂, R₃, R₄ -üzere

³⁹⁴⁶ R₂, R₃, R₄ -ile

³⁹⁴⁷ S -

³⁹⁴⁸ S, R₂, R₃, R₄, H-Şa°bânü'l-mu°azzamının

³⁹⁴⁹ R₂, R₃, R₄ -temessükâtda

³⁹⁵⁰ R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁵¹ R₂, R₃, R₄ -

arâzîvirilmek üzerehâlâ Mora serdârıdevletlü saâdetlü vezîr-i mükerrrem °Osmân Pâşâ “Yesserallahü³⁹⁵² mâ yâşa”hazretlerinezâretiyle taraf-ı Devlet-i °Aliyye'denbâ-fermân-ı °âlîmezkûr kal°alaramuhaddid nasb ve ta°yînolunan işburâfi°ü'l-kitâb kıdvetü'l-emâcid ve'l-â°yânsâbıkâ Mora defterdârı olan °Osmân Efendi hazretleri ve³⁹⁵³ vezîr-i müşârü'n-ileyhhazretlerinin³⁹⁵⁴ tarafindanta°yîn olunansâbıkâ kethüdâlarıolanAhmed Âğâ ile ma°an mezkûr Veferendos kal°ası kurbuna varıldıkdaVenedîk Doji tarafından(247-a)dahî kat°-ı hudûda ta°yîn olunanTerezlü Antoni Lö Radânnâm cenerâlmahall-i mezbûrehâzır olubma°rifet-i şer°ile³⁹⁵⁵ mezkûrVeferendoskal°asının hudûdunizâmına şürû° olunubber-mûcib-iemr-i °âlîher tarafdanbirer sâ°atlık arâzî tefrîkve hak ve³⁹⁵⁶adl üzeretemyîz olunmak içüntarafeynden °adedi müsâvîtevâ°biler³⁹⁵⁷ ilekal°a-i mezbûrenin³⁹⁵⁸ kurbuna³⁹⁵⁹ varılıb müşâhede olundukdakal°a-i mezbûrenincânib-i şimâlisinde göl vâki° olub eser arzından birnişân olmadığı zâhir olub tahdidinden müstağni olmağın yine kal°a-i mezbûrenin³⁹⁶⁰ cânib-i şarkîsinde vâki° cidâr kal°adan mûmâşât³⁹⁶¹ olundukda °atîk taş köprü ile Zeyrâ gölünün kenârına karîb İlyâs Âğâ oğulları taht-ı tasarruflarında olan Çârâ çiftliği altında sâbıkâ Delvine alây begisi³⁹⁶² Muhammed Beg'in târlâsı vasatında bir sâ°at tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz°-ı °alâmet ile temyîz olundukdan sonra yine kal°a-i mezbûrenin cânib-i şarkîsi ile cânib-i cenûbisi beyninde vâki° cidâr kal°adan mûmâşât³⁹⁶³ oludukda Pâvlî Deresi üzerinde³⁹⁶⁴ olan vezîr köprüsünün kal°a cânibinde olan kenârında bir sâ°at tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz°-ı °alâmet ile temyîz³⁹⁶⁵ olundukdan sonra (247-b) yine kal°a-i mezbûrenin cânib-i cenûbisinde vâki° cidâr kal°a³⁹⁶⁶ mûmâşât³⁹⁶⁷ olundukda Monâlok dağı üzerinden mürûr olunub leb-i deryâda °Amû ta°bir olunur mahalde bir sâ°at tamâm

³⁹⁵² R₂, R₃, R₄, Hbi'l-hayr mâ yüridü ve

³⁹⁵³ R₄ -

³⁹⁵⁴ R₂, R₃, R₄, H-hazretleri

³⁹⁵⁵ S, H -şer°iyye ile

³⁹⁵⁶ H -

³⁹⁵⁷ R₂, R₃, R₄ -tevâ°bi

³⁹⁵⁸ R₂, R₃, R₄ -mezbûreye, H -mezbûre

³⁹⁵⁹ S, R₃, R₄, H -

³⁹⁶⁰ S -mezkûrenin

³⁹⁶¹ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁹⁶² S, R₃, R₄, H olan

³⁹⁶³ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁹⁶⁴ R₄ -vâki°

³⁹⁶⁵ H -tefrîk

³⁹⁶⁶ R₂, R₃, R₄, R₄, H -kal°adan

³⁹⁶⁷ R₂, R₃, R₄ -meşî

olmağla arâzî tefrîk ve³⁹⁶⁸ temyîz³⁹⁶⁹ ve³⁹⁷⁰ vaz^c-i °alâmet ile tahdîd³⁹⁷¹ olundukdan sonra yine kal^c-i mezbûrenin cânib-i (garbîsinde vâkı^c cidâr kal^cadan mûmâşât olundukda Pofa Bûrna dimekle ma^crûf mahalde deryâ kenârında bir sâ^cat tamâm olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-i °alâmet ile temyîz olundukdan sonra yine kal^c-i mezbûrenin cânib-i)³⁹⁷² garbîsiyle cânib-i şimâlisi beyninde vâkı^c cidâr kal^caya muttasıl dere kenârından mûmâşât³⁹⁷³ olunub Aksameyl ta^cbîr olunur dağın üzerinde Morto dağı üzerinden mürûr olunub göl kenârında harâb kilisâ kurbunda bir sâ^cat tamam olmağla arâzî tefrîk ve vaz^c-i °alâmet ile temyîz olunub nasb-ı °alâyim tekâmîlinden sonra tahdîde şürû olundukda³⁹⁷⁴ kal^c-i merkûmenin³⁹⁷⁵ cânib-i garbîsinde Yoka³⁹⁷⁶ Bûrnu dimekle ma^crûf mahalde leb-i deryâyâ nasb olunan hûmkaya hûmka-i evvel i^ctibâr olunmağla hûmka-i mezbûreden leb-i deryâdan hatt-ı müstakîm ile °Amu dimekle³⁹⁷⁷ ma^crûf³⁹⁷⁸ mahalle nasb olunan hûmka-i sâniyeye gelindikden³⁹⁷⁹ yine³⁹⁸⁰ ândan dahî Ayo Nikola kışlâsının (248-a) vasatına ândan dahî taşlı dağın depesine ve ândan dahî ova kenârına ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile Pavlı deresi üzerinde olan Vezîr köprüsünün kal^ca cânibine nasb olunan °alâmet-i sâliseye gelindikden sonra mezkûr hûmka-i sâliseden yine hatt-ı³⁹⁸¹ müstakîm ile Vezîr köprüsünün sol cânibinde mezkûr dereden mürûr olunub Arslân Pâşâzâde Muhammed Begin tasarrufunda olan Totori târlâsı dimekle ma^crûf târlânın kal^ca cânibi kenârına ve ândan dahî yine mezbûr Muhammed Begin tasarrufunda³⁹⁸² su sığırı kışlâsı olan ormânın vasatına ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile mürûr olunub °atîk taş köprüsünün cânib-i yemîni başına ve ânan dahî hatt-ı müstakîm ile İlyâs Âğâ oğullarının Çârâ çiftliği altında sâbîkâ Delvine alâybegisi³⁹⁸³ Muhammed Begin târlâsı vastına vaz^c olunan hûmka-i râbi^caya gelindikden sonra mezkûr³⁹⁸⁴ hûmka-i

³⁹⁶⁸ H -

³⁹⁶⁹ H -

³⁹⁷⁰ H -

³⁹⁷¹ R₃, R₄, H -temyîz

³⁹⁷² R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁷³ R₂, R₃, R₄ -meşî

³⁹⁷⁴ H -olunduktan sonra

³⁹⁷⁵ R₂, R₃, R₄, H -mezkûrenin

³⁹⁷⁶ R₃ -Bof, R₄, H -Bûka

³⁹⁷⁷ S mahalle

³⁹⁷⁸ H dimekle

³⁹⁷⁹ R₂, R₃, R₄ sonra

³⁹⁸⁰ R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁸¹ S -

³⁹⁸² R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁸³ R₃, R₄, H olan

³⁹⁸⁴ R₃, R₄ -

râbi^câdan yine hatt-ı müstakîm ile Reyza gölünün kenârıyla³⁹⁸⁵ vaz^c olunan nişâne ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile Reyza gölünün içinden mürûr olunub karşı cânibde³⁹⁸⁶ ormân içine³⁹⁸⁷ ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile ormânın içinden mürûr olunub **(248-b)** ve Yavakalvini³⁹⁸⁸ demekle ma^crûf gölün kenârına vaz^c olunan nişâne ve ândan dahî hatt-ı müstakîm ile göl içinden mürûr olunub gölün karşı kenârının³⁹⁸⁹ harâb kilisâ kurbunda vaz^c olunan hûmka-i hamseye gelindikden sonra zikr olunan hûmka-i hamseden yine hatt-ı müstakîm ile taşlı dağın üstüne ve ândan dahî ormânın cânib-i yesârına ve ândan dahî³⁹⁹⁰ hatt-ı müstakîm ve leb-i deryâ ile mezkûr Yoka³⁹⁹¹ Bûrnu nâm mahalle vaz^c olunan hûmka-i evvele gelinmekle mezkûr Veferendos kal^casi³⁹⁹² her cevânibinden³⁹⁹³ ber-muceb-i fermân-ı ^câlî arâzîsi bi'l-cümle tefrîk ve temyîz ve tarafeynin rızâlarıyla hak ve^{3994c} adl ve³⁹⁹⁵ kemâyenbağî³⁹⁹⁶ taharrî³⁹⁹⁷ üzere nasb-ı ^calâyim ve hûmkalar binâ olunmağın mâ-hüvel vâki^c (^cala³⁹⁹⁸ vukû^ca³⁹⁹⁹ bi't-taleb ketb olundu.⁴⁰⁰⁰)⁴⁰⁰¹ Fî'l-yevmü's-sâdis ve'l-^cışrîn min şehr-i Muharremü'l-haram li seneti ihdâ ve selâsin ve mi'ete ve elf.⁴⁰⁰²

³⁹⁸⁵ R₂, R₃, R₄, H -kenârına

³⁹⁸⁶ S, R₂, R₃, R₄, H -cânibinde

³⁹⁸⁷ R₂, R₃, R₄ -içinde

³⁹⁸⁸ R₂ -Yavakalmini, R₃, R₄, H -Yavûkâlmîni

³⁹⁸⁹ R₃, R₄, H -kenârında

³⁹⁹⁰ R₂, R₃, R₄, H garbî tarafında vâki^c deryâ kenârına ve ândan dahî

³⁹⁹¹ R₄ -Bûka

³⁹⁹² R₂, R₃, R₄, H -kal^casının

³⁹⁹³ R₄ -cânibinden

³⁹⁹⁴ H -

³⁹⁹⁵ R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁹⁶ R₂, R₃, R₄ -

³⁹⁹⁷ R₂, R₃, R₄ -, H -tahrîr

³⁹⁹⁸ R₃, R₄ -

³⁹⁹⁹ R₃, R₄ -

⁴⁰⁰⁰ S bâ

⁴⁰⁰¹ R₂ -

⁴⁰⁰² S, R₂, H şuhûdü'l- hâl. Fahrü'l eşbâh Ahmed Beg mirâlay Delvine sâbîka. Fahrü'l akrân İyob Bey mirâlay Delvine sâbîka. Fahrü'l akrân Muhammed Beg mirâlay Delvine sâbîka. ^cUmdeti'l eşbâh Arslân Pâşâzâde Muhammed Beg. Fahrü'l akrân Ebu'l-Kâsım ^can kazâ-i Delvine. Fahrü'l akrân ^cOsmân Âğâ. ^cOsmân Âğâ ^can kazâ-i Mızrâk. Fahrü'l akrân Muhammed Âğâ mütesellim Delvine hâlâ. Ahmed ^can kazâ-i Delvine. ^cAli ^can kazâ-i Delvine. Yusuf Âğâ ^can kazâ-i Delvine. Fahrü'l akrân Süleymân Âğâ ^can kazâ-i Delvine. Ve İbrâhîm, R₃ şuhûdü'l- hâl. ^cUmdeti'l eşbâh Arslân Pâşâzâde Muhammed Beg, Fahrü'l akrân Muhammed Beg mirâlay Delvine sâbîka, Fahrü'l akrân İyob Bey mirâlay Delvine sâbîka, Fahrü'l eşbâh Ahmed Beg mirâlay Delvine sâbîka, Fahrü'l akrân Muhammed Âğâ mütesellim Delvine hâlâ, Fahrü'l akrân Muhammed Âğâ mütesellim Perakleme hâlâ, Fahrü'l akrân ^cOsmân Âğâ ^can kazâ-i Mızrâk, Fahrü'l akrân Ebu'l-Kâsım ^can kazâ-i Delvine, Fahrü'l akrân Süleymân Âğâ ^can kazâ-i Delvine, Yusuf Âğâ ^can kazâ-i Delvine, ^cAli ^can kazâ-i Delvine, Ahmed ^can kazâ-i Delvine, ve gayrihüm mine'l-huzzâr

R₄ şuhûdü'l- hâl. ^cUmdeti'l eşbâh Arslân Pâşâzâde Muhammed Beg, Fahrü'l akrân Muhammed Beg mirâlay Delvine sâbîka, Fahrü'l akrân İyob Bey mirâlay Delvine sâbîka, Fahrü'l eşbâh Ahmed Beg

4.4.2. Asıl Nüshada Olmayan Mektuplar

4.4.2.1. S Nüshasındaki Farklı Mektuplar

(1-b)

Bosnâ vâlisi olan
Köprülüzâde Nu'man
Pâşâ hazretlerinden gelen
kâ'imedir. 1

Bu dahi müşârü'n-ileyh
hazretlerindedir. 4

Bu dahi müşârü'n-ileyh
hazretlerinin kâ'imesidir. 7

Bu dahî Nu'man Pâşâ
hazretlerinden gelen
kâ'imedir. 8

Sâbıkâ Yemeklik Âğâsı
olub mahall-i mükâlemeye
ta'yîn için gidüb Niş
cânibinden gelen Mustafa
Âğâ kûllarının takrîridir.
10

Şikk-ı Sâni defterdârı
İbrahim Âğâ ve Şikk-ı
Salis defterdârı
Muhammed Efendi
taraflarından sâbıkâ
Yemeklik Âğâsı Mustafa
Âğâ ile gelen mektûbdur.
11 ve sâhife 12

---

mirâlay Delvine sâbıkâ, Fahrü'l akrân Muhammed Âğâ mütesellim Delvine hâlâ, Fahrü'l akrân Muhammed Âğâ mütesellim Perakleme hâlâ, Fahrü'l akrân Osmân Âğâ an kazâ-i Mızrâk, Fahrü'l akrân Ebu'l-Kâsım an kazâ-i Delvine, Fahrü'l akrân Süleymân Âğâ an kazâ-i Delvine, Yusuf Âğâ an kazâ-i Delvine, Ali an kazâ-i Delvine, Ahmed an kazâ-i Delvine, ve gayrihüm mine'l-huzzâr (kad vakâa el ferağ mine'l-haza be-tenemikahu bi-hüsn-i avnillahi ve tevffikihi ala yed izaf el küttâb Muhammed Necibü'l-mârûf be-Suyolcuzâde el-Eyyûbî)

Şıkk-ı Sâni defterdârı İbrahîm Âğâ ve Şıkk-ı Salis defterdârı Muhammed Efendiye yazılan kâ'imenin sûretidir.13	Murahhas efendilerden gelen kâ'ime sûretidir.14	Murahhas efendilerden gelen mektûbun sûretidir.16
Sâbıka Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerrem Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen kâ'ime sûretidir. 17	Sâbıka Nârde muhâfızı vezîr-i bî-nazîr elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından Devlet-i °Aliyye murahhasları efendilere irsâl olunan kâ'imenin sûretidir.18	Sâbıka Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerrem Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından gelen mektûb ve bir kıt ^c a kâ'imedir.19
Müşârü'n-ileyhden gelen kâ'ime sûretidir.19	Vidîn muhâfızı Mustafa Pâşâ hazretlerinden gelen kâ'imedir. 20	Murahhas Efendilere sadr- ı â ^c zam hazretlerinden kâ'imenin sûretidir. 22

(2-a)

Dîvân tercümânı kûllarına Eflâk voyvodasından gelen mektûbun tercümesidir. 23	Niş muhâfızı °Ali Pâşâ hazretlerinden mektûb ve kâ'ime sûretidir. 23	Müşârü'n-ileyhden gelen kâ'imedir. 24
Murahhas Efendilerden gelen mektûb sûretidir. 24	Dîbâce. Nemçe Çâsârı tarafından kendi murahhaslarına virilan ruhsatnâme tercümesidir. 26	Niş muhâfızı Mustafa Pâşâdan gelen kâ'imedir. 27

Nemçenin bâş vekîline
kâğıdlar ile giden Nişli
Muhammed Âğâ
kûllarının takrîridir. 28

Murahhas Muhammed
Âğâ'ya ve Muhammed
Efendiye yazılan
mektûbdur. 31

Taraf-ı Devlet-i
°Aliyye'den kırâl Rakofçi
Frenkin taleb ve iltimâs
eylediği °ahdnâme ve
mükâlemesi mevâddıdır.
35

Ordûy-ı hümâyûn Niş
sahrâsında iken Nemçenin
bâş vekîli tarafından
sâbıkan Belgrâd muhâfızı
Mustafa Pâşaya gelen
mektûbdur. 45

Devletlü °inâyetlü
veliyü'n-ni°am sâhib-i
devlet efendimiz
hazretlerine hâlâ
mükâlemede olan İngiltere
ilçîsinden gelen mektûb
tercümesidir. 29

İngiltere ilçîsine irsâl
olunan mektûbdur. 32

Râkofçi oğluna yazılan
mektûb sûretidir. 40

Nemçenin bâş vekîli
tarafından sâbıkan
Belgrâd muhâfızı Mustafa
Pâşâ hazretlerine mektûb
geldikde cevâb olmak
üzere devletlü sa°âdetlü
sadr-ı a°zam hazretleri
tarafından bâş vekîle
gönderilen mektûb
sûretidir. 47

Niş muhâfızı vezîr-i
mükerrem elhâc Mustafa
Pâşâ hazretleri tarafından
Nişli Muhammed Âğâ ile
Devlet-i °Aliyye
murahhaslarına irsâl
olunan kâ'imedir. 30
Sadr-ı â°zam hazretlerine
kırâl Rakofçi Frenc
tarafından gelen
kâ'imedir. 33

Mustafa Pâşâ tarafından
bâş vekîle ibtidâ
gönderilen mektûb
sûretidir. 44

Nişden ikinci
def°aKozbekçi Mustafa
Âğâ ile Mustafa Pâşâ
tarafından bâş vekîle
gönderilen mektûbun
sûretidir. 48

(2-b)

Nemçe Çâsârının bâş vekîlinden sadr-ı â ^c zam hazretlerine virilen mektûbdur. 48	Sâbıkan Belgrâd vâlisi Mustafa Pâşâyâ bâş vekîlin gönderdiği mektûb tercümesidir. 49	Nemçe Çâsârının bâş vekiline sadr-ı â ^c zam hazretleri tarafından İngiltere ilçisinin serkâtibi ile irsâl olunan mektûb sûretidir. 50
Belgrâd cânibinden piyâde zâbiti Nemçe vesâtatıyla bâş vekîlden olan mektûb sûretidir. 51	Nemçe Çâsârının bâş vekiline sadr-ı â ^c zam hazretleri tarafından yazılan mektûb sûretidir. Piyâde zâbiti Nemçelü ile irsâl olunmuşdur. 52	Hâlâ Belgrâdda olan erbâb-ı istişâreden de Talâmân nâm kimesneden re'isü'l-küttâba gelen mektûb sûretidir. 55
Re'isü'l-küttâb tarafından Nemçe bâş vekîli cânibinden me'mûren Belgrâdda olan Mihâ'il Talamâna irsâl olunan mektûbdur. 56	Nemçe bâş vekilinden sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen mektûb tercümesidir. 57	Taraf-ı sadr-ı â ^c zamdân Nemçe bâş vekiline yazılan mektûbdur. 60
Şıkk-ı sâni ve şıkk-ı sâlis defterdârları İbrahîm Efendi ve Muhammed Efendiden gelmiştir. 61	İngiltere ve Nederlânda ilçilerinin ber vech-i iştirâk sadr-ı â ^c zam hazretlerine yazdıkları mektûb sûretidir. 62	Şıkk-ı sâni ve şıkk-ı sâlis defterdârı İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendiden gelen mektûbdur. 64
Hâlâ sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine Nederlânda ilçisi tarafından gelen mektûb sûretidir. 65	İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen kâ'imedir. 66	İngiltere ilçisinin Sofya'dan Beç'e gidüb gelen ser kâtibinin takrîridir. 67

Bu dahî mesfûrun
takrîrâtındandır. 68

İngiltere ilçisinden
Çâsârın bâş vekîline
yazılan mektûb
tercümesidir. 71

Bâş vekîl Ekinosdan
Devlet-i ʿAliyye’de
mukîm İngiltere ilçisine
gelen mektûbun
tercümesidir. 71

(3-a)

Sûret-i temessük ve ʿAbdi
Pâşâ’ya mektûb. 72

Mükâleme için taʿyîn
olunan İbrâhim ve
Muhammed Efendi’ye
murahhas-nâme olmak
üzere virilen emr-i şerîfin
sûretidir. Sûret-i aslı âbâdî
kâğıda yazılıb tuğrâsı
muhallîdir. 73

Nemçe Çâsârının bâş
vekîli Prenç Ekinosdan
Eflâk voyvodasına gelen
mektûb tercümesidir. 74

Âsitâne-i saʿâdetde mukîm
olan Françe ilçisine
yazılan mektûbun
sûretidir. 75

Moskov Çârı
vükelâsından Kançelir
Bâron Sâferof Âsitânedede
olan Naderlendâ ilçisinin
bâş tercümânına tahrîr
eylediği mektûb
tercümesidir. 76

Nederlânda Astânı
tarafından hâlâ der-i
Devlet-i ʿAliyye’de
mukîm Kote Yaʿkob
Kavalier ilçîye ʿakd-ı
musâlahaya tavassut için
gelen ruhsatnâmenin
tercümesidir. 77

Sâhib-i devlet tarafından
Purusya kırâlıının bâş
vekîline yazılan mektûb
sûretidir. Gümüş kozak
kırmızı atlas kisedir. Eyi
yaşmâk ve İstânbûl kâğıdı
üzerine siyah mürekkeb
ile imzâsız. 77

Hâlâ Belgrâd’da olan
Mihâ’il Talamândan
İngiltere ilçisine gelen
mektûb tercümesidir. 78

Nârde muhâfızı vezîr-i
mükerrem Mustafa Pâşâ
hazretlerinden devletlü
sâhib-i devlet efendimiz
hazretlerine gelen
kâ’imenin sûretidir. 79

Hâlâ defter emîni olub bundan akdem Sofya'da olan murahhaslara ve mutavassıtlara ba ^c zı kâğıdlar ve lisânen tefhîm olunacak mevâdd tebliği için irsâl olunan Hüseyin Efendi'nin ^c avdetlerinde takrîrleri ve getürdükleri mekâtib ve kavâîmin suretleridir. 80	Defter emîni Hüseyin Efendi ile murahhaslardan sâhib-i devlet hazretlerine gelen mektûbun sûretidir. 80	Bu minvâl üzere mektûb-ı bezbûrda bir kî ^c a mûmza ve memhûr kâ'imelerinin sûretidir. 81
Defter emîni Hüseyin Efendi yediyle Nederlânda ilçisinden sadr-ı â ^c zam hazretlerine gelen mektûb tercümesidir. 82	Murahhaslardan gelen mektûb sûretidir. 83	Mektûbun kenârına tahrîr olunmuşdur. 83
Bu dahî derûn-ı mektûb-ı mezkûrda olan kâ'imenin sûretidir. Belgrâd'da olan Tâlamân Nederlânda ilçisine gelen mektûbun mefhûmunu müş ^c ir murahhaslardan gelmiştir. 84	Mükâleme için ta ^c yîn olunan murahhasların tezkîr için me'mûr oldukları mevâddir. 85	^c Abdî Pâşâ tarafından gelen kâ'imenin sûretidir. 87

(3-b)

Eflâk voyvodası tarafından gelen mektûbun sûretidir. 89	Erdel içerüsünden isticlâb olan havâdisdir ki Eflâk voyvadası tarafından gelmiştir.90	Kırâl Râkofçi Françeye yailan nâme-i hümâyûn sûretidir. 91
---	---	--

Râkofçi kırâlzâdenin takrîridir. 93	Bu dahî kırâl-ı mezkûrun takrîridir. 93	Françe ilçisinin gönderdiği kâ'ime dir. 95
Nederlânda ilçisinden °inâyettlü sadr-ı â° zam hazretlerine gelen mektûb tercümesidir. 98	Şıkk-ı sâni ve şıkk-ı sâlis defterdarlarından Tâtâr yediyle gelmiştir. 100	Nederlânda ilçisinden gelen mektûbun tercümesidir. 101
Belgrâd'da olan ikinci muraşhas Talamândan Nederlânda ilçisine gelen mektûbun tercümesidir. 102	Sadr-ı â° zam hazretleri tarafından muraşhas İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendiye mektûbdur. 102	Bundan akdem Belgrâd'a giden İngiltere ilçisi tercümanı Lûka nâm tercümandan hâlâ Devlet-i °Aliyye'de olan İngiltere ilçisine gelen mektûbun tercümesidir. 103
Muraşhaslara kâ'ime dir. 103	Sâbıkâ Nârde muhâfızı Mustafa Pâşâ'ya. 104	İbrahîm Âğâ'ya küçük âbâdî kâğıda yazılan kâ'imenin sûretidir. 104
Şıkk-ı sâniye yazılmışdır. 105	Sâbıkâ Nârde muhâfızı Mustafa Pâşâ'dan gelen memhûr kâ'imenin sûretidir. 106	Sadr-ı â° zam hazretleri tarafından husûs-ı mezbûrlara cevâbı müştamil tahrîr olunan kâ'ime sûretidir. 108

(4-a)

Sadr-ı â°azam hazretleri tarafından bâş vekîle tahrîr olunan mektûbdur. 108	Sadr-ı â°azam hazretleri tarafından İngiltere ve Nederlânda ilçilerine başka başka Nişli Muhammed Âğâ ile gönderilen mektûb sûretidir. 105	Devletlü °inâyetlü sadr-ı â°zam hazretlerine hâlâ mükâlemede mutavassıt İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden gelen mektûb sûretidir. 110
Devletlü °inâyetlü sadr-ı â°zam hazretlerine hâlâ mükâlemede mutavassıt olan Roberta Sutûn nâm İngiltere ilçisi tarafından gelen mektûbdur. 112	Devlet-i °Aliyye murahhaslarına Venedîk Cumhûrunun dahî mevâdd-ı musâlahaya idhâllerin ve kemâ fi'l-evvel murahhas olmalarını mütezammın hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile mu°anven abâdi üzerine muhalla ve müzeyyen tahrîr olunan ruhsat-nâme-i hümâyûn sûretidir. Müteferrika bâşı Hüseyin Pâşâ-zâde Mustafa Beg ile gitmiştir. 112	Ruhsatnâme-i hümâyûn mûcibince devletlü sadr-ı â°zam hazretleri Devlet-i °Aliyye tarafından murahhaslara tahrîr buyurdıkları mektûbdur. 114

Mektûb-ı merkûm ile ma ° an tahrîr olunan kâ'ime sûretidir. 116	Kâ'ime-i diğ̃er. Bu dahî murahhaslara yazıldı. 117	Devletlü sadr-ı â ° zam hazretleri tarafından İngiltere ve Felemenk ilçilerine tahrîr olunan mektûb sûretidir ki bu dahî rahsatnâme-i hümâyûn ile giden Hüseyin Pâşâzâde ile gitmiştir. 118
İngiltere mutavassıtı Robertor Sûtûn nâm ilçîye sadr-ı â ° zam tarafından mektûbdur. 119	Sadr-ı â ° zam hazretleri tarafından sâbıkâ Nârde muhâfızı vezîr-i mükerrerem Mustafa Pâşâ hazretlerine tahrîr buyurulan mektûb sûretidir. 119	Murahhaslara kâ'ime-i diğ̃er. Devlet-i ° Aliyyenin murahhasları İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendiye gelen mektûbdur. 120
Murahhaslardan kâ'imedir. 120	° İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ve Nederlânda ilçilerinden gelen mektûb tercümesidir. Hüseyin Pâşâzâde yediyle gelmiştir. 124	° İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine İngiltere mutavassıtı tarafından Hüseyin Pâşâzâde ile gelmiştir. 125
° İnâyetlü sadr-ı â ° zam hazretlerine Nederlânda ilçiniden gelen mektûbdur. 125	Muma-ileyh ile Eflâk voyvodası tarafından gelen bir kıt ° a kâ'ime sûretidir. 126	Muma-ileyh Hüseyin Pâşâzâde müteferrika bâşı Mustafa Begin takrîridir. 127

Sâbıkâ Nârde muhâfızı olub hâlâ Nîş'de olan Mustafa Pâşâ hazretlerinin kâ'imesidir. Hüseyin Pâşâzâde ile gelmiştir. 127	°İnâyetlü sâhib-i devlet efendimize Eflâk voyvodası Yanâkî voyvodadan gelmiştir. 129	Eflâk voyvodasından Nîş'de olan Mustafa Pâşâ'ya gelen mektûbdur. Hüseyin Pâşâzâde vesâtatıyla gelmiştir. 129
Murahhaslara yazılan kâ'ime dir. 132	İbrahîm Âğâ'ya kâ'ime dir. 133	Nîş'de olan Mustafa Pâşâ'ya yazılan mektûb sûretidir. 134
Nîşli Muhammed Âğâ ile murahhas İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendiye gelen mektûbdur. 134	Hâşiyeye-i mektûbdur. 134	Devlet-i °Aliyye murahhaslarından diğ er mektûb sûretidir. 135
Hâşiyeye-i mektûbdur. 135	Murahhaslardan gelen kâ'ime sûretidir. 136	Sâhib-i devlet hazretlerine İngiliz ilçisinden gelmiştir. 138
°İnâyetlü sâhib-i devlet hazretlerine Nemçenin bâş vekilinden Nîşli Muhammed Âğâ yediyle gelen mektûbdur. 139	Devlet-i °Aliyye murahhaslarına tahrîr olunan kâ'ime dir. 140	Murahhaslara diğ er kâ'ime dir. 142
Defterdâr-1 şikk-1 sâni murahhas İbrahîm Efendi tarafından gelen mektûb sûretidir. 142	Defterdâr-1 şikk-1 sâni murahhas İbrahîm Efendi tarafından gelen mektûb sûretidir. 143	Dîbâce. 143

(5-a)

Bu def'ca Devlet-i 'Aliyye
murahaslarına yazılan
kâ'imenin sûretidir. 144

Nîş muhâfızı elhâc
Mustafa Pâşâ'dan gelen
kâ'imedir. 145

Müşârü'n-ileyh Mustafa
Pâşâ'dan bâş vekîle
gönderilen mektûb
sûretidir. 145

Nîş'de olan Mustafa
Pâşâ'dan gelen kâ'imedir.
146

Nîş muhâfızı Mustafa
Pâşâ'dan gelen kâ'imedir.
147

Murahhas Efendilerden
gelen mektûb ve
kâ'imelerdir. 148

Dîbâce. 148

Murahhas efendilerden
kâ'imedir. 148

Murahhas efendilerden
kâ'imedir. 150

Murahhas efendilerden
gelen kâ'imenin sûretidir.
152

Murahhas efendilere irsâl
olunub mahfî okunacak
kâğıdın sûretidir. 153

Bu dahî murahas
efendilere irsâl olunub
âşikâre kırâ'at olunan
kâ'imenin sûretidir. 155

Ticâret mâddesiçün
ruhsâtnâme-i hümayûn
sûretidir. 158

İbrahîm Âğâ'ya mahfî ve
kat'î virilan kâğıdın
sûretidir. 159

Ticâret mâddesine
me'mûr olan Seyfullah
Efendi'den gelen mektûb
sûretidir. 160

Seyfullah Efendi'den
gelen kâ'ime dir. 160

Ordûy-ı hümâyûnda olan
İngiltere ilçisinin mahall-i
mükâlemede olan İngiltere
ilçisine yazdığı mektûb
tercümesidir. 161

Hâlâ ordûy-ı hümâyûnda
olan İngiltere ilçisinin
mahall-i mükâlemede olan
İngiliz ilçisine yazdığı
mektûbun tercümesidir.
163

(5-b)

Murahhas Efendilerden
gelen mektûb ve
kâ'ime dir. 164

Dîbâce, 165

Murahhas Efendilerden
gelen kâ'ime dir. 165

Murahhas Efendilere irsâl
olunan kâ'ime dir. 169

Murahhas Efendilerden
gelen mektûb sûretidir.
170

Murahhas Efendilerden
gelen kâ'ime dir. 171

Devlet-i ʿAliyye
muraahaslarına yazılan
kâ'imenin sûretidir. 174

Devletlü ʿinâyetlü sâhib-i
devlet efendimiz
hazretlerine mükâlemede
olan İngiltere ilçisinden
gelen mektûb
tercümesidir. 177

Devletlü ʿinâyetlü sâhib-i
devlet hazretlerine
mükâlemede olan İngiltere
ilçisinden gelen mektûb
tercümesidir. 180

Sâhib-i devlet
hazretlerinden İngiltere
ilçisine mektûbdur. 181

Eflâk voyvodasından gelen kâ'imenin sûretidir. 182	Devletlü °inâyetlü veliyü'n-ni°am sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine Nederlânda ilçîsinden gelen kâğdın tercümesidir. 182	Devletlü °inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine mükâlemede olan Nederlânda ilçîsinden gelen mektûbun tercümesidir. 183
Devletlü °inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerine hâlâ mükâlemede olan İngiltere ilçîsinden gelen mektûbun tercümesidir. 184	Sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede olan Nederlânda ilçîsinden gelen mektûbun tercümesidir. 185	Devlet-i °Aliyye murahhası olan İbrahîm Âğâ'dan gelen kâ'imedir. 186

(6-a)

Devletlü sâhib-i devlet hazretlerine mükâlemede olan İngiltere ilçîsinden gelen mektûbun sûretidir. 187	Devlet-i °Aliyye murahhasları efendilerden gelen mektûbun sûretidir. 188	Dîbâce. 188
Murahhas İbrahîm Âğâ'dan gelen mektûbun sûretidir. 189	Pazârofça tarafına gidüb gelen Konâkçı Ahmed Âğâ'nın takrîridir. 189	Eflâk voyvodasından gelen kâ'imenin sûretidir. 190
Murahhas Efendiler ile giden Firdevsi Efendi tarafından gelen mektûb ve kâ'imenin sûretidir. 190	Kâ'imedir. 191	İngiltere ilçîsine yazılan kâğdın sûretidir. 192

Vezîr-i â^czam   İngiltere tarafından ta^cyîn   Sa^câdetlü ^cinâyetlü sâhib-i
hazretlerinden Nemçe bâş   olunan mutavassıt mektûb   devlet hazretlerinden
vekîline yazılan mektûbun   sûretidir. 193   İngitere kırâlnadır. 194
sûretidir. 192

Vezîr-i â^czam hazretlerine
Venedik Cumhûru
tarafından mükâlemeye
murahas Rozşinâm
ilçiden gelen kâğıdın
tercümesidir. 195

Ve Belîne'nin müsinn ve
ihtiyârların ta^crîf
eyledikleri kasaba hudûdu
vech-i âtî üzere beyân
olunur. 200

Adâna beglerbegisi
Mustafa Pâşâdan gelen
mektûb ve kâ'ime dir. 217

(7-a)Şevketlü ^cazâmetlü mehâbetlü pâdişâh-ı ^câlem-penâh ve şehinşâhı re'fet
destgâh-ı mefhâr-ı dûdmân-ı ^cOsmâni züyûr-ı mesned-i Süleymânı neyyir-i burç-ı
evc-i ^cizz ve celâl sâye-i lütf-ı eyzed-i müte^câl menbâ^c-ı haşmesâr-ı devlet-i dîn
ebrûyu mülûk-ı ^cadl-i emin şeref efzây-ı şer^c-i pâk-ı kâvim pâdişâh-ı güzîn-i heft
iklim gevher-i efser-i efrâzi hazret-i hân-ı Ahmed Gâzi Ebbedallahu zıll-ı devletuhu
şeyyedallahü kasr-ı ^cizzetuhu hazretleri mücerred isticlâb-ı rızây ve ehebbü'l-^citâya
ve irâha ve terfih-i re^câyâ ve berâyâ için vülât-ı fi'l- ^carz ba^cd-ı aslâha mevâddasınca
es-sulh-seyyidü'l ahkâm mazmûn-ı hayr irtisâmına ri^cayet buyurmağın Nemçe Çâsârı
ile tahdîd-i kavâ^cid-i sulh ve salâha müsâ^cade-i hümâyûnları şeref-yâfte-i sūdûr olub
rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnlarında hil^cat-ı sa^câdet-tırâz-ı sadâret-i kâymakâmi
müteşerrif bâlây-ı mu^ctedil hırâm-ı istihâl ve isti^cdâd olan düstûr-ı mu^cazzam damâd-
ı mükerremleri sâhib-i sâ'ib tedbîr müşîr-ı müşteri-i tenvir yemîn-i devlet-i bâhire
emîn-i saltânat-ı kahîre (7-b) sermâye-i emn ve emân pîrâye-i zemîn ve zamân
^camîmü'l kerem kerimü'ş-şiyem Nazm: nesak sâz-ı umûr-ı mülk-i millet ^camidi'l-
mülk sadr-ı ârây-ı devlet yeref bahşende-i sadr-ı mu^calla nizâm-ı ^câlem İbrahîm Pâşâ

1132 hazretlerini işbu bin yüz otuz senesi Cemâde'l-evvelisinde sadaret-i  uzmâ ve vekâlet-i kübrâ ile tebcîl ve tekrîm ve hall ve  akd-i  amme-i umûr ve tensik ve tanzîm-i mesâlih-i cumhûru yedd-i mu'iblerine tefvîz ve teslîm buyurdularında sevâblarıyla hayr-ı endişânla emr-i musâlahaya kıyâm ve destyârî-i hüsn-i tedbîr-i isâbet pezîr ile sedd-i seleme-i nizâ'ca ihtimâm buyurub Nazm: şükr-i hüdâra ki lütf-ı ezel sulh ve safâ şâd zi husûmet bedel bâdî ikbâl derîn-i köhne-i deyr gulgule-i efkend ki es-sulh-i hayr avâzesi kâse-i sâmi a-ı  âlemiyânı lebriz-i rahık-ı meserred edince tarafeynden sûretyâb-ı vukûc olan mukâvele-i musâleme mükâtebe-i mükâlemedir ki  üvânî'l mehâmda fesh-i kübray-ı sadaretleri glmağın cemc ve telfik ve bu mecelleri celîleye sebt ve tenmîk olundu ve bi Allahü tevfi k târih esâs-ı âşına çün buldu. Dilhâh-ı üzere istihkâm sezâ târih olursa sulh-i mülk-i abâd hayr encâm.

4.4.2.2. R₂ Nüshasındaki Farklı Mektuplar

(4-a) Ba de hamd-ı hüdâ ve na at-ı nebî bu suhuf cemc'inin budur sebebi ki şevketlü  azametlü kudretlü mehâbetlü pâdişâh-ı  âlempenâh ve şehriyâr-ı re'fet ve destgâh-ı İskender câh. Nazm. Mefhâr-ı dûdmân-ı  Osmâni ziyûr-ı mesned-i Süleymâni neyyîr-i asman câh ve celâl sâye-i lütf-ı eyzed-i müte âl menba -ı çeşme sâr-ı devlet ve dîn âb-ı rûy-ı mülûk-ı  adl-i âyîn şeref efzây-ı şer -i pâk-ı kavîm-i pâdişâp-ı güzîn-i heft iklim gûher efser-i ser ifrâzı hazret-i hân Ahmed Gâzi. Nesir: Ebbedallahü zıll-ı devletuhu şeyyedallahu kasr-ı  izzetehu hazretlerini âfitâb-ı vücûd-ı mes ûdları ıfk-ı devletde tâli  ve nûr-ı şemşîr cihângirleri meşâbe-i berk-i lâmi a-ı şârik ve satış olalı li-münşihî hurşîd gibi eyledi. Tezhîr-i Şâm ve şark kıldı cihânı mehce-i a lâmı nura gark. Her ne cânibe irsâl mekânıb-i nusret menâkıb ve kangı kişverler tertîb-i ketâ'ib ve mevâkib (4-b) buyurdular ise hızz-ı tevfi k bedrekâ-i tarîk ve envâr-ı bârika-i bidâyet-i meş ale-i zulmet-zedâi ve tîre-i nusret olub serkeşân-ı ru b-ı meskûn pençe-i kahrında zebun olmağla düşmen-i dîn ve devlet ve â dây-ı mülk ve milletden tîğ-i bî diriğine siperdârı-ı seniyye-i sekine olur. Mülûk-ı muhtelifetü's-sülûkdan bir ferd kalmayub bu ümmet-i celîleye inkirâz-ı hasm mu arızdan nâşî ihrâz sevâb-ı gazâdan sûret-i hırâman nümâyân olmuşidi. Hâlbu ki suyûf-ı müsliminden demâ-i müşrikin dâmen-i âher zamana dek reyzân ve gülgüne-i hûn-ı şühedâ-i çehre-tırâz  irâyes-i islâm ve îmân olmak muktezây-ı hikmet-i bâri olmağile irâde-i  aliyyesi bu hikmet-i hafiyeyi idâ için fark-ı  aladan bir şerzimenin

şerâre-i eşrây-ı şürû şürûnu işcâle ibkây-ı kudret ve mecâl itmek üzere câri ve vakt-i mukadderde pirây-e-i simât-ı mücâhidin olacak bir sûri gâvmişân-ı zahmetü'l vücudu bir zaman zahm-ı hûm iten sekkîn-i hikmet ihtivây-ı settârî ve bunun tahtında dahî niçe vekâyik-i hükm-i ilahiyye mücvâri olmağın bu şive-i takdîr be-ketimetüllahi'l-meleki'l-kadîr milel-i c'adâdan ancak Nemçe tâ'ifesinin ma-sıdk hâl-i istidraçları olub ber muktezây-ı el harb-i sicâl Varadin muhârebesinde sûretnümây-ı vukûc olan **(5-a)** galebe-i hallerinden nâşî zenâdif dâyiden ol fırkâ-i rûhzi-i mehâdil nâ'ire-i şûr ve şerleri gitdikce zatü'z-zarâm ve c'asker-i islâm silk-i geçtetâr gibi bî-nizâm olub muksûdları ancak tarafeynden târâc ve intihâb ile iğtinâm olmağın şemşîr-i gayretleri derniyâm ve kulûb-ı hâfikaları peç ve tâb ve ızdırâb ile cenbeşnümây-ı sükâ-ı a'câm olmuşidi. Bu sebebden düşman-ı dînin hüvel engîz havâtır-ı erbâb-ı harb destiz olan istilâlarının c'akıbeti muhaffef ve mübheme-i kıyâmet hâyyizleri havâle-i devr-i pâş-ı şemşîr ile müteveccih-i semt girîz olması evvelâ c'asker-i islâma nizâm virilmeğe mevkûf olub evrâk-ı perişân zafernâme-i islâmiyan revâbıt-ı tedbîr-i isâbet pezîr-i sudûr ve davâbıt ile şîrâze-i kend-i tensik ve tanzîm kılınmadın. Manzûme-i cihâddan istinbâd mazmûn-ı nusret olunmayacağı ma'cûm ve dest-i gayret-i leşkerden ra'ş-e-i ra'ab ve hîrâs-ı bertaraf kılınmadın musafî istidrâç-ı düşmana mukâbele ile telvis-i suyûf-ı mukâtele eylemek hezîr-i kaza ile pençegir olmak gibi olduğu cümle meyânında meczûm olmuşidi. Beyt: yanâl ülfeti men dehre kadr-ı nefse ve te'ti-i c'ala kadri'l-huzûzi'l-mekâ'id masdakınca bundan akdem bezm-i rezmde dest-i sâki-i zaferden görülmeyen selâf-ı sâf-ı safa **(5-b)** aminte-i reşâşe-i külâb-ı şükr ve senâ kılınmayub c'ala mâyenbağî kadr ve şükrü bilinmediğinden bir mikdâr hımârî çekilmek mukadder imiş. Mısra^c: ve eyy na'imü'l-lâ yekderehü'l-dehr maslahat vaktine câm-ı dûstgânı-i mesâliha ile def'ine tedbîr ve neşine ser-sâr-ı sahbây-ı intisârı c'asr-ı âhere te'hîr itmek evla ter görölüb şimdilik semt-i selâmet-nümây-ı müsâlemeden gayrı meslek-i necâh mukâre^ca-ı mükâfahaya bedel mu'âfere-i musâfaha ile idâde-i kûs dâfi'ül bü'us-ı müdârâdan gayrı medâr-ı irtiyâh olmadığı resm-i şünâsan-ı bezm-i rezm olan müşteşaran-ı mevkeb-i hümâyûn netice-i dânan-ı c'avakıb umûr-ı güçnen-i(?) müte^cayyinân ve sudûru belki erbâb-ı seyf nusret tayfin cumhûru yanında mütebeyyin olub c'uzmây-ı devlet ve erkân-ı saltanat ve cem'î efrâd-ı nâs birbiri ile sırren ve c'alenen meşveret kasdına tarh-ı encümen istinâs itdiklerince c'askerde olan feşl ve ihtilâf ve bîm ve hîrâsı zikr ve âyîne-i şemşîr-i celâdetleri şimdiden sûretnümây-ı ye's kat'î olan leşkerin netice-i nîm-i hamle-i rübekafları ne olacağını gikr idüb mukabele-i hasm-ı germ-i c'inânda böyle c'asker-i

rehgüzâr şucleye hasek-i rîz olmağa benzer deyü bir vechile c'akd-i mudârebe-i muharebeden men necâber ise fakat rıbh mazmûnundan gayrı fâ'ide hâsıl olmaz ve meydân-ı karzâr-ı dadûstad-ı cenk **(6-a)** ve peykâr ile sûk-ı sipâha nemûdâr olsa dahî îzâle-i re'sül-mâl amâl itmekden gayre çâre kalmaz. Tavâ'if-i c'askeriyye bu mertebe hâ'if ve hareb ve muharebeden mütecânib ve düşmen-i kavî ve gâlib iken ne tarîk ile olursa olsun sulhe ragıb ve ne gûne tekâlif-i şâkkaları olur ise dahî irtikâb-ı zarûrî ile ehven-i şerrini ihtiyâr vâcib olduğuna benzeyan vifâk-ı hâtıme-i nüvis şikâ-i ittifâk olub fi'l-hakîka eğer bu maraz-ı hâ'inin yine şiddetine bâdî ve ihlâd fâside-i şer^c ve şûr hasm-ı mağrurun hareketi mütemadi olursa beher anından gâyet ihtirâz lâzım idiğini tefekkür ve taleb-i sulh-ı islâliyândan zuhûr zarûrî buldukda bâyy-ı hâl sulhe muhtâc olmayan hasm-ı c'anîd kabilinden nâmûs-ı saltanata muhal ne tekâlif-i şâkka bedîd olacağı tasavvur ve bi'z-zarûre müsâ'adeden gayrı çâre olmayacağı dahî tezekkür olundukça ne zaman şemşîr ile cevâb-ı hasma cür'et ve ne c'arz-ı devlete münâfi irtikâb zillet-i rızâdâde meşreb gayret olub bâyy ve fakîr-i kebîr ve sağır bernâ ve pîr-i celîl ve hakir nezdîk ve dûr inâs ve zükûr havâs ve c'avâm kaffe-i ehl-i islâm müstağrak-ı lebce-i tûfanhuruş-ı ızdırâb ve haşyet ve zerrak-ı şucûr-ı c'âlem üftâde-i girdâb-ı hayret olub bin yüz yigirmi dokuz senesi Ramazanında be kaza-i Allah el-meliki'l cebbâr **(6-b)** mahtûbe-i şa'abü'l-menâl Belgrâd dahî girifte-i gıll esir-i küffâr olması ilâve-i hemûm ve ekdâr olmağla halk-ı c'âleme cıyd-ı mâtem-i Şevvâli Muharrem itmeğin bu tâmme-i kibri tezelzül-ı memâlik-i islâmiyyeye bâdî berdâhiyye-i dehâya olub rubâc-i-i li-mü'ellifihi nâgah bâsûb ceşş girân-ı hayret itdi. Bizi gâret-i zebgân-ı hayret endişe ile cenk için oldur güya engoşt ve dehen ve tîr ve gümân hayret. Nesir: Kâr-ı fermâyân-ı mesned-i devlet gârik-i deryây-ı ka'rinâyâb tahayyür ve ızdırab olmağın el garîk yetesebbes behabali'ş-şems lâmi^c-i sence ne kadar mütazammen mekâra olsada tâ'ire-i müşkül şikâr sulh ve salâh bâb-ı râhat gibi gözünde üçer ve ber mûr-i naçizden müdavim iken sugur-ı tarafeynde bulunan müte^cayyinân-ı cânibeyn teslîm-i kal^c-i mezkûre esnâsında mükâleme iderek bevedâ-ı müşkili'd-devânın şerbet-i sulh ve salâhdan gayrı tedbîr ile şifa pezîr olması nâ mütesavver iken ne c'acib fesâd-ı bîcâ ile arâka-i demâdan destkeş ta^cb olub huzûr ve asayişlerin taleb itmezler kelâmı niçe berk ve şâhü'l inzimâm ile reşide-i sâmi^c-a-ı sudûr-ı devlet olmağın anlar dahî e'n-nefsü'l-temeyyül ilea mâtehabb fehvasınca bu ihtimâlât-ı za^cifeye vücûd virub bu mukâddemât-ı harb ve şetîz-i şekl-i evvel üzere müntec sulh-ı râhat engîz olmak da^ciyyesini kaleme getürmüşler idi. Bu hâl üzere dahî dokuz ay mikdârı zamân mürûr idüb **(7-a)** mine'l-c'umûr ale'l c'umûr ferç-i

teslîyesineden gayrı bi emâret-i beşâret-i selâmet zuhûr itmemişidi. Eğerçe tarafeynden marahhaslar mükâleme-i sulhe ta^cyîn olunmuş ve mahall-i mükâlemede mukâvele-i şerâ'it-i musâlemeye keennehu mübâşeret kılınmışidi. Lakin sipehsâlâr-ı küffâr-ı bed tabâr olan bâş vekîl tarafından ibtidâ gelen tomar-markon kâ'imesinin erkâm-ı erkâmı bu gûne zehr-i efşân terehümât ve hezeyân idüğü Devlet-i °Aliyye-i °Osmâniyye Kârloyça'da ma^ckûd olan musâlahadan sonra eyyâm-ı ta^ctîlde killet-i mesârif-i seferiyye sebebi ile esbâb-ı şevket-i kahîre teksir ve tevfir Moskov Çârı gibi °asâkir-i rîk-şumâr sâhibi krâlı bendenbeste ve esir ve İsveç gibi güzîde-i nesl-i Rüstem ve irec bir şahbâz-ı bülend pervâz evc-i sehâmeti kendi ayağı ile şikâr ve nahcîr ve künküre-i bâm celâlinde lânegir idüb sikest-i âyîne-i °ahd ve misâk ile çehre-i fikâr-ı şâhid-i vifâk olan Venedîk Cumhûrunun durbîn-i hurşid-i şîşe-i °umûdü's-subh ile muhât-ı nûr-ı nikâh olmak mertebelerinden dûr olan memâlik ve bilâdın pençe-i sahtgir-işemşîr ile zamân-ı seyrde feth ve teshîr itmegin sayt-ı şevket ve celâlet Devlet-i °Osmâniyye °âlemi tutmuş ve dûşîze-i mestûre-i kürefsi dahî nabzet-i şemşîr-i kahr eyleyüb hall-i tekme-i keribân deriçe-i kalâ^cana itâle-i dest-i tama^c itmişidi. Pes. İmdî be hasbe'l iktizâ il vakt bîm-i sutûtları bizim dahî derûnumuza (7-b) te'sîr eyleyüb ahkâm ahkâm-ı masâlahaya tarafımızdan ihtimâm melhûz iken ol vakitte dest-i istiklâline teslîm-i mekâlîd-i umûr-ı cumhûr kılınan ve zîr-i °arabda cûy-ı pürzûrlarına Venedîkden niz^a olunan memâlik bi'l-küllîyye yine kendülere redd ve teslîm ve Mora ve bilâd-ı islâmiyyeden terkin ve hasâret-i mâliyeleri tazmin olundukdan sonra tarafınıza ilticâ ve tecdîd-i °akd-ı sulhe recâ iktizâ ider deyü irsâl sefir ve îsâl zebîr itdiğimiz ma^clûm-ı °âlemdir. Şimdi hod iki seneden berü müte^câkiben °âlem ifrâz istidrâc kâfl-ı müteyyen sugûr bilâd-ı müslîmin olan Tameşvâr ve Belgrâd gibi meşâbih-i fass-ı nigîn iki hasn-ı haşini rubûde-i pençe-i iğtisâb ve intihâb itmekle sâzende-i ergûnûm iftihâr ve ibtihâc olmuşiken nâme-i sulha imzâzen-i rızâ ve hâtîme-i nüvîs muzîmâ muzî olduğumuz sûrette her ne teklîf idersek istekşimâr itmâmanız me'mûldür deyü kelâm-ı sahihimiz hüsn-i kabûl ile telakki kılınmak size ve bize ma^ckûldür kelâmı hâtîme nâme-i kebr irtişamı olmuşidi. Ol fâsid-i dimâğ-ı istikbâr-ı pâdişâh-ı âmir zekâr ile ahenk peykâr eyleyen nemrûd-ı kerkes süvâr gibi bu mertebe-i aşûmân-ı pervez iftihâr olmağın müddet-i mezbûrede nâme-i sulh-i râhat irtisâm nakş-pezîrefte-i töhmet hitâm olmak değıl henüz °ünvân-ı dîbâce-i bidâyesine mukaddeme-i sürû^c müretteb olmamış ve âvâze-i mevâlât nağme-i karâreyn bulmak dursun râmûşgerân-ı tarabhâne-i (8-a) müsâfât olacak murahhasân-ı tarafeynin mızrâb-ı zebânları henüz zîrubem sâz maksuda

ahenk virmeğe ruhsat bulmamış elhâsıl müdebbere-i sulh ve salâh buzulmuşiken galeyân-ı harb ve kıtâl esnâsında kel evvel ıslâh itmek her nebz nâşinas umûrun kârı olmamağla müddet-i heştmâheden beru mutavassıtân-ı cânibeyn kabilinden haber-i kat'iyü'l-medlûl dahî sudûr itmeyüb kulûb-ı nâs şûkka-i ra'ıyyet gibi giriftâr-ı 'illet-i hafakân ve vücûhları agâhan 'avâkıb-ı şinâs-ı rebahş ye's ve endişe-i ye's ile mübtelây-ı maraz-ı yerkan olağla bu derd-i müşkili'd-devâyâ tedbîr bir tabîb-i rastûnhad-ı felâtun isti'dâd bu 'ala nazırım teşmîr-sâk-ı istimâmına mevkûf idiği âyîne-i cemâl-i ilhâm olan zamîr-i münir şehriyâr-ı sâfir serîre-i İskender serîre sûretnümây-ı tevfiğ hâlık-ı kâdir olmağla ol esnâda rikâb-ı hümâyûnda hil'alt-i sa'âdet-tirâz kâ'immakâm müteşerrûf bâlây-ı istihâl ve isti'dâ-i müşir-i müşteri tenvîr kuvvetü'l-kalb sagîr ve kebîr makmahü'l emâr bernâ ve pîr-i yemîn-i devlet-i kahire emîn-i saltanat-ı bahire rüstûy-ı şifâhâne-i hikmet vaz'ı-ı kanûn-ı mürüvvet malik-i seyfve kalem bâ'is-i ihtizâz-ı tuğ ve 'âlem ve medâr-râhat-ı râhat 'âlem nekâve-i sülâle-i âdem olan düstûr-ı ekrem ve dâmâd-ı muhteremleri sâ'ib-i tedbîr **(8-b)** pirây-e cihân 'amimü'lcûd ve'l-ihsân. Beyt li-nâmekahu: selilü's-seyf mansûrül ketîbe nezıyyü'l keff mes'udü'l nakibe. Nazm: nesâkaz umûr-ı mülk ve millet 'amidü'l-mülk sadr-ı arây-ı devlet şefef bahşende-i sadr-ı mu'allâ nizâm-ı 'âlem İbrahîm Pâşâ hazretlerini bu emr-i hatıra bi'l-istiklâl me'mûr ve dest-i isâbet peyvestelerine teslîm-i mekâlid-i umûr-ı cumhûr buyurub sene selâsin ve miete ve elf Cemâde'l-ahiresinin sekizinci günü vekâlet-i kübra ve sadâret-i 'uzmâ ile tecil ve ikrâm ve ânlar dahî emr-i musâlahaya re'y sevâb-ı hayr endişâne ile kıyâm ve mücerred irâha-i 'ibâd ve irâha-i 'inâd için sedd-i seleme-i nizâ'a ihtimâm idüb li-nâmekahu: bir elde neşter-i hünin bir elde merhem-i şâfi bir elde kase-i zehr ve birinde şerbet sâfi tıbkınca bir taraftan mükâleme-i musâleme için irsâl-i sefir ve bir cânibden Mücâvebe-i hâsem için teşhîz-i zebân-ı kat'ıyyü'l beyân-ı şemşîr bir taraftan tertîb-i sûtûr-ı resâ'ül ve mekâtib ve bir cânibden tesviye-i sūfûf-ı 'asâkir ve ketâ'ib bir taraftan tavsît tercümân kalem ve bir cânibden bayrak nümây-ı tahrîk -i bâl-ı 'alem bir taraftan suturnâme-i dostiye dest ve bir müsâfât ile terâşe-i rîk-i zerrîn nisâr ve bir cânibden pây-ı zemîn-i kevb-i huyûl ile meydân-ı mübârezedede isâre-i gubâr bir yüzden cevher-i âyîne-i sîne-i safir 'arzı ile irâ'et sûret-i vifâk ve bir vecihden zebân-ı şemşîr-i cüyûş-ı deryâ cûş ile iğrâk vesâf-ı şekâk eyleyerek Mısra': **(9-a)** bir su'ale yer komaz ol gamze-i hâzır cevâb nesr mefhûmunca mevâkib-i sakilü'l-menâkib ile sene-i mezbûre Recebin altıncı isneyen günü semt-i maksûde hekîmâne hareket ve dilîrâne 'azimet iderek ceş-i bî-şumâr ve leşker-i cân sipâr ile

mâh-ı günü Sofya menziline haymezan istikrâr olduklarında sadâkat ve istikâmet müsmir necâh ve hüsn-i niyyet ve hulûs-ı taviyyet müntec fevz ve felâh ve teveccüh-i şehriyâri delîl-i bahtiyâri ve duâ-i hayr-ı pâdişâhi berâat-i istihlâl-i selâmetpenâhi ve teveccüh-i kulûb dâfi'ü'l-kurûb ve kerem ve i'tâ-i cenne-i sihâm-ı kazâ ve hüsn-i tedbîr hemşîve-i şâhid-i takdîr ve re'y-i sâ'ib-i rehnümây-ı semt-i me'reb ve mutâlib ve tevekkül-i 'alallah salîkân ve dârü'l-emân hidâyet ve tevfiğe bedraka-i râh olduğunu bilüb ve bu evsâf-ı hamide ve ahlâk-ı sa'yide sandâka-il-cevâhir-i vücûd-ı pür-cûdlarında mahzûn-ı vedi'a-ı hâlık-ı biçûn olduğunu tahayyül itmekle 'âlem-i ma'nâdan gûyâ mübeşşir-i bi'z-zafer olub 'asâkir-i islâm ve edvâd ve mehâm ve zehâ'ir ve gulâl ve sâ'ir levâzım-ı harb ve kıtâl her vechile nüretteb ve mükemmel olmağın esbâb-ı zâhire-i feth ve nusretde dahî aslâ kusûr ve tabî'at-ı bâhirü'l-hamasetlerinde kat'â fütûr olmadığından nâşî ibtidâ sâye-i devlet-i hüdâvendigârıde murabba' nişin 'izz ve ikbâl **(9-b)**iken bârgirân-ı umûr-ı 'âlemiyânı dûş-ı iltizâma alub mühr-i hümâyûnu kabulleri kendi mezîd i'tilây-ı şânları için olmayub belki aslâ kendi selâmeti tarafı hatırına gelmeyüb uğur-ı şehriyârıde bâş ve cân ile bezli maktûr ve hizmet-i dîn ve devletde sa'y-ı nâ-mahsûr iderek gayret-i dîn-i ilâhi ve hıfz-ı devlet-i pâdişâhî niyyetine mübtene olmağla ya 'akd-i sulh ile irâhe-i 'ibâd yâ seyf-i intikâm ile izâha-i fesâd iderim yâhûd li nâ mekâhu: tek seni eylesün hatalardan emîn bârî hüdâ pâdişâhım yoluna olsun benim cânım feda terânesiyle hadd-i hân katâr-ı sa'da olub gelmez yola giderim deyü 'azm-i sâdik ve lisân-ı şemşîr-i gayreti el-meniyyeti velâ'd-diniyye ılgâr velâ el'âr mufâdını nâtik olub hulûsu 'askere dahî sirâyet itmekle hüccet-i müsellemi'l-mazmûnû'l-insân 'abidâl ihsân ile cümlesini kendülere rakk ve şedd-i'özr(?) gayret itmekde müttehid ve müttefik itmeğın mütevekkilen 'alallah el gavyûrû'l-mu'in nevâsenc ve sebbet akdâmana ve ensarana 'ale'l-kavmi'l-kâfirîn ve 'inântâb musâf ve düşmen-i dîn ve kuvveti'l-kalb-i mücâhidin olmağla sulh ve cenkin ikisi dahî cilvegâh-ı nazar-ı endişelerinde yekcil ve hemkis ve hemdûş ve hâtır-ı nusret me'asirleri sulh olsada hoş olmasada hoş iken mücerred mahdum-i şevket mersûmu mehâbetlü kudretlü merhametlü Hüsrev-i kîti sitân-ı râhat cevr-i cihânyân **(10-a)** şehriyâr-ı sipihr âsitân-ı dâver-i İskender-i ihtişâm-ı pâdişâh-ı islâm-ı şehriyâr ve ârâ gulâm eyyedallahu Te'âlâ ilâ kıyâmî's-sâ'atehu ve sâ'ati'l-kıyâm hazretlerinin zamân-ı sa'ad iktirânları eylâm-ı server ve şadûmânı ve hengâm-ı safâ ve kâmrâni kâffe-i 'ibâd ve 'âmme-i ehâli-i bilâd farigü'l-bâl ve vedâyî'î-i hâlık-ı'l-berâya olan zu'âfay-ı re'âyâ âsûde nişin ve hoşhâl olub iş'âl-i nâ'ire-i harb ve kıtâl olunduğu sûrette ise ala küllî hâl nice

İbâdullahın kandîl-i hayatları itfâ ve hânûmân-ı zendegânîleri zulmet saray-ı mâtem ve garra olub ârâka-i demâ-i ricâl ile niçe duhter ve mâder ve ferzend ve peder ve birâder ve hâherin merdûm-ı sihpûşdideleri hungirye-i hasret ile la^cleyn-i kabâ olmak iktizâ itmeğîn ve kemâl vüs^catından peyk-i sebkesîr nezâret-i hamât-ı devlet-i erbâb-ı cihâdın zihâb ve ayânibe değîn devr idemeyeceğî memleket-i vesî^ca-i ^cOsmâniyye pâymâl-i âmed ve refet tavâ'if-i ^caskeriyye ve re^câyây-ı beriyye sitem keşide-i ehl-i sefer ve zulmdide-i her ketibe ve şeriyye olmak mukarrer olmağîn beher takrîr-i tâb^c-i hümâyûn-ı pâdişâh merhâmet küster hissemend-i te'sîr-i gubâr ve keder olmak görünür deyü semt-i sulh-ı selâmet-i şümûle tevcîh veche-i kabul buyurub müstağniyâne kat^c peyvend-i cidâl ve mükâfehe ile âhkâm ahkâm-ı müsâfaha olunmağa **(10-b)** isti^ccâl felahteri li-nefsik mâtehuluv neşidesi mefhumunu nâtık-ı mahall-i mükâlemede olan murahhaslara mektûb-ı emr üslûb irsâl Beyt: eğer cezb kâm men âyed cevâb men ve gerz ve meydân ve afrasyâb mefhûmu hâteme-i kıl ve kâl eyledikleri haber-i şecâ^cat me'âl ve şehâmet iştimâl Nemçe murahhasları vesâtatı ile Çasârlarına ma^clûm ve mekâlîd-i umûr ve fetk ve rıtk ve hall ve ^cakd ve bazt ve kabz ve emr ve nehy vefk ve rebt-ı mesâlih-i cumhûr henüz ehmine teslim olunmağla ba^cis-i perîşân-ı ^casker olacak feşel ve ihtilâf-ı emn ve vifâk-ı ittihâde mübeddel olacağı meczûm oldukda hıfz-ı cenâh istikbâr ve usûl-i Frengiçin ve darbi ile şuc^cbe-i şuc^cride çeküb harbiye ser âğâz eyleyen nâkus zenân ve deyr-i karzâr-ı makâm-ı rehnümâ ve yeden ahenk-kâr vezîr-i efkend mevâsâtda karâr virmeye başlayub niçe müddetden berü iğfâl-i rü'esâ ve sudûr ile ensây-ı mevâdd ki umûr ve ta^ctil-i zaman ile taklîl-i ^casker-i firavân ve eksâr-ı beyhûde-i enbâ ve istinbâ ile itlâf-ı galâl ve takrîb-i şitâ mülâhazasına büteni olan rağbet-i musâlahada zâmir-ifâsidlerinde merkûz olan şive-i muvâza^ca kâsıd olub şikâk-ı vifâka mütebeddel ve nifâkı sadâkata mütehavvel olduğu girdâr ve giftâr-ı murahhasân hordegârlarından zâhir ve âşikâr ve beşeyy-i mu^czâzar-ı efkâr ve zuhûr-ı icâz **(11-a)** ibrahimiyye ile demâğ-ı nemrûdane-i kibr ve ^cinâdların gikâr itmeğîn rıfk ve iltiyâma âğâz ve nâmûs-ı saltanata lâyük musâlahanın bir gün evvel in^cikâdını ânlar niyâz eylediler. Sübhânallah hüsn-i niyyet ve kemend-i sahtgîr nahcîr-i merâsim itmiş ki müddet-i medîde hevâdâr-ı şikârı oldukları hümây-ı evc âşiyân asâyîş ve emâni-i keşân ber-keşân girifte-i cengâli pençe-i fermân eyleye. Allah Allah teveccüh veliyyü'n-ni^cami ya^cni nazar-ı ^cinâyet-i pâdişâhide ne hâlet te'sîr varimiş ki nikâh-ı ^cinâyeti şâmil olduğu bendesi nâ'il-i iksîr-i sa^câdet olub ^câlem ve ^câlemiyâna bezl-i ebrîz-i kâmili'l-^cayâr râhat eylemeğe küret bula. Maşallah ki cihânyânı mâder gûşte-i duhter gibi gîryân ve tiryâki-i hakka

kemkerde gibi hayrân olub âyâ bûkâr-ı düşvârın encâmı neye müncer olur ve nâme-i ciğer hırâş-ı nâkûs küfr ve dalâl ne perde-i istidrâkda kararın bulur deyü in^cikâd-ı sulhden me^cyûs ve ta'sîr-i zahmet efrenci ile dilhaste-i pûster efsûs iken ne feyz-i ilâhidir ki cânib-i hâsımdan sulhün mu^câkadesine ricây-ı müsa^câde zuhûr ide ve bu kadar zamandan berü mukaddemât-ı tertîb ve temhîd olmayan ^cakd-ı vesâkın kırk gün mikdârı zemân-ı yesirde fevka'l-me'mûl mebâni-i şerâ'it ve ahkâmı bi'l-külliyete'sîs ve tecrîd oluna. Sad barîk Allah ol mensuba bâz-ı nat^c-ı satranç ve gâye-i cenbeş-i şâhâne ve tavr-ı ferzâne ile piyâde-i râni-i **(11-b)** merdân-ı heycâ ve â^cmâl-i alet-i kahr ve ^citâ ve sevk-i semend-i kîlten(?) savlet ve isti^clâ ve rahnümây-ı nazargâh îrâde-i kemâl-i istimâm ve ikdâmından nâşî bast-ı memâlik-i islâmiyyeden birini girifte-i pençe-i iğtisâb itdirmeden taraf-ı hasında galebe-i sûreti nümâyân iken bâzî-i cenk ve harbi kayyum getirüb mısırâ^c: yeter cenk ve cidâl kâfir senin sende benim bende nâğme-i karârı ile tayy-ı lebîsât-ı hengâme-i kâzrâr eyleye ya^cni ser kerem ham hâne-i istidrâc olan düşman-ı pür-şûr-ı mağrurun mısırâ^c: Ademi eyler iken bâd-ı birûtu sersâm gelen mektûblarının müfâd ve me'ali ve murahhaslarının hâl ve mekâlî musâlaha-i mülûk esnâsında her eyâlet ve memleket dârü'l-mülkü kangı tarafın havza-i tasarrufunda bulunur ise bi't-tabi^c ânın dâhil-i hûme-i hükm olmak kânun-ı meslûk olmağın dârü'l-mülk Tameşvar ve Belgrâd'a tabi^cyyet ile Leh ve Çeh ve Eflâk ve Boğdân ve ânâ muzâf olan niçe kılâ^c ve beledân ve Macâr ve Erdel ve Sırfu ve sâ'ir niçe mahall ki zu^cumlarınca Sofgya hudûdunu mütecâviz olur bi ta^cb-ı taleb kendü mülk-i müktesabları olub ve Mora ve sâ'ir Venedikden istihlâs olunan her ne kadar cezîre ve memleket varise gerü virilüb ve zarar ve hasâretleri berdâşte-i ^cuhde-i zaman kılınması cây-ı kıl ve kâl ve mahall-i itminân olmayub ancak nefîce-i mukaddemât mükâleme bunlardan ma^câdâ istihlâs ve istihlâsı mevkûf hareket-i dehşet nümâmız olan memâlik-i **(12-a)** islâmiyyeden ne virileceğın ve Çâsârımıza ^cakd-i müdârebe-i muharebeden hâsıl olacak nümâya bedel te^câmül-i selem-i silimden ne fû'ide gösterileceğini beyân itmek içündür deyü niçe niçe bir veçhile nâmûs-ı saltanat mütehammül olmayacağı lisâna gelmez teklîfâta tecâsür ile evc-i gururda pervâz eyleyen ^cukâb-ı sihâb-ı sitâb künküre-i bâm istikbârdan birdenbire ne dâm ile esfalü's-sâfilin zill ve ihtikâra pertâb eylediği ^câlem ve ^câlemîyâni payretme'ab eyleyüb ibkây-ı mâkân-ı ^cala mâkân ile dilhâh-ı pâdişâhiye muvâfik ve düşân devlete lâyıık musâlahaya bin cân ile râzı oldu. Elhak ol âsaf-ı ^câlî baht-ı bülend semtin re'y ve tedbîr ve bîm-i şemşîr ve tahbîb-i ^casker ve tertîb-i leşkerde re'y-i isâbet pezîr ve vaz^c-ı dilîri sebebi ile ber-vefk-i murâd feth-i Mekke ile mu^cabber

olan sulh-i haribiyeye beden bu silm-i selâmetnümâyâ merbût  urve-i vesikây-ı m s f t olub matemgede-i cih n tarab-ı  abad emn ve am n ve Ő le-i sit n harb ve kıt l revnak Őiken g liz r ve bust n oldu. Ve zaman-ı r hat iktir nlarında muh vere m c vebe-i b l sına m k leme-i bi's-s y f b l sına m k leme-i bi'l-hur fa m tebeddel ve muh tefe-i m t hefeye ve m n sala-i muv silaya ve muh rebe-i murabahaya ve m k fehe-i mus fahaya ve muhannet-i mihnet ve muh bbete (12-b)ve n kmet ve  usret ni met ve  iŐrete ve Ő r ve Ő r r ve tarh-ı s r ve s r r ve feriha ve elem-i üçleme m tehavval ola düŐdi. Nazm: Şükr-i h d r ki zi-lütf-ı ezel sulh ve saf  Őod zi-hus met bedel n di-i ikb l-i derin köhne-i deyr ve l le-i efkend ki es-sulh-ı hayr Beyt-i tarih: es s  Őeti   n buldu dilh h üzere istihk m dedi tarih-i ta'ib sulh-ı mülk-i  b d hayr enc m. Nesir: Fe hamden sümme hamden sümme h d  ki  alem-i server b -end ze ve cih n-ı hay t-ı t ze bulub hus s . Li-n  mek hu: halkı  st nb l'un ol mertebe-i mesr r oldu sözünün d 'iresi d 'ire-i s r oldu. Beyt: t  ki sahn-ı ez-sahn-ı r b yim m ber ser kiss -i hod  yim. Fezleke-i kel m n zım-ı silk-i um r olan hazret-i sadri's-sud r e azzebehu li-munŐihi vez r-i em r 'l-mü'minin ve sahr -i ber him min vas h-i dehr-i mu anid sam h-ı ker m v s 'ul safah ve v hib s f h-ı halim v cib 'l medh-i r fed med r-ı um r 'l mülk ve'd-d n keyf l  m 'eyyedeti's-sult n ve'l-mecid   dad hüvel m n im 's-sem h ve'l-m nhel ellezi saffet li  at Ő elc ud mih 'l mev rid ve kadre s net el rekb n fi külli beldete bazk ra el  ulya vallah  Ő h d  l  ek  el nu ma ve'l-b s kelle yez l ve hüsni'z-zikr vallah  h lid it le bekahu Allahü Rabbi be devletuhu ve ırgad ve  ıyŐ ve'z-zaman-ı m s 'id Nesr:mefhumuna masdak olan vez r-i m Ő r 'n ileyh ed mallah  nazar em r 'l-mü'minin  aleyh hazretlerinin (13-a) du  y-ı devleti kaffe-i   lem ve k tibe-i beni ademe res de-i rütbe-i v c b olmağın mes 'i-i cem lesi ma l m olmağı un bed ye-i m k lemeden nih ye-i m s lemeye gelince tarafeynden tev r d iden mek tib ve k 'imeler ki mev dd-ı mufassala-i suh  h v  ve beyne'l-tarafeyn cerey n iden ahv li muhtev dir. Sadr-ı m Ő r 'n-ileyh esb Ğ Allahü sec l ni mehu ve keremehu  aleyhi hazretlerinin   nv n-ı meh met sad retleri olmağın bu mecelle-i cel leye cem  ve tefik ve çala vechi'l-tertib-i terk b ve tensik olundu ki z hir-i b ny n um r-ı kar n 'l-h l l olan bu  ukde-i mebsul lenin ne mertebe d Őv r olduğun bilüb sebep-i niz m-ı   lem olan devletlü sa adetl  meymenetl  bahtı kuvvetlü   l  himmetl  efendimize veliyyü'n-ni am sadr-ı   zam hazretlerine hayr-ı du   ile imr r-ı vakt eyleyüb li-n mekahu: il hi   mrin efz n eyleye  brah m P Ő nın odur asayiŐine b 'is ve b d  bu d ny nın der nidir sözüm   mr m  zamm it   mr ne  n n. Budur senden niy zım

dâ'ima Vehbi-i şeydânın. Nesir: neşidesi ile müteveccih-i mihrâb-ı melekût olub vâsıf-ı anıfû'l vassafın mazhar oldukları tevfkât-ı sübhâniyye semere-i teveccühât-ı sultâniyye ve eser-ı bahk-ı firûzu ve meymenet-i hakâniyye olduğun. Li nâ-mekâhu: zıll-ı hüdâ pâdişâh-ı cem gulâm dâver-i dâvar-i felek ihtişâm ya^cni şehinşâh-ı hümâyûn sıfât şâh-ı felek câh-ı melâ'ik sinât hazret-i hân-ı Ahmed-i darâdarın ol şeh-i zişân bülend ahterin **(13-b)**

Hâlık-ı biçûn ide ^cömrünü ziyâd

Eyleye eyâmını vakt-i sürûr

Şûrunu def^c ittir cihânın o şâh

Eyleye sehzâdelerin müste^cân

Haşre değın ol şeh-i rûy-i zemîn

Hâlık biçûn ide ^cömrün ziyâd

Ola ser efkendesı haşm-ı gurur

Mesim-i sûr eyleye vaktin ala

Zıll-ı celâlinde ânın kamrân

Ola hatalardan ilâhi emîn

Mefhûm-ı manzumu üzere du^cây-ı payr-ı pâdişâhi ile dest-güşây-ı dergâh-ı Kibriya ola. Ve bu vakt-i sürûr iktizanın kadrini bilüb şükürünü kıla. Ve billahi't-tevfik. Beyt: ve hezâ du^câ-i lâ yürriğu li ennehu izâda^cuna emmentehu el melâk. Beyt: du^cây-ı gerde em yâ Râb bâin alûde dâmânı mekin-i şer sende pîş-i kudsiyânem ez du^câ-i hod

Bende-i bargir-i dâver-i defterân-ı Vehbi

(199-b)Tahdide me'mûr Selânik mutasarrıfı MustafaPâşâ'dan gelen mektûbun sûretidir. Fî 5 Şevvâl sene 1130

(Nihayete varıncasın vaz^c olunalar birbirinin ^cakabinde yazıla gaflet olunmaya)

Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri mahz-ı hayr olan vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Benim devletlü^cinâyetlü merhametlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri me'mûr olduğumuz hudûd tarafına Firdevsî Efendi du^câcılarında alınan habere göre Çâsâr hudûdu vekîli Filişmân olmak üzere mektûb gönderüb haberleştiğimiz bundan akdem ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılınmışıdi. Gönderilen âdemimiz kûlları geldi. Filişman olmayub me'mûr olduğumuz tarafa âheri ta^cyîn olunmağla gelen mektûbu tercümesi ma^crûz-ı hak-ı ^cizzetleri kılınmışıdır. Yazdıklarına göre yüz kırk âdem ile mâh-ı Şevvâl'in üçüncü günü Tîmûk tarafına gelecekler. Mehterhânedan gayrı kulunuzun etbâ^cı dahî ziyâde olub ancak mesfûrun kendi etbâ^cından gayrı atlasu olduğu yazılmağla vaz^c-ı ^calâyim ve ba^czı mühim işlere istihdâm olunmak için belki iktizâ ider deyü Niş'den yanımıza ta^cyîn buyurulan Rûm ili eyâleti zu^camâ ve erbâb-ı timârının kırk neferi şimdilik yine yanımızda alikonub mâ^cadâsı bayrakları altında yine Niş'e ^cavdet itdirilmişdir. İnşâe Allahü Te^câlâ tahdîd-i hudûd iderek Vidin hududundan çıkınca Vidînlüden ve dahî ilerü varıldıça (200-a) semtlerinin gereği gibi hudûd ve sınıruna vâkıf âdemlerden dahî yanımızda bulunur. Heman Hazret-i Bârî Te^câlâ rızây-ı yümn iktizây-ı veliyyü'n-ni^camileri üzere harekete mavaffak eyleye. Nemçe hudûd vekîli mektûbu ile İzvornîk tarafından hududumuza irişmiş ta^caddi eylemişler deyü Sabaç nâm-ı diğér Bögürdelen kumandanının taraflarına gelen şikâyet kâğıdların irsâl itmeleriyle manzûr-ı devletleri buyurulmak için hâkipây-ı devletlerine irsâl olunur. Şerâ'it-i sulh ve salâh mün^cakd olmağla fimâ-ba^cd bir mahalle çete işlemeyüb dostluk şartına ri^câyet olunmak üzere şerefyâfte-i sudûr olan evâmir-i şerîfe vardıktan sonra hudûdlarına tecâvüz olunmamak cesâretin kimesne itmemek gerekdir. Bu şikâyetleri sahîh ise mukaddem olmak ihtimâli var. Ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü sa^câdetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindedir.

Nemçe muhaddidinden Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'ya gelen kâğıdın sûretidir.

Devletlü hürmetlü muhabbetlü ^cazîz dostumuz Mustafa Pâşây-ı zîşân hazretlerinin cânib-i ^cizzet-me'ablarına tarafeynden hüsn-i rağbet ile merbût olan rişte-i mevâlefet ve muhâleset teşyidi üzeredir. Da^cvât-ı sâfiyâb meveddet-i füzûn ve garrar-ı tahiyyât ve âfiyât-ı muhabbet-nümûn ithâf ve ihdasından sonra dostâne ve

muhlisâne inhâ ve inbâ olunan oldur ki hâlâ mektûb-ı musâdikat üslûbları sahrây-ı Niş'den Pojorofça'da bu hayrhâhlarına vusûl bulub mefhûmunda hâlâ taraf-ı Devlet-i °Osmâniyye'den Pojorofça nâm mahalde mükâleme-i mevâdd-ı (200-b)sulh ve salâh fercâm temessüklerinde mestûr ve muharrer olduğu üzere nehr-i Tîmûk Tuna'ya munsabb olan mahalden Bosna hudûdunda nehr-i Vidin kurbunda Beline'ye varıncaya değin kat°ı hududuna siz rıf°atlı hürmetlü mezîd-i mehabbetlü dostumuz me'mûr ve ta°yîn olduklarından fevkü'l-gâye mesrûr ve mahzûz olmuşuzdur. Li-ecli-zalik tahdîd-i hudûda mübâşeret itmek için ne vakit ve ne mikdâr âdemlerimiz ile hareket ve Timûk tarafında kangı günde bir yere gelinmesi tahmin olacağı sù'âl buyurduklarına binâ'en hesabımıza göre ve re°âyâ ve berâyâyâ sıklet olunmamak cihetinden ancak seksen atlû ve yiğirmi katana ve kırk nefer mikdârı tevâbi°imiz ile gitmek tasmîm itdik. Devletlü ve °azîz dostumuz tarafından dahî kesîri ya kalîlü'l-°aded ile varmak münâsib görülür ise ve tarafeynden °ale's-seviyye berâber olacağı nehr-i Tîmûk Tuna'ya döküldüğu mahalde ve nüzulümüzde teksir ya taklîl rızâları üzere ideriz. Zikr olunan âdemlerimiz Belgrâd'dan berren ve âğurluğumuz Tuna ile irsâli için hâlâ Belgrâd'a doğru °azîmet ve husûsumuza nizâm itmek üzere iz ki İnşâe Allahü Te°âlâ nehr-i Timûk Tuna'ya muttasıl olduğu mahalde tahmînce şehri Şevvâl'in üçüncü gününde mevcûd ve ânda temessükât mazmunu icrâsıçün kudüm-i lüzûmlarına muntazır ve müterakkıb oluruz. Eser-i zâ me'mûl-i dâ°îleridir ki işbu şekvâ kâğıdları mücibince cümle Sabaç'da olan esirlerimizi tarafınıza redd ve teslîm buyurulmak (201-a)üzere iktizâ iden yerlerde dikkat ve ihtimâm-ı tâmmların eksik buyurmayalar ki ba°dehu dahî bu tecelliyin eşkiyânın cezâlarına göre haklarından geline. Bâkî hemîşe sa°âdet ve ikbâl ber-karâr bâd. Tahriren fî Ramazanü'l-mübârek yevm 19 sene 1130 be sahrây-ı Pojorofça el-muhibbü'l-mahlas Baron dö Mayro Orsiri

**Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir. Gurre-i
Rebi°ül-evvel sene 1130**

Benim devletlü sa°âdetlü mekremetlü °inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni°am efendim sultânım hazretleri Tâtâr küllarıyla ihsân ve irsâl buyurulan mektûb-ı emr-i üslûblarıyla musâlaha murahhası °izzetlü İbrahîm Âğâ bendelerinin verdiği hudûd tasviri vâsıl olub her ne emr ve fermânları buyurulduysa ma°lûm-ı bendeleri olmuşdur. Hazret-i Rabbi'l-°İzzet °ömr ve devletlerin dâ'im eyleyüb sâye-i °inâyetlerin üstümüzden eksik eylemeye. Amîn. İnşâe Allahü Te°âlâ emr-i °âlîleri

üzere gafletden mücânebet ve hîn-i iktizâda tasvîr-i mezbûra mürâca^cat ve tekmîl-i nâmûs-ı saltanat emrinde bezl ve sa^cy-ı kudret kılınur. Hazret-i Mevlây-ı mütte^câl rızây-ı yümn iktizây-ı veliyyü'n-ni^camileri üzere harekete muvaffak eylemiş ola. Bilütfullahi Te^câlâ vech-i lâıyk üzere tahdîd-i hudûda mübâşeret ve İstol dağına dek tahdîd olunub vaz^c-ı ^calâıym olunduğu bundan akdem ma^crûz-ı hak-ı ^cizzetleri kulunmuşıdi. Ândan sonra İstol dağının sol tarafında ve tahminen bir sa^cât ilerüsünde Vidin kazâsına tâbi^c Çerne Vîka nâhiyesinin Porîçe kazası toprağına muntehi olduğu (201-b)Kolviçece dağı nâm mahalde yol üzerinde hûmka ile vaz^c-ı ^calâıym ve andan sonra Ma^cden İpek kazâsıyla Vidin kazâsının kadîmden mu^cayyen hudûdları olan Çerne Gude ve Kozî ^cizzet ve Kopnu Galâve ve Çernevede dağlarıyla tahdîd-i hudûd iderek on bir sa^cât dahî gidilüb Ma^cden İpek kazâsının ûmûl ile meşhûr olan nahiyelerinin kapûları mesâbesinde olan yolları üzerinde iki dağ başında ^cazîm hûmkalar yapılmıştır. Ve andan dahî hudûd-ı İslâmiyyede kalan Esferlek Banası arazisinin Ma^cden İpek ve Resve kazâları hudûdlarından temyîz ve tefrîk ve kat^c-ı hudûd iderek mâh-ı Şevvâlin yiğirmi ikinci günü Perakin'e karîb İzûr nâm mahalle nüzûl olunub Nemçe hudûd vekîli ile Perakîn ile Rajne hudûdu müzâkere olundukda Perakin'den Şöpelek derbendine varınca Çâsârın ve derbend-i mezbûrun Rajne'ye varınca Devlet-i ^cAliyye'nindir. Şöpelek'den doğru İstovlâç'a giderüz deyü nizâ^ca düşüb söz ile ilzâm olunmamağla bu bendeleri temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyetimiz emr-i şerifinde ikisinin vasatından geçilüb İstovlâç'a varıla kaydına i^ctibâr ile tarafımızdan ve taraflarından âdemler ta^cyîn ve Perâkîn'den Rajne'ye sa^cât ile yürüdüb meşîlerine göre beş sa^cât beş dakikada varmayarıyla bu takdîrce Rajne ile Perâkîn'in vesatı Şöpelek ve derbenddenbir sa^cât (202-a) ilerü Perâkîn tarafına yol üzerinde Diprağla nâm mahalde bulunmağla ânda hûmka yapılub ordûy-ı hümâyûn kondığı Kınalı oğlu çitliği hûmka-i mezbûreden bir buçuk sa^cât geride hudûd-ı islâmiyyede kalmıştır. Rajne ve Perâkîn başka başka kazâ olmayub ikisi dahî Petrûs kazâsı olmağla kazâ-i mezbûrun dahî Resve ve Esferlik Bânası hudûdlarına muntehi olduğu mahallerde yine sa^cât ile vasatı bulunub vasat-ı tarîkde yapılan hûmkadan hatt-ı müstakîm farzı ile hûmkalar ile Devlet-i ^cAliyye tarafında kalacak Rajne arazisi gereği gibi tefrîk ve temyîz olunmuştur. Ve İstovlâç'a dahî Nemçelerin tasavvuru üzere kestirmeden gidilüb vasatı tarîk hûmkasından doğru İstovlâçanın alt yanında Morova'ya yüz hatve mikdârı yaklağıkdan sonra İstovlâç'a sapılub târih-i kâ'ime-i ^cubudiyyet günü tahminen İstovlâç'a yarım sa^cât mahalde Morova'nın berü tarafında İstovlâç'ın kadîmi arazisidir deyü ehl-i vukufun haber virdüğu mahalle

vaz^c-1 ^calâyim olunub mâh-1 Zi'l-ka^cde'nin gurreci günü İstovlâç'dan aşağı nehr-i Morova'nın kurbunda ormân içinde Kınalı oğlu'nun asıl eski çiftliği yurdu dahî hudûd-1 islâmiyyede kalmışdır. Asıl İstovlâç'a geçilüb ânın hudûdu ma^clûm olmadıkça berü tarafda arazisidir deyü iddi^câ itdikleri yeri tahdîd itmedik. Ancak ne mikdâr yerdür deyü baktırdım. Sudan suya târlâsı (202-b)ve çâyırı ve dâğı ve bağının devri bir sa^cât üççeyrek dahî Morova kenârıyla tûli olduğı zaman iki buçuk sa^cât olur. İstovlâç Bulgar Morova'sıyla Küçük Morova'nın kavuşduğı mahalde kimesne ma^cmûr olduğunu bilmez bir harâb kal^ca olub hâlâ bir kulesi ve ba^czı divârı ve hendeğinin eseri zâhirdir. Orman olmuş Alaca hisârı iki sa^cât yer olub Alâca Hisârlının bağları İstovlâç etrafındadır. İstovlâç'dan nehr-i Küçük Morova mürûr olunub öte kıyısı ile Çâça'ya varıla deyü emr-i şerîfde tasrîh buyurulmuş. İbrahîm Âğâ'nın viridiğı tasvirde isgâfat yazılmış. Eğer yanında Bilâne yazılmamış olsa bu Çâçka degüldür deyü şüphe gelürdü. Bunların Nemçenin coğrafya târihinden haber viridiğı esâmi ile yazmayub beyne'l ahâli meşhûr olan isimleriyle yazsalar daha âsân idi. Ve İstovlâç'dan Çâçka on sekiz sa^cât yer olub Küçük Morova'nın berü tarafında Alâca Hisâr yakasındadır. İbrahîm Âğâ kûlları viridiğı tasvirde hemen yol geçer gibi hudûd nişânı olmak üzere nokta ile gösterdiğı Perâkîn ve İstovlâç ve Çâçka ve Bedeka ve Beline temessükde arazileriyle Çâsâr tarafında kalmak üzere musarrahdır. Morova'nın karşı kıyısı ile Çâçka tarafına geçilüb arazisi temyîz ve tefrîk olunmaludur. Çâçka mahsûs bir kazâ olub hudûdu Yeni Pazar kurbunda olan Berunik kazâsına (203-a)mülâsıkdır. Çâçka'dan Bedeka'yla ne hatt-1 müsteakîm ve müstedd bir farz olunmuş ve ne yolu ta^cyin olunmuş. Bunların solunda Pojigacık ve Öziçe kazâları var. Ânlar dahî Sokol arazisi gibi zikr olunmak lâzım iken mübhem kalmış. Beline dahî temessükde Dîrin kenârında yazılıub tasvirde dahî Dirnîk berü tarafında gösterilmiş. Halbuki Beline nehr-i Dirin'in öte cânibinde İzvornîk tarafında Dirin suyundan iki bucak sa^cât ba^cid yerededir. Mübhemâtda çok zahmet çekilse gerekdir. Devletlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendimin du^cây-1 hayr icâbet eserleri niyâz olunur. Çâçka neferâtı geçen sene İstovlâ'dan sonra fermân-1 ^câlî ile Öziçe muhâfazasına ta^cyîn olunmuşlar. Emr-i musâlaha tamâm olduğun işitdikleri gibi Çâçka Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmış mulâhazasıyla elli altmış âdem ile âğâlarının ^ciyâlsiz sâlat Çâçka'ya gelüb evlerinde oturdukların Keskîn Za^cîm nâm kûlları haber virmekle âğâları hudûd ve sînûr ahvâli için yanımıza gelüb neferâtı yine Öziçe mahâfazasında kıyâm eylemeleriçün buyuruldu irsâl olunmuşdur. İbrahîm Âğâ kûllarının verdiğı tasvirde Nemçe tarafında kalmak üzere nokta nişânı ile hudûd

gösterdiği yerlerden şimdiye dek Vidin sancağında ve Perâkîn'de himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni^camileriyle Devlet-i ^cAliyye-i İslâmiyye hudûdunda kalan arazi sür^cat-i seyr ile beş altı günde dolaşılmaz. İnşâe Allahü Te^câlâ bundan böyle (203-b) dahî ihtimâmında kusûr olunmaz. Şimdiden sonra Alâca Hisâr ve semtlerine varıldıkda Öziçe ve Sokol neferâtının hudûd ve sınıır ahvâline vâkıfları yanımızda bulunmak lâbüdd olub ziyâde âdemin iktizâsı olmamağla Rum ili zu^cama ve erbâb-ı timâr ne de yanımızda bulunan kırk nefere izn virildiği ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü merhametlü efendim sultânım huzretlerindedir. Fî gurre-i Rebi'ü'l-evvel sene 1130

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir. 3 Rebi'ü'l-evvel sene 1130

Devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye. Perâkîn hududunu tahdîd idüb İstovlâç'a giddiğimiz bundan akdem ma^crûz-ı hak-ı ^cizzetleri kılınmış idi. İstovlâç ve karşusunda iki buçuk sa^cât devri olan arazisinin hudûdu bulunub tahdîd olundu. Nizâ^c İstovlâç üzerinde üçer dörder kurşun menzili mahallerde olar yârlardaki Alâca Hisâr bağlarında kaldı. Alâca Hisârlıdan mahfî sû'al olundukda İstovlâç Niş voyvodalağına tâbi^c bir mukâta^ca olub rûsûm-ı bâğâtların İstovlâç mukatâ^cası emînlerine virdiklerin haber virüb ancak palankamızda iken olmaz ta^cayyüşümüz bağlar mahsûlüne münhasırdır deyü feryâd itmeleriyle husûs-ı mezbûr devletlü efendimden istîdâne tevkîf ve eğer Alâca Hisârlıya fermân buyurulur ise İstovlâç tarafına bağlar önüne eğer Nemçeye virilir ise (204-a) bağlar ardunda hudûd ve hûmkalar yapılmak üzere ağaçlar ile şimdilik vaz^c-ı ^calâyim ve Alâca Hisâr alây begisi ile Nemçe hudûd vekîli tarafından bir âdem alıkonub kendimiz İnşâe Allah Küçük Morova'nın karşı yakasıyla Çâçka'ya gitmek üzereyiz. Ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile fermân-ı ^câlîleri buyurulur ise ânâ göre hareket olunur. Çâçka dahî bir vüs^catli kazâdır. Bir ucu Yeni Pazar'a karîb Bervenîk kasabasına ulaşur. Ve bir tarafı Alâca Hisâr'a üç dört sa^cât karîb mahalle dek gelür. Temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyetimiz emr-i şerifinde kazâ tasrîh olunmayub heman Çâçka arazisi Çâsâr zabtında kalmak üzere yazılmış. Beline dahî ânâ göredir. Nemçe tarafında kalacak Çâçka ve Beline kasabaları havâlisinde olan arazisidir. Yohsa kazâlarının cümle kurâsı arazisi midir? Nemçe hudûd vekîli şimdiden zikr olunan kazâların cümle arazisi iddi^câsındadır. Bu mübhemât İbrahîm

Âġâ kùllarına îzâh itdirilüb bu bendelerine fermân-ı  âlîleri buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü  inâyetlü veliyyü'n-ni am efendim sultânım hazretlerininidir. Fî 3 Rebi ul-evvel sene 1130

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir.

Benim devletlü  inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni am efendim sultânım hazretleri İbrahim Âġâ kùllarının virdüġü tasvirde Râjene ile Perâkîn arasından hudûd giderek Râjene semtinden gelen Beraline deresinin (204-b) Bulgar Morova'sına müntehi olduġu mahalle dek varmış ve ândân Bulgar Morova'sı aşuru şekl-i müstedîr ile iki Morova arasında olan Lupûbât deresine ve andan hatt-ı müstakîm ile Âlâca Hisâr yanında cereyân iden Rasine suyu aşuru ta Alâca Hisâr önünde küçük Morova'ya müntehi olmuş iken himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni amileriyle hâlâ hudûd çok aşağıdan yapılub İştovlâç'a gösterilen hudûdun  arzı bir sa at ve tûli iki buçuk sa atden ziyâde arazi hudûd-ı islâmiyyede kaldığı ma lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü efendimindir. Fî 5 Rebi ul-evvel sene 1130

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir.

Devletlü sa âdetlü  inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni am efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te âlâ hazretleri mahz-ı hayr olan vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye. Tahdîd-i hudûd iderek İstovlâç'a gelindikde İstovlâç'a hududuna bulunan Âlâca Hisârlı bağları nizâ asıyla hudûd hûmkaları sonra yapılmak üzere nehr-i Küçük Morova'nın karşı yakasıyla Çâçka'ya gitmeġe karar virdiġimiz bundan akdem hâkipây-ı devletlerine i lâm olunmuşidi. Ziyâde yağmurlar yağub ve Küçük Morova taşub geçmek mümkün olmadığından hâlâ yine İstovlâç'da meks olunmaġla yanlarında bulunan bu taraflu huydûd kefereleri ve re âyâ kendülere her sa at İstovlâç hudûdunu bir dürlü haber virdiklerinden (205-a) gitdikçe nizâ aları ziyâde olmaġla hûmkalar vaz  ve temyîz-i arazi ile bağlar İstovlâç hudûdunda kalub anca bu senelik bâġ mahsûllerine Nemçe tarafından ta arruz olunmamak üzeredir. İstovlâç'a geldiġimiz gün temessükde Morova geçilmek bir yazılmış. İşde Morova'yı geçdik. Bundan sonra Âlâca Hisâr tarafıyla Çâçka'ya gideriz deyü Nemçe hudûd vekîli vâfir nizâ eylemişidi. Temessükde İstovlâç'a varıla ândan nehr-i Küçük Morova geçilüb Öne kıyısı ile Çâçka'ya varılmak musarrah iken bu nizâ anız beyhûdedir deyü ilzâm olunmuşiken şimdi yine İstovlâç'dan Küçük Morova'yı

geçüb karşı kıyı ile Çâçka'ya varınca bu mâbeynde Küçük Morova tarafının re^câyâsı müşterek olub ^cale's-seviyye intifâ^c eylemeye muhtâcdır. Böyle olmadıkça ben karşıya geçüb Çâçka'ya gitmem deyü bir ^cözr ve illet dahî izhâr itdi. Murahhas ilçilerin alub virdikleri temessükde Küçük Morova'da bu dediğiniz şey yazılmamış. Temessük mûcibince sâdır olan emr-i şerîf-i ^câlîşânda mestûr olmayan ahvâli görmeğe me'mûr değiliz. Siz gitmezseniz biz berü yaka ile varır seni ânda bekleriz. Ancak temessüğe muhâlif hareket itmiş olursuz dinildikde yine dayanamayub geçer. Karşı kıyı ile sizinle giderim. Ancak bâş vekîle i^clâm iderim. Küçük Morova'dan re^câyânın iştirâk üzere intifâ^c husûsunun haberi geldikçe sizinle o vâde bir işe mübâşeret olunmaz deyü cevâb virdi. Suyun dahî ne zaman (205-b) geçid vireceği ma^clûm olmayub virdiği cevâb ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindedir. Benim devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım İstovlâç'dan Çâçka hududuna varınca Küçük Morova'da iki ada vardır. İçlerinde Yoğudine re^câyâsı olmuş idi. Ânları bize virirler mi ve Çâçka hudûduna varınca tarafeynin re^câyâsı ^cale's-seviyye intifâ^c eylemek üzere nehr-i mizbûrun vasatını hudûd idirler mi deyü tekrâr tercümânı ile iki üç âdemini göndermiş. Temessükde nehr-i mezbûrun öte kıyısı ile Çâçka'ya gidilmek musarrah olub vasatı ve zikr olunan adalar yazılmış değil iken temessüğe muhâlif hareket olunmak niçe mümkündür deyü cevâb virildi. Nehr-i mezbûr vasatı ile zikr olunan adalar ahvâlini bâş vekîllerine yazdılar. Ve haberine intizâr ile meks idecekleri ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile fermân-ı ^câlîleri buyurulur ise emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretlerindedir. Fi 5 Rebi^cü'l-evvel sene 1130

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imedir. Fî 22 Rebi^cü'l-evvel sene

1130

Benim devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri İstovlâç'dan Küçük Morova'ya mürûr ve emr-i şerîfde mestûr olan kıyısı ile Çâçka'ya gelinüb musâlaha temessükü mûcibince zabtında kalacak Çâçka kasaba ve arazisinin tefrîk ve temyîz ve tahdidi Nemçe (206-a) Nemçe hudûd vekîli ile müzâkere olundukda Çâçka kasabası arazisine kanâ^cat itmeyüb Çâçka'ya ta^cbîdir deyü Pojugacık kazâsın ve Berunik ve Yeni Pazar ve Âlâca Hisâr kazâları hudûduna varınca Çâçka kadılarının umûr-ı şer^ciyyesin gördükleri Pojugacık nâhiyesi kurâsın tâleb ve beyhûde nizâ^ca düşüb bir vechile ilzâm kabul itmemele hudûd kadısı

dâ'ilerinin hâlâ ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılınan 'arız mantûkunca Pojugacık Çaçka'ya tabi' olmayub aslında Çaçka Pojuga'ya tabi' ve zikr olunan karyeler Pojugacık nâhiyesi olduğunu yânımızda bulunan bî-garez kimesneler mesfûrun muvacehesinde şehâdet ve şehâdetlerin kendüsü dahî tercümânına yazdırmış iken niye nizâ'ada musırr olub şehâdetlerin redd eylemek üzere tercümânı yazısıyla virdüğü kâğıd manzûr-ı devletleri buyurulmak için irsâl olunmuşdur. Mübhemât izâhı için murahhas efendiler kûllarının Firdevsî Efendi hattıyla virdikleri cevâb kâ'imesi vürûdundan sonra yine bir yere gelinüb müzâkere ve size kura ve nâhiye virilmiş olsa sarâhaten zikr olunurdu. Temessükde zikr olunan arazi yalnız Çaçka kasabası arâzîsi olub kura ve nâhiye değildir. Bî-vech nizâ'anız ve temessüke muhâlif hareketiniz iki devletin ma'lûmu olmak iktizâ ider dinildikde bizim ile kasaba arazisi hudûdlarını gezüb hudûdlarda bulunan ba'zı ağaçlar nişân olunub lakın bâş vekîle (206-b)ic'lâm idüb tekrar haberi gelmedikçe hûmka yapıldımayub 'inâd ve te'hîr itdi. Zikr olunan nâhiye mukaddemâ ve hâlâ ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılındığı üzere her ne kadar vüs'atli ise nefis-i Pojugacık kazâsı iki ol kadar vardır. Ve hudûdu Yeni Pazar ve Estâr Eflâk hudûdlarına münthehi olur imiş. Allah hıfz eyleye. Bunlar Nemçe hudûdunda kalsa pek müşkil olur. Bâ-husûs zikr olunan nâhiye hudûdunda Ayra suyu kenarında divârları ve kulleleri sağ ve metîn Mağleç dirler. Bir hâlî kal'a dahî vardır. Yeni Pazar'a on iki sa'ât yerdir. Ellerine girerse sa'atince içine muhâfazacı korlar. Bosna yollarının vaktinde sedd ve ta'tîl olmasına bâ'is olacak bir mahaldir. Mesfûrun nizâ' eylediği husûs devletlü 'inâyetlü efendimin bâş vekîl ile mukâtebesine muhtâc olmuşdur. Bununla bir vechile görülmek mümkün değildir. Temessüke muhâlif hareket ve nizâ'cî bâş vekîle yazılır ise himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni'amileriyle nizâ'ları ber taraf olur. Çaçka'dan Bedeka'ya varınca temessükde ve tasvîrde yazılan hudûd mübhem olduğu bundan akdem ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılınmışdı. Biraz yeri Pojugacık toprağı hizasıyla gider. Nizâ' eyledüğü Pojuga husûsiçün bâş vekîlden haber gelmedikçe yol kenarıyla Pojugacık toprağına dahî iktizâ iden hudûd hûmkaların yapıldımayub ve Bedeka yolunda nizâ' eylediği Pojugacık hudûdu nihâyet bulduğu mahalden Uzîçe kazâsı arazisin dahî tefrîk ve temyîz ve tahdîde ittifâk itmeyüb (207-a) dahî ilerüde taraflarında kalacak Rûdnîk ve Vâlyova kazâları toprağının Uzûçe kazâsı arazisinin bir mahalline buluşduğu yerde bir hûmka yapalım. Ândan dahi Bedeka'ya varınca tahdîd idelim deyü teklîf eyledi. Zikr olunan üç hudûdun buluşduğu yerde yapılacak hûmkanın berü tarafında olan Uzîçe arazisi niçe olur dinildikde berüsü nizâ' eylediğim Pojjacık kazâsı kurâlarıyla

karışuktur. Ânlr Bedeka'dan sonra haberler gelüb görüldükde görülsün deyü cevâb ve temessükde ve fermânda Pojugacık kazâları var mı deyü su'al eyledi. Çâsâr tarafında kalmak üzere yazılmış olmadıktan sonra Devlet-i °Aliyye tarafında kalacak arazi yazılmağa hâcet nedir dinildikde sükût itdi. Âncak zıkr olunan kazâlar hudûda vâkı° olmuşiken temessükde zıkr olunmayub Bedeka'ya varınca ne şekil toprakdan geçer. Sağ ve sol nedir. Tavzîh olunmamağla tama°a düşdükleri ve sonra nizâ°a vesile olacak bir hareket itdirmeğe çalışdıkları zâhir olub Uzîçe'nin hudûda düşen cümle arazisin tahdîd ve temyîz ve tefrîkten mesfûr imtinâ° itmekle fermân-ı °âlîleri vüruduna değın Çâçka'da mekse karar virdiğımız ma°lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü °inâyetlü veliyyü'n-ni°am efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 23 Rebiü'l-evvel sene 1130

Nemçe hudûd vekilinin Pojugacık ve nâhiyesi Çâçka'ya tâ°bidir deyü hilâf-ı temessük nizâ° idüb nizâ°ı beyhûde idüğü bî-garez(207-b) ehl-i hak kimesnelerin şehadetleriyle zâhir oldukda şahidlerin haberlerin redd eylemek üzere mesfûrun tarafından virilen kağıddır.

Mutasarrıf-ı Selânik sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri hâliyen Devlet-i °Osmaniyye tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr olan komisâr yâhûd vekîli cânibinden bana îlâm ve efhâm buyurduklarına redd-i cevâbımdır ki tercüme olundu.

Aslında Çâçka Pojugacık kazâsına tâbi° olduğı yalnız bu müdde°i bana kifâyet ider deyü isâbet virmez. Pojugacık'ın Çâçka'ya tâbi° olduğun bilmeziz deyü bunların dahî bilmezlikle isâbet olunmaz. Ve tâbur Belgrâd muhâsarası kasdıyla Belgrâd etrafına geçdikde Pojugacık kazâsına Devlet-i °Osmâniyye tarafından Bûyûl Hasan Efendi dirler bir mahsûs kadısı olduğuna tamâmen redd iderim. Ve isâbet itmeğe isterim. Ve bu bâbda dahî iktizâ ider ise dahî Devlet-i Çâsâriyye'ye cevâb virdim. Ve ol vakitte Çâçka kadısı Parâçelü Ahmed Efendi Çâçka kadılarının ve Pojuga'nın ma°iyyet ile umûr-ı şer°iyye gördüğüne dahî söz yok. Kura-i arazisi Pojuga'ya tâbi° olduğuna ve Pojugacık nâhiyesinde olduğuna söz yok. Lakin bu şart ile ki bütün Pojugacık ol Çâçka olan bâş hükmündedir. Bunu dürlü dürlü vechile isbât iderim. Ancak bunda temşîlât-ı kalîle izhâr iderim.

Evvela üç dört seneden mukaddem Muhmûd Mâdâ nâm voyvodası ve Perâşlete (208-a) kâdısı altında Pojuga nâhiyesinde vâkı° olan Toriçelü Milûtîn

Zerzûle nâm köylünün hakkından gelindi. Zîrâ bir Tâtârı katl itmiş idi. Tâtârlar ise mezbûr Milûtîn Zerzûleyi Bilesince götürmek istemişler. Velakin kâdı mâni^c olub istifâ ve edâsın ânlarâ ikrâr ve ta^cahhüd itmişdir. Ba^cdehu kâdı-i mesfûr Milûtin bend ve kayd idüb kanlu kuyuya saldı. Ve ânı dahî salb iderdi. Eğer bu sebepten külli emvâlin almaz saydı. Ve beş yüz guruş edâ itmiş. Ve oğlu seksân guruşdan ötürü şimdiye dek Uzîçe'de Ubrende Ahmed Şayâ nâm yanında durur. Ta bu farz olduğu akçesin bâbâsı için hidmetle edâ idince.

Saniyen geçen kışda Belgrâd alınmadan evvel tekrâr mezbûr Milûtin Zerzûlenin hakkından gelindi. Ve bâlâda mesfûr Voyvoda ile kâdı zikr olunan Belgrâd'a bend ve kayd ile irsâl itdiler. Zîrâ kinezler ol farz virdüleri beş yüz guruşdan ötürü şikâyet iderlerdi. Bir Uzîçeli Müslüman Kara Ahmed nâm beş yüz guruşu mu^câmele için dahî altmış guruş virdi. Ve Milûtin Zerzûle'den değil amma nahiyeden nahiyeden taleb iderdi. Eğerçi Milûtin Bermezân nâm sipâhin Tûrice nâm karyesinden idi. Ancak toprağı ol kadar tefrîk olmağla mezanın değil ammâ ol ma^cden nâzırı Banya Lûka'nın idi.

Salisen Eşmâka nâm voyvodası altında Parâçelü kâdısı Garablov Davidi hakkından (208-b)gelinüb zîrâ Çâçka'dan bir karı sürüb götürmüşüdi. Karının Çâçka'da olan kocası şikâyete gelüb kâdı Dâvidi getürddü. Ve bend ve kayd ile Çâçka'ya irsâl eyledi. Ve andan on guruş cerîme almışdır. Parâçalı kâdısı hâliyen Bosna'dadır. Ve Belgrâd alındıkda Çâçka'yı bıraktı. Topal İbrahîm nâm haraççı geldikde Çâçka'da oturur idi. Ve orada Pojugalu ve Çâçkalunun harâcın alurdu. Pojugacık mîrî mukâta^ca olduğun redd iderim. Ve isbât iktizâ ider ise dahî Devlet-i Çâsâriyye'ye cevâbın virdim. Meğer gümrük ile bâç-ı mîri mukâta^ca yerinde idi ki mirîye râci^c yâhüd ser^c askerlere in^câm buyuruldu. Bu etrafda ^carzen ve tûlen hâslar yokdur. İlla ıstârı ve lah ve serem hâsıki sultân içündür.

Râbi^can Çâçka kâsabası Belgrâd muhâfızı pâşâların hâssı olduğu mutasarrıf-ı Selânik sa^câdetlü Mustafa Pâşa ve hâlâ Devlet-i ^cOsmâniyye'den tahdîd-i hudûda me'mûr olan vekîl hazretlerine bi'z-zât Belgrâd ser-^caskeri olduklarından ma^clûmdur. Ben ise karşı korum ki Belgrâd Pâşâları hazretleri cümle nâhiyelerde dört ve beş kurâdan ve Çâçka ile Pojuga'da ma^can on iki kurânın kavâ^cidin görmüşlerdir. Bu köylerin ^cavâyidi ve gelürü için taraflarından âdemler nasb iderlerdi. Çâçka'da bir voyvoda otururdu. Câ'izdir ki pâşâlar hâtırlarıçün dahî ol on iki kurânın nâzırı idi.

Ammâ ben dirim ki (209-a) kâdısı altında Pojuga nâhiyesinde vâki^c olan Toriçelü Milûtîn Zerzûle nâm köylünün hakkından gelindi. Zîrâ bir Tâtârı katl itmiş idi. Tâtârlar ise mezbûr Milûtîn Zerzûleyi Bilesince götürmek istemişler. Velakin kâdı mâni^c olub istifâ ve edâsın ânlarâ ikrâr ve ta^cahhüd itmişdir. Ba^cdehu kâdı-i mesfûr Milûtin bend ve kayd idüb kanlu kuyuya saldı. Ve ânı dahî salb iderdi. Eğer bu sebepten külli emvâlin almaz saydı. Ve beş yüz guruş edâ itmiş. Ve oğlu seksân guruşdan ötürü şimdiye dek Uzîçe'de Ubrende Ahmed Şayâ nâm yanında durur. Ta bu farz olduğu akçesin bâbâsı için hizmetle edâ idince.

Saniyen geçen kışda Belgrâd alınmadan evvel tekrâr mezbûr Milûtin Zerzûlenin hakkından gelindi. Ve bâlâda mesfûr Voyvoda ile kâdı zikr olunan Belgrâd'a bend ve kayd ile irsâl itdiler. Zîrâ kinezler ol farz virdüleri beş yüz guruşdan ötürü şikâyet iderlerdi. Bir Uzîçeli Müslüman Kara Ahmed nâm beş yüz guruşu mu^câmele için dahî altmış guruş virdi. Ve Milûtin Zerzûle'den değil amma nahiyeden nahiyeden talep iderdi. Eğerçi Milûtin Bermezân nâm sipâhin Tûrice nâm karyesinden idi. Ancak toprağı ol kadar tefrîk olmağla Mezânın değil ammâ ol ma^cden nâzırı Banya Lûka'nın idi.

Salisen Eşmâka nâm voyvodası altında Parâçelü kâdısı Garablov Davidi hakkından (209-b)gelinüb zîrâ Çâçka'dan bir karı sürüb götürmüşüdi. Karının Çâçka'da olan kocası şikâyete gelüb kâdı Davidi getürtdi. Ve bend ve kayd ile Çâçka'ya irsâl eyledi. Ve andan on guruş cerîme almışdır. Parâçalı kâdısı hâliyen Bosna'dadır. Ve Belgrâd alındıkda Çâçka'yı bıraktı. Topal İbrahîm nâm haraççı geldikde Çâçka'da oturur idi. Ve orada Pojugalu ve Çâçkalunun harâcın alurdu. Pojugacık mîrî mukâta^ca olduğun redd iderim. Ve isbât iktizâ ider ise dahî Devlet-i Çâsâriyye'ye cevâbın virdim. Meğer gümrük ile bâç-ı mîri mukâta^ca yirinde idiki mirîye râci^c yâhûd ser^caskerlere in^câm buyuruldu. Bu etrafda ^carzen ve tûlen hâslar yokdur. İlla İstârı ve Lah ve Serem hassıki sultân içündür.

Râbi^cân Çâçka kâsabası Belgrâd muhafızı pâşaların hâsı olduğu mutasarrıf-ı Selânik sa^câdetlü Mustafa Pâşa ve hâlâ Devlet-i ^cOsmâniyye'den tahdîd-i hudûda me'mûr olan vekîl hazretlerine bi'z-zât Belgrâd ser^caskeri olduklarından ma^clûmdur. Ben ise karşı korum ki Belgrâd Pâşaları hazretleri cümle nâhiyelerde dört ve beş kurâdan ve Çâçka ile Pojuga'da ma^can on iki kurânın kavâ^cidin görmüşlerdir. Bu köylerin ^cavâyidi ve gelürü için taraflarından âdemler nasb iderlerdi. Çâçka'da bir

voyvoda otururdu. Câ'izdir ki pâşâlar hâtırlarıçün dahî ol on iki kurânın nâzırı idi. Ammâ ben dirim ki (210-a) voyvodalar nâzır gibi yalnız değil ammâ kumândan gibi haslara me'mûr olurlar idi. Hâlâ Pojuga kâdısı Uzîçe ile ma'ân Şeyh Muhammed Efendi idüğü bu vakitte da'vâma bir isbât karşı komaz. Zîrâ Pojuga'da Bosna'da şehri Ağustosun on birinci gününde müselmân dâhil ve sâkin olurdu. Cümle defterhâne-i 'amîrede mestûr olan rakam ve mekâtibine küllî ta'zîm ve tekrîm iderim.

Müşârü'n-ileyhden gelen kâ'imedir. 22 Rebi'ül-evvel sene 1130

Benim devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri Adana beglerbegisi 'izzetlü Mustafa Pâşâ bendeleri Betrâş ile olan müzâkereleri mektûb ve kâ'imesinden ma'lûm-ı devletleri olur. Sâva kenarında Devlet-i 'Aliyye hudûdunda kalacak ba'zı arazisiyle Beline'yi mübâdele idelim. Ne kadar yer virirsiniz didkden sonra uzadub te'hîr eylemesi evvel emirde Beline'yi cümle arazisi hududuyla isterim. Ve ândan hatt-ı müstakîm ile gidile kelâmının i'âde ve nizâ'ında isrâr eylemek için olmak gerekdir. Kasaba hudûduna râzı olsalar Mustafa Pâşâ kûllarının yazdığına göre çok yer değil. Ancak arazisi temessükde kasaba ile mukayyed olmayub mutlak yazılmağla cümle kazâsı arazisin iddi'â ve nizâ'ideceklerinde iştibâh yokdur. Temessükde îzâh olunmayan husûsda tasvîrde olan hudûd nişânı ve sonradan îzâh ile ilzâmları pek müşkildir. Birkaç gün mukaddem bu ahvâli mûma-ileyh kûlları devletlü efendimin hâkipây-ı devletlerine i'lâm itdiklerin kâ'imesinde yazmış (210-b) ma'lûm-ı devletleri olmuşdur. Âhir kâ'imemizde ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılındığı üzere Nemçe hudûd vekilinin nizâ'ı sebebi ile fermân-ı 'âlfileri vüruduna dek kûlunuza Çâçka'da meks iktizâ itmekle Beline hudûdunda ne vechile fermânları buyurulur ise emr ve fermân devletlü efendim hazretlerininindir. Fî 22 Rebi'ü'l-evvel sene 1130

Mûma-ileyhden kâ'imedir. Fî 24 Zilhicce sene 1130

Hakk-ı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Musâlaha temessükünde kazâ ve kurâ ve nevâhi zikr olunmayub hemân Çâçka ve Bedeka ve Beline arazileriyle Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalmak üzere mestûr idüğü ma'lûm-ı devletleridir. Murahhas efendiler kûllarının Firdevsî Efendi hattıyla virdikleri izâh kâ'imesi mûcibince Nemçe hudûd vekili Çâçka kasabası arazisiyle kanâ'at itmeyüb Çâçka'ya ta'bîdir deyü civârında vâkı' Pojugacak kazâsını tamâmen ve Yeni Pazar ve

Berûnik ve Âlâca Hisâr kazâları hudûdlarına varınca Çâçka kâdisinin ancak umûr-ı şer'îyesin gördüğü Pojugacık nâhiyesinin cümle kurâsı taleb ve bî-vech nizâ^c ve hilâf-ı temessük hareket idüb bir vechile ilzâm kabûl itmemekle husûs-ı mezkûr devletlü efendimin bâş vekîl ile mukâtebesine muhtâc olub Nemçe hudûd vekîli ile bir vechile görülmek mümkün olmadığı ve **(211-a)** hudûd ibtidâ temessükde mahdûd olmak lâzım iken Çâçka ile Beline beyninde nehr-i Morova mürûr olunduğu mahalden berren Bedeka'ya varıla deyü temessükde yazılan hudûd meçhul olub yol uğrağıyla Rûdenik Valyova kazâlarından bir mikdâr arazi Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak üzere mükâleme olunmuş değil ise bârî Devlet-i ^cAliyye-i İslâmiyyede kalan Pojugacık ve Uzîçe ve Sokol kazâları arazisi hudûdlarıyla Çâsâr tarafında kalacak Rûdenik ve Vâlyova kazâları arazisi hudûdları arazisinde Bedeka'ya varıla dinilmek lâzım iken zikr olunan kazâların Sokol'dan gayrısı temessükde tasrîh olunmadığından Nemçe tama^ca düşüb Bedeka'ya gidilecek yolda Pojugacık arazisi hudûduna iktizâ iden hûmkaları yapırmayub bâş vekîlden habere te^callik eyledikleri ve Uzîçe kazâsı hudûdunun dahî vâfir arazisini gerü koyub ilerüsünde hûmka yapalım dimesi sonra hâhişleri üzere nizâ^ca vesile olacak hîle bir hareket ittirmeğe çalışdıkları zâhir olmağla emr ve fermânları vüruduna dek Nemçe hudûd vekîli ile Çâçka'da mekse karar virdiğimiz iki gün mukaddem hâkipây-ı devletlerine i^clâm olunmuşidi. İnşâe Allahü Te^câlâ fermân-ı ^câlîlerine intizâr ile Çâçka'da meks olunur. Bedeka dahî Sokol kazâsı arazisinden Sokol kal^casına iki sâ^cat karîb mahaldedir. İnşâe Allahü Te^câlâ fermân-ı ^câlîler vürûdundan sonra Bedeka'ya varılmak oldukda **(211-b)** bî-garez kimesnelerin haber virdiği hudûd-ı sahîhe râzî olmayub çok nizâ^c itse gerekdir. Bedeka'dan sonra Sokol arazisini devr iderek Vidîn suyu kenarında Bilene'ye varıla deyü temessükde mestûrdur. Belîne Vidîn suyunun karşı yakasında İzvornîk tarafında olduğu bundan akdem hâkipây-ı devletlerine i^clâm olunmuşidi. Sokol arazisinin nehr-i Dirin'e müntehi olduğu mahalden Vidîn suyu kenarıyla Beline karşusuna varınca on iki sâ^catden ziyâdedir. Bu on iki sâ^catlık yerde Dirin suyunun berü tarafı Karvine ve Lûziçe kazâları toprağı olub İzvornîk karşusunda nefs-i İzvornîk mahalleleri ve bağçeleri ve İzvornîkli tasarruflarında olan arazi vardır. Karvine kasâbası Dîrîn'den tahminen üç buçuk sâ^cat ve Lûziçe kasâbası Dîrîn suyuna yarım sâ^cat yerde olub kazâları vüs^catle ve musâlaha haberi şüyû^cundan sonra ahâlîlerinin kasabalarına varub sâkin oldukların ol tarafdán gelenler haber virürler. Bunlar temessük mûcibince vârid olan emr-i şerîfde hiç zikr olunmamış. Hudûd tasvîrinde Sokol arazisini devr ile berren doğru Beline'ye varmağı gösterüb

Sokol arazisinin Dirîn kenarına nihâyet bulduğu mahalden Dirîn kenârıyla Beline'ye varmağı göstermediğinden zikr olunan Karvine ve Lûziçe Devlet-i  Aliyye tarafında kalmak görünür. Bunlar ve Dirinik ber  tarafında m k leme olunmuş dah  ba zı arazi var ise murahhas efendiler (212-a) k llarına  z h itdirilmey b bu bendelerine emr ve ferm nları buyurulmak b bında emr ve ferm n devletlü sa adetl   in yetl  merhametlü veliyyü'n-ni am efendim sult nım hazretlerindedir.

M ş r 'n-ileyh hazretlerinden k 'imedir.

Devletlü sa adetl   in yetl  merhametlü veliyyü'n-ni am efendim sult nım hazretleri Hakk-ı S bh nehu ve Te  l  v c d-ı şeriflerin hat lardan hıfz eyleyüb s ye-i devletlerin üstümüzde d 'im eyleye. Am n. Bosna tarafında nehr-i S va y lısında tahd d-i hud da me'm r Adana Beglerbegisi Mustafa P ş  bendelerinin mahs s  demi ile tekr r mekt bu gelüb Betr ş cener l ile Beline'yi ancak kasabası arazisiyle tahd d eylediklerin i l m itmeleriyle manz r-ı devletleri buyurulmak için mekt bu irs l olunmuşdur. Beline bu k llarının emr-i şerifinde idi. İlerüsüne m b şeret için bi-hasebü'l-iktiz  tahd d eylemek gereklerdir. Bu s retde Beline ahv li ber-taraf olmuş. Lakin Nemçe hud d vekilinin b -vech eylediği niz 'ın faysalina ve  a ka'dan hareketimize ferm n-ı   fileri v r dundan sonra Bedeka'ya ve  ndan Beline karşusuna değin varılıb tahd d-i hud d olunmak muktez  idüğü ma l m-ı devletleridir. Temessük m cibince s dır olan me'm riyetimiz emr-i şerifinde Bedeka'dan sonra Sokol arazisin devr iderek Dirin suyu kenarında Beline'ye varıla deyü mest r olub bundan akdem ma r z-ı h kip yleri kılındığı üzere Sokol arazisin Dir n suyuna müntehi olduğu mahalden Beline karşusu on iki s 'at yerdir. (212-b) Bu m beynde  zvorn k karşularında olan Karuvine ve Luz ni e kaz ları temessükde zikr olunmamış. İbrahim k llarının viridiği tasv re göre Beline'ye varmadın bir mahalde Dir n suyuna yanaşmağla zikr olunan kaz lar Devlet-i  Aliyye tarafında kalmak iktiz  ider. Ancak Nemçe hud d vekilinin şimdiye değin meşh r olan harekete göre tasv r ile ihr cları müşkil olub niz  ideceklerinde iştib h yokdur. Ve mus laha in ik dından sonra Karuvine ve Luzuniçe ah lileri kasabalarına varmış s kin olmuşlar. Mustafa P ş  k llarının mekt bunda Bögürdelen kum ndanı içine bir mikd r hayd d ile bir kap dan komuş deyü yazdığı Leşençe palankası dah  yanımızda bulunan ba zı erb b-ı vukufun haber viridiğine göre Uz e kaz sı arazisindedir. Bunların ikisi de müstakil kaz dır. Elbette m k leme olunmuşdur. Daha yukarılarda Dir nik suyunun bir mahalline yanaşmadın doğru

Beline karşusunda Dirin kenârına varmak zikr olunan iki kazâ cümle arazileri ile Devlet-i ʿAliyye cânibinde kalmak üzere arazililerin devr iderek varılmağa muhtâc olduğu maʿlûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile hareket olunmak fermân-ı ʿâlfîleri buyurulur ise emr ve fermân devletlü ʿinâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindir. 28 Rebiʿü'l-evvel sene 1130

Niş kâdısının ʿarzıdır. 22 Rebiʿü'l-evvel sene 1130

Der-i devlet mekine ʿarz-ı dâʿî-i kemine budur ki Selânik sancağı mutasarrıfı olub tahdîd-i hudûda me'mûr olan vezîr-i mükerrerem elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri (213-a) kûllarına izâh itdirilüb bu bendelerine emr ve fermânları buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü saʿâdetlü ʿinâyetlü merhametlü veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretlerindir.

Müşârü'n-ileyh hazretlerden kâ'imedir.

Devletlü saʿâdetlü ʿinâyetlü merhametlü veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretleri Hakk-ı Sübhânehu ve Teʿâlâ vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Bosna tarafında nehr-i Sâva yâlisında tahdîd-i hudûda me'mûr Adana Beglerbegisi Mustafa Pâşâ bendelerinin mahsûs âdemi ile tekrâr mektûbu gelüb Betrâş cenerâl ile Beline'yi ancak kasabası arazisiyle tahdîd eylediklerin iʿlâm itmeleriyle manzûr-ı devletleri buyurulmak için mektûbu irsâl olunmuşdur. Beline bu kûllarının emr-i şerifinde idi. İlerüsüne mübâşeret için bi-hasebü'l-iktizâ tahdîd eylemek gereklerdir. Bu sûretde Beline ahvâli ber-taraf olmuş. Lakin Nemçe hudûd vekilinin bî-vech eylediği nizâcın faysalına ve Çâçka'dan hareketimize fermân-ı ʿâlfîleri vürûdundan sonra Bedeka'ya ve ândan Beline karşusunda değin varılıb tahdîd-i hudûd olunmak muktezâ idüğü maʿlûm-ı devletleridir. Temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyetimiz emr-i şerifinde Bedeka'dan sonra Sokol arazisin devr iderek Dirin suyu kenarında Beline'ye varıla deyü mestûr olub bundan akdem maʿrûz-ı hâkipâyleri kılındığı üzere Sokol arazisin Dirîn suyuna müntehi olduğu mahalden Beline karşusu on iki sâc at yerdir. (213-b) Bu mâbeynde İzvornîk karşularında olan Karuvine ve Luzîniçe kazâları temessükde zikr olunmamış. İbrahîm kûllarının virdiği tasvîre göre Beline'ye varmadın bir mahalde Dirîn suyuna yanaşmağla zikr olunan kazâlar Devlet-i ʿAliyye tarafında kalmak iktizâ ider. Ancak Nemçe hudûd vekilinin şimdiiye değin meşhûr olan harekete göre tasvîr ile ihrâcları müşkil olub nizâc ideceklerinde

iştibâh yoktur. Ve musâlaha in'ikâdından sonra Karuvine ve Luzuniçe ahâlileri kasabalarına varmış sâkin olmuşlar. Mustafa Pâşâ kûllarının mektûbunda Bögürdelen kumândanı içine bir mikdâr haydûd ile bir kapûdan komuş deyü yazdığı Leşençe palankası dahî yanımızda bulunan ba'zı erbâb-ı vukufun haber virdiğine göre Uzîçe kazâsı arazisindedir. Bunların ikisi de müstakil kazâdır. Elbette mükâleme olunmuştur. Daha yukarılarda Dirînik suyunun bir mahalline yanaşmadın doğru Beline karşusunda Dirin kenârına varmak zikr olunan iki kazâ cümle arazileri ile Devlet-i 'Aliyye cânibinde kalmak üzere arazililerin devr iderek varılmağa muhtâc olduğu ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile hareket olunmak fermân-ı 'âfleri buyurulur ise emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindedir. 28 Rebi'ü'l-evvel sene 1130

Niş kâdisının 'arzdır. 22 Rebi'ü'l-evvel sene 1130

Der-i devlet mekine 'arz-ı dâ'i-i kemine budur ki Selânik sancağı mutasarrıfı olub tahdîd-i hudûda me'mûr olan vezîr-i mükerrerem elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri (214-a) tahdîd-i hudûd iderek Çâçka'ya gelüb temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyeti emr-i şerifinde mestûr olduğu üzere Çâçka kasabası ve Çâçka kasabasına muhsûs olub Nemçe tasarrufunda kalacak arazisinin tahdîd ve tefrîk ve temyizini Çâsâr hudûd vekîli Baron dö Nayberk ile müzâkere eylediklerinde Çâçka kasabası arazisiyle iktifâ eylemeyüb Çâçka'ya tâbi'dir deyü Pojugacık kazâsını ve Berînik ve Yeni Pazar ve Âlâca Hisâr kazâları hudûdlarına varınca Çâçka kâdılarının umûr-ı şer'iyyesin gördükleri Pojugacık nâhiyesinde olan karyeleri taleb ve bî-vech nizâ'a ve temessûke muhâlif hareket itmekle husûs-ı merkûma vukûf-ı tâmmı olan bî-gâez sikât-ı sahîhü'l-kelimâtdan hâlâ Uzîçe kasabası sâkinlerinden Va'iz-zâde Mûsa Âğâ ve dizdâr kethüdâsı elhâc İbrahim Âğâ ve müderris elhâc İbrahim Efendi ve Beşli Âğâsı Muhammed Âğâ ve Keskin Muhammed Âğâ ve Hasan Âğâ ve Valyova dizdârı Ahmed Âğâ ve Fârsân Âğâsı Dilâver Âğâ ve Nişli Ahmed Âğâdan sû'âl olundukda her biri cevâbında aslında Çâçka Pojugacık kazâsına tâbi'dir. Ve Pojugacık Çâçka'ya tâbi' olduğun bilmeziz. Ve Nemçe tâbûru Belgrâd muhâsarası kasdıyla Belgrâd tarafına geçdikde Pojugacık kazâsında Devlet-i 'Aliyye tarafından Bûyûl Hasan Efendi dirler mahsûs kâdisi var idi. Ol vakitte Çâçka kâdisi Pârâçalı Ahmed Efendi idi. Ve Çâçka kâdılarının umûr-ı şer'iyyesin gördüğü kurâ arazisi Pojugacığa tâbi'(214-b) ve Pojugacık nâhiyesindedir. Ve Çâçka'nın arazisi ancak kasabası etrâfında olan mahsûs ve mu'ayyen arazisidir. Ve defterhâne-i 'âmirede

dahî bu minvâl üzere mestûrdur. Ve Pojugacık mîrî mukâta^{ca} olub içinde emîn oturur idi. Ve hâlâ palankasını neferâtı muhâfaza ider. Ve Çaçka kasabası Belgrâd muhâfızı pâşâların hâssı olub taraflarından Çaçka'da voyvoda oturur idi. Ve hâlâ Pojugacık kâdısı Uzîçe ile ma^{ca}an Şeyh Muhammed Efendidir deyü her bir Nemçe Çâsârı hudûd vekîli mevâcehesinde ^{ca}ala tarîkü'l-şehâde inhâ ve ihbâr eyledikleri der-i devlet-medâra ^{ca}arz ve i^{ca}lâm olundu. Bâkî fermân der ^{ca}adlindir. Harrere fi's-sânî ve'l-ışrîn min Zi'l-ka^{ca}deti'ş-şerîfe li seneti selâsin ve miete ve elf

El ^{ca}abdi'd dâ^{ca}i lil-devleti'l-^{ca}Aliyye Muhammed el-kâdı be-medine-i Niş ve'l-me'mûr tahrirü'l-hudûd min kabli men lehû'l-emr.

(218-b)Tuzla kazâsının nehr-i Sâva'ya müntehi olan hudûdu beyân olunur.

Bâlâda zikr olunan hûmkadan hatt-ı müstakîm ile üç rub^{ca} sâ^{ca}at mikdârı varıldıkda kezalik nehr-i Sâva'ya varılıb ve ^{ca}avdetde meşî vasat ile bir sâ^{ca}at alârga yerde dağistan ve çengelistân ile mesâha olundukda Zâbu Nogây dimekle ma^{ca}rûf mahalle varılmadın Zâbonovanivelerde bir açık yerde yine bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^{ca} olunub ândan dahî bir sâ^{ca}at ve bir rub^{ca} sâ^{ca}at mikdârı hatt-ı müstakîm ile gidilüb ba^{ca}dehu nehr-i Sâva'dan alârga meşî vasat ile Bâriçe karyesine doğru giderken Çakâveç deresini geçüb Zuvîk deresinde vâkı^{ca} bir çâneska ve denice ta^{ca}bîr olunur değirmenin ve yolun dahî sol tarafında yola karîb yerde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^{ca} olunub Berçaki kasabası hârâbesine (219-a) gelince bu vech üzere tahdîd ve temyîz olunmuşdur.

Berçaki kasabası hârâbesine gelindikde Berçaki'dan nehr-i Bosna'ya varınca bâlâda tafsîl olunan siyâk üzere nehr-i Sâva'dan alârga ancak nisf sâ^{ca}at virilen yerlerin hudûdu vech-i âtî üzere beyân olunur.

Kasaba-i mezbûre kurbunda nehr-i Barka geçilüb hatt-ı müstakîm ile bâlâda zikr olunan hûmkadan nisf sâ^{ca}at yerde nehr-i Barka kenârında Sâva'dan alârga meşî vasat ile nisf sâ^{ca}at yerde potûk üzerinde olan cisrin sağ tarafında Muslu Efendi târlâsı üzerinde yola karîb bir hûmka vaz^{ca} olunub Tuzla kazâsının hudûdu bunda tamâmdır.

Grâd Çaniçe kazâsının nehr-i Sâva'ya müntehi olan hudûdu müsinn ve ihtiyârlarının ta'rîfleri üzere vech-i âfî üzere beyân olunur.

Bâlâda mestûr olan Muslu Efendi târlâsı üzerinde olan hûmkadan kezalik hatt-ı müstakîm ile iki sâ'at mikdârı varılıb ve ândan nehr-i Sâva'ya dahî gidilüb Sâva'dan alârga nisf sâ'at yerde Lukâviçe deresi geçildikten sonra Raçik yolu üzerinde maşatlık altında mîşezârlık içinde bir kalâmur ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Evbe dimekle ma^crûf yerlerden aşırı bir buçuk sâ'at mikdârı ve ve nehr-i Sâva'dan alârga nisf sâ'at mahalde **(219-b)** Pere Oblâvi Bâre yâlısında vâkî^c Jabâr karyesine karîb bir büyük ve bir küçük pelîd aralarında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî üç rub^c sâ'at mikdârı hatt-ı müstakîm ile gidilüb ve nehr-i Sâva'dan Evsâtne Baresi yanıyla gidilüb ve Karanye Baresine çıkılıb bir kuru pelîd ağacı yanından sola dönülüb zikr olunan Karine Baresi aşurusundan bir âher bâre dahî geçilüb Ulbeska Basetra Bâre kenârında Japar ma^ca Vidovlîska hudûdunda nehr-i Sâva'dan nisf sâ'at alârga yerde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c ve etrafında olan eşcâr kat^c olunub temyîz olunmuşdur. Andan dahî bir sâ'at karîb hatt-ı müstakîm ile varıldıkda Erke ve Avârûş dimekle ma^crûf karagol hânesinin mukabilinden nehr-i Sâva'dan alârga nisf sâ'at gidilüb Ubîdiskâ Bistra Bâresi dimekle ma^crûf gölün sağ tarafında mîşelik içinde iki çatal bir kebîr kara ağacın etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî bir buçuk sâ'at hatt-ı müstakîm ile varıldıkda Juyân Buşnâk karagol hânesinin mukabilinden nehr-i Sâva'dan nisf sâ'at alârga yerde Ruğla Nava Seleşte dimekle ma^crûf mahalle karîb bir açık târlâda bir küçük pelîd ağacı etrafında kezalik nehr-i Sâva'dan nisf sâ'at alârga yerde bir hûmkâ vaz^c olunub ândan dahî Jûyân Balâta palankası mukabilinden üç rub^c**(220-a)** sâ'at mikdârı mahalle hatt-ı müstakîm ile varıldıkda nehr-i Sâva'dan nisf sâ'at alârga Vedûniçe karyesi hârâbesinin topraklarıyla gidilüb Yova Nuçe Seleşte dimekle ma^crûf mahallin son tarafında zikr olunan Vidûyeçe karyesinden Jebâr karyesine giden yolun ortasında iki kebîr pelîd arasında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî bir sâ'at mikdârı hatt-ı müstakîm ile gidilüb ve nehr-i Sâva'nın karşı yakasında Kahveci zimmî şarânpo-yı mukabilinden nisf sâ'at Savâ'dan alârga çengelîstân içinde yol aşuru bir büyük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub andan dahî kezalik bir sâ'at hatt-ı müstakîm ile diğêr İştîtar Şanacı mukabilinden nehr-i Sâva'dan nisf sâ'at alârga yerde Usterûğ dimekle ma^crûf geçidden geçilüb Biluberk târlâsında bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî bir set mahalde nehr-i Sâva'dan

nısf sâ'at alârga ulu ormanlık dağistân içinde Runâbere dimekle ma'cûf gölün başında dört kebîr pelîd ağacı arasındabir düz yerde bir hûmka vaz^c ve etrafında eşcâr kat^c itdirilüb 'alâmet olunmuşdur. Ândan dahî bir buçuk sâ'at mikdârı hatt-ı müstakîm ile varılıb Rubûçîçe karavel hânesinin mukabilinden nehr-i Sâva'dan nısf sâ'at alârga Estov Enûbeke Lûka dimekle ma'cûf dağistân (220-b) içinde bir hûmka vaz^c ve etrafında olan eşcâr kat^c ve tathîr itdirilüb ândan dahî hatt-ı müstakîm ile bir sâ'at mahalde Lûka Çuşrânpovi nâm-ı diğêr Banya Gırade dimekle ma'cûf Şaranpuk mukabilinden nehr-i Sâva'dan nısf sâ'at alârga yerde Gurîz Bervû karyesi harâbesinin sol tarafında iki yolun arasında nehr-i Tulise'nin sağ tarafında bir açık sahrâda bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî nısf sâ'at hatt-ı müstakîm ile nehr-i Bosna'nın eski mecrâsı ile gidilüb ve nehr-i Sâva'ya munsabb olduğu mahalden nehr-i Sâva'dan nısf sâ'at alârga yerde Çûtikebûk dimekle meşhûr târlâda dagistân-ı 'azîm kurbunda nehr-i Bosna'nın sol tarafında bir kavak ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ve zikr olunan hûmkadan nehr-i Bosna'ya gelince gayrı hûmkanın vaz^cı iktizâ itmeyüb Gradçâniçe kazâsının nehr-i Sâva'ya muntehi olan hudûdu bunda tamam olub temyîz olunmuşdur. Belene'den tahdîd-i hudûd iderek nehr-i bosna'da Dubîçe ta'bir olunan mahalden 'ubûr ve Novigrâd dimekle ma'cûf Sâva sâhilinde nüzûl olunub irtesi gün meclis olundukda Petraş cenerâl cevâbında Varadîn vak'ası 'akibinde çâsârın 'askeri ve tob ve cebehânesiyle üzerlerine gelinüb hâlâ nüzûl eylediğimiz menzilden nehr-i Sâva'dan üç buçuk sâ'at (221-a) alârga yerde olan Revâna kulesini ve dört sâ'at alârgada olan Futûr Sâkı kulesi ve üç buçuk sâ'at alârgada olan Derbend palankası ve altı sâ'at alârgada olan Velîka kulesini ve yine altı sâ'at alârgada olan Şane kasabasını ve bunlardan mâ'adâ içerü doğru olan karyeler ki kefere re'âyâsı bize harâç nâmıyla virgü virüb ve biz itâ'at itdirmiştik. Ânların dahî sâkin oldukları kurâları arazileri hudûdlarına değın taleb ve iki gün mütevâliyen cidâl ve nizâ^c olunub pâşây-ı mumâ-ileyh dahî Pajarofça'da 'akd-i sulh ve tarafeynin temessükâtı mûcibince ve 'ahdnâme-i hümâyûn mantûkunca hâliyen yedime i'tâ buyurulan fermân-ı celîlü'ş-şânda yedlerinde bulunan kal'a ve palanka ve kullelerde Româ imparâtorunun 'askeriyle muhâfaza olunanlar yedlerinde kala deyü buyurulub ve bunlarda muhâfazacılarımız olmağla nizâ^c ve cidâliniz hilâf-ı 'ahd-nâme-i hümâyûndur. Üç seneye değın bu mahalde meks itsek bu müdde'âya mümkün değıldir deyü redd-i cevâb itdikde bu def'a Sâva sâhilinde vâkı^c olub muhâfazacılarıyla zabt eyledikleri kal'a ve palankalar ve hudûdlarında vâkı^c olan kurâların içerü memleket-i islâmiyyeye doğru muttarid

olmayub kimi ziyâde ve kimi noksân ve her birinin hudûd ve sınırları ta'rif ve temyizde tarafeyn serhadlerinin ricâsı ve haber viricileri ziyâde ve noksandır deyü her birinde mücâdele-i 'azîmeye muhtâc idüğü nümâyân olıcak hudûdda mevcûd bulunan hayrhâhân Devlet-i 'Aliyye (221-b) ve ricâl-ı serhad ve mu'ctemed ve mevsûk-ı be-müslîminden müsinn ve ihtiyâr kimesneler ile istişâre ve bilâd-ı İslâmiyyeye evla ve enfâ' olmak üzere nehr-i Bosna'dan Yasânofçâ'ya varınca Sâva'dan alârga birer sâ'atlik mahallere değin bilâd-ı islâmeyyeye vâfir arazi kalur idi deyü cümle haber virüb karar virdiklerinde cenerâl-i mesfûr ile üçüncü günün meclisinde bir mikdâr mükâleme ve mücadeleden sonra 'ahd-nâme-i hümâyûn mücibince vâkı' ihtilâl-i cânibeyn için tavassut-ı tarafeyn ile müstahsen görüldüğü vech üzere nehr-i Bosnâ'dan Yasânofçâ'ya varınca birer sâ'atlik arazi ile tahdîd-i hudûd olunmak üzere tarafeynin a'yân ve 'askerleri muvâcehelerinde 'akd-i rişte-i kavî ve karar virilmekle yevm-i mezkûrda nehr-i Bosna'dan iki vekîlin ma'rifetiyle tahdîde mübâşeret ve mârû'l-beyân olan nehr-i mezbûrun bir tarafında tarafeynin hudûdu vech-i âtî üzere zikr ve beyân ve temyîz ve 'ayân olunur.

Nehr-i Bosna berü tarafına 'ubûr olundukda Derbend kazâsının nehr-i Sâva'ya müntehi nehr-i Sâva'dan birer sâ'at alârga yerlerde vaz' olunan hudûddur ki ber vech-i âtî beyân olunur.

Nehr-i mezbûrun berü tarafına 'ubur olundukda ibtidâdaki hûmkanın ta'rifidir ki Küçük Kûbâniçe dimekle ma'rûf karyenin karşusundan ve Dûbece boğazının üstü yanından nehr-i Sâva kenarından Bareler aşuru ve 'azîm dagistân aşuru Serneve nâm mahalle gele dururken Vîreli Beregoy (222-a) dimekle ma'rûf Evliçe târlâsının ortalarında nehr-i Sava'dan bir sâ'at alârga yerde bir küçük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz' olunub ândan dahî tahminen bir sâ'at hatt-ı müstakîm ile gidilüb ve nehr-i Sava kenarında vâkı' Novi Grâd değirmenlerinin mukabilinden Sava'ya alârga bir sâ'at düz mîşelik ile gidilüb Diyûşeve deresinde vâkı' ağaç köprüden mürûr olundukdan sonra Vehaylede maşatlığının üstü yanında olan Pertâver Çakanyova üzerinde bir küçük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz' olunub ândan dahî bir buçuk sâ'atlik mahalde Asûlây çardağı mukabilinden nehr-i Sava'dan bir sâ'at alârga yerde Virbûça Deresi kurbunda Makaança karyesi hudûdunda ve Yuşova karyesi harâbesinin hudûdu ittisâl bulduğu mahalde bir açık yerde hûmka vaz' olunmuşdur ki etrâfında mîşezârlıktır. Ândan dahî bir sâ'at hatt-ı müstakîm ile nehr-i Sava'da Polânska karagol hânesinin mukabilinden bir sırt ile gidilüb Virbû Vâçkâplanine

dimekle ma^crûf Virbûvâç Seleştelerine varılmadın bayır üzerinde Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde iki çatal bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî bir sâ^cat hatt-ı müstakîm ile gidildikde Devline bayırına karagol hâne ve çardaklar mukabilinden nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alarga yerde Bor kal^casından Peşpût Berûdni'ye giden kadîm yolun sağ tarafında (222-b) bir küçük depe altında bir taraftan Yaşva deresi ve bir taraftan Berûşenice dereleri arasında bir kebîr pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî kezâlik bir sâ^cat hatt-ı müstakîm ile gidilüb nehr-i Sava'da Kalâkâr nâm-ı diğerk Kaman karagol hânesinin mukabilinden doğru gidildikde dağistân ve çengelîstân yerleriyle ve Yanâvaski ve Novi Grâd dimekle ma^crûf mahalde Kâlûşuce deresiyle Yanânaski dereleri mâbeyninde nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde açık bayır üzerinde bir küçük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî hatt-ı müstakîm ile gidilüb Sava kenarında vâki^c Kurne bayırında karagol hânesinin mukabilinden gidilüb ve Tesîka karyesi harâbesinin hudûdunda Bulânîk dimekle ma^crûf mahalde nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde bir çatal ağaç etrafında bir açık yerde bir sâ^cat hatt-ı müstakîm ile gidilüb Viyûşa karagol hânesinin mukabilinden nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde sağ taraftan Çâkâviçe deresi ve sol taraftan Garçaniska Rika dimekle ma^crûf mahallin üstü yanında Oberjene dimekle ma^crûf yerde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz olunub ândan dahî bir sâ^cat mikdârı hatt-ı müstakîm ile gidilüb Despût Barûdi şaranponik yanında nehr-i Sava iskelesinden meşî vasat ile (223-a) tamam Prut mukabilinden ranbuluk ve sazlık aşuru varılıb Ukarâyiçe deresine geçüb Yaspana dimekle ma^crûf mahalde ve iki seleştede bir açık yerde nehr-i Sava'dan alârga bir sâ^cat tamam olmağla bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Mâhemike Berûd çardağı mukabilinden nehr-i Sava'dan meşî vasat ile dağistân yerlerden gidilüb ve Utûşice târlâları dimekle ma^crûf mahalde bir açık târlâ üzerinde Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde bir küçük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c ve cevânib-i erba^cası dagistân olduğu müşâhede olunmuşdur. Ândan dahî iki sâ^cat mikdârı hatt-ı müstakîm ile varıldıkda nehr-i Ukarniye geçilüb nehr-i mezbûrun Sava'ya döküldüğü mahalden meşî vasat ile Sava suyundan bir sâ^cat alârga bârelerden gidilüb Devline Kuratye toprağında yine Ukarine yâlisında Lupûce geçidinin üstü yanında Üstüyeke Selişte dimekle ma^crûf bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunmuşdur ki Yâsık mîşezârlığı dahî kurb ve civârında vâki^c olmuşdur. Ândan dahî hatt-ı müstakîm ile bir buçuk sâ^cat mikdârı dağistân kenârıyla gidilüb İzbiğ çardağı mukâbilinde nehr-i Sava'dan meşî vasat ile ile bir sâ^cat alârga Kûrâtye bayırı ile vaz^c olan tarîk-i amm

ile tamam Burud yoluna çıkılıb Kûrâtye-i bâlâda vâkı^c çardak yanında bir emrûd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ve üstü (223-b) yanında hûmkadan hâriç yerde Duyuşece'nin berü tarafında olan Çâsâr palankasının °aynî yanında nehr-i Sava'dan bir sâ^cat alârga gidilüb Agıskeslu dimekle ma^crûf köylüğün ve Mişkova karyeleri arasında bir büyük taş alınub ötesinde sağ tarafından Mişûkuce ve sol tarafından eflâmûr ağacı beraberinde bir târlânın ortasında bayır üzerinde bir hûmka vaz^c olunub Derbend kazâsı bunda tamam olmuştur.

Benâlüka kazâsının nehr-i Sava'ya müntehi olan hudûd beyân olunur.

Bâlâda zikr olunan hûmkadan hatt-ı müstakîm ile bir buçuk sâ^cat mikdârı gidilüb nehr-i Savada Süleymân Âğâ tezgesi dimekle ma^crûf gemiler iskelesinden Miskova yaylasıyla Tersitince yoluyla Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde °azîm dağistân içinde yolun üzerinde Urlâk deresi dimekle ma^crûf dereye karîb mahalde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî buçuk sâ^cat hatt-i müstakîm ile gidilüb Usûyeçe ve Kubâş çardaklarının altı yanında nehr-i Sava'dan Usuyeçe karyesi yoluyla zikr olunan Usûyeçe deresiyle Manâstır deresi bulunduğu yerde Sava'dan bir sâ^cat alârga dağistân içinde Gurâb bağı kara ağaç etrafında bir hûmka vaz^c ve etrafında olan eşcârı kat^c ve temyîz olunmuştur. Ândan dahi üç rub^c sâ^cat mikdârı hatt-ı müstakîm ile gidilüb Kubâş dimekle ma^crûf (224-a) nehr-i Sava'nın iki sâhilinde bulunan palankaların tamâm mukabilinden neh-i Sava'dan doğru gidilüb bir sâ^cat mahalde Mutâviçe dimekle meşhûr cebel-i °azîmin İsteâk taşına varılmadın dağistân içinde Kubâş palankasından Şene kasabasına giden tarîk-i °âmmın tarafından bir pelîd ağacı etrafında Sava'dan alârga bir sâ^cat mahalde bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî bir buçuk sâ^cat hatt-ı müstakîm ile gidilüb Sava sâhilinde Çerniç karagol hânesinin mukabilinden Sava'dan Lipeniçe karyesine giden yol ile Mutâviçe nâm cebel-i °azîmin aşurusundan bir sâ^cat Sava'dan alârga yerde cebel-i mezbûrun doruğunun bir yamaç yerinde bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî bir sâ^cat hatt-ı müstakîm ile gidilüb ve Sava'dan Fâvnîk yolu dimekle ma^crûf tarîk ile dağistân içinde Bâbeyn Gorûb nâm mahallin yanından geçüb iki potuk arasında bir gülgen ağacı etrafında bir sâ^cat Sava'dan alârga bir hûmka vaz olunub ândan dahî Hersek İstovli çardakı dimekle ma^crûf karagol hânesinin mukâbilinen Sava'dan bir dağistânın sırtıyla gidilüb Poju potuğuna varılmadın yolun ortasında Sava'dan bir sâ^cat alârga yerde hûmka vaz^c olunmuştur ki bu hûmkanın sağ tarafında Brezova ve sol tarafında Ukrîç bayırı vâkı^c olmuştur. Ândan dahî buçuk sâ^cat mikdârı hatt-ı

müstakîm ile gidilüb Asûynâr nâm mahalle gelindikde nehr-i (224-b) Virbâs Sava'ya döküldüğü yerden Sâva kenarından Urmâna dimekle ma^crûf harâbe köylüğü geçüb Brezuva geçidine varılmadın Asûtbaron Berezûçe harâbesine giden yolun sol tarafında bir sâ^cat Sâva'dan alârga yerde bir târlâ üzerinde bir alma ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub nehr-i Virbâş'a gelince tarafeynin hudûdu bunda tamâm olub temyîz ve vaz^c-i ^calâyim olunmuşdur.

Asûnyâr şâranpoy-ı mukabilinden nehr-i Virbâs Sâva'ya munsabb olub ândan dahî vech-i âtî üzere tarafeynin temyîz olunan arazileri beyân olunur.

Bâlâda zikr olunan alma ağacı etrafında vaz^c olunan hûmkadan nehr-i mezbûrun aşuru hatt-ı müstakîm ile tahminen bir buçuk sâ^cat mahalde nehr-i Sâva kenârında eski Asunyâr iskelesi mukabilinden nehr-i Virbâs'ın Grad Şaka tarafından Flatân Şakluğu dimekle ma^crûf dağistân ile Gubadiçe'ye girildiği yerde Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde bir küçük birist ya^cni karaağaç dolayında yol üzerinde bir hûmka vaz^c olunub ki sağ tarafında zikr olunan Filitân Şakluğu ve sol tarafında nehr-i Virbâs vâkı^c olmuşdur. Ândan dahî Emlatura suyuna varınca bir hûmka dahî iktizâ idüb lakin nehr-i Sâva kenârında hudûd vaz^c olunmak üzere gidecek yollarında ^cazîm bataklık ve göller vâkı^c olub ve aşuru geçmek mümkün olmamağile mâru'z-zikr kara ağaç dolayında vaz^c olunan hûmkadan (225-a) hatt-ı müstakîm ile bir sâ^cat dağistân aşuru gidilüb tahminen bu zikr olunan hûmkanın beraberinde olmak üzere mevsûk-bih ve mu^ctemed-i ^caliyye iki vekîl tarafından âdemler gönderilüb Gûbe Viçe dimekle ma^crûf dağistânı geçüb harâbe Dernofça karyesine karîb yerde nehr-i Karavide dimekle ma^crûf suyun kurbunda bir ağaç dolayında dağistan içinde bir hûmka vaz^c olunub nehr-i Malaturya varınca bu vech üzere tahdîd ve tefrîk ve temyîz-i sînûr olunmuşdur.

Nehr-i Mâlâtûra geçid virmemekle nehr-i mezbûrun berü tarafında Grad Şaka'ya doğru ve temyîz olunan hudûd beyân olunur.

Nehr-i Mâlâtûra'dan hatt-ı müstakîm ile tahminen iki sâ^cat mahalde nehr-i Sâva kenârında harâbe Grâdine'den meşî vasat ile gidilüb bâlâda zikr olunan Derenofça harâbesi hûmkasının sol tarafında Pesteriçe deresi dimekle ma^crûf mahalde yolun sol tarafında Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde Derebûfça Selişte'sinde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Mâçkûça şâranpoy mukabilinden nehr-i Sâva'dan dağistân ile gidilüb Novisâdci dimekle ma^crûf harâbe

karyede vâkı^c Kâzikegây dimekle ma^crûf kuru içinde Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde bir büyük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Grad Şaka palankasının altı yanında vâkı^c Sâva kenârında eski iskeleden **(225-b)** Dîretûlûm dimekle ma^crûf harâbe cisrden geçilüb Sirkonya târlâsını geçüb kadîmi yol ile Çekûla yolu arasında bir  azîm miş elik içinde Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî hatt-ı müstakîm ile bir buçuk sâ^cat mahalde vâkı^c Çerneyaruga dimekle ma^crûf suyun aşurısından geçilüb ve nehr-i Sâva kenârında Sepût karagolhânesi mukabilinden nehr-i Virmabaska kenârıyla Kîveye yolu üzerinde Brazavir Baska yanında yolun ortasında bir yaban emrûd ağacı etrafında Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Valikuyke Tupûle dimekle ma^crûf Sâva kenârında olan karagol hâne mukâbilinde Vâlîkuyek yoluyla Rângûye karyesi harâbesine varılmadın Terebuska kilisâsına giden yol ile Mekû Gâboy didikleri yerlerde Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde  azîm dağistân içinde bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Sâva kenârında Lukaviçe karagol hânesi mukabilinden Pesteriçe karyesi harâbesinin yoluyla  azîm dağistân aşuru sırt ile gidilüb ve yaylak başına çıkılıb ba^cdehu iniş ile Terpoline potuğu geçilüb Terepol ile Besterice mâbeyninde yolun ortasında  azîm dağistân içinde bir ağaç etrafında Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Sâva sâhilinde Gaştice dimekle ma^crûf karagol hânesinin **(226-a)** mukâbilinden nehr-i Gâşetice'nin sağ tarafından gidilüb Lepeniçe karyesi harâbesinin doruğunda dört  atal bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî Bilânice dimekle ma^crûf Sâva kenârında olan  ardak mukabilinden dağistân içinde sırt ile Kûziye Gulâva dimekle meşh r yerlerden geçüb sağ tarafında Urâheva deresi ve sol tarafında Podgrâd Şeka dereleri arasında Urahaviçe Fersâ dimekle ma^crûf mahalde Sâva'dan alârga bir sâ^cat tamâm olduğu yerde bir küçük pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî  iprine karagol hânesinin altı yanından dağistân aşuru  ukov bayırı üzerinde Sâva'dan bir sâ^cat alârga yerde dağistân içinde bir keb r pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî nehr-i Sâva kenârında Poskova ta^cb r olunur mahallin mukâbilinden dağistân ile gidilüb Pervedân Potuğu aşurusundan Palâvişek harâbe karyede Per ranu Potuk dimekle ma^crûf Yer dân zimm nin hizmeti olduğu yerde Sâva'dan bir sâ^cat alârga bir pelîd ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî nehr-i Sâva kenârında Veyruvisika dimekle ma^crûf mahalden Liskuça ve M kriliş pot kları aşuru Gunuliska dağının sınırunda Med yed Soku Us ye dimekle meşh r dağın sağında

bir bayır üzerinde bir gülgen ağacı etrafında bir hûmka vaz^c olunub ândan dahî (226-b) nehr-i Sâva kenârında Kuşutriçe dimekle ma^crûf mahallin mukâbilinden ovalar ve dâğistân ile gidilüb ^cAli Beğın Korçoniye olduğu mahalde nehr-i Râkoviçe'nin sol tarafında ve sağ tarafı dâğistân olan yerde Sâva suyundan bir sâ^cat alârğa bir açık târlâda bir yaban alma ağacı etrâfında bir hûmka vaz^c olunmuşdur ki çâsâr vekîli Baron Petrâş cenerâlin me'mûriyeti bu mahalde tamam olub Hırvâtlıktan Veniçe cenerâli bu mahalden bedâ'i idecekdir.

Bâ-fermân-ı ^câlî tahdidine me'mûr olduğumuz Belene'den Novi-i ^cAtîke varınca iftihârü'l-^cuzmâ il-milleti'l mesîhiyye hürmetlü ve ref^cetlü Nemçe Çâsârı tarafından mukabelemize ta^cyîn eyledikleri Burûd cenerâli olan ra^ciyyetlü ve rağbetlü Baron de Petrâş cenerâl tahdîd-i hudûda Belene'den Yasanofça palankası kurbunda vâkı^c Öne suyu nehr-i Sâva'ya munsabb olduğu mahalle değın me'mûr olduğunda ^cavn-ı ^cinâyet-i Bârî ile tahdîd-i hudûda mübâşeret ve Belene'den mahall-i mezkûra varıncaya değın faysal virildüğü üzere sâ^cat hesâbınca hûmkalar vaz^c iderek mürûr ve ^cubûr ve nüzûl eylediklerimiz mahaller ve menzillere i^ctibâr olunmayub nehr-i Sâva cereyân eylediği vech üzere ekmeç(?) mahallere göre bu kıyâs ile yine birer ve yarımşar sâ^cat mahallerden hûmkalar dahî ekmeç hesâbı ve siyâkı üzere i^ctibâr ve ^camel ve makbûl oluna. Harrere ma^crifeti'l el^cabdü'l-fakirullah Derniş-zad^cAbdullah el müderris ve'l-müvella be-hudûd-ı havâli-i Bosna

(227-a)Nehr-i Öne Sâva suyuna munsabb olduğu mahalden Novi-i ^cAtîk toprağı ittisâli olan nehr-i Esterijiniced'ye varınca kadîmi hudûdların buluşduğu mahall olduğu meşhûr ve mütevâtir ve şer^cen müsbet olmağla nehr-i mezkûra varınca kat^c ve temyîz ve tefrîk olunan arazisin hudûdu beyân olunur.

Devlet-i ^cAliyyeden fermân-ı celîlü'ş-şân ile Belene'den nehr-i Dîrinden Novi-i ^catike varınca kat^c-ı hudûda me'mûr olan Adana Beglerbegisi rıf^catlu sa^câdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri tarafından zıkr olunan Nehr-i Öne ile Sâva'nın buluşdukları mahalden Novi-i ^cAtîke varınca kat^c-ı hudûd ve temyîz-i arâziye me'mûr olan Kârloça'nın ve Niçe cenerâli Uber Şatârûsek diyârlarında bâş kapûdânları olan Baron Maksimiliyan Tayfan Bâh nâm cenerâl me'mûr olmağile zıkr olunan Yasanofça kurbunda ve toprağında vâkı^c iki menzilde sekiz günde dokuz meclîsde cümle muvâcehesinde hudûd umûru için mükâleme ve müzâkere ve mücâdele olundukda cenerâl-i mesfûr cevâbında Yasânofça ve Dûbeçe ve birkaç kulleler ve nehr-i

mezbûrun bu mahallinde olan adalar Româ imparâtorunun  askeri ile muhâfaza olunub zabt ve tasarrufunda olmağıle çala-hâlihi esâsı muktezâsınca yine kadîmi arâzî-i mu ayyeneleriyle zabt ve tasarrufunda kalalar deyü irâd idüb takr r-i kelâm ve hud dlarda ziyâde arâzî iddi sıyla tarafeyn ahâlilerinin zuh r iden nizâ  kes releri ve iki serhaddin ihtil lleri def i re'y-i vek leyn ile ihtim m olunmak  ahd-n me-i h m y nun şer 'itinden olmağıla (227-b) nehreyn-i mezk reynin birbirine munsabb olduğı mahalden başlanub zikr olunan Esterjeni e Suyuna varınca nehr-i  ne'den içerüye doğru ancak ikişer s atlık mahallerde tahd d-i hud d ve vaz   al yim ile tarafeynin  y n ve  askerleri muv cehesinde ittif k olunub ve mesf r T yken B h cener l ve yanına b n tarafından ta yin olunan Kostani e Obrist rı Er delik ve Mikaleoş Tepkoyik ve Tradovasının kap danı İskerl ç jağm n ve Kust ni e kap d nı Matecik Frenç n m kimesneler hud d-ı mezk re olub vech-i meşr h üzere cümlesiyle kavl ve karard de olunduktan sonra m r 'z-zikr nehr-i Esterjeni e'ye varınca vech-i  ti üzere vaz  olunan  al yim ve h mkaların her biri başka başka ta rif ve bey n ve şerh ve  ay n olunur.

Nehr-i  ne S va suyuna döküldüğü mahall ki Yas nof a'ya kar bdir. Mahall-i mezk rdan meş  vasat ile öne suyundan al rğa iki s at gidilüb bir d ğist n içinde bir bayırın sırtı üzerinde Gavne Va kov Berd  n m-ı diğer Gavne Va ka İster je dimekle ma r f mahalde eski karagol h ne muk belesinde  az m d ğist n içine ibtid  ki h mka s 'irlerinden m mt z olmak üzere vaz  ve nasb olunub andan dah  nehr-i  neden Sefer t rl sı dimekle ma r f mahalden gidilüb (228-a)  az m d ğist n aşuru ve Yanık dimekle meşh r mahalde G n  e maşatlığına varılmadın bir k  uk bayır üzerinde bir açık yerde iki k  uk karaağa ların etrafında  ne suyundan iki s at tam m olduğı mahalde bir h mka vaz  olunub nehr-i Mevşet ni e'ye varınca Yas nof a'nın hud d bunda tamam olmuşdur.

Nehr-i  ne kurbunda  as r  askeri ile zabt olunan D bi e kalçasına t bi  olan hud du bey n olunur.

Nehr-i  ne'den Lepovagr da dimekle ma r f d ğist n içinde Vel k sika yoluyla Kulle ku a har be karyesinin altı yanında Vel k ska dimekle ma r f karyesi har besinin sol tarafında yolun üstü yanında bir k  uk bayırında üzerinde bir koz ağacı etrafında nehr-i mezb rdan iki s at al rğa yerde bir h mka vaz  olunub andan dah  nehr-i  ne'den eski Man stır  ardakı mukabilinden Mevşet ni e y lıyla Poj k

karyesi harâbesinin altı yanından ova ile gidilüb Şâhîn âğâzâde palankasının sol tarafında Kuzâreçe nâm cebel-i °azîmden çıkan yolun sağ tarafında bir bayır üzerinde Öne'den iki sâ°at alârga yerde bir akkavak ya°nî Topola etrafında bir hûmka vaz° olunub andan dahî Nemçe Çâsârının °askeri ile muhâfaza olunan Dûbiçe kal°ası nehr-i Öne kurbunda vâki° olmağile nehr-i Öne'den başlanub ve Pâşâ yolu dimekle ma°rûf tarîk ile açık yerlerden gidilüb iki sâ°at nehr-i mezbûrdan alârga mahalde Mağlâyâ Çakâ Yûlâna dimekle ma°rûf (228-b) dâgistân içinde bir koz ağacı etrafında bir hûmka vaz° olunub andan dahî nehr-i Öne'den ve Çabâk ovasıyla Gûziçe deresinin sağ tarafında Kozâra yaylâkına karîb yerde bir açık târlâda nehr-i Öne'den iki sâ°at alârgada bir hûmka vaz° olunub ve Veniçe'nin hudûdu bu mahalde tamâm olmuştur.

Andan dahî Karalûk Şâncı dimekle ma°rûf karagol hânesinin mukabilinden nehr-i Öne'den nehr-i Yoşvenin deresiyle gidilüb Vebrekane karyesi harâbesinin üzerinden gidilüb andan dahî Kenej deresini geçüb ve Muhâblûnun korusu ve Seliştesi altında bir açık târlâda nehr-i Öne'den iki sâ°at alârga yerde bir hûmka vaz° olunub andan dahî Eslâniye kulesinin üstü yanından kulleye karîb yerde nehr-i Öne'den gidilüb zikr olunan Kenejniçe deresine giden tarîk ile gâh mîşezârlık ve gâh açık yerler ile gidilüb zikr olunan Kenejniçe deresine varılmadın nehr-i Öne'den alârga iki sâ°at tamâm olduğu yerde tarîk-i mezbûrun sol tarafında bir pelîd kurbunda bir açık târlâ üzerinde bir hûmka vaz° olunub andan dahî Derenûçe nâm-ı diğêr cedîd kulesinden nehr-i Öne'den nehr-i Çakaçûfa yâlısının sağ tarafında bayır sırtıyla gidilüb Pûdâverâşka kilisâsına geçüb Çangıllık dimekle ma°rûf karyesi harâbesine giden yola varılmadın Vârgova yolun sağ tarafından bir bayır üzerinde Öne'den iki sâ°at (229-a) alârgada bir Tûz ağacı etrafında bir hûmka vaz° olunub andan dahî Estârâsûtâkâta dimekle ma°rûf mahall ile Esterijne aralarından Duyçede karyesi harâbesinin altı yanından Hirasto Mehmed Âğâğânî dimekle ma°rûf korusuna varılıb ve andan Üzeyir Âğâ korusuna ve andan Makbene deresinin üstü yanından geçilüb Lopûberde dimekle ma°rûf bayırın doruğunda üç budaklı Yuca ağacı etrafında üçüncü hûmka vaz° ve nasb olunub ve nehr-i Esterijençe Kostâniçe ile Novi-i °Atîk toprakları birbirine ittisâl bulub Novi-i °Atîk re°âyâsı Devlet-i °Aliyye tarafından ve Kostâniçe re°âyâsı Çâsâr tarafından Nehr-i İsterijençeden intifâ° itmek üzere iki tarafın su'ubet üzere ahid-i humâ ahere mâni° olmamak şartıyla tahdîd-i hudûda me'mûr tarafeynin hudûd vekilleri ma°rifetiyle cümle muvâcehesinde bu şürût kayd ve işâret olunmuştur.

Fermân-ı cihân-mütâ'la tahdidine me'mûr olduğumuz vech üzere Yasânofça palankasına karîb yerde nehr-i Öne Sâva suyuna munsabb olduğu mahalden Novi-i  Atîk toprakları ittisâli olan nehr-i Esterijinçe'ye varınca  asâr tarafından mukâbelemize gelen mesfûr Tâyfen bâh nâm cenerâl ile mübâşeret eylediğimiz mahalden Esterijinçe suyuna varınca faysal virildiği üzere nehr-i Öne'den alârga içerüye doğru ancak ikişer sâ atlik mahallerde(229-b) h mkalar vaz  ve nasb olunub velakin m r r ve  ub r ve n z l eylediklerimiz yerlere i tib r olunmayub nehr-i Öne cereyan eylediği vech üzere ekmeç mahallere göre kıy s ile yine bu siy k üzere i tib r ve  amel ve kab l oluna. Fi'l-yevmü's-s ni ve'l  ışın min zilhiceti'ş-şerîfe li-seneti selasin ve miete ve elf. Harrere ve't-temmem bi-ma rifeti'l  abdi'l-fakirullah subhanehu ve te ala Dirnîşi z de  Abdullah el müderris vel müvella tahd d-i hav li-i Bosna  ufiye  anhu

(230-a) Devletlü in yetl  merhametlü veliyyü'n-ni am ve kesir l'l-kerem efendim sult nım hazretlerinin  atebe-i  uly  ve h kip y-ı sa adet intim llerine r y-ı  ubudiyet m l de ve h n-i rukiyyet s y de kılınub dev m-ı  omr ve devletleri du aları tekrar olunur. Hazret-i Allah Celle Ş nehu vuc d-ı mes udların televv n t ve r zg rdan em n ve mahf z idüb s ye-i devletlerin bu  abd-ı d r neleri üzerinden z 'il eylemeye. Bi-menninhu ve keremuhu  arz-ı h l  abd-i b -m r ları budur ki Devletlü in yetl  merhametlü veliyyü'n-ni am kesir l'l-kerem efendim sult nım hazretleri h l  ey let-i Bosna serhadlerinden Nov den hud d-ı sel seye varınca kat -ı hud d ve temy z-i ar z ye me'm r olan k lları nisf mertebesine varınca tahd d ve tecd d ve vaz -ı  al yim eylediklerinden sonra ziy de Şiddet-i Őit  te akub idüb cev nib-i erba a bi'l-külliye mesd d olduğundan  as r tarafından tahd d-i hud da me'm r olanlar keff-i yed ve evvel baharda kus run tekm l eylemek üzere cev b-ı kat i virüb Şimdilik muf rekatlerin iktiz  itmekle birbirlerine virdikleri temess klerinin tercümesi ve hud da me'm r m vellanın h ceti ve  arzı ve bizim Tavn k kad mi ar z sinden mun zi'un-fih olan adalar keyfiyyeti içün hud da me'm r ve s 'ir serhad ric linin bir kıt a mahzarları vech-i mufassal bir kıt a k 'ime-i bendegi ile ser-i sa adetleri tasaddi ye (230-b) ictir  kılınub silahd rımız k lları yediyle ma rız-h kip y-ı devletleri kılınmışdır. Manz r-ı   fleri buyuruldukda ne vechile ferm n-ı   fleri buyurulur ise emr ve ferm n devletlü in yetl  veliyyü'n-ni am ve efendim sult nım hazretlerininindir.

İşbu sene-i mübâreke de Çâsâr-ı bâ-vakâr tarafından kat^c-ı hudûda me'mûr ve murahas olan işbu dârende-i temessük Maksilimiyânos Nestos Asfan Poh ve Yâsanofça kapûdânı olub Petkovîk Maklûveş Nâmân komisârlar yedlerine virilmiştir.

Bâ^cis-i tahrîr-i kitâb budur ki Novi-i cedîdden hudûd-ı sâliseye varınca bâ-fermân-ı ^câlî kat^c-ı hudûd ve temyîz-i arâzîye me'mûr olduğumuz hasebiyle bundan birkaç sene mukaddem vâkı^c olan Kârlovîçe musâlahasında taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'ye çâsâr tarafından redd ve teslîm olunan Novi arâzîsi Kurûye arâzîsiyle tefrîk olundukda Garâbûbça deresinden dik yukarı kuru kirâslara anlardan bâyırla Filepele hûmkasında nihâyet bulub bu vech üzere ma^crifet-i şer^cile ve tarafeyn vûkelâsı ma^crifetiyle keşf ve tahrîr olunduğunu müş^car târih-i mezkûrda zabt ve tahrîr olunan sicil-i mahfûz bu def^a yanımızda mevut bulunduğundan ma^cada müsinn ve ihtiyar olan serhad ricâli dahî bu tahrîre mutâbık şehâdet idüb ve çâsâr-ı bâ-vakâr tarafından (231-a) hudûda me'mûr olan hâlâ vûkelâsı tarafından müsinn ve ihtiyâr olan mesîhîlerden birkaç kimesne Novî arâzîsi Bâsatra deresine varınca iddia etmeleriyle beynimizde nizâ^c-ı kesire vakı^c olub kâmil elli gün mikdârı meks ve ikâmete bâ^cis olub komisârlar bu husûsu Beç tarafına i^clâm eylediklerinde tarafeyn vûkelâsı ma^crifetleriyle bâlâda zikr olunan keşf ve tahrîre ^caynı mutâbık olduğu hâlde gelan mektûblarında mestûr ve mukayyed bulunduğun binâ'en ^cala-zalîk Novi ve Kûrupe arâzîsinin hudûd-ı kadîmi vaz^cı üzere Garâpuvîçe deresi berâberinde nehr-i Öne'nin yâr başından vâkı^c karaağaçdan tefrîk ve temyize bedâ'i ve nehr-i mezbûrdan ol mahalde ayrıldıkda sağ tarafı çâsâr zabtında kalân Novi arâzîsi ve cânib-i Yasârkorpe arâzîsi olub evvelki ^calâmet hûmkaya bedel zikr olunan ağaç olub ve andan târlâ aşuru yüz dört hatve mesâfede bir şecer bâlâ-ı kad kâvâk ağacı vâkı^c olub garb cânibinde kıyâs ile ve sol tarafında ^calâmet olmak üzere bir ây misâli kat^citdirilüb ve sağ tarafında komisâr bir hâk kesdürüb ikinci hûmkaya bedel olmuştur. Ve andan târlâlık asuru yol geçüb ibtidâ bayıra başladığı yerle Garâbubça deresinin sol cânibinde yol aşuru tahminen altı hatve mesâfede vâkı^c ibtidâki bâyırl başında mişelik içinde etrafında olan eşcâr ayırtlanub bir ballût ağacı etrafında ibtidâ ki hûmka hafr ve âyende (231-b) ve revendenin nazarı ta^calluk idecek bir münâsib mahall olmağla cümle ittifâkıyla binâ ve inşâ olunub ve andan dik bayıra câdde yol ile kuru kirâsları geçüb bir mikdâr gidildikden sonra üç yol müctemi^c olan mahalde orman içinde tâ ol üç yolun ortasına bir ballût ağacı etrafında ikinci hûmka ve

beraberinde yolun sağ tarafında bir  az m ball t ağacı üzerinde bir min re misillü bir  al met kat  ve komis rlar marifetiyle bir taraftan hak kesdirilmiŐtir. Ve dördüncü  al met olub ve anda sehl-i sağ c nibe y r n b doğru yol ile Kalepele bayırında olan  atik h mkalardan yalnız elli  atik h mkaya dek Novi arazisi olub anda nihayet bulmuşdur. Ve anda Pojin ve Vangıra  arazisi nihayet bulduğu mahalden  atik humkalardan yalnız elli humka tecd d olundukdan sonra  az m karlar yagub Őit  muŐtedd olmağla haymeler ile taşrada meks ve ik met olunmak bir tar k ile imk nı olmayıb ve hayvan nafakası otluk ted riki mümkün olmamağla tarafeynden ittif k ve m n sib g r ld ğu vech üzere bu hud d ahv li Şimdilik terk olunub Novi toprağında hasebü'l-iktiz  mevk f kalan adalar tarafeyn  sit nelerine  arz olunmağla kangı tarafın zabtında kalub ne ne vechile faysal virileceği ma l m olunca Kal veŐeden hud d-ı sel seye varınca görülmeyüb kus r kalan mahaller ferm n buyurulduğu vech üzere temy z ve tefr k olunmak hus su (232-a) InŐ ae Allahü Te  l  evvel bahar meymenet-i  s rda hud da me'm r  s r v kel sı ile haberleşüb m n sib olan mahalde buluşulub ma iyyet ve ittif k ve ber-m cib-i emr-i   l  kus r kalan hud du InŐ ae Allahü'l-Rahman bertaraf eylediğimizden sonra itm m-ı hizmet vuk 'unda tarafeynden bu def a virilan temess k t tebd l ve cümlesi mev dd bir temessük olmak üzere karar virilmişdir. Ve zikr olunan adalar kangı tarafın zabtında kalacağı ma l m olunca tarafeynden adalara bir dürlü ta arruz olunmayub h l  üzere kalalar. Ve Novi arazisi d hilinde cereyan iden nehr-i  ned'de  s r re  y sının kayıkları yürümek içün v rid olan ferm n-ı  liŐanda eğerçi musarrah değildir. Lakin devlet-i  Aliyye ile  s r-ı b  vak r beyninde sulh ve sal h m n kd olunmağın mer sim-i dostluğu mer i kılınmak l b dd ve l zım olduğu ecilden Gar bub a deresine muk bil olan mahalden dik aŐađa suyun akandısıyla Dey veŐe'ye doğru Veb noy ar zisinde ve hav lisinde mütemekkin olan  s r re  y sı muht c oldukları odun ve otluk ve aks m-ı zeh 'ire m te allik eŐy lirımı z bit kağıdına m r ca at itmeksizin m m ne at olunmamak üzere cümle ittif kıyla re'y-i sev b muŐ hede olunmağla adalar hus suna faysal virilince kayıklarının m r r ve  ub rlarına m m ne at olunmayub dostluğa bin -i ruhsat virilmişdir. Ve Gar bub a deresinden yukaru her ne mahalle  s r re  y sı gitmek nur d iderler ise (232-b) karadan ve sudan tarafeyn zabitleri kağıd ile gidüb geleler. InŐ bu mahalle gelince zikr olunan Ő r ta m r  at olunub tebd l ve tağyir olunmamak üzere inŐ bu mahalle Şerh virildi. Fi'l-yevmü'r-r bi  min sefer 'l-hayr li seneti ihda ve selasin ve miete ve elf. El Fakir Ahmed m r al y-ı Bosna h l . El Fakir S lih defterd r-ı muk bele-i Bosna. El-hak r 'l-h c Mustafa keth d y-ı

defter Bosna. El-hakîr °Ali vâli-i Hersek sâbıkâ. El-hakîrû'l-hâc Ahmed kethüdây-ı muhâfaza Bosna hâlâ. Hariyyü'l-hâl °ala haza el minvâl. Harrerehu °abdü'l-fakirullahi te°ala°Ata'ullah el me'muriyeyeti cedîdi'l hudud. Men kable men lehü'l emr.Mâ-fih kemâ-fih harrere el subhânehu ve Te°âlâ. °Ata'ullah bin °Osmân-el müvella be hudûd-ı Bosna °ufiye °anhu.

Be-lütfullahi Te°âlâ Devlet-i °Aliyye ile Nemçe Çâsârı beyninde vukû° bulan musâlaha muktezâsınca bâ-fermân-ı °âlî kat°-ı hudûda me'mûrin ile Novi menzilinde vâki° Jîrvâç nâm mahalde °akd-i meclis-i şer°-i kavîm olundukda çâsâr-ı bâ-vakâr tarafından kezalik kat°-ı hudûd ve temyiz-i sînûra me'mûr ve murahhas olan Maksimiyânos Rentos Atgen Boh ve Pâsanofça Petkovik Makloviş nâm komîsârlar meclis-i ma°kûd-ı mezkûrda hâlâ Bosna (233-a) muhâfızı vezîr-i mükerrer devletlü sa°âdetlü °Osmân Pâşâ hazretlerinin kethüdây-ı °ala kadrleri işbu râff°ü'l-kitâb elhâc Ahmed Âğâ ve Bosna defteri kethüdâsı elhâc Mustafa Efendi ve timâr defterdârı Sâlih Efendi ve Bosna Alây begisi Ahmed Beyin mahzarlarında zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan Novi ve Kurûpe kal°aları ağaları hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm idüb bizler Bosna eyâleti hâvî olduğu Novi-i Cedîden hudûd-ı saliseye varınca kat°-ı hudûd ve temyîz-i arâzîye me'mûr olduğumuz hasebiyle tarafeynden hâlâ virilüb alınan mûmza ve mahtûm temessükler mantûklarınca devlet-i °Aliyye tarafından çâsâr-ı bâ-vakâr tarafına redd ve teslîm size fermân buyurulduğu üzere Novi-i Cedîd arâzîsin hudûd-ı kadîmesiyle Divûşe deresinden Garbûbça deresine varınca tahdîd iderek bi'l-ittifâk vaz°-ı °alâyim ile bize redd ve teslîm olunub ve andan Pûjîn ve Virângrâc arâzîsine varınca °atîk hûmkalardan elli hûmkadan mütecâviz ma°rifetiniz ile tecdîd olunub lakin görülen husûslar ziyâde müceb-i meks ve ikâmet olunduğundan hâlâ rûz-ı Kâsımdan kırk sekiz gün mürûr ve işbu müşâhede ve mu°âyene olunduğu üzere bi-emrillahi Te°âlâ bir buçuk zirâ° mikdârı kar yağub şiddet-i şitâ müştedd olmağla tarafeynden haymeler ile taşra meks ve ikâmete nev°-i beşer bir vechile bundan böyle tâkât götüremeyüb ve hayvan nafakasının dahî tedâriki mümkün olmamağla bu hudûd bakiyyesi olan (233-b) mahall-i mezkûrdan ber-vech-i muharrer hudûd-ı selaseye varınca basbe'l-iktizâ te'hîr ve İnşâe Allahü Te°âlâ tekmîlen görülmek üzere evvel bahara tevkîf oluna ve beynimizde nizâ°alı olan adalar husûsu tarafeyn asitânelerine henüz °arz ve keyfiyyetleri i°lâm olunmak üzere kangı tarafın zabtında kalub nevehile faysal virilür ise fermân men lehü'l-emrindir. Bu def°a vakt-i hâle göre müfârekat idelim deyü iltimâs eylemeyerile

gıbbe't-tasaddükü'l mu'teber fi'l vâkı° ahvâl minvâl-i muharrer üzere olub tarafeyn vükelâsı ittifâk itmeleriyle komîsârlar kalkub memleketlerine doğru gitdiklerinden sonra Bâron-ı mezkûrdan dahî târih-i kitâb günü Trâvnik müştâsına hareket eylediklerinde bu vesika hafazan lil mekâl bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'r-râbi° min saferü'l-hayr li sene ihda ve selasin ve miete ve elf. Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Âğâ° an kal°a-i Novi° Abdülmü'min Âğâ° an Novi Ramazân Âğâ° an Novi İbrahîm Âğâ° an Novi Sâlih Âğâ° an Novi Hasan Âğâ° an Kurûpe Muharrem Âğâ° an Kurûpe° Ali Âğâ° an Kurûpe ve gayrihum mine'l-huzzâr

Der-i devlet mekîne° arz-ı dâ°i-i kemine budur ki bi-meşiyetullahi Te°âlâ Devlet-i° Aliyye ile Nemçe Çâsârı beyninde vukû° bulan sulh ve salâh muktezâsınca Novi-i Cedîd'den hudûd-ı selâseye varınca kat°-ı hudûd ve temyîz-i arâzî için şerefyâfte-i sudûr olan emr-i° âlîşân bin yüz otuz senesinde (234-a) vâkı° evâsıt-ı Şevvâl'de vürûd bulduğu birle hâlâ Bosna muhâfızı vezîr-i mükerrer devletlü sa°âdetlü° Osmân Pâşâ hazretleri tarafından mektûb tahrîr ve Nemçe Çâsârı tarafından zikr olunan mahallerine tahdîde me'mûr olanlar bir an evvel gelsünler deyü Hırvât yanına mahsûs âdem ile gönderilüb yiğirmi gün mürârundansonra Pân-ı mesfûr tarafından gelen mektûb mefhûmu çâsâr tarafından me'mûr olan vükelâsı mesâfe-i ba°idede bulduklarından mâ°adâ ba°zı husûs ile meşğûl oldukları hasebiyle yiğirmi güne dek ancak Noviye karîb mahalle gelebilürler deyü i°lâm eylemekle sene-i merkûmenin Zi'l-hiccesi guresinde vezîr-i müşârü'n-ileyh hazretlerinin kethüdâsı elhâc Ahmed âğâ külları vesâ'ir me'mûrin ile bu dâ°ileri hareket ve yedinci gün Novi nâm mahalle varıldıkda çâsâr vükelâsı dahî gelüb mülâki ve sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ımtisâl mûcibince bedâ'i hudûda mübâşeret ve bir gün evvel itmâmına mübâderet olunmak üzere tergîb olunduklarında nehr-i Sâva sâhilinde tahdîde me'mûr olan Adana beglerbegisi sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretlerinin me'mûriyyeti dâhilinde olan Pâsanofça nâm kal°adan tahdîd-i hudûda me'mûruz. Pâşây-ı müşârü'n ileyh zikr olunan Pâsanofça ya karîb gelmekle me'mûr olduğumuz üzere ibtidâ Pâsanofça'dan Novi arâzîsine gelince vâkı° olan mahalleri tecdîd ve tefrîk ba°dehu sizinle şürû° iderüz deyü kalkub müşârü'n-ileyh tarafına revana ve yine Noviye gelince kâmil yiğirmi gün Novi kal°ası kurbunda kethüdây-ı muma ileyh ve me'mûrin-i sâ'irin meks ve ikâmet idüb (234-b) vükelây-ı mesfûrun Pâşây-ı müşârü'n ileyhin yanından müfârekat ildüb geldiklerinde sâdır olan fermân-ı° âliye mugâyir memleket-i islâmiyyede olan arâzîye ta°arruzları zâhir olduğundan

cümle ittifâkıyla muhızrla i°lâm ve münâzi°-i fih olan mahallerin nizâ°ı sebebiyle rûz-ı Kâsım'dansonra kırk sekiz gün dahî meks ve ikâmete sebeb olub ba°dehu şiddet-i şitâ zuhûr ve °azîm karlar yağub hayme nişîn olmak bir tarîk ile imkânı olmadığından Novi ve Kurûpe arâzîleri tefrîk ve mücedded i°lâm vaz° ittirilüb ve Noviden hudûd-ı selâseye doğru ve Vîrângrâç arâzîsî nihâyet bulduğu mahalle varınca °atîk hûmkalardan nısfı mertebesi tecdîd ve bakaya kalan kat°-ı hudûd ahvâli hasbe'l-iktizâ şimdilik terk ve İnşâe Allahü Te°âlâ evvel bahar meymenet-i âsârda mülâki ve itmâm eylemek üzere komîsârlar iltimâs ve şiddet-i şitâ sebebiyle taşrada olmak bir vechile imkânı olmadığına kat°i cevâb virmeleriyle tarafeyn vükelâsı bu vech üzere karar ve temessükleşüb komîsârlar memleketlerine gıtdiklerinden sonra Devlet-i °Aliyye tarafından me'mûr olanlar dahî Tırâvnik meştâsına °avdet eyledikleri evvelki vâz°-ı hâldir. °Ala vukû°a pâye-i serîr-ı â°lâya i°lâm olundu. Bâkî fermân dergâh-ı ma°delet °ünvânındır. Fî'l-yevmü'r-râbi° min saferü'l-hayr li seneti ihda ve selâsîn ve miete ve elf. El °abdi'd-dâî li devleti'l °Aliyye °Ataullah bin °Osmân el müvella be-hudûd-ı Bosna min kıbeli men lehü'l-emr

(235-a)°Atebe-i felek rûtbe-i pâdişâhî türabına Novi-i Cedîdden hudûd-ı selâseye varınca bâ-fermân-ı °âlî kat°-ı hudûda me'mûr olan kûllarının mahzar-ı sıhhat eserleri budur ki Novi-i cedîd palankasının arâzîsî Kurûpe kal°ası arazisi ile muttasıl olub Kârloyça musâlahasında Devlet-i °Aliyye tarafına redd ve teslîm olundukda Kûkâviçe nâm Garâbûbça deresinden tefrîk ve temyîz ve bu vech üzere tarafeyn vükelâsının ma°rifetleriyle keşf ve tahrîr ve Devlet-i °Aliyye tarafına redd ve teslîm olunmuşiken bir def°a Nemçe Çâsârı tarafından kat°-ı hudûd ve temyîz-i arâzîye me'mûr olan vükelâsı zıkr olunan keşf ve tahrîre teslîm olmayub Kurûpe arazisindir deyü iddi°â ve kâmil iki ay nizâ°adansonra bu husûsu Beç'e i°lâm eylediklerinde Kârloyça musâlahasında Çâsâr tarafından arazi-i merkûmenin keşf ve tahrîrine me'mûr olan Hûrşetâr Kovâlyer nâmında ta°yîn eyledikleri vekîlleri ol vakit Beç'de bulunan vezîr-i mükerrem °izzetlü İbrahîm Pâşâ merhûmun kethüdâsı Hüseyin Beg ve müderrisinden Râgıb Efendi ma°rifetleriyle zıkr olunan Kûkâviçe nâm-ı diğer Garâbûbça deresinden Novi ve Kurûpe arazisi tefrîk olunduğu müş°ir çâsâr vükelâsına bu def°a Beç'den gelen i°lâmlarında °ayniyle musarrah olub bu bâbda itdikleri nizâ° sarf-ı kizb ve mahz-ı lağv olduğu sâbit olub hudûd-ı selâseye doğru yürümeklük mâni° ve tehîre bir dürlü müceb yoğiken Novi arazisi dâhilinde olan adalara sâhib çıkub taleb itmeleriyle Nemçelü ile alınub virilan temessüklerin

dördüncü mâddesinde (235-b) adalar ahvâli musarrah olub hâlâ Öne beglerbegisi izzetlü Mustafa Pâşa hazretlerinin me'mûriyetinde olmağla fermân buyurulduğı üzere görülüb ber taraf olmuşdur. Bu kûllarının me'mûriyetinde olan beşinci mâddesinde ada tasrîhi bir dürlü olmayub ancak Öne suyunun karşı yakasında vâki^c hedm olunan Novi-i Cedîd palankası Româ imparâtorunun hâtırlarıçün yine kendülere redd olunub hudûd-ı kadîmi dâhilinde olan yerler ve cümle arazisi zabt ve tasarrufunda kala deyü şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ımtisalde tasrîh buyurulduğı vech üzere Çâsâr vükelâsı tarafına redd ve teslîm ve keff-i yed olunmuşdur. Kârloyça musâlahasında bu cânibde taraf-ı devlet-i Aliyyenin hudûd vekîli olan dergâh-ı âlî kapûcî başlarından İbrahîm Efendi kûlları vesâ'ir me'mûrin ma^crifetleriyle Novi toprağında olan adalar ahd-nâme-i hümâyûn mûcibince Devlet-i Aliyyenin olduğun ma^crifet-i şer^cile tahrîr ve der-i devlet-medâra arz olundukda ahd-nâme-i hümâyûnun mazzâm-ı münîfi tenkîz ve icrâ olunub te'hîr ve tasvîf ile ferâmûş olunmak ihtimâli olduğundan vârid olan emr-i şerîf-i âlişân Sarây mahkemesi sicillâtına kayd itdirile deyü bin yüz on iki rebî'ü'l-âhirinin evâ'ili tarihiyle müverrah şerefyâfte-i sudûr olan emr-i şerîf-i âlişân Bosna monlâsı tarafından bâ-fermân-ı âlî hudûda müvella nasb ve ta^cyîn olunan Ataullah Efendi dâ^cîlerinin yanında mevcûd olan sicillât defterlerinde mukayyed bulunmağın (236-a) bu takdîrce Novi arazisinde adalara çâsâr vükelâsı tarafından bir tarîk ile ta^carruz olunmak iktizâ itmez iken zikr olunan vükelây-ı çâsâr mücerred adaları isteriz deyü ısrâr ve nizâ^caları mugâyir-i ahdnâme-i hümâyûn olduğundan iddi^calarına i^ctibâr olunmayub der-i devlet-medâra arz ve i^clâm ideriz. Nevehile faysal virileceğı ma^clûm olmayub ve fermân-ı âlî sâdır olub gelince şimdilik bu adalar nizâ^cı mevkûf kalsun. Hudûd-ı selâseye doğru yürüyelim deyü cevâb eylediğimizde gereğı gibi bu adalar ahvâli temyîz itdirilmedikçe ve tekrar Beç'e yazub cevâbımız gelmedikçe gidemeziz deyü kat^ci cevâb ve mahsûs Beç'e âdem gönderdiler. Ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda nizâ^c eyledikleri Novi toprağında on iki ada olub ba^czısı Novi kal^casının beraberinde ve ba^czıları üstü ve altı yanında olub bu adalar beyninde kal^ca-i merkûmenin ahvâli İstânbül'da bahrin meyânında vâki^c kız kulesi misâlidir. Kal^ca-i merkûmenin ittisâlinde cereyân iden nehr-i Öne ayniyle nehr-i Tunca kadar olub adaların ba^czısı el taşı irişecek kadar kal^caya karîb ve Tunca vüs^catinde olan nehr-i Öne'nin karşı yakası yar başından olan arazi çâsâr tarafına redd ve teslîm olunmağla iyâzen Billahi Te^câlâ adalar dahî virilmek lâzım gelürse Novi kal^casının muhâfazası bir tarîk ile imkânı olmayub cenk esnâlarında değı belki sulh ve salâh eyyâmında

cümlesi perişan ve nisvân ve sibyanı pâyimâl-ı âcâ olmak emr-i mukarrerdir. Ne tarîk ile imkânı olur ise Novi toprağında olan (236-b) adalar Devlet-i ʿAliyye zabtında kalmak elzem ve ehemmiyetli mehdandan olub Beç tarafından bu husûs için Devlet-i ʿAliyyeye muhsûs mürâcaat olunacağı muhakkaktır. Gaflet olunmayub bu bâbdâ zuhûr iden mürâcaatlar niye ʿinân ruhsat virilmemek bâbında vaktiyle pâye-i serîr-i âlâya işbu mahzar sıhhat eserimizle ifâde olundu. Ol bâbdâ emr ve fermân mine'l emrindir. Harirü'l-hal ʿala haza'l-minvâl. Nemekahu el ʿabdü'l-fakir ʿAtaullah el müvella be hudud-ı Bosna min kıbeli men lehü'l-emr.

Bende-i Mustafa muteʿarife-i defter Bende-i ʿÖmer muteʿarife-i defter Bende-i Ahmed Kâtib-i defter bende-i Ahmed mir livâ-ı Bosna bende-i Salih deftere's-timar Bosna bende-i Mustafa kethüda-i defter Bosna bende-i Elhâc Ahmed Kethüdâ-ı nuhâfiz-ı Bosna bende-i ʿAli mir mirân-ı Hersek sâbika bende-i ʿAli ez-zâ'im bende-i ʿİsa ez-zâ'im bende-i Yusuf müteferrika-i defter bende-i Mustafa kâtib-ı defter bende-i Mehmet Kâtib-i defter bende-i Mehmet müteferrikâ-i defter bende-i Mehmet ez-zâ'im bende-i ʿÖmer ez-zâ'im bende-i Mehmet ez-zâ'im bende-i Bayram zâ'im bende-i İbrahim zâ'im bende-i ʿAli zâ'im bende-i Hamza zâ'im bende-i ʿAbdülbaki zâ'im bende-i ʿAli zâ'im bende-i Mehmet Sipahi bende-i İbrahim Sipahi bende-i Sefer sipahi Bende-i Tahir Sipahi bende-i Ahmet çeribâşy-ı Saray Bende-i Hüseyin çeribâşy-ı Saray Bende-i Mehmet Sipahi Bende-i ʿOsman sipahi bende-i Veli Sipahi

Benim devletlü saâdetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri (237-a) hâlâ Bosna eyâletinde intihâ-i serhadd-i islâmiyyede vâki' Novi-i cedîdden hudûd-ı selaseye varınca kat'ı hudûd ve temyîz-i araziye dâ'ir şerefyâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l imtisâl infâz ve icrâ ve bir gün evvel ibtidâ ve hitâmına ziyâde ihtimâm olunmak ehemmiyetli mehdandan olduğuna binâ'en Nemçe Çâsârı tarafından zikr olunan mahallerin hududuna me'mûr olan vükelâsı bir ân mukaddem mahall-i lâzıme gelüb kat'ı hudûda mübâşeret olunsun deyü Kârloyça yanına mahsûs âdemimiz külları mektûb gönderilüb umûr-ı müsta'cile te'hîr olunmamak üzere ber müceb-i emr-i ʿâlî ta'cîyîn buyurulan kethüdâımız küllarıyla sâ'ir me'mûr olan küllarının malzemeleri gördürülüb hâzır ve âmâde ve çâsâr vükelâsının haberlerine muntazır iken Pân-ı mesfûr tarafına giden âdemimiz kullarını ta'vîk ve te'hîr ve yigirmi gün mürurundan sonra zuhûr getirdüğü Pân mektûbunun mefhûmu Çâsâr tarafından ba'zı umûr ve husûs ile zikr olunan mahallerin hudûdu hizmetine

me'mûr olan vükelâsı Beç'e karîb bir mesâfe-i ba'idede Çâsârları tarafından ba'zı umûr ve husûs ile meşgaleleri olduğu ecilden on beş yigirmi gün mürûruna dek ancak Novi'ye karîb mahalle gelebilirler deyü tahrîr itmekle tekrar bu kûlları tarafından mektûb tahrîr ve bâ'is-i tevkîf olacak meşgaleyi terk ile bir sâ'at evvel gelmeğe ziyâde takayyüd oluna deyü Pân-ı mesfûr tarafına def'a-i sâniyede gönderilen âdemimiz kûllarına on beş gün mürurundan sonra gelüb çâsâr vükelâsı karîb mahalle takrîb itmişler deyü **(237-b)** Pân mektûbunda tahrîr itmeleriyle kethüdâmız kûllarıyla me'mûr olan sâ'ir kûlları Novi cânibine irsâl olunub dâhil oldukdan sonra çâsâr vükelâsı dahî mahall-i hudûda gelüb mülâkî olduklarında bunlar kat^c-ı hudûda mübâşeret idelüm deyü ikdâm ve ibrâm eylediklerinde cevâbları Öne beglerbegisi Mustafa Pâşâ'nın me'mûriyetinde olub bundan aşağı on altı sâ'at mesâfede vâkî^c Yâsanofça dimekle ma'rifet mahallin arazisi tahdîd-i hududuna me'mûruz. Hâlâ pâşây-ı mumâ-ileyh Yâsanofça'ya kurb mahalle gelüb bizler dahî ol tarafa varub Yâsanofça'dan Novi arazisine gelince vâkî^c olan araziye tefrîk ve ba'cdehu gelüb sizinle kat^c-ı hudûda mübâşeret iderüz deyü cevâb ile kalkub Yâsanofçaya doğru râhî ve Pâşây-ı muma-ileyh ile me'mûr oldukları araziye tahdîd ve temyîz ve müfârekat eylediklerinden sonra mesfûrlar yine Novi'ye gelince yigirmi gün mürûr ile ikâmet güzâr olub kethüdâmız ile me'mûr olan kullarını bu kadar eyyâm ta'vîk ve ta'tîl ile Novi kal'ası kurbunda meks ve ikâmet itmişler idi. Nemçe vükelâsı 'avdet idüb Novi'ye geldiklerinde Novi-i cedîd arazisi bundan akdem Kârloyça musâlahasında Devlet-i 'Aliyye tarafına redd ve teslîm olundukda tarafeyn vükelâsı ma'rifetleriyle hudûd-ı kadîmesi tebyîn ve tefrîk ve ma'rifet-i şer'le keşf ve tahrîr olundukda mevcûd olan bî-'ariz müsliminden elyevm hâl-i hayatta ve bu def'a kat^c-ı hudûdda mevcûd olub cemm-i gâfir ve **(238-a)** ve cem^c-i kesîr ile müsbet iken kemâl-i ta'ayyinatlarından nâşî Nemçe krâlı vükelâsı bu mertebe şuhûd-ı 'udûle i'timâd ve mukaddemâ tarafeyn vükelâsı ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le vâkî^c olan keşf ve tahrîre i'tibâr itmeyüb tûlen ve 'arzen hudûd-ı islâmiyyeden beri sekiz sâ'atlik güzîde arazi Kurûpe kal'asına karîb mahalle dek kendülere redd olunan Novi arazisidir deyü nizâc ve Novi-i cedîd kal'asının altı ve üstü yanında vâkî^c olan adalar dahî ta'arruz ve bir tarîk ile ilzâm kabul itmeyüb bu mertebe imrârlarına sebep 'ahd-nâme-i hümâyûna mugâyir hareket ile Novi arazisinin hudûd-ı kadîmesinden ileri ta'arruz itdikleri arazinin dâhilinde nehr-i Öne'de birkaç geçid olub vakt-i kîtâl eyyâmında zikr olunan geçidler dahî âc'dây-ı bedgirdârdan memleket-i islâmiyyeye 'ubûr ile heza-kerre îsâl-i mazarrat itmeleriyle zabt ve tasarruflarında kalmak

zu^cumuyla ta^carruzlarının def'i bir tarîk ile mümkün olmayub ve iddi^câ ve nizâ^cadan ferâgat itmeyüb bu husûsu kendüleri Beç'e i^clâm eylediklerinde gelen cevâblarının mefhûmu bundan evvel Kârloyça musâlahasında arazi-i merkûm devlet-i ^cAliyyeye redd ve teslim olundukda ne vechile keşf ve tahrîr olunmuş ise Beç'de kaydını bulmalarıyla mahdûd kethüdâmız kûllarıyla me'mûr kûllarının iddi^câlarına muvâfık ve mutâbık zuhûr itmekle nizâ^cadan ferâgat ve bu bâbda ziyâde hacîl olunmuşlar iken nehr-i Öne'nin karşı yakasında ezdiyâd-ı taleb itdikleri arazisinden me'yûs olduklarından sonra ^câdat-ı (238-b) müstemereleleri üzerine fermân-ı ^câlîye mugâyir ve Kârloyça musâlahasında bilâ-nizâ^c Devlet-i ^cAliyye hudûdunda kalub Novi toprağında olan adalara sâhib çıkub bir tarîk ile def'i mümkün olmadığından adalar ahvâli Devlet-i ^cAliyye'ye ve Çâsâr tarafına ^carz ve i^clâm olunmak üzere karar ve kangı tarafın zabtında kalacağı ma^clûm oluncaya dek adalar mevkûf kalmak üzere cevâb-ı kat'î virdiklerinden sonra Novi ve Kurûpe arazileri beyninde münâza^ca-fih olan mahaller tefrîk ve müceddeden iktizâ iden hûmka ^calâyimi binâ ve andan Pojîn ve Virângıraç arazileri beyninde niyâyet bulduğı mahalle varınca ^catîk hûmkalardan elli dokuz hûmka tahdîd idildiğı esnâda bir vechile harekete mecâl olmayacak mertebede ^cazîm karlar yağub hayme-nişîn olmağa ^cadîmü'l-imbân olduğundan mâ^cadâ kesret-i berfden bir haymeye varmak mümkün olmayub vaz^c-ı ^calâyim için hûmkalar hafrı dahî makdûr-ı beşer olmadığı ecilden vükelây-ı çâsârın cevâbları bizler bu şiddet-i şitâda meks ve ikâmete takatimiz bu kadar adalar ve bakıyye kalan hudûd ahvâli şimdilik terk ve İnşâe Allahü Te^câlâ evvel bahâr-ı huçeste-i asarda rûz-ı hazardan on beş gün sonra tarafeyn vükelâsı mülâkât ve bâkî kalan hudûdu temyîz ve tefrîk ve itmâm-ı hizmet itmek üzere temessükleşüb ve mesfûrlar bir an tavakkuf itmeyüb keff-i yed idüb bu vech üzere müfârekat itdiklerini müş^cir bâ-fermân-ı ^câlî müvella nasb olunan ^cAtaullah Efendi (239-a) dâ^cîlerinin ^carız nâtık ve çâsâr vükelâsının virdikleri temessük tercüme olunub ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmıştır. Devletlü ^cinâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretleri Hakk-ı Sübhânehu ve Te^câlâ vücûd-ı muhteremlerin hatâsız eyleye. Bu zikr olunan Novi arazisi mukaddemâ vâkı^c olan Kârloyça musâlahasında dahî mevkûf kalub üç senede hitâm bulmuş. Öteden beru bir mahall-i nizâ^c ve Novi kal^casına Nemçe keferesinin ziyâde matmah nazarı olmağla Varâdin vak^cası senesinde tob ve humpara ile Nemçenin tâbûr-ı menhûsu gelüb kal^ca-i mezkûru muhâsara idüb ba^cdehu bin yüz yigirmi dokuz senesinde üç ay içinde biri birin ta^câkib iderek iki def^ca tâbûr-ı menhûsu gelüb muhâsara ve feth ve teshîrine â^cdây-ı dîn ziyâde sarf-ı iktidâr

itmişiken üç def'a vâkı^c olan hücum â^cdâdan bigâyetullahi Te^câlâ sâlim ve münhezimen ^cavdet ve derûn-ı kal^cada tahassün iden yerlü neferâtı kûllarının uğûr-ı dîn-ı mübînde zâhir olan gayret ve şecâ^catleri sebebiyle fevz ve necât ve nusrete mukârenet müyesser olub kal^ca-i mezkûra muhâfazasında olan neferât kûlları min külli'l-vücûh mahall-i merhamet-i şehriyâri ve zikr olunan adalara ziyâde muhtaç olduklarından mâ^cadâ Devlet-i ^cAliyye zabtında olan Novi-i ^catîk kal^casının kadîmi arazisi mülhakâtından olub husûs-ı mezbûr bundan akdem mehter bâşımız kûllarıyla ma^crûz-ı hâkipây-ı devletleri kılınmışdır. Zikr olunan adalar mahall-i mükâlemede bir dürlü (239-b) lisâne gelmeyüb ve tarafeynden alınub virilan temessükâtta dahî bir dürlü musarrah değıl ve çâsâr tarafından muhâfaza olunduğı dahî yokdur. Lakin ^cıyâze'n-billahi Te^câlâ yed-i â^cdâya giriftâr olur ise hîn-i iktizâda Novi kal^casına îsâl-i mazarrat eylemeğe her vechile vesîle olacak bir mahall olmağla Hırvât keferesi vesâ'ir re^câyâsı tahrikiyle çâsâr tarafından me'mûr olan komîsârları ziyâde isrâr ile mutâlebe ve nizâ^c üzeredirler. İnşâe Allahü Te^câlâ evvel baharda hudûd-ı selâseye varınca itmâm olunduktan sonra adalar için yine münâza^cât-ı kesîre idecekleri bî-iştibâhdır. Ol bâbda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultanım hazretlerininidir. Fî 25 Safer sene 1131

Benim ^cizzetli karındâşım hazretleri irsâl buyurulan mektûb ve kâ'imeniz ve muhaddidler yanına müvella ta^cyîn olunan ^cAtaullah Efendinin ^carzı ve çâsâr muhaddidlerinin virdikleri temessük tercümesi gelüb vusûl bulu. Cümlesinin mefhûmları ma^clûm-ı muhlisi olmuşdur. Kâ'ime-i şerîfelerinin hülâsa-i mefhûmunda çâsâr tarafından ta^cyîn olunan muhaddidler ile ibtidâ Novi-i cedîd arazisi tahdîd ve tefrîk olunmak murâd olundukda Novi-i cedîd palankasının altı ve üstü yanında vâkı^c olan adalar ve taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'de kalacak vâfir yerler için taraf-ı çâsâriyyede kalmak üzere nizâ^c-i külliye tasaddî eyledikleri ve tarafınızdan tahdîd-i hudûda ta^cyîn olunan kethüdânız ile ma^can (240-a)me'mûr olub ol yerlerin hudûd ve sınıruna vukûf-ı tâmmı olan ricâl-i serhaddin haber virdiklerine göre ziyâde taleb eyledikleri yerlerde adalarda ^calâkaları olmadığı zâhir ve kendülere cevâb virildikde bir vechile ilzâm kabul itmeyüb âhirü'l-emr kendüleri Beç tarafına yazdıkları ve Kârloyça sulhünde Novi-i cedîd arazisi Devlet-i ^cAliyye'ye redd ve teslîm olundukda ne vechile keşf ve tahrîr ve tefrîk ve temyîz olunmuş ise ^cayniyle Beç'de kaydı bulunub ol kayd mûcibince gönderdikleri cevâb kethüdâmız ile ma^ciiyyet üzere olanların iddi^câlılarına muvâfık ve mutâbık zuhûr itmekle bu cevâbın vürudunda Nemçe

muhammadileri hacil oldukları hâlde nizâ^cadan ferâgat eylemişler iken ezdiyâd taleb eyledikleri araziden me'yûs olub lakin adalar ahvâli âsitânelere yazılmak üzere tevkîf ve Pojin ve Vîrângrâç arazileri nihâyetine varınca olan mahaller tefrîk ve temyîz itdirildiği ve bu esnâda ^cazîm karlar yağmağla Nemçe mahddidleri mekse takatimiz bu kadar deyü adalar ve bakıyye kalan arazisinin hudûdu ahvâli evvel baharda te^callîk ile temessükleşüb müfârekat itdikleri i^clâm buyurulmuş bu maddeler için tarafeynden alınub virilan temessük mazmununa mürâca^cat olundukda kâ'imeniz mefhumuna mutâbık olduğundan mâ^cadâ husûs-ı mezbûr için murahas efendiler dahî getirülüb bu keyfiyyet mahall-i mükâlemede nevehile olduğu istifsâr olundukda Nemçe mahdûdlarının mutâlebe eyledikleri adalar mahall-i mükâlemede bir tarîkile lisâne gelmeyüb Novi-i cedîd için arazi-i kadîmesiyle (240-b) virilmek üzere karar dâde olmağla temessükde dahî vech-i meşrûh üzere tahrîr tahrîr olunmuşdur. Münâza^ca fih olan adalar Öne suyunun içinde olub Novi-i cedîd ise nehr-i mezbûrun karşı yakasında olmağla fi'l-cümle adalara müte^callîk mübâhese olunmak ve tarafeyne virilmek lazım gelse emr-i cüz'î olmayub beher hal temessükde tasrîh olunudru. Adalar ahvâli kat^ca lisâne gelmemekle esnây-ı tahdîdde dahî bu mâdde için bahs ve cedel iktizâ itmeyüb temessük mûcibince Novi-i cedîd arazi-i kadîmesiyle tahdîd olunmak lâzım gelür deyü cevâb virmişlerdir. Bu takdîrce kethüdânız ile ma^can bulunan serhadlerin virdikleri cevâb murahas efendilerin cevâblarına muvâfık ve temessük muzmûnuna mutâbık olmağla Nemçe hudûdu vekîllerinin iddi^câları i^ctibâra sâleh olmayub gerek adalarda ve gerek arazi-i kadîmesinden ziyâde taleb eyledikleri yerlerde ^calâka ve medhalleri kalmamağla İnşâe Allahü Te^câlâ her ne vakit tahdîd-i hudûda şürû^c olunur ise cânibeynden alınub virilan temessükde derç ve tastîr olunduğu üzere kat^c-ı hudûda mübâşeret ve Nemçe mahdûdları bundansonra yine bî-vech nizâ^ca tasaddî iderler ise kat^câ i^ctibâr olunmayub kemâl-i temşiyet gösterüb oltarafda hâlâ hayatda ve Kârloyça musâlahasında Novi-i cedîd arazisinin hududuna vâkıf ve ^cârif olan cemm-i gâfir ve cem^c -kesîr haber-i sahihlerine göre hareket ile bu emr-i mühimmin temşiyetine vesâ'ir mahallerin dahî hudûd ve sînûruna vukufu olanlarla temessük mazmunu üzere tahdîd ve temyizine (241-a) bir gün evvel hitâm virmeğe bezl-i kudret ve cenâbınızdan muntazır olunduğu vech üzere hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe sarf-ı miknet ve lâzımü'l ihnâyı tahrîr ve işâret buyurasız. Fî 17 Rebi^cü'l-evvel sene

(242-b)°Atebe-i °aliyye-i °adâlet °ünvân ve südde-i seniyye-i sa°âdet nişân türâbına mahzar-ı bendegân-ı sadâkat-kârân budur ki bâ-fermân-ı °âlî kat°ı hudûda me'mûr olan Adana beglerbegisi rıf°atlu sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri çâsâr vekîli Petrâş cenerâlin me'mûriyyeti olan Belene'den Yasânofça'ya gelince tahdîd-i hudûd ve vaz°-ı °alâyim itdiklerinden sonra Yasânofçadan Novi-i °atîk toprağına varınca pâşây-ı müşârü'n-ileyhin me'mûriyyeti olmağla çâsâr tarafından kat°-ı hudûd ve temyîz-i araziye vekîl olan Kârloyça'nın Veniçe cenerâli Tayfon Bâh nâm Nemçe begzâdesiyle Hırvât bânı tarafından Kostâniçe Ubersetârı Erdelek ve Mikla ûş Tepkûvîk ve Turlov ve Senek kapûdânı Eskerlâç Jağmân ve Kostâniçe kapûdanı Mâteçîk Frenç zikr olunan sanâdîd-i milletlerinden bu beş kimesne zikri sebk iden Yasânofçadan Novi-i °atîk hudûdları birbirlerine muttasıl olduğı mahalle gelince zikr olunan her mahallin hudûd-ı kadîme-i mu°ayyeneleri mezbûrların her birinden pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri su'âl eylediğinde nehr-i Önenen hudûd-ı İslâmiyyeye doğru alârga Yasânofça'nın üç sâ°at hudûdu ve Dûbiçe kal°asının dört sâ°at hudûdu ve Aslâniye kulesinin beş sâ°at hudûdu ve cedîd kulesiyle Sofu kullelerinin altışar sâ°at her birinin Öne suyundan alârga ber-vech-i muharrer içerüye memleket-i(243-a) islâmiyyeye doğru hudûdları bu vech üzere kadîmi mu°ayyen ve mütevâtir olan bunların hudûdları °ahd-nâme-i hümâyûn mûcibince matlûbumuz budur. Ve bundan bir hatve noksan kabul itmeziz deyü külli isrâr idüb yedi günde dokuz meclis olunub cümle muvâcehesinde bi'd-defa°ât pâşây-ı müşârün-ileyh hezâr gûne ilzâm ile cevâblar virdikçe çâsâr vekîli mesfûr Tayfûn Bâh zikr olunan müşteşârlarıyla °ahd-nâme-i hümâyûnun dördüncü mâddesinde Öne suyunun Sava'ya döküldüğü mahalden Devlet-i °Aliyye zabtında olan Novi-i °atîk arazisine gelince nehr-i mezbûrun kenâr-ı şarkîsinde vâkı° Yasânofça ve Dûbiçe ve birkaç kulleler ve nehr-i mezbûrun bu mahallinde olan adalar Româ imparatorunun °askeri ile muhâfaza olunub zabt ve tasarrufunda kalalar deyü ta°yîn ve tasrîh buyurulmağile bu cümle mahaller ve Çâsârın °askeriyle muhâfaza olunan yerlerin kadîmi hudûdları bâlâda tafsîl eylediğiniz üzere bu zikr olunan her kal°a ve palanka ve kullelerden içerüye memleket-i islâmiyyeye doğru tafsîl-i siyâk üzere üçer sâ°at ve dörder sâ°at ve beşer ve altışar sâ°atlık yerleri biz tamâmen taleb idüb isteriz ve gayrı yüzden istemeziz deyü mecâlis-i müte°addidede küllî °inâd ve isrâr üzereler iken pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri dahî bâlâda zikr olunan yerlerin her birinde tarafeynden nizâ° olunmaktan ise hudûdların başka başka bu mahallerde nizâ°ı ve iki serhaddin ahâlisi beyninde tefrika olmak bir vechile münâsib olmamağla

Yasânofça'dan Novi-i  Atık'in toprakları birbirine muntehi ve (243-b) muttasıl olduğu zikri sebk iden Esterejnice olduğuna Kostâniçe ahalisinden olub işbu hâzırını bi'l-meclis Ceyhûn oğlu İbrahim Âđđa ve kulle-i cedîd zâbitânından  Ömer Oda başı İbn-i  Ali Kostâniçeli eimme-i kirâmdan ihtiyâr Receb Efendi İbn-i Mahmûd ve Ebû Bekir Âđđa İbn-i  Ali ve Dûbiçeli Hasan Âđđa İbn-i  Ömer Âđđa vesâ'irlerinin şehâdetleri mûcibince Nehr-i Öne'den içerüye doğru seviyyet üzere görölmek ve vazc-ı  alâyim ile tefrîk-i sınır ve temyîz-i arazi olunmak tarafeynden cümle ile münâsib görölmeğin pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri merkûm Taykon Bâh vesâ'irlerine Yasânofça'dan Novi-i  Atık toprağına varınca ibtidâ bir sâc at  ale's-seviyye virilmek üzere takrîr ve merkumlar râzı olmayub ve birkaç müzâkere ve mükâlemeden sonra üçüncü münâkaşada bir büyük sâc at rızâ ve ziyâde virmemek üzere teşebbüs idüb lakin fi'l-hakîka bâlâda tafsil olunan  ahd-nâme-i hümâyûnun dördüncü maddesinde mestûr olan şürût mektezâsınca Yasânofça'dan nehr-i Esterjinçe'ye Novi-i  Atık toprağı ittisâl bulduğu mahalle varınca hâlâ çâsâr  askeri ile muhafaza olunan bu cümle tafsil olunan yerlerin hudûd-ı kadîmleri vech-i meşrûh üzere üçer ve dörder ve beşer altışar sâc atlık mahaller içerü memleket-i islâmiyyeye olduğu mukarrer olub bu takdîrce nehr-i Öne'den alârga ikişer sâc atlık mahallerde vazc-ı  alâyim olunub tefrîk-i arazi ve temyîz-i sınır olunmak tarafeynin (244-a) âc yân ve  askeri muvâcehesinde  akd-i rişte-i kavî ve karar-ı vekileyn ile bi-Tevfikullahi Te âlâ üslûb-ı hakîm üzere pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri faysal virüb bu sebebden memleket-i islâmiyyede vâfir arazi kalub ve Devlet-i  Aliyyeye nafi i külli olduğu cümlemizin ma lumu olub  ahd-nâme-i hümâyûn mûcibince vâki ihtilâl-i cânibeyn ve re'y-i vekileyn ile  amel olunduğundan mâcadâ pâşây-ı müşârü'n-ileyhin kemâl mertebe münâsib ve sadâkat ve istikâmet ile gerek Petrâş cenerâl ile gerek mezbûrlar ile vazc-ı  alâyim ve katc olunan hudûd bu diyâr-ı kalîlü'l- itibârda olan ehl-i islâma ve memleket-i pâdişâhîye nafi  olduğu izhar-ı mine'ş-şems olduğun evvelki vâki hâldir. İşbu mahzar-ı sadâkat eserimiz ile  arz ve  lâm olundu. Bâki emr ve fermân der-i ma delet  ünvânındır. Harrere fi'l-yevmü's-sâni ve'l- ışrîn min zillhicceti'ş- şerife li seneti selasin ve mi'ete ve elf. Bende-i İbrahim Za im Sinân Za im Mehmed Za im İbrahim Za im Mehmed Za im Hasan Za im İshâk Za im rahmet halife el-imam be-kalça-i Lofya(?) Kostâniçe ed-dâi el fakirullah devletü'l  aliyye Mustafa el-kâdı be kaza-i Karavalyovavlad sâbikan Hasan Mustafa bin Şahzâde za im-i Bosna Ahmed Miralay İzvornik Hasan Mirliva-i

Arures(?) Mehmed Kethüdây-ı çavuşân Benâluğa °Ali °an topçiyân-ı Yasanofça İbrahim °an azabân Yasanofça Hasan Kethüday-ı kapudan Dubice °Ali °an azabân

(244-b) Taraf-ı saltanat-ı °aliyyeden fermân-ı celilü'ş-şân ile Beleneden Novii °Atıke varınca kat°-ı hudûda me'mûr olan işbu Râfiü'l-kitâb Öne Beglerbegisi rif°atlu sa°adetlü Mustafa Pâşâ hazretleri çâsâr vekîli olan Baron dö Petraş nâm cemerâl ile Nehr-i Dîrîn kenarı ve Belene'den nehr-i Sâva sâhilinde vâkı° İştîtar iskelesine mukâbil gelinüb Pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretlerinin haymesine karîb mahalde Çerlenova karyesi sahrasında zeyl-i sahifede mestûrü'l-esâmi olan müslimîn ile °akd-i meclis-i şer°-i hatîr olundukda cenerâl-i mesfûr meclis-i ma°kûd-ı mezkûrda pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretlerinin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb birkaç gün mukaddem hasta ve sâhib-i ferâş olduğundan hâlâ mezâhim-i münhıraf olub el-hâlitü'l hazihi at üzerinde meşî ve rükûya kudretim olmamağla kendim nehr-i Sâva ile sefineye râkib olub ve her ahşam konaklarda pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleriyle mülâkî olub ve vaz°-ı °alâyim olunacak hûmkaları mükâleme ve defter itmek üzere sa°y iderim ve Yasânofça kurbunda nehr-i Sâva sâhilinde karşı Tariçe karyesi mukabelesine varıncaya değin hûmkalar vaz°ına kendi tarafımdan vekîl-i mutlakım olan Râça kûmandânı Obreşt Layd Mandanfrot ismiyle müsemma olan işbu hâzır-ı bi'l-meclis Nemçeyi kendü yerime hasebü'l-iktizâ vekîl eyledim. Ve çâsârımdan dahî (245-a) vekîl nasb itmek için bana izn ve ruhsat virilmiştir. Ve pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri ile her ne kadar hûmka hafır ve nasb olunub tefrîk-i arazi ve temyîz-i sînûr mesfûr Anfrod Nemçenin ma°rifetiyle vâkı° olur ise benim makbulümdür. Ve mu°temedin °aleyh vekîldir. Ve bu def°a mutlak mesfûrun vekâletine muhtâcdır deyü tarafeynin bi'l-cümle â°yân ve °askerleri muvâcehesinde cenerâl-i mesfûrun ikrâr ve takrîr ve tevkîl itdiğinden sonra mesfûr Anfrod Nemçe dahî vekâlet-i mezbûreyi kabul idüb ve hidmet-i lâzimesini cenerâl tarafından edâya ta°ahhüd idüb tarîh-i kitâbdan sonra tarafeynin sînûr ve hudûd-ı arazisini kat° ve temyîz ve tefrîkine mübâşeret olunub ber vech-i muharrer tarafeynden °akd-i rişte-i mukâvele olunmağın hafazan li'l-müte°âl bi't-taleb ketb olundu. Harrere fi'l-hâmis ve'l-°ısrîn min zî'l-kadeti'ş-şerîfe li seneti selasîn ve mi'ete ve elf .Şuhudü'l hâl Fahrü'l ümerâ-i kirâm Hasan Bey mutasarrıf-ı İzvornik Fahrü'l- akran Ahmed Bey miralay-ı İzvornik Fahrü'l- akran elhâc Hasan Ağâ Kapûdân-ı Varandik Fahrü'l- akran Hüseyin Âğâ °an beşliyân-ı Tuzla Fahrü'l- akran diğer Hüseyin Âğâ kethüdây-ı kapudan-ı Tuzla Fahrü'l- akran İshak Bey Za°im

Fahrü'l- akran İsmail Zâ'ım Fahrü'l- akran İbrahim Âğâ tabi-i elhâc Hasan Âğâ Fahrü'l- akran İsmail Âğâ Çavuş-ı divân-ı Bosna °Osman Çavuş Bektâş Çavuş Muhammed el Hadim Yusuf el Hadim Ahmed el Hadim İbrahim el Hadim İvaz el Hadim °Ali el Hadim ve gayrihum mine'l-huzzâr (245-b)°Ali mîr-mîrân-ı Hersek sâbıkan Süleymân °azaban-ı evvel °Abdullah kethüday-ı Balca Hüseyin ser-topçıyan-ı Balca İbrahim dizdâr-ı kal°a-i Balca Hasan kapudan-ı Balca Ahmed el mütevellı be-cami°i Sultan Süleyman Mehmed el mu°allım Mustafa el imâm be-cami°i Sinan İbrahim el imâm be-cami°i Sinan

(246-b) Taraf-ı saltanat-ı °aliyyeden fermân-ı cihân-mütâ° ile Bosna havâlisinde kat°-ı hudûda me'mûr olan Adana Beglerbeğisi râfi°-i haze'l-kitâb rıf°atlı sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri ile kat°-ı hudûd iderek Yasânofça hudûdu dâhilinde Drâğyenik nâm menzile bu hakir ile nüzûl olunub zeyl-i sahifede mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile °akd-i meclis şer°-i hatır olundukda pâşây-ı müşârû'n-ileyh hazretleri meclis-i ma°kûd-ı mezkûrda mâru'z-zıkr Yasânofça palankasının ahâli-i kadîmesinden fahrü'l-akrân ihtiyâr İbrahîm Âğâ ibn-i Mahmûd Âğâ ve °Ali Âğâ İbn-i Receb Âğâ ve Hüseyin Oda bâşı İbn-i °Abdullah ve Dûbiçe kal°asının ahâli-i kadîmesinden Hasan Âğâ İbn-i °Ömer Âğâ ve Kâsım Oda bâşı İbn-i Mustafa Âğâ ve Murâd Oda bâşı İbn-i °Abdurrahman ve Kostâniçe'nin dahî kadîmi ahâlisinden olub eimme-i kirâmdan ihtiyâr Receb Efendi İbn-i Mahmûd ve °Ali Âğâ İbn-i Mustafa Âğâ ve Ebu Bekir Âğâ ibn-i diğere °Ali Âğâ ve Sofi kulesi âğâlarından Ceyhun oğlu fahrü'l akran İbrahîm Âğâ İbn-i Mahmûd Âğâ ve °azaban-ı Sâni Âğâsı Mahmûd Âğâ İbn-i Ahmed Âğâ ve diğere İbrahîm Âğâ İbn-i Sâlih ve Ca°fer Oda bâşı İbn-i Mustafa °Alemdar ve cedîd kulle zâbitânından °Ömer Oda bâşı İbn-i °Ali vesâ'irlerinin muvâcehelerinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb hâlâ tahdidine me'mûr olduğumuz Yasânofça'dan Novi-i °Atık topraklarına varınca °ahd-nâme-i hümâyûnun dördüncü mâddesinde (247-a) Öne suyunun Sâva'ya döküldüğü mahalden ve Devlet-i °Aliyye zabtında Novi-i °Atık arazisine gelince Nehr-i mezbûrun bu mahallinde olan adalar Româ imparâtorunun °askeri ile muhâfaza olunub zabt ve tasarrufunda olmağla °ala-hâlihi esâsı muktezâsınca yine kadîmi arazi-i mu°ayyeneleri ile zabt ve tasarrufunda kalalar deyü tasrîh buyurulmağla iş bu menzilde târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem hudûd umûru için °akd-i meclis olundukda çâsar tarafından vekîl olan Kârloyça'nın Vinçe cenerâli Nemçelü Taykûn Bâh ve Hırvât Bânî tarafından vekîlleri olan Kostâniçe Ubersetârı Arvelik ve Mikole

ûş Topkûyek ve Tûrâ ve Vesenin kapûdânı İskerlâç Jağmân ve Kostâniçe kapûdânı Mateçik Frenc nâm beş nefer kimesneler mukabelemize gelüb Nehr-i Öne Sâva'ya munsabb olduğu mahalden Novi-i  Atık topraklarının ittisalına varıncaya değin ber-vech-i muharrer Nemçe Çâsârı tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr oldukları hasebiyle merkumların evvelâ taleb ve iddi'aları budur ki Kostâniçe nâhiyesinin toprakları Novi-i  Atık nâhiyesinin topraklarına nehr-i Esterijebençe'de birbirine muttasıl olmuştur. Ve ba'dehu nehr-i Öne'den içerüye memleket-i İslâmiyyeye doğru ve Yasânofçanın kadîmi hudûd-ı mu'ayyenesi üç sâ'atlik mahalle varınca müntehi olub ve Dûbiçe kal'asının dahî kadîmi hudûd-ı mu'ayyenesi kezalik içerüye doğru memleket-i islâmiyyeye dört sâ'atlik mahalle varınca müntehi olub ve Eslânya kulesinin dahî kadîmi hudûd-ı mu'ayyenesi kezalik içerüye doğru beş sâ'atlik mahalle müntehi **(247-b)** olub ve cedîd kulesiyle sûfî kulesinin dahî her birinden kezalik içerüye memleket-i İslâmiyye'ye doğru altışar sâ'atlik yerlere varınca kadîmi hudûd-ı mu'ayyeneleri müntehi olmak üzere taleb iderler. Lakin benim ma'lûmun olmayub el-haletü'l-hazihi nehr-i Öne'den alârga içerü memleket-i islâmiyyeye ancak ikişer sâ'atlik mahallerde Novi-i  Atık topraklarına varınca vaz'ı hudûd olunmak çâsârın vükelâsı ile  akd-ı rişte-i kavlı ve karar virilmeğın cümleliz ehl-i islâmdan olub ve zikri sebk iden yerlerin hudûd-ı kadîme-i mu'ayyeneleri ma'lûmunuzdur deyü mezbûruna hitâb idüb çala-vechü'l-hak her biri haber virmek üzere merve-i ba'dı  uhra şer' en sû'al olunub çala tadrîkü'ş-şehâde hudûd-ı kadîme-i mu'ayyeneyi ikrâr ve takrîr eyledikleri üzere tahrîr ve yedime hüccet-i şer' iyye i'tâ olunması mutlûbumdur didikde gıbbe's-sû'al mârû'l-beyân olan Yasânofça ve Dûbiçe ve Kostâniçe ve cedîd ve Eslânya ve Sûfî kulesinin âğâlarından olan ahâli-i kadîmden mezbûrunun her biri cevâblarında fı'l-vâkı' tafsîl-i sâbık üzere Kostâniçe nâhiyesinin toprakları ile Novi-i  Atık toprakları birbirlerine muttasıl ve müntehi olduğu nehr-i Esterijebençe'dir. Ve Yasânofça ve Dûbiçe ve Eslâniye ve Cedîd ile Sûfî kulesinin her birinden ber-vech-i muharrer içerüye memleket-i İslâmiyyeye doğru bâlâda zikr olunduğu vech üzere üç sâ'at ve dörder sâ'at ve beşer sâ'at **(248-a)** ve altışar sâ'atlik yerlere müntehi olduğu vâkı'dır. Ve hâlâ vaz' olunan hudûd-ı mezkûr bu memleket-i islâmiyyeye min külli'l-vücûh enfa' ve evladır. Ve bu sebebden Devlet-i  Aliyye'ye niçe arazi kalmışdır deyü her biri ikrâr ve i'tirâf eylediklerinden mâ'adâ zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi olan müslimînin cümlesi müstehşuhûdun-ı mezkûrunu bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhalarında tasdîk ve tahkîk itdiklerinden sonra hafazan-lil mekâl bi't-taleb işbu vesîka ketb olundu. Fî'l-yevmi'l

°ışın min zî'l-hiceti'ş-şerife li seneti selasin ve mi'ete ve elf. Şuhûdü'l-hâl fahrü'l-ümerârî'l-kirâm Hasan Bey mirlivâ-i İzvornik fahrü'l-akrân Ahmed Beg mirâlay İzvornik fahrü'l-akrân Mustafa Pâşâzâde Hasan Beg ez-zâ'im fahrü'l-kuzzatü'l-kirâm Mustafa Efendi el munfasl-ı °an kaza-i Kılâdine fahrü'l-akrân fahrü'l-akran elhâc Bayram Âğâ ibn Hüseyin sipâhi °an Ma°den-i °Atik fahrü'l akran Muhammed Âğâ °an Benâluca fahrü'l-akrân Yûkû oğlu Mustafa Gradşakalı fahrü'l-akrân Sinân Bey ibn Ahmed Alây Begi fahrü'l-akrân İshak Beg ez-za°im Muhammed Za°im Leşeneli Receb Âğâ Küçük İbrahîm Âğâ İsmâ'il Âğâ °an çâvuşân-ı divân-ı Bosna °Osmân Çâvuş Hasan Âğâ °an çâvuşân-ı divân Bosna Ca°fer Âğâ °an çâvuşân-ı divân-ı Bosna Bektaş°an çâvuşân-ı divân-ı Bosna Hâcî Ahmed bin Muhammed °an tüccâr-ı Banaluka Fethullah Beg Hâdim-i şer°i İbrahîm elhâdim Yusuf el hâdim Ahmed el hâdim ve gayrihum mine'l-huzzâr

(248-b) Bi-lütfullahi Te°âlâ umûr-ı hudûd ile Tuzla kazâsından olan Berçaka kasabası harâbesine gelinüb nüzûl olunduktan sonra menzil-i mezkûrda zeyl-i sahîfede mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile °akd-i meclis-i şer°i-i hatır olundukda meclis-i ma°kûd-ı mezkûrda hâlâ fermân-ı cihân-mütâ°ya kat°-ı hudûda me'mûr olan Adana Beglerbegisi Mustafa Pâşâ hazretleri Belene'nin ahâli-i kadîmesinden Hasan Hoca İbn-i °Ubbâs Efendi ve zümre-i sipahiden fahrü'l-akrân Kara °Ali sipâhi ibn-i Hasan ve Uvanyalı Muhammed bin İbrahîm ve Turgût bin Muhammede ve diğêr Hasan bin Şa°bân ve °Ömer bin Abdullah Beşe ve Şa°bân bin Hüseyin ve °Ali Beşe İbn-i °Abdulvahâb ve diğêr °Ömer bin Hasan ve °Osmân Beşe İbn-i İbrahîm vesâ'irleri muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb işbu yedimde olan fermân-ı celîlü'ş-şân ile Beleneden Novi-i Cedîde varınca me'mûr olduğumuz temyîz-i arazi ve kat°-ı hudûdun mebd'e'i °ahd-nâme-i hümâyûn mûcibince Dîrin suyundan ve Beleneden dahî musarrah olmağla çâsâr tarafından hûdud vekîli olan Baron dö Petrâş nâm cenerâlin Beleneyi bütûn kazâsı arazisiyle matlûb olub otuz beş gün bâ°is-i meks ve ikâmet ile cenerâl-i mesfûrun isrârıyla ber-vech-i muharrer nizâ° üzere iken Belenin yalnız kasabası harâbesinin hududuyla Tevfik-i Rabbânî zuhûr idüb **(249-a)** râzı ve bu vech üzere tefrîk-i arâzi ve kat°-ı hudûd olunmağın elhâletü'l-hazihi mârû'l-beyân Belenenin kazâsı arazisinden hâlâ devlet-i °Aliyye hudûdunda ne mikdâr kaldığı ma°lûm olmağıçün ahâli-i kadîmden olub mezbûrundan sû'al olunub sâ°at muktezâsınca ikrâr ve takrirleri mertebesi hüccet-i şer°iyye olunub yedime i°tâ olunması mutlûbumdur didikde gıbbe's-sû'al Belenenin ahâli-i

kadîmesinden olan mezkûrunun cevâblarında fî'l-vâkı^c çâsâr vekîli olan Baron Petrâş cenerâlin Beleneyi bütün kazâsı arazisiyle matlûbu iken Bi-hamden lillahi Te^câlâ yalnız Belene harâbe kasabasının hudûdu ile tefrîk-i arazi ve temyîz-i sinûr vâkı^c olmağla mârû'l-beyân Belene kazâsının arazisine İzvornîk yoluna doğru olan araziden dört buçuk sâ^cat tûlen ve yemininden bir sâ^cat mikdârı ve yesârından ^carzen Tûzlaya doğru dört sâ^cat ve Berçakı kasabası harâbesine varınca kezalik tûlen altı yedi sâ^cat mikdârı mârû'z-zikr Belene arazisinden Devlet-i ^cAliyye hudûdu dâhilinde kalub ve fimâ-ba^cd cümlemize kifâyet mikdârı zirâ^cat ve hırâset olunacak arazi kalmağla cümlemiz dest-ibedergâh-ı ^cizzet devâm-ı ^cömr ve Devlet-i pâdişâhî du^câ-i hayrındayuz deyü her biri mutayyebü'l-hâtır oldukları vech üzere bi-tav^cihim ikrâr ve ^citirâf itmeleriyle hafazan lil-mekâl işbu vesîka bi't-taleb ketb olundu. Fî gurre-i zi'l-hiceti'ş-şerîfe li seneti selasin ve mi'ete ve elf. Şuhudü'l-hâl

(249-b) Fahrü'l-ümerâ Hasan Beg mutasarrıf-ı İzvornik fahrü'l-akrân Ahmed Beg mirâlây-ı İzvornik, ^cumdetü'l-eşbâh el hâc Hasan Âğâ kapûdân-ı Varandik Dervîş Hasan Beg kapûdân-ı Tûzla Hüseyin Âğâ ^can beşliyân-ı Tûzla Hüseyin kethüdây-ı kapûdân-ı Tûzla İsmâ^cîl Âğâ ^can çâvuşân-ı divân-ı Bosna Hasan Çâvuş ^can divân-ı Bosna ^cOsmân Âğâ ^can çâvuşân-ı divân-ı Bosna Mehmed Âğâ^can çâvuşân-ı divân-ı Bosna Celîl Âğâ kapûdân-ı Gradçâniçe İshak Za^cîm İsmâ^cîl Beg Za^cîm İbrahîm elhâdim Ahmed elhâdim Yusuf el hâdim ve gayrihim mine'l-huzzâr.

(250-a) Eyâlet-i Bosnada vâkı^c İzvornik ve Tûzla ve Gradçâniçe ve Serebrenik ve Grâdâçâç ve Sokol kılâ^c ve palankaların ve sâ'ir serhadd-i İslâmiyyenin ma^clûmü'l-esâmi ve'l-eşhâs ahalilerinden cemmi gafir ve cemi^c-i kesir hitâm-ı hudûdda zeyl-i sahîfede mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile ^cakd olunan meclis şer^c-i hatîr lâzımü'l-tevkîrde nehr-i Sâva ve Öne sâhillerinde kat^c-ı hudûd ve temyîz-i araziye me'mûr olan işbu bâ^cisü'l-kitâb Adana beglerbegisi sa^câdetlü Mustafa Pâşâ hazretlerinin mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb pâşây-ı müşârû'n-ileyh hazretleri nehr-i Sâva sâhilinde Nemçe çâsârı tarafından Burûd kal^casının kumândânı ve Sâva sâhillerinin zâbiti olan Baron dö Petrâş nâm cenerâlin me'mûriyyeti olan Yasânofça'ya nısf sâ^cat karîb mahalde vâkı^c Kûşûtriçe mukabiline varınca nehr-i Öne sâhilinde Kârloyça'nın Vinçe cenerâli olan Taykûn Bâh nâm cenerâlin dahî me'mûriyyeti olan Yasânofça kurbunda nehr-i Öne Sâva'ya munsabb olduğu mahalden Novi-i ^cAtîk toprakları ittisâl bulduğu Esterijebence Suyuna varınca tahdîd-i hudûd ve sinûr ve tefrîk-i araziye kemal mertebe sadâkat ve

istikâmet ile ihtimâm-ı tâmm ve sa^cy-ı mâlâkelâm idüb ^cahd-nâme-i hümâyûn mûcibince sulh ve salâha mürâ^cat ve hudûd-ı mezkûr umûrunda olan fermân-ı celîlü'ş-şân mantûkunca sarf-ı destmâye ve sa^cy ve kudret ve sarf-ı miknet **(250-b)** idüb tarafeyne gadr olunmamak üzere hüsn-i tedbîr ile tefrîk ve temyîz-i arazide dîn ve Devlet-i ^cAliyyeye enfâ^c ve evla olan vech üzere hareket idüb ve yanına istishâb olunan serhadd-i mansûrun müsinn ve ihtiyâr kimesneler ile dâ'imâ istişâre ve taharri ve te'emmül ile bu umûr-ı mu^cazzami-i hayr encâmın ibtidâsından intihâsına varınca her halde teyakkuz ve basiret üzere sâ^cat muktezâsınca Bi-hamden Lillahi'l-meliki'l-^callâm bu emr-i hatîr hüsn-i hitâm bulup üç seneden berü serhadd-i mansûrede perâkende ve perişân ve hâne berduş olub ve eda'-i hayrında serkeşte ve cirân olan ümmet-i Muhammed fukarâsı ve diyâr ahâlisi vaz^c-ı ^calâyim ile kat^c-ı hudûd olduğu birle vatan-ı aslîlerine gelüb ve kenarda kalan re^câyâ ve berâyâ fukarâsı emin kalub leylü nehâr ^camme-i fukarâ-i dest-i bedergâh ^cizzet-i cân ve dilden şevketlü ^cazametlü mehâbetlü kerâmetlü ^cinâyetlü merhametlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halled Allahu hilâfeteuhu ila yevmü'd-dîn hazretlerinin vüzerâ-i ^cadl-i ayîn hazerâtının devâm-ı ^cömr ve devletleri hayr-ı du^câsına müdâvemet idüb bu def^ca bi'l-cümle serhadd-i islâmiyye âsûde hâl müreffehü'l-bâl olub ^cahd-nâme-i hümâyûn ve fermân-ı sa^câdet-makrûn mûciblerince pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri kemâyenbagi tekml-i hizmet-i pâdişâhî eyledi didiklerinde hafazan lil-mekâl işbu vesîka enîka ketb olundu. Harrere fî selh-i zîlhiceti'ş-şerîfe li seneti selasin ve mi'ete ve elf

(251-a) Şuhudü'l hâl

^cAli Pâşâ mutasarrıf-ı Hersek sâbikan Ahmed Pâşâ muhâfız-ı Novi Elhâc Ahmed Kethüdây-ı muhâfız-ı Bosna Mustafa Efendi kethüdây-ı defter-i Bosna ve gayrihim mine'l-huzzar.

(251-b) Muhammed ^cAzebân kulle-i Sûfî muhâfız-ı Benâlûka İbrahîm muhâfız-ı kulle-i cedîd Benâlûka Mustafa mâr-ı sâni-sâbi^c Benâlûka Muhammed Mâr-ı sâni Râbi^c Benâlûka Mustafa ^cAzebân-ı sâni Grâdşaka muhâfız-ı Benâlûka Receb kethüdây-ı mutasarrıf-ı Hersek sâbikan İbrahîm Bâşbüğ Muhâfız havâli-i Mîngrad Hasan Seroda Ahmed Seroda ^cAli Seroda Hasan Seroda ^cÖmer kethüdây-ı Benâlûka Muhammed kethüdây-ı Grâdşaka ve diğeri Muhammed kethüdây-ı Grâdşaka ^cAbdulvahâb kethüdây-ı Mâr-istân-i Benâlûka Hüseyin Kethüdây-ı ^cAzebân-ı Benâlûka Muhammed kethüdây-ı Mâr-istân-i Benâlûka ^cAli kethüdây-ı

Mâr-istân-i Benâlûka Mustafa Çâvuş Ca^cfer Çâvuş ^cOsmân Çâvuş İsmâ^cil Çâvuş
Fazlı Seroda Mâr-istân-i evvel Benâlûka

Bârgâh-ı ^câlempenâh-ı felek rıf^cat ve ^catebe-i ^caliyye-i gerdûn devlet türâbına
eyâlet-i Bosna'da bulunan mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve ^culemâ ve sulehâ ve ehl-i defter
ve dîvân ve Elviye Alây begleri ve zu^câmâ ve erbâb-ı timâr ve ağâvât-ı neferât ve
sâ^cir bendegân-ı sadâkatkârın mahzar-ı sıhhat eserleri budur ki Belene'den Novi-i
^cAtîk topraklarına varınca kat^c-ı hudûda fermân-ı celîlü'ş-şân ile me'mûr olan Adana
Beglerbegisi Mustafa Pâşâ hazretleri nehr-i sâva ve Öne **(252-a)** sâhillerinde Nemçe
Çâsârı vükelâsı olan cenerâlleri ile tahdîd-i hudûd ve sınır ve temyîz-i arazi ve
tefrîk-i sugûr hizmetinde hasbe'l-emri'l ^câlî kemâl mertebe ihtimâm-ı tâmm ve sa^cy-
ı mâlâkelâm idüb ^cahdnâme-i hümâyûn mûcibince sulh ve salâha mürâ^cat ile husûs-ı
mezkûrda sarf-ı dostmâye-i ve say^c ve kudret ve bezl-i miknet ve tarafeyne gadr
olunmamak üzere sâ^cat muktezâsınca devlet-i ^cAliyye tarafına enfa^c ve evla olan
vech üzere hareket idüb ve yanına istishâb itdiği müsinn ve ihtiyâr kimesneler ile
dâ'imâ mükâleme ve müşâvere ve taharri ve te'emmül idüb bu umûr-ı mu^cazzama-i
hayr encâmın ibtidâsından intihâsına varınca her hâlde teyakkuz ve basiret üzere olub
bi-hamden lillahi'l-meliki'l ^callâm bu emr-i hatir hüsni hitâm bulmağla Vâradîn
vak^câsından sonra bu serhadd-i mansûreyi perâkende ve perişân ve hâne berduş olub
vâdî-i serkeşte ve hayrân olan ümmet-i Muhammed fukarâsı ve diyâr-ı ahâlîsi vaz^c-ı
^calâyim ile kat^c-ı hudûd olunduğu birle vatan-ı asliyelerine gelüb ve kenarda kalan
re^câyâ ve berâyâ fukarâsı emîn olub leyl ve nehâr ^camme-i ahâli ve dest-i bedergâh-ı
^cizzet-i cân ve dilden sevkettü ^cazametlü mehâbetlü kerâmetlü merhametlü pâdişâh-ı
rûy-ı zemîn Hallad Allahu hilâfetuhu ila yevmi'd-dîn hazretlerinin devâm-ı ^cömr ve
devletleri du^câ-i hayrlarına müdâvemet idüb bu def^ca bi'l-cümle serhadd-i mansûre
âsûde hâl müreffehü'l- bâl olub ^cahd-nâme-i hümâyûn ve fermân-ı sa^câdet-makrûn
mûcibince pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri kemâyenbagi tekâmîl-i umûr-ı pâdişâhî
eylediği emr-i **(252-b)** muhakkak olmağın işbu mahzar-ı sadâkat eserimiz ile ^carz ve
^cilâm olundu. Bâkî emr ve fermân ve mermamet ve ihsân der-i ma^cdelet ^cünvânındır.
Zalik-i kezalik ve innâ şahid-i bezâlik. Harrere el fakir ^cAtaullah el me'mûr tahrîri'l-
hudûd min kıbeli men lehü'l-emr. Mafih haze'l kırtâs vâkı^c bilâ-rayb el fakir Mustafa
el-imâm be-mescid-i elhâc Şa^cban.

Vakı^c haze'l-emr ^cala haze'l-nemat harrere el fakir Mehmed el-imâm be cami^c-i defterdâr. Kezâ vak^can haze'l umûr hasbina rabbenâ el-gafûrnemakahu.fakirEbu Bekir el-imâm be-cami^c-i elhâc Murad.

Haze'l emr-i ^cali haze't-tahrîr bilâ tahrif vela tağyîr harrere el fakir elhâc İbrahim el hatib be-cami^c-i defterdâr. Ve innâ şâhid bima şehid ihvâni ve inna el fakir İsmail el va^ciz be cami^c-i Samâya(?)

Ma tazammun haze's-sutûr şehid-i rahî rahmeten el Gafur ^cAbdullah el müezzin bi'l-iftâ fi medine-i Banaluka ^cAbdülkerim el kadı be-medine-i Banaluka elhâc Ahmed kethüday-ı muhafız-ı Bosna Hasan mirliva-i İzvornik hâlâ Ahmed mîr-mîran ve muhâfız-ı Bosna

(253-a) Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ vücûd-ı şerîflerin hatâsız eyleyüb sâye-i ^cinâyetlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Âmîn. Benimdevletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri me'mûr olduğumuz emr-i tahdîd bi-lütfihi Sübhânehu ve Te^câlâ hüsn-i hitâm bulmağla Niş kâdısı olub ma^ciyyetimize me'mûr olan Muhammed Efendi dâ'îlerinin zabt ve tahrîr eyledüğü hudûd-nâme mücibince Nemçe muhaddidinden Nemçe lisânı üzere alınan temessük ve yanına ta^cyîn olunan çâsâr tercümânı yazusuyla tercümesi huzûr-ı ^cAlîlerine irsâl olunub Karûnpe hudûdu ve Belene karşusunda kırk bir gün nizâ^c ve meksimizde ^cavn-ı hakla sûret-pezîr olan keyfiyyet-i tahdîd tafsîl üzere kâ'ime-i bendegî ile ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılınmışdır. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri devletlü efendimin himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni^camileriyle müşkilât-ı umûru dâ'imâ teshîl ve âsân eyleye. Bu ^cabd-i mekterleri dahî du^cây-ı ^cömr ve devletlerin iderek ^cinâyet ve ihsân buyurulan Arz-ı Rûma ^cazîmet üzere olduğumuz ma^clûm-ı devletleri buyuruldukta emr ve fermân devletlü sa^câdetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerininidir. Fî 10 Safer Sene 1131 Bende Mustafa vâlî-i Arz-ı Rûm

(253-b) Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri hazret-i Bârî Te^câlâ ^cazze Şânehu vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb dîn ve devlet hizmetinde dâ'im eyleye. Musâlaha temessükünde Pezeka'dan sonra Sokol arazisini devr iderek Dîrin suyu kenarında Belene'ye varıla deyü mestûr olmağla ber-mücib-i temessük hudûd i^ctibârıyla çâsâr zabtında kalmak

iktizâ ider deyü Nemçe hudûd vekilinin iddiâ eylediği Kûrupe ve Lûzineçe kazâları nizâ^casıyla bulunduğumuz mahalde meks eylediğimiz bundan akdem ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılınmışıdi. Pezeka'dan ayrıldığı mahalden Sokol arazisi devrinin nehr-i Dîrin'e muntehi olduğu mahal on sâ^cat olub Allah hıfz eyleye. Cümlesi devr olunsa zıkr olunan iki kazâ hudûd i^ctibârıyla Nemçe tarafında kalmak iktizâ iderdi. Ve Nemçelü elbette temessük mûcibince böyle olmalıdır deyü Kûrupene ve Lûzineçe kasabalarına kapûdânlar dahî ta^cyîn idüb Leşence palankasında hâzır tutarlardı. Şürût-ı temessükü icrâ iderek Sokol arazisini devr iderek Dîrin kenârına varalım deyü takâza eyledikçe eğer Belene Sokol arazisinin nehr-i Dîrin'e muntehi olduğu mahalde ise gidelim ve illâ olmayub aşağıda ise Belene'yi ve Dirîn kenarında olan Belene hudûdu hûmkasını arayalım bulalım. **(254-a)** Sokol arazisi devrinin her ne mahallinde doğru bulunur ise hatt-ı müstakîm ile tahdîd idelim deyü cevâb verüb nizâ^c esnâsında kendüsüylü Belene karşusuna dahî varıldı. Belenenin birbuçuk sâ^cat aşağı idüğünüz gördükde bu takdîrce ^cala-hâlihi i^ctibârıyla çâsâr zabtında bulunan Böğürdelen kazâsından bir mikdâr arazi Leşetiçe palankası Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak iktizâ itdiğün fehm itmekle bunları virmemek için niçe hîle sülûk olunub hatt-ı müstakîm bir hûmkaya farz olunmak iktizâ itmez. Temessükde Belene yazar. Belene'nin üst yanında İzvornîk tarafında Yâplân kasaba hudûdu hûmkasından farz iderüz deyü yine nizâ^c ve ^cinâdında musırr iken ^cinâyetlü efendimin himmet-i celîleleri imdâdımıza irişüb taraf-ı devletlerinden hudûdlar husûsıçün ^cOsmân Âğâ nâmında bir kûlları Beç'e vardıktan sonra hudûdun bir ân mukaddem tekmîli isti^ccâline bâş vekîlden muhaddid-i mesfûra mektûb gelmekle Sokol arazisi devrinin Belene'nin alt yanında olan hudûd hûmkasına doğru bulunan mahalden tahdîde râzı olub Pezeka suyundan ayrıldıktan sonra bir sâ^cat devrinde İşleyova Deresi nâm mahalde doğruluğu bulunmağla kableden şimâle hatt-ı müstakîm farz ile tahdîd olunub bi-lütfihi Sübhâhehu ve Te^câlâ Kûrupe ve Lûjineçe kazâları arazileriyle Devlet-i ^cAliyye-i islâmiyyede kalmağla kasabalarında sâkin ehl-i islâm-ı müreffehü'l- bâl du^cây-ı devâm-ı ^cömr-idevlet-i hilâfet penâhidedirler. **(254-b)** Hatt-ı müstakîm ilekat^c olunan hudûd iktizasıyla birkaç karyeleri sağ tarafda Nemçe hudûdunda kalub ^cala-hâlihi i^ctibârıyla Nemçe zabtında bulunan Böğürdelen kazâsından dahî devri dokuz sâ^cat gelür. Arazi ile Leşeniçe palankası hudûd-ı islâmiyyede kalmışdır. Leşeniçe palankası hâlâ sülûsânı mertebe dizmesi ve kurâ ve lahânesi bâkî olub palanka olmak üzere teslim eyledi. Ve temessükde dahî palanka yazılıb bir lüzûmlu mahalde vâkî^c olmağla hâli kalması münâsib olmayub İzvornîk

begi kûlları ma^crifetiyle şimdilik sâbıkâ palanka-ı mezbûra Fârisân Âğâsı olan Şâhin Âğâ kûlları kırk beş nefer müstahfız ile dizdâr ve yigirmi nefer ile ^cOsmân nâmında bir kûlları mârtolos Âğâsı ta^cyîn olunub defterleri üzerine ^carz ve i^clâm olunduğu ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindir. Fî 10 Safer sene 1131

Hâlâ sultân-ı selâtin-i ^cazâm hâkân-ı havâkîn-i fihâm hâdimü'l-haremeynü's-şerifeyn Sultânü'l berreyn ve'l-bahr melâzil enâm şevketlü (255-a) kudretlü ^cazametlü pâdişâh-ı islâm Zıllullahi ^cala kâffeti'l-enâm es-sultân İbni's- sultâni's-sultân el gâzî Ahmed Hân İbnü's sultân Mehmed hân lâzâlet silsileti's-saltanatuhu müsellestuhu ila ahiri'l-eyyâm hazretleriyle Româ inparâtoru haşmetlü kuvvetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr "hutimet avakıbuhi bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ahsen ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedâd mâbeynlerinde bin yüz otuz senesi Şa^cbânının yigirmi ikinci gününde Pajarofça nâm mahalde mün^cakd olan musâlaha ve müsâlemede tarafeynden alınub virilen mu^cteber ve me^cmûlü'n-bih temessüklerin ikinci mâddesinde mestûr olduğu vech üzere Tîmûk suyunun nehr-i Tûna'ya munsabb olduğu mahalden Belene'ye varınca Devlet-i ^cAliyye tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr olan Selânik mutasarrıfı vezîr-i mükerrerem devletlü sa^câdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri Devlet-i Çâsâriyye hudûd vekîli Uber Şeter Baron dö Nâyberk "hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayr ile ittifâk üzere ve ma^crifet-i şer^c ile ve her serhaddin hudûd ve sınırları ahvâline vukûf ve şu^cûru olan ehl-i hakk bî-garez kimesneler ile ber mûcib-i temessük sulh ve salâh hakk ve ^cadl üzere temyîz ve tefrîk ve ^calâyim-i mu^cayyene ile tahdîd eyledikleri arazisinin hudûd nâmesidir ki zikr olunur.

Timûk Suyu'nun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden nehr-i Timûk'un vasatı ile on sâ^cat yukarı doğru gidilüb Kayrevaniye nâhiyesinde vâkı^c Balâşanice deresinin nehr-i Timûka münthehi olduğu mahalde on sâ^cat tekmîl olunub mahall-i mezbûrda bir birine mukâbil iki hûmka vaz^c olunub (255-b) zikr olunan Timûk Suyu nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden bu mahalle gelince hudûd olub mâru'z-zikr hudûdda vâkı^c Timûk Suyu'nda tarafeynin re^câyâsı müşterek olub cemi^c menâfi^cde ale's-seviyye intifâ^c eylemek şerâit-i sulhde meşrû ve temessüklerde mestûr olmağla vech-i meşrûh üzere cümleye i^clân ve işâ^cat olunmuşdur. Ândan dahî zikr olunan Balâşanice deresiyle gidilüb fethü'l-islâm tarafında Devlet-i ^cAliyye'de olan Dernovâç karyesine gider piyâde yolu kurbunda kezalik karşuya karşı iki hûmka ândan dahî Balâşanice ile Kûberence beyninde vâkı^c tarîk ile gidilüb sol

tarafda Devlet-i ʿAliyye’de kalan Kûberençe karyesi yûrdları berâberinde bir hûmka işbu mahalde iki devlet tarafından tahdîd-i hudûda me’ mûr ve ta’ yîn olunan vekîlleri ba’ de’ l-yevm vardıkça birer hûmka nasb olunmak üzere ittifâk ve ittihâd eylemişlerdir. Ândan dahî ba’ zen Balâşanice ve ba’ zen Bocince karyelerine tâbi’ bir âğâçlı yaylağın sırtında vâkı’ yol ile karye-i mezbûraBocince’ye karîb bir ʿaraba yolunda bir mîşe âğâcı etrafında bir hûmka ândan dahî Bocince yolu ile gidilübDevlet-i ʿAliyye’de olan Dîyûcân ve Devlet-i Çâsâriyyede kalan Asker ve Menicekaryeleri târlâları beyninde bir hûmka ândan dahî Devlet-i ʿAliyye’de olan Cernerîka nâhiyesi ile Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Karânye nâhiyesi cem’ olduğu mahalden hudûd ile bir kuru dereden geçilüb Pûjeyova nâm-ı diğêr Bozka deresiyle Ğaluğfiçe deresinin yanında hâlî değirmen kurbunda bir hûmka ândan dahî Pajayova ve Galugofça dereleri beyninde zikr olunan hâlî değirmene karîb bir sagîr tâş üzerinde bir hûmka ândan dahî Pujeyova deresiyle Kîrânya ve Kîrûbene ve Çernerîka nâhiyeleri (256-a) müctemi’ olduğu zikr olunan Pujeyova kaynağı başında bir armûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan tahmînen üçyüz hatve Karanya ve Çernerîka nâhiyeleri hudûdlarıyla bir yoldan geçilüb yine bir hûmka ândan dahî Loskova Glâva dimekle ma’ rûf dağda kadîmi yol ile âğâçlar içinden geçilüb tarîk-i merkûm üzerinde bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî tarîk-i mezbûr ile tahmînen iki yüz elli hatve gidüb bir ahlât âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Dobra Dora kaynağı nâm mahalde hûmka-i mezbûre nâzır bir hûmka ândan dahî Dûbrovde kenârında vâkı’ Lûka’ya gider yol ile gidilüb zikr olunan Dubrovod ve Ravne Rîka dereleri müctemi’ olduğu mahalde bir hûmka ândan dahi zikr olunan dereler cem’ olduğu mahalle karîb geçilüb Başadri Yoca deresi kenârında sol tarafda bir hûmka ândan dahî yukaru Yasadri Yoca deresiyle İstovol dimekle ma’ rûf dağa doğru gidilüb Yasadri Yoca deresi kenârında Ravne Rîka kaynağı başında bir hûmka ândan dahî Karânya ve Çerte Rîka nâhiyeleri hudûdlarıyla gidilüb İstovol dağına karşu ve yazak taşına karîb (256-b)Üstol ve Bûrice nâhiyesinden zikr olunan taş yanından cereyân iden derelerin beyninde bir hûmka ândan dahi yüz adım gidilüb mâru’z-zikr derelerin beyninde Karânya ve Bûrice ve ÇerteRîka hudûdları cem’ olduğu mahalde bir kâyn âğâcı etrâfında bir hûmka hûmka-i mezbûrun sağ tarafında bulunan Üstol dağı Devlet-i Çâsâriyyenin olub bu mahalde Devlet-i Çâsâriyye zabtında olan Karânya nâhiyesinin arâzîsi tamâm olmuşdur. Ândan dahî mürtefi’ ve sengistân dağlar ile gidilüb Çerte Rîka nâhiyesi hudûdu Burîce hudûduna muntehi olduğu Kavlofça dağında vâkı’ tamâmen Devlet-i Çâsâriyyede kalan Burice’ye gider yol üzerinde bir

hûmka ândan dahî Çerte Gavde dağından geçilüb ibtidâ Serve ve Ma^cden İpek derelerinin kâynağı olan Ma^cden İpek dağından ba^cdehu kuzey garb ile Galâva dağlarından geçilmekle zikr olunan dağlarindepe ile sırtı hudûd olubsol tarafı Devlet-i ^cAliyye'ninsağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Konya Galâva ve İslâva dağlarından gidilüb ândan dahî Leybe dağında vâkı^c piyâde yolunda bir hûmka bu dağların depe ile sırtı hudûd olub sol tarafı Devlet-i ^cAliyyenin sağ tarağı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Ândan dahî Curinîİstina ve Çarniverh dağlarından Velîka Ravne dağına gidilüb zikr olunandağda vâkı^c piyâde yolunda bir çâtâl kâyn âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunandağların depesi ile sırtı hudûd olub(257-a)sol tarafıDevlet-i ^cAliyye'nin ve sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Bu mahalde Devlet-i ^cAliyye'de olan Çerte Rîka nâhiyesi ile Esferlik Banası kazâlarının sınırlarıDevlet-i Çâsâriyyede kalan Ma^cden İpek ile Emûl nâhiyeleri hudûdları cem^c olmuşdur. Ândan Resve nâhiyesinin bâşı olan Mikol taşına varılıb Velîke Ravne ile Mikol taşının beyninde bi'l-cümle vâkı^c olan dağlar ile sırtları hudûd olubsol tarafı Devlet-i ^cAliyye'nin sağ tarafı Çâsâriyyenindir. Zikr olunan Mikol taşından Perejevinçe'ye gidilüb bir sagîr kaya üzerinde bir hûmka Mikol taşı ile Perejevinçe'de nasb olunan hûmkanın beyninde vâkı^c dağların sırtı hudûd olub sol tarafı Devlet-i ^cAliyye'de olan Çerte Rîka ve Esferlik Banası hudûdın Devlet-i Çâsâriyyede kalan Perâkîn ile tefrîk iden Garâ demekle ma^crûf dağa Bânadın gelen ^caraba yolundan gidüb bundan dahî Devlet-i ^cAliyye hudûdunda kalan Samânça taşının dokuz buçuk dakîka sağ tarafında düşürülmüştaşlardan bir hûmka Perejûvençe'de taş üzerinde yapılan hûmkadan bu mahalle gelince dahî sol taraf Devlet-i ^cAliyye'de kalan Esferlek Bânası hudûdu sağ tarafı Devlet-iÇâsâriyyede kalan Resve ve Petrûs hudûdudur. Ândan dahî hatt-ı müstakîm ile gidilüb hâla Kâlânofça karyesinde bir üvez âğâcı dibinde bir hûmka ândan kezalik hatt-ı müstakîm ile Derâgile nâm mahalde Niş'den Belgrâd'a(257-b)gider taht-ı yol üzerinde bir hûmka temessüklerde ta^cyîn ve tasrîh buyurulduğu üzere Devlet-i ^cAliyye'de olan Râjine palankasıDevlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Perâkîn vasatı bulunmak için Perâkende Rajîne palankasına tarafeynden mu^ctemed âdemler sâ^cat ile meşî eylediklerinde Derâgile'de vâkı^c taht-ı yol üzerinde mansûb hûmkada bulunmağla ândan dahî musâlaha temessükleri mûcibince vasat i^ctibârıyla İstûvlaç'a doğru yine hatt-ı müstakîm ile gidilüb Kârmanofça târlâlığında bir kara âğâç çevresinde bir hûmka ândan kezalik mâru'z-zikr hûmkaya karîb bir kara âğâç kurbunda bir hûmka ândan Keykovaç sahrâsında bir hûmkaândan dahî İstovlaç'a doğru gider tarîk ile gidilüb Morova kurbunda bir hûmka ândan Lûçîne karyesi

toprağıyla İstilâç hudûdu cem^c olduğu sahrâda Morova kurbunda bir sagîr ceviz âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunan Perâkîn ve Rajine palankaları başka başka kazâ olmayub Petrûs kazâsında vâkı^c olmağla bu mahalde vasat i^ctibârıyla arâzîleri tamâm olub Samânça'da vaz^c olunan hûmkadan bu mahalle gelince nasb olan hûmkalarinsol tarafı Rajîne palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i 'Aliyye'de ve sağ tarafı Perâkîn palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i Çâsâriyyede kalmışdır. Ândan dahî sol tarafda sagîr dağların dibinde Sûçîn dimekle meşhûr kuru dereye bir hûmka ândan yine küçük dağlar içinde İstovlâç'dan Râjine'ye (258-a)gider Tûbka nâm ormânda bir hûmka ândan dahî sagîr dağlıktan gidilüb İstovlâç'dan Perâline karyesine gider tarîk ile Ūlîne deresinin üst yanında bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan küçük dağlar beyninden gidilüb yol yanında bir karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî sagîr dağlardan inilüb Bulgâr Morova'sının içinde olanbüyük kaya karşusunda bir hûmka ândan dahî Bulgâr Morova'sından yine İstovlâç toprağınageçilüb Yokûvâç deresi Morova'ya munsabb olduğu mahalde bir gülgen âğâcı dibinde bir hûmka ândan bir sagîr dağa çıkılıb Mârkovence dimekle ma^crûf bâyırda bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile gidilüb sol tarafda Devlet-i 'Aliyye'de olan Mevsîn karyesi arâzîsiyle İstovlâç toprağı beyninde bâyırda vâkı^c bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan Makraşân karyesi yoluna doğru varılıb tarîk-i merkûmda bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir mürtefi^cce mahalle varılıb Râkvâç batûğu kenârında bir ūhlâmûr âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Derneçâr deresi bâşında bir hûmka ândan dahî Kaliye ve Derneçâr dereleri beyninde bâyır üzerinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr dereler müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî dağ ile inilüb Derneçâr deresi Küçük Morova'ya döküldüğü mahalde Morova kurbunda Karûşovaç nâm-ı diğêr Âlâca Hisâr yolunda bir kara âğâç dibinde bir hûmka Bulgâr Morova'sı(258-b)ve Küçük Morova beynlerinde İstovlâç hudûdu tamâm olub ândan nehr-i Küçük Morova mürûr olunub temessüklerde Öne kıyısı ile mestûr olduğu vechile hudûd olmak üzere Yâğûdine ve Garâgolafça ve Rûdnîk taraflarıyla Çâçkâ karşusunavarılıb Çâçkâ kasabası arâzîsinin Morova kenârında bâş hûmkası olan mahalden geçilüb Çâçkâ kasabasının vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz kimesnelerin ihbârı üzere Küçük Morova kurbunda Dervâr ve Çâçkâ târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir çatal kavak âğâcı dibinde bir hûmka ândan üç dikîka gidilüb Alâca Hisâr'dan gelen Çâçkâ'nın taht yolunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb bir söğüt âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Dervâr ve Kûlûnofça karyeleri hudûdları ile Çâçkâ kasabası târlâları cem^c olduğu

mahalde bir hûmka ândan dahî bir buçuk dakîka gidilüb Çâçkâ'dan Atânca'ya gider yol kurbunda bir emrûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb Çâçkâ'dan Kûlûnofça'ya gider yol kurbunda bir kebîr karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî iki buçuk dakîka gidilüb küçük çayır içinde bir elmâ âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahî beş dakîka gidirilüb Çâçkâ'dan yine Kûlûnofça'ya gider yol üzerinde bir fidân karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb Lûzinçe karyesine gider Kalûnofçayolmürûr olunub(259-a)bir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Çâçkâ ve Kûlûnofça ve Lûzinçe târlâları hudûdu cem^c olduğu mahalde bir elmâ âğâcı kurbunda bir hûmka ândan dahî beş dakîka gidilüb Lûjînçe karyesi batûğundan mürûr ve karye-i mezbûreye gider iki yol ve sagîr Belîce dağlarına karîb bir hûmka ândan dörd dakîka gidilüb bir emrûd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahi dörd dakîka gidilüb bir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî dörd dakîka gidilüb Çâçkâ ve Lûzinçe karyesi hudûdları Bezedine karyesi hudûduna muttasıl olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üçbuçuk dakîka gidilüb Çâçkâ'ya ve Berîd ve veriçe'ye gider ötesinde ve Çâçkâ mezarlığının kurbunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Çâçkâ ve Berîd ve Veriçe târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üç dakîka gidilüb Çâçkâdan Bezdîne ile Bilâna'ya gider yolun ötesinde Çâçkâ ve Yezdine târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî elli hatve gidilüb bir kirâs âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb bir elma âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Çâçkâ'dan Uzunça'ya gider yolun üst tarafında Bilâne karyesi sahrâsında bir hûmka ândan dahî Küçük Morova'nınyanında Çâçkâ ile Bilâne beyninde bir yemiş ağacı dibinde bir hûmka zikr olunan hûmka musâlaha temessükleri mûcibince(259-b)Çâçkâ ile Bilâne vasatı olub mahall-i mezbûrdan Devlet-i 'Aliyye'de olan Bilâne karyesiDevlet-i Çâsâriyyede kalan Çâçkâ palankasıyla onaltışarbuçuk dakikadır. Çâçkâ kasabasına muhsûs olan arâzîsi tahdîdinde vaz^c olunan hûmkaların sol tarafında olan bi'l-cümle kurâ arâzîleri ile Devlet-i 'Aliyye'de kalmıştır.Ve sağ tarafda Çâçkâ ile yalnız arâzîsi Devlet-i Çâsâriyyenin ândan Çâçkâ ile Bilâne vasatında Küçük Morova geçilüb vasatda Morova kenârında yapılan hûmkanın mukâbilinde bir hûmka ândan tahmînen ikiyüz adım Küçük Morova'dan ba'id Rûdnîk nâhiyesine tâbi^c Çernelyeva karyesinin târlâlarında bir hûmka sol tarafı Küçük Morova ile ma^can Devlet-i 'Aliyye mülküdür. Ândan dahî Kamâniçe kenârıyla yukarı doğru gidilüb Rûşence karyesinden gelen piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi kenârıyla Bernevâr karyesinin piyâdeyolunda bir hûmka ândankezalik Kamâniçe

deresi kenârıyla gidilüb yine Bernâvar yolunda bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi kenârıyla gidilüb Dırojnîk karyesi toprağında bir hûmka ândan kezalik nehr-i mezbûr kenârıyla gidilüb Astina demekle ma^crûf sagır derenin Kamâniçe'ye munsabb olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî yine Kamâniçe deresi kenârıyla Karadağ içinden gidilüb Deyûcebâre çayırılığında nehr-i Kamâniçe kaynağı başında(260-a)sağ tarafda bir hûmka Küçük Morova'dan ve Çaçkâ ile Bilâne karyesi vasatında karşı yapılan hûmkadan Kamâniçe deresi hudûd olub sol tarafı Pozîgacik ve Uzunca kazâları Devlet-i ^cAliyye'nin sağ tarafı Rûdnîk kazâsı Devlet-i Çâsâriyyendir. Ândan Devlet-i^cAliyye'de olan Uzunca kazâsının Devlet-i Çâsâriyyede kalan Valyova nâhiyesiyle hudûdları cem^c olduğu mâbeynde Revsek nâm dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî Fâvne Gûre dağında piyâde yolu ile sağ tarafda Uzunca karâgolu kurbunda kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velîka Kabak dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir ^camîk batûk içinde Sâbova demekle ma^crûf dere ile Mâlûkîk ve Maverinçe dağı ve Velîka Bûğlan dağı üstünde depelü Perde dağınarılıub Vâlyova ve Uzunça ve Sokol kazâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî Mâlû Bûğlan dağında Vâlyova ve Sokol kazâları cem^c olduğu bir batûk içinde Ustûbiçe dağına gidilüb yol üzerinde bir hûmka ândan dahî dağlar bâlâsından Sokol ve Valyova hudûdları ile Ustûbiçe ile Yâylânîk dağlarının beyninde vâki^c olan Leyke nâm-ı diğêr Bâleş demekle ma^crûf taş üzerinde bir hûmka ândan dahî yine dağlar depesinde Yâplânîk dağına varılıub bir kebîr kâyn ağacı dibinde bir hûmka bu dağların yine sırtları hudûd olub(260-b)sağ tarafı Valyova ve sol tarafı Sokol arâzîleridir. Ândan Vâlyova ve Sokol hudûdları ile gidilüb bu dağlardan Lûbûdik deresine inilüb deresine munsabb olduğu mahalle dek gidilüb ândan piyâde yolu ile Mâdye nâm dağın bâlâsında bir kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile ^cazîmü'l-cerem Kovârtîn taşına varılıub ve ândan sol tarafda Sokol kazâsına tâbi^c Daragûdûl karyesi ve sağ tarafda Vâlyova nâhiyesine tâbi^c Derenûvik karyesi olub Berûsek nâm dağda bir hûmka ândan dahî Mehâdve istirâje nâm dağında Astanice kayasına gidilüb Macâr kilisesi demekle ma^crûf virân kilîsâ kurbunda bir hûmka ândan dahî iki mezârlık içinden geçilüb dağlar üstünde piyâde yolu ile Lûpâtna ve Merçaka toprakları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî İşlek yolu ile Merçaka deresi Bezeka deresine munsabb olduğu mahalde bir söğüd ağacı etrâfında bir hûmka Bezeka bir suyun ismi olub yanında olan harâbe hân hudûd-ı İslâmiyyede kalmışdır. Merçaka batûğunun Benûfe'ye döküldüğü mahalde Yaplân Sokol ve Vâlyove hudûdu hûmkasından aşağı Sokol ve Vâlyova hudûdlarının

Karûbene hudûduna buluşdukları Astâva batûğu Bezeka suyuna döküldüğü mahalle gelince Bezeka Suyu hudûd olub mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan Bezeka Suyundan ayrıldıktan sonra musâlaha(261-a)temessükleri mûcibince Sokol arâzisini devr iderek nısf sâ°at gidilüb Gonâk ve Astâva karyeleri hudûdları beyninde bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan yine Sokol arâzisini devr iderek Petrîç ve Astâve karyeleri hudûdları arasından nısf sâ°at gidilüb Petrîç deresi geçildikten sonra Eşleyova deresi dahî mürûr ve kenârında bir hûmka zikr olunan Aşleyova deresi Adana vâlisi°izzetlüMustafa Pâşâ hazretleri ile “kıdevetü’l ümerâ il-milleti’l Mesîhiyye” Petraş cenerâl “hutimet °avakıbuhi bi’l-hayr”ın Belîne’nin alt yânında nehr-i Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hudûdu hûmkası doğruluğunda vaki° olmağla sol tarafdavâkı° Karovine ve Lûzençe kazâları arâzîleri ile Şâyâç nâm-i diğere Böğürdelen kazâsının ba°zı arâzîsi ve Leşence Palankası Devlet-i °Aliyye-i İslâmiyyede kalub ve hudûd iktizasıyla sağ tarafda kalan Karovine ve Lûzençe ve Böğürdelen arâzîleri Devlet-i Çâsariyyede kalmak üzere zikr olunan Aşleyova deresi kenârında vaz° olunan hûmkadan Belîne’nin alt yânında nehr-i Dirîn kenârında mâru’z-zikr hûmka kârşûsuna varınca kıbleden şimâle farz olunân hatt-ı müstakîm ile gidilüb Astâve karyesi toprâğında vâkı° bir kebîr pelîd ağacı nişânlanub ve hûmka i°tibâr olunub ândan dahî bir sagîr dereden mürûr olunub ve Yerebîk ve Astâva arâzîsi müctemi° olduğı piyâde yolunda bir kebîr pelîd(261-b) ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî ba°zı dağ ile Dûbuka deresinden geçilüb Çerde Batûk toprâğında bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Tûlîsofça karyesi deresinden mürûr olunub bir târlâ kenârında pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî Yâplanik deresinden mürûr ile Yânovaç dağına gidilüb Tûlîsofça ile Çerve Bâtûk beyninde bir hûmka ândan dahî Likove deresinden geçilüb Likovadere karyesine karîb târlâlarda bir hûmka ândan dahî keزالik Likovadere’ye tâbi° dağ ile üstünden geçilüb karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûrun hânesine karîb bir kirâs ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî iki dereden Karâsûva karyesine tâbi° bağlardan geçilüb bağlar kurbunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan Karâsuva toprağında Uzûnca dağına varilub mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan dahî bir dere ve ba°zı târlâlar ile gidilüb bir dağda piyâde yolunda bir mişe ağacı çevresinde bir hûmka ândanBûlefçe deresinden mürûr ile Bere Zoviçe dağına varilub piyâde yolunda bir pelîd ağacı devresinde bir hûmka andandahî keزالik Karavine ile Lûzençe nâhiyeleri müctemi° olduğı dağlar ile Mişekûfça dağı batûğucubûr olunub Çîkûta karyesine tâbi°Medûde Astayna dağında vâkı° bağlar ile bir piyâde yolunun

beyninde(262-a)beyninde bir hûmka ândan dahî batûkdan ve dereden zikr olunan Çîkûta karyesinegeçilüb Tuğrenbe bâyırında bir hûmkaândan dahî yine karye-i mezbûre hududundan gidüb sağ tarafda değirmen taşı ma^cdeni dağında bir hûmka ândan dahî sâlifü'z-zikr Çîkûta dağından inilüb bâyır dibinde târlâlıkda bir hûmka ândan yine mâru'z-zikr karye târlâlığında bir hûmka ândan yine zikr olunan târlâlıkda bir hûmka ândan kezalik zikr olunan tarlalıkda bir hûmka andan dahî Barde deresinden geçilüb kenârında Yâreniçe toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı târlâlar ile bir ormân içünden geçilüb karye-i mezbûre çâyırlığında bir hûmka ândan dahî yine çâyırlıktan gidilüb ormân kenarında bir hûmka andan dahî ormân içinden ve ba^czı târlâlardan geçilüb yine Yâdeneçe toprâğında bir hûmka ândan dahî Yâdeneçe târlâlarından geçilüb ve Velikasele karyesi arâzîsine karye-i mezbûre Yâdeneçe toprağı müntehi olduğı mahalde bir bağçe kurbunda kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velîkasîle karyesi târlâlarındanbir ormâna varınca gidilüb bir uhlâmûr ağacı çevresinde bir hûmka ândan zikr olunan ormân içinden bir sagîr dereye varılıb dere-i mezbûre kurbunda bir kâyın ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr sagîr dereden^cubûr olunub Velîkasele târlâlarında bir hûmka ândan dahî Velîkasele karyesi içinden geçilüb(262-b) karye-i mezbûre hânelerinin beyninde vâkı^c târlâlıkda bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûre toprâğında gidilüb sol tarafda vâkı^colan uç hânesine karîb bir hûmka ândan kezalik bir dereden geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzîsinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprâğında bir hûmka ândan dahi İvorîka dağına varılıb Velîkasele ile Leşençe karyeleri arâzîleri müctemi^c olduğı mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî İvorîka dağlarından geçilüb piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvorika dağından inilüb Leşince deresinden mürûr ile Leşince karyesinin Vûnabe Perde nâm arzîsinde bir hûmka ândan bir sagîr dere geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzîsinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprâğında bir hûmka ândan dahî ba^czı dağlar ve batûklar ile gidilüb Cer dağının alt yanında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan geçilüb Leşencegâye demekle ma^crûf bir mürtefi^c mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândandahî dağ ve batûklardan geçilüb Cer dağı ve Küçük Veydûvençe dağı beyninde bir bâyır üzerinde bir piyâde yolunda bir hûmka bu mahalde Lûzençe kazâsı hudûdu tamam olmuştur. Ândan dahî Şanâç nâm-ı diğerk Böğürdelen kazâsına tâbi^c Bernâver karyesi toprâğında Doğudyu dağında bir hûmka ândandahî Bârçe deresinden mürûr olunub karye-i mezbûre toprâğında bâyırda piyâde yolunda pelîd ağacı etrâfında(263-a)bir hûmka ândan dahî

İvâna karyesi dağına varılıb karye-i mezbûre ile Bernâver karyesi hudûdları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî harâbe bağlardan geçilüb İvâna dağı üstünde bir hûmka ândan dahî ma^cmûr bağlar içünden geçilüb kurbunda bir hûmka andan yine harâbe bağlar içünden geçilüb ormân dibinde bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden Bernâver karyesinden Leşence palankasına gider ^caraba yoluna varınca gidilüb tarîk-i merkûm kenârında bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden gidilüb hâricinde Leşence palankasından Şâyâç nam-ı diğeri Böğürdelene gider yol kurbunda Tavkîn toprağında bir hûmka ândan yine Tavkîn çayırılığıyla Bernâver karyesine gider bir ^caraba yoluna gidilüb yine Tavkîn toprağında üç pelîd ağacı etrafında bir hûmka ândan dahî yine Tavkîn toprağında bir emrûd ağacı çevresinde bir hûmka andan yine Tavkîn toprağıyla gidilüb bir kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan yine gidilüb toprağ-ı merkûmda bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağında Leşence palankasından Râca'ya gider ^caraba yolunda bir hûmka ândan dahî nehr-i Dîrîn'e doğru ormâna karîb çayırılık içinde bir hûmka ândan dahî müşârü'n-ileyh Mustafa Pâşâ ile Petrâş cenerâlin Belîne'nin alt yanında Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hûmkasına karşı berü tarafında yine Dirîn kenârında Dûbûvik toprağında bir hûmka vaz^c olunub bu mahalde emr-i tahdîd vaz^c olunan ^calâyim-i mu^cayyene ile bi-lütfullahi Te^câlâ hüsn-i hitâm bulub bâlâda her bir mahallin tahdîdinde zikr olunduğu üzere Timûk Suyunun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden Belîne'nin alt yanında Dirîn kenârında yapılan hûmka karşusuna gelince hûmka ve enhâr ve cibâl ile tahdîd ve tefrîk ve temyîz olunan arâzî ve sınırların sol tarafı Devlet-i ^cAliyye mülkü olub **(263-b)**sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalmağla mâbeynde karârdâde olan mevâdd ber mûcib-i temessük sulh ve salâh icrâ olunub tamâmen sebt ve tahrîr olunmuşdur. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi^c min saferü'l-hayr li seneti ihda ve selasin ve mi'ete ve elf. El ^cabdi'd-dâ^cî li'd-devleti'l ^cAliyye Mehmed el-kâdı be-medine-i dergi ve'l-me'mûr-ı be-tahrîrü'l-hudûd

4.4.2.3. R₃-R₄ Nüshasındaki Farklı Mektuplar⁴⁰⁰³

Adana Beylerbegisi Mustafa Pâşâ'dan gelen mektûb ve kâ'ime dir.⁴⁰⁰⁴

Devletlü sa'âdetlü mürvetlü 'inâyetlü efendim sultânım hazretlerinin hâkipây-ı eksîr 'ayârlarına rûy-ı 'ubudiyet fersûde kılınmak siyâkında ma'ruz-ı kûlları budur ki işbu mâh-ı zî'l-ka'ceti'ş- şerîfenin on yedinci Çahârşanba günü gurûbe karîb Çûkadâr İbrâhîm kûlları yediyle mektûb-ı devlet mashûbları ile kâ'ime-i 'aliyyeleriyle şeref-vürûd bulub mefhûmları ma'lûm-ı bendeleri oldukda tezâyid-i 'ömr ve devletleri tekrâr kılınmışdır. Bu bendeleri mâh-ı Şevvâlin on yedinci Bâzar irtesi Belîne'ye karîb mahalle nüzûl ve cenerâl Betrâş dahî yevm-i mezbûrede gelüb dâ'irelerimiz mâbeyni rub' sâ'at mikdârı mahall olduğundan mâbeynde mükâleme çâdırları tarafeynden ittifâkla kurulub irtesi gün görüşülüb ve dahî irtesi gün umûr-ı hudûdu mükâlemeye bedâ'i ve altı günde mütevâliyen meclîs olub cenerâl-i mesfûr cevâbında Belîne kazâsı hudûduna dek taleb ve ândan hatt-ı müstakîm ile gidilerek ve Râca'dan Novî'ye varınca Sâva sâhilinde vâkı' muhâcîlarıyla gereği gibi muhâfaza olunan ve olunmayan yerleri ve mâbeynlerinde arâzîleri bi'l-cümle hudûdlarıyla taleb idüb bu takdîrce hatt-ı müstakîm ile gitmek lâzım gelince Tuzla kazâsının ekser arâzîleri ve kurâları ve Gradçâç ve Serebrenîk ve Sokol kal'aları kendi taraflarında kalmak iktizâ ider. Bu def'a yedimizde olan fermân-ı şerîf-i 'âlîşâna mugâyir olduğundan kûlunuz Bosna vâlisi vezîr-i mükerrer devletlü 'Osmân Pâşâ efendimiz hazretlerine ve kendi dahî Çâsâr-ı bâ-vakâr tarafına i'âm eylemek üzere karâr virilüb on üç gün mürurunda giden âdemleri gelüb bu mâbeynde birkaç meclîs görüşülmüşidi. İrtesi Zî'l-ka'cde'nin beşinci günü mahall-i mükâleme olan çâdırlarda yine meclîs 'akd olunub kendüye gelen kâğıdlardan izhâr itmedi. Ve mukâddemâ olan ısrarından kat'a dönmeyüb kemâkân ısrârile ne mertebe keşme keş olunduysa netice pezîr olmayub meclîs-i âhere te'allîk itmekle irtesi gün tarafımızdan meclîs taleb olundukda cevâb eyledi ki Pajarofça mükâlemesinde Belîne'yi ve Berinik Suyunun karşusunda Böğürdelen yakasında olmak kıyâsıyla Çâsâr-ı bâ-vakâr tarafına Belene virilmişdir. Kangı tarafda olur ise olsun bütün arâzîsiyle isterim. Lakin eğer sizin cevâbınız üzere Sâva sâhilinde Devlet-i 'Aliyye'ye kalacak

⁴⁰⁰³ Bu iki nüshadaki mektupların sıralaması aynı olduğundan dolayı tek başlık altında verilmiştir.

⁴⁰⁰⁴ Bu mektûp 231-a daki mektup ile karıştırılmıştır.

yerlerdür deyü iddiâ itdiğünüz hâlî yerlerden siz keff-i yed iderseniz ben dahî Belîne'den geçeyim. Ancak Nehr-i Dîrîn'den Berçaki'ya varınca ve ândan dahî nehr-i Bosna'ya varınca vâkı^c ihtilâl-i cânibeyn ve re'y-i vekîleyn ile bana ne kadar yer virirsiz ki âna göre râzı olayım didikde yanımızda müstashab olan bî-^carız kimesneler ile müstahsen görülmekle ne mikdâr yer istersin didiğimizde cenerâl-i mesfûr cevâbında Râca palankasından yukaru Belîne'ye doğru Dirîn kenârıyla iki sâ^cat mahalle değin varıla ve ândan hatt-ı müstakîm ile Berçaki'ye varınca bu minvâl üzere ola. Ve Berçaki'den dahî kezalik yukaru bir sâ^cat yere değin varılıb ândan hatt-ı müstakîm ile Bosna Suyuna varıncaya değin ^cale't-tafsîl tahrîr ve i^clâm olunur. Belîne'nin ise hudûdu bu vech üzeredir ki nehr-i Sâva kenârında vâkı^c Râca'dan Belîne'ye gelince dört sâ^cat ve Belîne'den dahî İzvornîk yoluna dağru arâzîsi nihâyetine değin beş sâ^cat mahaldir ki İzvornîk kasabasına üç sâ^cat kalur ve yine Belene'den cânib-i yemini Dirîn Suyuna değin bir sâ^cat ve yine Belîne'den cânib-i yesârı Berçaki yoluna doğru arâzîsi nihâyetine değin sekiz sâ^cat mahal bunlar Belene kazâsının arâzîsi hudûdudur. Bu esnâda kazâsı hudûduna değin virilmek lâzım gelür ise bâlâda tahrîr olunduğu vech üzere iktizâ ider. Eğer Belene kasabası arâzîsi hudûduna değin râzı itdirilür ise Belene'den İzvornîk yoluna doğru nısf sâ^cat mikdârı ancak olub nehr-i Dîrîn kenârında Tavkîn iskelesine varır ve mektûb-ı bendegide tahrîr olunduğu vech sâ^cat hesâbı üzere bulur ise nehr-i Sâva'dan bir veyâhûd bir buçuk kât kalub sözü üzere olmak ihtimâli olur ise iki sâ^cat Sâva'dan yukaru nehr-i Dîrîn ile gelinüb ânda ^calâmet vaz^c ve ândan hatt-ı müstakîm ile Berçaki doğru gidilmek iktizâ ider. Nihâyetinde kangı sûret gelür ise der^cakeb devletlü mürvetlü efendime i^clâm olunur. Benim devletlü ^câtıfetlü efendim sultânım hazretleri bu kûllarının İzvornîk altında dokuz gün meksimiz olub ve cenerâl ile mülâkî olunca ve Belene altına nüzûl idecegimizi Şevvâlin on sekizinci gününde olmağla Tâtâr ile devletlü efendilerimize i^clâm eylemişdik. Ba^cdehu mektûb-ı bendegide tafsîl olunduğu üzere mufassalan tahrîr ve târih ve rukâdan sekiz gün mukaddem mehterbâşımız kûllarıyla gönderilüb bu âna değin iki def^cadan gayrı taraf-ı Devlet-i ^cAliyye'ye i^clâm olunmayub ancak Bosna vâlisi vezîr-i mükerrem hazretlerine dört beş def^cadır i^clâm olunub müşkilâtımızın cevâbın tahrîr buyur buyurulur. Ancak mukâbelemizde olan şahs hasm-ı kavî ve bir vechile ilzâmkabûl ider değildir. Ve mukâddemâ müzâkerelerde ikinci maddededir. Devletlü efendimden ötürü ayâne(?) vaktine değin bu tarafa gelebilürler ve nehr-i Dîrîn'in ne mahalline çıkarlar deyü lisâne getürüb ancak bu eyyâmlarda müzâkere itmeyor. Ma^ciyetinizde olan cenerâle

üç dört def'adır âdem ve mektûb gönderdiğinin haberi alınmıştır. Ve Belene'nin gerek hudûdlarını ve mücâdelelerimizi ve sa'yimiz sâ'at hesabı üzere olmasına ihtimâmımız ma'lûm-ı devletleri oldukda emr ve fermân devletlü'inâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 18 Rebi'ü'l-evvel sene 1130

(195-b)Tahdîde me'mûr Selânik mutasarrıfı MustafaPâşâ'dan gelen mektûbun sûretidir. Fî 5 Şevvâl sene 1130

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri mahz-ı hayr olan vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Benim devletlü'inâyetlü merhametlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri me'mûr olduğumuz hudûd tarafına Firdevsî Efendi du'âcılarında alınan habere göre Çâsâr hudûdu vekîli Filişmân olmak üzere mektûb gönderüb haberleştiğimiz bundan akdem ma'rûz-ı hâk-ı 'izzetleri kılınmışıdi. Gönderilen âdemimiz kûlları geldi. Filişman olmayub me'mûr olduğumuz tarafa âheri ta'yîn olunmağla gelen mektûbu tercümesi ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılınmışıdır. Yazdıklarına göre yüz kırk âdem ile mâh-ı Şevvâl'in üçüncü günü Tîmûk tarafına gelecekler. Mehterhânedan gayrı kûlunuzun etbâ'ı dahî ziyâde olub ancak mesfûrun kendi etbâ'ından gayrı atlasu olduğu yazılmağla vaz'-ı 'alâyim ve ba'zı mühim işlere istihdâm olunmak için belki iktizâ ider deyü Niş'den yanımıza ta'yîn buyurulan Rûm ili eyâleti zu'amâ ve erbâb-ı timârının kırk neferi şimdilik yine yanımızda alikonub mâ'adâsı bayrakları altında yine Niş'e 'avdet itdirilmişdir. İnşâe Allahü Te'âlâ tahdîd-i hudûd iderek Vidin hududundan çıkınca Vidînlüden ve dahî ilerü varıldıça semtlerinin gereği gibi hudûd ve sînûruna vâkîf âdemlerden dahî yanımızda bulunur. Heman Hazret-i Bârî Te'âlâ rızây-ı yümn iktizây-ı veliyyü'n-ni'amileri üzere harekete mavaffak eyleye. Nemçe hudûd vekîli mektûbu ile İzvornîk tarafından hududumuza irişmiş ta'addi eylemişler deyü Sabaç nâm-ı diğêr Bögürdelen kumandanının taraflarına gelen şikâyet kâğıdların irsâl (196-a) itmeleriyle manzûr-ı devletleri buyurulmak için hâkipây-ı devletlerine irsâl olunur. Şerâ'it-i sulh ve salâh mün'akd olmağla fimâ-ba'd bir mahalle çete işlemeyüb dostluk şartına ri'âyet olunmak üzere şerefyâfte-i sudûr olan evâmir-i şerîfe vardıktan sonra hudûdlarına tecâvüz olunmamak cesâretin kimesne itmemek gerekdir. Bu şikâyetleri sahîh ise mukaddem olmak ihtimâli var. Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü sa'âdetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindedir.

**Nemçe muhaddidinden Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'ya gelen kâğdın
sûretidir.**

Devletlü hürmetlü muhabbetlü °azîz dostumuz Mustafa Pâşây-ı zîşân hazretlerinin cânib-i °izzet-me'ablarına tarafeynden hüsn-i rağbet ile merbût olan rişte-i mevâlefet ve muhâleset teşyidi üzeredir. Da°vât-ı sâfiyâb meveddet-i füzûn ve garrar-ı tahıyyât ve âfiyât-ı muhabbet-nümûn ithâf ve ihdasından sonra dostâne ve muhlisâne inhâ ve inbâ olunan oldur ki hâlâ mektûb-ı musâdikat üslûbları sahrây-ı Niş'den Pujarofça'da bu hayrhâhlarına vusûl bulub mefhûmunda hâlâ taraf-ı Devlet-i °Osmâniyye'den Pajarofça nâm mahalde mükâleme-i mevâdd-ı sulh ve salâh fercâm temessüklerinde mestûr ve muharrer olduğu üzere nehr-i Tîmûk Tuna'ya munsabb olan mahalden Bosna hudûdunda nehr-i Vidin kurbunda Beline'ye varıncaya değin kat°i hududuna siz rıf°atlı hürmetlü mezîd-i mehabetlü dostumuz me'mûr ve ta°yîn olduklarından fevkü'l-gâye mesrûr ve mahzûz olmuşuzdur. Li-ecli-zalik tahdîd-i hudûda mübâşeret itmek için ne vakit ve ne mikdâr âdemlerimiz ile hareket ve Tîmûk tarafında kangı günde bir yere gelinmesi tahmin olacağı sû'âl buyurdıklarına binâ'en hesâbımıza göre ve re°âyâ ve berâyâyâ sıklet (196-b) olunmamak cihetinden ancak seksen atlû ve yigirmi katana ve kırk nefer mikdârı tevâbi°imiz ile gitmek tasmiîm itdik. Devletlü ve °azîz dostumuz tarafından dahî kesîri ya kalîlü'l-°aded ile varmak münâsib görülür ise ve tarafeynden °ale's-seviyye berâber olacağı nehr-i Tîmûk Tuna'ya döküldüğu mahalde ve nüzulümüzde teksir ya taklîl rızâları üzere ideriz. Zikr olunan âdemlerimiz Belgrâd'dan berren ve âğurluğumuz Tuna ile irsâli için hâlâ Belgrâd'a doğru °azîmet ve husûsumuza nizâm itmek üzere iz ki İnşâe Allahü Te°âlâ nehr-i Tîmûk Tuna'ya muttasıl olduğu mahalde tahmînce şehir-i Şevvâl'in üçüncü gününde mevcûd ve ânda temessükât mazmunu icrâsı için kudüm-ı lüzûmlarına muntazır ve müterakkıb oluruz. Eser-i zâ me'mûl-i dâ°ileridir ki işbu şekvâ kâğıdları mücibince cümle Sabaç'da olan esirlerimizi tarafınıza redd ve teslîm buyurulmak üzere iktizâ iden yerlerde dikkat ve ihtimâm-ı tâmmaların eksik buyurmayalar ki ba°dehu dahî bu tecelliyin eşkiyânın cezâlarına göre haklarından geline. Bâkî hemîşe sa°âdet ve ikbâl ber-karâr bâd. Tahriren fî Ramazanü'l-mübârek yevm 19 sene 1130 be sahrây-ı Pojorofça el-muhibbü'l-mahlas Baron dö Mayro Orsiri

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir. Gurre-i

Rebi'ül-evvel sene 1130

Benim devletlü sa'âdetlü mekremetlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Tâtâr kûllarıyla ihsân ve irsâl buyurulan mektûb-ı emr-i üslûblarıyla musâlaha murahhası 'izzetlü İbrahîm Âğâ bendelerinin verdiği hudûd tasviri vâsıl olub her ne emr ve fermânları buyurulduysa ma'lûm-ı bendeleri olmuşdur. Hazret-i Rabbi'l-'İzzet 'ömr ve devletlerin dâ'im eyleyüb sâye-i 'inâyetlerin üstümüzden (197-a) eksik eylemeye. Amîn. İnşâe Allahü Te'âlâ emr-i 'âlîleri üzere gafletden mücânebet ve hîn-i iktizâda tasvîr-i mezbûra mürâca'at ve tekmîl-i nâmûs-ı saltanat emrinde bezl ve sa'y-ı kudret kılınur. Hazret-i Mevlây-ı mütte'âl rızây-ı yümn iktizây-ı veliyyü'n-ni'amileri üzere harekete muvaffak eylemiş ola. Bi-lütfullahi Te'âlâ vech-i lâyıık üzere tahdîd-i hudûda mübâşeret ve İstol dağına dek tahdîd olunub vaz'-ı 'alâyim olunduğu bundan akdem ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kulunmuşidi. Ândan sonra İstol dağının sol tarafında ve tahminen bir sa'ât ilerüsünde Vidin kazâsına tâbi' Çerne Vîka nâhiyesinin Porîçe kazası toprağına müntehi olduğu Kolviçece dağı nâm mahalde yol üzerinde hûmka ile vaz'-ı 'alâyim ve andan sonra Ma'den İpek kazâsıyla Vidin kazâsının kadîmden mu'ayyen hudûdları olan Çerne Gude ve Kozî 'izzet ve Kopnu Galâve ve Çernevede dağlarıyla tahdîd-i hudûd iderek on bir sa'ât dahî gidilüb Ma'den İpek kazâsının ûmûl ile meşhûr olan nahiyelerinin kapûları mesâbesinde olan yolları üzerinde iki dağ başında 'azîm hûmkalar yapılmıştır. Ve andan dahî hudûd-ı İslâmiyyede kalan Esferlek Banası arazisinin Ma'den İpek ve Resve kazâları hudûdlarından temyîz ve tefrîk ve kat'-ı hudûd iderek mâh-ı Şevvâlin yiğirmi ikinci günü Perakin'e karîb İzûr nâm mahalle nüzûl olunub Nemçe hudûd vekîli ile Perakîn ile Rajne hudûdu müzâkere olundukda Perakin'den Şöpelek derbendine varınca Çâsârın ve derbend-i mezbûrun Rajne'ye varınca Devlet-i 'Aliyye'nindir. Şöpelek'den doğru İstovlâç'a giderüz deyü nizâ'a düşüb söz ile ilzâm olunmamağla bu bendeleri temessük mücibince sâdır olan me'mûriyetimiz (197-b) emr-i şerifinde ikisinin vasatından geçilüb İstovlâç'a varıla kaydına i'cibâr ile tarafımızdan ve taraflarından âdemler ta'cyîn ve Perâkîn'den Rajne'ye sa'ât ile yürüdüb meşîlerine göre beş sa'ât beş dakikada varmayarıyla bu takdîrce Rajne ile Perâkîn'in vesatı Şöpelek ve derbendenbir sa'ât ilerü Perâkîn tarafına yol üzerinde Diprağla nâm mahalde bulunmağla ânda hûmka yapılub ordûy-ı hümâyûn kondığı Kınalı oğlu çitliğı hûmka-i mezbûreden bir buçuk sa'ât geride hudûd-ı islâmiyyede

kalmıştır. Rajne ve Perâkîn başka başka kazâ olmayub ikisi dahî Petrûs kazâsı olmağla kazâ-i mezbûrun dahî Resve ve Esferlik Bânası hudûdlarına münthehi olduğu mahallerde yine sa'ât ile vasatı bulunup vasat-ı tarîkde yapılan hûmkadan hatt-ı müstakîm farzı ile hûmkalar ile Devlet-i 'Aliyye tarafında kalacak Rajne arazisi gereği gibi tefrîk ve temyîz olunmuştur. Ve İstovlâç'a dahî Nemçelerin tasavvuru üzere kestirmeden gidilüb vasatı tarîk hûmkasından doğru İstovlâçanın alt yanında Morova'ya yüz hatve mikdârı yaklaşıldıktan sonra İstovlâç'a sapılıb târih-i kâ'ime-i 'ubudiyet günü tahminen İstovlâç'a yarım sa'ât mahalde Morova'nın berü tarafında İstovlâç'ın kadîmi arazisidir deyü ehl-i vukufun haber virdüğü mahalle vaz'-ı 'alâyim olunub mâh-ı Zi'l-ka'de'nin gurreesi günü İstovlâç'dan aşağı nehr-i Morova'nın kurbunda ormân içinde Kınalı oğlu'nun asıl eski çiftliği yurdu dahî hudûd-ı islâmiyyede kalmıştır. Asıl İstovlâç'a geçilüb ânın hudûdu ma'lûm olmadıkça berü tarafda arazisidir deyü iddi'â itdikleri **(198-a)** yeri tahdîd itmedik. Ancak ne mikdâr yerdür deyü bakdırdım. Sudan suya târlâsı ve çâyırı ve dâğı ve bağının devri bir sa'ât üç çeyrek dahî Morova kenârıyla tûli olduğu zaman iki buçuk sa'ât olur. İstovlâç Bulgar Morova'sıyla Küçük Morova'nın kavuşduğu mahalde kimesne ma'mûr olduğunu bilmez bir harâb kal'a olub hâlâ bir kulesi ve ba'zı divârı ve hendeğinin eseri zâhirdir. Orman olmuş Alaca hisârı iki sa'ât yer olub Alâca hisârının bağları İstovlâç etrafındadır. İstovlâç'dan nehr-i Küçük Morova mürûr olunub öte kıyısı ile Çâça'ya varıla deyü emr-i şerîfde tasrîh buyurulmuş. İbrahim Ağâ'nın virdiği tasvirde isgâfat yazılmış. Eğer yanında Bilâne yazılmamış olsa bu Çâçka degüldür deyü şüphe gelürdü. Bunların Nemçenin coğrafya târihinden haber virdiği esâmi ile yazmayub beyne'l ahâli meşhûr olan isimleriyle yazsalar daha âsân idi. Ve İstovlâç'dan Çâçka on sekiz sa'ât yer olub Küçük Morova'nın berü tarafında Alâca Hisâr yakasındadır. İbrahim Ağâ kûlları virdiği tasvirde hemen yol geçer gibi hudûd nişânı olmak üzere nokta ile gösterdiği Perâkîn ve İstovlâç ve Çâçka ve Bedeka ve Beline temessükde arazileriyle Çâsâr tarafında kalmak üzere musarrahdır. Morova'nın karşı kıyısı ile Çâçka tarafına geçilüb arazisi temyîz ve tefrîk olunmaludur. Çâçka mahsûs bir kazâ olub hudûdu Yeni Pazar kurbunda olan Berunik kazâsına mülâsıktır. Çâçka'dan Bedeka'yla ne hatt-ı müstakîm ve müstedd bir farz olunmuş ve ne yolu ta'cin olunmuş. Bunların solunda Pojigacık ve Öziçe kazâları var. **(198-b)** Ânlar dahî Sokol arazisi gibi zikr olunmak lâzım iken mübhem kalmış. Beline dahî temessükde Dirin kenârında yazılıb tasvirde dahî Dirnik berü tarafında gösterilmiş. Halbuki Beline nehr-i Dirin'in öte cânibinde İzvornîk tarafında Dirin

suyundan iki buçuk sa'ât ba'cid yerededir. Mübhemâtda çok zahmet çekilse gerekdir. Devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendimin du'ây-ı hayr icâbet eserleri niyâz olunur. Çâçka neferâtı geçen sene İstovlâ'dan sonra fermân-ı 'âlî ile Öziçe muhâfazasına ta'yîn olunmuşlar. Emr-i musâlaha tamâm olduğun işitdikleri gibi Çâçka Devlet-i 'Aliyye tarafında kalmış mulâhazasıyla elli altmış âdem ile âğâlarının 'iyâlsiz sâlat Çâçka'ya gelüb evlerinde oturdukların Keskîn Za'îm nâm külları haber virmekle âğâları hudûd ve sînûr ahvâli için yanımıza gelüb neferâtı yine Öziçe mahâfazasında kıyâm eylemeleriçün buyuruldu irsâl olunmuşdur. İbrahim Âğâ küllarının verdiği tasvirde Nemçe tarafında kalmak üzere nokta nişanı ile hudûd gösterdiği yerlerden şimdiye dek Vidin sancağında ve Perâkîn'de himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni'âmileriyle Devlet-i 'Aliyye-i İslâmiyye hudûdunda kalan arazi sür'at-i seyr ile beş altı günde dolaşılmaz. İnşâe Allahü Te'âlâ bundan böyle dahî ihtimâmda kusûr olunmaz. Şimdiden sonra Alâca Hisâr ve semtlerine varıldıkda Öziçe ve Sokol neferâtının hudûd ve sînûr ahvâline vâkıfları yanımızda bulunmak lâbüdd olub ziyâde âdemin iktizâsı olmamağla Rum ili zu'ama ve erbâb-ı timâr ne de yanımızda bulunan kırk nefere izn virildiği ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü efendim sultânım huzretlerindedir. Fî gurre-i Rebi'ü'l-evvel sene 1130

(199-a)Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir. 3

Rebi'ü'l-evvel sene 1130

Devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye. Perâkîn hududunu tahdîd idüb İstovlâç'a giddiğimiz bundan akdem ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılınmış idi. İstovlâç ve karşusunda iki buçuk sa'ât devri olan arazisinin hudûdu bulunub tahdîd olundu. Nizâc İstovlâç üzerinde üçer dörder kurşun menzili mahallerde olar yârlardaki Alâca Hisâr bağlarında kaldı. Alâca Hisârlıdan mahfî sû'al olundukda İstovlâç Niş voyvodalağına tâbi' bir mukâta'a olub rûsûm-ı bâğâtların İstovlâç mukatâ'ası emînlerine virdiklerin haber virüb ancak palankamızda iken olmaz ta'ayyüşümüz bağlar mahsûlüne münhasırdır deyü feryâd itmeleriyle husûs-ı mezbûr devletlü efendimden istîdâne tevkîf ve eğer Alâca Hisârlıya fermân buyurulur ise İstovlâç tarafına bağlar önüne eğer Nemçeye virilir ise bağlar ardunda hudûd ve hûmkalar yapılmak üzere ağaçlar ile şimdilik vaz'-ı 'alâyim ve Alâca Hisâr alây begisi ile Nemçe hudûd vekîli tarafından bir âdem alikonub kendimiz İnşâe

Allah Küçük Morova'nın karşı yakasıyla Çaçka'ya gitmek üzereyiz. Ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile fermân-ı 'âlîleri buyurulur ise ânâ göre hareket olunur. Çaçka dahî bir vüs'atli kazâdır. Bir ucu Yeni Pazar'a karîb Bervenîk kasabasına ulaşur. Ve bir tarafı Alâca Hisâr'a üç dört sa'ât karîb mahalle dek gelür. Temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyetimiz emr-i şerifinde kazâ tasrîh olunmayub heman Çaçka arazisi Çâsâr (199-b) zabtında kalmak üzere yazılmış. Beline dahî ânâ göredir. Nemçe tarafında kalacak Çaçka ve Beline kasabaları havâlisinde olan arazisidir. Yohsa kazâlarının cümle kurâsı arazisi iddi'âsındadır. Bu mübhemât İbrahîm Âğâ kûllarına îzâh itdirilüb bu bendelerine fermân-ı 'âlîleri buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 3 Rebi'ül-evvel sene 1130

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir.

Benim devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri İbrahîm Âğâ kûllarının virdüğü tasvirde Râjene ile Perâkîn arasından hudûd giderek Râjene semtinden gelen Beraline deresinin Bulgar Morova'sına münthehi olduğu mahalle dek varmış ve ândân Bulgar Morova'sı aşuru şekl-i müstedîr ile iki Morova arasında olan Lupûbât deresine ve andan hatt-ı müstakîm ile Âlâca Hisâr yanında cereyân iden Rasine suyu aşuru ta Alâca Hisâr önünde küçük Morova'ya münthehi olmuş iken himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni'âmileriyle hâlâ hudûd çok aşağıdan yapılub İştovlâç'a gösterilen hudûdun 'arız bir sa'ât ve tûli iki buçuk sa'âtden ziyâde arazi hudûd-ı islâmiyyede kaldığı ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü efendimindir. Fî 5 Rebi'ül-evvel sene 1130

Selânik mutasarrıfı Mustafa Pâşâ'dan gelen kâ'imenin sûretidir.

Devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri Hakkı Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri mahz-ı hayr olan (200-a) vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleye. Tahdîd-i hudûd iderek İstovlâç'a gelindikde İstovlâç'a hududuna bulunan Âlâca Hisârlı bağları nizâ'asıyla hudûd hûmkaları sonra yapılmak üzere nehr-i Küçük Morova'nın karşı yakasıyla Çaçka'ya gitmeğe karar virdiğimiz bundan akdem hâkipây-ı devletlerine i'âm olunmuşıdi. Ziyâde yağmurlar yağub ve Küçük Morova taşub geçmek mümkün olmadığından hâlâ yine İstovlâç'da meks olunmağla yanlarında bulunan bu taraflu huydûd kefereleri ve re'âyâ kendülere

her sa^cât İstovlâç hudûdunu bir dürlü haber virdiklerinden gitdikçe nizâ^caları ziyâde olmağla hûmkalar vaz^c ve temyîz-i arazi ile bağlar İstovlâç hudûdunda kalub anca bu senelik bâğ mahsûllerine Nemçe tarafından ta^carruz olunmamak üzeredir. İstovlâç'a geldiğimiz gün temessükde Morova geçilmek bir yazılmış. İşte Morova'yı geçdik. Bundan sonra Âlâca Hisâr tarafıyla Çâçka'ya gideriz deyü Nemçe hudûd vekîli vâfir nizâ^ceylemişidi. Temessükde İstovlâç'a varıla ândan nehr-i Küçük Morova geçilüb Öne kıyısı ile Çâçka'ya varılmak musarrah iken bu nizâ^canın beyhûdedir deyü ilzâm olunmuşiken şimdi yine İstovlâç'dan Küçük Morova'yı geçüb karşı kıyı ile Çâçka'ya varınca bu mâbeynde Küçük Morova tarafının re^câyâsı müşterek olub ^cale's-seviyye intifâ^c eylemeye muhtâcdır. Böyle olmadıkça ben karşıya geçüb Çâçka'ya gitmem deyü bir ^cözl ve illet dahî izhâr itdi. Murahhas ilçilerin alub virdikleri temessükde Küçük Morova'da bu dediğiniz şey yazılmamış. Temessük mücibince sâdır olan emr-i şerîf-i ^câlîşânda mestûr olmayan ahvâli görmeğe me'mûr değiliz. **(200-b)** Siz gitmezseniz biz berü yaka ile varır seni ânda bekleriz. Ancak temessüğe muhâlif hareket itmiş olursuz dinildikde yine dayanamayub geçer. Karşı kıyı ile sizinle giderim. Ancak bâş vekîle i^clâm iderim. Küçük Morova'dan re^câyânın iştirâk üzere intifâ^cı husûsunun haberi geldikçe sizinle o vâde bir işe mübâşeret olunmaz deyü cevâb virdi. Suyun dahî ne zaman geçid vireceği ma^clûm olmayub virdiği cevâb ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindedir. Benim devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım İstovlâç'dan Çâçka hududuna varınca Küçük Morova'da iki ada vardır. İçlerinde Yoğudine re^câyâsı olmuş idi. Ânları bize virirler mi ve Çâçka hudûduna varınca tarafeynin re^câyâsı ^cale's-seviyye intifâ^c eylemek üzere nehr-i mizbûrun vasatını hudûd idirler mi deyü tekrâr tercümânı ile iki üç âdemini göndermiş. Temessükde nehr-i mezbûrun öte kıyısı ile Çâçka'ya gidilmek musarrah olub vasatı ve zikr olunan adalar yazılmış değil iken temessüğe muhâlif hareket olunmak niçe mümkündür deyü cevâb virildi. Nehr-i mezbûrun vasatı ile zikr olunan adalar ahvâlini bâş vekîllerine yazdılar. Ve haberine intizâr ile meks idecekleri ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile fermân-ı ^câlîleri buyurulur ise emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü efendim sultânım hazretlerindedir. Fi 5 Rebi^cü'l-evvel sene 1130

Benim devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretleri İstovlâç'dan Küçük Morova'ya mürûr ve emr-i şerîfde mestûr olan kıyısı ile Çâçka'ya gelinüb musâlaha temessükü mûcibince (201-a) zabtında kalacak Çâçka kasaba ve arazisinin tefrîk ve temyîz ve tahdidi Nemçe Nemçe hudûd vekîli ile müzâkere olundukda Çâçka kasabası arazisine kanâ'at itmeyüb Çâçka'ya ta'bidir deyü Pojugacık kazâsın ve Berunik ve Yeni Pazar ve Âlâca Hisâr kazâları hudûduna varınca Çâçka kadılarının umûr-ı şer'îyyesin gördükleri Pojugacık nâhiyesi kurâsın tâleb ve beyhûde nizâ'a düşüb bir vechile ilzâm kabul itmemekle hudûd kadısı dâ'îlerinin hâlâ ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri kılınan 'arzı mantûkunca Pojugacık Çâçka'ya tabi' olmayub aslında Çâçka Pojuga'ya tabi' ve zikr olunan karyeler Pojugacık nâhiyesi olduğunu yânımızda bulunan bî-garez kimesneler mesfûrun muvacehesinde şehâdet ve şehâdetlerin kendüsü dahî tercümânına yazdırmış iken niye nizâ'ada musırr olub şehâdetlerin redd eylemek üzere tercümânı yazısıyla virdüğü kâğıd manzûr-ı devletleri buyurulmak için irsâl olunmuşdur. Mübhemât izâhı için murahhas efendiler kûllarının Firdevsî Efendi hattıyla virdikleri cevâb kâ'imesi vürûdundan sonra yine bir yere gelinüb müzâkere ve size kura ve nâhiye virilmiş olsa sarâhaten zikr olunurdu. Temessükde zikr olunan arazi yalnız Çâçka kasabası arâzîsi olub kura ve nâhiye değildir. Bî-vech nizâ'anız ve temessüke muhâlif hareketiniz iki devletin ma'lûmu olmak iktizâ ider dinildikde bizim ile kasaba arazisi hudûdlarını gezüb hudûdlarda bulunan ba'zı ağaçlar nişân olunub lakin bâş vekîle i'clâm idüb tekrar haberi gelmedikçe hûmka yapdurmayub 'inâd ve te'hîr itdi. Zikr olunan nâhiye mukaddemâ ve hâlâ ma'rûz-ı hak-ı 'izzetleri (201-b) kılındığı üzere her ne kadar vüs'atli ise nefis-i Pojugacık kazâsı iki ol kadar vardır. Ve hudûdu Yeni Pazar ve Estâr Eflâk hudûdlarına münthehi olur imiş. Allah hıfz eyleye. Bunlar Nemçe hudûdunda kalsa pek müşkil olur. Bâ-husûs zikr olunan nâhiye hudûdunda Ayra suyu kenarında divârları ve kulleleri sağ ve mefîn Mağleş dirler. Bir hâlî kal'a dahî vardır. Yeni Pazar'a on iki sa'ât yerdir. Ellerine girerse sa'atince içine muhâfazacı korlar. Bosna yollarının vaktinde sedd ve ta'tîl olmasına bâ'is olacak bir mahaldir. Mesfûrun nizâ' eylediği husûs devletlü 'inâyetlü efendimin bâş vekîl ile mukâtebesine muhtâc olmuşdur. Bununla bir vechile görülmek mümkün değildir. Temessüke muhâlif hareket ve nizâ'ı bâş vekîle yazılır ise himmet-i celiyye-i

veliyyü'n-ni'âmileriyle nizâ'ları ber taraf olur. Çâçka'dan Bedeka'ya varınca temessükde ve tasvîrde yazılan hudûd mübhem olduğu bundan akdem ma'cûz-ı hak-ı 'izzetleri kılınmışdı. Biraz yeri Pojugacık toprağı hizasıyla gider. Nizâ' eyledüğü Pojuga husûsiçün bâş vekîlden haber gelmedikçe yol kenarıyla Pojugacık toprağına dahî iktizâ iden hudûd hûmkaların yapırmayub ve Bedeka yolunda nizâ' eylediğı Pojugacık hudûdu nihâyet bulduğı mahalden Uzîçe kazâsı arazisin dahî tefrîk ve temyîz ve tahdîde ittifâk itmeyüb dahî ilerüde taraflarında kalacak Rûdnîk ve Vâlyova kazâları toprağının Uzûçe kazâsı arazisinin bir mahalline bulunduğı yerde bir hûmka yapalım. Ândan dahi Bedeka'ya varınca tahdîd idelim deyü teklîf eyledi. Zikr olunan üç hududun (202-a) bulunduğı yerde yapılacak hûmkanın berü tarafında olan Uzîçe arazisi niçe olur dinildikde berüsü nizâ' eylediğim Pojigacık kazâsı kurâlarıyla karışuktur. Ânlar Bedeka'dan sonra haberler gelüb görüldükde görülsün deyü cevâb ve temessükde ve fermânda Pojugacık kazâları var mı deyü su'al eyledi. Çâsâr tarafında kalmak üzere yazılmış olmadıktan sonra Devlet-i 'Aliyye tarafında kalacak arazi yazılmağa hâcet nedir dinildikde sükût itdi. Âncak zikr olunan kazâlar hudûda vâki' olmuşiken temessükde zikr olunmayub Bedeka'ya varınca ne şekil toprakdan geçer. Sağ ve sol nedir. Tavzîh olunmamağla tama'a düşdükleri ve sonra nizâ'a vesile olacak bir hareket itdirmeğe çalışdıkları zâhir olub Uzîçe'nin hudûda düşen cümle arazisin tahdîd ve temyîz ve tefrîkden mesfûr imtinâ' etmekle fermân-ı 'âlfileri vüruduna değin Çâçka'da mekse karar virdiğimiz ma'lûm-ı devletleri buyuruldıkda emr ve fermân devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'âm efendim sultânım hazretlerindir. Fî 23 Rebiü'l-evvel sene 1130

Nemçe hudûd vekîlinin Pojugacık ve nâhiyesi Çâçka'ya tâ'bidir deyü hilâf-ı temessük nizâ' idüb nizâ'ı beyhûde idüğü bî-garezehl-i hak kimesnelerin şahadetleriyle zâhir oldukda şahidlerin haberlerin redd eylemek üzere mesfûrun tarafından virilen kağıddır.

Mutasarrıf-ı Selânik sa'âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri hâliyen Devlet-i 'Osmaniyye tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr olan komisâr yâhûd vekîli cânibinden bana i'lâm ve efhâm buyurduklarına redd-i cevâbımdır ki tercüme olundu.

(202-b) Aslında Çâçka Pojugacık kazâsına tâbi' olduğu yalnız bu müdde'i bana kifâyet ider deyü isâbet virmez. Pojugacık'ın Çâçka'ya tâbi' olduğun bilmeziz

deyü bunların dahî bilmezlikle isâbet olunmaz. Ve tâbur Belgrâd muhâsarası kasdıyla Belgrâd etrafına geçdikde Pojugacık kazâsına Devlet-i ‘Osmâniyye tarafından Bûyûl Hasan Efendi dirler bir mahsûs kadısı olduğuna tamâmen redd iderim. Ve isâbet itmeğe isterim. Ve bu bâbda dahî iktizâ ider ise dahî Devlet-i Çâsâriyye’ye cevâb virdim. Ve ol vakitte Çâçka kadısı Parâçelü Ahmed Efendi Çâçka kadılarının ve Pojuga’nın ma‘iyyet ile umûr-ı şer‘iyye gördüğüne dahî söz yok. Kura-i arazisi Pojuga’ya tâbi‘ olduğuna ve Pojugacık nâhiyesinde olduğuna söz yok. Lakin bu şart ile ki bütün Pojugacık ol Çâçka olan bâş hükmündedir. Bunu dürlü dürlü vechile isbât iderim. Ancak bunda temşîlât-ı kalîle izhâr iderim.

Evvela üç dört seneden mukaddem Muhmûd Mâdâ nâm voyvodası ve Perâşlete kâdısı altında Pojuga nâhiyesinde vâki‘ olan Toriçelü Milûtîn Zerzûle nâm köylünün hakkından gelindi. Zîrâ bir Tâtârı katl itmiş idi. Tâtârlar ise mezbûr Milûtîn Zerzûleyi Bilesince götürmek istemişler. Velakin kâdı mâni‘ olub istifâ ve edâsın ânlara ikrâr ve ta‘ahhüd itmişdir. Ba‘dehu kâdı-i mesfûr Milûtin bend ve kayd idüb kanlu kuyuya saldı. Ve ânı dahî salb iderdi. Eğer bu sebepten külli emvâlın almaz saydı. Ve beş yüz guruş edâ itmiş. Ve oğlu seksân guruşdan ötürü şimdiye dek Uzîçe’de (203-a) Ubrende Ahmed Şayâ nâm yanında durur. Ta bu farz olduğu akçesin bâbâsı için hizmetle edâ idince.

Saniyen geçen kışda Belgrâd alınmadan evvel tekrâr mezbûr Milûtin Zerzûlenin hakkından gelindi. Ve bâlâda mesfûr Voyvoda ile kâdı zikr olunan Belgrâd’a bend ve kayd ile irsâl itdiler. Zîrâ kinezler ol farz virdüleri beş yüz guruşdan ötürü şikâyet iderlerdi. Bir Uzîçeli Müslüman Kara Ahmed nâm beş yüz guruşu mu‘âmele için dahî altmış guruş virdi. Ve Milûtin Zerzûle’den değil amma nahiyeden nahiyeden talep iderdi. Eğerçi Milûtin Bermezân nâm sipâhin Tûrice nâm karyesinden idi. Ancak toprağı ol kadar tefrîk olmağla mezanın değil ammâ ol ma‘den nâzırı Banya Lûka’nın idi.

Salisen Eşmâka nâm voyvodası altında Parâçelü kâdısı Garablov Davidi hakkından gelinüb zîrâ Çâçka’dan bir karı sürüb götürmüşüdi. Karının Çâçka’da olan kocası şikâyete gelüb kâdı Dâvidi getürddü. Ve bend ve kayd ile Çâçka’ya irsâl eyledi. Ve andan on guruş cerîme almışdır. Parâçalı kâdısı hâliyen Bosna’dadır. Ve Belgrâd alındıkda Çâçka’yı bıraktı. Topal İbrahîm nâm haraççı geldikde Çâçka’da oturur idi. Ve orada Pojugalu ve Çâçkalunun harâcın alurdu. Pojugacık mîrî

mukâta°a olduğun redd iderim. Ve isbât iktizâ ider ise dahî Devlet-i Çâsâriyye'ye cevâbın virdim. Meğer gümrük ile bâç-ı mîri mukâta°a yerinde idi ki mirîye râci° yâhûd ser° askerlere in°âm buyuruldu. **(203-b)** Bu etrafda° arzen ve tûlen hâslar yokdur. İlla ıstârı ve lah ve serem hâsiki sultân içündür.

Râbi°an Çâçka kâsabası Belgrâd muhâfızı pâşâlarının hâssı olduğu mutasarrıf-ı Selânik sa°âdetlü Mustafa Pâşa ve hâlâ Devlet-i° Osmâniyye'den tahdîd-i hudûda me'mûr olan vekîl hazretlerine bi'z-zât Belgrâd ser°askeri olduklarından ma°lûmdur. Ben ise karşı korum ki Belgrâd Pâşâları hazretleri cümle nâhiyelerde dört ve beş kurâdan ve Çâçka ile Pojuga'da ma°an on iki kurânın kavâ°idin görmüşlerdir. Bu köylerin° avâyidi ve gelürü için taraflarından âdemler nasb iderlerdi. Çâçka'da bir voyvoda otururdu. Câ'izdir ki pâşâlar hâtırlarıçün dahî ol on iki kurânın nâzırı idi. Ammâ ben dirim ki voyvodalar nâzır gibi yalnız değil ammâ kumândan gibi haslara me'mûr olurlar idi. Hâlâ Pojuga kâdısı Uzîçe ile ma°an Şeyh Muhammed Efendi idüğü bu vakitte da°vâma bir isbât karşı komaz. Zîrâ Pojuga'da Bosna'da şehir-i Ağustosun on birinci gününde müselmân dâhil ve sâkin olurdu. Cümle defterhâne-i° amîrede mestûr olan rakam ve mekâtibine küllî ta°zîm ve tekrîm iderim.

Müşârü'n-ileyhden gelen kâ'imedir. 22 Rebi'ül-evvel sene 1130

Benim devletlü° inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni°am efendim sultânım hazretleri Adana beglerbegisi° izzetlü Mustafa Pâşâ bendeleri Betrâş ile olan müzâkereleri mektûb ve kâ'imesinden ma°lûm-ı devletleri olur. Sâva kenarında Devlet-i° Aliyye hudûdunda kalacak ba°zı arazisiyle Beline'yi mübâdele idelim. Ne kadar yer virirsiniz didkden sonra uzadub te'hîr eylemesi evvel emirde **(204-a)** Beline'yi cümle arazisi hududuyla isterim. Ve ândan hatt-ı müstakîm ile gidile kelâmının i°âde ve nizâ°ında ısrâr eylemek için olmak gerekdir. Kasaba hudûduna râzı olsalar Mustafa Pâşâ kûllarının yazdığına göre çok yer değil. Ancak arazisi temessükde kasaba ile mukayyed olmayub mutlak yazılmağla cümle kazâsı arazisin iddi°â ve nizâ° ideceklerinde iştibâh yokdur. Temessükde îzâh olunmayan husûsda tasvîrde olan hudûd nişânı ve sonradan îzâh ile ilzâmları pek müşkildir. Birkaç gün mukaddem bu ahvâli mûma-ileyh kûlları devletlü efendimin hâkipây-ı devletlerine i°lâm itdiklerin kâ'imesinde yazmış ma°lûm-ı devletleri olmuşdur. Âhir kâ'imemizde ma°rûz-ı hak-ı° izzetleri kılındığı üzere Nemçe hudûd vekilinin nizâ°ı sebebi ile

fermân-ı  âlîleri vüruduna dek kûlunuza Çaçka'da meks iktizâ itmekle Beline hudûdunda ne vechile fermânları buyurulur ise emr ve fermân devletlü efendim hazretlerininindir. Fî 22 Rebi ü'l-evvel sene 1130

Mûma-ileyhden kâ'imedir. Fî 24 Zilhicce sene 1130

Hakk-ı Sübhânehu ve Te âlâ hazretleri vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Musâlaha temessükünde kazâ ve kurâ ve nevâhi zikr olunmayub hemân Çaçka ve Bedeka ve Beline arazileriyle Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalmak üzere mestûr idüğü ma lûm-ı devletleridir. Murahhas efendiler kûllarının Firdevsî Efendi hattıyla virdikleri izâh kâ'imesi mûcibince Nemçe hudûd vekili Çaçka kasabası arazisiyle kanâ at itmeyüb Çaçka'ya ta bîdir deyü civârında vâkı  Pojugacık kazâsını tamâmen ve Yeni (204-b) Pazar ve Berûnik ve Âlâca Hisâr kazâları hudûdlarına varınca Çaçka kâdisının ancak umûr-ı şer iyyesin gördüğü Pojugacık nâhiyesinin cümle kurâsı taleb ve bî-vech nizâ  ve hilâf-ı temessük hareket idüb bir vechile ilzâm kabûl itmemekle husûs-ı mezkûr devletlü efendimin bâş vekil ile mukâtebesine muhtâc olub Nemçe hudûd vekili ile bir vechile görölmek mümkün olmadığı ve hudûd ibtidâ temessükde mahdûd olmak lâzım iken Çaçka ile Beline beyninde nehr-i Morova mürûr olduğu mahalden berren Bedeka'ya varıla deyü temessükde yazılan hudûd meçhul olub yol uğrağıyla Rûdenik Valyova kazâlarından bir mikdâr arazi Devlet-i  Aliyye tarafında kalmak üzere mükâleme olunmuş değil ise bârî Devlet-i  Aliyye-i İslâmiyyede kalan Pojugacık ve Uzîçe ve Sokol kazâları arazisi hudûdlarıyla Çâsâr tarafında kalacak Rûdenik ve Vâlyova kazâları arazisi hudûdları arazisinde Bedeka'ya varıla dinilmek lâzım iken zikr olunan kazâların Sokol'dan gayrısı temessükde tasrîh olunmadığından Nemçe tama a düşüb Bedeka'ya gidilecek yolda Pojugacık arazisi hudûduna iktizâ iden hûmkaları yapırmayub bâş vekilden habere te allik eyledikleri ve Uzîçe kazâsı hudûdunun dahî vâfir arazisini gerü koyub ilerüsünde hûmka yapalım dimesi sonra hâhişleri üzere nizâ a vesile olacak hîle bir hareket ittirmeğe çalışdıkları zâhir olmağla emr ve fermânları vüruduna dek Nemçe hudûd vekili ile Çaçka'da mekse karar virdiğimiz iki gün mukaddem hâkipây-ı devletlerine i lâm olunmuşidi. İnşâe Allahü Te âlâ fermân-ı  âlîlerine intizâr (205-a) ile Çaçka'da meks olunur. Bedeka dahî Sokol kazâsı arazisinden Sokol kalçasına iki sâ at karîb mahaldedir. İnşâe Allahü Te âlâ fermân-ı  âlîler vürûdundan sonra Bedeka'ya varılmak oldukda bî-garez kimesnelerin haber virdiği hudûd-ı sahîhe râzı olmayub

çok nizâ^c itse gerekdir. Bedeka'dan sonra Sokol arazisini devr iderek Vidîn suyu kenarında Bilene'ye varıla deyü temessükde mestûrdur. Belîne Vidîn suyunun karşı yakasında İzvornîk tarafında olduğu bundan akdem hâkipây-ı devletlerine i^clâm olunmuşidi. Sokol arazisinin nehr-i Dirin'e müntehi olduğu mahalden Vidin suyu kenarıyla Beline karşusuna varınca on iki sâ^catden ziyâdedir. Bu on iki sâ^catlık yerde Dirin suyunun berü tarafı Karvine ve Lûziçe kazâları toprağı olub İzvornîk karşusunda nefsi İzvornîk mahalleleri ve bağçeleri ve İzvornîkli tasarruflarında olan arazi vardır. Karvine kasâbası Dîrîn'den tahminen üç buçuk sâ^cat ve Lûziçe kasâbası Dîrîn suyuna yarım sâ^cat yerde olub kazâları vüs^catle ve musâlaha haberi şüyû^cundan sonra ahâlîlerinin kasabalarına varub sâkin oldukların ol tarafdán gelenler haber virürler. Bunlar temessük mûcibince vârid olan emr-i şerîfde hiç zikr olunmamış. Hudûd tasvîrinde Sokol arazisini devr ile berren doğru Beline'ye varmağı gösterüb Sokol arazisinin Dîrîn kenarına nihâyet bulduğı mahalden Dîrîn kenarıyla Beline'ye varmağı göstermediğinden zikr olunan Karvine ve Lûziçe Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak görünür. Bunlar ve Dirinik berü tarafında mükâleme olunmuş dahî ba^czı arazi var ise (205-b) murahhas efendiler kûllarına îzâh itdirilmeyüb bu bendelerine emr ve fermânları buyurulmak bâbında emr ve fermân devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindir.

Müşârü'n-ileyh hazretlerinden kâ'imedir.

Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri Hakk-ı Sübhânehu ve Te^câlâ vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb sâye-i devletlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Amîn. Bosna tarafında nehr-i Sâva yâlisında tahdîd-i hudûda me'mûr Adana Beglerbegisi Mustafa Pâşâ bendelerinin mahsûs âdemi ile tekrâr mektûbu gelüb Betrâş cenerâl ile Beline'yi ancak kasabası arazisiyle tahdîd eylediklerin i^clâm itmeleriyle manzûr-ı devletleri buyurulmak için mektûbu irsâl olunmuşdur. Beline bu kûllarının emr-i şerifinde idi. İlerüsüne mübâşeret için bi-hasebü'l-iktizâ tahdîd eylemek gereklerdir. Bu sûretde Beline ahvâli ber-taraf olmuş. Lakin Nemçe hudûd vekilinin bî-vech eylediğı nizâ^cın faysalina ve Çaçka'dan hareketimize fermân-ı ^câlîleri vürûdundan sonra Bedeka'ya ve ândan Beline karşusuna değîn varılıb tahdîd-i hudûd olunmak muktezâ idüğü ma^clûm-ı devletleridir. Temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyetimiz emr-i şerifinde Bedeka'dan sonra Sokol arazisinin devr iderek Dirin suyu kenarında Beline'ye varıla deyü mestûr olub bundan akdem ma^crûz-ı hâkipâyleri kılındığı üzere

Sokol arazisinin Dirîn suyuna müntehi olduğu mahalden Beline karşusu on iki sâ^cat yerdir. Bu mâbeynde İzvornîk karşılarında olan Karuvine ve Luzîniçe kazâları temessükde (206-a) zikr olunmamış. İbrahîm kûllarının virdiği tasvîre göre Beline'ye varmadın bir mahalde Dirîn suyuna yanaşmağla zikr olunan kazâlar Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmak iktizâ ider. Ancak Nemçe hudûd vekilinin şimdiye değin meşhûr olan harekete göre tasvîr ile ihrâcları müşkil olub nizâ^c ideceklerinde iştibâh yokdur. Ve musâlaha in^cikâdından sonra Karuvine ve Luzuniçe ahâlileri kasabalarına varmış sâkin olmuşlar. Mustafa Pâşâ kûllarının mektûbunda Böğürdelen kumândanı içine bir mikdâr haydûd ile bir kapûdan komuş deyü yazdığı Leşençe palankası dahî yanımızda bulunan bâ^czı erbâb-ı vukufun haber virdiğine göre Uzîçe kazâsı arazisindedir. Bunların ikisi de müstakil kazâdır. Elbette mükâleme olunmuşdur. Daha yukarılarda Dirînik suyunun bir mahalline yanaşmadın doğru Beline karşusunda Dirin kenârına varmak zikr olunan iki kazâ cümle arazileri ile Devlet-i ^cAliyye cânibinde kalmak üzere arazililerin devr iderek varılmağa muhtâc olduğu ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda ne vechile hareket olunmak fermân-ı ^câlîleri buyurulur ise emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü merhametlü efendim sultânım hazretlerindedir. 28 Rebi^cü'l-evvel sene 1130

Niş kâdisının ^carzıdır. 22 Rebi^cü'l-evvel sene 1130

Der-i devlet mekine ^carz-ı dâ^cî-i kemine budur ki Selânik sancağı mutasarrıfı olub tahdîd-i hudûda me'mûr olan vezîr-i mükerrerem elhâc Mustafa Pâşâ hazretleri tahdîd-i hudûd iderek Çâçka'ya gelüb temessük mûcibince sâdır olan me'mûriyeti emr-i şerifinde mestûr olduğu üzere Çâçka kasabası ve Çâçka kasabasına muhsûs olub Nemçe tasarrufunda kalacak arazisinin (206-b) tahdîd ve tefrîk ve temyizini Çâsâr hudûd vekîli Baron dö Nayberk ile müzâkere eylediklerinde Çâçka kasabası arazisiyle iktifâ eylemeyüb Çâçka'ya tâbi^cdir deyü Pojugacık kazâsını ve Berînik ve Yeni Pazar ve Âlâca Hisâr kazâları hudûdlarına varınca Çâçka kâdılarının umûr-ı şer^ciyyesin gördükleri Pojugacık nâhiyesinde olan karyeleri taleb ve bî-vech nizâ^ca ve temessûke muhâlif hareket itmekle husûs-ı merkûma vukûf-ı tâmmı olan bî-gâez sikât-ı sahîhü'l-kelimâtdan hâlâ Uziçe kasabası sâkinlerinden Va^ciz-zâde Mûsa Âğâ ve dizdâr kethüdâsı elhâc İbrahîm Âğâ ve müderris elhâc İbrahîm Efendi ve Beşli Âğâsı Muhammed Âğâ ve Keskin Muhammed Âğâ ve Hasan Âğâ ve Valyova dizdârı Ahmed Âğâ ve Fârsân Âğâsı Dilâver Âğâ ve Nişli Ahmed Âğâdan sû'âl olundukda her biri cevâbında aslında Çâçka Pojugacık kazâsına tâbi^cdir. Ve

Pojugacık Çaçka'ya tâbi^c olduğun bilmeziz. Ve Nemçe tâbûru Belgrâd muhâsarası kasdıyla Belgrâd tarafına geçdikde Pojugacık kazâsında Devlet-i ʿAliyye tarafından Bûyûl Hasan Efendi dirler mahsûs kâdısı var idi. Ol vakitte Çaçka kâdısı Pârâçalı Ahmed Efendi idi. Ve Çaçka kâdılarının umûr-ı şerʿiyyesin gördüğü kurâ arazisi Pojugacığa tâbi^c ve Pojugacık nahiyesinde. Ve Çaçka'nın arazisi ancak kasabası etrâfında olan mahsûs ve muʿayyen arazisidir. Ve defterhâne-i ʿâmirede dahî bu minvâl üzere mestûrdur. Ve Pojugacık mîrî mukâta^ca olub içinde emîn oturur idi. Ve hâlâ palankasını neferâtı muhâfaza ider. Ve Çaçka kasabası Belgrâd muhâfızı pâşâların hâssı olub taraflarından Çaçka'da voyvoda oturur idi. Ve hâlâ **(207-a)** Pojugacık kâdısı Uzîçe ile maʿan Şeyh Muhammed Efendidir deyü her bir Nemçe Çâsârı hudûd vekîli mevâcehesinde ʿala tarîkü'l-şehâde inhâ ve ihbâr eyledikleri der-i devlet-medâra ʿarz ve iʿlâm olundu. Bâkî fermân der ʿadlıdır. Harrere fî's-sânî ve'l-ışrin min Zi'l-kaʿdeti'ş-şerîfe li seneti selâsin ve miete ve elf

El ʿabdi't dâʿi lil-devleti'l-ʿAliyye Muhammed el-kâdı be-medine Niş ve'l-me'mûr tahrîrû'l-hudûd min kabli men lehû'l-emr.

Devletlü saʿâdetlü ʿinâyetlü merhametlü veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Hakkı Sübhânehu ve Teʿâlâ vücûd-ı şerîflerin hatâsız eyleyüb sâye-i ʿinâyetlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Âmîn. Benimdevletlü saʿâdetlü ʿinâyetlü merhametlü veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretleri me'mûr olduğumuz emr-i tahdîd bi-lütfihi Sübhânehu ve Teʿâlâ hüsn-i hitâm bulmağla Niş kâdısı olub maʿiyyetimize me'mûr olan Muhammed Efendi dâ'îlerinin zabt ve tahrîr eyledüğü hudûd-nâme mûcibince Nemçe muhaddidinden Nemçe lisânı üzere alınan temessük ve yanına taʿyîn olunan çâsâr tercümânı yazusuyla tercümesi huzûr-ı ʿAlîlerine irsâl olunub Karûnpe hudûdu ve Belene karşusunda kırk bir gün nizâ^c ve meksimizde ʿavn-ı hakla sûret-pezîr olan keyfiyyet-i tahdîd tafsîl üzere kâ'ime-i bendegî ile maʿrûz-ı hâk-ı ʿizzetleri kılınmıştır. Hakkı Sübhânehu ve Teʿâlâ hazretleri devletlü efendimin himmet-i celiyye-i veliyyü'n-niʿamileriyle müşkilât-ı umûru dâ'imâ teshîl ve âsân eyleye. Bu ʿabd-i mekterleri dahî duʿây-ı ʿömr ve devletlerin iderek **(207-b)** ʿinâyet ve ihsân buyurulan Arz-ı Rûma ʿazîmet üzere olduğumuz maʿlûm-ı devletleri buyuruldukta emr ve fermân devletlü saʿâdetlü veliyyü'n-niʿam efendim sultânım hazretlerininidir. Fî 10 Safer Sene 1131 Bende Mustafa vâli-i Arz-ı Rûm

Devletlü saâdetlü inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretleri hazret-i Bârî Teâlâ azze Şânehu vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb dîn ve devlet hizmetinde dâ'im eyleye. Musâlaha temessükünde Pezeka'dan sonra Sokol arazisini devr iderek Dîrin suyu kenarında Belene'ye varıla deyü mestûr olmağla ber-mûcib-i temessük hudûd itibârıyla çâsâr zabtında kalmak iktizâ ider deyü Nemçe hudûd vekilinin iddiâ eylediği Kûrupe ve Lûzineçe kazâları nizâsıyla bulunduğumuz mahalde meks eylediğimiz bundan akdem ma'rûz-ı hâk-ı izzetleri kılınmışıdi. Pezeka'dan ayrıldığı mahalden Sokol arazisi devrinin nehr-i Dîrin'e müntehi olduğu mahal on sâat olub Allah hıfz eyleye. Cümlesi devr olunsa zikr olunan iki kazâ hudûd itibârıyla Nemçe tarafında kalmak iktizâ iderdi. Ve Nemçelü elbette temessük mûcibince böyle olmalıdır deyü Kûrupene ve Lûzineçe kasabalarına kapûdânlar dahî ta'yîn idüb Leşence palankasında hâzır tutarlardı. Şürût-ı temessükü icrâ iderek Sokol arazisini devr iderek Dîrin kenârına varalım deyü takâza eyledikçe eğer Belene Sokol arazisinin Nehr-i Dîrin'e müntehi olduğu mahalde ise gidelim ve illâ olmayub aşağıda ise Belene'yi ve Dirîn kenarında olan Belene hudûdu hûmkasını arayalım bulalım. Sokol arazisi devrinin her ne mahallinde (208-a) doğru bulunur ise hatt-ı müstakîm ile tahdîd idelim deyü cevâb verüb nizâc esnâsında kendüsüylü Belene karşısına dahî varıldı. Belenenin birbuçuk sâat aşağı idüğünüz gördükde bu takdîrce ala-hâlihi itibârıyla çâsâr zabtında bulunan Böğürdelen kazâsından bir mikdâr arazi Leşetiçe palankası Devlet-i Aliyye tarafında kalmak iktizâ itdiğün fehm itmekle bunları virmemek için niçe hîle sülûk olunub hatt-ı müstakîm bir hûmkaya farz olunmak iktizâ itmez. Temessükde Belene yazar. Belene'nin üst yanında İzvornîk tarafında Yâplân kasaba hudûdu hûmkasından farz iderüz deyü yine nizâc ve inâdında musırr iken inâyetlü efendimin himmet-i celîleleri imdâdımıza irişüb taraf-ı devletlerinden hudûdlar husûsîçün Osmân Âğâ nâmında bir kûlları Beç'e vardıktan sonra hudûdun bir ân mukaddem tekmîli isti'câline bâş vekîlden muhaddid-i mesfûra mektûb gelmekle Sokol arazisi devrinin Belene'nin alt yanında olan hudûd hûmkasına doğru bulunan mahalden tahdîde râzı olub Pezeka suyundan ayrıldıktan sonra bir sâat devrinde İşleyova Deresi nâm mahalde doğruluğu bulunmağla kıbleden şimâle hatt-ı müstakîm farz ile tahdîd olunub bilütfihi Sübhâhehu ve Teâlâ Kûrupe ve Lûzineçe kazâları arazileriyle Devlet-i Aliyye-i islâmiyyede kalmağla kasabalarında sâkin ehl-i islâm-ı müreffehü'l- bâl du'ây-ı devâm-ı ömr-idevlet-i hilâfet penâhidedirler.Hatt-ı müstakîm ilekat olunan hudûd iktizasıyla birkaç karyeleri sağ tarafda Nemçe hudûdunda kalub ala-hâlihi

i'tibârıyla Nemçe (208-b) zabtında bulunan Böğürdelen kazâsından dahî devri dokuz sâ'at gelir. Arazi ile Leşeniçe palankası hudûd-ı islâmiyyede kalmıştır. Leşeniçe palankası hâlâ sülûsânı mertebe dizmesi ve kurâ ve lahânesi bâkî olub palanka olmak üzere teslîm eyledi. Ve temessükde dahî palanka yazılıb bir lüzûmlu mahalde vâkî olmağla hâli kalması münâsib olmayub İzvornîk begi kûlları ma'rifetiyle şimdilik sâbıkâ palanka-ı mezbûra Fârisân Âğâsı olan Şâhin Âğâ kûlları kırk beş nefer müstahfiz ile dizdâr ve yigirmi nefer ile 'Osmân nâmında bir kûlları mârtolos Âğâsı ta'yîn olunub defterleri üzerine 'arz ve i'lâm olunduğu ma'lûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'am efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 10 Safer sene 1131

Hâlâ sultân-ı selâtin-i 'azâm hâkân-ı havâkîn-i fihâm hâdimü'l-haremeynü's-şerifeyn Sultânü'l berreyn ve'l-bahr melâzil enâm şevketlü kudretlü 'azametlü pâdişâh-ı islâm Zıllullahi 'ala kâffeti'l-enâm es-sultân İbni's- sultâni's-sultân el gâzî Ahmed Hân İbnü's sultân Mehmed hân lâzâlet silsileti's-saltanatuhu müsellestuhu ila ahiri'l-eyyâm hazretleriyle Româ inparâtoru haşmetlü kuvvetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr "hutimet (209-a) avakıbuhi bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ahsen ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedâd mâbeynlerinde bin yüz otuz senesi Şa'bânının yigirmi ikinci gününde Pajarofça nâm mahalde mün'akd olan musâlaha ve müsâlemede tarafeynden alınub virilen mu'teber ve me'mûlü'n-bih temessüklerin ikinci mâddesinde mestûr olduğu vech üzere Tîmûk suyunun nehr-i Tûna'ya munsabb olduğu mahalden Belene'ye varınca Devlet-i 'Aliyye tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr olan Selânik mutasarrıfı vezîr-i mükerrer devletlü sa'âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri Devlet-i Çâsâriyye hudûd vekîli Uber Şeter Baron dö Nâyberk "hutimet 'avakıbuhi bi'l-hayr ile ittifâk üzere ve ma'rifet-i şer'ile ve her serhaddin hudûd ve sınırları ahvâline vukûf ve şû'uru olan ehl-i hakk bî-garez kimesneler ile ber mûcib-i temessük sulh ve salâh hakk ve 'adl üzere temyîz ve tefrîk ve 'alâyim-i mu'ayyene ile tahdîd eyledikleri arazisinin hudûd nâmesidir ki zikr olunur.

Timûk suyunun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden nehr-i Timûk'un vasatı ile on sâ'at yukarı doğru gidilüb Kayrevaniye nâhiyesinde vâkî Balâşanice deresinin nehr-i Timûk'a muntehi olduğu mahalde on sâ'at tekmîl olunub mahall-i mezbûrda bir birine mukâbil iki hûmka vaz' olunub zikr olunan Timûk suyu nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden bu mahalle gelince hudûd olub mâru'z-zikr hudûdda vâkî Timûk suyunda tarafeynin re'âyâsı müşterek olub cemi' menâfi'de

ale's-seviyye intifâ^c eylemek şerâit-i sulhde meşrût ve temessüklerde mestûr olmağla vech-i meşrûh üzere cümleye i^clân ve işâ^cat olunmuşdur. Ândan dahî zikr olunan Balâşanice deresiyle gidilüb Fethü'l-İslâm (209-b) tarafında Devlet-i ^cAliyye'de olan Dernovâç karyesine gider piyâde yolu kurbunda kezalik karşuya karşı iki hûmka ândan dahî Balâşanice ile Kûberence beyninde vâkı^c tarîk ile gidilüb sol tarafda Devlet-i ^cAliyye'de kalan Kûberence karyesi yûrdları berâberinde bir hûmka işbu mahalde iki devlet tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr ve ta^cyîn olunan vekîlleri ba^cde'l-yevm vardıkça birer hûmka nasb olunmak üzere ittifâk ve ittihâd eylemişlerdir. Ândan dahî ba^czen Balâşanice ve ba^czen Bocince karyelerine tâbi^c bir âğâçlı yaylağın sırtında vâkı^c yol ile karye-i mezbûraBocince'ye karîb bir ^caraba yolunda bir mîşe âğâcı etrafında bir hûmka ândan dahî Bocince yolu ile gidilübDevlet-i ^cAliyye'de olan Diyûcân ve Devlet-i Çâsâriyyede kalan Asker ve Menicekaryeleri târlâları beyninde bir hûmka ândan dahî Devlet-i ^cAliyye'de olan Cernerîka nâhiyesi ile Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Karânye nâhiyesi cem^c olduğu mahalden hudûd ile bir kuru dereden geçilüb Pûjeyova nâm-ı diğér Bozka deresiyle Ğaluğfiçe deresinin yanında hâlî değirmen kurbunda bir hûmka ândan dahî Pajayova ve Galugofça dereleri beyninde zikr olunan hâlî değirmene karîb bir sagîr tâş üzerinde bir hûmka ândan dahî Pujeyova deresiyle Kîrânya ve Kîrûbene ve Çernerîka nâhiyeleri müctemi^c olduğu zikr olunan Pujeyova kaynağı başında bir armûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan tahmînen üçyüz hatve Karanya ve Çernerîka nâhiyeleri hudûdlarıyla bir yoldan geçilüb yine bir hûmka ândan dahî Loskova Glâva dimekle ma^crûf dağda kadîmi yol ile âğâçlar içinden (210-a) geçilüb tarîk-i merkûm üzerinde bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî tarîk-i mezbûr ile tahmînen iki yüz elli hatve gidüb bir ahlât âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Dobra Dora kaynağı nâm mahalde hûmka-i mezbûre nâzır bir hûmka ândan dahî Dûbrovde kenârında vâkı^c Lûka'ya gider yol ile gidilüb zikr olunan Dubrovod ve Ravne Rîka dereleri müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahi zikr olunan dereler cem^c olduğu mahalle karîb geçilüb Başadri Yoca deresi kenârında sol tarafda bir hûmka ândan dahî yukaru Yasadri Yoca deresiyle İstovol dimekle ma^crûf dağa doğru gidilüb Yasadri Yoca deresi kenârında Ravne Rîka kaynağı başında bir hûmka ândan dahî Karânya ve Çerte Rîka nâhiyeleri hudûdlarıyla gidilüb İstovol dağına karşı ve yazak taşına karîb Üstol ve Bûrice nâhiyesinden zikr olunan taş yanından cereyân iden derelerin beyninde bir hûmka ândan dahi yüz adım gidilüb mâru'z-zikr derelerin beyninde Karânya ve Bûrice ve ÇerteRîka hudûdları cem^c olduğu mahalde bir kâyn

âğâcı etrâfında bir hûmka hûmka-i mezbûrun sağ tarafında bulunan Üstol dağı Devlet-i Çâsâriyyenin olup bu mahalde Devlet-i Çâsâriyye zabtında olan Karânya nâhiyesinin arâzisi tamâm olmuştur. Ândan dahî mürtefi^c ve sengistân dağlar ile gidilüb Çerte Rîka nâhiyesi hudûdu Burîce hudûduna muntehi olduğu Kavlofça dağında vâkı^c tamâmen Devlet-i Çâsâriyyede kalan Burice'ye gider yol üzerinde bir hûmka ândan dahî Çerte **(210-b)** Gûre dağından geçilüb ibtidâ Serve ve Ma^cden İpek derelerinin kâynağı olan Ma^cden İpek dağından ba^cdehu kuzey garb ile Galâva dağlarından geçilmekle zikr olunan dağlarindepe ile sırtı hudûd olubsol tarafı Devlet-i ^cAliyye'ninsağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Konya Galâva ve İslâva dağlarından gidilüb ândan dahî Leybe dağında vâkı^c piyâde yolunda bir hûmka bu dağların depe ile sırtı hudûd olup sol tarafı Devlet-i ^cAliyyenin sağ tarağı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Ândan dahî Curiniİstina ve Çarniverh dağlarından Velîka Ravne dağına gidilüb zikr olunandağda vâkı^c piyâde yolunda bir çâtâl kâyn âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunandağların depesi ile sırtı hudûd olubsol tarafıDevlet-i ^cAliyye'nin ve sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Bu mahalde Devlet-i ^cAliyye'de olan Çerte Rîka nâhiyesi ile Esferlik Banası kazâlarının sınırlarıDevlet-i Çâsâriyyede kalan Ma^cden İpek ile Emûl nâhiyeleri hudûdları cem^c olmuştur. Ândan Resve nâhiyesinin bâşı olan Mikol taşına varılıb Velîke Ravne ile Mikol taşının beyninde bi'l-cümle vâkı^c olan dağlar ile sırtları hudûd olubsol tarafı Devlet-i ^cAliyye'nin sağ tarafı Çâsâriyyenindir. Zikr olunan Mikol taşından Perejevinçe'ye gidilüb bir sagır kaya üzerinde bir hûmka Mikol taşı ile Perejevinçe'de nasb olunan hûmkanın beyninde vâkı^c dağların sırtı hudûd olup sol tarafı Devlet-i ^cAliyye'de olan Çerte Rîka ve Esferlik Banası hudûdın Devlet-i Çâsâriyyede kalan Perâkîn ile tefrîk **(211-a)** iden Garâ dimekle ma^crûf dağa Bânadandan gelen ^caraba yolundan gidüb bundan dahî Devlet-i ^cAliyye hudûdunda kalan Samânça taşının dokuz buçuk dakîka sağ tarafında düşürülmüştaşlardan bir hûmka Perejûvençe'de taş üzerinde yapılan hûmkadan bu mahalle gelince dahî sol taraf Devlet-i ^cAliyye'de kalan Esferlek Bânası hudûdu sağ tarafı Devlet-iÇâsâriyyede kalan Resve ve Petrûs hudûdudur. Ândan dahî hatt-ı müstakîm ile gidilüb hâla Kâlânofça karyesinde bir üvez âğâcı dibinde bir hûmka ândan kezalik hatt-ı müstakîm ile Derâgile nâm mahalde Niş'den Belgrâd'agider taht-ı yol üzerinde bir hûmka temessüklerde ta^cyîn ve tasrîh buyurulduğu üzere Devlet-i ^cAliyye'de olan Râjine palankasıDevlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Perâkîn vasatı bulunmak için Perâkende Rajîne palankasına tarafeynden mu^ctemed âdemler sâ^cat ile meşî eylediklerinde Derâgile'de vâkı^c taht-ı yol üzerinde mansûb hûmkada

bulunmağla ândan dahî musâlaha temessükleri mûcibince vasat i^ctibârıyla İstovlaç'a doğru yine hatt-ı müstakîm ile gidilüb Kârmanofça târlâlığında bir kara âğaç çevresinde bir hûmka ândan kezalik mâru'z-zikr hûmkaya karîb bir kara âğaç kurbunda bir hûmka ândan Keykovaç sahrâsında bir hûmkaândan dahî İstovlaç'a doğru gider tarîk ile gidilüb Morova kurbunda bir hûmka ândan Lûçîne karyesi toprağıyla İstilâç hudûdu cem^c olduğı sahrâda Morova kurbunda bir sagîr ceviz âğacı dibinde bir hûmka zikr olunan Perâkîn ve Rajine palankaları başka başka kazâ olmayub Petrûs kazâsında vâkı^c(211-b) olmağla bu mahalde vasat i^ctibârıyla arâzîleri tamâm olub Samânça'da vaz^c olunan hûmkadan bu mahalle gelince nasb olan hûmkalarınsol tarafı Rajîne palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i ^cAliyye'de ve sağ tarafı Perâkîn palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i Çâsâriyyede kalmışdır. Ândan dahî sol tarafda sagîr dağların dibinde Sûçîn demekle meşhûr kuru dereye bir hûmka ândan yine küçük dağlar içinde İstovlaç'dan Râjine'ye gider Tûbka nâm ormânda bir hûmka ândan dahî sagîr dağlıktan gidilüb İstovlaç'dan Perâline karyesine gider tarîk ile Üline deresinin üst yanında bir pelîd âğacı dibinde bir hûmka ândan küçük dağlar beyninden gidilüb yol yanında bir karaâğaç dibinde bir hûmka ândan dahî sagîr dağlardan inilüb Bulgâr Morova'sının içinde olanbüyük kaya karşusunda bir hûmka ândan dahî Bulgâr Morova'sından yine İstovlaç toprağınageçilüb Yokûvâç deresi Morova'ya munsabb olduğı mahalde bir gülgen âğacı dibinde bir hûmka ândan bir sagîr dağa çıkılıb Mârkovençe demekle ma^crûf bâyırda bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile gidilüb sol tarafda Devlet-i ^cAliyye'de olan Mevsîn karyesi arâzîsiyle İstovlaç toprağı beyninde bâyırda vâkı^c bir pelîd âğacı dibinde bir hûmka ândan Makraşân karyesi yoluna doğru varılıb tarîk-i merkûmda bir pelîd âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî bir mürtefi^cce mahalle varılıb Râkvâç batûğu kenârında bir ûhlâmûr âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî Derneçâr deresi bâşında bir hûmka ândan dahî Kaliye ve Derneçâr dereleri (212-a)beyninde bâyır üzerinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr dereler müctemi^c olduğı mahalde bir hûmka ândan dahî dağ ile inilüb Derneçâr deresi Küçük Morova'ya döküldüğü mahalde Morova kurbunda Karûşovaç nâm-ı diğeri Âlâca Hisâr yolunda bir kara âğaç dibinde bir hûmka Bulgâr Morova'sı ve Küçük Morova beynlerinde İstovlaç hudûdu tamâm olub ândan nehr-i Küçük Morova mürûr olunub temessüklerde Öne kıyısı ile mestûr olduğı vechile hudûd olmak üzere Yâğûdine ve Garâgolafça ve Rûdnîk taraflarıyla Çâçkâ karşusunavarılıb Çâçkâ kasabası arâzîsinin Morova kenârında bâş hûmkası olan mahalden geçilüb Çâçkâ kasabasının vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz kimesnelerin ihbârı

üzere Küçük Morova kurbunda Dervâr ve Çâçkâ târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir çatal kavak âğâcı dibinde bir hûmka ândan üç dakîka gidilüb Alâca Hisâr'dan gelen Çâçkâ'nın taht yolunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb bir söğüt âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Dervâr ve Kûlûnofça karyeleri hudûdları ile Çâçkâ kasabası târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî bir buçuk dakîka gidilüb Çâçkâ'dan Atânca'ya gider yol kurbunda bir emrûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb Çâçkâ'dan Kûlûnofça'ya gider yol kurbunda bir kebîr karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî iki buçuk dakîka gidilüb küçük çayır içinde bir elmâ âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahî beş dakîka gidirilüb Çâçkâ'dan yine Kûlûnofça'ya gider yol üzerinde bir fidân karaâğâç dibinde(212-b) bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb Lûzinçe karyesine gider Kalûnofçayolmürûr olunubbir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Çâçkâ ve Kûlûnofça ve Lûzinçe târlâları hudûdu cem^c olduğu mahalde bir elmâ âğâcı kurbunda bir hûmka ândan dahî beş dakîka gidilüb Lûjînçe karyesi batûğundan mürûr ve karye-i mezbûreye gider iki yol ve sagîr Belîce dağlarına karîb bir hûmka ândan dörd dakîka gidilüb bir emrûd âğâcı etrâfında bir hûmka ândan dahi dörd dakîka gidilüb bir yemiş âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî dörd dakîka gidilüb Çâçkâ ve Lûzinçe karyesi hudûdları Bezedine karyesi hudûduna muttasıl olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üçbuçuk dakîka gidilüb Çâçkâ'ya ve Berîd ve veriçe'ye gider ötesinde ve Çâçkâ mezarlığının kurbunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Çâçkâ ve Berîd ve Veriçe târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üç dakîka gidilüb Çâçkâdan Bezdîne ile Bilâna'ya gider yolun ötesinde Çâçkâ ve Yezdine târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî elli hatve gidilüb bir kirâs âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb bir elma âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Çâçkâ'dan Uzunça'ya gider yolun üst tarafında Bilâne karyesi sahrâsında bir hûmka ândan dahî Küçük Morova'nınyanında Çâçkâ ile Bilâne beyninde bir yemiş ağacı dibinde bir hûmka zikr olunan hûmka musâlaha temessükleri mücibinceÇâçkâ ile Bilâne(213-a) vasatı olub mahall-i mezbûrdan Devlet-i^cAliyye'de olan Bilâne karyesiDevlet-i Çâsâriyyede kalan Çâçkâ palankasıyla onaltışarbuçuk dakikadır. Çâçkâ kasabasına muhsûs olan arâzîsi tahdîdinde vaz^c olunan hûmkaların sol tarafında olan bi'l-cümle kurâ arâzîleri ile Devlet-i ^cAliyye'de kalmışdır.Ve sağ tarafda Çâçkâ ile yalnız arâzîsi Devlet-i Çâsâriyyenin ândan Çâçkâ ile Bilâne vasatında Küçük Morova geçilüb vasatda Morova kenârında yapılan hûmkanın mukâbilinde bir hûmka ândan tahmînen ikiyüz

adım Küçük Morova'dan ba^cid Rûdnîk nâhiyesine tâbi^c Çernelyeva karyesinin târlâlarında bir hûmka sol tarafı Küçük Morova ile ma^can Devlet-i ^cAliyye mülküdür. Ândan dahî Kamâniçe kenârıyla yukarı doğru gidilüb Rûşence karyesinden gelen piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi kenârıyla Bernevâr karyesinin piyâdeyolunda bir hûmka ândan keزالik Kamâniçe deresi kenârıyla gidilüb yine Bernâvar yolunda bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi kenârıyla gidilüb Dırojnîk karyesi toprağında bir hûmka ândan keزالik nehr-i mezbûr kenârıyla gidilüb Astina demekle ma^crûf sagîr derenin Kamâniçe'ye munsabb olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî yine Kamâniçe deresi kenârıyla Karadağ içinden gidilüb Deyûcebâre çayırılığında nehr-i Kamâniçe kaynağı bâşında sağ tarafda bir hûmka Küçük Morova'dan ve Çaçkâ ile Bilâne karyesi vasatında(213-b) karşı yapılan hûmkadan Kamâniçe deresi hudûd olub sol tarafı Pozîgacik ve Uzunca kazâları Devlet-i ^cAliyye'nin sağ tarafı Rûdnîk kazâsı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Ândan Devlet-i^cAliyye'de olan Uzunca kazâsının Devlet-i Çâsâriyyede kalan Valyova nâhiyesiyle hudûdları cem^c olduğu mâbeynde Revsek nâm dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî Fâvne Gûre dağında piyâde yolu ile sağ tarafda Uzunca karâgolü kurbunda kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velîka Kabak dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir ^camîk batûk içinde Sâbova demekle ma^crûf dere ile Mâlûkîk ve Maverinçe dağı ve Velîka Bûğlan dağı üstünde depelü Perde dağınavarılıb Vâlyova ve Uzunça ve Sokol kazâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî Mâlû Bûğlan dağında Vâlyova ve Sokol kazâları cem^c olduğu bir batûk içinde Ustûbiçe dağına gidilüb yol üzerinde bir hûmka ândan dahî dağlar bâlâsından Sokol ve Valyova hudûdları ile Ustûbiçe ile Yâylânîk dağlarının beyninde vâki^c olan Leyke nâm-ı diğeri Bâleş demekle ma^crûf taş üzerinde bir hûmka ândan dahî yine dağlar depesinde Yâplânîk dağına varılıb bir kebîr kâyn ağacı dibinde bir hûmka bu dağların yine sırtları hudûd olubsağ tarafı Valyova ve sol tarafı Sokol arâzîleridir. Ândan Vâlyova ve Sokol hudûdları ile gidilüb bu dağlardan Lûbûdik deresine inilüb deresine munsabb olduğu mahalle dek(214-a) gidilüb ândan piyâde yolu ile Mâdye nâm dağın bâlâsında bir kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile ^cazîmü'l-cerem Kovârtîn taşına varılıb ve ândan sol tarafda Sokol kazâsına tâbi^c Daragûdûl karyesi ve sağ tarafda Vâlyova nâhiyesine tâbi^c Derenûvik karyesi olub Berûsek nâm dağda bir hûmka ândan dahî Mehâdve istirâje nâm dağında Astanice kayasına gidilüb Macâr kilisesi demekle ma^crûf virân kilîsâ kurbunda bir hûmka ândan dahî iki mezârlık içinden geçilüb dağlar üstünde piyâde

yolu ile Lûpâtna ve Merçaka toprakları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî İşlek yolu ile Merçaka deresi Bezeka deresine munsabb olduğu mahalde bir söğüd ağacı etrâfında bir hûmka Bezeka bir suyun ismi olub yanında olan harâbe hân hudûd-ı İslâmiyyede kalmıştır. Merçaka batûğunun Benûfe'ye döküldüğü mahalde Yaplan Sokol ve Vâlyove hudûdu hûmkasından aşağı Sokol ve Vâlyova hudûdlarının Karûbene hudûduna buluşdukları Astâva batûğu Bezeka suyuna döküldüğü mahalle gelince Bezeka Suyu hudûd olub mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan Bezeka Suyundan ayrıldıktan sonra musâlahatemessükleri mûcibince Sokol arâzisini devr iderek nisf sâ^cat gidilüb Gonâk ve Astâva karyeleri hudûdları beyninde bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan yine Sokol arâzisini devr iderek Petrîç ve Astâve karyeleri hudûdları arasından nisf sâ^cat gidilüb Petrîç deresi geçildikten sonra Eşleyova deresi dahî mürûr ve kenârında bir hûmka(214-b) zikr olunan Aşleyova deresi Adana vâlisi^cizzetlü Mustafa Pâşâ hazretleri ile “kıdevetü'l ümerâ il-milleti'l Mesîhiyye” Petraş cenerâl “hutimet ‘avakıbuhi bi'l-hayr”ın Belîne'nin alt yanında nehr-i Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hudûdu hûmkası doğruluğunda vaki^c olmağla sol tarafdavâki^c Karovine ve Lûzençe kazâları arâzileri ile Şâyâç nâm-i diğerk Böğürdelen kazâsının ba^czı arâzisi ve Leşence Palankası Devlet-i 'Aliyye-i İslâmiyyede kalub ve hudûd iktizasıyla sağ tarafdakalan Karovine ve Lûzençe ve Böğürdelen arâzileri Devlet-i Çâsariyyede kalmak üzere zikr olunan Aşleyova deresi kenârında vaz^c olunan hûmkadan Belîne'nin alt yanında nehr-i Dirîn kenârında mâru'z-zikr hûmka kârşûsuna varınca kıbleden şimâle farz olunân hatt-ı müstakîm ile gidilüb Astâve karyesi toprağında vâki^c bir kebîr pelîd ağacı nişânlanub ve hûmka i^ctibâr olunub ândan dahî bir sagîr dereden mürûr olunub ve Yerebîk ve Astâva arâzisi müctemi^c olduğu piyâde yolunda bir kebîr pelîdağacı dibinde bir hûmka ândan dahî ba^czı dağ ile Dûbuka deresinden geçilüb Çerde Batûk toprağında bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Tûlîsofça karyesi deresinden mürûr olunub bir târlâ kenârında pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî Yâplanik deresinden mürûr ile Yânovaç dağına gidilüb Tûlîsofça ile Çerve Bâtûk beyninde bir hûmka ândan dahî Likove deresinden geçilüb Likovadere karyesine karîb târlâlarda bir hûmka ândan dahî kezalik Lîkovadere'ye(215-a) tâbi^c dağ ile üstünden geçilüb karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûrun hânesine karîb bir kirâs ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî iki dereden Karâsûva karyesine tâbi^c bağlardan geçilüb bağlar kurbunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan Karâsûva toprağında Uzûnca dağına varilub mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan dahî bir dere ve ba^czı

târlâlar ile gidilüb bir dağda piyâde yolunda bir mîşe ağacı çevresinde bir hûmka ândanBûlefçe deresinden mürûr ile Bere Zoviçe dağına varılıb piyâde yolunda bir pelîd ağacı devresinde bir hûmka andandahî kezalik Karavine ile Lûzençe nâhiyeleri müctemi^c olduğu dağlar ile Mîşekûfça dağı batûğu^cubûr olunub Çikûta karyesine tâbi^cMedûde Astayna dağında vâki^c bağlar ile bir piyâde yolunun beynindebeyninde bir hûmka ândan dahî batûkdan ve dereden zikr olunan Çikûta karyesinegeçilüb Tuğrenbe bâyırında bir hûmkaândan dahî yine karye-i mezbûre hududundan gidüb sağ tarafda değirmen taşı ma^cdeni dağında bir hûmka ândan dahî sâlifü'z-zikr Çikûta dağından inilüb bâyır dibinde târlâlıkda bir hûmka ândan yine mâru'z-zikr karye târlâlığında bir hûmka ândan yine zikr olunan târlâlıkda bir hûmka ândan kezalik zikr olunan tarlalıkda bir hûmka andan dahî Barde deresinden geçilüb kenârında Yâreneçe toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı târlâlar ile bir ormân (215-b) içünden geçilüb karye-i mezbûre çâyırlığında bir hûmka ândan dahî yine çâyırlıktan gidilüb ormân kenarında bir hûmka andan dahî ormân içinden ve ba^czı târlâlardan geçilüb yine Yâdeneçe toprâğında bir hûmka ândan dahî Yâdeneçe târlâlarından geçilüb ve Velikasele karyesi arâzisine karye-i mezbûre Yâdeneçe toprağı muntehi olduğu mahalde bir bağçe kurbunda kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velikasîle karyesi târlâlarındanbir ormâna varınca gidilüb bir uhlâmûr ağacı çevresinde bir hûmka ândan zikr olunan ormân içinden bir sagîr dereye varılıb dere-i mezbûre kurbunda bir kâyn ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr sagîr dereden^cubûr olunub Velikasele târlâlarında bir hûmka ândan dahî Velikasele karyesi içinden geçilüb karye-i mezbûre hânelerinin beyninde vâki^c târlâlıkda bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûre toprâğından gidilüb sol tarafda vâki^colan uç hânesine karîb bir hûmka ândan kezalik bir dereden geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzisinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprâğında bir hûmka ândan dahi İvorîka dağına varılıb Velikasele ile Leşençe karyeleri arâzileri müctemi^c olduğu mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî İvorîka dağlarından geçilüb piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvorika dağından inilüb Leşince deresinden mürûr ile Leşince karyesinin Vedina Perde nâm arzisinde(216-a) bir hûmka ândan bir sagîr dere geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzisinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprâğında bir hûmka ândan dahî ba^czı dağlar ve batûklar ile gidilüb Cer dağının alt yanında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan geçilüb Leşencegâye dimekle ma^crûf bir mürtefi^c mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândandahî dağ ve batûklardan geçilüb Cer dağı ve Küçük

Veydûvençe dağı beyninde bir bâyıır üzerinde bir piyâde yolunda bir hûmka bu mahalde Lûzençe kazâsı hudûdu tamam olmuştur. Ândan dahî Şanâç nâm-ı diğêr Bögürdelen kazâsına tâbi^c Bernâver karyesi toprâğında Doğudyu dâğında bir hûmka ândandahî Bârçe deresinden mürûr olunub karye-i mezbûre toprâğında bâyıırda piyâde yolunda pelîd ağacı etrâfındabir hûmka ândan dahî İvâna karyesi dağına varılıb karye-i mezbûre ile Bernâver karyesi hudûdları müctemi^c olduğı mahalde bir hûmka ândan dahî harâbe bağlardan geçilüb İvâna dağı üstünde bir hûmka ândan dahî ma^cmûr bağlar içünden geçilüb kurbunda bir hûmka andan yine harâbe bağlar içünden geçilüb ormân dibinde bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden Bernâver karyesinden Leşence palankasına gider ^caraba yoluna varınca gidilüb tarîk-i merkûm kenârında bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden gidilüb hâricinde Leşence palankasından Şâyâç nam-ı diğêr Bögürdelene gider yol kurbunda Tavkîn toprâğında bir hûmka ândan yine Tavkîn çayırlığıyla Bernâver karyesine **(216-b)** gider bir ^caraba yoluna gidilüb yine Tavkîn toprâğında üç pelîd ağacı etrafında bir hûmka ândan dahî yine Tavkîn toprâğından gidilüb bir emrûd ağacı çevresinde bir hûmka andan yine Tavkîn toprağıyla gidilüb bir kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan yine gidilüb toprağ-ı merkûmda bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağında Leşence palankasından Râca'ya gider ^caraba yolunda bir hûmka ândan dahî nehr-i Dirîn'e doğru ormâna karîb çayırlık içinde bir hûmka ândan dahî müşârü'n-ileyh Mustafa Pâşâ ile Petrâş cenerâlin Belîne'nin alt yânında Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hûmkasına karşı berü tarafında yine Dirîn kenârında Dûbûvik toprağında bir hûmka vaz^c olunub bu mahalde emr-i tahdîd vaz^c olunan ^calâyim-i mu^cayyene ile bilütfullahi Te^câlâ hüsn-i hitâm bulub bâlâda her bir mahallin tahdîdinde zikr olunduğı üzere Timûk Suyunun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğı mahalden Belîne'nin alt yanında Dirîn kenârında yapılan hûmka karşusuna gelince hûmka ve enhâr ve cibâl ile tahdîd ve tefrîk ve temyîz olunan arâzî ve sınırların sol tarafı Devlet-i ^cAliyye mülkü olub sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalmağla mâbeynde karârdâde olan mevâdd ber mücib-i temessük sulh ve salâh icrâ olunub tamâmen sebt ve tahrîr olunmuştur. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi^c min saferü'l-hayr li seneti ihda ve selasin ve mi'ete ve elf. El ^cabdi'd-dâ'î li'd-devleti'l ^cAliyye Mehmed el-kâdı be-medine-i derniş ve'l-me'mûr-ı be-tahrîrü'l-hudûd

(226-b) Benim ^cizzetmendim İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendi Defter Emîni Hüseyin Efendi ile irsâl olunan mektûb ve kâ'imeniz vusûl bulub mefhûmları

bi'l-cümle ma'lûmumuz olduğundan gayrı muma-ileyhin takrîrinden dahî sizin gereği gibi bu emr-i lâzımü'l-ikdâmda hüsn-i ihtimâmınız ma'lûmumuz olub mahzûz olmuşuzdur. Berhûrdâr olasız. İnşâe Allahü Te'âlâ envâ' ecûrât ile me'cûr olursuz. Mevki'î-i mükâleme binâ oluncaya dek tertîb-i mükâleme te'hîr ve ta'dîle kalmayub mecma' ittihâz olunmak için bir kebîr çerçe taleb ve bundan mâ'adâ yanınıza Rûm ili sancâklarından bir iki sancâğın müntehab ricâli dahî me'mûr olması müstahsen görülmüş lakin bu taraftan çerçe irsâline vaktin müsâ'adesi olmamağla Vidin muhâfızı vezîr-i mükerrem 'izzetlü Mustafa Pâşâ hazretlerine mektûb yazılıb bu husûs için kendi çerçesini virmek üzere tavsiye kılınmıştır. Ve sancâk neferâtı için dahî Rûm İli vâlisî vezîr-i mükerrem 'izzetlü 'Abdi Pâşâ hazretlerine mektûb tahrîr olunmuşdur. İki yüz mikdârı müntehab ricâl ta'yîn iderler. Ve Nemçenin bâş vekîlinden tarafımıza gelen mektûbun sûreti mukaddemâ tarafınızdan taleb olundukda bir sûretleri dahî ilçilerin yanlarında olmağla ânlardan dahî istinsâh mümkündür. Bu mühimm olunmamış idi. Bu def'a sûreti ihrâc ve irsâl olunmuşdur. Ve mevâdd-ı musâlahada Nemçelü ekser mevâddı sâbıkâ Belgrâd muhâfızı vezîr-i mükerrem Mustafa Pâşânın mukaddemâ Nişden yazdığı kâğıdına (227-a) mesned kılub tahrîr ider. Vezîr-i müşârü'n-ileyhin tahrîr eylediği mektûbların sûretleri dahî yanımızda mazbut olmağla ânlar dahî irsâl ve bu mükâleme-i sulh âğâzesi çünkü rütbe-i tahkike resîde oldu. Mustafa Pâşâ mukaddemâ bu emre 'âzim bulunub beher hâl ânın dahî hatırına gelür hâletler vardır deyü tarafına mektûb yazılıb ba'zı husûslar sû'âl olunmuşidi. Ânın dahî bu esnâda bir kıt'a kâ'imeleri gelmekle sûreti yazılıb gönderilmişdir. Ol maddelere dikkat eyleyesiz. Ve mahall-i mükâleme Nemçelü yedinde kalub ve kalmamak husûslarıçün bâş vekîle miyânede mükâtebe olunmuşdur deyü iştibah olunmuş. Gerek bizim canibimizden gerek Nemçe tarafından bu madde kaleme gelmiş değildir. Lakin kemâl-i ihtiyâtdan nâşî şâyed zâhib olalar deyü yazılmışidi. Ve hudûd-ı İslâmiyye Morova'nın nehr-i Tûnaya munsabb olduğu mahalden olduğu hâlde Tûnanın öte yakası Muhâditye boğâzından kat' olunsa İrşova ve Tîmûr kapû bi'l-cümle berü tarafta kalmak lâzım gelür. Oltu Suyunun öte tarafı ânların yedinde kalur ise Eflâk memleketinin dahî rub'ı ve belki sülüsü ânlarda kalmak iktizâ ider. Bu husûslara gereği gibi ihtimâm ve Mustafa Pâşâ hazretlerinin kâ'imesi mazmûnunu dermeyân idüb iktizâsı üzere 'amel eyleyesiz. Eğer Morova'nın Tûna'ya munsabb olduğu mahalden sınıır olub Tûna'nın karşı yakası dahî ânâ mukâbil mahalden kat' olunsa Tameşvâr hududundan kat' olunmuş olub Eflâk memleketi cümle Devlet-i 'Aliyye tarafında kalmak lâzım gelür.

Birbirleriniz ile bir hoş tefekkür ve te'emmül ve vasat-ı enhârda bulunan adaların dahî beri tarafa alınması hususlarına ihtimamdan hâlî olmayalar. **(227-b)** Hâsılı bu hudûd ve sınırlar ahvâllerinde ziyâde takayyüd ve ibtidâ ül bahş Belgrâd kal'ası esâs farz ve mevâzî^c-i sâ'ireyi cidd ile taleb ve giderek Morova'nın Tûna'ya munsabb olduğu mahalden fethü'l-islâma gelince Rûm İli yakası Devlet-i ^cÂliyyede kalmak üzere ısrâr ve karşı yaka dahî Yeni Palanka keferede kalmak lâzım geldikde İrşova beher hâl Devlet-i ^cAliyye tarafında kalmağa cidd-i tâmm imkân olduğu hâlde hedm olunub hâlî kalmak üzere ve Tahtalu girdabından aşağısı Devlet-i ^cAliyye zabtında kalmak ve Nemçelünün donanmây-ı menhûsu İhrâm önünü aşağı geçmemek üzere şart olunmak ve Nemçelünün gılgizet ve hoşunetlerine evvel emirde aslâ i'tibâr olunmayub ^can-samîmü'l-kalb bu husûslar tecellüdâne hareket ile metânet göstererek böylece olmağla cehd ve cidd ve ânlar tarafından ^cinâd olunur ise bu mâdde şöyle dursun deyü âher husûsu dermiyân iderek ^cavk ve her ahvâli peyderpey bu tarafa i'lâm ve Böğürdelen ve Molâva dahî bizde kalmak üzere hareket idüb ibtidâ fakat Belgrâd nâhiyesi esâs olub sâ'ir yerleri bizde kalmak üzere mübâşeret idersiz. Mustafa Pâşâ ile sözümüz şöyle idi didiklerinde pâşây-ı muma-ileyhin mektûbların kendülere işrâb ve irâ'et idersiz. Ve'l-hâsıl Nemçe tâ'ifesi bi't-tab^c huşûnet üzere olmağla cibilleyetlerinde merkûz olan mela^cnetlerin icrâyâ sa^cy itdiklerine bakmayub sebât-ı kadem gösteresiz. Vardıkça mülâyimet iderler. Ancak tarafınızdan iktizâ iden vakâr üzere hareket idüb olur olmaz sözlerine gücenüb bir dürlü tehevür itmezsiniz. Fî 5 Cemaziye'l-evvel sene 1130

(228-a) Benim ^cizzetmendim İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendi her ahvâl gelen kâ'imenizden münfehim olub cevâbları dahî tahrîr olunmuşdur. Ve maktûmen yanınızda mazbut tutulub hîn-i mükâlemede muktezâsınca ^camel eylemeniz için bir kıt'a dahî ba^czı mevâddı muhtevî kâ'ime tahrîr ve her bir mâddenin zeyline dahî kendi kalemimiz ile sahh olunub memhûren tarafınıza irsâl olunmuşdur. Ancak bundan hâriç gerek harekât ve sekenâtda ve gerek mükâlemâtda ba^czı kaleme gelmeyüb lisânen tefhîm olunacak keyfiyyât ve cümle ma^crifetleriyle ma^ckûl ve münâsib görülen husûsları dahî ifâde ve efhâm eylemek için hâlâ defterhâne-i ^câmire emîni Hüseyin Efendi menzil ile tarafınıza irsâl olunmuşdur. Ânlar dahî Devlet-i ^cAliyyenin hayırhâhı öteden berü nân ve ni^cmet-i pâdişâhî ile neşv ve nümâ bulmuş fikr-i müstakîm olmağla bu tarafda kendüsüne lisânen tavsiye olunan mâddeleri size

ifâde ve efhâm idüb tahsîl-i vukûf olundukdan sonra lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve asârı tahrîr eyleyüb Sofya'dan hareketinizde muma-ileyhi beri tarafa ircâ' eyleyesiz.

Benim izzetmendim Efendi hazretleri bundan akdem Nemçenin bâş vekîlinden gelen mektûba göre Belgrâd kal'ası 'ala-hâlihi nice ki taht-ı tasarrufdadır deyü yazılmak husûsları işâret olunmağla tarafımızdan gönderilen mektûb muktezâsınca ise hemen Belgrâd kal'ası esâs sulh ittihâz ve nâhiyesi tevâbi'î 'add olunmak üzere tavsiye olunmuşidi. Emr-i mezkûrede bu mâtdeye ziyâde ihtimâm iktizâ (228-b) ider. Zîrâ mükâleme 'ala-hâlihi üzerine binâ olunmak lâzım gelse Oltu suyunun öte tarafı şimdi Nemçelü yedinde olub 'akd-ı musâlahada ânların zabtında kalmak görünür. Nehr-i mezbûr ise Eflâk hudûdunun sülüsünü kât' idüğü hafî değıldir. Her emirde kemâl-i dikkat ve ihtiyât ile hareket idüb tahsîl-i rızây-ı yümn iktizây-ı şehriyârîye mübâderet eyleyesiz. Fî 8 Cemaziye'l-evvel sene 1130

Benim izzetmendim İbrahim Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Bosna eyâletinde vâki' kürsî-i memleket dârü'l-cihâd olan medîne-i Sarâyda sâkin 'ulemâ ve sulehâ ve eşrâf ordûy-ı hümâyûn-ı nusretmokrûna 'arz ve mahzar gönderüb hülâsa-i mefhûmunda eyâlet-i Bosna'da vâki' nehr-i Öne(?) ile Sâva'nın karışdığı mahalden Böğürdelen'e varınca kenarlarında olan şârânpo ve kulle ve çârdâklarda henüz tarafeynden bir ferd mütemekkin olmuş değıl iken mâh-ı Recebin on yedinci günü Nemçelü nehr-i mezbûrdan mürûr ve berü cânibinde Kûşâniçe ve Dûbiçe ve Grâd Şika ve Kûbâş ve Dûbûşece ve Berçakı nâm mahallerde çârdâklar ve şârânpoler binâ ve Novi kal'asından Böğürdelen kal'asına değın seksân iki sâ'at mesâfe olub berü cânibde şârânpo ve çârdâklar binâsı Bosna serhaddine mûcib-i ihtilâl idüğü i'âm ve Bosna'da cünûd-ı muvahhidin üzerlerine serdâr-ı zafer-şî'âr olan vezîr-i mükerrem sa'âdetlü mekremetlü Nu'mân Pâşâ hazretleri dahî mektûb yazub mukaddemâ Devlet-i Çâsâriyye ile musâlahaya şürû' olundukda tarafından 'âmmeten ve nâmmeten serhadlerden terk-i cidâl olunub 'ala-hâlihi (229-a) cânibeynin zabt ve tasarruflarında bulunduğı vech üzere tahdîd-i müsâfât olunmağa mübâşeret olunduğı vezîr-i müşârü'n-ileyh tarafına mukaddemâ i'âm ve Bosna serhaddinden bir hatve ilerü Nemçe diyarına ayak basılmayub terk-i cidâl olunmak üzere tenbîh ve te'kîd kılındığına binâ'en hudûd ve sınırlarda tahrîb ve tecammu' üzere olan rü'esây-ı 'askere vesâ'ir kılâ' ve husûn muhâfızlarına ve derbend zabitlerine muhkem tenbîh ve bir dürlü cenk ve harbe tasaddî eylememeleri için dâ'ima ihtiyât üzere olunmağın Nemçelü bu aralıkda 'asâkir-i islâmın hâlî üzere sükûnetlerini gafletlerine

haml ve güyâ fırsat bulup nehr-i Sâva'dan berü tarafa  ub r ve B g rdelenden Novi kalçasına varınca ba zı mahallere  ard klar ve  aranpoler bin  eylediklerinden n    Bosna serhaddinde olan r 'es y-ı  as kir-i isl m bir vechile bu mu ameleyi hazm ve kabul itmeyüb gayret ve hamiiyet m derz dları muktez sınca hud d ve sınırların tec v z idenlerin kal  ve kam  ve tard ve ib adlarına teh luk üzere müntehi ve ol vechile zabt ve imh lleri hayta-i imk ndan h ri  olmak rütbesine b li  olduğun efh m eylemi ler. F  nefsu'l-emr bu vechile çala-h lihiden h ri  hud d ve sınırlara tec v z olunmak l zım gelür ise ol muk le beru tarafa tec v z idenlerin men  ve def lerinden kat -ı nazar öte ve S va nehirlerin  ub r ve Nemçe memleketinde ba zı yerlerin bi-fazluhu Te  l  zabt ve tasarrufuna tasadd  olunmak emr-i sehel id  u  şik rdır. Devlet-i  Aliyye tarafından sıy net re  y(ay)-ı c nibeyn için m b  eret olunan bu sulh ve sal hı m n kız-ı miy nede bir h let zuh r itmes n **(229-b)** için her cend rıfk ve hilm ile hareket olunmadıkça Devlet-i  as riyye tarafından iktiz y-ı h le mug yir harek t n berc  zuh ru ve gel n Devlet-i  as riyyenin  ilm ve ittif klarıyla mıdır yohsa serhadlerinde olan ri  yet-i mer sime ba zı b - u r olanların kendü ahv l-i kab haları muktezasıyla mı zuh r itmi  işlerdir. F l-hak ka bu misillü evz -ı n -hemv re v kel y-ı Devlet-i  as riyyenin izn ve ruhsatları munzam ise bu taraftan dah   avn ve  in yet b r  ile hareket olunub olmak lelerin  err ve zararların men  ve def i in serhadlerde olan r 'es y-ı  as kir-i isl ma ruhsat virils n. V l -i v kel y-ı Devlet-i  as riyyenin haberleri ve mef sidin m 'essir-i cibilliyetinden z hir olmuş müze ise  ic leten b   vek l tarafına ihb r ve  ale'l-fevr bu keyfiyyet men  ve def  olunub olmak le hud d ve sınırları tec v z idenlerin gerü hud d-ı mu ayyenelerine i adeleri in tenb h ve mahs s  demler gönderilüb bu fes dın men  ve def ine takayyüd eylesünler. Niçe ki zabt ve tasarruf olunur ma n sını miy ne-i mus lahada böyle h le ile p nih de itdikleri mahaller dah  yedlerinde kalmak ves lesine ma r f kırlarlar ise cemi -i zamanda mus laha ve m s leme mekr ve h lden  ar  bulunmak bed hiyy tdan olmağla Devlet-i  Aliyye tarafından hil fi irtik b olunmayub e er e kavlı-i mukaddem üzere c dde-i sulh ve sal hdan  ud l olunmak tecviz kılınmaz. Lakin  te taraftan bu misillü hil f hareket zuh ru bu tarafın dah  heyecanına b d  ve taraf ve taraf serhadlerimizde olan  as kir-i isl ma izn ve ruhsat virilmege b 'is olub emr-i c z'  ile böyle um r-ı **(230-a)** k llye ve hayriyyenin ifs d ve ihtil line sebep olmak h letleri müşahede olunur. Kaziiyyeten ma l munuz oldukda Devlet-i  as riyye murahhaslarına bu keyfiyyeti gereği gibi if de ve  indimizde kendülerinin harek t-ı n -hemv rları d 'ire-i

tahammülden hâric olduğunu dahî tefrîm ve Bosna cânibinde olan  asâkir-i islâm bu mâddenin  ale'l- acele haberine muntazır olmayarıyla cevâbı irsâlinde ta vîk ile tefvît-i vakt itmeyüb bu husûsda murahhasların cevâbları her ne vechile ise  icâleten bu tarafa i lâm eylesiniz. Fî'l-âsl mâdde-i sulh ve salâha bedâ olunduğu günlerde raĒbetl  rütbetlü b ş vek l dostumuz ile Devlet-i  Aliyye v kel sı m beyninde  med-şodd iden ihb rın ve tev r d iden mek tibin mez m ni ol günlerde herkesin zabt ve tasarruflarında bulunan mev zı  ve emkine çala-h lihi ibk  olunmak üzere bu hayırlu mus lahaya raĒbet olunmuşidi. şimdi ise Devlet-i  as riyye murahhasları kendülere geldikde çala-h lihi kavline i tib r itmeyüb k ne yedimizdedir da v sın itmek için ba zı mertebe Devlet-i  Aliyye tasarruflarında olan mev zı a üçer beşer muh fazacı koyub bu yerler bizim zabt ve tasarrufumuzdadır iddi asına düşerler. Bizim tasarrufumuzda olan mahallere gelince çala-h lihi kavlini asl  dermey n itmeyüb mem lik-i isl miyyeden olmayacak şeyler talebi sevd sına düşerler. Bu mak le irtik b t ile Devlet-i  Aliyyenin  arz ve ş nına h lel virecek maddelere tama -ı h mları sebebi ile bu hayırlu işin  adem-i hus l ne sebep olmak isterler. İki devlet arasında böyle hareket-i n -rev  gün be gün bu hayırlu işin ta d line b is olacaĒı  şik r ve bu g ne tahammül olunmayacak tek liflerden n m y n (230-b) olunur mukteziyy t-ı  akliyyeye göre haşmetlü hürmetlü Rom  impar toru hazretleri ve raĒbetl  ve rütbetlü b ş vek l dostumuz dah  bu hus sa rız  vireceklerine i tim d olunmaz. Mus lahadan maks d tarafeyne menfa at h sıl olmak i und r.  nlara f ide bizim tarafa zarar tert b idecek mus lahaya raĒbet olunmak neden iktiz  ider.  Avn-ı H kk ile biz dah   nların mem likine fev  fev   asker irs l ve isteduĒumuz mahalleri elimizde bulunsun deyü zabt ve tasarruf itdirmek İnş e Allahü Te  l  her vechile mümkün idi. Lakin çala-h lihi deyü bir söz söylendi. Sözden r c  v kel y-ı devlet olanların h l ve ş nına l yık olmamaĒla bir dah  n k l olunmadı. Ve yine de olunmaz. Devlet-i  as riyye v kel sına dah   ahd-i kad me mug yir hareket l yık görülmez. Bu mak le şeylere s lik olmak  acze k r dir.  md  İngiltere ve Nederl nda mutavassıtları meh betl  dostlarımıza bu hus sları gereĒi gibi efh m ve if de ve bu n -m l yim işleri devlet-i  as riyye v kel sına i l m ile mi olur yohsa murahhaslarına if de ile mi olur ber taraf ve mukaddem  ş r  olunduğu vech üzere çala-h lihi kavline i tib ren bu hayırlu maslahatın itm mina dikkat-i t mm ve sa y-i ihtim m eylesiniz. F  gurre-i Receb sene 1130.

Benim izzetmendim İbrahim Âgâ hazretleri Ebû Bekir nâm âdeminiz yediyle irsâl olunan kâ'imeniz manzûrumuz ve bi'l-cümle mefhûmu ma'lûmumuz olub bu maslahat-ı hayr-ı hâtemete me'mûr olalıdan berü hâb ve rahâtı terk ve gice gündüz (231-a) mülâhazât-ı kesîre ile tedebbür ve tefekkür ve Nemçelünün vaz^c-ı nâ-hemvârlarına sabr ve tahammül ederek fillahi'l-hamd maksûd hâsıl olduğu işâret kılınmış. İnşâe Allahü Te^câlâ çekilen zahmet ve meşakkatlerin itti^câb-ı müzâ^caf mükâfatıyla me'cûr ve ni^cam-ı gayr-ı müterakkibe ile müteni^can ve mesrûr ve İnşâe Allahü'r-rahmani'r-rahîm itmâm-ı maslahatda büyük ilçilik hizmetiyle siz me'mûr olub Muhammed Efendi dahî dilhâhı üzere kayırılıb hâl ve şânlarınız terfî^c kılınur. Ve Firdevsî Efendinin dahî gayret ve hamiyeti ve sebkat iden hizmeti tahrîrinizden ma'lûmumuz olub hatt olunmuşdur. Ol dahî berhûrdâr olsun. Temessükler mühürlendiği gibi muma-ileyhi bu sulh ve salâh râhat-bahşânın müjdesi haberiyle irsâl eylesiniz. İnşâü'l-mevla oldahi lâyıkı üzere mesrûr kılınur. Hemen bir sâ^cat evvel itmâm-ı maslahata bezl-i kudret ve müjde haberiyle muma-ileyhi göndermeğe sa^cy ve dikkat eylesiniz. Ancak Novi-i(?) cedîd husûsunda mümkün olduğu mertebe metânet idüb hedm ile faysal virilse gâyet münâsib idi. Bu lâyıkâ ânâ hemen bir ân evvel takayyüd ide idiniz. Hakk-ı Sübhânehu ve Te^câlâ her hâlde tevfi^ck-i ^caliyyesin refik eyleye. Amîn. Becâh-ı seyyidi'l-mürselîn. Fî 5 Şa^cban sene 1130

Benim izzetmendim İbrahim Âgâ ve Muhammed Efendi hazerâtı mektûb ve kâ'imeniz mukaddem gelen kâğıdlarınız mugâyiri olmağla ta^caccüb olunursuz. Mükâlemeye me'mûr olalıdan berü yızılmadık kelâm ve keşf olunmadık bir emr-i müşkül kalmayub cümlesi (231-b) işâret olunmuşdur. Bundan sonra şâfi cevâb vüruduna müterakkıb olunmak istib^câd olunur. Hudûd ve sinûrlar münkati^c olub münâza^cât ba^czı fûrû^câtda mıdır yohsa Nemçelünün murâdları hîle olub itmâm olacak işleri mi vardır. Bu ahvâlleri derk ve teferrus eylemek size elzem olan maddelerdendir. Kamâme ahvâli için virdiğiniz cevâb ^câkilânedir. Ve ânlar ol husûsa tasaddi idemeyecekleri katı zâhirdir. Ol mâddede kendüler nef^c olmayub belki zarar-ı küllî-târî olur. Âna öylece cevâb viresiz. Kezalik Hotin kal^cası mâddesi dahî te'hîre kaldığı yazılmış. Bunlar Nemçelü musâlahasına dâ'ir olmamağla virdüğünüz cevâb yerindedir. Ve Ülgün kal^casının hedmi bir vechile mümkün değıldir. Ancak Venedüklünün gümrük mâddesinde kât kalduğu zaman ânların dahî yüzde üç olmak üzere faysal virirsiz. Ve Çukalar adaları iktizâ ider ise teslîm olunmak üzere yazılmışıdi. Gümrük mâddesi oldukdan sonra bu cezîrelerin teslimi iktizâ ider mi

itmez mi ol dahî ikinize havâle kılınur. Öyle ki yer virilmek olmasa gümrüğe mâni^c yok. Bedel mâddesi bir vechile kâbil ve imkânda değildir. Ma^clûmunuz oldukda ânâ göre takayyüd eylesesiz. Ve bu iş nerde karâr idecekdir. ^caklınız irdüğü mertebeleri i^clâm eylesesiz. Ve nefsü'l-emr sizlerin ol tarafda doğru hareketi münâsib ise bir ân evvel şâfi cevâb isteyüb tarafımıza ^cacele üzere i^clâm eylesesiz. Fî 7 Şa^cban sene 1130

Benim ^cizzetmendim efendi hazretleri bundan esbak irsâl olunan (232-a) mektûbunuz gelüb vusûl bulup mefhûmunda bir lisân bilür tercümâna muhtâc olduğunuz i^clâm olunmuş. Hâlâ Felemenk ilçisinin yanına ta^cyîn olunan Cerrâh Mustafa Âğâ lisân bilür âdem olmağla tarafınıza gönderilmek üzere tasâm olunmuşidi. Lakin ilç-i muma-ileyhin yanına bir âğâ ta^cyîn olunmak muktezi olduğuna binâen muma-ileyhin Mustafa Âğâ ilç-i mezbûrun yanına ta^cyîn ve hîn-i iktizâda yanınızda tencümânlık hizmetinde dahî olmasıçün kendüye tenbîh olunmağla iktizâ itdikçe âğây-ı mezbûru tercümânlık umûrunda dahî istihdâm eylesesiz. Ve şerefyâfte-i sūdûr olan ruhsatnâme-i hümâyûndan mâ^cadâ vekâlet-i mutlakamız hasebiyle üç mâdde üzerine mebnî tarafımızdan dahî bir temessük tahrîr ve bir kîseye vaz^c ve mühürlenüb tarafınıza gönderilmişdir. Vusûlünde Şikk-ı Sâlis defterdârı Muhammed Efendiye dahî irâ'et ve mazmunu ma^clûmunuz oldukdan sonra gereği gibi hıfz ve mucibi üzere ^camel ve vusulünü i^clâm ve kat^câ hilâfına bir vechile cevâz göstermeyesiz. Göreyim sizi her hâlde üslûb-ı hakîm üzere hareket ve sizden me'mûl ve muntazır olduğu vechile bezl ve sa^cy ve kudret ve lâzımü'l-inhâ-i ahvâli peyderpey tahrîr ve i^clâma mübâderet eylesesiz. Fî 12 Safer sene 1130

Benim ^cizzetmendim İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Şâhîn Pâşalı Ahmed Âğâ ile gelen kâğıdlarınızdan sonra mâh-ı Şa^cbaün'l-mu^cazzamın on yedinci Cum^a irtesi gününe gelince tarafınızdan bir dürlü haber zuhûr itmeyüb temşiyet-i âher-kâre ne vechile hitâm (232-b) virildiği henüz ma^clûmumuz olmayub ol tarafdand gelecek âdemlerimiz belki esnây-ı tarîkde bir ^carızaya giriftâr oldu deyü istibâr-ı hâl olunmadadır. Mukaddemâ bi'd-defa^cât tahrîr olunan mektûblarımızda işi ednâ bahâne ile te'hîre komayub vücûh-ı musâlahaya murahas iken istizâne te^callik ile ta^cvîk olunmasun deyü derc ve tafsîl olunduğundan gayrı Novi-i cedîd ve Kürkler ve Çûka adaları mâddeleri ki kâbili'l-istizân ve ba^cdehu iki üç def^a izn ve ruhsat ile tafsîl ve işâret ve bir gün evvel temessükleşüb temessükât ile Firdevsî Efendinin gönderilmesi tavsiye olunmuşidi. Vusûl-ı kâ'imeye dek henüz bir kâlîba ifrağ ve fasl

ve hitâm virilmedi ise bu ânâ dek te'hîr kalacak iş olmamağla hemen nizâm virüb faysal ve ber taraf ve temessükleşüb bir ân evvel irsâle bezl-i makdûr eyleyesiz. Ne zamana dek bu hâl ile tevakkuf olunsun. Hayırlu maslahatlarda icalet ihtiyâr olunmak vâcib olmağla sizden me'mûl olunduğu vech üzere bi-avnihi Te'âla işi kemâle irişdirüb def-i gâ' ile kılmağa dikkat eyleyesiz.

Benim izzetmendim İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendi hazretleri bi-tevfikihi Te'âlâ Devlet-i Aliyye-i ebed-ittisâl ile gerek Nemçelü ve gerek Venedüklü beynlerinde mübâşeret olunan emr-i musâlaha hüsn-i hitâm bulub tarafeynden temessükleşildiği hinde Devlet-i Çasâriyye murahhaslarına virilmek için gümüş eğerli mükemmel iki re's at irsâl ve îsâliçün (233-a) dergâh-ı âlî gedüklü müteferrikalarından İslâm Beg ta'yîn olunmuşdur. İnşâe Allahü Te'âlâ itmâm-ı maslahatda mu'tâd üzere ziyâfet olunub gönderilan atları münâsib gördüğünüz vechile birisini murahhas-ı evvele ve birisini dahî murahhas-ı sânîye virüb nüvâziş-i hâtırlarıyla ihtimâm ve bundan akdem iltimâsınız üzere müjde haberiyle Firdevsî Efendiyi bu tarafa irsâle dikkat-i tâmm eyleyesiz. İnşâe Allahü'r-rahmani'r-rahîm şimdiye değin küsur kalan husûslar dahî karîn-i hüsn-i hitâm olmak gerek. Hemen her emirde âkilâne ve müdebbirâne hareket ve bu ânâ dek tarafınıza îmâ ve işâret olunan vecihlere ri'âyet ile bu merâm-ı hayr encâmın temşiyet ve tekniline bezl ve sa'y ve kudret ve âğây-ı muma-ileyh ile sünûh ve zuhûr iden keyfiyyâtı ve lâzımü'l-inhâ ahvâl ve âsârı tahrîr ve işâret ve ticâret mâddesi mükâlemesine me'mûr Seyfullah Efendiye dahî iktizâ iden husûslarda i'ânet ve müzâheret eyleyesiz. Fî 5 Şa'ban sene 1130

Benim izzetmendim İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Morâya bedel olmak üzere Venedüklüye bir yer virilmek maddesinin nâmûs-ı Devlet-i Aliyyeye takrîb ve tevfiği bir vechile bir güne te'vîl ile kâbil-i imkân olmadığı ve keزالik İsporlânka cezâresi virilmek dahî bir emr-i nâ-şâyân olduğu bi'l-bedâhe ma'lûm ve nümâyân olmağla Novi-i cedîd kal'asının hedmi ile faysal virilmeğe ihtimâm olunmak için bundan akdem (233-b) size tavsiye ve efhâm olunmuşdi. Bu makûle umûrda metânet ve temkîn ve kalb-i hasmî telyîn ve teskîn ider cevâb-ı sevâb nisâb-endîş tedârik ve pîş-nihâd kılınub Venedüklü taraf-ı bâhirü's-şeref Devlet-i Aliyye-i Osmâniyyeden yer ahz itme tasavvur-ı bâtılını hâtıra getürmemek mezâmînini hüsn-i edâ ile iş'âr ve ifâde idersiz. Lillahi'l-hamd keyfiyyeti bilmez değilsiz. Mukaddemâ vakt-ı irâ'etde size medâr def-i mütâlebât için tarafınıza

gönderilen kâğıdlarda ekser kelimât mücelledâne tahrîr olunmuş idi. Hele Morâya bedel virilmek dahî emr-i münker olduğu vâzih ve izhardır. Lakin kât kalınub İsporlanka cezâresi virilmediği hâlde in'ukâd-ı sulh muhâl ve 'adîmü'l-ihimâl olur ise dahî mâdâm ki işin bozulacağı muhakkak ve müte'ayyîn olmaya rızâ ve cevâz göstermeyesiz. Me'mûldür ki İnşâe Allahü Te'âlâ bundan sonra ânlar nükûl itmezler. Eğer vusûl-i kâ'imeye değin hitâm pezîr olmamış bulunur ise bu husûslarda 'âkilâne hareket ve vech-i meşrûh üzere itmâm-ı maslahata ihtimâm ve dikkat eyleyesiz. Hâsıl-ı kelâm bu hayırlu maslahatın bir gün evvel hâtimesi aksây-ı merâm olmağla vech-i lâyıki üzere bir sâ'at ve belki bir ân mukaddem pezîrây-ı husûlüne ezdil ve cân-ı bezl-i tâb ve tuvân eyleyesiz. Sizler Venedüklüden Preveze ve Vinçe ve Ferendos kal'aların mutâlebe ve mukâbelesinde iki 'aded Çuka adaların virilmek üzere ayak basasız. Mümkün olmaz ise Ayna adasını dahi virüb kat'-ı nizâ eyleyesiz. Ve Oltu suyunun Tameşvâr tarafları 'umûmen Devlet-i 'Aliyyeye kalmak üzere faysal viresiz. Ve Tuna hudûdu Tîmûr kapû (234-a) olub berü yüzde fethü'l-islâm bizde kalmaludur. Bu husûsları pek dikkat eyleyesiz. Bosnalının 'arz ve mahzarına göre Novi husûsu dahî çok te'emmül götürür. Ve sonra büyük söz olacağı fikr eyleyüb hedm ve tarafeynden terk ile karar viresiz. Hâsılı her husûs re'yinize havâle olunmuşdur. Devlet-i 'Aliyyenin 'arz ve şânına hâlel virür hâletlerden ve sonra kavmimizin dahl ve teşnî'idecekleri maddelerden pek ihtirâz idüb Preveze ve Vinçe ve Veferendosun kal'aında sarf-ı himmet eyleyesiz. Bu hayırlu maslahat karîn-i hitâm bulmuşiken ednâ bahâne ile bizim tarafımızdan işe nakîza gelmek münâsib olmadığı ma'lûmunuz olduğda 'âkilâne ve müdebbirâne ve hekîmane hareket eyleyesiz. Belki ba'zı mâddeleri büyük ilçilerin re'yine havâle ile te'hîre komak gibi husûslara himmet idüb İsporlankaya izn-i hümâyûn-ı şehriyâri olmamağla virilmemeğe pek dikkat eyleyesiz. Fî 5 Şa'ban sene 1130

Benim 'izzetmendim İbrahîm Âğâ ve Muhammed Efendi hazerâtı Devlet-i Çâsâriyye ile mukaddemâ olan sulh ve salâhda virilen 'ahdnâmelerde mezkûr mevâdd vech-i münâsebeti ile bu esnâda te'yîd ve te'kîd olunmak iktizâ ider. Ezcümle olduğda virilen 'ahdnâme-i hümâyûn yedinci mâddesinde şart kılındığı gibi hudûd ve sînûr başlarında tarafeynden müceddeden kal'a ve palankalar misillü husûn ve bukâ' ihdâs (234-b) olunmayub lakin tarafeynin yedlerinde bulunan kılâ' ve palankaların 'ala-hâlihi ta'mir ve termîmine dahî mûmâne'ât olunmamak üzere tezkîr ve şart kılınmak lâzîme-i temhîd esâs mübâni-i sulh ve salâh idüğü ma'lûmunuz olub

sizlerin ferâset ve kıyâsetinize göre bu husûslar eğerçi hâcet ta'rif ve te'kîd olmadığı dahî bedîhîdir. Mücerred ihtiyât için tahrîr ve ihbâr olundu. Heman bundan akdem bi'd-defa'ât tarafınıza tahrîr olunduğu üzere bir gün evvel işe temşiyet virüb ve bu husûsu dahî tekrâr 'arz ve i'lâma vesîle olur virmeğe dikkat-i tam eyleyesiz. Fî 13 Şa'ban sene 1130

Benim 'izzetlü rıf'atlı birâderim Efendi vakt ve hâlin muktezâsı üzere bu esnâda Nemçe melâ'îni ile musâlaha Devlet-i 'Aliyyeye ve 'ibâd-ı müslimîn ve re'âyâ ve berâyâyâ evla ve enseb görüldüğü ma'lûmunuz olub ve cümle hayr-hâhân-ı Devlet-i 'Aliyye olan 'ukâla dahî bu emri istisvâb idüb ve şevketlü kerâmetlü mehâbetlü veliyyü'n-ni'am-ı 'âlem efendimiz hazretlerinin dahî câygîr-i zamîrû'l-hâm pezîrleri ve elbette murâd-ı hümayûnları olmağla siz dahî bu hayırlu maslahatın husûlüne ziyâde sa'y ve ihtimâm ve beher hâl esbabına fikr ve her ne vechile mümkün olur ise bir sûrete ifrâğ olunmasına sa'y idüb Hak Te'âlâ hazretlerinin lütf ve tevfiği ile her ne sûrete girmek mümkün olub husûle karîn olur ise redd itmeyüb ve kat'ı cevâba dahî tasaddi eylemeyüb 'ale'l-fevr vukû'âtı peyderpey 'arz ve i'lâm ve el-hâletü- (235-a) hazîhi melâ'în-i hâsırîn ile musâlaha Devlet-i 'Aliyyeye elzem ve zü'efây-ı müslimîne enfa' olduğu zâhir ve bâhir olmağla bu husûs Rûm ili vâlisi vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü 'Abdi Pâşâ hazretlerine dahî nihânen kâ'ime ile işâret olunub ve müşârü'n-ileyhden gayrıya iş'ar olunmamışdır. Kimesne mahrem olmamak üzere ziyâde ihtimâm ve bir tarîk ile düşmana ser-rişte virilmeyüb gayet tedbîr-i mülâyim ile bu emr-i hatîra nizâm virmeğe dikkat-i tâmm ve âdeminizi eksik itmeyüb vukû'âtı i'lâm eyleyesiz. Fî 3 Rebi'ü'l-âhir sene 1130

Okînodisâvaya tarafından vezîr-i â'zam Muhammed Pâşaya gelen mektûbun tercümesidir.

Ba'de'l-elkâb inhâ olunan oldur ki Hâcî Mustafa Pâşâ hazretleri Belgrâd'dan 'azîmet idüb Nişe dâhil oldukda bu muhlislerine Devlet-i 'Aliyyenin sulh ve salâhın tecdidine hüsn-i temâyülünü mektûb ile 'arz ve i'lâm eyleyüb bendahî esbâb-ı dersat ve vücûh-ı eshel ve müddet-i karîbe ile îrâd ve mu'âhede ve mukâvele olunmak murâd olunur ise çâsâr efendimizin taraflarından dahî meşhûr-ı 'âlem olan 'âtıfet ve 'adâletlerinden gayrı sefk-i demâ-i beşeriyeye kerâmetlerinden nâşî bu husûsa rızâ virilmek mümkün olduğunu cevâb eylemişdir. Cenâb-ı sa'âdetlerinden dahî bir âğâ ile firistade buyurulan mektûblarında hayr-ı niyyetlerini ve meveddet ve

muhabbetlerini izhâr etmeleriyle derûn-ı dilden teşekkür idüb endîşe-i hayr emîrlerinden ve husûs-ı mezbûrun itmâmına be-hasbe'l-makdûr sa^cy ve ihtimamlarından mesrûr ve mahfûz olub kezalik bize **(235-b)** dahî tevfi^k-i sefk-i demâ ve sun^c ve def^c-i tahrîb-i bilâd ve mazarrat ve cenk ve cidâl ve kesb-i istirâhat ve refâhiyyet-i re^câyâ ve berâyâ için bâyy-ı vechegân bu hayırlu maslahatda takayyüd ve tâmm itmek farz-ı ^cayındır. Ve ^cakd-ı mevâdd-ı sulh için yâ bi-nefsihi mükâleme veyâhûd âher kimesneleri nasb ve ta^cyîn eylemek çâsâr efendimizden ruhsat-ı kâmile me'mûl idüb sizin dahî bu vech üzere murahas olduğunuzu iştibâhımız olmamağla devlet tarafından mükâleme için ta^cyîn ve irsâl olunacak ilçilerin ^cadedini ve rütbe ve pâyelerini ve eyyâmın şiddetinde bilâ-zarar ve ziyân meks itmeniziçün ma^ckûl gördükleri mahallin cevâbını i^clâma muntazırım. Ve eğer işâret buyurdıkları mahal ma^clûmum olaydı bilâ-tefekkür rızâ vireceğim mukarrer idi. Ancak bizim murahaslarımız Pûjoro^fça nâm mahalle varub devlet tarafından dahî irsâl olunacak kimesneler bir mahall-i karîbe gelüb Kârloyça'da olduğu gibi mahall-i mezbûrda mükâleme için binâ olacak hânede cem^c olsalar mümkündür deyü mühâhaza iderim. Ve gerek zikr olunan mâddede gerek sulhe müte^callik her ahvâlde ma^ckûl gördükleri her ne ise bize veyâhûd ^cadem-i muvâcehemizde vakt ve hâle ve iktizâsına göre hudûdlarda olan iki cenerâllerin birisine ifâde buyurmanızdan mahzûz oluruz. Her zikr olunan cenerâller sulhe müte^callik irâde ideceğiniz her ne ise istimâ^c ve irsâl olunacak mektûblarınızı ahz ve bize bir ân mukaddem göndermeğe me'mûrlardır. Velât-ı hazret-i ^cÎsânın bin yedi yüz on yedi **(236-a)** senesinde mâh-ı altıncı gününde Zemîn nâm mahalle karîb mahalde tahrîr olunmuş.

^cİzzetlü rıf^catlu Efendi hazretlerinin huzûrlarına da^cvât-ı sâfiyât ve teslimât ve âfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki bundan akdem Nemçe Çâsârının bâş vekîli tarafından mektûblar ile Devlet-i ^cAliyye cânibine gelen iki nefer Nemçelü bu tarafa vusûl ve bâş vekîlin mektûbunu ve Nemçe tarafından mükâlemeye murahas olub Belgrâd'da olan Mihâ'il Talamân'ın re'is efendiye olan mektûbunu iblâğ ve îsâl ve mefhûmları bi'l-cümle ma^clûm olub iktizâ iden cevâbları tahrîr ve sizin Niş'e doğru varub ânda ikâmet ve mahall-i mükâleme Eflâk cânibinde bir münâsib mahalde yâhûd fethü'l-islâm veyâ nehr-i Morova taraflarında olmak ve bu mevâzi^c-i selaseden her kangısı kendülerinin muhtârı olur ise taraf-ı çâsâriyyeden mükâlemeye murahas olanlar ol mahalle gönderilüb sizleri ol mahalle da^cvet eylemeleri husûsları derc ve tastîr ve âdemleri ^cavdet ve tarafımızdan bâş vekîle ve re'is Efendi tarafından mesfûr Mihâ'il

Talamâna yazılan mektûbların mazmunları ma^clûmunuz olmak için birer sûretleri ihrâc ve tarafınıza irsâl olunmuş idi. Ancak ba^czı mülâhazât ile Belgrâd'dan haber gelince Sofya'da eğlenmek münâsib görülmeğ in Sofya'da konâklar tedârik olunmak üzere emr-i şerîf isdâr ve irsâl olunub harç-ı râh ve mevânet ve mesârifinize sarf için ^cavâtıf-ı ^caliyye-i şehriyârîden size iki bin gurus ihşân (236-b) ve yedinizde bulunmak üzere şerefyâfte-i sudûr olan ruhsatnâme-i hümâyûn-ı tâcdârî ile irsâl olunmağ la İnşâe Allahü Te^câlâ vusûlünde merâsim-i ta^czîm ve tekrîm ile ahz ve İngiltere ilçisini dahî ma^ciyyetinize alub Tâtâr Bâzârcığ ından hareket ve Soyfya'ya doğru varub ânda ikâmet ve Nemçelünün zikr olunan mahall-i selaseden kangısı muhtârları olur ise taraflarından ta^cyîn eyledikleri murahhaslar ol mahalle gelüb sizin dahî varmanız için murahhaslar taraflarından olacak da^cvet ve size gelecek habere müterakkıb ve muntazır olarak siz bundan akdem Kârloyça'da olan musâlaha mükâlemesinde Felemenk ilçisi dahî İngiltere ilçisi ile ma^can bulunmağ la âsitâne-i sa^câdetden getürülüb ol dahî irsâl ve hîn-i iktizâda mürâca^cat için mülûk-ı nasâra ile olan ^cahdnâmelerin sûretleri dahî dîvân-ı hümâyûn defterlerinden ihrâc ve lâzım gelen hizmet-i kitâbetde bulunmak için dîvân-ı hümâyûn kâtiblerinden Firdevsî Ebû Bekîr Efendî dahî ta^cyîn olunub tarafınıza irsâl kılınmış ıdır. İnşâe Allahü Te^câlâ cümleiniz Sofya'ya varub meks ve ârâm ve Nemçelü zâlifü'z-zikr mahall-i selaseden her kangısı ihtiyâr iderler ise taraf-ı Çâsâriyyeden me'mûr olan murahhaslar ol mahalle vusûl ve mükâleme için sizi da^cvet ve tarafınıza haber gönderdiklerinde sizler dahî ilçiler ile ma^can cümleiniz Sofya'dan nehzat ve mahall-i mükâlemeye varub sudûr bulan ruhsatnâme-i hümâyûn mûcibince iş e mübâşeret idersiz. Mahall-i mükâlemeden Edirne'ye gelince tarihi ve neferi ancak on kıt'a menzil ahkâmı dahî gönderilmiş ıdir. Hîn-i iktizâda tarîhini ve kaç nefer iktizâ ider ise neferini doldurub(237-a) ve lâzımü'l-inhâ keyfiyyet zuhûrunda aslâ ve kat^câ ve bir ân te'hîr eylemeyüb tarafımıza i^clâma mübâderet eylesiniz. Ve vech-i meşrûh üzere şikk-ı salis defterdârı olub ma^ciyyetinize me'mûr olan Muhammed Efendiye dahî ber-vech-i muharrer mektûb tahrîr ve te'kîd olunmuş ıdur. Göreyim sizi ^câkilâne ve mütebessirâne hareket ile me'mûr olduğ unuz emr-i ^cazîmin mü'essir-i cemîle vücûda getürmeğ e bezl ve sa^cy ve kudret eylesiniz. Mukaddemâ Nemçenin bâş vekîline yazılan mektûbda sizin Niş'e varmak üzere ta^cyîn olduğ unuza yazılmış ı idi. Şimdi Sofya'da meks eylemeğ e me'mûr olmanız ile Niş muhâfazasına me'mûr vezîr-i mükerrerem ^cizzetlü ^cAli Pâşâ hazretlerine mektûb yazılıub Nemçelü tarafından sizlere müte^callik ne vechile haber gelür ise tarafınıza bir sâ^cat evvel i^clâm itmesi tavsiye

olunmuştur. Siz dahî tarafınızdan vezîr-i müşârü'n-ileyhe Sofya'da eğlenmek üzere olduğunuzu ba^czı ta^cbirât-ı müstahsene ile i^clâm ve ihbâr idüb ve her ahvâli peyderpey tarafımıza i^clâmdan hâlî olmayasız. Bâkî ^cizz ve rıf^a-ı dâ'im bâd.Mine'l-mahlas Muhammed. Benim ^cizzetmendim Efendi hazretleri İnşâe Allahü Te^câlâ mahall-i mükâlemeye ^cazîmetiniz vaktinde Niş'de olan neferât ve ortalarile bir birer çorbacı ve sizin yanınıza yine neferâtıyla ânda olan hâseki ta^cyîn ve cümlesine hâseki-i muma-ileyh zâbit nasb olunmak üzere ^cizzetlü yeniçeri âğâsı tarafından kendülere mektûb ile tenbîh ve te'kîd olduğu ma^clûmunuz olmak için işâret olundu. (237-b)

^cizzetlü rıf^aatlu efendi hazretlerinin huzurlarına da^cvât-ı sâfiyâb ve teslîmât ve âfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki mektûb-ı kâ'imeniz gelüb vusûl bulub mefhûmları ma^clûmumuz oldu. Nemçenin bâş vekîli tarafından gelen mektûblarında esâs sulh müzâkeresi mükâleme-i musâlahaya takdîm olunması müstahsen görölüb mukaddemâ me'mûr olub Belgrâd'da ikâmet üzere olan Mihâ'il de Talamândan mâ^cadâ vekîl-i evvel olmak üzere Dâmyanos Hovgû Gurûf Virmünd ta^cyîn olduğun tahrîr ve sizler fethü'l-islâm kasabasında ve kendülerinin vekîlleri Tuna'nın öte tarafında Çernîş nâm mevzi^cada ikâmet üzere olub nehr-i Tuna'da olan adalardan bir münâsib adada mevkıf-ı mükâleme ihdâs olunmak ve vekîl-i evvel gelinceye dek maslahat te'hîre kalmamak için mesfûr Mihâ'il de Talamân ile gerek esâs sulh ve gerek mevâdd-ı sâ'iresi müzâkere olunmağı istihsân ve istisvâb itmişler. Pâye-i serîr-i â^clâya ^carz olundukda mücerred himâyet ve sıyânet-i ra^ciyyet için müsâ^cade ve müsâ^cafe-i hümâyûn erzânî kılınmağla sizler dahî vech-i meşrûh üzere esâs sulh müzâkeresine ve temşiyet-i musâlahaya ve müsâlemeye Devlet-i ^cAliyyenin hâl ve şânına lâyıık olduğu vech üzere ruhsat-ı kâmile ile müceddeden murahhas olmuşuzdur. Bu husûs bi'l-fi^cil şeyhü'l-islâm efendi ve vüzerây-ı ^cizâm ve sadreyn-i muhteremeyn efendiler ve nâkibü'l-eşrâf Efendi hazerâtı ve sâ'ir â^cyân-ı Devlet-i ^cAliyye ile müzâkere ve müşâvere olundukda cemi^c-i ezmanede sulh ve salâh cenk ve cidâle takdîm (238-a) olunagelmekle ma^ckûl ve münâsib görölüb Belgrâd kal^cası esâs sulh olub Belgrâd nâhiyesinde arâzî ve emkînesinde gerek İngiltere ve gerek Nederlânda ilçilerinin tavassutları ma^ckûl ve münâsib gördükleri üzere hudûd ve sınırların tahdidinde lâyıık ve sezâvâr görüldüğü vech üzere ihtimâm ve her bir mâddeyi yine ^cicâleten ^carz ve i^clâm ve mükâleme-i musâlahaya şürû^c eylesiniz. Ve hâlâ bâş vekîl cânibine bu def^a tarafımızdan yazılan mektûb memhûren tarafınıza

irsâl ve mazmunu ma^clûmunuz olmak için bir sûreti dahî sizlere gönderilmiştir. Sûret-i mektûbî ilçilere dahî irâ'et ve kırâ'at ve asl-ı mektûbî Nederlânda ilçisinin bir âdemi ile bâş vekîle îsâl eylemekde dikkat ve gereği gibi tavsiye eyleyesiz. Eflâk voyvodasının gelmesiçün âdem irsâl eylediğünüzü yazmışsınız. Bu taraftan dahî te'kîd-i hâl için mektûb ile âdem irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ hemen Sofya'dan hareket ve Belgrâd'da olan Mihâ'il de Talamân ile haberleşüb münâsib görülen mahalde bir ân mukaddem mükâlemeye mübâşeret eyleyesiz. Mukaddemâ Rûm ili vâlisi ^cAbdî Pâşâ hazretleri tarafeynin murahhasların bir yere cem^c eylemek üzere me'mûr olmuşlar idi. Lakin bu takdîrce miyânede ba^cde mesâfe iktizâ itmekle ânların bu husûsa nezâret itmelerini mûcib hâlet kalmamağın heman muhâfazasına me'mûr oldukları mahallerin muhâfaza ve muhâresesi ile ihtimâm eylemeleriçün tekrâr mektûb ile ihbâr olunmuşdur. Ma^clûmunuz oldukda mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğunuz vech üzere hüsn-i ihtimâm eyleyüb bir gün **(238-b)** evvel işe şürû ve lakin ruhsat-ı imükâleme ile murahhas olduğunuzdan nâşî bir emr-i kerihin ibdâ^cına sebep olur hâlete tasaddiden tehâşî ve yine her ahvâli ^carz ve i^clâmdan hâli olmayasız. Bâkî ^cizz ve rıf^cat dâ'im bâd. Mine'l-mahlas Muhammed.

^cİzzetlü ref^cetlü efendiler hazretlerini huzurlarına da^cvât-ı sâfiyâb ve teslimat-ı vâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki benim ^cizzetmendin efendiler hazerâtı bu def^ca irsâl olunan mektûbunuz gelüb vusûl bulub mefhûmunda mâh-ı Recebin yiğirmi yedinci gününde Nemçe murahhaslarıyla mükâlemeye varıldıkda mesfûrlar sadede başlayub hudûd ahvâlini söyleşüb ber-taraf idelüm didiklerinde tarafeynden hâritîler(?) getürdülüb nazar ve her tarafa ^cilm-i icmâli hâsıl oldukdan sonra Morova ve Sâva ve Dîrîn ve Öte suları kıyılarında olan tasarruflarında bulunan yerleri ^cala-hâlihi esâsı muktezâsınca zabtlarında kalmak üzere kat^c-ı hudûd olunduğu ve sâ'ir mu^câmelâta müte^callik mâddeler dahî gün be gün beyâza çekilüb temessük olmak için bu husûs-ı müsâlemetden sonra olan takayyüd ve ihtimâmınız ve sünûh iden hidmet-i celîleniz makbûl ve meşkûr olub fevkü'l-melhûz-ı mahzûz olmuşuzdur. Berhurdâr olasız. İnşâe Allahü Te^câlâ Devlet-i Pâdişâhîde ikiniz dahî kât ender kât nâ'il-i ecr ve mükâfât olursuz. Hemân Venedüklü ile olacak emr-i musâlahaya dahî vech-i lâyük ile hüsn-i hitâm virüb ikisinin dahî temessüklerini **(239-a)** birden mühürledüb bu merâm-ı hayr encâmın bir sâ^cat evvel pezirây-ı husulüne dikkat-i tamm eyleyesiz. İtmâm-ı maslahatdan sonra Nemçe murahhaslarına virilmek üzere gümüş eğerli iki re's mükemmel donanmış atlar âdeminiz ile irsâl olunmak üzere tehiyye kılınmışdır.

Hemân göreyim sizleri gerek Nemçelü ile kûsur kalan mâddeler ve gerek Venedüklü ile olacak mükâlemeler bir ân ve bir sâ'at evvel söyleşilüb işe netice virmeğe gereği gibi ihtimâm ve bundan böyle dahî lâzımü'l-inha olan ahvâl ve âsârı tahrîr ve i'âm eyleyesiz. Bâkî 'izzet dâ'im bâd. Mine'l-mahlas İbrahim.

'İzzetlü rıf'atlu efendiler hazretlerinin huzurlarına da'vât-ı sâfiyâb ve teslîmât-ı vâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki benim 'izzetmendim efendiler hazerâtı hâlâ Devlet-i 'Aliyye-i ebed-peyvend ile Româ imparâtoru devleti beyninde 'akd ve inşasına ibtidâ olunan mübârek sulh ve salâhın nef'î re'âyâ ve berâyâyâ şâmil olmak için ticâret husûsu dahî mükâleme kılınmak üzere hürmetlü haşmetlü çâsâr hazretleri taraflarından mu'teber ve mümtâz ilçîleri "kıdvetü'n-ümerâ il milleti'l-mesîhiyye" Frânçeskos de Fîlîşmân başka bir kıt'a ruhsatnameleriyle ta'yîn ve tahsis ve ruhsat-ı kâmile ile murahhas kılınmağla bu sulh ve salâha ve dostluğa şâyeste olan berren ve bahren ticâret ve temşiyet ve icrây-ı merâkib ve sefâyin-i tâcirân husûsunun devletine elyak ve sükkân-ı bilâd-ı tarafeyne enfa' ve ûfk olan vech-i ahsen üzere mükâleme ve bir sûret-i mergûbeye (239-b) ifrâğı için hâlâ şerefyâfte-i sudûr olan ruhsatnâme-i hümâyûn ile cânib-i Devlet-i 'Aliyyeden dahî Devlet-i 'Aliyyenin emekdâr ve sadakatkârlarından olub ordûy-ı hümâyûn-ı nusret-makrûnda tuğrây-ı şerîf-i cihândâri hizmetinde olan 'izzetlü Seyfullah Efendi ta'yîn ve tahsis ve ruhsat-ı kâmile ile murahhas kılınub mevkıf-ı mükâlemeye irsâl olunmağla mektûb tahrîr olunmuşdur. İnşâe Allahü Te'âlâ lede'l-vusûl gerek taraf-ı cihânbânîden ve gerek cânib-i çâsâriyyeden virilen ruhsatnâmeler mantûkunca bu ticâret mâddesi başka müzâkere olunmak iktizâ itmekle siz ânâ bakmayub mukaddemâ me'mûr olduğunuz vech üzere mevâdd-ı musâlahanın temşiyetine bezl ve sa'y ve kudret ve hîn-i iktizâda muma-ileyh Seyfullah Efendinin hizmet-i me'mûresine dahî i'ânet ve müzâheret ile maasir-i cemîle ve hudemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe ezdil ve cân bezl-i tâb ve tuvân eyleyesiz. Bâkî 'izz ve rıf'at dâ'im bâd. Mine'l-mahlas İbrahim

'İzzetlü ve rıf'atlu efendiler hazerâtının huzurlarına da'vât-ı sâfiyât ve teslîmât-ı vâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki benim 'izzetmendim efendiler hazerâtı ol tarafda olan İngiltere mutavassıtı dostumuzun ordûy-ı hümâyûnda olan İngiltere ilçisine Novi husûsuna dâ'ir bir kâğıdı gelüb ânlar dahî tarafınıza 'arz ve cevâbın taleb itmeleriyle murahhaslarımızın mukaddemâ bu husûs için mâdde bağladıkları husûsa (240-a) müsâ'ade olunmuşdur. Ancak Sâva yâlılarında bir iki seneden berü ellerine geçen mahallerde müceddeden tarafeynden kal'(a) ve palankalar binâ

olunmamak şart kılınsun deyü cevâb virilüb ol cevâba göre bunda olan ilçî tarafınızda olan mutavassita kâğıd yazmağla îsâl için tarafınıza irsâl ve mektûb tahrîr olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ zikr olunan kâğıdı mutavassıt muma-ileyhe teblîğ idüb fîmâ-ba^cd gayrı bir husûs ^carz ve i^clâma hâcet olmamağla hemân her ne vechile re'y iderseniz idüb bir ân evvel temessükleşüb ber-taraf kılınmağı ihtimâm-ı tâm eylesiniz. Bâkî ^cizz ve rıf^cat dâ'im bâd. Fî 14 sene 1130 Mine'l-mahlas İbrahîm.

4.4.2.4. H Nüshasındaki Farklı Mektuplar

(155-b) Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri sağ olsun. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ vücûd-ı şerîflerin hatâsız eyleyüb sâye-i ^cinâyetlerin üstümüzde dâ'im eyleye. Âmîn. Benimdevletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri me'mûr olduğumuz emr-i tahdîd bi-lütfihi Sübhânehu ve Te^câlâ hüsn-i hitâm bulmağla Niş kâdısı olub ma^ciyetimize me'mûr olan Muhammed Efendi dâ'îlerinin zabt ve tahrîr eylediğü hudûd-nâme mûcibince Nemçe muhaddidinden Nemçe lisânı üzere alınan temessük ve yanına ta^cyîn olunan çâsâr tercümânı yazusuyla tercümesi huzûr-ı ^cAlîlerine irsâl olunub Karûnpe hudûdu ve Belene karşusunda kırk bir gün nizâ^c ve meksimizde ^cavn-ı hakla sûret-pezîr olan keyfiyyet-i tahdîd tafsîl üzere kâ'ime-i bendegî ile ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri kılınmışdır. Hakkı Sübhânehu ve Te^câlâ hazretleri devletlü efendimin himmet-i celiyye-i veliyyü'n-ni^camileriyle müşkilât-ı umûru dâ'imâ teshîl ve âsân eyleye. Bu ^cabd-i mekterleri dahî du^cây-ı ^cömr ve devletlerin iderek ^cinâyet ve ihsân buyurulan Arz-ı Rûma ^cazîmet üzere olduğumuz ma^clûm-ı devletleri buyuruldukta emr ve fermân devletlü sa^câdetlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindedir. Fî 10 Safer Sene 1131 Bende Mustafa vâlî-i Arz-ı Rûm

Devletlü sa^câdetlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretleri hazret-i Bârî Te^câlâ ^cazze Şânehu vücûd-ı şerîflerin hatâlardan hıfz eyleyüb dîn ve devlet hizmetinde dâ'im eyleye. Musâlaha temessükünde (156-a) Pezeka'dan sonra Sokol arazisini devr iderek Dîrin suyu kenarında Belene'ye varıla deyü mestûr olmağla ber-mûcib-i temessük hudûd i^ctibârıyla çâsâr zabtında kalmak iktizâ ider deyü Nemçe hudûd vekilinin iddi^câ eylediği Kûrupe ve Lûzineçe kazâları nizâ^casıyla bulunduğumuz mahalde meks eylediğimiz bundan akdem ma^crûz-ı hâk-ı ^cizzetleri

kılınmışıdi. Pezeka'dan ayrıldığı mahalden Sokol arazisi devrinin nehr-i Dîrin'e münthehi olduğu mahal on sâ'at olub Allah hıfz eyleye. Cümlesi devr olunsa zikr olunan iki kazâ hudûd i'tibârıyla Nemçe tarafında kalmak iktizâ iderdi. Ve Nemçelü elbette temessük mûcibince böyle olmalıdır deyü Kûrupene ve Lûzineçe kasabalarına kapûdânlar dahî ta'yîn idüb Leşence palankasında hâzır tutarlardı. Şürût-ı temessükü icrâ iderek Sokol arazisini devr iderek Dîrin kenârına varalım deyü takâza eyledikçe eğer Belene Sokol arazisinin nehr-i Dîrin'e münthehi olduğu mahalde ise gidelim ve illâ olmayub aşağıda ise Belene'yi ve Dirîn kenarında olan Belene hudûdu hûmkasını arayalım bulalım. Sokol arazisi devrinin her ne mahallinde doğru bulunur ise hatt-ı müstakîm ile tahdîd idelim deyü cevâb verüb nizâ' esnâsında kendüsüylü Belene karşusuna dahî varıldı. Belenenin birbuçuk sâ'at aşağı idüğünüz gördükde bu takdîrce 'ala-hâlihi i'tibârıyla çâsâr zabtında bulunan Böğürdelen kazâsından bir mikdâr arazi Leşetiçe palankası Devlet-i 'Aliyye tarafında kalmak iktizâ itdiğün fehm itmekle bunları virmemek için niçe hîle sülûk olunub hatt-ı müstakîm bir hûmkaya farz olunmak iktizâ itmez. Temessükde Belene yazar. Belene'nin üst yanında İzvornîk tarafında Yâplân kasaba hudûdu hûmkasından farz iderüz deyü (156-b) yine nizâ' ve 'inâdında musırr iken 'inâyetlü efendimin himmet-i celîleleri imdâdımıza irişüb taraf-ı devletlerinden hudûdlar husûsîçün 'Osmân Âğâ nâmında bir kûlları Beç'e vardıktan sonra hudûdun bir ân mukaddem tekmlî isti'câline baş vekîlden muhaddid-i mesfûra mektûb gelmekle Sokol arazisi devrinin Belene'nin alt yanında olan hudûd hûmkasına doğru bulunan mahalden tahdîde râzı olub Pezeka suyundan ayrıldıktan sonra bir sâ'at devrinde İşleyova Deresi nâm mahalde doğruluğu bulunmağla kıbleden şimâle hatt-ı müstakîm farz ile tahdîd olunub bilütfihi Sübhâhehu ve Te'âlâ Kûrupe ve Lûjineçe kazâları arazileriyle Devlet-i 'Aliyye-i islâmiyyede kalmağla kasabalarında sâkin ehl-i islâm-ı müreffehü'l- bâl du'ây-ı devâm-ı 'ömr-idevlet-i hilâfet penâhidedirler.Hatt-ı müstakîm ilekat' olunan hudûd iktizasıyla birkaç karyeleri sağ tarafda Nemçe hudûdunda kalub 'ala-hâlihi i'tibârıyla Nemçe zabtında bulunan Böğürdelen kazâsından dahî devri dokuz sâ'at gelür. Arazi ile Leşeniçe palankası hudûd-ı islâmiyyede kalmışdır. Leşeniçe palankası hâlâ sülüsânı mertebe dizmesi ve kurâ ve lahânesi bâkî olub palanka olmak üzere teslîm eyledi. Ve temessükde dahî palanka yazılıub bir lüzûmlu mahalde vâki' olmağla hâli kalması münâsib olmayub İzvornîk begi kûlları ma'rifetiyle şimdilik sâbıkâ palanka-ı mezbûra Fârisân Âğâsı olan Şâhin Âğâ kûlları kırk beş nefer müstahfiz ile dizdâr ve yiğirmi nefer ile 'Osmân nâmında bir kûlları mârtolos Âğâsı

ta^cyîn olunub defterleri üzerine ^carz ve i^clâm olunduğu ma^clûm-ı devletleri buyuruldukda emr ve fermân devletlü ^cinâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni^cam efendim sultânım hazretlerindir. Fî 10 Safer sene 1131

(157-a)Hâlâ sultân-ı selâtin-i ^cazâm hâkân-ı havâkîn-i fihâm hâdımü'l-haremeynü'ş-şerifeyn Sultânü'l berreyn ve'l-bahr melâzil enâm şevketlü kudretlü ^cazametlü pâdişâh-ı islâm Zıllullahi ^cala kâffeti'l-enâm es-sultân İbni's- sultâni's-sultân el gâzi Ahmed Hân İbnü's sultân Mehmed hân lâzâlet silsileti's-saltanatuhu müselleseltuhu ila ahiri'l-eyyâm hazretleriyle Româ inparâtoru haşmetlü kuvvetlü Çâsâr-ı bâ-vakâr "hutimet avakıbuhi bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ahsen ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedâd mâbeynlerinde bin yüz otuz senesi Şa^cbânının yigirmi ikinci gününde Pajarofça nâm mahalde mün^cakd olan musâlaha ve müsâlemede tarafeynden alınub virilen mu^cteber ve me^cmûlü'n-bih temessüklerin ikinci mâddesinde mestûr olduğu vech üzere Tîmûk suyunun nehr-i Tûna'ya munsabb olduğu mahalden Belene'ye varınca Devlet-i ^cAliyye tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr olan Selânik mutasarrıfı vezîr-i mükerrrem devletlü sa^câdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri Devlet-i Çâsâriyye hudûd vekîli Uber Şeter Baron dö Nâyberk "hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayr ile ittifâk üzere ve ma^crifet-i şer^cile ve her serhaddin hudûd ve sınırları ahvâline vukûf ve şu^cûru olan ehl-i hakk bî-garez kimesneler ile ber mûcib-i temessük sulh ve salâh hakk ve ^cadl üzere temyîz ve tefrîk ve ^calâyim-i mu^cayyene ile tahdîd eyledikleri arazisinin hudûd nâmesidir ki zikr olunur.

Timûk Suyunun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden nehr-i Timûk'un vasatı ile on sâ^cat yukarı doğru gidilüb Kayrevaniye nâhiyesinde vâkı^c Balâşanice deresinin nehr-i Timûka müntehi olduğu mahalde on sâ^cat tekâmîl olunub mahall-i mezbûrda (157-b) bir birine mukâbil iki hûmka vaz^c olunub zikr olunan Timûk Suyu nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden bu mahalle gelince hudûd olub mâru'z-zikr hudûdda vâkı^c Timûk Suyunda tarafeynin re^câyâsı müşterek olub cemi^c menâfî^cde ale's-seviyye intifâ^c eylemek şerâit-i sulhde meşrûr ve temessüklerde mestûr olmağla vech-i meşrûh üzere cümleye i^clân ve işâ^cat olunmuşdur. Ândan dahî zikr olunan Balâşanice deresiyle gidilüb fethü'l-islâm tarafında Devlet-i ^cAliyye'de olan Dernovâç karyesine gider piyâde yolu kurbunda kezalik karşıya karşı iki hûmka ândan dahî Balâşanice ile Kûberence beyninde vâkı^c tarîk ile gidilüb sol tarafda Devlet-i ^cAliyye'de kalan Kûberence karyesi yûrdları berâberinde bir hûmka işbu mahalde iki devlet tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr ve ta^cyîn olunan vekîlleri

ba^cde'l-yevm vardıkça birer hûmka nasb olunmak üzere ittifâk ve ittihâd eylemişlerdir. Ândan dahî ba^czen Balâşanice ve ba^czen Bocince karyelerine tâbi^c bir âğâçlı yaylağın sırtında vâkı^c yol ile karye-i mezbûraBocince'ye karîb bir ^caraba yolunda bir mîşe âğâcı etrafında bir hûmka ândan dahî Bocince yolu ile gidilübDevlet-i ^cAliyye'de olan Diyûcân ve Devlet-i Çâsâriyyede kalan Asker ve Menicekaryeleri târlâları beyninde bir hûmka ândan dahî Devlet-i ^cAliyye'de olan Cernerîka nâhiyesi ile Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Karânye nâhiyesi cem^c olduğu mahalden hudûd ile bir kuru dereden geçilüb Pûjeyova nâm-ı diğeri Bozka deresiyle Ğaluğfiçe deresinin yanında hâlî değirmen kurbunda bir hûmka ândan dahî Pajayova ve Galugofça dereleri beyninde zikr olunan hâlî değirmene karîb bir sagîr tâş üzerinde bir hûmka ândan dahî Pujeyova deresiyle Kîrânya ve Kîrûbene (158-a) ve Çernerîka nâhiyeleri müctemi^c olduğu zikr olunan Pujeyova kaynağı başında bir armûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan tahmînen üçyüz hatve Karanya ve Çernerîka nâhiyeleri hudûdlarıyla bir yoldan geçilüb yine bir hûmka ândan dahî Loskova Glâva demekle ma^crûf dağda kadîmi yol ile âğâçlar içinden geçilüb tarîk-i merkûm üzerinde bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî tarîk-i mezbûr ile tahmînen iki yüz elli hatve gidüb bir ahlât âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Dobra Dora kaynağı nâm mahalde hûmka-i mezbûre nâzır bir hûmka ândan dahî Dûbrovde kenârında vâkı^c Lûka'ya gider yol ile gidilüb zikr olunan Dubrovod ve Ravne Rîka dereleri müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahi zikr olunan dereler cem^c olduğu mahalle karîb geçilüb Başadri Yoca deresi kenârında sol tarafda bir hûmka ândan dahî yukarı Yasadri Yoca deresiyle İstovol demekle ma^crûf dağa doğru gidilüb Yasadri Yoca deresi kenârında Ravne Rîka kaynağı başında bir hûmka ândan dahî Karânya ve Çerte Rîka nâhiyeleri hudûdlarıyla gidilüb İstovol dağına karşı ve yazak taşına karîb Üstol ve Bûrice nâhiyesinden zikr olunan taş yanından cereyân iden derelerin beyninde bir hûmka ândan dahi yüz adım gidilüb mâru'z-zikr derelerin beyninde Karânya ve Bûrice ve ÇerteRîka hudûdları cem^c olduğu mahalde bir kâyn âğâcı etrâfında bir hûmka hûmka-i mezbûrun sağ tarafında bulunan Üstol dağı Devlet-i Çâsâriyyenin olub bu mahalde Devlet-i Çâsâriyye zabtında olan Karânya nâhiyesinin arâzîsi tamâm olmuştur. Ândan dahî mürtefi^c ve sengistân dağlar ile gidilüb Çerte Rîka nâhiyesi hudûdu Burîce hudûduna muntehi olduğu Kavlofça dağında vâkı^c tamamen (158-b) Devlet-i Çâsâriyyede kalan Burice'ye gider yol üzerinde bir hûmka ândan dahî Çerte Gavde dağından geçilüb ibtidâ Serve ve Ma^cden İpek derelerinin kâynağı olan Ma^cden İpek dağından ba^cdehu kuzey garb ile

Galâva dağlarından geçilmekle zikr olunan dağlarindepe ile sırtı hudûd olubsol tarafı Devlet-i ʿAliyye'ninsağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Konya Galâva ve İslâva dağlarından gidilüb ândan dahî Leybe dağında vâkı^c piyâde yolunda bir hûmka bu dağların depe ile sırtı hudûd olub sol tarafı Devlet-i ʿAliyyenin sağ tarağı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Ândan dahî Curinîİstina ve Çarniverh dağlarından Velîka Ravne dağına gidilüb zikr olunandağda vâkı^c piyâde yolunda bir çâtâl kâyn âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunandağların depesi ile sırtı hudûd olubsol tarafıDevlet-i ʿAliyye'nin ve sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Bu mahalde Devlet-i ʿAliyye'de olan Çerte Rîka nâhiyesi ile Esferlik Banası kazâlarının sınırlarıDevlet-i Çâsâriyyede kalan Ma^cden İpek ile Emûl nâhiyeleri hudûdları cem^c olmuşdur. Ândan Resve nâhiyesinin bâşı olan Mikol taşına varılıb Velîke Ravne ile Mikol taşının beyninde bi'l-cümle vâkı^c olan dağlar ile sırtları hudûd olubsol tarafı Devlet-i ʿAliyye'nin sağ tarafı Çâsâriyyenindir. Zikr olunan Mikol taşından Perejevinçe'ye gidilüb bir sagîr kaya üzerinde bir hûmka Mikol taşı ile Perejevinçe'de nasb olunan hûmkanın beyninde vâkı^c dağların sırtı hudûd olub sol tarafı Devlet-i ʿAliyye'de olan Çerte Rîka ve Esferlik Banası hudûdın Devlet-i Çâsâriyyede kalan Perâkîn ile tefrîk iden Garâ dimekle ma^crûf dağa Bânadan gelen ʿaraba yolundan gidüb(159-a) bundan dahî Devlet-i ʿAliyye hudûdunda kalan Samânça taşının dokuz buçuk dakika sağ tarafında düşürülmüştaşlardan bir hûmka Perejûvençe'de taş üzerinde yapılan hûmkadan bu mahalle gelince dahî sol taraf Devlet-i ʿAliyye'de kalan Esferlek Bânası hudûdu sağ tarafı Devlet-iÇâsâriyyede kalan Resve ve Petrûs hudûdudur. Ândan dahî hatt-ı müstakîm ile gidilüb hâla Kâlânofça karyesinde bir üvez âğâcı dibinde bir hûmka ândan kezalik hatt-ı müstakîm ile Derâgile nâm mahalde Niş'den Belgrâd'agider taht-ı yol üzerinde bir hûmka temessüklerde ta^cyîn ve tasrîh buyurulduğı üzere Devlet-i ʿAliyye'de olan Râjine palankasıDevlet-i Çâsâriyye zabtında kalan Perâkîn vasatı bulunmak için Perâkende Rajîne palankasına tarafeynden mu^ctemed âdemler sâ^cat ile meşî eylediklerinde Derâgile'de vâkı^c taht-ı yol üzerinde mansûb hûmkada bulunmağla ândan dahî musâlaha temessükleri mûcibince vasat i^ctibârıyla İstûvlaç'a doğru yine hatt-ı müstakîm ile gidilüb Kârmanofça târlâlîğında bir kara âğâç çevresinde bir hûmka ândan kezalik mâru'z-zikr hûmkaya karîb bir kara âğâç kurbunda bir hûmka ândan Keykovaç sahrâsında bir hûmkaândan dahî İstovlaç'a doğru gider tarîk ile gidilüb Morova kurbunda bir hûmka ândan Lûçîne karyesi toprağıyla İstilâç hudûdu cem^c olduğı sahrâda Morova kurbunda bir sagîr ceviz âğâcı dibinde bir hûmka zikr olunan Perâkîn ve Rajine palankaları başka başka kazâ

olmayub Petrûs kazâsında vâkı^c olmağla bu mahalde vasat i^ctibârıyla arâzîleri tamâm olub Samânça'da vaz^c olunan hûmkadan bu mahalle gelince nasb olan hûmkalarınsol tarafı Rajîne palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i ^cAliyye'de ve sağ tarafı(159-b) Perâkîn palankasıyla ma^can bi'l-cümle Devlet-i Çâsâriyyede kalmışdır. Ândan dahî sol tarafda sagîr dağların dibinde Sûçîn dimekle meşhûr kuru derede bir hûmka ândan yine küçük dağlar içinde İstovlâç'dan Râjine'ye gider Tûbka nâm ormânda bir hûmka ândan dahî sagîr dağlıktan gidilüb İstovlâç'dan Perâline karyesine gider tarîk ile Ūlîne deresinin üst yanında bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan küçük dağlar beyninden gidilüb yol yanında bir karaâğâç dibinde bir hûmka ândan dahî sagîr dağlardan inilüb Bulgâr Morova'sının içinde olanbüyük kaya karşusunda bir hûmka ândan dahî Bulgâr Morova'sından yine İstovlâç toprağınageçilüb Yokûvâç deresi Morova'ya munsabb olduğu mahalde bir gülgen âğâcı dibinde bir hûmka ândan bir sagîr dağa çıkılıb Mârkovençe dimekle ma^crûf bâyırdan bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile gidilüb sol tarafda Devlet-i ^cAliyye'de olan Mevsîn karyesi arâzîsiyle İstovlâç toprağı beyninde bâyırdan vâkı^c bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan Makraşân karyesi yoluna doğru varılıb tarîk-i merkûmda bir pelîd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir mürtefi^cce mahalle varılıb Râkvâç batûğu kenârında bir ūhlâmûr âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî Derneçâr deresi bâşında bir hûmka ândan dahî Kaliye ve Derneçâr dereleri beyninde bâyır üzerinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr dereler müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî dağ ile inilüb Derneçâr deresi Küçük Morova'ya döküldüğü mahalde Morova kurbunda Karûsovaç nâm-ı diğeri Âlâca Hisâr yolunda bir kara âğâç dibinde bir hûmka Bulgâr Morova'sıve Küçük Morova beynlerinde İstovlâç hudûdu tamâm olub ândan nehr-i Küçük Morova mürûr olunub temessüklerde Öne kıyısı ile mestûr olduğu vechile hudûd(160-a) olmak üzere Yâğûdine ve Garâgolafça ve Rûdnîk taraflarıyla Çâçkâ karşusunavarılıb Çâçkâ kasabası arâzîsinin Morova kenârında bâş hûmkası olan mahalden geçilüb Çâçkâ kasabasının vukûf-ı tâmmı olan bî-garaz kimesnelerin ihbârı üzere Küçük Morova kurbunda Dervâr ve Çâçkâ târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir çatal kavak âğâcı dibinde bir hûmka ândan üç dikîka gidilüb Alâca Hisâr'dan gelen Çâçkâ'nın taht yolunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb bir söğüt âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Dervâr ve Kûlûnofça karyeleri hudûdları ile Çâçkâ kasabası târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî bir buçuk dakîka gidilüb Çâçkâ'dan Atânca'ya gider yol kurbunda bir emrûd âğâcı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb Çâçkâ'dan Kûlûnofça'ya gider yol

kurbunda bir kebîr karaâğaç dibinde bir hûmka ândan dahî iki buçuk dakîka gidilüb küçük çayır içinde bir elmâ âğacı etrâfında bir hûmka ândan dahî beş dakîka gidirilüb Çâçkâ'dan yine Kûlûnofça'ya gider yol üzerinde bir fidân karaâğaç dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb Lûzinçe karyesine gider Kalûnofçayolmürûr olunubbir yemîş âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Çâçkâ ve Kûlûnofça ve Lûzinçe târlâları hudûdu cem^c olduğu mahalde bir elmâ âğacı kurbunda bir hûmka ândan dahî beş dakîka gidilüb Lûjînçe karyesi batûğundan mürûr ve karye-i mezbûreye gider iki yol ve sagîr Belîce dağlarına karîb bir hûmka ândan dörd dakîka gidilüb bir emrûd âğacı etrâfında bir hûmka ândan dahi dörd dakîka gidilüb bir yemîş âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî dörd dakîka gidilüb Çâçkâ ve Lûzinçe karyesi hudûdları Bezedine karyesi hudûduna muttasıl olduğu(160-b) mahalde bir hûmka ândan dahî üçbuçuk dakîka gidilüb Çâçkâ'ya ve Berîd ve veriçe'ye gider ötesinde ve Çâçkâ mezarlığının kurbunda bir hûmka ândan dahî iki dakîka gidilüb Çâçkâ ve Berîd ve Veriçe târlâları cem^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî üç dakîka gidilüb Çâçkâdan Bezdîne ile Bilâna'ya gider yolun ötesinde Çâçkâ ve Yezdine târlâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî elli hatve gidilüb bir kirâs âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî bir dakîka gidilüb bir elma âğacı dibinde bir hûmka ândan dahî Çâçkâ'dan Uzunça'ya gider yolun üst tarafında Bilâne karyesi sahrâsında bir hûmka ândan dahî Küçük Morova'nınyanında Çâçkâ ile Bilâne beyninde bir yemîş ağacı dibinde bir hûmka zikr olunan hûmka musâlaha temessükleri mûcibinceÇâçkâ ile Bilâne vasatı olub mahall-i mezbûrdan Devlet-i ^cAliyye'de olan Bilâne karyesiDevlet-i Çâsâriyyede kalan Çâçkâ palankasıyla onaltışarbuçuk dakikadır. Çâçkâ kasabasına muhsûs olan arâzîsi tahdîdinde vaz^c olunan hûmkaların sol tarafında olan bi'l-cümle kurâ arâzîleri ile Devlet-i ^cAliyye'de kalmışdır.Ve sağ tarafda Çâçkâ ile yalnız arâzîsi Devlet-i Çâsâriyyenin ândan Çâçkâ ile Bilâne vasatında Küçük Morova geçilüb vasatda Morova kenârında yapılan hûmkanın mukâbilinde bir hûmka ândan tahmînen ikiyüz adım Küçük Morova'dan ba^cid Rûdnîk nâhiyesine tâbi^c Çernelyeva karyesinin târlâlarında bir hûmka sol tarafı Küçük Morova ile ma^can Devlet-i ^cAliyye mülküdür. Ândan dahî Kamâniçe kenârıyla yukarı doğru gidilüb Rûşence karyesinden gelen piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi kenârıyla Bernevâr karyesinin piyâdeyolunda bir hûmka(161-a) ândan kezalik Kamâniçe deresi kenârıylagidilüb yine Bernâvar yolunda bir hûmka ândan yine Kamâniçe deresi kenârıyla gidilüb Dırojnîk karyesi toprağında bir hûmka ândan

kezalik nehr-i mezbûr kenârıyla gidilüb Astina dimekle ma^crûf sagîr derenin Kamâniçe'ye munsabb olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî yine Kamâniçe deresi kenârıyla Karadağ içinden gidilüb Deyûcebâre çayırılığından nehr-i Kamâniçe kaynağı bâşındaşağ tarafda bir hûmka Küçük Morova'dan ve Çâçkâ ile Bilâne karyesi vasatında karşı yapılan hûmkadan Kamâniçe deresi hudûd olub sol tarafı Pozîgacik ve Uzunca kazâları Devlet-i ^cAliyye'nin sağ tarafı Rûdnîk kazâsı Devlet-i Çâsâriyyenindir. Ândan Devlet-i^cAliyye'de olan Uzunca kazâsının Devlet-i Çâsâriyyede kalan Valyova nâhiyesiyle hudûdları cem^c olduğu mâbeynde Revsek nâm dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî Fâvne Gûre dağında piyâde yolu ile sağ tarafda Uzunca karâgolu kurbunda kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velîka Kabak dağında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir ^camîk batûk içinde Sâbova dimekle ma^crûf dere ile Mâlûkîk ve Maverinçe dağı ve Velîka Bûğlan dağı üstünde depelü Perde dağınavarılıb Vâlyova ve Uzunca ve Sokol kazâları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî Mâlû Bûğlan dağında Vâlyova ve Sokol kazâları cem^c olduğu bir batûk içinde Ustûbiçe dağına gidilüb yol üzerinde bir hûmka ândan dahî dağlar bâlâsından Sokol ve Vâlyova hudûdları ile Ustûbiçe ile Yâylânîk dağlarının beyninde vâki^c olan Leyke nâm-ı diğeri Bâleş dimekle ma^crûf taş üzerinde bir hûmka ândan dahî yine dağlar depesinde Yâplânîk dağına varılıb bir kebîr kâyn ağacı dibinde bir hûmka bu dağların yine sırtları hudûd olubsağ tarafı Vâlyova ve sol tarafı Sokol arâzileridir. Ândan Vâlyova (161-b) ve Sokol hudûdları ile gidilüb bu dağlardan Lûbûdik deresine inilüb deresine munsabb olduğu mahalle dek gidilüb ândan piyâde yolu ile Mâdye nâm dağın bâlâsında bir kâyn ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî piyâde yolu ile ^cazîmü'l-cerem Kovârtîn taşına varılıb ve ândan sol tarafda Sokol kazâsına tâbi^c Daragûdûl karyesi ve sağ tarafda Vâlyova nâhiyesine tâbi^c Derenûvik karyesi olub Berûsek nâm dağda bir hûmka ândan dahî Mehâdve istirâje nâm dağında Astanice kayasına gidilüb Macâr kilisesi dimekle ma^crûf virân kilîsâ kurbunda bir hûmka ândan dahî iki mezârlık içinden geçilüb dağlar üstünde piyâde yolu ile Lûpâtna ve Merçaka toprakları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî İşlek yolu ile Merçaka deresi Bezeka deresine munsabb olduğu mahalde bir söğüd ağacı etrâfında bir hûmka Bezeka bir suyun ismi olub yânında olan harâbe hân hudûd-ı İslâmiyyede kalmışdır. Merçaka batûğunun Benûfe'ye döküldüğü mahalde Yaplan Sokol ve Vâlyove hudûdu hûmkasından aşağı Sokol ve Vâlyova hudûdlarının Karûbene hudûduna buluşdukları Astâva batûğu Bezeka suyuna döküldüğü mahalle gelince Bezeka Suyu hudûd olub mahall-i

mezbûrda bir hûmka ândan Bezeka Suyundan ayrıldıktan sonra musâlahatemessükleri mûcibince Sokol arâzîsini devr idereknısf sâ^cat gidilüb Gonâk ve Astâva karyeleri hudûdları beyninde bir pelîd âğacı dibinde bir hûmka ândan yine Sokol arâzîsini devr iderek Petrîç ve Astâve karyeleri hudûdları arasından nısf sâ^cat gidilüb Petrîç deresi geçildikten sonra Eşleyova deresi dahî mürûr ve kenârında bir hûmka zikr olunan Aşleyova deresi Adana vâlisic^cizzetlüMustafa Pâşâ hazretleri ile “kıdevetü’l ümerâ il-milleti’l Mesîhiyye”(162-a) Petraş cenerâl “hutimet ^cavakıbuhu bi’l-hayr”ın Belîne’nin alt yânında nehr-i Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hudûdu hûmkası doğruluğunda vaki^c olmağla sol tarafdavâkı^c Karovine ve Lûzençe kazâları arâzîleri ile Şâyâç nâm-i diğêr Bögürdelen kazâsının ba^czı arâzîsi ve Leşence Palankası Devlet-i ^cAliyye-i İslâmiyyede kalub ve hudûd iktizasıyla sağ tarafda kalan Karovine ve Lûzençe ve Bögürdelen arâzîleri Devlet-i Çâsariyye’de kalmak üzere zikr olunan Aşleyova deresi kenârında vaz^c olunan hûmkadan Belîne’nin alt yânında nehr-i Dirîn kenârında mâru’z-zikr hûmka kârşûsuna varınca kıbleden şimâle farz olunân hatt-ı müstakîm ile gidilüb Astâve karyesi toprağında vâkı^c bir kebîr pelîd ağacı nişânlanub ve hûmka i^ctibâr olunub ândan dahî bir sagîr dereden mürûr olunub ve Yerebîk ve Astâva arâzîsi müctemi^c olduğı piyâde yolunda bir kebîr pelîdağacı dibinde bir hûmka ândan dahî ba^czı dağ ile Dûbuka deresinden geçilüb Çerde Batûk toprağında bir pelîd ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Tûlîsofça karyesi deresinden mürûr olunub bir târlâ kenârında pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî Yâplanik deresinden mürûr ile Yânovaç dağına gidilüb Tûlîsofça ile Çerve Bâtûk beyninde bir hûmka ândan dahî Likove deresinden geçilüb Likovadere karyesine karîb târlâlarda bir hûmka ândan dahî kezalik Lîkovadere’ye tâbi^c dağ ile üstünden geçilüb karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûrun hânesine karîb bir kirâs ağac etrâfında bir hûmka(162-b) ândan dahî iki dereden Karâsûva karyesine tâbi^c bağlardan geçilüb bağlar kurbunda bir hûmka ândan dahî bir batûkdan Karâsûva toprağında Uzûnca dağına varılıb mahall-i mezbûrda bir hûmka ândan dahî bir dere ve ba^czı târlâlar ile gidilüb bir dağda piyâde yolunda bir mîşe ağacı çevresinde bir hûmka ândanBûlefçe deresinden mürûr ile Bere Zoviçe dağına varılıb piyâde yolunda bir pelîd ağacı devresinde bir hûmka andandahî kezalik Karavine ile Lûzençe nâhiyeleri müctemi^c olduğı dağlar ile Mîşekûfça dağı batûğuc^cubûr olunub Çîkûta karyesine tâbi^cMedûde Astayna dağında vâkı^c bağlar ile bir piyâde yolunun beynindebeyninde bir hûmka ândan dahî batûkdan ve dereden zikr olunan Çîkûta karyesinegeçilüb Tuğrenbe bâyırında bir hûmkaândan dahî yine

karye-i mezbûre hududundan gidüb sağ tarafda değirmen taşı ma^cdeni dağında bir hûmka ândan dahî sâlifü'z-zikr Çikûta dağından inilüb bâyr dibinde târlâlıkda bir hûmka ândan yine mâru'z-zikr karye târlâlığında bir hûmka ândan yine zikr olunan târlâlıkda bir hûmka ândan kezalik zikr olunan tarlalıkda bir hûmka andan dahî Barde deresinden geçilüb kenârında Yâreneçe toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı târlâlar ile bir ormân içünden geçilüb karye-i mezbûre çâyırlığında bir hûmka ândan dahî yine çâyırlıktan gidilüb ormân kenarında bir hûmka andan dahî ormân içinden ve ba^czı târlâlardan geçilüb yine Yâdeneçe toprağında bir hûmka ândan dahî Yâdeneçe târlâlarından geçilüb ve Velikasele karyesi arâzisine karye-i mezbûre Yâdeneçe toprağı müntehi olduğu mahalde bir bağçe kurbunda kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan dahî Velikasîle karyesi târlâlarından bir ormâna varınca gidilüb bir uhlâmûr ağacı çevresinde bir hûmka ândan zikr olan ormân(163-a) içinden bir sagîr dereye varılıb dere-i mezbûre kurbunda bir kâyn ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî mâru'z-zikr sagîr dreden^cubûr olunub Velikasele târlâlarında bir hûmka ândan dahî Velikasele karyesiiçinden geçilüb karye-i mezbûre hânelerinin beyninde vâki^c târlâlıkda bir hûmka ândan dahî yine karye-i mezbûre toprağından gidilüb sol tarafda vâki^c olan uç hânesine karîb bir hûmka ândan kezalik bir dreden geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzisinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahi İvorîka dağına varılıb Velikasele ile Leşence karyeleri arâzileri müctemi^c olduğu mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândan dahî İvorîka dağlarından geçilüb piyâde yolunda bir pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvorika dağından inilüb Leşince deresinden mürûr ile Leşince karyesinin Vûnabe Perde nâm arzisinde bir hûmka ândan bir sagîr dere geçilüb sâlifü'z-zikr karye arâzisinde bir hûmka ândan yine karye-i mezbûre toprağında bir hûmka ândan dahî ba^czı dağlar ve batûklar ile gidilüb Cer dağının alt yanında piyâde yolunda bir hûmka ândan dahî bir batûktan geçilüb Leşencegâye dimekle ma^crûf bir mürtefi^c mahalde bir pelîd ağacı çevresinde bir hûmka ândandahî dağ ve batûklardan geçilüb Cer dağı ve Küçük Veydûvençe dağı beyninde bir bâyr üzerinde bir piyâde yolunda bir hûmka bu mahalde Lûzençe kazâsı hudûdu tamam olmuşdur. Ândan dahî Şanâç nâm-ı diğerk Böğürdelen kazâsına tâbi^c Bernâver karyesi toprağında Doğudyu dâğında bir hûmka ândandahî Bârçe deresinden mürûr olunub karye-i mezbûre toprağında bâyırda piyâde yolunda pelîd ağacı etrâfında bir hûmka ândan dahî İvâna karyesi dağına varılıb karye-i mezbûre ile Bernâver karyesi(163-b) hudûdları müctemi^c olduğu mahalde bir hûmka ândan dahî harâbe bağlardan geçilüb İvâna dağı üstünde bir

hûmka ândan dahî ma^cmûr bağlar içünden geçilüb kurbunda bir hûmka andan yine harâbe bağlar içünden geçilüb ormân dibinde bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden Bernâver karyesinden Leşence palankasına gider ^caraba yoluna varınca gidilüb tarîk-i merkûm kenârında bir hûmka ândan dahî yine ormân içinden gidilüb hâricinde Leşence palankasından Şâyâç nam-ı diğeri Böğürdelene gider yol kurbunda Tavkîn toprağında bir hûmka ândan yine Tavkîn çayırılığıyla Bernâver karyesine gider bir ^caraba yoluna gidilüb yine Tavkîn toprağında üç pelîd ağacı etrafında bir hûmka ândan dahî yine Tavkîn toprağında bir emrûd ağacı çevresinde bir hûmka andan yine Tavkîn toprağıyla gidilüb bir kirâs ağacı dibinde bir hûmka ândan yine gidilüb toprağ-ı merkûmda bir hûmka ândan yine Tavkîn toprağında Leşence palankasından Râca'ya gider ^caraba yolunda bir hûmka ândan dahî nehr-i Dirîn'e doğru ormâna karîb çayırılık içinde bir hûmka ândan dahî müşârü'n-ileyh Mustafa Pâşâ ile Petrâş cenerâlin Belîne'nin alt yanında Dirîn kenârında yaptıkları Belîne hûmkasına karşı berü tarafında yine Dirîn kenârında Dûbûvik toprağında bir hûmka vaz^c olunub bu mahalde emr-i tahdîd vaz^c olunan ^calâyim-i mu^cayyene ile bilütfullahi Te^câlâ hüsn-i hitâm bulub bâlâda her bir mahallin tahdîdinde zikr olunduğu üzere Timûk Suyunun nehr-i Tuna'ya munsabb olduğu mahalden Belîne'nin alt yanında Dirîn kenârında yapılan hûmka karşusuna gelince hûmka ve enhâr ve cibâl ile tahdîd ve tefrîk ve temyîz olunan arâzî ve sınırların sol tarafı Devlet-i ^cAliyye mülkü olub sağ tarafı Devlet-i Çâsâriyye zabtında kalmağla **(164-a)** mâbeynde karârdâde olan mevâdd ber mûcib-i temessük sulh ve salâh icrâ olunub tamâmen sebt ve tahrîr olunmuşdur. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi^c min saferü'l-hayr li seneti ihda ve selasin ve mi'ete ve elf. El ^cabdi'd-dâ^cî li'd-devleti'l ^cAliyye Mehmed el-kâdı be-medine-i dergi ve'l-me'mûr-ı be-tahrîrü'l-hudûd

(186-b) Zikr olunan müşteşârlarıyla ^cahd-nâme-i hümâyûnun dördüncü maddesinde Öne Sûyunun Sâva'ya döküldüğü mahalden Devlet-i ^cAliyye zabtında olan Novi-i ^cAtik arâzisine gelince Nehr-i mezbûrun kenâr-ı şarkisinde vâki^c Yasânofça ve Dûbiçe ve birkaç küller ve nehr-i mezbûrun bu mahallinde olan adalar Româ imparatorunun ^caskeri ile muhâfaza olunub zabt ve tasarrufunda kalalar deyü ta^cyîn ve tasrih buyurulmağla bu cümle mahallerin ve çâsârın ^caskeriyle muhâfaz olunan yerlerin kadîmi hudûdları bâlâda tafsîl eylediğimiz üzere bu zikr olunan her kal^ca ve palanka ve küllerden içerüye memleket-i islâmiyyeye doğru ve tafsîl ve siyâk üzere üçer sâ^cat ve dörder sâ^cat ve beşer ve altışar ve altışar sâ^catlık

yerleri biz tamâmen taleb idüb isteriz ve gayrı yüzden istemeziz deyü mecâlis-i müte^caddidede küllî ^cinâd ve isrâr üzereler iken pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri dahî bâlâda zikr olunan yerlerin her birinde tarafeynden nizâ^c olunmakdan ise hudûdların başka başka bu mahallerde nizâ^cı ve iki serhaddin ahâlisi beyninde tefrikaları olmak bir vechile münâsib olmamağla Yasânofça'dan Novi-i ^cAtîk'in toprakları birbirine müntehi ve muttasıl olduğu zikri sebk iden Esterjince olduğuna Kostâniçe ahalisinden olub işbu hâzırın-ı bi'l-meclis Ceyhûn oğlu İbrahîm Âğâ ibn-i Mahmûd Âğâ ve kulle-i cedîd zâbitânından ^cÖmer Oda bâşı İbn-i ^cAli Kostâniçeli eimme-i kirâmdan ihtiyâr Receb Efendi İbn-i Mahmûd ve Ebû Bekir Âğâ İbn-i ^cAli ve Dûbiçeli Hasan Âğâ İbn-i ^cÖmer Âğâ vesâ'irlerinin şehâdetleri mûcibince Nehr-i Öne'den içerüye doğru seviyyet üzere görölmek ve vaz^c-ı ^calâyim ile tefrik-i sınır ve temyîz-i arazi olunmak tarafeynden cümle ile münâsib görölmeğin pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri merkûm Taykon Bâh vesâ'irlerine Yasânofça'dan Novi-i ^cAtîk toprağına varınca ibtidâ bir sâ^cat ^cale's-seviyye virilmek üzere takrîr ve merkumlar râzı olmayub ve birkaç (187-a) müzâkere ve mükâlemeden sonra üçüncü münâkaşada bir büyük sâ^cat rızâ ve ziyâde virmemek üzere teşebbüs idüb lakin fi'l-hakîka bâlâda tafsîl olunan ^cahd-nâme-i hümâyûnun dördüncü maddesinde mestûr olan şürût mektezâsınca Yasânofça'dan nehr-i Esterjinçe'ye Novi-i ^cAtîk toprağı ittisâl bulduğu mahalle varınca hâlâ çâsâr ^caskeri ile muhâfaza olunan bu cümle tafsîl olunan yerlerin hudûd-ı kadîmleri vech-i meşrûh üzere üçer ve dörder ve beşer altışar sâ^catlik mahaller içerü memleket-i islâmiyyeye olduğu mukarrer olub bu takdîrce nehr-i Öne'den alârga ikişer sâ^catlik mahallerde vaz^c-ı ^calâyim olunub tefrik-i arazi ve temyîz-i sınır olunmak tarafeynin â^cyân ve ^caskeri muvâcehesinde ^cakd-i rişte-i kavî ve karar-ı vekileyn ile bî-Tevfikullahi Te^câlâ üslûb-ı hakîm üzere pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri faysal virüb bu sebebden memleket-i islâmiyyede vâfir arazi kalub ve Devlet-i ^cAliyyeye nafi^c-i külli olduğu cümlemizin ma^clûmu olub ^cahd-nâme-i hümâyûn mûcibince vâkı^c ihtilâl-i cânibeyn ve re'y-i vekileyn ile ^camel olunduğundan mâ^cadâ pâşây-ı müşârü'n-ileyhin kemâl mertebe münâsib ve sadâkat ve istikâmet ile gerek Petrâş cenerâl ile gerek mezbûrlar ile vaz^c-ı ^calâyim ve kat^c olunan hudûd bu diyâr-ı kalîlü'l-^citibârda olan ehl-i islâma ve memleket-i pâdişâhiye nafi^c olduğu izhar-ı mine's-şems olduğun evvelki vâkı^c hâldir. İşbu mahzar-ı sadâkat eserimiz ile ^carz ve i^clâm olundu. Bâkî emr ve fermân der-i ma^cdelet ^cünvânındır. Harrere fi'l-yevmü's-sâni ve'l-^cısrîn min zillhiceti's- şerîfe li seneti selasin ve mi'ete ve elf. Bende-i İbrahîm ez-Za^cîm Sinân ez-Za^cîm Mehmed ez-Za^cîm

İbrahîm ez-Za^cîm Mehmed ez-Za^cîm Hasan ez-Za^cîm İshâk ez-Za^cîm Rahmet halife
el-imam be-kal^ca-i Lofya(?)Kostâniçe

ed-dâ^ci el fakirullah devletü'l ^caliyye Mustafa el-kâdı be kaza-i
Karavalyovavlad sâbıkan Hasan Mustafa paşa-zâde ez-za^cim-i Bosna Ahmed
Miralay İzvornik Hasan Mirliva-i İzvornik Mehmed Kethüdây-ı çavuşân Benâluca
^cAli ^can topçiyân-ı Yasanofça İbrahim ^can azabân Yasanofça Hasan Kethüday-ı
kapudan Dubice ^cAli ^can azabân Muhafız-ı kulle-i cedid-i mezbûr

(187-b) Taraf-ı saltanat-ı ^caliyyeden fermân-ı celilü'ş-şân ile Beleneden Novi-
i ^cAtıke varınca kat^c-ı hudûda me'mûr olan işbu Râfiü'l-kitâb Öne Beglerbegisi
rif^catlu sa^cadetlü Mustafa Pâşâ hazretleri çâsâr vekîli olan Baron dö Petraş nâm
cemerâl ile Nehr-i Dîrîn kenarı ve Belene'den nehr-i Sâva sâhilinde vâkı^c İştîtar
iskelesine mukâbil gelinüb Pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretlerinin haymesine karîb
mahalde Çerlenova karyesi sahrasında zeyl-i sahifede mestûrû'l-esâmi olan müslimîn
ile ^cakd-i meclis-i şer^c-i hatîr olundukda cenerâl-i mesfûr meclis-i ma^ckûd-ı
mezkûrda pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretlerinin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i
kelâm idüb birkaç gün mukaddem hasta ve sâhib-i ferâş olduğundan hâlâ mezâhim-i
münhıraf olub el-hâlitü'l hazihi at üzerinde meşî ve rükûya kudretim olmamağla
kendim nehr-i Sâva ile sefîneye râkib olub ve her ahşam konaklarda pâşây-ı
müşârü'n-ileyh hazretleriyle mülâkî olub ve vaz^c-ı ^calâyim olunacak hûmkaları
mükâleme ve defter itmek üzere sa^cy iderim ve Yasânofça kurbunda nehr-i Sâva
sâhilinde karşı Tariçe karyesi mukabelesine varıncaya değin hûmkalar vaz^cına kendi
tarafımdan vekîl-i mutlakım olan Râça kûmandânı Obreşt Layd Mandanfrot ismiyle
müsemmâ olan işbu hâzır-ı bi'l-meclis Nemçeye kendü yerime hasebül-iktizâ vekîl
eyledim. Ve çâsârımdan dahî vekîl nasb itmek için bana izn ve ruhsat virilmiştir. Ve
pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri ile her ne kadar hûmka hafır ve nasb olunub tefrîk-i
arazi ve temyîz-i sınır mesfûr Anfred Nemçenin ma^crifetiyle vâkı^c olur ise benim
makbulümdür. Ve mu^ctemedin ^caleyh vekîldir. Ve bu def^ca mutlak mesfûrun
vekâletine muhtâcdır deyü tarafeynin bi'l-cümle â^cyân ve ^caskerleri muvâcehesinde
(188-a) cenerâl-i mesfûrun ikrâr ve takrîr ve tevkîl itdiğinden sonra mesfûr Anfred
Nemçe dahî vekâlet-i mezbûreyi kabul idüb ve hizmet-i lâzimesini cenerâl tarafından
edâya ta^cahhüd idüb tarîh-i kitâbdan sonra tarafeynin sınır ve hudûd-ı arazisini kat^c
ve temyîz ve tefrîkine mübâşeret olunub ber vech-i muharrer tarafeynden ^cakd-i rişte-
i mukâvele olunmağın hafazan li'l-müte^câl bi't-taleb ketb olundu. Harrere fi'l-hâmis

ve'l-ışrîn min zî'l-kadeti'ş-şerîfe li seneti selasîn ve mi'ete ve elf .Şuhudü'l hâl Fahrü'l ümerâ-i kirâm Hasan Bey mutasarrıf-ı İzvornik Fahrü'l- akran Ahmed Bey miralay-ı İzvornik Fahrü'l- akran elhâc Hasan Ağâ Kapûdân-ı Varandik Fahrü'l- akran Hüseyin Âğâ °an beşliyân-ı Tuzla Fahrü'l- akran diğêr Hüseyin Âğâ kethüdây-ı kapudan-ı Tuzla Fahrü'l- akran İŝhak Bey Za°im Fahrü'l- akran İsmail Zâ°im Fahrü'l- akran İbrahim Âğâ tabi-i elhâc Hasan Âğâ Fahrü'l- akran İsmail Âğâ Çavuş-ı divân-ı Bosna °Osman Çavuş Bektâş Çavuş Muhammed el Hadim Yusuf el Hadim Ahmed el Hadim İbrahim el Hadim İvaz el Hadim °Ali el Hadim ve gayrihum mine'l-huzzâr °Ali mîr-mîrân-ı Hersek sâbıkan Süleymân °azaban-ı evvel °Abdullah kethüday-ı Balca Hüseyin ser-topçıyan-ı Balca İbrahim dizdâr-ı kal°a-i Balca Hasan kapudan-ı Balca Ahmed el müteveli be-cami°i Sultan Süleyman Mehmed el mu°allim Mustafa el imâm be- cami°i Sinan İbrahim el imâm be-cami°i Sinan

(188-b) Taraf-ı saltanat-ı °aliyyeden fermân-ı cihân-mütâ° ile Bosna havâlisinde kat°-ı hudûda me'mûr olan Adana Beglerbeğisi râfi°-i haze'l-kitâb rıf°atlı sa°âdetlü Mustafa Pâşâ hazretleri ile kat°-ı hudûd iderek Yasânofça hudûdu dâhilinde Drâğyenîk nâm menzile bu hakir ile nüzûl olunub zeyl-i sahifede mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile °akd-i meclis şer°-i hafîr olundukda pâşây-ı müşârû'n-ileyh hazretleri meclis-i ma°kûd-ı mezkûrda mâru'z-zıkr Yasânofça palankasının ahâli-i kadîmesinden fahrü'l-akrân ihtiyâr İbrahîm Âğâ ibn-i Mahmûd Âğâ ve °Ali Âğâ İbn-i Receb Âğâ ve Hüseyin Oda bâşı İbn-i °Abdullah ve Dûbiçe kal°asının ahâli-i kadîmesinden Hasan Âğâ İbn-i °Ömer Âğâ ve Kâsım Oda bâşı İbn-i Mustafa Âğâ ve Murâd Oda bâşı İbn-i °Abdurrahman ve Kostâniçe'nin dahî kadîmi ahalisinden olub eimme-i kirâmdan ihtiyâr Receb Efendi İbn-i Mahmûd ve °Ali Âğâ İbn-i Mustafa Âğâ ve Ebu Bekir Âğâ ibn-i diğêr °Ali Âğâ ve Sofî kulesi âğâlarından Ceyhun oğlu fahrü'l akran İbrahîm Âğâ İbn-i Mahmûd Âğâ ve °azaban-ı Sâni Âğâsı Mahmûd Âğâ İbn-i Ahmed Âğâ ve diğêr İbrahîm Âğâ İbn-i Sâlih ve Ca°fer Oda bâşı İbn-i Mustafa °Alemdar ve cedîd kulle zâbitânından °Ömer Oda bâşı İbn-i °Ali vesâ'irlerinin muvâcehelerinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb hâlâ tahdidine me'mûr olduğumuz Yasânofça'dan Novi-i °Atîk topraklarına varınca °ahd-nâme-i hümâyûnun dördüncü mâddesinde Öne suyunun Sâva'ya döküldüğü mahalden ve Devlet-i °Aliyye zabtında Novi-i °Atîk arazisine gelince Nehr-i mezbûrun bu mahallinde olan adalar Româ imparâtorunun °askeri ile muhâfaza olunub zabt ve tasarrufunda olmağla °ala-hâlihi esâsı muktezasınca **(189-a)** yine kadîmi arazi-i

mu^cayyeneleri ile zabt ve tasarrufunda kalalar deyü tasrîh buyurulmağla iş bu menzilde târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem hudûd umûru için ^cakd-i meclis olundukda çâsâr tarafından vekîl olan Kârloyça'nın Vinçe cenerâli Nemçelü Taykûn Bâh ve Hırvât Bânî tarafından vekîlleri olan Kostâniçe Ubersetârı Arvelik ve Mikole ûş Topkûyek ve Tûrâ ve Vesenin kapûdânı İskerlâç Jağmân ve Kostâniçe kapûdânı Mateçik Frenc nâm beş nefer kimesneler mukabelemize gelüb Nehr-i Öne Sâva'ya munsabb olduğu mahalden Novi-i ^cAtîk topraklarının ittisalına varıncaya değin ber-vech-i muharrer Nemçe Çâsârı tarafından tahdîd-i hudûda me'mûr oldukları hasebiyle merkumların evvelâ taleb ve iddi^caları budur ki Kostâniçe nâhiyesinin toprakları Novi-i ^cAtîk nâhiyesinin topraklarına nehr-i Esterijebeñçe'de birbirine muttasıl olmuştur. Ve ba^cdehu nehr-i Öne'den içerüye memleket-i İslâmiyyeye doğru ve Yasânofçanın kadîmi hudûd-ı mu^cayyenesi üç sâ^catlık mahalle varınca müntehi olub ve Dûbiçe kal^casının dahî kadîmi hudûd-ı mu^cayyenesi kezalik içerüye doğru memleket-i islâmiyyeye dört sâ^catlık mahalle varınca müntehi olub ve Eslânya kulesinin dahî kadîmi hudûd-ı mu^cayyenesi kezalik içerüye doğru beş sâ^catlık mahalle müntehiolub ve cedîd kulesiyle sûfî kulesinin dahî her birinden kezalik içerüye memleket-i İslâmiyye'ye doğru altışar sâ^catlık yerlere varınca kadîmi hudûd-ı mu^cayyeneleri müntehi olmak üzere taleb iderler. Lakin benim ma^clûmun olmayub el-haletü'l-hazihi nehr-i Öne'den alârga içerü memleket-i islâmiyyeye ancak ikişer sâ^catlık mahallerde Novi-i ^cAtîk topraklarına varınca vaz^c-ı hudûd olunmak çâsârın vükelâsı ile ^cakd-ı rişte-i kavî ve karar virilmeğın cümleliz ehl-i islâmdan olub ve zikri sebk iden yerlerin hudûd-ı kadîme-i mu^cayyeneleri ma^clûmunuzdur deyü mezbûruna hitâb idüb ^cala-vechü'l-hak her biri haber virmek üzere merve-i ba^cdi ^cuhra şer^cen sû'al olunub ^cala tadrîkü'ş-şehâde hudûd-ı kadîme-i mu^cayyeneyi ikrâr ve takrîr eyledikleri üzere tahrîr ve yedime hüccet-i şer^ciyye (189-b) i^ctâ olunması mutlûbumdur didikde gıbbe's-sû'al mârû'l-beyân olan Yasânofça ve Dûbiçe ve Kostâniçe ve cedîd ve Eslânya ve Sûfî kulesinin âğâlarından olan ahâli-i kadîmden mezbûrunun her biri cevâblarında fi'l-vâkı^c tafsîl-i sâbık üzere Kostâniçe nâhiyesinin toprakları ile Novi-i ^cAtîk toprakları birbirlerine muttasıl ve müntehi olduğu nehr-i Esterijebeñçe'dir. Ve Yasânofça ve Dûbiçe ve Eslâniye ve Cedîd ile Sûfî kulesinin her birinden ber-vech-i muharrer içerüye memleket-i İslâmiyyeye doğru bâlâda zikr olunduğu vech üzere üç sâ^cat ve dörder sâ^cat ve beşer sâ^cat ve altışar sâ^catlık yerlere müntehi olduğu vâkı^cdır. Ve hâlâ vaz^c olunan hudûd-ı mezkûr bu memleket-i islâmiyyeye min külli'l-vücûh enfa^c ve evladır. Ve bu sebebden Devlet-i ^cAliyye'ye

niçe arazi kalmışdır deyü her biri ikrâr ve i'tirâf eylediklerinden mâ'adâ zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi olan müslimînin cümlesi müstehşuhûdun-ı mezkurunu bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhalarinde tasdik ve tahkik itdiklerinden sonra hafazan-lil mekâl bi't-taleb işbu vesîka ketb olundu. Fî'l-yevmi'l ıışrin min zî'l-hiccetî'ş-şerîfe li seneti selasin ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl fahrü'l-ümerâri'l-kirâm Hasan Bey mirlivâ-i İzvornik fahrü'l-akrân Ahmed Beg mirâlay İzvornik fahrü'l-akrân Mustafa Pâşâzâde Hasan Beg ez-zâ'im fahrü'l-kuzzatü'l-kirâm Mustafa Efendi el munfasl-ı ıan kaza-i Kılâdine fahrü'l-akrân fahrü'l-akran elhâc Bayram Âğâ ibn Hüseyin sipâhi ıan Ma'cen-i ıAtik fahrü'l akran Muhammed Âğâ ıan Benâluca fahrü'l-akrân Yûkû oğlu Mustafa Gradşakalı fahrü'l-akrân Sinân bey ibn Ahmed Alây Begi fahrü'l-akrân İshak Beg ez-zâ'im Muhammed Za'ım Leşeneli Receb Âğâ Küçük İbrahim Âğâ İsmâ'ıl Âğâ ıan çâvuşân-ı divân-ı Bosna ıOsmân Çâvuş Hasan Âğâ ıan çâvuşân-ı divân Bosna Ca'fer Âğâ ıan çâvuşân-ı divân-ı Bosna Bektaş'ıan çâvuşân-ı divân-ı Bosna Hacı Ahmed bin Muhammed ıan tüccâr-ı Banaluca Fethullah Beg Hâdim-i şer'î İbrahim elhâdim Yusuf el hâdim Ahmed el hâdim ve gayrihum mine'l-huzzâr

(190-a)Bi-lütfullahi Te'âlâ umûr-ı hudûd ile Tuzla kazâsından olan Berçaka kasabası harâbesine gelinüb nüzûl olunduktan sonra menzil-i mezkûrda zeyl-i sahîfede mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile ıakd-i meclis-i şer'î-i hatır olundukda meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâlâ fermân-ı cihân-mütâ'ya kat'ı hudûda me'mûr olan Adana Beglerbegisi Mustafa Pâşâ hazretleri Belene'nin ahâli-i kadîmesinden Hasan Hoca İbn-i ıUbbâs Efendi ve zümre-i sipahiden fahrü'l-akrân Kara ıAli sipâhi ibn-i Hasan ve Uvanyalı Muhammed bin İbrahim ve Turgût bin Muhammede ve diğêr Hasan bin Şa'bân ve ıÖmer bin Abdullah Beşe ve Şa'bân bin Hüseyin ve ıAli Beşe İbn-i ıAbdulvahâb ve diğêr ıÖmer bin Hasan ve ıOsmân Beşe İbn-i İbrahim vesâ'irleri muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb işbu yedimde olan fermân-ı celîlü'ş-şân ile Beleneden Novi-i Cedîde varınca me'mûr olduğumuz temyîz-i arazi ve kat'ı hudûdun mebd'e'i ıahd-nâme-i hümâyûn mûcibince Dîrin suyundan ve Beleneden dahî musarrah olmağla çâsar tarafından hûdud vekîli olan Baron dö Petrâş nâm cenerâlin Beleneyi bütün kazâsı arazisiyle matlûb olub otuz beş gün bâ'is-i meks ve ikâmet ile cenerâl-i mesfûrun isrârıyla ber-vech-i muharrer nizâ' üzere iken Belenin yalnız kasabası harâbesinin hududuyla Tevfik-i Rabbânî zuhûr idüb râzı ve bu vech üzere tefrik-i arâzi ve kat'ı hudûd olunmağın elhâletü'l-hazihi mârû'l-beyân

Belenenin kazâsı arazisinden hâlâ devlet-i ʿAliyye hudûdunda ne mikdâr kaldığı maʿlûm olmağışün ahâli-i kadîmden olub mezbûrundan sûʿal olunub sâʿat muktezâsınca ikrâr ve takrirleri mertebesi hüccet-i şerʿiyye olunub yedime iʿtâ olunması mutlûbumdur didikde gıbbeʿs-sûʿal Belenenin ahâli-i kadîmesinden olan(190-b) mezkûrunun cevâblarında fiʿl-vâkıʿ çâsâr vekîli olan Baron Petrâş cenerâlin Beleneyi bütün kazâsı arazisiyle matlûbu iken Bi-hamden lillahi Teʿâlâ yalnız Belene harâbe kasabasının hudûdu ile tefrîk-i arazi ve temyîz-i sınır vâkıʿ olmağla mârûʿl-beyân Belene kazâsının arazisine İzvornîk yoluna doğru olan araziden dört buçuk sâʿat tûlen ve yemininden bir sâʿat mikdârı ve yesârından ʿarzen Tûzlaya doğru dört sâʿat ve Berçakı kasabası harâbesine varınca kezalik tûlen altı yedi sâʿat mikdârı mârûʿz-zikr Belene arazisinden Devlet-i ʿAliyye hudûdu dâhilinde kalub ve fîmâ-baʿd cümlemize kifâyet mikdârı zirâʿat ve hırâset olunacak arazi kalmağla cümlemiz dest-ibedergâh-ı ʿizzet devâm-ı ʿömr ve Devlet-i pâdişâhî duʿâ-i hayrındayuz deyü her biri mutayyebüʿl-hâtır oldukları vech üzere bi-tavʿihim ikrâr ve ʿitirâf itmeleriyle hafazan lil-mekâl işbu vesîka biʿt-taleb ketb olundu. Fî gurre-i ziʿl-hicetiʿş-şerîfe le seneti selasin ve miʿete ve elf.

Şuhudüʿl-hâlFahrüʿl-ümerâ Hasan Beg mutasarrıf-ı İzvornik fahrüʿl-akrân Ahmed Beg mirâlây-ı İzvornik, ʿumdetüʿl-eşbâh el hâc Hasan Âğâ kapûdân-ı Varandik Dervîş Hasan Beg kapûdân-ı Tûzla Hüseyin Âğâ ʿan beşliyan-ı Tûzla Hüseyin kethüdây-ı kapûdân-ı Tûzla İsmâʿîl Âğâ ʿan çâvuşân-ı divân-ı Bosna Hasan Çâvuş ʿan divân-ı Bosna ʿOsmân Âğâ ʿan çâvuşân-ı divân-ı Bosna Mehmed Âğâ ʿan çâvuşân-ı divân-ı Bosna Celîl Âğâ kapûdân-ı Gradçâniçe İshak Zaʿîm İsmâʿîl Beg Zaʿîm İbrahîm elhâdim Ahmed elhâdim Yusuf el hâdim ve gayrihim mineʿl-huzzâr.

(191-a)Eyâlet-i Bosnada vâkıʿ İzvornik ve Tûzla ve Gradçâniçe ve Serebrenik ve Grâdâçaç ve Sokol kılâʿ ve palankaların ve sâʿir serhadd-i İslâmiyyenin maʿlûmüʿl-esâmi veʿl-eşhâs ahalilerinden cemmi gafîr ve cemiʿ-i kesir hitâm-ı hudûdda zeyl-i sahîfede mestûrûʿl-esâmi olan müslimîn ile ʿakd olunan meclis şerʿ-i hatîr lâzımüʿl-tevkîrde nehr-i Sâva ve Öne sâhillerinde katʿ-ı hudûd ve temyîz-i araziye meʿmûr olan işbu bâʿisüʿl-kitâb Adana beglerbegisi saʿâdetlü Mustafa Pâşâ hazretlerinin mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb pâşây-ı müşârüʿn-ileyh hazretleri nehr-i Sâva sâhilinde Nemçe çâsârı tarafından Burûd kalʿasının kumândânı ve Sâva sâhillerinin zâbiti olan Baron dö Petrâş nâm cenerâlin meʿmûriyyeti olan Yasânofçaʿya nisf sâʿat karîb mahalde vâkıʿ Kûşûtriçe mukabiline varınca nehr-i Öne

sâhilinde Kârloyça'nın Vinçe cenerâli olan Taykûn Bâh nâm cenerâlin dahî me'mûriyyeti olan Yasânofça kurbunda nehr-i Öne Sâva'ya munsabb olduğu mahalden Novi-i °Atîk toprakları ittisâl bulduğu Esterijebeñçe Suyuna varınca tahdîd-i hudûd ve sînûr ve tefrîk-i araziye kemal mertebe sadâkat ve istikâmet ile ihtimâm-ı tâmm ve sa°y-ı mâlâkelâm idüb °ahd-nâme-i hümâyûn mûcibince sulh ve salâha mürâ°at ve hudûd-ı mezkûr umûrunda olan fermân-ı celîlü'ş-şân mantûkunca sarf-ı destmâye ve sa°y ve kudret ve sarf-ı miknetidüb tarafeyne gadr olunmamak üzere hüsn-i tedbîr ile tefrîk ve temyîz-i arazide dîn ve Devlet-i °Aliyyeye enfâ° ve evla olan vech üzere hareket idüb ve yanına istishâb olunan serhadd-i mansûrun müsinn ve ihtiyâr kimesneler ile dâ'imâ istişâre ve taharri ve te'emmül ile bu umûr-ı mu°azzami-i hayr encâmın ibtidâsından intihâsına varınca her halde teyakkuz ve basiret üzere sâ°at muktezâsınca Bi-hamden Lillahi'l-meliki'l-°allâm(191-b) bu emr-i hatîr hüsn-i hitâm bulup üç seneden berü serhadd-i mansûrede perâkende ve perişân ve hâne berduş olub ve eda'-i hayrında serkeşte ve cirân olan ümmet-i Muhammed fukarâsı ve diyâr ahâlisi vaz°-ı °alâyim ile kat°-ı hudûd olduğu birle vatan-ı aslîlerine gelüb ve kenarda kalan re°âyâ ve berâyâ fukarâsı emin kalub leylü nehâr °amme-i fukarâ-i dest-i bedergâh °izzet-i cân ve dilden şevketlü °azametlü mehâbetlü kerâmetlü °inâyetlü merhametlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halled Allahu hilâfeteuhu ila yevmü'd-dîn hazretlerinin vüzerâ-i °adl-i ayîn hazerâtının devâm-ı °ömr ve devletleri hayr-ı du°âsına müdâvemet idüb bu def°a bi'l-cümle serhadd-i islâmiyye âsûde hâl müreffehü'l-bâl olub °ahd-nâme-i hümâyûn ve fermân-ı sa°âdet-makrûn mûciblerince pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri kemâyenbagi tekmîl-i hizmet-i pâdişâhî eyledi didiklerinde hafazan lil-mekâl işbu vesîka enîka ketb olundu. Harrere fî selh-i zîlhiceti'ş-şerîfe li seneti selasin ve mi'ete ve elf. Şuhudü'l hâl °Ali Pâşâ mutasarrıf-ı Hersek sâbıkan Ahmed Pâşâ muhâfiz-ı Novi Elhâc Ahmed Kethüdây-ı muhâfiz-ı Bosna Mustafa Efendi kethüdây-ı defter-i Bosna ve gayrihim mine'l-huzzar. (192-a) Muhammed °Azebân kulle-i Sûfî muhâfiz-ı Benâlûka İbrahîm muhâfiz-ı kulle-i cedîd Benâlûka Mustafa mâr-ı sâni-sâbi° Benâlûka Muhammed Mâr-ı sâni Râbi° Benâlûka Mustafa °Azebân-ı sâni Gradsaka muhâfiz-ı Benâlûka Receb kethüdây-ı mutasarrıf-ı Hersek sâbıkan İbrahîm Bâşbüğ Muhâfiz havâli-i Mingrad Hasan Seroda Ahmed Seroda °Ali Seroda Hasan Seroda °Ömer kethüdây-ı Benâlûka Muhammed kethüdây-ı Grâdşaka ve diğêr Muhammed kethüdây-ı Grâdşaka °Abdulvahâb kethüdây-ı Mâr-istân-i Benâlûka Hüseyin Kethüdây-ı °Azebân-ı Benâlûka Muhammed kethüdây-ı Mâr-istân-i Benâlûka °Ali kethüdây-ı Mâr-istân-i Benâlûka

Mustafa Çâvuş Ca^cfer Çâvuş ^cOsmân Çâvuş İsmâ^cil Çâvuş Fazlı Seroda Mâr-istân-i evvel Benâlûka

Bârgâh-ı ^câlempenâh-ı felek rıf^cat ve ^catebe-i ^caliyye-i gerdûn devlet türâbına eyâlet-i Bosna'da bulunan mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve ^culemâ ve sulehâ ve ehl-i defter ve dîvân ve Elviye Alây begleri ve zu^câmâ ve erbâb-ı timâr ve ağâvât neferât ve sâ'ir bendegân-ı sadâkatkârın mahzar-ı sıhhat eserleri budur ki Belene'den Novi-i ^cAtîk topraklarına varınca kat^c-ı hudûda fermân-ı celîlü's-şân ile me'mûr olan Adana Beglerbegisi Mustafa Pâşâ hazretleri nehr-i sâva ve Öne sâhillerinde Nemçe Çâsârı vükelâsı olan cenerâlleri ile tahdîd-i hudûd ve sînûr ve temyîz-i arazi ve tefrîk-i sugûr hizmetinde hasbe'l-emri'l ^câlî kemâl mertebe ihtimâm-ı tâmm ve sa^cy-ı mâlâkelâm idüb ^cahdnâme-i hümâyûn mûcibince sulh ve salâha mürâ^cat ile husûs-ı mezkûrda sarf-ı dostmâye-i ve say^c ve kudret ve bezl-i miknet ve tarafeyne gadr olunmamak üzere sâ^cat muktezâsınca devlet-i ^cAliyye tarafına enfa^c ve evla olan vech üzere hareket idüb ve yanına istishâb itdiği müsinn ve ihtiyâr kimesneler ile dâ'imâ(192-b) mükâleme ve müşâvere ve taharri ve te'emmül idüb bu umûr-ı mu^cazzama-i hayr encâmın ibtidâsından intihâsına varınca her hâlde teyakkuz ve basiret üzere olub bihamden lillahi'l-meliki'l ^callâm bu emr-i hatir hüsn-i hitâm bulmağla Vâradîn vak^câsından sonra bu serhadd-i mansûreyi perâkende ve perişân ve hâne berduş olub vâdî-i serkeşte ve hayrân olan ümmet-i Muhammed fukarâsı ve diyâr-ı ahâlîsi vaz^c-ı ^calâyim ile kat^c-ı hudûd olunduğu birle vatan-ı asliyelerine gelüb ve kenarda kalan re^câyâ ve berâyâ fukarâsı emîn olub leyl ve nehâr ^camme-i ahâli ve dest-i bedergâh-ı ^cizzet-i cân ve dilden şevketlü ^cazametlü mehâbetlü kerâmetlü merhametlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn Hallad Allahu hilâfetuhu ila yevmi'd-dîn hazretlerinin devâm-ı ^cömr ve devletleri du^câ-i hayrlarına müdâvemet idüb bu def^ca bi'l-cümle serhadd-i mansûre âsûde hâl müreffehü'l- bâl olub ^cahd-nâme-i hümâyûn ve fermân-ı sa^câdet-makrûn mûcibince pâşây-ı müşârü'n-ileyh hazretleri kemâyenbagi tekâmîl-i umûr-ı pâdişâhî eylediği emr-i muhakkak olmağın işbu mahzar-ı sadâkat eserimiz ile ^carz ve ^cilâm olundu. Bâkî emr ve fermân ve merhamet ve ihsân der-i ma^cdelet ^cünvânındır. Zalike kezalike ve innâ şahide bizâliküm. Harrerehu el fakir ^cAtaullah el me'mûr tahrîri'l-hudûd bâ fermân-ı ^câlî dame mahfufen bi'l-makam(?)

Mafih haze'l kırtas(?) vâkı^cşode el fakir Mustafa el-imâm be-mescid-i elhâc Şa^cban

vaka^ca haza'l-emr-i ^cali haza'l-nemat-ı harire el fakir Muhammed el imam be cami^ci Vofrodar (?)

Kezâ vaka^ca haza el umur hasebnâ Rabbena el gafur nemakahu el fakir Ebu Bekir el-imâm be-cami^c-i elhâc Murad

haze'l emr-i ^cali haze't-tahrîr bilâtahrîf ve tağyir harrerehu el fakir elhâc İbrahim el hatib be-cami^c-i defterdâr

Ve innâ şâhid bima şehid ihvâni ve inna el fakir İsmail el va^ciz be cami^c-i sahibehu(?)

ma tazammun hazal-sutûr şehid-i racî rahmete rütbehu'l Gafur ^cAbdullah el me'zûn bi'l-iftâ fî medine-i Banaluka

nefsü'l emr kema kütubuhu's-sutûr harrere el fakir ^cAbdülkerim el kadı be-medine-i banaluka el mahruse

elhâc Ahmed kethüday-ı muhafız-ı Bosna Hasan mirлива-i İzvornik hâlâ Ahmed mîr-mîran-ı muhafız-ı Bosna

4.4.2.5. Karıştırılan Mektuplar

Şâhib-i devlet tarafından Burusyâ krâlnın bâş vekîline yazılan mektûbun sûretidir. Gümüş kozâk kırmızı atlas kîsedir. Eyi yaşmâk ve İstânbûl kâğıdı üzerine siyâh mürekkebe ile imzâsı

Kıdvetü'l-ümerâ il milleti'l Mesîhiyye ^cumdeti küberâ il tâ'ifeti'l-^cİseviyye haşmetlü rütbetlü Purusyâ ve Prândaborg ve tevâbi^cî diyârları krâlnın bâş vekîli olan rağbetlü zekâvetlü dostumuz “hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayr kıbbeline” dostluğa lâyık selâm selâmet encâm ve peyâm müsâlemet fencâm iblâğıyla ve inbâ olunan oldur ki iftihârü'l-ümerâ il-^cizâmi'l-^ciseviyye muhtâr-ı küberâ-il-fihâmü'l mesihîyye Erdel krâli olan Râkoci Freñç krâl “hatemullahi ^cavakıbuhi bi'l-hayr ve'r-reşâd” bundan akdem diyâr-ı Frânça'da bulunub Devlet-i ^cAliyye'ye gelmeleriçün istîzân eylediklerine binâen ruhsat-ı hümayûn-i cihândârî ve müsâ^cade-i ^caliyye-i şehinşâhî erzâni kılınub krâl-ı müşârü'n-ileyh hâlâ Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvende gelüb kendüler ile görüşülmekle esnây-ı musâcatımızda Devlet-i ^cAliyye-i ebed peyvend

ile Nemçe Çâsârı beyninde mukaddemâ Kârloÿçada mün^cakd olan sulh ve salâh intikâz bulub nâⁱre-i cenk ve cidâl işti^câl bulmağla Nemçe Çâsârı ^casker-i islâm ile mukâvemet için mülûk-ı nasârâdan istimdâd eyledikde tarafınızdan Nemçe Çâsârına aslâ ve kat^câ imdâd ve i^cânet olunmadığın krâl-ı müşârü'n-ileyh tarafımıza ifâde ve i^clâm itmeğın bu husûs taraf-ı devlet-i ^cAliyyeye mahzâ dostluk ve hayr-ı hâhlık ^cadd olunduğuna binân mektûb-ı meveddet üslûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâe Allahü Te^câlâ vusûlünde fîmâ-ba^cd dahî yine dostlukdan ve Devlet-i ^cAliyyeye hayr-ı hâhlıktan hâlî olmayub bundan sonra yine Nemçe Çâsârı Purûsya ve Brândeberg krâlı dostumuzdan istimdâd ve ^casker talebi der ise redd ile cevâb ve Devlet-i ^cAliyye tarafından kemâl mertebe dostluk izhâr eylemeniz melhûzdur. Fi 11 Safer sene 1130

Leh krâlına ve Mâskov Çârının bâş vekîline sâhib-i devlet tarafından yazılan mektûbların sûretleridir. Fî gurre-i Safer sene 1130

İftihârü'l ^cuzmâ-il milleti'IMesîhiyye muhtârü'l küberâ il tâ'ifeti'l-^cİseviyye maslah-ı mesâlihü'l firkatü'l nasrâniyye züvvâr-ı re'y ve'l-vakâr sâhib-i delâ'ilü'l-mecd ve'l-^citibâr hâlâ haşmetlü hürmetlü zekâvetlü meveddetlü dostumuz “hutimet ^cavakıbuhi bi'l-hayr ve'r-reşâd velhemi ileyhi sebîlü's-sevâb ve's-sedâd” câniblerine dostluğa lâyıq ve mâbeyinde müşeyyed ve müstahkem ve üstüvâr ve pâyidâr olan sulh ve salâh lâzımü'l-felâha münâsib ve muvâfık selâm selâmet hitâm ve peyâm müsâlemet irtisâm iblâğıyla merâsim ve istinâs dilnüvâzi üzere hâl ve hâtırları sû'âlî halâlinde dostâne efhâm ve i^clâm olunan budur ki Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend ile Nemçe Çâsârı beyninde vukû'u bulan muhâlefet bi-meşiyetullahi Te^câlâ muvâfakat ve musâlahaya mübeddel ve şikâk ve ^cadâvet dostluğa ve hüsn-i vifâka muhavvel olmak üzere tarafeynin hüsn-i rızâ ve cevâzlarıyla iki devlet-i ^cazîme taraflarından mu^ctemedin ^caleyh ve mevsûkbih âdemler ta^cyîn ve bir mahall-i münâsibde cem^c ve esâs sulh ve salâhın cânibeyne lâyıq vech-i vecîh üzere temhîd ve inşâ ve tecdîd ve îbkâsıçün mükâlemeye me'zûn ve murahhas kılınub ve tarafeynin re'yi üzere İngiltere ve Nederlânda taraflarından dahî ilçileri mâbeyne tavassut ve ma^can bulunmak üzere tertîb ve Frânçe pâdişâhı dahî kadîmden Devlet-i ^cAliyye ile dost olmağla te'yîd-i mihr ve muhabbet için ol dahî bu maslahatda ma^can bulunmak üzere tarafından ilçisini ta^cyîn eylemek üzere mürâca^cat idüb ancak iftihârü'l-ümerâ il ^cizâmi'l ^cİseviyye muhtârü'l küberâ il fihâmi'l Mesîhiyye krâl Rakofçi Frenc “hatemullahi ^cavakıbuhi bi'l-hayr ve'r-Reşâd” bundan akdem Frânçe vilâyeti tarafından Devlet-i ^cAliyye-i ebed-peyvend cânibine gelmiş bulunmağla bu esnâda

müşârü'n-ileyh krâl Râkofçi Frenc bir ûlû hânedândan iken hânedânından dûr ve mahall-i merhamet olduğuna binâen Çâsâra müşârü'n-ileyh beynlerinde olan birûdet ve  adâvet ülfet ve muhabbete mübeddel olmasıçün yine memleketine kemâ-fi'l-evvel krâl nasb olunmak mahzâ tarafeyne hayr-ı hâhlık  add olunmağın bu hayr-ı husûs dahî Devlet-i  Aliyye'nin Çâsâr-ı müşârü'n-ileyh ile  akdi muzammem olan musâleme ve musâlahanın mevâdd ve şürûtundan  add olunmak Devlet-i  Aliyye'nin mutlûbu olmağla siz dahî mâbeynde mü'ekked ve müşeyyed olan dostluk ve musâleme muktezâsınca bu hayırlı maslahatın arasında bulunub Devlet-i  Aliyye'nin Çâsâr-ı müşârü'n-ileyh musâlahası husûsunda hüsni ittifâkda bulunub dostluğu te'yîd ve te'kîd içün bu husûs-ı hayr encâmın husûl-pezîr olmasında niyyet-i sâdika ve  azîmet-i hâlise ile vakt-i tâmm ve sa y ve ihtimâm eylemeniz me'mûl olunur. Ve mâbeynde müstahkem ve mü'ekked olan dostluk ve müsâlemet muktezâsınca tarafeynden tüccârın âmed-i şüdü ne aslâ mâni  ve müzâham olmadığı ma lûm-ı zamîr ayine nâziriniz ola. Fî gurre-i Safer Sene 1130

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Yaptığımız çalışma Pasarofça Anlaşması sürecinde yapılan yazışmaları içermekte olmasından dolayı o dönemin aydınlatılabilmesi açısından oldukça önemli bilgiler içermektedir. Mektupların içerisinde yer alan bilgiler son derece değerlidir. Bu bilgilerden hareketle o dönem Osmanlı bürokrasisin işleyişi, yazışma usulleri ile ilgili değerlendirmeler yapmak mümkündür. Mektupların içerisinde zaman zaman Sırpça, Hırvatça, Boşnakça vs gibi dillerden de kelimeler kullanılmıştır. Örneğin humka kelimesi gibi. Sınır nişanı sınır taşı anlamında kullanılan kelime aynı zamanda Sırpça'da höyük tepe yığın gibi anlamlar da ifade etmektedir. Akkavak kelimesine karşılık olarak da topola kelimesi kullanılmıştır. Bu da Boşnakça ve Hırvatça kavak anlamına gelmektedir.

Mektuplarda yer alan yazışmalardan bazı protokol kuralları ile ilgili bilgilere de ulaşmak mümkündür. Örneğin Eflak voyvodasının tercüman olarak atanması sonrasında protokol olarak ciddi bir problem ortaya çıkacaktır. Osmanlı murahhaslarının Karlofça anlaşmasında tercümanların oturmalarına izin vermemeleri gerekçe gösterilerek Pasarofça'da yapılan görüşmelerde Avusturya delegeleri tercümanların oturmasına izin vermeyeceklerdir. İki tuğa sahip bir Osmanlı devlet görevlisinin murahhaslar gibi oturmayıp ayakta beklemesi gerekmesi sebebiyle görüşmelere onun yerine tercümanı katılmıştır.

Karlofça Anlaşmasından sonra Rami Mehmet Paşa büyükelçilik vazifesi ile görevlendirilmiş ancak bu görevi kabul etmeyerek istifa etmiştir. Bu uygulama Pasarofça Anlaşması ile de devam etmiştir. Baş delege olan İbrahim Bey Viyana'ya büyükelçi olarak gönderilmiştir.

Sınır tahdit çalışmaları ile ilgili oldukça detaylı bilgiler mevcuttur. Bu bilgiler aynı zamanda sınır tahdidi yapılan bölgenin coğrafyası ile ilgili de çok önemli bilgiler içermektedir. Humkaların konulduğu yerler belirtilirken oldukça detaylı bir

şekilde bilgiler verilmiştir. Dağ, dere, çayırılık, vb. hatta bazen tarla isimleri bile verilmiştir. Ayrıca bir yerleşim yerinin başka bir adı varsa o da mektuplarda belirtilmektedir. Osmanlı Devletinde sınır tahdit çalışmaları açısından son derece değerli bilgilerin yer aldığı önemli bir kaynaktır. Yazmanın içerisinde sınır tahdidıyla görevlendirilen kişilerden gelen mektupların da yer alması bu konuda yapılacak çalışmalara yardımcı olması açısından son derece önemlidir.

Sonuç olarak Esna-ı Musâlahada Tevârüd Eden Mekâtib ve nüshalarında yer alan mektuplar Osmanlı diplomasi geleneklerinin şekillenme sürecinin ortaya konulması ve sınır tahdit çalışmaları ile ilgili değerli bilgiler içermesi dolayısıyla son derece önemli bir eserdir. Bu yazma ve nüshalarının transkripsiyonu ve değerlendirmeleri yapılarak gerek Osmanlı diplomasisinin şekillenmesinde Pasarofça Anlaşması sürecinde yaşanan gelişmeler gerekse sınır tahdidi ile ilgili çalışmalar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.2. Öneriler

Osmanlı Diplomasisi açısından Karlofça Anlaşması önemli bir dönüm noktasıdır. Diplomatik temayüllerin ortaya çıkmasında ve şekillenmesinde önemli yere sahiptir. Karlofça Anlaşmasından sonra imzalanan Pasarofça Anlaşmasının da bu temayüllerin yerleşmesinde ve Karlofça Anlaşmasında açıklığa kavuşturulmayan ve yeni karşılaşılan hususların şekillenmesinde etkili olduğu söylenebilir. Bu alanda yapılacak çalışmaların artması Osmanlı diplomasisinin gelişim ve değişim süreçlerinin ortaya konması açısından faydalı olacaktır.

Osmanlı Devletinin zayıflamasına bağlı olarak 18. yüzyıldan itibaren toprak kayıpları artmaya başlamıştır. Sınırların sık sık değişmesi sınır tahdidini oldukça önemli hale getirecektir. Anlaşmaların imzalanmasından sonra sınır tahdidinin nasıl yapıldığı ve değişim süreçlerinin ortaya konulabilmesi bu alanda yapılacak çalışmaların artması ile mümkün hale gelecektir.

Bu alanlarda yapılacak çalışmaları artması bu konuların daha iyi ortaya konulabilmesi açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahmet, R. (1332). Pasarofça Muahedesinden sonra Viyana'ya sefir i'zamu. *Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası*, VII(40), 212-227.
- Arıkan, Z. (2013). *Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi, TDVİA* (Cilt 43). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, ss. 551-552.
- Beydilli, K. ve Erünsal, İ. E. (2001). Prut savaşı öncesi diplomatik bir teşebbüs Seyfullah Ağa'nın Viyana elçiliği (1711). *Belgeler*, XXII(26), 1.
- Colegrove, K. (1919). Diplomatic procedure preliminary to the congress of westphalia. *American Journal of International Law*, 450-482.
- Ercan, H. O. (2019). *Pasarofça Anlaşması(1718) ve diplomasi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul:Marmara Üniversitesi,Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
- Esna-ı Musalahada Tevâriid Eden Mekâtib vd.* Topkapı Sarayı Türkçe Yazmaları, Revan Kitaplığı. No: 1949,1950,1953
- Gökbilgin, T. (1976). Rákóczi Frenc II ve Osmanlı Devleti himayesinde Macar mülteciler. *Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığı Altında II .Rákóczi Ferenc ve Macar Mülteciler Sempozyumu*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, ss. 1-17
- Jorga, N. (2005). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi* (Cilt IV). (N. Epçeli, Çev.) İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Karagöz, H. (2019). Pasarofça Barışı'na giden süreçte Osmanlı-Habsburg rekabeti. *Harp ve Sulh 300. Yılında Pasarofça Anlaşması Sempozyumu*, İstanbul: Milli Savunma Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Daire Başkanlığı Merkez Basım ve Yayınevi, ss. 55-84.
- Kurtaran, U. (2018). Pasarofça Anlaşmasına göre yapılan sınır tahdit çalışmaları ve belirlenen yeni sınırlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 285-300.
- Mecmû'a-i Mekâtib (Münşeat)*. Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiyye kitaplığı. No: 1206

Mukâvele-i Musâlame ve Mukâtaba-i Mukâleme. Süleymaniye Kütüphanesi,
Nuruosmaniye kitaplığı. No: 4296

Müstakimzâde, S. S.(1928). *Tuhfe-i Hattâtîn.* İstanbul: Devlet Matbaası

Özcan, A. (2007). *Pasarofça Antlaşması,TDVİA* (Cilt 34). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, ss. 177-181.

Pesalj, J. (2019). 1718 Pasarofça Barış Anlaşması ve Habsburg-Osmanlı ilişkileri. *Harp ve Sulh 300. Yılında Pasarofça Anlaşması Sempozyumu*, İstanbul: Milli Savunma Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Daire Başkanlığı Merkez Basım ve Yayınevi, ss. 37-53.

Pitcher, D. E. (2007). *Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihsel coğrafyası.* (B. Tırnakçı, Çev.) İstanbul:Yapı Kredi Yayınları

Sami, Ş. (1904). *Kâmusü'l-a'lâm* (Cilt IV). İstanbul: Mihran Matbaası

Serin, M. (2010). *Suyolcuzâde Mehmed Necib, TDVİA* (Cilt 38). İstanbul:Türkiye Diyanet Vakfı, s. 2

Suver-i Mekâtib-i Musâlaha-i Nemçe. Topkapı Sarayı Türkçe Yazmaları, Revan kitaplığı. No: 1946

Süreyyâ, M. (1996). *Sicill-i Osmânî* (Cilt IV). (N. Akbayar, Dü.) İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tuncer, H. (1984). Viyana sefaretnâmesi (1131 H.1719 M.) (Elçi: İbrahim Paşa). *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 99-105.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi* (Cilt IV, 2.kısım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Yaman, A. P. (2003). *Hat Sanatı için kaynak Devhatü'l-Küttab incelemeli metin çevirisi.*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

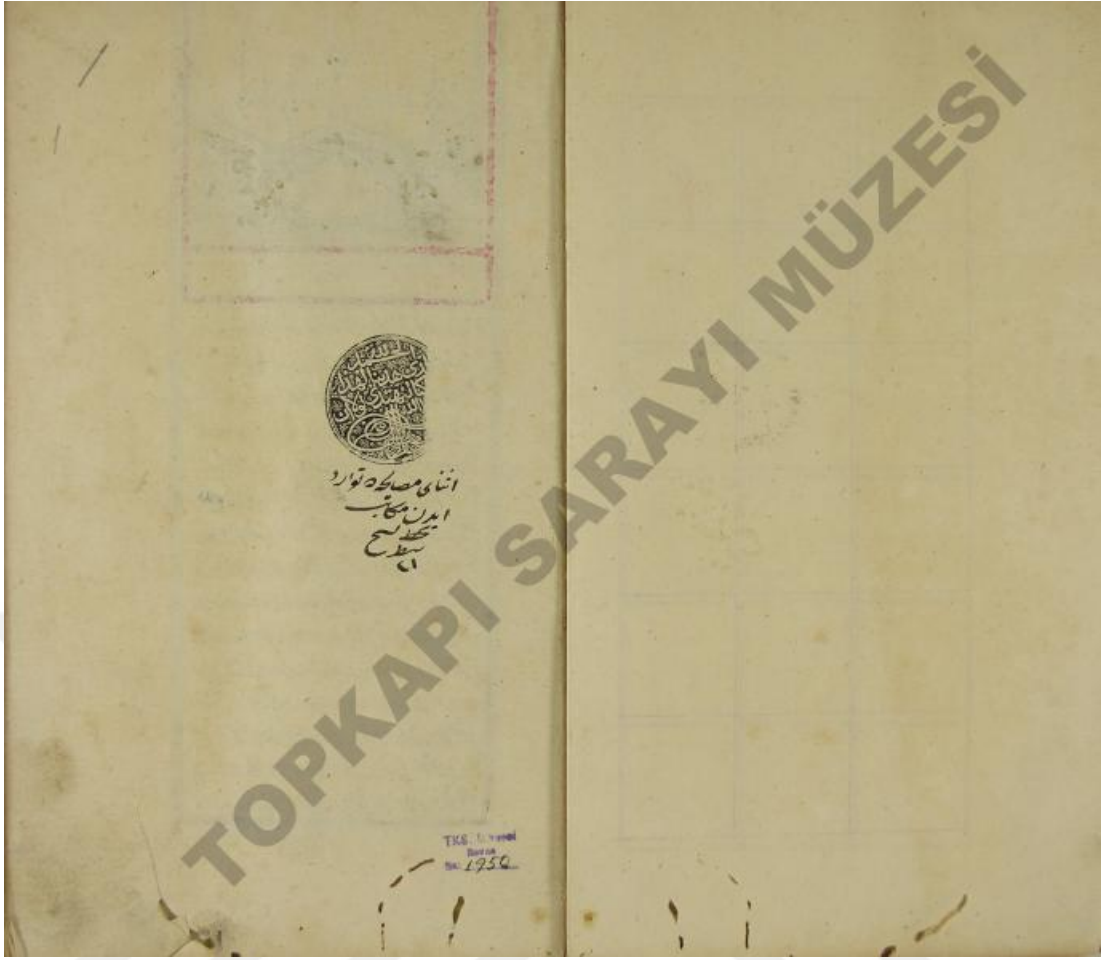
Zinkeisen, J. W. (2011). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi* (Cilt V). (N. Epçeli, Çev.) İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

http-1:http://www.emersonkent.com/map_archive/south_eastern_europe_1648.
(Erişim Tarihi 01.24.2021)

EKLER

Ek-1: R1950

بوسنه و انیس کورین زاده نعلی ایشا حضرتین کاؤ قاندر

سعادتمو ساحتلو عاقلو سلطانم حضرتلری
کنقار دوزخ فرارک بوسنه جانیزه اولدق قلمسه
و فیکر کاسدری بووقته کوره ایشان انبار نوبه
اوزره در سو قصدی بوسنه طرفینه برور بوسه
آتیر محله میدر نوبتی نه جانیه در جاسوسلر کورین
خلق ثنا کاری اولد انباری صوب دولت علیه
اعلام اولوق باند کوزب سعادتمن صوبی و قلم
قائمه لطیفدری وارد اولوب معلوم داعی و کور
اولندر حضرت رب العالمین دغین دینی قهر
و غضبته مظهر ایوب بوابام صبرین تحویل نصر
و فتح ایل سلطوت شوکت شهنشاهدر علی شکرین
خدا ایلایله مقنور ایله امین سعادتمو مژدلو
ساحتلو سلطانم حضرتلری بووقته کوره دغین
دینل حرکتی و عسکو و ملکول کیمین اطلاق ناک
اوزره بلا قضا خاکمای دولینه اعلام اولوق نند

ایکن کونمانه علیه لری و رود انجمله داعی دولتم
معلومی اولدغی مرتبه سی احوالده اعلام و مقنور
دغی تفصیل حال مکاتب و قراندر ایله کرار اعلام
اولدغی حلالینه سرمدل عاقلدری و قلم حال
رؤساری طرفین کلا اعلام و محمد القول
کدوب کاؤ جاسوس و جیقان اسارین خبری
اوزره نرسا و کناری نجه حدودیه وارنجه
بلغاردن قالدربلوب سرمدین مقابله قلم
خوبه قلم کلم حال برنجه اولوب انجین بو ایشا
سکرین قورسوا نچی بلغاردن نقل ایشا در مقابله
نجه عسکرین عزیز صبرین و خروات عسکر
وارد و خلا بو کورده برودن بره تبدیل کان
و ترتیب عسکر قیدیه مناقله این بورر نجه ناک
عسکر اولد صولنات و قیودانلری مشا و ر
خبرلری غافل اولوب و مرادری ن اولد
بیلیب اینج جنراللری بلور خصوصت و دشمنان
خلا باق اولوق سببی ایله و بوسنه مملکت
عزیز مقابله و مقابله قاندر اولور عزیز مملکت
اولدغی جهندن باشله قتل اولد کور ساند
بوسنه اوزرینه اوج قتل بر طرف بلغاردن
ویشا کوریشی و ایز و دین قصدیه و بر

تشنه و تالوفه و نوی قلعه‌ری قصد به هجوم
اولی کلامین نقل بدر فاعده شخصی ایسه
باش و کیلری رؤسای جموری به بیجا نوبه اوز
قرار و بر در ایسه هر جنرال مامورتری اوز
بیجا جانلری عسکری ایجنده کلری بی حسنه
حرکتلری حقیقی معلوم اولسه کرکدر کن تارک
آودت لازمه محاصره و ذبیح لری آماده و ذبیح
بیجه سعید المور قشالری سمنده اوله یوللری
تظیر بر ایسه یوللری رؤسای جنرال روز حضرت
عسکری ایجنده کلری مامورتری اوز
درون فاسد لری اولجنده ظاهر اولسه کرکدر
ایشی نرسا و اوزده اوله جمیع قلاع و ملک لری
کفر سنه کبر و صغیر بالون و کراسه قطع و کز
اوزده ساله حال بلغزاده نقل اید یوزر حال
بلغزاد طرفه جمع ایدر ان شا الله تعالی قیامه
و قریه یوللری التان اخبار متعاقباً خاکبای علیزیه
اعلامده قصور و ملایز رتبه ستان معین و ناصر
اولوب دشمن ذبیح قریه جنبه منظر ایله آمین
یوسنه مامور اولوب ذبیح کل عسکر دن حالا
بوکوز کلجه کسنه کلجه جمع بان زاده و برام
باشان لریک تحریریه مامور اوله قریه بکر یوز

۳۹

میری سیده لوندانک یازیله جمع ایچده لری حاصل
اولوب سبب تحریر لری دولت علیته به
گمشده دیو دعوتلریه کوندر ایله اولمیز ایسه
کا خد لری کلشدر بوسنه ایاتی مرجه لریک قش
مخاطبه سنه تعیین یوزلر ذبیح بان نفاذ
ایام مشاده انهارن طغیان و جبالک کزت بق
سبب ایله نجه محفل مخاطبه به محتاج اولوب این
لازم اوله مخاطبه محفلیه درت بان نفاذ
ایستوب و کزارا مخاطبه محفلیه ملک و دشمن
کیفیتی علی احوال واقع اعلام و نفاذ کزت
سبب ایله ناچار بر مخاطبه درت بر مخاطبه عدونک
حرکت کور و نقل وقت عسکر ایله کور و کور و اوز
با خصوص ایام صیف ایچون مخاطبه ایچ لری
و اذی مرتبه منصفیه تعیینه محتاج ایکن بود قریه
بدر اولی نفاذ ایچ اوزده دفتر اذی به حواله
و فرمان سور نقله حال ایچقران یوزر حالا یوز لری
سرمه لری مخاطبه ایچ لری لوزات ایچ ایچ لری
ایکوز لری نفاذ سوازی و یازده اولسه کرکدر اذی
مستقل سمبله سرحد و کدوب مخاطبه مزده اوله
هر نفاذ دشمن ظاهر ایسه قطعاً نفاذ
فان ایچ یوزدر زرا هر کس مستند اولان دشمن

۳

حکومت محالای اولاد و معاندان ابان سکری بوسنه
و هر یک سخا قری آی کلری ایله حالانالوقده
و این ورتیق سخا قری تشنه ده و کلس سخا قری هلوت
ایالت عسکرین دخی مامورینلری معلوم دولتی
بیردیله قیش محافطتی خیریندن بشیونفر سوار
لونیانی یا غزوه قلوب بر حمله و محافطه مامور
اولدیله لازم کمالی علف و بخشش و ذمیع بهاری
اون درت بک سکز بوز اوج غزوی کفرینا کاش
و بریک فرمان سوزش کیشتری اعلام و محافطه
محلای و یوقیه دفتاری دخی کوندیشکی کمالی
وق کوز قری اوکچانده مکش و تعویق اولوب
عاقبه الامر تجرید کزدن برقی قلمه کورلینوب
دفترا اشدیه حواله اولمشدر و نظای کورلینوب
دبوسطیحید برکتوب ایله کلیدر اود و مزده ایله
بزمه بولتان و تعیب براند کز محله و خدمات
دین مسته بولتان عسکر صرف اولتان خطاب
و تور اهرتدی ایچون بوز و نور سفله سی مالک
بر قطع سبب تجریدی ایله اون بریک سکز بوز
غروش و امور مده بر صرف ایچون بر قطع سبب تجرید
حکمی ایله مال مذکورون بشی بک غروش حواله
سورمخله حصوله کلیمب اصحاب دینه و بر این

کلامه

کلامه دخی بوسب ایله صدق بولینوب سبب
دولت علیه به کوندیلوب فقرا مرعده اوکچانده
نقود احسان سوزلی رحا اولمشده سبب
جوابی و نه مشیونفر سوار بک داعلین حواله
سوزلر علف و بخشش و ذمیع بهاری
جوابی قلمه کورلینوب قیو کچانده ایله سبب
غزوه فتر دارا قذیر و بریک امر اولوب و بریک
دبوتجر برایش داعیک دخی و جوهه اعتبار اولمشدر
بوسواری لونیانی ایسه تجرید اولند قری محفردن
طوعری بالوقیه کدوب و بولدرن ماعدا اولانی
براق ساد لونیانی بوسنه و هر یک سخا قری
آی کلری ایله زما و ارباب بتاری معانقین اولمشدر
بوسنه سجدینک اوکچانده اولار رحالندن سوال
ایله لریم ابدردی بکمال افاضه صطفی افاضه
شخص مقدمه اده ایکی دفعه بوسنه ایلی سجدینک
قلا غیقرانک بوقیه سه مامور اولمشه کلیمب خیات
ایوب و غزوات بهی هر قلمونک بشی بینه بر
اجال سوزی دفترا قری کورب کورب اکاذیب و کجی ایله
و اروب دولت علیه فی الخلیف و قلا جان ناموجود
نفراتی دفترا ایله موجود مقامه قائم ایتمک سبب
بوقیه خصوصه هر قلا عل نظر شده اعتبار اولمشدر

تقریب و تمیز اولند چون صکه نه خلعہ مرغورہ
 حات شرقی و جابت سماپسی بیدع اولان اراضی
 حیدر قلعه دن مائنا و عاصیقه دره سی غیر
 نیندی کی کبیر دره نیک و بجه طرفه اولان دره
 خرستونام ذمی نارلاسلک خارنوع بر ساعت تمام
 اولمقله وضع علامت ایله اراضی تقریب و تمیز
 صکه نه حات مرغورہ ده حیدر قلعه دن مائنا
 و خاق پاشای عتیق اوقافی قرارین ایوانام فرسک
 وسطند مرغور اولوب وین بشته سی اوکده وضع
 طریق عام اولان مین خالدیم خارنوع بر ساعت تمام
 اولمقله وضع علامت ایله اراضی تقریب و تمیز
 صکه نه حات مرغورده حیدر قلعه دن مائنا
 ایله مائنا و مریتیک حصه سنه کله ایچی عتیق
 اولمقله دریا به موضوع اولدیجی محاکم و بجه
 بته مریتیک دیکله معروف اوسته حسین اوغ
 مصطفی بصره قند اولان قازک نام نارلاک ارضی
 خارنوع بر ساعت تمام اولمقله وضع علامت ایله
 اراضی تقریب و تمیز اولوب نصب اعلام تکلیف
 حومه اول اعتبار اولوب بره و زده دریا سی خارنوع
 ارفورده اوکده سنه حریب محله وضع اولان مائنا
 علامتدن حومه ناسیه بر وار بجه حدید خرغ

اولمقله مائنا

مذکور اولان قریب قیاسی بعبیر اولوب محاکم و بجه
 قلعه سی بولی اولدورن قلعه جا بنده نصب اولان
 علامت مذکور دن اورمانلق وسطند خط
 مستقیم وسط برکادی ایله فوکوز قرسی طبری
 سوری ایله علامت مرغورہ بنده مین دوت
 قولام اراضی قره مرغورہ اراضی سوری نه ایله
 انصمام ایله علی السور ایچی حومه اعینا زور
 مشکا بعبیر اولان انجیرلک دیبه سی اندر صغری
 مانده سنه حریب و لغز یا کونک خارنوع بر ساعت
 موضعه نصب اولان علامت کلوب انزن دمی
 حومه مذکور بربری مذکور کولک خارنوع انجیر
 اعبیر اولوب محله قریب اسکیز دیکله معروف
 و بجه دزدادی سامعیل غانک بصره خارنوع اولان
 نارلاک خارنوع وضع علامت اولوب وارنوع
 بته مرغور سامعیل غانک حومه صغری مانده سنه
 وارنوع دمی قوزار قره سنک سوری خارنوع
 وارنوع دمی مولانام بجه نیک قره صغری مانده
 وسطند وارنوع دمی جانقادی نام موضعه بته
 مرغور مولانام دیکله صغری مانده سی وسطه
 وارنوع دمی نقارنوز دیکله معروف محله الحام
 می اغانا رلاسی وسطه وارنوع دمی بته مرغور

290

مولاناك نارلاسي وسطنه وارنن دغي مسن
 اغانك جابرانك وچه طرفي كارينه وارنن
 دغي عرابو اسنا بوري نارلاسي وسطنه وارنن
 دغي دكلي حينه نك جابت مينه وارنن دغي
 قلعه مرزوره جابت هوبسين فونار دوهي
 كادون وچه حيه جي باشي كوجاك سماجيل
 اغانك نارلاسي كارينه وضع اوشان وچه
 علامته كلزب بعده دگر اوشان علامت ناله
 دن مرورد اولدوق جابت سزيقه نصباوان
 علامت دابه طوغري كينگين مكرم حومه ناله
 سبدي نام جلد نه مرزور حاجي اغانك نعت
 نصه ناله اولدوقه مشرف بور دوي وسطنه وارنن
 دغي ماوردوقوموري تشاسنه وارنن دغي قلبي
 اخا نصه ناله اولدوقه اودمانك وسطنه وارنن
 ديه سنه قريب نيج اوغلي نارلاسي ديمكله معروف
 نارلاسي وسطنه وضع اوشان علامت دابه
 كلدوق مذكور حومه دابه دن طنائن مفا
 نارلاسي وسطنه وارنن دغي طاع جابنه لوزي
 نام ذميك دوداغاي ديمكله معروف نارلاسي
 جابت ميني كارينه وارنن دغي جولا نام ذميك
 مانده سنك جابت مينه طاع كارنه وارنن دغي

سبه في كرده نك اجندن دگر ميني خوستونارلاسي
 كارينه وضع اوشان حومه خامسه ركنين
 دگر اوشان دگر كارنه وارنن دغي وصال في ذميك
 جغورنه وارنن دغي اود اكانا كينا سنك جابت
 بسارنه وارنن دغي نور كولو نور ديه جي ودره
 وارنن دغي نكي نام ديه سنك وسطنه وارنن
 دغي وپس حينه جي قزوين اولدوقه نالدم كارنه
 وضع اوشان حومه ساده دن حوزه دره جي
 اجنه وارنن دغي مرزور مسن دايك جابت ميني
 اولان خرمن بري وسطنه وارنن دغي نيك ديه
 ديمكله معروف مسن داي نارلاسيك وسطنه وارنن
 دغي نامار علي اوغلي بور ذميك جابت مينه وارنن
 انجا ديمكله معروف اوسته حسين اوغلي مصطفي
 نصه ناله اولان اودمانك وسطنه وارنن دغي
 سبه قريور نامار علي اوغلي نارلاسي كارنن مرفعي
 حشه سنك كله ارماعك كارينه وارنن دغي
 اوغلي نارلاسي كارنن لب دربار اوسته حسين
 مصطفيك خانك مينا اولون نارلاسيك كارنه
 وضع اوشان حومه سابعه كذمك مذكور وچه
 قلعه سنك هر جا بندين بر ميسر عثمان علي ديمي
 مايله نرين و قيز و طرفيك دضار نه و حق و عدل

مزن

وگایستی تهری اوزده نصب عالم و حومه لوسا
اولمغین ماهو الواق بالطلبک اولدی قانوم
التانی من نور محمد اهرام لسته احدی و نلین و
والفت

استر مدون نامه تک استاسنه باعث واملوسنه
باری بود که بیک بود اوزده سی سبالتک
لجه ایچی کوفی دولت علیه ابن بوندایله و نلک
دوزی و جهوری بنیده واقع مصالحه و مسالنه
انجیب و یریلون تمسک نکرده مسطور اولدی اوزده
ونلک جهوری تحت تصرف اولان و نلک و نلک
و و نلک قلعه لوی علی خاله اساسی مقتضایه
به جهورک تصرفون قلوب هرینه هرینه
بر دساتلک اراضی و بر ملک اوزده حالامور
دولتو سعادتلو و وزیر مکرم عثمان پاشا سیر الله
ماینا حضرت لاری نطقاً و نلک طرف دولت علیه
باقریان عالی مذکور قلعه لره محمد نصب و نلک
اولان استیورام الکتاب قدوق الاما جد و الاما
سابقا مورده دفتو داری اولان عثمان احمد
و دوز مشاراد حضرت لاری نلک طرفند تعیین
سابقا کندی لوی اولان احمد خا امله معاً مذکور و نلک
قلعه سی قرینه اولدی و نلک دوزی طرفند

دقی

دقی قطع حدوده تعیین اولان ترزو انطوفی
نوردان نام حیدرانی محل مرزبوره حاضر اولوب
موقت سرعله مذکور و مرزبوس قلعه سنک صند
نظامته شروع اولوب بر موجب امر عالی هر طرف
بر دساتلک اراضی تفریق و حق و عدل اوزده
تمیز اولوق ایچون طرفین عدلی مساوی
نواعد ایله قلعه مرزبوره نلک طرف وار اولوب
اولدی قلعه مرزبوره نلک جانب شمالی
واقع اولوب اثر رسدن بر نشان اولدی
اولوب صند بر مستقی اولمغین به قلعه مرزبوره
جانب ترفینده واقع حدار قلعه دن مانا
اولدی قلعه عتیق فاس کو بری ایله زرا کونک کنار
قریب اناس اغا اوغدی تحت تصرف اولان
جبار افندی لنده سابقاً دولته ایچی
یک تار لاسی و سندن بر ساعت تمام اولمغین
تفریق و وضع معلومت ایله تمیز اولدی قلعه
نه قلعه مرزبوره نلک جانب ترفینی ایله جانب
منویسی بنیده واقع حدار قلعه دن مانا اولدی
دادی دره سی و دوز اولان و دوز کو بر سنک قلع
جانبند اولان کنار ربع بر ساعت تمام اولمغین
تفریق و وضع معلومت ایله تمیز اولدی قلعه

248

یته قلعہ مزبورہ نیک جانب منسوبیدہ وانم حیدار
 قلعہ مائتہ اولدوق مناولک طاقی اوردون
 مرورد اولوب لب دریا ده عربی اونیور مجلد
 بر ساعت تمام اولقله از اضی تقریق و عینر وضع
 عیومت ایله عینر اولدوقرت صکره بیه قلعہ
 مزبورہ نیک جانب منسوبیدہ وانم حیدار قلعہ دن
 مائتہ اولدوق بوق بورقی دیکله معروف مجلد
 دریا کاردن بر ساعت تمام اولقله از اضی تقریق
 وضع عیومت ایله عینر اولدوقرت صکره بیه قلعہ
 مزبورہ نیک جانب عربی ایله جانب شمالی سید
 وانم حیدار قلعہ منقل دره کاردن مائتہ
 اولوب اینه منقبیر اولور طاعتک اوردون مرورد
 طاقی اوردون مرورد اولوب کول کاردن حراب
 کینا قرین بر ساعت تمام اولقله از اضی تقریق وضع
 عیومت ایله عینر اولوب نصب عیوم عینر
 عینر سیر اولدوق قلعہ مزبورہ نیک جانب
 بوق بورقی دیکله معروف مجلد لب دریا نصب
 اولان خومقہ بر خومقہ اول اعتبار اولقله
 خومقہ مزبورہ دن لب دریا دن خط مستقیم
 مروردیکله معروف مجله نصب اولان خومقہ نایه
 کلدرت بیه ازین دخی اونقوله شلا سنک

دریا

291
 وسطه ازین دخی طاقی طاعتک بر سته وارین
 دخی اولدوقرت و ازین دخی خط مستقیم ایله بالی
 دره سی و دزدن اولان وزیر کورینک قلعہ
 جاندیه نصب اولان عیومت نایه بیه کلدرت
 صکره مذکور خومقہ نایه دن بیه خط مستقیم
 ایله وزیر کورینک صول جاندیه مذکور
 دن مرورد اولوب اولان مائتہ زاده کلدرت
 نصر قنده اولان قوطوری نادر لاسی دیکله
 موعف نادر لایک قلعہ جانی کاردیه وانم
 دخی بیه مزبور مجله کل نصر قنده صوسف
 قشلا سی اولان اورمانک وسطه وانم
 خط مستقیم ایله مرورد اولوب عین طاقی
 کورینک جانب عینی باشنه وانم دخی خط
 مستقیم ایله ایس اغا اولدوقرت جار حقیق
 الشده سابقا اولوبه الای کچی مجله کل نادر
 وسطه وضع اولان خومقہ رابعه بیه کلدرت
 صکره مذکور خومقہ رابعه دن بیه خط مستقیم
 ایله وزیر کورینک کاردیه وضع اولان نادر
 دخی خط مستقیم ایله وزیر کورینک مجلد مرورد
 اولوب قار شو جاندیه اورمانک بیه وارین
 دخی خط مستقیم ایله اورمانک مجلد مرورد

291
218

و ما و كالمق ديمكله معروف كوكك كمارنه وضع
اولئان نشانه و انزين دخی خط مستقیم ايله
قول ابعثدن مرورا و لوب كوكك فارشوكا ایل
خواب كلیسا فریدون وضع اولئان خومقه خاسه
كلذ كوكبکوره ذمرا و لئان خومقه خاسه دن
ینه خط مستقیم ايله طاسل طاعتك اوسنه و
دخی او زمانك جانب ساونیه و انزين دخی
خط مستقیم و لب دریا ايله مذکور بوره بورخی
نام محله وضع اولئان خومقه اوله كلذكه
و فریدون قلعه سی هرچواندن رموجیه فریدان
عالی اراضی بالجه تقریق و تمیز و طریقك
رضا لایله حق و عدل و كجایقی تقری اوزره
علم و خومقه لرینا اولئانین ماهو الواقع علی
وقوعه بالطلب كت اولدی فی الیوم السادس
والعشرین من شهر رهم الحرام سنه احدى و ثلثین و
والعش

بعد از خدا و نعمت نبوی
 که شکر است گوید عظیم و قدر تو را ما بنویس
 و شهرت را یافتی با شکر که با کلمه عالم محمد و زمان
 حقانی از یزید رسیده سیما بی باک و جلال
 سایه لطف از دست خالق مدح جبرئیل و دولت و دین
 آب روی ملک عدل آیین شرف انواری شرح پاک تویم
 پوشش که گزین صفت اقدیم که هر افسر سرافرازی
 حضرت خان احمد غازی شرافت و دولت بشد اند
 تشریح عریضه حضرت ملک آفتاب وجود و سعادت و رفیق
 طالع او نور شمس جبهه کبر لری مشا به برق لامع شارق
 ساطع اولی منش نور شمس کبری ایدی شخیر شام و شرق
 قوی مانی مهیبه اعلامی نور غرق بهر جا تبار سال
 متعاقب نصرت مشاقب و توفیق کشور و در تزیین کتابت و کاتب

بمورد دیگر ایضا حضرت تو بنام جبرئیل طریق و انوار بارتقید هدایت
 مشعل و علم غازی و تیر و نصرت اولوب سرکشان و بیج کونک
 بهر چه نهد به زبون اولمط و دشمنان دین و دولت و اعدای ملک
 دولت آن بیج بی درینت سپهر ادراسینه سکنه اولور ملک
 خضای است و کون بر فرد فالیب بوانست جدید به اعتراض
 خصم معارضه دین ناشی اهر از ثواب بخراون صورت هر ان
 نهادن اولمشدی حال بود که سیوف سعیدان و نامش کرم
 و امن اهر ز لانه و کت بزبان و کلمه نون شهاب پسر و طراز
 خرايس اسلام و ایمان اولمق مقضای حکمت بر اولمغیل
 ارا و اولمغی سی بوکت خفته بی ابط ایچون فرق اعدا و
 بر شرف و ما شرفه کت شرافه اشرای شرف و شرفی اشعالم
 اقصای قدرت و مجال لایک و زره جاری دولت مقدر و
 پیرایه سواد هم بدین اولمجن بر سر رکاب و بیست و بیست اولمجن
 بر زبان زخم خون آید سکن کیدن بین و چرا که هستند
 تعلیف و تین اینک عادت حکمت احتیای ستاری
 و بوکت نخته و وضع بیج و تقوی حکم الهیه ستاری اولمین
 بو شرفه تقدیر به کلمه الکلک تقدیر بر حق اولمغیل
 طالع مسکک اصدق حال ستر اهدر اولوب بر مقضای
 اکتوب سبالی و در اوین محاربه سنده صورت نهایی وقوع اولم

تخلیه کار کردن با شی ایرا زما و ف و این اول مشرف
دو روزی شد و ک نیره شور و تهرای کند کج ذات الضرام
و عسکر اسلام سکست گشته که بی بی نظام اولوب مشهور
انجمن فینان قراج و انشاب ایداعنام اولمفین
تسسه خیزتری در نام و قلوب خانداری بیج و تاب
و اضطراب اید جنبشهای سفید اعلام اولمشهدی
بر سیدن دشمن و یکت هول کثیر خوار و ب جریب
و ستمزدان استیلا ریکت کا قبیح خوف و بوجور
حوال و دور پیش کشید اید مشهور است که بر اولوسی اولمشکر
اسلام نظام و بر یکد موقوف اولوب اوراق پریشان
غرف نام اسلامیان رو ایل تدبیر اصابت پذیر صدور
وطن ایل ایشیرازه بند تسبیق و تنظیم فئدین منظوما
چنان دون استنباط سفیران نصرت و اید جمع معلوم دست
فیرت کرون رعنه رعب و هراس بر طرف فئدین
استدراج دشمنه معابد اید فویش سبوت معالو اید
هزار نفس اید جنگی اولمفین کجه اولوب بی محوسانده مجرم
اولمشهدی جیت سیال الفنی من با هر قدر فقه
و ناتی نقلی قدر خطوط الحاکمه و صد فئدین نونان قدم بریم
رزنده دست ساقی فئدون کورین صلات صاف سفی

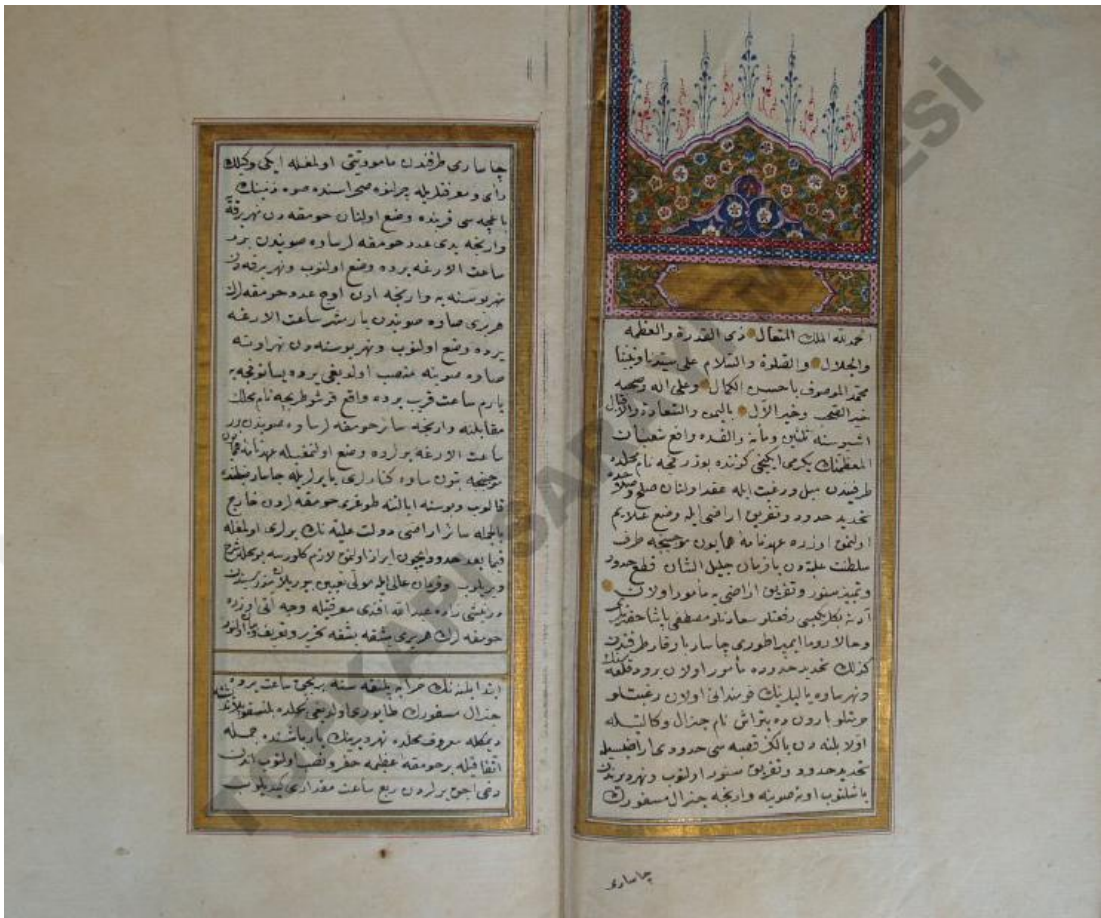
ایچین رشه کلاب مشکر و سنا فئدین علی با فئدین قدر
و مشکری سینه کیدن بر مقدار کما در جنگل مقدرا ایشیر
مصراع و ای ضمیمه لاکتوره الذهر مصعب و فیه جام
دوستکافی صفا ک اید و فقه تدبیر و شدت سرش و صبا
انصاری مصراع آخره و اخیرا بیکت اولی تر کوروب شریک
ست سلاستهای ساله و غیر مسکن تلخ و مصفا
سکا فیدریل معافه و اید اید اواره کوس واقع السوتما
دارا دن فیری مدارا نیاچ اولمفین رسم شناسان بیم
بریم اولان شناسان موکب مهابتک نشیر و اید اید
امور کچین متقیان و صدوری بکاروب سید نصرت
طیکت فئدین اید و مشین اولوب عفا ی دوسته دارک
سلطنت و جمیع افراد مس برری اید سزا و عفا مشورت
فئدین طرح اچین سیدنا س اید کوریک عسکره اولان
فشل و اختلاف دریم و بهر ای ذکر اید شمشیر جلا و توری
شودین صورت نهایی اید زلفی اولان س که نتیجین سلا
بر اید فغاری ن اولوب جفی فکر اید و ب معالو خصوم کم عفا
بروب عسکر و بکار شعلیه خشک و اید اید کوروب و بر و جلا
عفا معافه بر کما بر دن من کما بر اید فغاری
فیری فاده حاصل اولمفین ک رزار اید و دست اید

خوشه را بعد از آنکه که نفع از او بدین خط مستقیم بر آید
 و نیک گمانند و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید بر آن
 خوشه بچندان مردود است و نوبت نادر شود چنانچه او را با آنچه در آن
 و نفعی مستقیم پیدا و نیک بچندان مردود است و نوبت و با و کمالی
 مردود است که نادر و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید
 کمال بچندان مردود است و نوبت نادر شود چنانچه او را با آنچه در آن
 و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید بر آن
 خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 و از آن خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 آید که نادر و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید
 نفع مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 بر آن خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 با خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 خوشه را بعد از آنکه که نفع از او بدین خط مستقیم بر آید
 و نیک گمانند و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید بر آن
 خوشه بچندان مردود است و نوبت نادر شود چنانچه او را با آنچه در آن
 و نفعی مستقیم پیدا و نیک بچندان مردود است و نوبت و با و کمالی
 مردود است که نادر و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید
 کمال بچندان مردود است و نوبت نادر شود چنانچه او را با آنچه در آن
 و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید بر آن
 خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 و از آن خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 آید که نادر و وضع او نشان نشاندن از آن خط مستقیم آید
 نفع مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 بر آن خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید
 با خط مستقیم آید چنانچه او را با آنچه در آن خط مستقیم آید

TOPKAPI SARAYI KUTUPHANESI

جلال تار لاری دیکله معروف طرفه و تبار دوعه قریزه
 ایکنی حومقه وضع اولنوب اندن دخی ربع ساعت
 ایشیجی برده روداغلا و بجه دیکله معروف برترفع
 مقلده او بجه حومقه اندن دخی ربع ساعت مقدار
 مقلده قاسوره بجه نام بکر میلواج دیکله مشهور
 برده بینه نیک ساع طرفه حدودی دو نوبت
 برده در دخی حومقه وضع اولنوب اندن دخی
 ژورقه مکه نام بکر استغواج دیکله معروف مقلده
 دو بقیه یون اوزرنده اورمانلوج اراسنده بالاده
 ذکر اولنان حومقه دن ربع ساعت مقداری برده
 یول کتارنده بشیجی حومقه وضع اولنوب اندن
 دخی نصف ساعت مقداری اورمانلوج و جنگل
 ایختن اسکی یول امله کدیلوب حسن یول باره
 نام بکر لوقیه نام مقلده بریلداغاجی اطرافده
 انیجی حومقه وضع اولنوب و اندن دخی اوج ربع
 ساعت مقداری برده دوغابنوه دیکله معروف
 نارلانک باشنده یول اوغلو یون بولنده برنجی
 حومقه و اندن دخی نصف ساعت برده بریشیجیه
 باره سی قریزه او بر ژیم نام بارلج اوزرنده
 اورمان ایچینه برافلا سوو اناجی اطرافده کزنجی
 حومقه وضع اولنوب اندن نیمینا بر ساعت قریب
 مقلده اوارسغوز بجه نام مقلده یولک مول
 طرفه طفق دخی حومقه وضع اولنوب نهر ساویه
 تمام دولدیکنی مقلده بوحدود تمام اولمشد
 بولنه نیک مسن و اختیار ری عویف ابلد کلری

فضیه حدودی وجه افی اوزره بیان اولنور
 ذکر اولنان بلنه ذالین او یارستی طرفه قریب سیک
 یولندن نهر ساوه به طوغری اشنا را سکلده
 کین بول امله بالاده ذکر اولنان او یارستی
 حومقه سندن نصف ساعت برده باصبع دیکله
 معروف اغا جلفلج اوکنده او یارستی طرفه
 یولک صول طرفه بر حومقه وضع اولنوب
 اندن دخی کذلاک نصف ساعت برده ذکر اولنان
 اشنا ر یولک صول طرفه ر یودینه پولنه
 دیکله معروف اولو اورمانلوطاغ ایچینه برنجی
 برده بر حومقه وضع اولنوب اندن دخی بینه
 اولو اورمانلوطاغ و جنگلستان امله اشنا
 بولنه کذلاک نصف ساعت مقداری برده ذکر
 سبج ایدن قریب چرتوه قریب سیک قریب
 یولک صول طرفه بر حومقه نصب اولنوب
 اندن دخی نصف ربع ساعت مقداری برده اشنا
 پولنه قریب دخی صوه باغیجه سی قریزه برلوه
 قریب سی طرفه یولک صول طرفه بر قورک
 امرود اغاجی اطرافده نهر ساوه دن بر ساعت
 الورغه برده بر حومقه وضع و نصب اولنوب
 تمیز سنور و تقویق اراضی بو مقله کلدر کون
 حدود آتی بووجه اوزره ذکر و بیان اولنور
 بوندن اقدم و از برین وقع سی اولدوقده رایجه
 نهر اوتیه کلنجیه نهر ساوه ساحلده واقع نعدر

بردن مهر و بومرزم شو انعام بر ساعت اول
 پذیرای خصوصیت وقت تمام ایله سزا تمام مصطفی شکره
 نجه منحصربه ویریلک و زوره کوشش کولنا یکی راس
 مکلفه و نامش اولدو مکر ایله ارسال و لغت و زوره هسه
 قلمشدر همان کوره بر سترای کزک نجه لوانه تصویر
 ماده لوز کزک و ندیکار ایله اولدو چینه کلمه زبر آن و بر
 ساعت اول سوباشیلو و باشه نتیجه و بر مکله کوی کوی
 اهتمام و یونون بویله دخیلازم الیها اولان احوال
 و انادی تحریر و اعلام ایله سز باقی عزت دائم باد

عزت و رضتو اقدیلر حضرتینک حضور لرینه دعوت
 صافیات و تسلیمات و ایفات انخا قبله انبا اولور که
 بنم عزتندم اقدیلر حضرتینک اولاد و دولت علیه ابدی بوند
 ایله رومایطوری دولتی بنده عقد و انقاسنه
 ابتدا و لنان مبارک صلح و سازشک نعی رعایا و بر ایله
 شامل و لقی بچین تجارت خصوصیت کلمه قلمش
 او زوره حرمه و حتمه لوسا ارضه نوی مطرف لاندت
 معتبر و متنازل بیلیرلی قذوة امریه کلمه تمسقیه و لقی
 ده قلمشمان با انقاسه بر قطعده رحمتنه لویه تعیین
 و تخصیص و دخست کامله ایله نضره قلمشله یوصلم
 و سازشده و دستلغده شایسته اولان بزآ و بجز
 تجارت و نمشیت و اجرای مرکب و سفاین تجارت
 خصوصیتک و لقیه ایق و سکان باز و مطقیه انعم
 و اوقحا اولان وجه احسن او زوره کلمه و یوزره عزت

اولانی

قرانی بچون حالاً شکره ثباته صدور اولان دخستنامه
 هابون ایله جانب دولت علیه دن نجه و لقیه نمان
 امکدار و مسدا قشکار لوزدن اولویارد و یها بون نضره
 طغری شکره جیانداری غدا مننده اولان غرقا و سیفا الله
 انادی تعیین و تخصیص و دخست کامله ایله و فخر
 قانوی و وقت مکالمه ارسال و انقاسه مکمل و تحریر
 او منشور ان شاء الله تعالی لوی الوصول کزک طرف
 جانتا نیدن و کزک جانتا جاسارتیه دن و بر بیانات
 دخستنامه لومظفر نجه و تجارت ماده سرباششاه
 مذاکره اولتیق انقاسه تکلمه سزکا باقیوب دخست
 مامورا اولدو و عمر و وجه او زوره مواد مصالحه ناک
 تشبیه بذل و سع و قدرت و عین اقتضاده مورثیه
 سیفا الله اقدیلر خدمت ما مورده سنه دخستامات
 و مظا مرتبایله ما کزجمله خدمات بسندیک وجوده
 لوزر که ازل و جیان بذل تاب و نوزان ایله سز
 باقی عزت دستر باد

عزت و رضتو اقدیلر حضرتینک حضور لرینه دعوت
 صافیات و تسلیمات و ایفات انخا قبله انبا اولور که
 بنم عزتندم اقدیلر حضرتینک اولاد و دولت علیه ابدی بوند
 ایله رومایطوری دولتی بنده عقد و انقاسنه
 ابتدا و لنان مبارک صلح و سازشک نعی رعایا و بر ایله
 شامل و لقی بچین تجارت خصوصیت کلمه قلمش
 او زوره حرمه و حتمه لوسا ارضه نوی مطرف لاندت
 معتبر و متنازل بیلیرلی قذوة امریه کلمه تمسقیه و لقی
 ده قلمشمان با انقاسه بر قطعده رحمتنه لویه تعیین
 و تخصیص و دخست کامله ایله نضره قلمشله یوصلم
 و سازشده و دستلغده شایسته اولان بزآ و بجز
 تجارت و نمشیت و اجرای مرکب و سفاین تجارت
 خصوصیتک و لقیه ایق و سکان باز و مطقیه انعم
 و اوقحا اولان وجه احسن او زوره کلمه و یوزره عزت

مساعده اولنشد انجلی ساوه بالیه ندمه برآکی سنده دن
زوالدیه کیس جمله ده جدره امده فیندن قلم و اینقه ل
بنا اولماق شرطه هلسون دروجوب و بریاب و اول
جواب کوره نوده اولان ایلی بلی بلی کوزه اولان متونمله
کاغذیا زمغله ایصال ایچون طرکونه ارسال و مسکوب
تخیر اولنشدو ان شاء الله تعالی تکرار اولان کاغذی
متوسطه مور ایسه تبلیغ ایدوب چقا بودغیری بویوس
عیش و اعز منه حاجت اولما مقوله جان هرته و چله رانی
ایدوسکا ایدوب بران اولنمشک کتوب بر طرف قلمسه
اهتمام تام ایلیسه سز باقی عمر و نعمت دامت با نیشه استغفانه
مرکز

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
والصلوة والسلام على سيدنا ونبينا محمد الموصوف
يا حسن التكال وعلية وصحبه خير الصبح و خير الال
يا عين والسادة والا قبال اشبوسته ظلمن وما لنا
والله واع شعبان المعظمت بكري كجى كوشده
پوزغه نام مجاز طريفه ن ميل و رعشا به عقدا و نكته
مسلط و صلاحه و عده بد حدود و نيزين اداين ابد قوت
علا و اوقن اوزره عهدها ماهاون موجب صرافت
سلطنت عليه دن فرمان جليل انسان الله قطع حدود
و قيز سنه و نيزين ارامن ما مور اولان اده بكار كجى
رفتنو سعادتمو عطف يا بنا حضرت بلرى و محال و ما اكر
يا ايرامتا به ايرامه نكاهه شده يا داره ما مور اولان
بيود قلعه سنه و نيزين و نيزين قومندان اولان
دختر جو مشلو بارون ده بران نام جزان و كاشيه اوبه
يشه دن يا كز قصبه سيده و دي را ضلليه عده ايرامه
و نيزين مسورا اولوب و نيزين با شلوب او صوبه
و اريجه جزان مسورا و نيزين ما مور
اوديه اكي و كيان راى و معرفت به چوشه ميراستده
صوه نشيك با نجه سى قوتده و وضع اولان حومه قه

تبرير قري و اريجه پدي عده حومه (سا و صوبه) در
ساخت اولوقه رده وضع اولوب و نيزين نيزين
ا ا نجه اده اده عده حومه نيزين اده صوبه
بر مسراعت الارض برده وضع اولوب و نيزين
نيزين سا و صوبه متسا و نيزين رده نيزين
يارم شناخت قري رده واقع قوشو طريفه نام محظف
مقايشه و اريجه سا حومه ارم او و صوبه دن مسورا
ساخت الارض برده وضع اوشيه عهده ماهاون
موجبه بتون سا و كاري بار ليه جا ما رضطه
قا لب و بوسنه ايا شته طوخر حومه اردن خراج
با نجه سا ارامن دولت عليه نك بر لوى و نيه قباجه
سد و ايجون ايراز اوقن لازم كلورسه بوجيه شرح
و ريلوب و فرما ان على لاله مولى تعين سورلان مداميه
در تيشه زاده عهده اهدى معرفتيله وجه اكي اوزره
حومه ركه هرى باشقه باشقه عظيم و نيزين و ايرامه
الله المله نك خراب باشقه سنه بر يمن ساعته رده جزان
رزان ايرامه عهده عهده ايرامه ايرامه ايرامه
معروف محله و نيزين ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه
عطفه حفر و نيزين اولوب ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه
معه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه
ويتا بارون قوتده ايرامه حومه وضع اولوب ايرامه
ويح ساعده ايرامه رده رده ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه
بر مرفع محله او ايرامه حومه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه
معه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه ايرامه

برده بلنه صاع طرفه سه و دنگ و دنگ برده و در
 حومه وضع اولوب اذن دخی زو فوه مک نام بگویند
 دیکله معروف مجله و ده نجه بونی اوزده اوزمان
 بالاده طرا اولتا نا حومه دن ربع ساعت مقداری برده
 بون کارنده بسجینی حومه وضع اولوب اذن دخی
 ساعت مقداری و زمان و چرکستان اجمه ناسکی بول
 ایله کید یوب حسن بیلیا باره سی نام دیکر لوکیته نام مجله
 برطیه اقباسی طرفه استیج حومه وضع اولوب
 و اذن دخی اوج ربع ساعت مقداری برده و ده غایبه
 دیکله معروف نازله با شستله اولوب اولوب بولنده
 بدیجی حومه و اذن دخی نصف ساعت برده برشینه
 باره سی قینه و او برتری نام بارله اوزده عطر اولوب
 اجمده برغلامور اقباسی طرفه سه و دنگ حومه
 اولوب اذن نجه بر ساعت قریب مجله او باره
 نام مجله بولسا صول طرفه طغوزین حومه وضع
 نهر ساوه بر تمام دو دنگ مجله بود تمام اولوب
دیننه ناسن و اختیار لری تعریف ایلد کله
قصه سدوی و جبه آقی اوزده بیان اولوب
 ذکر اولتا بلنه قرانند او باره سی خرابه قریب
 برده ن نهر ساوه بر طغوز و اششار اسکله مسه کیدن
 ایله بالاده ذکر اولتا او باره سی حومه مسه
 نصف ساعت برده با صین دیکله معروف اقباس
 او کده او باره سی طرفه اولوب صول طرفه بر
 وضع اولوب اذن دخی کدله نصف ساعت برده
 اولتا ان اششار بولسا صول طرفه و بودینه بولسه

دیکله معروف شاه لور و مانلو طاع اجمده بر
 حومه وضع اولوب اذن دخی بله اولوب اولوب
 و چرکستان ایله اششار بولسه کدله نصف ساعت
 مقداری برده ذکر مسبق اذن خوا بر چولوه قریب
 قینه بولسا صول طرفه بر حومه نفسا اولوب
 اذن دخی نصف ربع ساعت مقداری برده اششار بولنه
 قریب دخی صوه با نجه قینه چولوه قریب طرفه
 بولسا صول طرفه بر چولوه اقباسی طرفه نهر
 ساوه دن بر ساعت اولوب برده بر حومه وضع
 اولوب نیم ساعت برده اراضی بولسه کدله
 حدود آقی بوجه اوزده دگر و بیان اولوب
 بولنده دم واردین و جبه سی و دنگ راجه دن نهر
 اوتیر کله نهر ساوه ساحلین واقع نهر قریب
 و ارایسه بلنه و بر چینی قصه سی حالیری با کله
 بر اکنده و برینان اولوب و بودون و چاروا
 بر اعظم و ساوه ساحلینا لیه غده بد انسانه
 بر حومه بر کینه بولوب و بود قینه و
 کله بر طرفه کله او طرفه باره با ششار
 جا ساوینا ششار قلع و بنده و ساعت
 و طوب و جبه خانه و عسکر کله محافظه
 حدود احوالی مکمله مسله جا ساوینا
 بر امش مقدما بلنه مسله بلنه ناسن
 طهر قریب نواعدن ما عدا انکار اصرار
 جو ایله بوسنه یقه مسله نهر ساوه ساحلین

دیکله

برده مهره بود بوسه تمام شورا تمام بر ساعت اول
 پذیرای حصوله وقت تمام ایله سز تمام مستور در سکر
 بجه مرخصی بینه در وقت اوزره کوشا کردی ایکی دایر
 مشکل دوانس آنرا د مکر ایله ارسال و تنق اوزره تیار
 غلشد در جان کوره هم سر لری کردی نه لوی ایله مقصور
 مازدر و کولک و بد بیکو ایله اوله سز مکر که لیر آن و
 ساعت اول سولیشیلوب ایسه نتیجه و بر مکر که کویک
 اهتمام و بر نیدن بویه دخی لازم الا نه اولان احوال
 و آناری محنت بر و اعلام ایله سز ما و لغت دا احوال
 سز ایلیس

عزیز و مصلوب افندیلر حضرت نجات حضور زینه دعوات
 مسافیات و شلییات و امیات انما فیله انها و لشو و کیه
 بزم عزیزندم افندیلر حضرتان حال دولت علیة اید بینه
 ایله روما ایله اطوری دوتی بینه عقد و افش سینه
 ایله اولان مبارک صلح و صلاحان نعمی رعایا و بر ایله
 شامی و لوق ایچون تیار دت خصوصی دخی مکر ایله غلش
 اوزره جرمیلو حشیلو جانبا و حضرت لری طریقت
 معتبر و ممتاز ایچیری قد و امراء کله کسب و فریقت
 ده قلیشان باشقه بر قطعه رخصدنا مار ایله تعین
 و تخصیص و رخصدت کامله ایله مرخص قلمنغله بوسل
 و صلاحه و دوستلغه شایسته اولان بزا و حیدر
 تیار دت و تمسیت و اجرای مزاب و سفاین تا جرات
 خصوصیات دولینه ایق و سکان بلا دطل غله اصع
 و اوقی اولان وجه احسن اوزره مکر ایله بر صورت غله

اوقی

اوقی ایچون سال شرفا فایده صد و اولان رخصدنا ما
 هابول ایله حایب دولت علیة دن دخی دولت علیة نیک
 انگار و صد آنکار لریدن اولوب اردوی جابول غلش
 لغزای شریف جها قدری خد ستم اولان عزیز سینه
 افندی قیدین تخصیص و رخصدت کامله ایله مرخص
 غلش بر نیت مکر ایله ارسال اولنغله مکر بختی
 اولنغله ان شاء الله تعالی لای اوصول کولم غلش
 جها تیاریدن و کولک سانب سا ساردن و بر ایلات
 رخصدنا مار ستمو قیله بو تیار دت مازده سی باشقه
 مذاکره اولنق اقضا ایچنکله سزا کا با قیوب معتدما
 ما مور اوله و فکر و حیه اوزره موافقه صالحه ناست
 تمسینه بدل و سع و قدرت و حین اقتضایه موالی
 مسیقا نه افندیات خدمت ماموره سنه دخوات
 و مظاهرت ایله ماثر جمیله و خدمات بسنه یان و جوی
 کتور مکر اولان جهان بدل تاب و قران ایله
 باق عمر و رحمت دا احوال باد

عزیز و مصلوب افندیلر حضرت نجات حضور زینه دعوات
 مسافیات و شلییات و امیات انما فیله انها و لشو و کیه
 بزم عزیزندم افندیلر حضرتان حال دولت علیة اید بینه
 ایله روما ایله اطوری دوتی بینه عقد و افش سینه
 ایله اولان مبارک صلح و صلاحان نعمی رعایا و بر ایله
 شامی و لوق ایچون تیار دت خصوصی دخی مکر ایله غلش
 اوزره جرمیلو حشیلو جانبا و حضرت لری طریقت
 معتبر و ممتاز ایچیری قد و امراء کله کسب و فریقت
 ده قلیشان باشقه بر قطعه رخصدنا مار ایله تعین
 و تخصیص و رخصدت کامله ایله مرخص قلمنغله بوسل
 و صلاحه و دوستلغه شایسته اولان بزا و حیدر
 تیار دت و تمسیت و اجرای مزاب و سفاین تا جرات
 خصوصیات دولینه ایق و سکان بلا دطل غله اصع
 و اوقی اولان وجه احسن اوزره مکر ایله بر صورت غله

<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>
<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>
<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>
<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>
<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>
<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>	<p>صورت مشرب دوبه با شکر و گلاب</p>

شوکوفه غنچه محبت با دست شاهان و شاهان
مغز و دانه های زو زسته میماند
سایه لطف از غنچه شمع میبارد
شرف آری شیخ با کلام با دلمه کارکن شیخ

کوسه قمر سر است از
حضرت خان صوفی

ابدان ملک دولت

حضرت فری مجرب و مستجاب رضای اسب الطیبا و دار است
و ترنید رعایا و بر با بچون لا تعبد و انی الامم بعد صلی
مور و سینه اللیل سید الامام حضرتان خیر از نامه کرام
بوز سفین پنج با ساری می دهد بد تو حد صلح و صلوات
ما بولری سر شایسته صدور اولوب رکاب مایون
سوکندون ازده عدلت سعادت طراز سعادت است
سخت با لای قتل خرام است به حال استعدا اول
استور و غنم و اموک فری صاحب صاحب تدبیر مشیر
مشتری نویر بین دولت با مرد و این سلطنت قاسم

سر با به امن الامان پیسه به زمین و زمان
عظیم الکرم کرم ششم نسق ساز امور کت
عبد الملک صدر کارای دولت

عزیزشده و خسته علی
نظام عالم ابر عظیم

حضرت فری ارشاد و یک نور او نورسته سی جاده ای لادنی
صدارت غلظی و کانت کبری به حبیب بکریم وصل
و رفعت عاده امور و نسیق تنظیم اصحاب جمود
به طوایف تربیت قلوب و تسلیم بود و نورق صواب
خیر از عیال امر مصالحه بیایم و استیاری حسن تدبیر

اصحابت تدبیر ایدسته ندرت احمد است نام سوریه
سکر خدای که با لطف ازل صلح و صفای زنده است

باده ای اقبال این کمنه امیر غلامان کنت کوا الصوفی
نورده ای که سینه عالمیانی به بر زمین سرت ای کرم
صدور یک توجوه ان غاوه و سالیه و کاتنه کاتنه و کاتنه
العلماء کرمی صد از فری و لقیق جمیع توفیق و به جسد
بعلیه در کنت و توفیق اولدی بر با صد توفیق

اساس ششمنی چون بولد بی لخواه اوله
سزای ندرت اولور صلح کت با تدبیر تمام

Ek-6: H

